

શ્રી કૃષ્ણ જન્મખંડ.

પદ્યખંધ.

શ્રી ગણે શાયનમઃ શ્રી સારદાએ નમઃ શ્રી ગુરુભ્યો નમઃ શ્રી પરમેશ્વરે
નમઃ માનસિંહકૃત્ય શ્રી કૃષ્ણ જન્મખંડ પ્રારંભ્યતે. રલોક. .
ગુરુર્બ્રહ્મા ગુરુ વિષ્ણુ ॥ ગુરુર્દેવ મહેશ્વર ॥ ગુરુરેક પરબ્રહ્મ ॥ તસ્મૈ શ્રી ગુરુવે નમઃ
॥ ૧ ॥ યત્ત માયા વસવર્તિ વિશ્વમખીલં ॥ બ્રહ્માદી દેવા મુશ ॥ યત્સત્વાદં રસૈવ-
ભાતી સકલં ॥ રઙ્ગયથાદે બ્રહ્માઃ ॥ યત્ પાદપ્લવ સેવને નહીં ભર્વા ॥ ભોધે તિતીર
સાવતાં ॥ વંદે હં તમસેશ કારણ પરં ॥ રામાખ્ય મીશં હરીં ॥ રા ॥ ત્રિલુવન કુમનં
તમાલ વરણં ॥ રવીકર ગૌરવરાં ખરંદધાને ॥ વપુરલ કકુલા વૃતાનનાખં ॥
વીજ્યસખેરતીર સ્તુમે નવધા ॥ ૩ ॥

કંઠ ત્રિભંગી.

જય જય ગન નાયક, સદા સહાયક, સખ મુખ દાયક, પાયકકોં ॥ ઉરમા
લહીં સાજે, મુકુટ ખીરાજે, સુભપટ બાજે, લાયકકોં ॥ અતીખાળ ભાળધર, ચંદકા-
ળખળ, અંગ લાલ કરે, ફરસી ધરે ॥ સોઈ ગીરજનનંદન, કહત માનજન, મોર
ધ્વજમન, પુર કરેં ॥ ૪ ॥ ॥ છપ્યો. ॥ શ્રી અંચે જગજનની
જલ જતન તનયા તવ પદ ॥ નમી કહે સેવક માન મમહીતું બુદ્ધી અધિક દદ ॥
કૃપા કરે મમ માત ખાનીમે ખાની ખસ હુથીર ॥ કૃષ્ણ ચરિત કરે પુર મોર
મન દેઈ મહાધીર ॥ ધીર દેઈ પુરણ કરે, મમ મતી રહી તુંમ માત ॥ સુંતત
સખહિં મુખ ઉપજે, થાય રૂઢ્ય મુખ સાત ॥ ૫ ॥ સવૈચો. ॥ શ્રી
મંગળકારી ભુરીજનકો, રઘુનાથ અનાથનકો મુખદા ॥ નિજ સેવકકોં મુખ કંઠ સુ-
કુંદ, નીકંદન દુષ્ટ શ્રી રામ સદા ॥ ચરાચર જંતકે અંતરવાસી, પ્રકાશીય વીઝહ
હોત કદા ॥ મનમાન કે માંહી નીવાસી રહો, અવધી પંતિ આપ સદા સર્વદા ॥ ૬ ॥
ત્રિભંગી. મલુ સ્યામ શરિર સહ, પીત વસન રહ, જનુ જલદ મહ, તડિત
ખસે ॥ છે મુકુટ સીસવર, શોભે સુંદર, મનુ ધન ઉપર, શુરલસે ॥ કંઠે મણી માળા,
છેજ વિશાળા, કૃષ્ણાળ ખાળા, પાંછ ધરે ॥ ગોધન લે જાવે, ખનમે ચરાવે, ખન્સી

ખજાવે, નૃત્ય કરે ॥ જા તુર પદ વાગે, મિય તે લાગે ખહુ અનુરાગે, ઝીંખીશતી ॥
કઠીંકિંકીણી લાકે, તિલકજ ઝળકે, ભુસણ ચળકે, ચાડે અતી ॥ એવાં રૂપ ધારી,
કુષ્ઠ સંહારી, જન સુખકારી, ખીર્દ અરો ॥ શ્રી કૃષ્ણ સુજનનં, પ્રભુ સુખ દાનં, સેવક
માનં, રૂઢય ખરો ॥ ૮ ॥ કવીત. મિરાકોં ઝેર પીચો, કુપદીકો ચીર
દીચો, પાંડવ પત રાખી નાથ, દુરીચોધન મારિચો ॥ ચંદ્રહાસ જાની દાસ, કીનિ
મહારાજ સાહે, કુરુજકો અભેપદ, સુધનુવા સંભારીચો ॥ ગુનિકાઓ ધાર દીની,
અજભેલ નામે પુતી, સુણી મહારાજ શબ્દ, ગજકો ઉગારીચો ॥ માનદાસ રંક
જાની, તુમ હો અનાથ નાથ, દાસનકે પ્રતીપાલ; મોહી કોહી તારીચો, ॥ ૯ ॥

સાખી. શ્રી રઘુવર પરબ્રહ્મ તે ॥ પ્રગટે સંગુણ સ્વરૂપ ॥ ભક્ત હેત નીર-
ગુણ પ્રભુ ॥ અજ અવિનાશી અનુપ ॥ ૧ ॥ કૃષ્ણ ચંદ્ર ભુવ ચંદ્રતે ॥ પુરાણ
પુર્ણાનંદ ॥ દ્વાપુરમાં પ્રગટે હરિ ॥ નીજ જનકો સુખકંદ ॥ ૨ ॥ વિશ્વ રૂપ વિ-
શ્વાતમા ॥ સાક્ષી તુરીયાતોત ॥ ત્રીન સત્તા કર હું કથા ॥ પ્રાકૃતખંધ સુખીત ॥ ૩ ॥
ગણપતી સરસ્વતિને નમી ॥ માગું દેકર જોરી ॥ બુઢી વૃઢી કવીતા સરસ ॥
કંરો કૃપા કરી મોરી ॥ ૪ ॥ સદગુરૂપદપંકજ નમી ॥ ધરી ચરણ રજ સીશ ॥
સંત પ્રીતીકર જગત હીત ॥ લીલા શ્રી જુગદીશ ॥ ૫ ॥ ભાનુંવંશ ભુપતિ ભયે ॥
નારાયણ સુભ નામ ॥ પુન્ય શિળ પાવન સદા ॥ ધર્મપુર નીજ ઠામ ॥ ૬ ॥ ભુ-
પતિ પ્રીય અર્ધાંગના ॥ રાણી પરમપવિત્ર ॥ હરિભક્ત નીત રતી કથા ॥ પ્રીયજન
કૃષ્ણ ચરીત્ર ॥ ૭ ॥ કૃપાવંત મિય સંત જન ॥ ગુલાખકુંવર અવિધાન ॥ કૃષ્ણ
જન્મખંડહીં સુણી ॥ કથા સદા સુખખાન ॥ ૮ ॥ મન ઇચ્છા હેવી થઈ ॥ પ્રા-
કૃતખંધ જો થાય ॥ જગજનને સુખકારી તે ॥ શરલ સદા સમજાય ॥ ૯ ॥ તેડી
નીજ કવીને કહ્યું ॥ કાવ્ય કરો ગુજરાતી ॥ કૃષ્ણજન્મખંડની કથા ॥ મોક્ષદાય મ
ળદાતી ॥ ૧૦ ॥ તે કારણ પ્રાકૃત કરે ॥ લીલા ગોકુળ ચંદ ॥ શ્રોતાવકતાને સદા ॥
દાનિ અખંડાનંદ ॥ ૧૧ ॥ કથા પ્રારંભ્યતે.

અધ્યાય ૧ લો.

કડકું ૧ લું.

રજા કેદારો.

શ્રી નારદઉવાચ.

પાદ્રિકાશ્રમ

નારદ આવ્યાજી ॥ નારાયણને મન ખહુ ભાવ્યાજી ॥ કંચુ પ્રશ્ન તે મસ્તક નામીજી ॥
કરી કૃપા કહોને સ્વામિજી ॥ ૧ ॥

ઢાળ સ્વામિ મેં પ્રથમે સુણ્યો ॥ મહા મનોહર જેહ ॥ બ્રહ્મખંડ બ્ર-
હ્માથકી ॥ કથા રૂચીર અતી તેહ ॥ ૨ ॥ પ્રકૃતીખંડમે સાંભળ્યો ॥ અમરત રસહીંસ-

માન ॥ ગરુડપતી ખંડવળી સુણી મલુ ॥ તૃપ્ત થયા નહીં જાણુ ॥ ૩ ॥ પીતા જ-
 ચન સુંણી આવયા ॥ નારાયણ તવપાસ ॥ કૃષ્ણ જન્મખંડ હોંકરે ॥ કરે તે ભવ
 કુખ નાસ ॥ ૪ ॥ સર્વ તત્ત્વ પ્રકાશ કરતા ॥ વળી કરે કરમનો નાશ ॥ ભક્તીનો
 દાતાર એ છે ॥ કરે વૈરાગ્ય પ્રકાસ ॥ ૫ ॥ સંસાર મીઠી નાશ કરતા ॥ ચુક્તી
 ખીજ કારણ ॥ ભવ સાગરનો એ છે વળી ત સઘ તે તારણ ॥ ૬ ॥ કરમા શ-
 ક્તીને ખંડ કરતાં ॥ રસાયણ એ જાણુ ॥ કૃષ્ણચરણ કમળ પામવા ॥ સ્નેહ પાન
 છે પરમાણુ ॥ ૭ ॥ જીવન છે એ વૈશ્નવ જનનું ॥ શ્રેષ્ઠ જગત પાવન ॥ વીસ્તા-
 રીને કહો સ્વામી ॥ શિષ્યને જીમજીવન ॥ ૭ ॥ કોની પ્રાર્થનાથી કૃષ્ણજી ॥
 આવ્યા ભુમે દે ધરી ॥ સરવાંસેકે એક અંસે ॥ પરીપુર્ણ સ્વયંહરી ॥ ૯ ॥ કોણ
 યુગે ને કારણ શું છે ॥ આવ્યા તે કોણ સ્થાન ॥ વસુદેવ પીતા કોણ છે ॥ દેવ-
 કી કવણ મમાણુ ॥ ૧૦ ॥ કોણ કુળે જન્મ કહીએ ॥ આશ્ચર્ય માયાએ કરી ॥
 આવીને તેણે શું કર્યું ॥ તે કોણ રૂપેનીજ હરી ॥ ૧૧ ॥ કંસ ભય કરી કાળાઅહ-
 થી ॥ ગોકુળ ગયા એમ સુંણી ॥ કીટ જેવો કંસ તેનો ॥ ઇસને ભય કેમ મુની
 ॥ ૧૨ ॥ ગોપ વેશે ગોકુળમાં મલુ ॥ શું કર્યું કેવી ગતી ॥ ગોપાંગના રંગનો
 સાથે તે કેમ ॥ રમણ કીધુ જગપતી ॥ ૧૩ ॥ ગોપદારા કોણ છે ને ॥ ગોપ
 ખાળક કોણ જાણુ ॥ કોણ જસોદાનંદ કોણ છે ॥ કવણ પુન્ય મમાણુ ॥ ૧૪ ॥
 ગોલોકવાસી રાધા દેવી ॥ પાવન પુન્યવતીય ॥ વળી જે ખીજવાસી કન્યા ॥
 હરિને કેમ તે પ્રીય ॥ ૧૫ ॥ દુરા રાધ્ય હરિપદ તે ॥ ગોપને કેમ પ્રાપ ॥ કોણ
 પ્રકારે તણ તેને ॥ ગયાં મથુરાં આપ ॥ ૧૬ ॥ ભાર ઉતારી કરી હરજી ॥ કેમ
 કર્યું તે ગવજ્ઞ ॥ કહો સરવે લીલા સ્વામિ ॥ પાવન શ્રવણ કિરતજ્ઞ ॥ ૧૭ ॥ તે
 અંતી ફુલેલ હરીકથા ॥ ભવ તરવાની નાવ ॥ સકળ ભોગની છે તે દાતા ॥ કલેશ
 દિક નસાવ ॥ ૧૮ ॥ પાપ કાષ્ટને દાહ કરતા ॥ પ્રદીપ અગ્ની સમાન ॥ શ્રવણ
 કરતા પુરૂષના મળ ॥ કોટી જન્મ નાહાન ॥ જ્ઞાન દીજે દાસને ॥ ક્રિપા કરીને
 ઇશ ॥ જપ તપને દાન તિર્થનું ॥ હોય ફળ જીગદીશ ॥ ૨૦ ॥ મુતી પાટને અજ્ઞ
 સજ્જવૃત ॥ દેવાર્થના દીક જેહ ॥ દિક્ષા સરવે યજ્ઞ વીષે ॥ માત્ર ફળ હોય તેહ
 ॥ ૨૧ ॥ પીતાએ મુજને મોકલ્યા તે ॥ જ્ઞાન અર્થે તવ ભણી ॥ સુધા સમુદ્રને
 પામી પીવા ॥ કોને ઇછા નહીં ઘણી ॥ ૨૨ ॥ વસણ ઘણી
 ઇછા નહીં હોય કોને ॥ અમૃતપાન કરવા તણીરે ॥ તૃષાવંત થઈ આવ્યા સ્વામી
 ॥ આતુર થઈને તવ ભણીરે ॥ ૨૩ ॥ કંકડું, ૨, રાગ, સારંગ,

શ્રી નારાયણ વાચ, ॥ શ્રી નારાયણ કહે નારદલ ધન્ય ॥ મુન્ય મુર્તિ
 છે. હું જાણુ મેનુ ॥ લોક પ્રત્યે જાઓ તમે કરવા ॥ સરવ લોકને માવન કરવા
 ॥ ૨૪ ॥ સરવ જનના મનનેર સાતા ॥ તવ વચનામૃતકળ દાતા ॥ માણિ મા-
 વના મનની જે વાત ॥ તમે સર્વજ્ઞ જાણો છો તાત ॥ ૨૫ ॥ સુદ્ધ ભક્ત મળુના
 સદાઈ ॥ ભવન મુક્ત તમે છો ભાઈ ॥ તવ ચરણ ધરાપર રૂરે ॥ રજે વસુધા પા-
 વન કરે ॥ ૨૬ ॥ સરવ લોકના મળને દાતા ॥ દેહ દરશણથીરે પુનાતી ॥ હરી
 કથા સુમંગલકારી ॥ શ્રવણ કરવાની ઇચ્છારે ધારી ॥ ૨૭ ॥ કૃષ્ણ કથા થાયરે
 જ્યાંહાં ॥ સર્વ દેવતા જાણુવા ત્યાંહાં ॥ ત્રપિમુનિને તીર્થ સકળ ॥ જાણી લેવા
 તે તેણેર થળ ॥ ૨૮ ॥ કથા સાંભળે માણી જેહ ॥ મોક્ષ પદને પામે તેહ ॥ જેને
 વિષે કૃષ્ણની કથા ॥ તીર્થરૂપ થાય તે સર્વથા ॥ ૨૯ ॥ કથા રત્ન તે નિશ્ચે ઉ-
 ધારે ॥ શ્રવણ કરતાં સકળકુળ તારે ॥ પ્રશ્ન કરતાં પ્રશ્ન મહિમાયે ॥ કુળ મા-
 ણિનું પાવન થાયે ॥ ૩૦ ॥ વ્યકતા શ્રીતાને પુછક જન ॥ કરે ત્રાંજી માણિને પા-
 વન ॥ ગંગા થાવર રહે એક થાન ॥ કથા ગંગા તે જંગમ જાણુ ॥ ૩૧ ॥ ગંગા
 પાન દરશન ॥ કરતાં ત્રણેને કરે પાવન ॥ કરે મીતી કથાપર જેહ ॥ જ-
 ન્મ સફળ કરે નર તેહ ॥ ૩૨ ॥ તેને વિદ્ય ન થાયે નારદ ॥ દીર્ઘ આયુષ ભોગવે
 સદા ॥ તેના પુરમાં કાળ ન આવે ॥ ગરૂડ દરશણ સર્પ નસાવે ॥ ૩૩ ॥ જન
 કૃષ્ણને પ્રીય ખહુ લાગે ॥ ક્ષણમાત્ર તેને નવ ત્યાગે ॥ તેને પૈભવ કંઈએ ન દુર ॥
 આણી માદિક સિધી હજુર ॥ ૩૪ ॥ તેના સમિપમાં દિન રાત ॥ સુદર્શણ રહેછેરે
 તાત ॥ કૃષ્ણ આજ્ઞાએ રક્ષણ કરવા ॥ તેનું કો શકે અહીત આચરવા ॥ ૩૫ ॥ તેના
 સમિપમાં સ્વપ્ન માંહી ॥ જમ કિંકર આવે નાહી ॥ પ્રદિપ અગ્નિથી જેમ ત્રાસે ॥
 સલભ સમુહ ત્યાંથી નાસે ॥ ૩૬ ॥ કૃષ્ણ કૃપા તેને છે પુર ॥ મૃત્યુ મૃત્યુ ભયથી રહે
 દુર ॥ ત્રપિમુનિ સિદ્ધ કરે માન ॥ સર્વ દેવ તે સંતુષ્ટ જાણુ ॥ ૩૭ ॥ સઘળે નીસંક
 કુખી ન કદા ॥ સુખી કૃષ્ણ પ્રસાદથી સદા ॥ કૃષ્ણ કથા વિષે રતી અતી ॥ ભક્ત
 શિશુમાણી રૂપિપતી ॥ ૩૮ ॥ વલણ. ॥ રૂપિ મધ્યે મુખ્ય નારદ ॥ ભક્ત શિ-
 રમાણી દેહ ધરીરે ॥ તવ જન્મથી બ્રહ્મ સભામાં ॥ કૃષ્ણ કથા રહી નિશ્ચે કરીરે
 ॥ ૩૯ ॥ કડવું ર. રાગ રામગ્રી. ॥ નારદ શું પ્રસંસા કરીએ તારીલ ॥ બ્રહ્મ
 માનસથી દેહ ધારીલ ॥ જે કુળે ઉત્પત્તિ હોય જેનીલ ॥ જન્મ વડે પ્રસંસા તેની-
 લ ॥ ૪૦ ॥ ઢાળ ॥ જગપીતા છે જનક જેના ॥ શ્રી કૃષ્ણ સેવા જેને ॥ નવધા ભ-
 ક્તી નીત્ય કરેછે ॥ સૌ ઉપમા એણે તેને ॥ ૪૧ ॥ અતી મીતી હોય કથા ઉપર, મુ-

લકાવળી હોય જાણી ॥ મન મન કૃષ્ણ કથા વિષે, બુધ કહે ભક્ત પરમાણુ ॥ પુત્ર
દારા દ્રવ્ય આદિ, હરી મય સૌ જાણી ॥ મન વાચા કર્મણાએ, તે જ્ઞાની ભક્ત વ-
ખાણી ॥૪૨॥ દયા સર્વે ભવ વિષે, જગ જાણી કૃષ્ણ મય જેહ ॥ મહા જ્ઞાની તેને
કહીએ, ભક્ત ઉત્તમ તેહ ॥ 'સુ તીર્થે નીરજને સ્થાને, નીઃસંગ આનંદ યુક્ત ॥ હરિ
ચરણનું ધ્યાન ધારે, તેજ વૈષ્ણવ ભક્ત ॥૪૩॥ નીરંતર ગુણ ગાન કરીને, મંત્ર
જપે જન જેહ ॥ સાલજે ને ગાય ગાથા, વદને વૈષ્ણવ તેહ ॥ પ્રાસ વસ્તુ હરી અ-
રથે આપે, કૃષ્ણ જેને ઇષ્ટ ॥ આનંદ મય મન ભક્ત તે તો, જ્ઞાની મધ્ય શ્રેષ્ઠ ॥૪૪॥
જેનું મન હરીચરણ કમળે, સદા જ્ઞાન દીન રાત ॥ પુરવ કર્મ ઉપભોગ કરતાં, તેજ
વૈષ્ણવ ભાત ॥ ગુરુ મુખથી વીંછુ મંત્ર, તે પડે જેને કાન ॥ તેહ વૈષ્ણવ મહા
પાવન, કહેછે પંડીત જાણી ॥૪૫॥ કુળ ઉધારે આપણુ ને, માતુળી કુળને તારે ॥
ખંધુ વર્ગને ભક્ત પોતે, સર્વને નિસતારે ॥ પુત્રદારા આદિ સર્વે, શીખ્ય કિંકર જેહ ॥
વિંછુ મહિમા વડે વૈષ્ણવ, કરે તે ભવ છેહ ॥૪૬॥ સદા ઇચ્છા કરે તીર્થે, વૈષ્ણવ
દરશણ થાય ॥ ચરણ પાવન પરસે તેના, પાતક સઘ નસાયે ॥ જેણું સ્થાને વૈ-
ષ્ણવ આવી, રહે ગૌ દાહ કાળ પ્રમાણુ ॥ તેણું સ્થાને સર્વે તીર્થે નારદજીનું
જાણુ ॥૪૭॥ ત્યાંહાં પાપી મુક્ત થઈને, હરી ચરણ જાણે ॥ કૃષ્ણજીના સ્મરણ
વડે, જ્ઞાન ગંગામાં નાયે ॥ તુલસી કાંતન કૃષ્ણ મંદીર, પ્રાસ ફળ જે હોયે ॥ વદા-
રંછયે હરિદાસે, અન્ય તીર્થે સોએ ॥૪૮॥ સ્વરૂપ માત્ર ન રહે કાંઈ, પાપ સઘળાં ટા-
ળે ॥ પ્રજવળીત પાવક તે જેમ, કાષ્ટ તરણને ખાળે ॥ કરે નોંદા કૃષ્ણજીની, ભ-
ક્તની વળી જેહ ॥ સત જન્મ કૃત પુન્ય તેનાં, નિશ્ચે નાસે તેહ ॥૪૯॥ ભયકારી
કુંભી પાકે, જઈ પડે તેમાં જંત ॥ કીટ ભક્ષણ કરે તેનું, ખહુ કાળ પરિચંત ॥
વૈષ્ણવ જનનાં સ્પર્શ માત્રે, પાપથી મુકાય ॥ પાપ રહીત થઈ કરીને, હરિચરણ
જાણે ॥૫૦॥ એ પ્રકારે વિંછુ જનનાં, ગુણ છે અપાર ॥ હવે હરીનાં જન્મ ક-
થાનો, કહુછું વિસ્તાર ॥ વળણ ॥ વિસ્તારીને કહું સાંભળ, નારદજી રૂપી
રાયરે ॥ ગુલાબ કુંવર માન કહે, થયો પ્રથમો અધ્યાયરે ॥૫૧॥ ઇતીશ્રી બ્રહ્મ વૈવ-
ર્તે, મહાપુરાણ, શ્રીકૃષ્ણ જન્મખંડે, નારાયણ નારદ સંવાદે, પ્રથમો અધ્યાય.

અધ્યાય ૨ જો.

કહું (૧) રાગ સામેરી ॥ જેની પ્રાર્થનાએ કરી શ્રીહરી ॥ આબ્યા અવ-
ની ઉપર દહ ધરી ॥ જે જે પ્રકારે વરત્યા સ્વામી, ગયાનીજ સ્થાને અંતરબાહી
॥૧॥ હાળ ॥ અંતરબાહી ધરા કરે, જીતારવા પ્રભુ ભાર ॥ કુષ્ટ જનનાંરે નાસે

અર્થે, કૃષ્ણ ધર્મે અવતાર ॥ તે સર્વે હું કહું હવે, વિચારી વિસ્તાર ॥ ગોપ વેશો
ગોકુળમાં હરી, ગયા તે વિશ્વાધાર ॥૨૧॥ રાધિકાએ શ્રીદામાને, દીધા છે તે શ્રાપ
॥ શ્રાપ થાગે શ્રીદામા તે, સંખચુક થયા આપ ॥ શ્રીદામાએ સાધ્યા રાધા, ધર્મે
માત્રવ દેહ ॥ પ્રજા વિષે પ્રજાંગના, થઇને વરત્યાં તેહ ॥૩૧॥ ભય પામ્યા છે શ્રા-
પથી, કૃષ્ણ મત્યે કહેછે વાણ ॥ ગોપી રૂપ હુ થઇશ હવે, ગોકુળ મઠે જાણ ॥ શું
ઉપાય કરે સ્વામી, કહોની ભય ભંજન ॥ તમે વિના હું કેમ રહું, શ્રી કૃષ્ણ જગ-
લખન ॥૪૧॥ ક્ષણ માત્ર કાળ સો યુગ મહારે, તમે વિના મહારાજ ॥ ચક્ષુ પલક
અંતરાયથી, મન દાહ પામે આજ ॥ સરદયુનમ શશી કરતાં, શ્રેષ્ઠ તમે આનંદ ॥
અકોર ચક્ષુ પાન કરીને, જલેછે જગલખન ॥૫૧॥ તમે આતમા વડે સ્વામી, દેહ
પ્રાણ મન કહેવાય ॥ સેવા વિના પ્રભુ તમે તાણી, ક્ષણ માત્ર નહીં રહેવાય ॥ વ-
ચન સાંભળી રાધીકાને, પ્રયોધ કરે પ્રભુ આપ ॥ પ્રીતી વચને પ્રેમદાનો, સમાવ્યો
સંતાપ ॥૬૧॥ મહી તજે હુ આવીશ રામા, કરજે નાના ભોગ ॥ મારી સાથે નિરંતર
તું, નહીં પીડે વિચાગ ॥ પ્રજે જઇને પ્રજા વિષે, કીડા કરીશું કાનને ॥ પ્રાણથી
તું અધીક થાશે પછી ભય શો છે તને ॥૭૧॥ તેને એ પ્રકારે કહીને, વીરામ પામ્યા
હરી ત્યહી ॥ એ કારણથી જગન્નાથજી, પધાર્યા ગોકુળ મહી ॥ કોણથી ભય થા-
ય તેને, ભયાંતક પોતે રહ્યા ॥ માયા મય પ્રભુ છળ કરીને, રાધિકા પાસે ગયા ॥૮૧॥
ગોપ વેશ ધરી પોતે, કર્યો વિહાર તે સાથ ॥ સંગ ગોપી વળી ખીજી મતજ્ઞા પા-
ળી નાથ ॥ બ્રહ્માજીની પ્રાર્થનાથી, ભૂમે આવ્યા કૃષ્ણરામ ॥ ભાર ઉતારી અવ-
ની કરે, ગયા તે નીજ ધામ ॥૯૧॥ શ્રી નારદોવાચ ॥ શ્રી દામાને કેમ
થયા, કલેશ રાધા સહજેહ ॥ સંક્ષેપથી કહું પુર્વે, વિસ્તારીને કહો તેહ ॥ ૧૦ ॥

વલણ કહો કૃપા કરી સ્વામી, પુછું જોડી હાથરે ॥ કહે નારદ નારાયણને,
શરણાંગત હું નાથરે ॥૧૧॥ કડવું (૨) રાગ ધન્યારશી ॥ એક સમે રાધિકા
સહ વિલાસજી ॥ ગૌ લોકે કરે હરી રાસજી ॥ મહા અરણ્યને એકાંત સ્થાનજી ॥
રાસ મંડળ રચ્યો ભગવાનજી ॥૧૨॥ ॥ ઢાળ ॥ ભગવાન સાથે કરે કીડા,
રાધા મનમાં આનંદ ॥ પર પોતાનું જાણું નહીં, એવે અદ્રશ્ય થયા સુખકંદ ॥
વિરજ નામે ગોપિકા, રાધાજી જેવું રૂપ ॥ તેની સાથે હરિએ જઇને, કીધો રાસ
અનુપ ॥૧૩॥ મનોહર છે હાસ્ય તેનું, જીવે વક્ર ચક્ષુ જાણ ॥ સદા સોળ વરસનુ
વય, ચોવન પ્રગટ પ્રમાણ ॥ લૂપણ શોભે રત્ન મય, વસ્ત્ર સુંદર અંગ ॥ પુલકા
વળી દેહ સઘળે, મન પીડીત છેરે અનંગ ॥૧૪॥ દેખી તેને હરી પોતે, કરે કીડા

ત્યાંહી ॥ પુષ્પ સૈયા વિષે સુંદર, રત્ન મંડપ માંહી ॥ રાધિકાએ તેડી ઢાશી; હાં
 જની ખાઈ ॥ ક્યાંહ ગયા ઠગ પ્રભુ નાશી, શોધી લાવનિ ધાઈ ॥ ૧૫ ॥ ઢાશીએ
 સઘળે જોયું ત્યારે, દીઠા તે વીરજને હરી ॥ રાધિકાને કહી જઈને, વાત તે સઘળી
 ખરી ॥ રાધા કહે તું બેહુનૈ, નહીં લાવી મારી પાસ ॥ ચાલ હવે મારિ સાથે, શિ-
 ક્ષાને કરીએ ત્રાસ ॥ ૧૬ ॥ ફોણ રક્ષણ કરે તેનું, જોવું હવે આજ ॥ એમ કહીને
 રથ મંગાવી, બેઠાં તે કરીને સાજ ॥ એકસો ત્રેસઠ કોટી, ગોપી લઈને સંગ ॥
 સુંદર તે નવ ચાવના, જાણુ રતી ખડુ અંગ ॥ ૧૭ ॥ લક્ષ ચક્ર તે રથે છે ને, મહા
 મનોહર જાણુ ॥ જડાવ મણીના સ્થંભ કોટી, શુશોભીત પરમાણુ ॥ નાના ચિત્ર
 વિચિત્ર છે ને, વિવિધ રંગ તે ત્યાંહી ॥ સિંદુર મણીએ યુક્ત શોભે, મધ્ય ભાગ રથ
 માંહી ॥ ૧૮ ॥ કૃત્રીમ મણીએ જડીત છે તે, ચક્ર સરવે જાણુ ॥ ચોક્કસ ઘંટા મ-
 નોહર છે, ચતુર લક્ષ પ્રમાણુ ॥ મહા વિચિત્ર તે રથ મહે, નગ્ર શોભા પાન ॥ મં-
 દીર છે વળી લક્ષ તેમાં, રત્ન ખચીત સુખ દાન ॥ ૧૯ ॥ મણી જડીત કપાટ જ-
 નાં, ચિત્ર અશ્વ ખડુ શોભે ॥ શિખર ઉપર કલસ રાજે, દેખી મુનિ મન લોભે
 ॥ મરકત મણીએ રચીત વેદી, ખડુત છે રથ માંહી ॥ ખચીત કુંકુમાકાર મણી-
 એ, સો પાન કોટી તાહી ॥ ૨૦ ॥ પ્રવર, કૌસ્તુભ, રચકને, સ્થમંતક, મણી જાણુ
 ॥ તેનાં કમળ કૃત્રીમ રચયા, શોભા ખડુ પરમાણુ ॥ પાગ સુંદર શોભીત છે ને,
 મધે સરોવર, વાવ ॥ વાવ શિખર ઉપર શોભે, કળસ રત્ન જડાવ ॥ ૨૧ ॥ પુષ્પવૃક્ષ
 ખડુ ચાર રાજે, કદંબને પારી જાત ॥ કુંદ કરવી ને ચંપ શોભે, યુથીક પુષ્પ સુ-
 ખદાત ॥ મલ્લિકાને માલતિ, વળી માધવીના જાણુ ॥ સહસ્ર પાંખડીના કમળ
 તે, સરોવર શોભે નીરવાણુ ॥ ૨૨ ॥ તકતા તે ખડુ રત્નના, અગણિત રથ્યા છે
 ત્યાંહી ॥ સ્વેત આમર ઉડે છે ને, શિત સુવાયુ વાહી ॥ ચંદન અગર કસ્તુરીને, કું-
 કુમે અરચીત ॥ પાર જાતીના પુષ્પની તે, કોટી તલ્લ્ય રાજીત ॥ ૨૩ ॥ પતાકા કો-
 ટીક શોભે, કોટીક ઘંટા યુક્ત ॥ રત્ન સૈયા કોટીક છે, કરે મુની મન આશક્ત ॥
 એ સર્વે રચાના રથમાં છે, ને દશ ચોજન વિસ્તાર ॥ સો ચોજનનો છે તે ઊંચો,
 સકળ રથથી સાર ॥ ૨૪ ॥ એવા રથપર બેસી રાધા, આતુર થઈને જાય ॥ કાણુ
 માત્રમાં જઈ પહોંચ્યાં, વિરજન્ન મંડપમાંય ॥ દ્વારપાજ ત્યાં રથ્યા છે તે, ગોપ લ-
 ક્ષા જાણુ ॥ શ્રીદામો છે મુખ્ય તેમાં, કૃષ્ણ શખા પરમાણુ ॥ ૨૫ ॥ કોધે લોચન
 રકત રાધા, તેને કહે છે સાંભળ ॥ દુર થા તું અહીં થકી, લંપટના કિંકર ॥ તારા
 પ્રભુને મારા જવી, મળી તે જોઈ કાંહે ॥ રાધિકાનુ વચન સાંભળી, શંકા નહીં મન

મહે ॥ ૨૬ ॥ જવા દેતા નથી તેને, કર જોડિકા ખળવાન ॥ ખળ કરી રાધા જવા
 ધમ્મે, તેનું કરી અપમાન ॥ અન્ધાઅન્ધ, તે કરે ભાષણ, થયા શબ્દ કુળાહણ ત્યાંહે ॥
 ત્યારે હરિએ બાણું કે, રાધા આવી યાંહે ॥ રજા કોપ જાણી રાધિકાનો, કૃષ્ણ થયા
 અંતર ધ્યાન ॥ વિરજ વિચારે રાધા, કોપે ગયા ભગવાન ॥ રાધિકાના ભય થકી,
 વિરજએ ત્યાગ્યા પ્રાણ ॥ દેહ નદીરૂપ થઈને, વહી ગયા તે જાણ ॥ ૨૮ ॥ વલણ
 વહ્યો દેહ વર્તુળા કારે, સકળ ગૌ લોક મહેરે ॥ ગુલામ કુવર માન કહે, થયા દ્વીતિયા
 અધ્યાયરે ॥ ૨૯ ॥ ઈતીશ્રી.

અધ્યાય ૩ જો.

કડવું ॥ ૧ ॥ ॥ રાગ મેવ કો ॥ ॥ રાધા રતી ગ્રહ ગઈ હો, ત્યાં નવ દીઠાં શ્રી
 હરિ ॥ વિરજ નદીરૂપ હો, દેખી પાછી વળી ॥ કૃષ્ણ વિરજ દીઠી હો, સરીતારૂપ થઈ
 ॥ ઊંચે સ્વરે રૂવે હો, તીરે ઉભા રહી ॥ ૧ ॥ ૧ ॥ હો વિરજ હો વિરજ હો, મારી પાસે આવ
 કરી ॥ તું વિના કેમ કરી હો, જીવું હું સુંદરી ॥ નદી મધે શ્રેષ્ઠ હો, મુર્તી તું થા સતી ॥
 મારા આશિષ વડે હો, સ્ત્રી મધે શ્રેષ્ઠ અતી ॥ ૨ ॥ પુરૂષ રૂપ થકી હો, શોભા ખડુ સહી ॥
 પુરાતન રૂપ હો, સરીતા રૂપ રહી ॥ જળથી ઉડી આ વહો, તનું નુતન ધરી ॥ આ-
 વી હંરિ પાસે હો, જાણે રાધા ખરી ॥ ૩ ॥ પીતવસ્ત્ર પહેર્યા હો, હાસ્ય છે મુખ મહી ॥
 જુવે પ્રાણનાથ હો, વક્ત્ર ચક્ષુ સહી ॥ નિર્મળ છે ભારે હો, પિત છે પચોધરાં ॥ અજ-
 મર્તંગ ગામી નીહો, માનુની મધે વરા ॥ ૪ ॥ ચંપકવરણી ચારૂ હો, અધર પક્વ ધિંમ
 સમા ॥ ડાડિમ ખીજ જેવાં હો, દંત છે વદનમાં ॥ સરદપુરણીમાં હો, ચંદ્ર સમ મુખ
 દ્રશી ॥ પ્રકૃલિત કમળ હો, તેવાં લોચન લસે ॥ ૫ ॥ કસ્તુરીના ધિંદુ હો, સૈંધે સિંદુર
 મણિ ॥ સુરભિ અત્તર હો, કચ શોભા ધણી ॥ રત્ન મંડપ મધે હો, રત્નમાળા ધરી ॥
 ગજ મોતી નાકે હો, મુકતાહાર ઉર ધરી ॥ ૬ ॥ એવાં રૂપવતી હો, જોઈને જગપતી ॥
 કરે આલિંગન હો, ચુંમન મુખ અતી ॥ રતી રત મલુ હો, વિપરીતાંસન કરી ॥ એ-
 કાંત સ્થાને હો, વારંવાર હરી ॥ ૭ ॥ અમોઘ વિર્ય હો, પામી વિરજ સતી ॥ નિશ્ચે થઈ
 છે હો, ધન્ય તે ગર્ભવતી ॥ તે સ્થાને રહ્યા છે હો, મહા આનંદ ભરી ॥ પુત્ર થયા સમ
 હો, કૃપા કીધી શ્રી હરિ ॥ ૮ ॥ હરિ એક સમે હો, અરણ્ય એકાંતે મળી ॥ વિહાર કરે
 છે હો, મલુ સાથે વળી ॥ લઘુપુત્ર આવ્યો હો, રૂદન કરતો સહી ॥ પુત્ર જોઈ મલુ એહો,
 વિરજ ત્યાગી તહીં ॥ ૯ ॥ પ્રયોધી ખાલક હો, જુવે નવ દીઠા હરિ ॥ પુત્રને શ્રાપ્યા
 હો, વિરજએ કોપે કરી ॥ લવણાદિ સાગર હો, થાવો જવો મહી મહી ॥ ભિન્ન
 ભિન્ન રહેજો હો, જંબુઆદિ દેશ હીં ॥ ૧૦ ॥ સાતે દીપે તમે હો, રહો સાગર થઈ ॥ સ-
 ઘળા ભાઈએ હો, કનિષ્ઠે કહી જઈ ॥ વાત સાંભળી હો, માતા પાસે ગયા ॥ નમી પડો

પડ્યા હો, વિભાગે સાગર થયા ॥૧૧॥ લઘુઆદિ ખમણા હો, અનુક્રમે સાતે થઈ ॥
 લક્ષ્મણાદિ, મધુસૂતા હો, ગ્રાત, દાધિ, દુધ, જળ ॥ માત બ્રાત વિચાગે હો, રોયા ખાંતક
 સહ ॥ મુત સ્વામી વિચાગ હો, સતીને પીડયા ખઉ ॥૧૨॥ રૂદન કરતી બુકી હો, રોતક
 સાગરે સહી ॥ મુત સ્વામી શોકે હો, મુરછાં થઈ રહી ॥૧૩॥ ॥વલણા॥ થઈ
 રહી અચેત વિરજ, નથી રહ્યું કંઈ જ્ઞાનરે ॥ જાણી મગટ થયા પોતે, સ્વામી ભક્ત વ-
 ત્સજ ભગવાનરે ॥૧૪॥ ॥કડવું॥ (૨) ॥રાગ મેવાડાની ચોપાઈ ॥ હાસ્ય વદન
 પ્રભુ આવ્યા તહીં, ॥ વિરજ મુરછાંથી જગત સહી ॥ દેખી સ્વામીને શોક તે ગંચો, ॥
 આનંદ સાગર ઉલટી રહ્યો ॥૧૫॥ હરિ સંગાથે કીડા કરે, ॥ પ્રસન્ય થઈ પ્રભુ આચરે ॥
 વર આપુ રાધા જેવી તું જાણુ ॥ નિત્ય તવ ઘેર આવીશ પ્રમાણુ ॥૧૬॥ તું પુત્રને નિત્ય
 જોશે સહી, ॥ વર પ્રભાદે હરિએ વાણી કહી ॥ ફરી રાધા સખી શોધતી જાંહાં, ॥
 આવી હરિ વિરજ દીડા ત્યાંહાં ॥૧૭॥ જઈ રાધાને તેણે કીધી જાણ, ॥ ગઈ ક્રોધ મં-
 દિરે કહી કટુ વાણુ ॥ એટલે શ્રી કૃષ્ણ રાધા ઘેર ગયા ॥ શ્રીદામા સહ દારે ઉભા
 રહ્યા ॥૧૮॥ રાસે સ્વરીએ તે દીડા હરિ ॥ નારદ અમિય વચન આચરી ॥ મારાથી શ્રેષ્ઠ
 તમને મળે અહીં, ॥ ગૌલોકમાં ખહુ કાન્તા રહી ॥૧૯॥ તમો નિત્ય અન્ય ઘેર જઈ
 રહો, ॥ મારું પ્રયોજન શું છે કહો ॥ પ્રિય કાન્તા વિરજ નદી થઈ. ॥ મારા ભવથી
 દેહ યાગી ગઈ ॥૨૦॥ તોપણ તમો મનમાં નવ લહો, તો તેને તીરે મંદીર કરી રહો ॥
 નદી રૂપ થઈ વિરજ ચઢે, ॥ નદરૂપ થવા તમને ઘટે ॥૨૧॥ નદી સાથે નદ્યએ બેઠ
 જણે, ॥ સમાગમ ખહુ સારો ખને ॥ સ્વજાતીને પ્રીતી ખહુ થાય, ॥ દેવમણી નદી
 સાથે કહેવાય ॥૨૨॥ મહાજન હસશે સાંભળી કરી, ॥ પુરણ કામ કહેવાય શ્રી હરિ ॥
 સર્વ ભુતાત્મા કૃષ્ણનીજ સદા, ॥ નદી ભોગ ઇચ્છે સર્વદા ॥૨૩॥ એમ કહી રાધા રહી
 ગયાં, ક્રોધાતુર મનમાં ખહુ થયા ॥ ભૂમી સયનથી ઊઠે નહીં, લક્ષ ગોપી તેની સાથે રહી
 ॥૨૪॥ ક્રોધએ ચામર લીધો હાથ ॥ કોઈ તાંબુલ લઈ ઉભી સાથ ॥ સિતોદક કોઈના
 કરે મહી ॥ પદ્મ પુષ્પ કોઈ પાસે સહી ॥૨૫॥ રત્નાભુષણ કોઈ લઈ ત્યાંહાં, ॥ સિંદુર
 કંજનર કાચ લઈ રહ્યા ॥ વેલ્યુચંદ્ર લઈ કોઈ હાથ, ॥ સુગંધી તૈલ લઈ ઉભી સાથ ॥૨૬॥
 કોઈ મૃદંગ મોરલી લઈ કરી, ॥ ગાન નિપુણ નૃત્ય તતપરી ॥ રમણ વસ્તુ કોઈ લઈ
 રહી ॥ સુધા પાત્ર કોઈના કરે મહી ॥૨૭॥ એ પ્રકારે રાધા પાસે સહી, ॥ મંદીર ખ-
 હાર ઘણી ઉભી રહી ॥ કેટલીક કરે જોષિકા ધરે ॥ દારપાળ થઈ તે તો ફરે ॥૨૮॥ કૃષ્ણ
 જવાનુ કહ્યું છે તહીં, ॥ જવા ન દે દારે ઉભા રહી ॥ જગન્નાથ દેવાધિ દેવ, ॥ ભ-
 ક્તાધિન સર્વ સ્વમેવ ॥૨૯॥ ॥વલણા॥ ભક્તાધીન પ્રભુ રહે સદા ॥ સત્ય મૃતિ
 કહે પ્રમાણુરે ॥ રિમ યુક્ત કૃષ્ણ પ્રત્યે વંચી, રાધા બોલી વાણરે ॥૩૦॥ ॥કડવું॥

(૩) ॥ રાગ માઝૂ ॥ હે કૃષ્ણ વિરજના સ્વામી ॥ તમે લંપટ અંતરંગમી ॥
 હે નહીસ જગદાધાર ॥ તમે લંપટ મનુષ્ય વેદવાર ॥ ૩૧ ॥ ॥ ઠાજ. ॥ તેથી
 તમે મનુષ્ય ચોની, પામે વિશ્વાધાર ॥ ગૌલોકથી ભટ્થ થઇને, જવો પ્રજા ભર ॥ હે
 પદ્માવતી હે માધવી, એ દૂર્તને નિવાર ॥ એનું હ્યાં શું પ્રયોજન છે, હાંકીને કાઢાઢો
 બહાર ॥ ૩૨ ॥ કહ્યું સાંભળી રાધિકાનું, જોખી બોલી વાણ ॥ વિનયચુકતને હેત સાથે, ઉ-
 સિત વચન પ્રમાણ ॥ પંધારે પ્રભુ ખીજ સ્થાને, મન પ્રસન્ન હોય જ્યાંહે ॥ રાધિકાને
 કોપ ગંધથી, શ્રી હરિ આવળે આંહે ॥ ૩૩ ॥ ખીજ બોલી પ્રીતી સાથે, જવો ક્ષણે
 ખીજે સ્થાન ॥ તમે વધારીએ તમે વિના, કોણ રાખે ભગવાન ॥ કોઈ જોખી વળી
 બોલી, તે સાંભળો મુની સાર ॥ ક્ષણે જવો પંદ્રાવનમાં, ટળે માન તેટલીવાર ॥ ૩૪ ॥
 કોઈ એક બોલીવળી ખીજ, હાસ્ય વચન પ્રમાણ ॥ માન મટાવો માનુનીનું, ભક્તિ
 કરી સિરવાણ ॥ પ્રમાદી કોઈ વળી ખીજ, તે કરે નિવારણ સ્વામી ॥ હાસ્ય વદન
 સ્વસ્થ પોતે, અકોધ અંતરંગમી ॥ ૩૫ ॥ જોખી હરિને નિવારેછે, ઉભી રહી સહ ત્યાંહી
 ॥ નિવારે, સતે પ્રભુ પોતે, ગયા તે મંદીર માંહી ॥ કોધ થયો છે શ્રી હામાને, રાધા પ્ર-
 ત્યે કહેછે વાણ ॥ કોધે લોચન થયાં રાતાં, રક્ત પદ્મ પરમાણ ॥ ૩૬ ॥ ॥ શ્રી હામા-
 વાચ ॥ ॥ મહારા પ્રભુને કેમ કહેછે, કહુક વાક્ય તું માત ॥ વિચાર્યાવિના તું દેવી,
 મિથ્યા વચન ઉપધાત, ॥ પ્રજ્ઞા શેષના ઘરા પોતે, સર્વ વિશ્વના કારણ ॥ પ્રકૃતિના
 સ્વામી એ છે, નિરગુણ જગત્ ધારણ ॥ ૩૭ ॥ આત્મારામ એ પુરણ કામ, તું શ્રેષ્ઠ દે-
 વી માત ॥ કહ્યાણી તને શું કહું હું, જ્ઞાન તણી તે વાત ॥ ચરણ સેવા વડે જોની
 પ્રધર્મ પ્રાપ્તે જન ॥ ધાત્ર સઘળી શ્રજે મૃષ્ટી, શંકર કરે પતન ॥ ૩૮ ॥ વળી જોની સેવા
 બળથી, ધરા ધરેછે શેષ ॥ અખિલ જગતને પ્રકાશે છે, હીમકરને દીનેશ ॥ ચરણાંબુ-
 જ હરિ કેરા, શ્રી શેવેછે વૈકુંઠ ॥ સરસ્વતી તે સ્તવે નીત્યે, સદા બુદ્ધિ અકુંઠ ॥ ૩૯ ॥
 જેનું સ્તવન તે મિષ્ટ લાગે, શ્રવણે અમૃત પ્રમાણ ॥ ભય પામેછે સદા માયા, તે નથી
 પુંજને બાણ ॥ સ્તવે નીત્યે નિગમ જોને, દેહ ધરીને સાક્ષાત ॥ ચતુર મુખે સ્તવે પ્રજ્ઞા,
 જે છે વિશ્વ વેદના તાત ॥ ૪૦ ॥ પંચવદને સ્તવે શંભુ, ચાગેંદ્ર પોતે સર્વદા ॥ પ્રીતે પુણ
 ધરે શીર રજ, ચરણાંબુજ નીત્યે સદા ॥ સહશ્ર વદને શેષણ, તે સ્તવે નીત્યે શ્રી હરી ॥
 વળી ભક્તી સહ સેવે, ચરણાંબુજ આદર કરી ॥ ૪૧ ॥ શાક્ષી પોતે સરવના છે, અખિલ
 જગત્તે જે પતી ॥ સ્વેત ઘીપની વાસી જે તે, વિશળુની જે પર રતી ॥ ઇંદ્રાદિ સુર દૈ-
 ત્ય સરવે, મનુ માનવ જે ધરા ॥ સેવે પણ નહીં જુએ સ્વપ્ને, ચરણાંબુજ પુંજન પરા
 ॥ ૪૨ ॥ શીખ ત્યાગી શેષને તું, ભજ ચરણાંબુજ શ્રી હરિ ॥ બગુઠી વિજા સમાજ મૃષ્ટી,
 કાકે મૃલપાળી સંગૃહરિ ॥ જેના એક દીવસ વીધે, ઇંદ્ર અઢાવીશ જાણે ॥ એનાં નિ-

મિષ માત્રથી તે પતંન બ્રહ્મા થાય ॥૪૩॥ રમા સર્વ મહારા ઇશને વસ; રહે રાધા અતી
 રતી ॥ શ્રી દામો કહે સાંભળ માતા, તે તું નહીં જાણી સતી ॥ વાક્ય • સાંભળી શ્રી દા-
 માના, કહુતા કેવળ માંહી ॥ કોપ વૃદ્ધિ થયો નારદ, બેઠી થઈ બોલી તાંહી ॥૪૪॥
 ॥ વલણ ॥ બોલી ત્યાંહા રાંસેસ્વરી, મનમાં છે ખડુ રીસરે ॥ ફરકે અધર નેત્ર
 રાતા, છુટા છે શીર કેશરે ॥૪૫॥ ॥ કડવું ॥ ॥ રાગ-રામશ્રી ॥ ॥ શ્રી રા-
 ધિકો વાચ ॥ રે મુઠ અલ્પબુદ્ધિ છે તારીજી ॥ કહુ સાંભળ વાણી મારીજી ॥ લંપટ
 કંઈકર તું સહ જાણેજી ॥ તારા ઇશ્વરને તું વંખાણેજી ॥૪૬॥ ॥ ઢાળ ॥ વખાણે તું
 ઇશ્વર તારો, કૃષ્ણ તેની કરે ખડુ વાત ॥ સ્તુતિ કરેછે પીતાની વળી, તું અધમ નિદે
 છે માત ॥ જે પરમાણે અસુર નીત્યે, સુરને નીંદે છે અપાર ॥ તે પરમાણે મુઠ કરે તું,
 માટે અસુરનો દેહ ધાર ॥૪૭॥ ગૌડોકથી તું ખહાર થઈને, ચાની અસુરની પામસે સ-
 હી ॥ મેં શ્રાપ્યા છે મુઠ તુજને, રક્ષક કો સંભરથ અહી ॥ એ પ્રકારે રાધિકા તે, દઈ
 શ્રાપ પામી વીરામ ॥ શ્રીદામો તવ વદે વાણી, હે માતુ કરી પ્રણામ ॥૪૮॥ શ્રીદામો
 વાચ ॥ ॥ મનુષ્ય પેરે કોપ કરે તું, માટે ધરાપર જઈ કરી ॥ મનુષ્ય થા તું શ્રાપ
 મારો, રહે જે માનવ દેહ ધરી ॥ રાયાણપત્ની તને કહેશે, જે મુઠ જગતના જન્મ ॥
 રાયાણ અંશ છે શ્રી હરિનો, વૈષ્ણ ન્યાતે રહે પ્રંદાવન ॥૪૯॥ પછી ગોકુળે તું કૃષ્ણ પામી,
 રહેજે વન વિષે કીડા કરી ॥ વિચાગ હરિશું વર્ષ સત, પછે ગૌડોકે આવશે ફરી ॥ રાધાને
 એમ કહી શ્રીદામો, નમીને આવ્યા જ્યાંહાં શ્રી હરી ॥ પ્રણામ કરી શ્રી કૃષ્ણજીને, તે
 શ્રાપ વાત સઘળી કરી ॥૫૦॥ વૃતાંત કહીને શ્રી દામો તે, રૂદન કરેછે શીરધરી ॥ ખેદ
 પામતો દેખી સેવક, કહે વચન પોતે શ્રી હરી ॥ નિરભય જા ધરા ઉપર, તું તો થશે
 અસુરનો ઇશ ॥ ત્રિભુવનમાં કોઈ નજીતી, શકે એમ કહે જગદીશ ॥૫૧॥ કાલે શંકર
 ત્રીશુળ વાગી, તણ દેહ આવશે જાણ ॥ મારી પાસે એ આશીશ માટે, એમ કહે શ્રી
 કૃષ્ણજી વાણ ॥ કૃષ્ણવાણી શ્રવણ કરીને, શોકાતુર કહે થરથરી ॥ તમારી ભક્તી
 રહીત સ્વામી, કોઈ સમે ન કરશે હરી ॥૫૨॥ એમ કહી નમી શ્રી હરિને, પડયા આ
 શ્રમથી તે જાણ ॥ શંખ ચુડ તે થયો જઈને, તુલસી પતી નીરવાણ ॥ ગયો શ્રીદામો
 ત્યાં આવ્યાં દેવી, જ્યાં રહ્યા છે સુખદાન ॥ શોકાતુર ખડુ દેખી, નેને આશવાસના
 કરી ભગવાન ॥૫૩॥ વૃશભાનુ છે ગોકુળ વિષે, તેને ઘેર જન્મી જઈ તેહ ॥ કૃષ્ણ વૃ-
 તાંત મહા મંગળ, સર્વ કહ્યું મુની જન એહ ॥ ઇચ્છા કરેછે સર્વ એની, મહાસાર છે
 એમ જાણી ॥ હવે ફરી શું સાંભળવું છે, મુની કહે નારાયણ વાણી ॥૫૪॥ વલણ
 ॥ રાણી ગુલાબને કૃષ્ણ વાહાલા, નિત્ય શુભે કૃષ્ણ કથાયરે ॥ હરિ કૃપાથી માન કહે
 થયો ત્રતાઓ અધ્યાયરે ॥૫૫॥ અથ.

અધ્યાય ૪ થો.

કહું ૧ કું. રાગ આશાવરી. ॥ શ્રી નારદ ઉવાચ ॥ કોની પ્રાર્થનાથી આવ્યા ધરણી ॥ કૃણુ શું કારણુ કહે વરણી ॥ એમ નારદ પુછે શીર નામિ ॥ તમો સર્વજ્ઞ સદા છે સ્તામિ ॥ ૧ ॥ ઢાળ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ પુર્વે વારાહ કલ્પમાં ॥ ભારાકાંત ખડુ થઈ મહી ॥ ત્રાસ પામી શોકાતુર તે ॥ આવી ખજા પાસે મહી ॥ ૨ ॥ અમર અમુરે પીડ્યા ॥ તે દુઃખીત છે ખડુ ત્યાહિ ॥ ધરા સાથે આવ્યા સહુ ॥ પરમેષ્ઠી સભાની માંહે ॥ ૩ ॥ સભા મધે દીઠા તેણુ ॥ દેવેશ તેજના ધામ ॥ રૂપિ મુનિ સીદ્ધ સરવે ॥ સેવન કરે તેણુ ઠામ ॥ ૪ ॥ ગંધર્વગાન કરે સંગીત ॥ શ્રવણ મનોહર તેહ ॥ જપેછે પરશ્વજ સરવે ॥ કૃણુાક્ષર દય જેહ ॥ ૫ ॥ આનંદાશુ નેત્ર પુરણ ॥ પુલકીતાંગ મુખ મન ॥ દેવ સાથે ધરાયે તાંહ ॥ પ્રણમ્યા ચતુરાનન ॥ ૬ ॥ વેદના તે કહી સરવે ॥ દૈત્યભાર મુની જાણ ॥ દુખાકાંત થઈ અવની ॥ રૂદન કર્યું નીરવાણુ ॥ ૭ ॥ ધરા પ્રત્યે કહે ધાતા ॥ રૂદન કરે કેમ આજ ॥ કલ્યાણ થાશે ભૂમી તાહરું ॥ કેમ આવી કહે શું કાજ ॥ ૮ ॥ કલ્યાણી તું સ્થીર થાની ॥ હું છતે ભયમાં આણુ ॥ આસવાસના કરી તેહની ॥ પૂછે દેવને કહે વાણુ ॥ ૯ ॥ કેમ આવ્યા દેવ સરવે ॥ સમીપ માહારે સહુ ધરા ॥ ખજાના વચન સાંભળી ॥ તે પ્રત્યે બોલ્યા નીરજરા ॥ ૧૦ ॥ ભારાકાંત થઈ વસુધા ॥ પીડા છે અમને ખડુ ॥ તાત તમો જગત શ્રષ્ટા ॥ ઉતાવળા નીવારે સહુ ॥ ૧૧ ॥ અમારે ગતી તમો તાત ॥ દૂખનીવારણુ કરો ॥ પીડાય ખડુ ભારે ભૂમી ॥ ભાર પિતા મહ હરે ॥ ૧૨ ॥ વચન દેવના સાંભળી ॥ ને પૂછેછે જગતાત ॥ ટળે ભય તાંહાં મુધી રહે તું ॥ માહારી પાસે નીરજાંત ॥ ૧૩ ॥ કોનો ભાર સહી ન શકે ॥ તું કહેને સરવ વિસ્તારી ॥ ભદ્ર હોશે તાહારું નીચે ॥ સઘળો ભય નીવારી ॥ ૧૪ ॥ વચન સાંભળી પિતાના ॥ નિજ પીડા કહેછે માંડી ॥ જે જે વડે પીડાય પોતે ॥ મૂખ પ્રસન્ન ભય છાંડી ॥ ૧૫ ॥ પૃથ્વી ઉવાચ ॥ પિતામહ તમો સાંભળો ॥ જે વ્યથા માનસી માહારી ॥ તમો સઘળું જગત શ્રષ્ટા ॥ નથી લાજ કહેતાં વિસ્તારી ॥ ૧૬ ॥ કૃણુભક્તી પીઠીન જે છે ॥ વળી ભક્ત નીંદક જે સહી ॥ તે તો માહા પાતકીનો ॥ ભાર શકું નવ વહી ॥ ૧૭ ॥ સ્વધર્મ આચારહીન જે ॥ નિત્યકર્મ નહી ધારે ॥ વેદ વિષે શ્રદ્ધા નહીં જેને ॥ પીડા પામું તેને ભારે ॥ ૧૮ ॥ પિતા માતા ગુરૂ અખળા ॥ પોષણુ કરે નહીં જેહ ॥ તાત એ સર્વેનો નહીં ॥ સહું અસહ્ય ભાર છે તેહ ॥ ૧૯ ॥ સત્યહિન ગુરૂ નિંદક ॥ મિથ્યા સાક્ષી કહે વાણુ ॥ થાપણુ હારી મીત્ર દ્રોહી ॥ તેના ભારે પીડા જાણુ ॥ ૨૦ ॥ ભવ ધાતી ગુરૂ દ્રોહી ॥ લોભી શુદ્રનું ભક્ષે અંન ॥ તેના ભારે પામું પીડા ॥ સત્ય કહું ભગવન ॥ ૨૧ ॥ યજ્ઞતિર્થ નિમગ્ન ॥ જે મુઠ દીએ નિવારી ॥ ગૌવિમ્ન પૈશનવન્તે દોષે ॥

તેનો ભાર પીડે છે ભારી ॥૨૨॥ હરીને હરી કથા ભક્તિ ॥ નો દેષ કરે નર જોડ ॥ તે-
 નો ભાર મહા ભારી ॥ પીતામહ પીડે તેહ ॥૨૩॥ એ પીડા સઘળી નાથલ ॥ મૂખે કહી
 માંડી વાત ॥ એમ કહીને રૂદન કીધું ॥ દેખી કહે જગતાત ॥૨૪॥ વસણા ॥ દેખી
 મહા રૂદન કરતી ॥ ધરા પ્રતે કહે બ્રહ્માયરે ॥ ભાર તાહરો હરીશ ભૂમી ॥ કરીએ એ-
 હેનો ઉપાયરે ॥૨૫॥ કડવું ર જીવું ॥ રાગ રામગરી ॥ સાંભળ મહી વદે સૂર રા-
 એજ ॥ ઉપાય કાર્ય સીદ્ધ થાએજ ॥ કાળે કરી ભાર સહુ હરશેજ ॥ માહારા ઇશ્વર
 કરણા કરશેજ ॥૨૬॥ ઠાળ ॥ કરશે કરણા કૃપા સીધું ॥ ધીરજ તું રાખને ધ-
 રા ॥ મંત્ર મંગળ કુંભ કુંભ કુંભ ॥ શિવલીંગ સ્થાપન પરા ॥૨૭॥ તિર્થ મૃત્તિકા કસ્તુરી
 ને ॥ ખડગ સ્ફાટીક ચંદન ॥ સૂર્યમણી રૂદ્રાક્ષ માળા ॥ હવિ નૈવેદ્ય શિવ પૂજન ॥૨૮॥
 શાળી ગ્રામ શીળા તુલસી ॥ સંખચક્ર પ્રતીમા જાણ ॥ યજ્ઞસૂત્રને શ્વેત આમર ॥ મૂક્ત
 સુકતી માણીક પરમાણુ ॥૨૯॥ પૂરાણ શંહીતા પાવકને ॥ રજત કાંચન પરવાળ ॥ ર-
 ત્ન કુશદીજ તીર્થ ॥ જળગવ્ય તુલસી માળ ॥૩૦॥ તારે વીશે એ સૌ સ્થાપીત ॥ મલું
 કરશે પ્રમાણુ ॥ મૂંઠ પચશે કાળ સૂત્રમાં ॥ યાવત ચંદ્ર દિવાકર જાણ ॥૩૧॥ આસવા-
 સના કરી ધરાની ॥ દેવમહી લીધાં સાથ ॥ કૈલાશ પ્રત્યે જાય ધાતા ॥ જ્યાં રહ્યા શી-
 વ જગનાથ ॥૩૨॥ ગયા આશ્રમે રમ્ય વિધિએ ॥ દીઠા તે શંકર ત્યાંહે ॥ સરસ્વતિના
 તટ વિષે ॥ રહ્યો અક્ષય વટ જ્યાંહે ॥૩૩॥ પરિધાન કીધું વ્યાઘ્ર ચર્મ ॥ પંનંગ ભુષણ
 ધારી ॥ ત્રીશુળી પંચવદન શોભે ॥ ત્રીનેત્ર રાજ્ય મદનારી ॥૩૪॥ ચહૂપાસ રહ્યા સીદ્ધ વિં-
 ટી ॥ ચોગેદ્ર ગાણુ કરે શેવ ॥ અપશરા ખડુ નરત્ય કરે ॥ જ્યાં બેઠા શ્રી મહાદેવ
 ॥૩૫॥ ગાંધર્વગાન કરે સંગીત ॥ નાના કુતુહળ થાએ ॥ સાંભળે ત્યાં જીએ બેઠા ॥
 દીઠા તે શંકર રાએ ॥૩૬॥ નમ્રકંધર અવની છે ને ॥ અમર ગાણુ સૌ સાથ ॥ ભગતી
 દેખી ઊઠ્યા શંકર ॥ આખો આદર જગનાથ ॥૩૭॥ વિધ ચરણે ધ્રુવ નમ્યા ॥ તે
 પામયા આશીશ ॥ હંડાકાર દેવ સરવે ॥ શંભુ ચરણે મેલ્યાં શીશ ॥૩૮॥ ભક્તિ યુક્ત ધરા
 શીર નામિ ॥ પ્રાણમ્યા ઉમયા કાંત ॥ શિવે આશીશ દીધ ધરાને ॥ કહ્યું પીતામહે વૃ-
 તાંત ॥૩૯॥ સાંભળતાં નમ્ર મૂખ થયાં ॥ ભક્તવત્સળ શ્રી મહાદેવ ॥ કૃપી કૃપાનિધીએ
 બોધ્યા ॥ ત્યાં ધરા સરવે દેવ ॥૪૦॥ બ્રહ્મા શિવે ત્યાં સૂરધરાને ॥ ગ્રહ પ્રત્યે રાખ્યા દે
 ધીર ॥ ત્યાંથી દેવ સ્વર ચાલ્યા ॥ તે ગયા ધર્મ મંદિર ॥૪૧॥ તેને સાથે લઈ ત્યાંથી ॥
 ગતિ કરી હરીને ધામ ॥ પરમ રમ્ય વૈકુંઠ છે ॥ જરા મૃત્યુ નહિ તે ડામ ॥૪૨॥ વા-
 યુએ તે કુંડુ ધારણ ॥ બ્રહ્માંડથી ઊંચુ જાણ ॥ કોટી ચાંજન ઉર્ધ છે તે ॥ બ્રહ્મ લોકથી
 પરમાણુ ॥૪૩॥ વરણી શકે નહીં કવિ જને ॥ વિચીત્ર રત્ન નીરમીત ॥ પદ્મ રાગને
 નીલમણીએ ॥ ખડુ રાજમાર્ગ ભૂષિત ॥૪૪॥ તાંહાં સરવે આવી પોહ્યા ॥ મનોહર

તતમેવ ॥ મલુના અંતરપુર ગયા ॥ દોડા હરી દેવધી દેવ ॥ ૪૫ ॥ રત્નસીંહાસન ઉપર ॥
 રત્નો રત્નલુપ્ત ભાજે ॥ રત્નકંઠા ધર્યા કરમે ॥ રત્નનેપુર અતિ રોકે ॥ ૪૬ ॥ રત્ન
 કુંડલ યુગમ શોભે ॥ વળી ગંડસ્થળ તે સાથ ॥ પીતાંબર પરીધાન કીધાં ॥
 વનમાળા શોભે નાથ ॥ ૪૭ ॥ સાંત સરસ્વતિ સ્વામી ॥ જલદમીએ ધર્યાં ચણાંબુજ ॥
 કંઠે કોટી કાંનિત શોભે ॥ સ્મીત વદન ચતુર્ભુજ ॥ ૪૮ ॥ સુનંદ નંદ કુમુદ આદિ ॥
 સેવન કરે ખુબુ દાસ ॥ ચંદનાંગ ચુકુટ રત્નમય ॥ શોભા કોટીલાનુ પ્રકાશ ॥ ૪૯ ॥
 પરમાર્નંદ રૂપ પોતે ॥ ભક્ત અનુગ્રહકારી ॥ પ્રણમ્યા મૂર્તિ સરવે ॥ બ્રહ્માદિક ભક્તી
 ધારી ॥ ૫૦ ॥ ॥ વણ ॥ બ્રહ્માદય મુની સરવે ॥ ભક્તી યુક્ત નયતા કરી ॥
 પરમાર્નંદને પામ્યા ॥ સર્વાંગે પુલકાવલી ॥ ૫૧ ॥ ॥ કડવું ડાળું ॥ રાગ માણ ॥
 ॥ બ્રહ્મા ઉવાચ ॥ નમાંમી શાંત કમળા સ્વામી ॥ સરવેશ અચ્યુત અંતરજ્ઞમી ॥
 જોની કળાભેદ હોમો શીવ ॥ કળા અંશ કળા કરી દેવ ॥ ૫૨ ॥ ॥ ઢાળ ॥ મનુને
 મુનીંદ્ર સંધળા ॥ જીવ ચરાચર ખર્વ ॥ કળા કલાંશ કળા કરીને ॥ અશૂર નરાદિ સર્વ ॥
 ૫૩ ॥ શંકર ઉવાચ ॥ ત્વમક્ષર અવ્યક્ત ઇશ્વર ॥ નિર્ગુણ ગુણ જગપંદ ॥ આદી
 સરવે સ્વરૂપ સ્વામી ॥ અનાદિ અખંડાનંદ ॥ ૫૪ ॥ અણીમાદીના કારણ પોતે ॥
 સીદ્ધીરૂપ સીદ્ધીદા સ્વામી ॥ કોણ સમર્થ સ્તુતિ કરે ॥ સર્વજ્ઞ અંતરજ્ઞમી ॥ ૫૫ ॥
 ॥ ધર્મ ઉવાચ ॥ વસ્તુ નીરૂપણ કરી વેદે ॥ વીવેકીએ વર્ણન કરી ॥ અવ્યક્ત સ્તુતિ
 કમ કરે ॥ છો મનાતિત પોતે હરી ॥ ૫૬ ॥ અનીર્વચની નીજ માયા ॥ તે શ્રજે શ્રદ્ધી સત્તા
 પામી ॥ વાસ્તવીક કાંઈ છે નથી ॥ સત્ય સદા અંતર જ્ઞમી ॥ ૫૭ ॥ ખટ રજાક સ્તો-
 ત્રે કરીને ॥ સ્તુતિ કરી બ્રહ્માદિક જહ ॥ ભાવે ભણે તે સાંભળે તેહેને ॥ પ્રાપ્ત સુખ દુખ
 છેહ ॥ ૫૮ ॥ સ્તવન સાંભળી દેવનુંને ॥ બોલ્યા હરી જગનાથ ॥ ગૌલોક પ્રત્યે જાઓ
 તમે ॥ હું આવીશ પ્રીયા સાથ ॥ ૫૯ ॥ નર નારાયણ બેહુ ॥ શ્વેત દ્વિપ દ્વીવામી પ્રમાણ
 ॥ ગૌલોક પ્રત્યે તે આવશે ॥ વળી સરસ્વતિ તે જાણ ॥ ૬૦ ॥ અનંત માયા છે જ મા-
 હારી ॥ કાર્તિક ગણાધિપ જહ ॥ સાવીત્રી જ વેદમાતા ॥ પશ્ચાત આવશે તેહ ॥ ૬૧ ॥
 હું રહું છું ગૌલોક વિષે ॥ દિલૂં કરન સ્વરૂપ ॥ માહારી કળા અન્યદેવ ॥ બ્રહ્માદિક
 જગમૂંપ ॥ ૬૨ ॥ કળા કળાંશ કળા કરીને ॥ દેવ અશૂર નરાદિ જાણ ॥ ગૌલોક પ્રત્યે
 જાઓ સરવે ॥ સત્ય કહું નિરવણ ૬૩ ॥ હું પણ પશ્ચાત આવીશ ॥ સીદ્ધ થશે સૌ
 કાજ ॥ એ પ્રકારે કહી સભામાં ॥ વિરામ પામ્યા માહારાજ ॥ ૬૪ ॥ પ્રણામ કરીને
 દેવ સરવે ॥ બાલ્યા ગૌલોક ઉત્તમ જ્યાંહે ॥ માહા વિચિત્ર મર્મ ધામ ॥ જરા મૃત્યુ
 નહીં ત્યાંહે ॥ ૬૫ ॥ વૈકુંઠથી ગૌલોક ઊંચુ ॥ સતકોટી ચાજન પરમાણ ॥ મોક્ષ ધારણ
 કરી રહ્યા ॥ સ્વઈચિત ઇશ નીર્માણ ॥ ૬૬ ॥ મહારમ્યતે ગૌલોક પ્રત્યે ॥ દેવ ગંગા

વીરજાતે તીર ॥ સરીત દેખી થયા વીરમય ॥ મહા મનોહર નીર ॥ ૬૭ ॥ ચુકા
 આણેક રતન ચુકત ॥ નીલરકત ઊજવળ સ્યામ ॥ તેની તીરે ઘાટ રચાય ॥ રતન ખજિ-
 ત ખડુ ધામ ॥ ૬૮ ॥ વિધિએ આગળ ચાલતે ॥ દીઠી મણીએકર અપાર ॥ કહું
 મંડત સ્થમંતકને ॥ પદ્મ રાગ નીલાકાર ॥ ૬૯ ॥ પીતવરણ મૂલ્ય મણી ॥ રતનકર
 કહું જાણ ॥ કૌસ્તુભા કર કહું શોભે ॥ રમ્યવિહાર સ્થાન પરમાણ ॥ ૭૦ ॥ દેખી
 પરમાશ્રય દીઠો ॥ પરવત શીખર સત જોડ ॥ કોટી ચાનન ઊંચ દીર્ઘ ॥ સતચુણ્ણતર
 તેહ ॥ ૭૧ ॥ તેમાં એક સિખર રહ્યો ચાનન ॥ પચાસ કોટી પરમાણ ॥ પ્રકારાકાર
 શ્રેષ્ઠ તે છે ॥ મહા રાસમંડળ જાણ ॥ ૭૨ ॥ અતિ ઉત્તમ વિસ્તીર્ણ દશ ॥ ચાનન
 વર્તુળ આકાર ॥ પારજાતિ કલ્પ તરૂન ॥ કામધેનુ રહે ત્યાં સાર ના ૭૩ ॥ પ્રુપ સુરભી
 મહા સુંદર ॥ ખડુ અલિ કરે ગુંજાર ॥ કામ પ્રદિપ રતિ મંદિર ॥ રતન મંડપ કોટી
 આર ॥ ૭૪ ॥ જડીત રતન સોપાન રાજે ॥ રતન કળશ વળિ જાણ ॥ હરિત મણિના સ્તંભ
 શોભે ॥ શોભા અનુપ પરમાણ ॥ ૭૫ ॥ સીંદુરાવણ નીલમણીઆ ॥ મંડપ મધે મહી રાજે ॥
 રતન પ્રાકાર ચુકત મણીએ ॥ દ્વારક પાટ વિરાજે ॥ ૭૬ ॥ રસાળ કંદળિ સ્તંભ શોભે ॥
 ફળ દુર્વા તાંબુલ ભુરી ॥ સુગંધ ખેડેકે ચંદનાગર ॥ ચરચિત કુંમ કુંમ કસ્તુરી ॥ ૭૭ ॥
 તે સ્થાને ગોપકન્યા ॥ કોટીદેવ જુવે છે નારદ ॥ રતના લુપણ અંગરાજે ॥ હરમાળા વિ-
 સ્તારદ ॥ ૭૮ ॥ રતન કંકણ કેયુર શોભે ॥ રતનનેપુર વળી જાણ ॥ રતનકુંડળ યુગમ રાજે ॥
 સહ ગંઢસ્થ નિરવાણ ॥ ૭૯ ॥ ચર્ણહસ્તની અંગુળીએ ॥ રતન મુદ્રીકા ખીરાજે ॥ મુકુટ
 શીશ રતન ભુષિત ॥ ગજ મૂકતા નાશિકા રાજે ॥ ૮૦ ॥ મક્તક સેથે સીંદુર શોભે ॥ ચં-
 પકવરણી જાણ ॥ ખીખાધર પીતવસ્ત્ર મૂખ ॥ શરદ ચંદ્ર પ્રરમાણ ॥ ૮૧ ॥ સરદ પંકજ
 નેત્ર શોભે ॥ મકુલ્ય માલતી માળ ॥ ગજગમની વક્ત્રગુટી ॥ સ્મીત વદન સુંદર ભાળ
 ॥ ૮૨ ॥ દંત દાડીમ ખીજ રાજે ॥ નાશીકા ખગેદ્ર ચંચ ॥ શ્રોણીત ભાર નીતંબ ભારે
 ॥ ધીંગત રતન મત વંચ ॥ ૮૩ ॥ વલણ ॥ મનોહલાદ સ્વરૂપ સુંદર ॥ નેત્ર ચા-
 પલ્ય રાજેખીનરે ॥ એ સુંદરીનો સમુહ સરવે ॥ રહે રાધીકા આજ્ઞા આધીનરે ॥ ૮૪ ॥
 રાસ મંડળ ગોપી જોઇને ॥ ખજાદિ ચાલ્યા ખહારે ॥ કૃશન ક્રીડા સરોવર દીકું ॥ મ-
 હા વિસ્તીર્ણ અપારરે ॥ ૮૫ ॥ કડવું ટ થું ॥ રાગ ધનાશ્રી ॥ ક્રીડા સરોવર
 મુખ રાસલ ॥ લક્ષો રક્ષક રહે ચોપાસલ ॥ ચેત રકત હરી તને પીતલ ॥ નાના વ-
 ણીકમળ વિરાજતલ ॥ ૮૬ ॥ ઢાળ ॥ ॥ હંદસુ શંકર ॥ રૂકુ કૃષ્ણનુ ક્રીડા સરોવર ॥
 જુએ ખજાદી ત્યાંહાં ॥ મણિ ખંચિત છે સો પાન જેનાં, રતન વેદીઆ ન્યાંહાં ॥ શોભે
 કમળ વળિ ભર સુંદર, સમુહ શંકુલ છે સહી ॥ જળમીષ્ટ અમરત તૂલ્ય જાણે, સ્પાદ
 કોણ શકે કહી ॥ ૮૭ ॥ પછિ ચાલ્યા પર્વત ખહાર દેવ, ગયા વીરજા તીર ॥ સ્ત્રીતમંદ

મુનિષ્ય મહેકે માહા શૂભ સમીરં ॥ ત્યાં રમાણુ સ્થાનક મહા સુંદર, પૂષ્પ ઝૂંપા શોભે ॥
 વણિ રત્નદીપક સ્વેત ચામર, ॥ દેખી મુનિ મન હોલે ॥૮૮॥ ચોરૂં વંદાવન નામનુ,
 આમનું કાનન સુંદર ॥ તે રાધા માધવને પ્રિતિકર, છે અધાધ અતી વરં ॥ ત્યાં કલ્પવૃક્ષ
 અનંત શોભત, પાર જાતિ ખહુ રહે ॥ ચંદનને મંદાર ઝમરૂખ, નાળિયેરી વૃક્ષહે ॥૮૯॥
 કુંદળ ડાડિમ કંદળીને. તાડ અદ્રિશન સહુ ॥ રશાળ ખર્જૂર દ્રાક્ષ જંબુ, અનાસં એવા
 ફળ ખહુ ॥ લિંબોઈ સીતારામ ફળને, લિંખ અશ્વસ્થં રહે ॥ ખહુ જાતિ ફળના વૃક્ષ શો-
 ભે, અનંત ગણીકો કહે ॥૯૦॥ વણિ પૂષ્પના અદ્ભુત શોભે, મલિકાને માલતી ॥ બિ-
 છ માધવીના કેતકીના, કુંદ કરવી છે અતી ॥ ગૂલાખ ચંપો મોગરોને, ખકુલ જાસ્વંતી
 સહુ ॥ અમીત એહેવાં દ્રુમ શોભે, સુગંધીના છે ખહુ ॥૯૧॥ ॥ દેશી ફર ॥ ખજં
 ખત્રિસ વન સુંદર ॥ તે મધે વંદાવન જાણુ ॥ ફળ પકવ મધુર ઉત્તમ ॥ એકાંત સ્થળ
 પ્રમાણુ ॥૯૨॥ ગૌશાળા ખહુ ઘેનુ યુક્ત ॥ ત્યાહાં રહી છે શોભીત ॥ વંદાવનમાં બ-
 કત આશ્રમ ॥ સત કોટી ખહુ રાજીત ॥૯૩॥ તે મધે જ મુખ્ય સેવક ॥ તે શ્રી કૃષ્ણ
 સ્વરૂપ ધારી ॥ આશ્રમ કોટી રત્ન નીરમીત ॥ તેહેનાં મહા સુખકારી ॥૯૪॥ રાસે સ્વ-
 રીની ભકત ગોપી ॥ ખત્રિસ કોટિ પરમાણુ ॥ કિંકરિના રચિત રત્ને ॥ આશ્રમ મ-
 નોહર જાણુ ॥ ૯૫॥ તેમાં મણિ રત્ન નીરમીત ॥ દસકોટિ શોભિત ચાર ॥ દેવ તે
 અદ્ભુત દેખી ॥ પામ્યા હર્ષ અપાર ॥૯૬॥ તેથી દુર અક્ષય વટ મહા ॥ રમ્ય જોઈ
 જગદીશ ॥ ચાજન પંચ વીસ્તાર તેનો ॥ દ્વી ગુણુ ઉર્ધ્વ મુનીશ ॥૯૭॥ સહસ્ર કંધ યુક્ત
 શોભે ॥ શાખા અગણિત જાણુ ॥ રક્ત પકવ ફળે શંકુલ ॥ મૂળે રત્નવેદી નીરમાણુ
 ॥૯૮॥ તે ઉપર શ્રી કૃષ્ણ સ્વરૂપ ॥ દીઠાં શીશુ ખળવાન ॥ પિતવસ્ત્ર પરીધાન કીધાં ॥
 ક્રીડા શકત સુખદાન ॥ ૯૯ ॥ ચંદન અગર અંગરાજીત ॥ મહા રત્ન ભૂષણુ ધારી ॥
 ત્યાહાં સેવીત દેવેસે દીઠાં ॥ કિંકર મુખ્ય સુખકારી ॥૧૦૦॥ તેથી દુર રાજમાર્ગ જોયા
 ॥ રમ્યા મણી સિંદુરાકાર ॥ નિળ રૂચકમાણી નીરમીત ॥ વેદિ ચુકલ મંડપ સાર ॥
 ॥૧૦૧॥ ત્યાં સ્વેત ચામર રમ્ય દર્પણુ ॥ શોડસ દ્વાર આજીત ॥ દ્વારપાલ સદા રક્ષિત ॥
 વેદિ મંડપ રાજીત ॥૧૦૨॥ ॥ વલણુ ॥ ॥ રાજીત મનોહર સરવે ॥ અમર દ્રશ્ય
 અગમ્યરે ॥ ત્યાંથી શ્રીધે દુર ચાલતો ॥ દીકું સ્થળ મહા રમ્યરે ॥૧૦૩॥ ॥ કહણું
 પ મું ॥ ॥ રાગ આશાવરી ॥ ત્યાહાં દીકું મહા રમ્યજી ॥ રાધા રાસે સ્વરીનું
 અગમ્યજી ॥ દેવામિદેવ ગોપીકા માંહીજી ॥ નીરમીત મનોહર ત્યાંહીજી ॥૧૦૪॥ ઠાળાં
 કૃષ્ણને ખહુ પ્રીય છે તે ॥ અનીર વાચ્ય પરમાણુ ॥ કેમ કરે પંડીત તેનું ॥ નારદ
 નીરૂપણુ જાણુ ॥૧૦૫॥ સ્થળ ગોળાકાર ને અતી સુંદર ॥ શોભે વળી મંદીર સત ॥
 અમૂલ્ય રત્ને શ્રેષ્ઠ રચિત ॥ કલ્પ વૃક્ષ પરીઆવર્ત ॥૧૦૬॥ રત્ન રચિત વેદિકા

ત્યાંહાં ॥ વળી સમ શોભીત દ્વાર ॥ મુની રત્ન ચિત્ર રાજીત ॥ વિચિત્ર વર્તુળાકાર
 ॥૧૦૭॥ મુખ્ય નવ દ્વાર શોભે ॥ ક્રમ ક્રમથી મુની રમ્ય ॥ તેને ખીન્નં સર્વ મળીને ॥
 દ્વાર ખટકશ અગમ્ય ॥૧૦૮॥ દેવ દેખી અતિ હર્ષ પામ્યા ॥ ધનુષ સંહસ્ર હોય આંકા-
 શ ॥ રત્ન કળસ સમૂહ રાજે ॥ મનોહર મહા પ્રકાશ ॥૧૦૯॥ અતી શોભીત તેજ
 સુંદર ॥ ખહુ વિસ્મય થયા દેવ ॥ પ્રદિક્ષણ કરી તેની ॥ દુર આલ્યા છે તતપ્તેવ ॥૧૧૦॥
 આગળ આલ્યા ત્યાંહુ થકી ॥ અતિ અદ્ભૂત આશ્રમ જ્યાંહી ॥ ગોપનાવળી ગોપીકાના
 ॥ ખહુ શ્રેષ્ઠ દીકાં ત્યાંહી ॥૧૧૧॥ મહા અમૂલ્ય રત્ન રચીત ॥ છે સત કોટી પરમા-
 ણુ ॥ દીકાં આરે પાસ નારદ ॥ સર્વ ગોપના તું જાણુ ॥૧૧૨॥ વળી ગોપીકાના ધામ
 સુંદર ॥ મહા શ્રેષ્ઠ નવીન છે તહીં ॥ ખહાર ઉત્તર ભાગે ત્યાંથી ॥ દીકી નદી વિરજ રહી
 ॥૧૧૩॥ ગૌલોક પવનાધાર છે ॥ રત્ન મય અદ્ભૂત જાણુ ॥ રાધિકા શ્રી કૃષ્ણ કાર-
 ણુ ॥ ઇશ્વર ઇચ્છાયે નીરમાણુ ॥૧૧૪॥ સહસ્ર સરોવર યુક્ત ॥ કેવળ મંગળ સ્થાન ॥
 ત્યાંહાં મનોહર નૃત્ય દીકું ॥ અતિ સુંદર સંગીત તાન ॥૧૧૫॥ રાધા કૃષ્ણ ગુણ યુક્ત
 સુણી ॥ ગાનામૃત-સૂરછા પ્રાપ ॥ ક્ષણેક રહીને થયાં ચેતન ॥ દેવ જપે કૃષ્ણનો જપ
 ॥૧૧૬॥ દેખી પરમ આશ્ચર્ય સરવ ॥ સ્થાને સ્થાને મનોહર જાણુ ॥ દીકી ગોપિકા સ-
 રવ નાના ॥ વેશધારી નીરવાણુ ॥૧૧૭॥ કોઈએ મૃદંગ હાથ લીધી ॥ કોઈએ વીણાકર
 ધારી ॥ કોઈએ ચામર હસ્ત લીધા ॥ કોઈ વગાડે કર તાળી ॥૧૧૮॥ કોઈ એક યંત્ર
 હસ્ત ધારી ॥ રત્નમય નીપુર રાજે ॥ રત્ન કિંકણી ચાર શોભે ॥ મહા રસિક શબ્દ
 વીરાજે ॥૧૧૯॥ કોઈ મસ્તક કુંભ ધારી ॥ નૃત્ય અખંડ મનોહર ત્યાંહી ॥ કોઈ મુ-
 ખ્ય ગોપિકા છે ત્યાંહા ॥ સર્વ ઉત્તમ તે માંહી ॥૧૨૦॥ કોઈએ કૃષ્ણ વેશ ધારી ॥ રા-
 ધા વેશ ધારી કોઈ ॥ કોઈ સંચાગ તતપર ॥ કોઈ આલિંગન રત જોઈ ॥૧૨૧॥ ક્રીડા રાકત
 દેખી તેહેને ॥ વિસ્મય પામ્યા જગદીશ ॥ કંઈ એક દુરગતી કરતાં ॥ ખહુ દીકાં આશ્ર-
 મ રૂપિશ ॥૧૨૨॥ રાધા સખીના મંદીર સુંદર ॥ શ્રેષ્ઠ ગોપીના સુખદાન ॥ ગુણરૂપ
 નવ ધોવન ॥ સોભાગ્ય વય સમાન ॥૧૨૩॥ તેત્રીસે રાધા તુલ્ય વય ॥ છે અનીર
 વચની વેષ ॥ તેના નામ કહું સાંભળ ॥ સુશીળા વદન નીરોશ ॥૧૨૪॥ શરીકળા રતી
 માધવી ॥ યમુના કાળીકા જાણુ ॥ કદંબમાળા જનહવી વળી ॥ સ્વયં પ્રભા નીરવા-
 ણુ ॥૧૨૫॥ પદ્મમુખીને સાવિત્રી વળી ॥ સુભા પદ્માને ભારતી ॥ પારીજતા ગૌરીમં-
 ગળા ॥ કમળાને સરસ્વતી ॥૧૨૬॥ શરીકળાને સુમુખી વળી ॥ કુન્તી કમની પ્રમાણુ
 ॥ સુંદર એવા નામ આદિ ॥ સખી વાધિકાની જાણુ ॥૧૨૭॥ અમુલ્ય રત્ન કળશ સમુ-
 હ ॥ કળશ મુખ તાંહાં જાજે ॥ સકળ ગૌલોક રત્ન રચીત ॥ ઉજવળ માણી સહ રાજે
 ॥૧૨૮॥ બ્રહ્માંડ ખાહાર ઊંચુ એ છે ॥ એ ઉપર નહીં કોઈ ॥ ઉર્ધ્વ મુન્યમય સર્વ સુધી

॥ ક્રિદેના અંતર સોઈ ॥ ૧૨૯ ॥ સાત રસાતળં એથી હેઠાં ॥ તે નીચે જળહળ જાણુ ॥
પ્રહીડ અંત ઉપર ઉત્તમ ॥ કૃષ્ણ લોક છે નીરવાણુ ॥ ૧૩૦ ॥ વલણુ ॥ નીરવાણુ
શ્રી કૃષ્ણ ચંદ્રની ॥ ગુલાખખા કરે પુન્યવરે ॥ શ્રી હરિ કથા માન કરે ॥ થયો ચતુર્થો
અધ્યાયરે ॥ ૧૩૧ ॥

અધ્યાય ૫ મો.

॥ ૬૬૩ (૧) ॥ ॥ રાગ ધનાશ્રી ॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ ગૌલોક
અખિલ દેવ દેખીછ ॥ આનંદા સદૃશ રૂળ લીખીછ ॥ રાધાના મુખ્ય દ્વાર ભણીછ ॥
વળી ચાલ્યા મન પ્રીતી ઘણીછ ॥ ૧ ॥ ॥ ઢાળ ॥ ઘણી પ્રીતીથી સૂર ચાલ્યા ॥
એ વેદીકા દીઠી સુખરૂપ ॥ રત્નમણીએ નીરમાણ્ય કીધી ॥ મણી હરિત વજ્ર અનુપ ॥
॥ ૨ ॥ અમુલ્ય રચિત ચાર ॥ કપાટ તે ખડુ રાજે ॥ દ્વારે દીઠો અતિ ઉત્તમ ॥ તાંહાં
વિરલાનુ વીરાજે ॥ ૩ ॥ રત્ન સીંહાસન સ્થીતી કરી ॥ રત્ન ભુષણ ખડુ અંગ ॥ પીત
વસ્ત્ર પરીધાન કીધાં ॥ મુકુટ મનોહર રંગ ॥ ૪ ॥ દ્વાર ચીત્ર વિચીત્ર મહા ॥ પરમ અ-
દ્ભૂત જાણુ ॥ અંતર જવાનું કહ્યું દેવે ॥ તેને નિવાર્યા કહી વાણુ ॥ ૫ ॥ દેવેશ્વરને કહે
છે ત્યાંહ ॥ તે દ્વારપાળ વચન ॥ નહિ તમોને દેહો જવા ॥ વીના ઇશ્વરની શાશન
॥ ૬ ॥ કીંકરોને ઓકલ્યા તેણુ ॥ શ્રી કૃષ્ણના સ્થાનક માંહી ॥ હરીની આજ્ઞા પામીને
પછી ॥ જવા દીધાછે સૂર ત્યાંહી ॥ ૭ ॥ તે પ્રત્યે ભાષણુ કરી ચાલ્યા ॥ દ્વીતીય ઉત્તમ
દ્વાર ॥ તે થકી તાંહાં અધિક દીકું ॥ ચીત્ર વિચીત્ર અપાર ॥ ૮ ॥ દ્વાર રક્ષક દીઠો છે તાં-
હાં ॥ ચંદલાણુ મુનીરાજ ॥ કીશોર વયને સ્યામચાર ॥ કર હેમ વેત્ર વીરાજ ॥ ૯ ॥
એઠો રત્ન સીંહાસન ઉપર ॥ રત્ન આભુષણ અમીત ॥ ગોપનોછે સમુહ સાથે ॥ તાંહાં
પંચલક્ષ શોભીત ॥ ૧૦ ॥ તે પ્રત્યે તાંહાં ભાષણુ કરી ॥ તે ચાલ્યા તતપ્તેવ ॥ ત્રીજું દ્વાર
અતી ઉત્તમ ॥ શોભા અધિક દીઠી દેવ ॥ ૧૧ ॥ દ્વારે રહ્યો દીઠોછે તાંહાં ॥ સૂર્યભાન અવી-
ધાન ॥ દિલૂજ મોરલી હાથ ધારી ॥ કીશોર શામ મુખદાન ॥ ૧૨ ॥ મણીકુંડળ એ
શ્રવણ શોભે ॥ ગંડસ્થળ ખડુ રાજે ॥ રત્ન જડીત જ્યેષ્ઠીકા કર ॥ નારદમુની વીરાજે
॥ ૧૩ ॥ નવ લક્ષગોપ સાથે ॥ રાજત નૃપ પ્રમાણુ ॥ તે સંગાથે કરી ભાષણુ ॥ સાથે
દ્વાર ચાલ્યા જાણુ ॥ ૧૪ ॥ તે દ્વારછે અતિ સુંદર ॥ મહામણી તેજે કરી ॥ અદ્ભૂત વિ-
ચીત્ર શોભે ॥ મનોહર આનંદ ભરી ॥ ૧૫ ॥ દ્વારપાળ ગોપ રહ્યોછે તાંહાં ॥ વસુભાન
ક્રિદેનું નામ ॥ સુંદર મણી દંડ કરમાં ॥ વયકીશોર શોભે કામ ॥ ૧૬ ॥ તે સંગાથે કરી
ભાષણુ ॥ દેવ ત્યાંથી ચાલ્યા જાણુ ॥ નાના મણી રત્ન શોભે ॥ જગમગ જોત પ્રમાણુ
॥ ૧૭ ॥ દ્વારપાળ તે તાંહાં દીઠો ॥ દેવભાન છે અવીધાન ॥ સુંદર સીંહાસન ઉપર ॥
શોભે તે મુખનીધાન ॥ ૧૮ ॥ મયુર પીંછ મુકુટરાજે ॥ રત્નમાળા આભુષણા કંઠ્ય પુષ્પને

રત્નચુકત ॥ કુંડળ શોભેછે કર્ણ ॥૧૬॥ દશલક્ષ ગોપ રહ્યા સાથે ॥ હેમ દંડકર ધારે ॥
 તે સંગાથે કરી ભાષણ ॥ દેવ ગયા છઠે દારે ॥૨૦॥ મુકતામાળ કંડરાજે ॥ દારે ઉભો
 સકતભાન ॥ તે ગોપેસ સાથે શોભે ॥ દશલક્ષ ગોપ ખળવાન ॥૨૧॥ તે સંગાથે કરી
 ભાષણ ॥ સુર ચાલ્યા સમમે દાર ॥ નાના મકાર ચીત્રીત રાજે ॥ પ્રીયસ્થળ શોભે અપાર
 ॥૨૨॥ તે દારે શોભે ઉભો તાંહાં ॥ હરીને પ્રીય રકતભાન ॥ ભૂષણ ભૂષિત મનોહર ॥
 રકતમાણી મય તે જાણ ॥૨૩॥ ગોપ દાદશ લક્ષ વેષિત ॥ દંડ હસ્તમે ધારે ॥ તે સંગા-
 થે દેવેશ તાંહાં ॥ બોલી ચાલ્યા આડમે દારે ॥૨૪॥ દારપાળ છે મનોહર ॥ ચંદન
 તીલક રાજે ॥ સર્વ ભૂષણ રહ્યાં શોભી ॥ રત્ન દંડ હસ્ત બાજે ॥૨૫॥ પ્રારણ્ય ગોપ
 રહ્યા વીંટી ॥ દેવ ચાલીઆ તત્કાળ ॥ ભાષણ કરીને તાંહાં થકી ॥ કરી ઇચ્છા નવમે
 દાર ॥૨૬॥ રત્ન રચીત ચતુર્વેદી ॥ અપુર્વ પુષ્પની માળ ॥ દારપાળ સુખળ દીકો ॥
 ભૂષણ ભૂષિત વિશાળ ॥૨૭॥ દાદશ લક્ષ ગોપ સાથે ॥ દંડધારી કરેછે શેવ ॥ અંતર
 ચાલ્યા દાર દશમે ॥ શ્રેષ્ઠ દીકું વિસ્મય દેવ ॥૨૮॥ દીકો દારપાળ સુદામાને ॥ સુંદર
 કૃષ્ણ તુલ્ય રૂપ ॥ વીશલક્ષ ગોપ સંગે ॥ મહા વીરાજીત અનુપ ॥૨૯॥ દેખી તેને શુર
 ચાલ્યા ॥ દાર એકાદશમે સ્થાન ॥ દારપાળ શ્રીદામા નામે ॥ રાધીકાને પુત્ર સમાન
 ॥૩૦॥ પીત વસ્ત્ર પરીધાન કીધાં ॥ અમૂલ્ય આભૂષણ ભૂષિત ॥ સીંહાસન ઉપર સ્થિતી
 કરી ॥ અમૂલ્ય રત્ન રચીત ॥૩૧॥ ॥વલણા ॥ કોટી ગોપ વેષિત શોભે ॥ રાજદ્ર
 સમ રાજત સહીરે ॥ તે સંગાથે કરી ભાષણ ॥ દાદસમે દાર આવ્યા તહીરે ॥૩૨॥
 ॥ કડવું (૨) ॥ ॥ રાગ રામગ્રી ॥ અમૂલ્ય રત્નમય વેદી શોભેછ ॥ અનુપ ચીત્ર
 મૂનીમન લોભેછ ॥ ઉભી ગોપાંગના તે દારેછ ॥ નવચોવન રત્નહાર ધારેછ ॥૩૩॥
 ॥ ઢાળ ॥ પીત વસ્ત્ર પરીધાન કીધાં ॥ ઉર ધરી માલતી માળ ॥ કર્ણ કુંડળ કપોળ
 શોભે ॥ રાજે કુસ્તુરી કુમ કુમ ભાળ ॥૩૪॥ કઠીણ પીનસ્તન શોભે ॥ ભરશ્રોણિત ની-
 તંખ ભાર ॥ જંઘા કંઠળી સ્તંભ શોભે ॥ એવી ગોપી સતકોટી મોજર ॥૩૫॥ કેડ
 શ્રેષ્ઠ છે હરીને પ્રીય ॥ તે દેખી સુર વિસ્મય થાએ ॥ તે સંગાથે કરી ભાષણ ॥ આનંદ
 ચુકત આગળ જાએ ॥૩૬॥ ક્રમે ક્રમે ત્રયદાર જોઈ ॥ શ્રેષ્ઠ ગોપાંગના નીરવાણા માહારમ્ય
 અનુપ શોભા ॥ તે રાધાને અતિ પ્રીય જાણા ॥૩૭॥ ભૂષણ ભૂષિત રમ્યતો નવ ચોવન અંગ
 વીરાજે ॥ એ મકારે ત્રયદાર જોયા ॥ અનીર્વાણ અદભૂત રાજ્યા ॥૩૮॥ રાધાને અંતર દારછે તે ॥
 મુખ્ય ગોપીકા પાવના ॥ તેત્રીશ રૂપ જ્ઞાવન સાથે ॥ રાધા તુલ્યછે મુનિજના ॥૩૯॥ રત્ન કંક-
 ણ નેપુર રાજે ॥ રત્નકીર્તી મધ્ય દેશ ॥ પારીજાત મસુનમાળા ॥ શોભીત કંઠ પ્રવેશ
 ॥૪૦॥ પકવ ખીખડળ અધર શોભે ॥ શરદ ચંદમૂખ રાજે ॥ પકવ દાડીમખીજ દંત ॥
 આર્ય ચંમકરૂપ વિરાજે ॥૪૧॥ ગજમોતી નારીકાએ શોભે ॥ સ્તન પૂજ શોભિત ભાર ॥

નીચુંસરહી તાંહાં જોઈ શોભા ॥ રત્નવેદી શોભે અપાર ॥૪૨॥ હરીતમ્બુજીના સ્થાન
 રાજે ॥ મધ્યસ્થાન સીંદુર આકાર ૧ વળી પારભતિના પ્રસુન ॥ સરવત્ર મુગંધી સાર
 ॥૪૩॥ દેખી પરમઆશ્ચર્ય દેવો ॥ ગયા અભીંતર સુખકારી ॥ શ્રીકૃષ્ણચરણ કમળ જો-
 વા ॥ મનમનોરથ છે ભારી ॥૪૪॥ ભાષણ કરીને તે સંગીથે ॥ નિશ્ચે આલ્યા ત્યાંથી દેવા ॥
 ભક્તિયુક્ત અમૃતુણે નેત્ર ॥ મસ્તકનામ્નિ જણાવે સેવ ॥૪૫॥ તાંહાં રહ્યા સૂરધ્યાન કરી
 અંજો ॥ દીકું સીંહાસન વિરાજે ॥ સતધનુષ ગોળાકાર ॥ રત્નકળશ ખડુ રાજે ॥૪૬॥
 ચીત્રનુતાન રચ્યું ઉપર ॥ ચીત્ર પુતળી અતુલ્ય ॥ રચ્યસીંહાસન મહા જોતી ॥ કોટીદી-
 નેશ સમનુલ્ય ॥૪૭॥ સમતાડ પ્રમાણ ઊંચુ ॥ જીવે ધ્યાન તત્પર દેવ ॥ ભક્તિયુક્ત
 મસ્તક નામી ॥ કરે પ્રણામ દંડવત સેવ ॥૪૮॥ પરમ આનંદ પામીઆ ॥ પુલકાંચીત
 સર્વાંગ ॥ હરસાંમૃદ્ધે નેત્ર પુરણ ॥ થયો મનોરથ અભંગ ॥૪૯॥ નમી ઇશ્વરને પરમ
 ભાવે ॥ દેવેશ થયા સુખરૂપ ॥ ધ્યાનયુક્ત તાંહાં સરવે ॥ પ્રભુની સ્તુતિ કરેછે અનુપ
 ॥૫૦॥ સંપુટાંજળી કરી આત્મભૂ ॥ હરિચરણે મન પાવન ॥ દક્ષિણ ભાગે શંકર કીધાં
 ॥ ધર્મવાત્સેરોખ્યાં મુનીજન ॥૫૧॥ ॥૫૨॥ ચીત એકાગ્રહ કરી પ્રજ્ઞા ॥ ધ્યાન
 ગુણાતિત પરાપરે ॥ અખંડ એકરસ અવિનાશી ॥ પરમાત્મા નમી ઇશ્વરે ॥૫૨॥
 ॥ છેદ શંખનારી ॥ ॥ પ્રજ્ઞા ઉવાચ ॥ નમો જોતીરૂપ ॥ શિવેસં અનૂપ ॥ સુમં-
 ગલ્યકારી ॥ ત્રિગુણાત્મધારી ॥૫૩॥ સદા સર્વ સાક્ષી ॥ પ્રભુ અમાક્ષી ॥ સદા સર્વ
 સ્થીત ॥ સર્વેથી રહીત ॥૫૪॥ પરાભીન ભૂપ ॥ નમો આત્મરૂપ ॥ અવીતકર્યજોતી ॥
 રહે આપ ઘોતી ॥૫૫॥ અનીર્વાચ્ય શક્તિ ॥ દીઓ દાન ભક્તિ ॥ સ્વરૂપ અનંત ॥ લહે
 કોન અંત ॥૫૬॥ સ્વઇચ્છિતકારી ॥ હરીદેહ ધારી ॥ નમોદૈત હીન ॥ સદા આત્મભીન
 ॥૫૭॥ ગુણાભેદકારી ॥ ત્રયં દેહધારી ॥ કળા સર્વ સાથ ॥ નમો વીશ્વનાથ ॥૫૮॥ મૃ-
 તિપાર રૂપ ॥ અતર્ક્ય સ્વરૂપ ॥ સદા સર્વ રૂપ ॥ બિજ્ઞાપીજ નુપ ॥૫૯॥ હરિ વિશ્વ-
 પાલ ॥ સદા સર્વ કાળ ॥ અદૈહી સદેહ ॥ નમો રૂપ તેહ ॥૬૦॥ ॥ છેદ પ્રમાણિકા ॥
 અતિંદ્રી ઇંદ્રિ આદિકં ॥ અસાક્ષિ સાક્ષ નાદિકં ॥ નપાદ ગત્ય ચોગ્યતા ॥ અમુખ સર્વ
 ભોગ્યતા ॥૬૧॥ અનેત્ર સર્વ દ્રશ્યઅં ॥ અહસ્ત સર્વ અશ્યઅં ॥ ઇંદ્ર નિર્ગ નિરૂપિતં ॥
 સુસંતપ્તર્ણિ તંહિતં ॥૬૨॥ નમો સતેજ ધારણ ॥ અહં ભુકંડ કારણ ॥ હરી અનીસ
 ઇશઅં ॥ અનાદિ સર્વ ધીશઅં ॥૬૩॥ અનાત્મ આત્મ ધારણ ॥ નમામિ જોતી કારણ ॥
 જદા હુતાત વેદનો ॥ ન જાણુ મર્મ ભેદનો ॥૬૪॥ ઇશં સહાર રૂપિણ ॥ ન પ્રાપ્તે સ્વ-
 રૂપિણ ॥ જના નિપાણિતં સદા ॥ નધર્મ જાણિતં તદા ॥૬૫॥ ત્વમેવ એક કારણ ॥
 નમસ્તુ સર્વ ધારણ ॥ પ્રભૂ ભવાર્ણ વોદ્ભવં ॥ સહારિ પાણિતંતવં ॥૬૬॥ તવાજ્ઞ વર્તિતં
 પ્રભું ॥ હું ધર્મ સંકરં વિભું ॥ હરિગુણા નિવર્ણિતં ॥ નશક્ય સૂર આદિહં ॥૬૭॥ કમી

કૃષ્ણ મિદાયકં ૧૧ સદા જનાનિ નાયકં ॥ નસંખ્યતા ગુણં કદા ॥ અસંખ્યરેણુ વસ્તુકા
 ॥૬૮૧॥ ॥કહું (૩) ॥ રાગ સામેરી ॥ . વરવરદાનિ કારણ સ્વામિણ ॥ સર્વ ભૂત
 હેતુ અંતરજ્ઞમીણ ॥ મંગળ કારણ મંગળ ધર્મીણ ॥ નમુ અનંત બ્રહ્માંડધીસણ ॥૬૮૨॥
 ॥ ઢાળ ॥ એકેક રામ વીવશ મદ્દે ॥ બ્રહ્માંડ વરતે અનંત ॥ એવો મહીમા શ્રી વિ-
 શ્વનો ॥ જાણુ કો વિરલા સંત ॥૭૦॥ ધ્યાન કૃરેછે યોગી નિત્યો ॥ નમે સંપુષ્ટ કરીને
 દેભા ॥ તદ્વપ ઇચ્છા કરીને સહુ ॥ ભક્તિએ શેવે ચણીબુજ ॥૭૧॥ કીર્તી વચને
 મહાકાંનિત ॥ કમનીય રૂપ દેહાય ॥ મંત્ર ધ્યાનાનું રૂપ સ્વામી ॥ આપો દર્શન જગનાથ
 ॥૭૨॥ નવીન જગદ શ્યામસુંદર ॥ પ્રભુવર પીતાંબર ધારી ॥ હાસ્યવદનને હસ્ત મોરલી
 મહામનોહર સુખકારી ॥૭૩॥ મથુર પીંછ મુકટ રાજે ॥ માલતી કુમુંબ વિરાજે ॥ ચંદ-
 નાગર કસ્તુરી વળી ॥ કુંમ કુંમ ચરચિત બ્રાજે ॥૭૪॥ અમુલ્ય રત્ન સાર રચિત ॥
 અતિ લૂણુ લૂણિત અંગ ॥ સ્વપ્રકાશી જોતિ જગહળા ॥ પ્રભુ શોભે કોટી અનંગ ॥૭૫॥
 સરદ પ્રફુલ પત્ર નીંદક ॥ લોચન રાજે માહારાજ ॥ પક્વ પ્રીખાદળ નીંદક ॥ હરીના
 અધર વિરાજ ॥૭૬॥ દસન પંક્તિ ખીજ દાડીમ ॥ કીડા મનોહર અપાર ॥ સ્થિતિ
 કરીને રહ્યા પ્રભુજીારહ્યો રાસ ઓચ્છવ સુખકાર ॥૭૭॥ ચંદ્રવદન હાસ્ય સુંદર ॥ રાધા
 અર્ધાંગ વિરાજ ॥ એ પ્રકારનું રૂપ જોવા ॥ કોને હર્ષ નહિ માહારાજ ॥૭૮॥ એમ
 સ્તુતિ કરી વિશ્વ શ્રદ્ધા ॥ કરે પ્રણામ વારંવાર ॥ એ સ્તોત્રે કરી ધર્મ સ્તવે છે ॥ પોતે
 શંકર સ્તવે અપાર ॥૭૯॥ વારંવાર નમસ્કાર કીધા ॥ અસંપૂર્ણ નેત્ર અનુપ ॥ તાંહાં
 રહી સ્તુતી કરી સરવે ॥ સૂરેસ્વર સુખરૂપ ॥૮૦॥ તે આશ્રમતો રહ્યો શોભી ॥ શ્રીકૃષ્ણ
 તેજે મુનીરાજ ॥ એ સ્તુતિ અષ્ટક બ્રહ્માનું ॥ જાણુ સર્વે દેવ સમાજ ॥૮૧॥ હરીના પુ-
 જન કાળ સમયે ॥ ભક્તિયુક્ત પઢે નર જેહ ॥ અત્યંત દુર્લભ દઢ ભક્તિ પામે ॥
 અવ્યકત નિશ્ચે તેહ ॥૮૨॥ સુરાસુર મુનીંદ્રને જે ॥ દુર્લભ છે આગીમાદી ॥ વળી
 ચાર મુક્તિ દુર્લભ ॥ સાલોક્યપદ લેઈ આદી ॥ અ લોકે વિષ્ણુ તુલ્ય ખ્યાતા ॥ જન
 પુજે નિશ્ચે જેહ ॥ વાક્ય સીધીને મંત્ર સિદ્ધી ॥ જન પામે નિશ્ચે તેહ ॥૮૪॥ સર્વ શોભાને
 આરોગ્યતા ॥ સુયશ રહે જગપુરી ॥ પૂત્ર વિદ્યા પ્રાપ્ત તેહને ॥ રહે અચળ કમળાલુરી
 ॥૮૫॥ મળે પત્નિ પતિપ્રતા સાધ્વી ॥ થાએ પ્રજા મુશીળા સ્થીર ॥ અંતે શ્રી કૃષ્ણ ધા-
 મ પામે ॥ જગ વ્યાપે કિર્તિ ચીર ॥૮૬॥ વલણુ ॥ • ચીરકાળ રાણી ગુલાબમા
 ॥ શુભે રાધા કૃષ્ણ કથાયરે ॥ કૃષ્ણ કૃપાએ માન કહે ॥ થયા પંચમો અધ્યાય ॥૮૭॥
 ॥ અધ્યાય ૬ ઠો. ॥

કહું ૧ હું ॥ રાગ આસાવરી ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ રહ્યા ધ્યાન સ્તુ-
 તિ કરી સ્વપાળ ॥ તે તેજ સનમુખ દેવાળ ॥ દીઠું તે તેજ મદ્દે રૂપળ ॥ મહા સુંદર

અતિ અનુપ ॥૧॥ ઠાળ ॥ અનુપને ધનસ્યામ વર્ણ ॥ મધુર હ્રસ્વ મનોહર
 જાણ ॥ પરમ આહાલાદ કારી છે તે ॥ ત્રેલોક્ય મોહે નીર્વાણ ॥૨॥ શ્રવણ મકરાકત
 કુંડળ ॥ ગંડસ્થળ ખડુ રાજે ॥ રત્નજડીત નેપુર સુંદર ॥ ચરણાંબુજ વિરાજે ॥૩॥
 વન્દિ જ્વાળાને તડીત જોતી ॥ તુલ્ય વસ્ત્ર શોભા જાણ ॥ મણી રત્ને ખચીત ચારૂ ॥
 હરીએ શ્વેચ્છિત નિરમાણ ॥૪॥ ભૂષણરૂપને ભૂષણ ભૂષિત ॥ ખીખાધર મારલી ધારી
 ॥ પ્રસન્ન દ્રષ્ટી જુએ પ્રભુ ॥ ભક્ત અનુગ્રહ કારી ॥૫॥ કૌસ્તુભ કાન્તિ રદ્ય રાજે ॥
 દીકું તેજ વિષે રાધારૂપ ॥ વક્ર ચક્ષુ હરિ ભૂખ નિરખે ॥ મોતી નીંદક દંત અનુપ ॥૬॥
 નેત્ર મધુલ સરદ પદ્મ ॥ સરદ શશિ મૂખ રાજે ॥ હાસ્ય યુક્ત ખીખાધર શોભે ॥ ચર-
 ણાંબુજ નેપુર જાજે ॥૭॥ નખ જોતિ મણી મૈલા જાણે ॥ પદતળ કુમ કુમ સ્વરૂપ ॥
 મણી કીકીણી કટી મધ્ય શોભે ॥ રત્ન હાર કંકણ અનુપ ॥૮॥ રત્નસાર રચીત કું-
 ડળ ॥ કરણ કપોળ વિરાજે ॥ ખગેદ્ર ચંચ નાશિકા શોભે ॥ માળતી પુષ્પ કેશ વિરાજે
 ॥૯॥ કંડસ્થળ કૌસ્તુભમાળા ॥ પારીજાત પુષ્પ શ્વેત સાર ॥ તપ્ત હેમ આભા દેહ ॥
 નીતંમ શ્રોણિત ભાર ॥૧૦॥ રત્ન પીંગટને ઉનંત રાજે ॥ ભૂષણ ભૂષિત સર્પાંગ ॥
 વિસ્ત્રે ત્રીદશા ઇશ્વરી દેખી ॥ પુર્ણ સર્વ મનોરથ સાંગ ॥૧૧॥ પ્રહ્લા ઉવાચ ॥
 ભમર ઇવમન રહે મારૂં ॥ તવ ચરણકમળે નાથ ॥ અચળ અકથ અખંડ ભક્તિ ॥
 આપી દાસેનો ગ્રહો હાથ ॥૧૨॥ શંકર ઉવાચ ॥ ભવ જગદી મન મગ્ન છે ॥
 મતી ભમતી કુપ સંસારે ॥ શ્રદ્ધી સંહાર કર્મ રત ॥ ભક્તિ આપો ચણાંબુજ ધારે ॥
 ૧૩॥ ધર્મ ઉવાચ ॥ વિષય ખંધને છેદન કરતાં ॥ તવ ભક્તનો પ્રદ સંગ ॥ તવ
 પદ પદ્મ સ્થાન દાતા ॥ આપો ભક્તિ સદા નવ અંગ ॥૧૪॥ એ પ્રકારે સ્તુતિ કરી પ્ર-
 હ્લાદિ ॥ અતિ પ્રસન્ન મનમાં સુખ ॥ પૂર્ણ કામ છે સદા પ્રભુ ॥ રાધા પતિ રહ્યા
 સનમુખ ॥૧૫॥ દેવેશ્વરની સ્તુતિ સાંભળી ॥ શ્રી કૃષ્ણ જોલ્યા તે સાથ ॥ કૃપાનિધિ
 હિત સત્ય વાણી ॥ પ્રસન્ન મુખે જોલ્યા નાથ ॥૧૬॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ રહે
 નિરલે દેવેશ્વર યાંહાં ॥ હું છતે તમને ચિંતા શાની ॥ હું રહ્યોહું સર્વે જીવ વિષે ॥ ત-
 મને પ્રત્યક્ષ સુખદાની ॥૧૭॥ તમારો અભિપ્રાય મનનો સર્વે ॥ નિશ્ચે જાણ્યો મેં એહ ॥
 શુભાશુભ ને કર્મ યોગે ॥ કાજે કાજે નિશ્ચે હોય તેહ ॥૧૮॥ નાનું મોટું ને કર્મ સરવે ॥
 દેવો કાળ કૃત્ય કેહેવાય ॥ જુમ પોતાને કાજે તરૂં સહ ॥ સંજીત પુષ્પીત થાય ॥૧૯॥
 ને કાજે ફળ પરિ પકવ થાએ ॥ અકાજે અપકવ ફળ જાણ ॥ સુખ દુખ સંપત્તી વિપત્તિ
 ॥ ચિંતા શુભાશુભ નિરવાણ ॥૨૦॥ કર્મ વિષે ફળ રહ્યાં સરવે ॥ કાજે કરીને પ્રાપ્તિ
 હોય ॥ રાજા મનુ પૃથ્વીમાં થયા ॥ કાજે રહ્યા નહિ તે કોય ॥૨૧॥ નિજ કર્મ ફળ
 પકવ કરી ॥ સરવે કાળને વશ થાય ॥ તમો હમણા ગોલોક વિષે ॥ રહ્યા જેટલી કાણ

જય ॥૨૨॥ તેજાણમાં પૃથ્વી વિષે ॥ થયા સમન્વંતર જાણ ॥ વળી સમ ઇંદ્ર થઈ
 ગયા ॥ છે આકામે ઇંદ્ર નિરવાણ ॥૨૩॥ એ પ્રકારે કાળચક્ર માહારૂં ॥ બ્રમે દિવસની
 શી અપાર ॥ સૂરા સૂર નર નાગ સરવે ॥ વરતે કાળને આધાર ॥૨૪॥ કીર્તિ અકીર્તિ
 પૂન્ય પાપ ॥ કથા માત્ર રહે અવશેષ ॥ હુમણા પૃથ્વી વિષે થયા છે ॥ ખડુ હરિ નિં-
 દક ભૂપેશ ॥૨૫॥ અતિ ખળને મહા પ્રાક્રમ ॥ ભૂવિષે થયા છે અનંત ॥ કાળ વશને
 પામ્યાછે સહારાજ પદમીઆ મુની જનારદાપાવક દહેને સૂર્ય તપેછે ॥ માહારી આજ્ઞાએ
 કરી જાણાકાળે કરીને વાયુ વહેછો ॥ નીરંતર નિતિમાના ॥ રજાવ્યાધી પીડા થાએ દહું વિષો ॥
 વળી જીવ વિષે મૃત્યુ ધાય ॥ જળધર જળ વૃષ્ટિ કરેછે ॥ સરવે માહારી આજ્ઞાથી થાય
 ॥૨૮॥ વેદ નિષ્ઠે વિદ્યા સરવો ॥ તપસ્વી તપને વહે ॥ કર્મ નિષ્ઠ કર્મી સરવે ॥ યોગનિષ્ઠ
 યોગીજન રહે ॥૨૯॥ તે ભય પામે માહારા ભયથકી ॥ રહે નીજ નીજ કર્મ ધારી ॥
 અશંક અભય ભક્ત માહારા ॥ રહે કર્મ નીર્મૂળકારી ॥૩૦॥ દેવાકાળનો કાળ હુંછું ॥
 વિદ્યાતાનો હું વિધી સહી ॥ સંહારકનો છઠિ સંહારક ॥ વળી રક્ષકનો રક્ષક અહિ
 ॥૩૧॥ માહારી આજ્ઞાએ સંહાર કરે ॥ રૂદ્રપીઠ ખલાંડ સમેત ॥ તુંછે વિશ્વ અજન કા-
 રણ ॥ છે ધર્મ રક્ષક જગ હેત ॥૩૨॥ ખલાદિક પરી અંત હુંછું ॥ સર્વનો મહેશ્વર ધારક ॥
 સ્વકર્મનો ફળદાતા હુંછું ॥ વળી કર્મ નિર્મૂળકારક ॥૩૩॥ જેનો હું સંહાર કરું તેનો ॥
 કોનહિ રક્ષણ કરનાર ॥ પાળણ કરુંછું જેનું તેનો ॥ નહિકો કરી સકે સંહાર ॥૩૪॥
 સર્વનો અજન કરતાં ॥ પાતા હરતા નિરવાણ ॥ નહિ હું સમરથ ભક્તનો ॥ સંહાર કર-
 તાં જાણ ॥૩૫॥ ભક્ત રહે નિત્ય માહારી પાસે ॥ માહારા ચરણ પુજનકાજ ॥ ભક્ત
 પાસે હું રહું તેના ॥ રક્ષણહેતુ રૂપિરાજ ॥૩૬॥ સર્વે ખલાંડમાં નાશ પામે ॥ વારંવાર
 ઉદભવ દેહ ॥ માહારા ભક્ત નહિ નાશ થાય ॥ રહે નિશંક નિરાપદ તેહ ॥૩૭॥ એ
 કારણે વિવેકી સરવે ॥ ઇચ્છા કરે ભક્તિ વરદાન ॥ ભક્તિ પ્રાપ્ત કરી ધન્ય તેહને ॥
 માયા ન જીતે ખળધાન ॥૩૮॥ જન્મમૃત્યુ જરાવ્યાધિ ભય ॥ જમયાતના દૂખ પ્રંદ ॥
 કર્મીજનને છે કર્મે કરીને ॥ ભક્તનેછે સદા આનંદ ॥૩૯॥ ભક્તને નહી લીસપાતક ॥
 નહિ પુન્ય કર્મ નીરવાણ ॥ હું રહ્યો નીત્ય નાશ કરતાં ॥ ભક્તના કર્મ ભોગને જાણ
 ॥૪૦॥ સદા ભક્તનો પ્રાણ હુંછું ॥ ભક્ત માહારે પ્રાણ આધાર ॥ ધ્યાન કરે નિત્ય ભક્ત
 માહારૂં ॥ તેને સમરૂં હું વારંવાર ॥૪૧॥ મુદર્સનચક્ર નિત્ય રહે ॥ રક્ષા કારણ ભક્તએ
 જ્યાંહે ॥ ન રહું પૈકું ગોલોકે હું ॥ રહું ભક્ત રહે નિત્ય ત્યાંહે ॥૪૨॥ પ્રાણપ્રીય શઘ
 તમે લક્ષ્મી ॥ તોપણ નહિ ભક્ત સમાન ॥ ભક્તદત્ત જે વસ્તુ તેને ॥ હું ભક્તિએ ગ્રહું
 મુખદાન ॥૪૩॥ સ્ત્રી પુત્ર સજન ત્યાગ કરી ॥ માહારૂં ધ્યાનએ નિત્ય જેહેને ॥ તમારો
 તેમ ત્યાગ કરીને ॥ હું સમરૂં નિત્ય તેહેને ॥૪૪॥ કુષ્ટાત્મા જ્યારે ભક્તને પીડે ॥ વળી

મોખાસણ પીડા મમે ॥ યજ્ઞનો ભંમ કરેછે વળી ॥ મૂરસિદ્ધને ખહુ દમે ॥૪૫॥ ત્યારે તેને
 હું નારી કરે છઠી ॥ જેમ પાવક ત્રણ પ્રમાણ ॥ કોણ તેનું રક્ષણ કરેછે ॥ હું હનન
 કરતાં જાણુ ॥૪૬॥ હું આવીશ પૃથ્વી ઉપર તમે ॥ દેવ જાઓ નિજ નિજ ધામ ॥ તમે
 અંશરૂપે પૃથ્વી ઉપર ॥ મગટો સિદ્ધ થશે સહુ કામ ॥૪૭॥ ॥ વલણ ॥ સૂર મ-
 ત્યે એમ કહી નાથે ॥ તેડયાં ગોપ ગોપી સૂખ દાનરે ॥ બોલ્યા મધુર સત્યવાણી ॥ સમ
 ચોખ્ખીત ભગવાનરે ॥૪૮॥ ॥ કકરું (૨) ॥ ૧. રાગ સામેરી ॥ ॥ કૃષ્ણ ઉવાચ ॥
 ગોપ ગોપી સાંભળા વાણી મારીલ ॥ નંદ્રવ્રજે જાઓ સૂખકારીલ ॥ રાધા તમે પણ
 શીષે જાઓલ ॥ પ્રવલાનુ ઘેરે સીધાવોલ ॥૪૯॥ ॥ ઢાળ ॥ સાધ્વી વૃષભાનુની
 પ્રીય ॥ પંચમુખી કળાવતી ॥ મુખજનીછે સુતાને વળી ॥ કમળાઅંશ મગટી સતી ॥૫૦॥
 પીત્રેનીછે માનમીકન્યા ॥ મહા ધન્યચોશીતા જાણુ ॥ પુરવે દુર્વામાના આપથી ॥ જ-
 ન્મવ્રજે ગ્રથો નીરવાણુ ॥૫૧॥ તેને ગર્ભે તું જન્મ લેની ॥ શીષે નંદ્ર વ્રજે જઈ ॥ તાંહાં
 હું તાહરું ખાણરૂપે ॥ ગ્રહણ કરીશ વ્રજે રહી ॥૫૨॥ તું મારે માણુ અધિક રાધા ॥
 હું તાહારે પ્રાણાધિક મહી ॥ એકાંગીછે દેવ સરવે ॥ કીચીતમાત્ર ભિન્નતા નહીં ॥૫૩॥
 એ સાંભળી રાધા પ્રેમ વીહવળ ॥ કરે રૂદન વ્યથા વ્યાપી ॥ હરીનું સૂખ ચંદ્ર દરસ-
 ણુ ॥ ચક્ષુ ચકોર થયાછે પાપી ॥૫૪॥ મહા ભાગ્યવાન ગોપ ગોપી ॥ પૃથ્વીતળ થશે
 મુલસાર ॥ ગોપના મુલ મંદિર મંદિરે ॥ મલુ દરસણુ વારંવાર ॥૫૫॥ હેવામાં ત્યાંહાં
 સરવે દીઠો ॥ રથ ઉત્તમ એક અનુપ ॥ હીરવસ્ત્રે આચ્છાદીત કીધો ॥ મણીરત્ન સાર
 મહારૂપ ॥૫૬॥ લક્ષ્મીલક્ષ તે શ્વેત ચામર ॥ વળો દર્પણુકત વીરાજે ॥ સહસ્ર સૂર્યના
 તેજ જેવો ॥ દીવ્ય મહારથ રાજે ॥૫૭॥ રત્ન જડીત કળશ સુંદર ॥ સહસ્ર શોભે અ-
 પાર ॥ પારીજાતિના પુષ્પની વળી ॥ ખહુ માળા વિરાજીત સાર ॥૫૮॥ તે મધ્યે રહ્યા
 પુરસ્કોતમ ॥ કમનીઅ જળધર રયામ ॥ શંખ ચક્ર વળી ગદા પદ્મ ॥ પીતાંબરધર મહા
 ધામ ॥૫૯॥ કીરીટ મકરાકૃત કુંડળ ॥ વનમાળા ભૂષણ ધારી ॥ ચંદ્રનાંગર કસ્તુરી વ-
 ણી ॥ કુમ કુમ ચરચિત ભારી ॥૬૦॥ ચતુર્ભુજને પ્રસન્નાનન ॥ સદા ભક્તાનુ ગ્રહકારી ॥
 મણી રત્નેદ્રસાર ભૂષિત ॥ ભૂષણુ ભ્રાજીત અપારી ॥૬૧॥ દેવી વામ ભાગે મનોરમ્ય ॥
 શુક્લ વર્ણ મનોહર જાણુ ॥ રત્નાલંકાર ખહુ રાજીત ॥ પીત વસ્ત્ર શોભા નીરવાણુ
 ॥૬૨॥ શરદ પર્વણો ચંદ્ર મુખ ॥ શોભે શરદ પદ્મલોચન ॥ પદ્મ ખીખાધર આરૂ-
 શોભે ॥ મહા કમળ કોમળ મન ॥૬૩॥ વળી વિદ્યા સ્વામીની દેવી ખીખાં ॥ સર-
 સ્વતિ મહા મુખદાન ॥ વેલુવિંણા હસ્ત ધારી ॥ ભકંત ઉપર કૃપયા વાન ॥૬૪॥ દક્ષીણ
 ભાગે રમ્ય રાજે ॥ સો ચંદ્ર તુલ્ય પ્રકાશ ॥ તમ કાંચનવર્ણ શોભો ॥ સર્વાંગ જ્યોતી રાસ
 ॥૬૫॥ મણીરત્ન જડીત કુંડળ ॥ કપોળ કર્ણ શુભ રાજે ॥ અમુલ્ય રત્ને ખચીત આરૂ ॥

અતિ અનુપ વૃક્ષ વિરાજે ॥૬૬॥ કર કંકણને ઉર માળા ॥ પ્રમુખ પારિ જાતં માલતી
 ॥ મણી રત્ન રચિત સુંદર ॥ કિંકણી કઠિ મધ્ય વિભાતી ॥૬૭॥ વળી પુષ્પમાળા કમ-
 રી શોભે ॥ શશિ મુખ દુખ મોચન ॥ કસ્તુરી મિંદુ સીંદુર સેથે ॥ શૌભે સરદ પંક્ત
 લોચન ॥૬૮॥ સહસ્ર દળનું કમળ શોભે ॥ રમણાર્થે તે કર ધારી ॥ નારાયણ તેને જી-
 એ છે ॥ તે જીએ વક્ર નયન કારી ॥૬૯॥ ઉતર્યા રથથી તાંહાં સ્વામી ॥ પ્રીયા સહ
 સેવક જાણ ॥ ગોપી ગોપ સુર યુક્ત રમ્ય ॥ સભાં માંહે ગયા નીરવાણ ॥૭૦॥ દેવ ગોપ
 ગોપી ઉડયા સર્વે ॥ કર સંપુષ્ટ આનંદ ભરી ॥ સૂર રેષિ સૌ કરે સ્તુતિ ॥ શાંભ વેદ
 સ્તોત્રે કરી ॥૭૧॥ દીકું પરમાશ્ચર્ય મોહું ॥ સરવે ચરીત્ર નવીન ॥ દેવ નારાયણ થયા
 તહાં ॥ કૃષ્ણના દેહ વીધે લીના ॥૭૨॥ એહેવામાં તાંહાં આવી કરી ॥ રથથી ઉતર્યા વિશ્વ
 વાસ ॥ જગત રક્ષક વિશ્વ શવામી ॥ પોતે વિષ્ણુ સ્વયં પ્રકાશ ॥૭૩॥ ચતુર્ભૂજ વન-
 માળા શોભે ॥ મહા ભુષણ ભૂષિત અંગ ॥ પીતાંબર ધર મનોહર ॥ અખંડાનંદ શ્રી
 રંગ ॥૭૪॥ અલંકાર સર્વાંગ શોભે ॥ કોટી દીનેસ ધામ વિરાજ ॥ ઉડયા તેને દેખી સ-
 રવે ॥ નત્ર થઇ સ્તવે મુનિરાજ ॥૭૫॥ તે પણ તાંહાં લીન થયા છે ॥ શ્રી કૃષ્ણના
 દેહ વિષે અસ્ત ॥ મહા આશ્ચર્ય જોઈ દેવાદિ ॥ પરમ વિસ્મય થયા સમસ્ત ॥૭૬॥
 એહેવામાં તાંહાં ત્વરા યુક્ત ॥ આવ્યા શ્વેતદ્વિપ નિવાશી ॥ સુદ્ધ સ્ફટિક વર્ણ પ્રભુજી
 ॥ નામ શંકરણ મુખ રાસી ॥૭૭॥ દેખી વિષ્ણુને સ્તવે સરવે ॥ સહસ્ર શિખર પુરુષ પુ-
 રાણ ॥ તે આવી નત્રસ્કંધર સ્તુતિ ॥ કરે રાધિકેશ્વરની જાણ ॥૭૮॥ ભક્તિ યુક્ત સ-
 હસ શિશનામી ॥ પ્રણામ કરે મુખ દાન ॥ આવ્યા તાંહાં દેધર્મ પૂત્ર ॥ નર નારાયણ
 અવિધાન ॥૭૯॥ આવીને બેહુ લીન થયા છે ॥ કૃશ્ન ચરણ પંકજ માંહી ॥ બ્રહ્મા શિ-
 વ શેશધર્મ ચારે ॥ તે એકત્ર રહ્યા છે ત્યાંહી ॥૮૦॥ એવામાં તાંહાં દેવ સરવે મ દીઠો
 રથ ઉત્તમ અનુપ ॥ સુવર્ણ સાર રચિત સુંદર ॥ નાના રત્ન જડીત મહારૂપ ॥૮૧॥ મ-
 ણીંદ્ર સાર સંયુક્ત શેખરે ॥ શ્વેત ચામર છત્ર બાજે ॥ શ્રીખ દીન મધ્યાનના સૂર્ય સમ
 જ્યોતિ વિરાજે ॥૮૨॥ મુક્તા માણેકને વજ્ર મણી ॥ ઉન્નવળ ચીત્ર પુતળી શોભે ॥
 ચીત્ર વનને સરનારદ ॥ સૂરાસૂર મુનિ મનહોભે ॥૮૩॥ શંકર પ્રસન્નાર્થ યત્ને કરી ॥
 વિશ્વકર્મે રચ્યા રથ સાર ॥ પંચ સત જોજન ઉર્ધ્વ તે ॥ ચાર સત જોજન વિસ્તાર ॥૮૪॥
 રતિ સૈયા સુંદર શોભે ॥ શત મંદિર શોભિત જાણ ॥ તે વિષે સ્થિત દીઠાં દેવી ॥ પાર્વ-
 તી અંખા નિરવાણ ॥૮૫॥ મંદાર પુષ્પની માળા શોભે ॥ ઉર સ્થળ ઉન્નવળ વિરાજે ॥
 કનક પ્રભાનિંદીત કાંન્તિ ॥ મૂળ પ્રકૃતિ અતિ રાજે ॥૮૬॥ સહસ્ર ભૂજ મહેશ્વરી શોભે ॥
 વળી નાના આયુધ ધારી ॥ પ્રસન્ન મુખ જગ હેતુ માયા ॥ છે સેવક અનુગ્રહ કારી
 ॥૮૭॥ કુંડળ કર્ણ કપોળ શોભે ॥ મધ્યદેશ મેખળા રાજે ॥ બાહ્યમંદ રત્ન રચિત

આર્ય ધર્મ કૃષ્ણભક્તિ કંકણ બાજે ॥૮૮॥ અરંધ પદ્માનંદ મનોહર ॥ કન્નજી કુકત પદ્મ લો-
 ચન ॥ અંકનાગર કરતુરી શાલે ॥ જગ જનની કુખમોચન ॥૮૯॥ ખીખાધર મુકતા
 પંક્તિ પ્રભા ॥ નિર્દેક દસન વિરાજે ॥ મકુલ માલતી માળા યુકત ॥ મહા કપરી શિરા
 વિરાજે ॥૯૦॥ ખગેંદ્રચંચ નાશાત્ર મોતી ॥ વહની જવાળા જળહળ ધામ ॥ મોદ યુકત
 પુત્ર સહ આવી ॥ કર્યા શ્રી કૃષ્ણને પ્રણામ ॥૯૧॥ પુત્રને કહે જગદંબ દેવી ॥ કરે
 દંડવત શીરનામી ॥ ગણેશ કાર્તીકે તાંહાં પ્રણમ્યા ॥ કૃષ્ણ પરાપર જગસ્વામી ॥૯૨॥
 વળી નમ્યા શંકર ધર્મને ॥ અનંત ખંડાને જાણી સેવ ॥ ઉડ્યા પ્રીતિએ આદર કીધો ॥
 ગણેશ કાર્તીક દેખી દેવ ॥૯૩॥ શંકરાદિએ આશીશ દીધાં ॥ બેસાડ્યા કાર્તિક ગણેશ
 ॥ તે સાથે પ્રીતિએ કુંચુ ભાષણ ॥ મહા આનંદ યુકત દેવેસ ॥૯૪॥ લક્ષ્મીજી પાર્વતીને
 દેખી ॥ ઉડ્યા ત્વરાએ આનંદ ભરી ॥ રત્ન સીંહાસન રમ્ય આણી ॥ બેસાડ્યા આ-
 દર મહેશ્વરી ॥૯૫॥ પાર્વતિ લક્ષ્મી સરસ્વતિ ॥ બેઠાં એકાસન વિષે જાણ ॥ તે સંગાથે
 કુંચુ ભાષણ ॥ અન્યોઅન્ય શુભ વાણ ॥૯૬॥ તાંહાં રહ્યાં દેવેસ સરવે ॥ સભા ગોપ
 ગોપીએ ભરી ॥ અનંત ખંડાંડાધીશ બેઠા ॥ પુરાણ પરખલ શ્રી હરી ॥૯૭॥ લક્ષ્મી પ્રત્યે
 કહે શ્રી કૃષ્ણજી ॥ પ્રીયા સાંભળ માહારું વચન ॥ સુમુખી જાતું ભીમક ગ્રહે ॥ કમળા
 કમળ-લોચન ॥૯૮॥ વૈદરભી ઉદરે જન્મ લેતું ॥ દેવી સર્વદા શોભાવતી ॥ પાણી ગ્ર-
 હણ હું કરીશ તાહરું ॥ ભીમકપુર આવીશ સતી ॥૯૯॥ શ્રી કૃષ્ણ હરી કહેછે પાર્વતીને
 મીઠવાણી બોલ્યા જગપતિ ॥ દેવી તું અંશરૂપે કરીને ॥ નંદવ્રજ વિષે જાઓ સતી
 ॥૧૦૦॥ જશોદાના ઉદર વિશે તું ॥ નંદરેતસ વડે દેહ ધારી ॥ જઈ જન્મ લે તું મહં-
 માયા ॥ સૃષ્ટિ અખિલ સંહારકારી ॥૧૦૧॥ ગ્રામ ગ્રામ વિશે મહા પુંજ ॥ પૃથ્વી તળે
 કરશે જાણ ॥ ભક્તીએ કરી સકળ ભૂમા ॥ થશે નગર વનમાં પ્રમાણ ॥૧૦૨॥ સ્થાને
 સ્થાને અધિષ્ઠાતા દેવી ॥ પુજા કરશે માત્ર વજન ॥ દ્રવ્ય નાના વિધ દિવ્ય બહુ ॥
 બળિદાન હરપીઠ મન ॥૧૦૩॥ સ્પર્શ માત્રે મહીમે તારો ॥ પ્રભુતિક મંદિરમાં થશે
 ॥ એટલે પિતા તાંહાં મને મુકી ॥ તને લઈ મથુરાં જશે ॥૧૦૪॥ એ પ્રકારે કહી શ્રી
 હરી પોતે ॥ બોલ્યાં સ્વામી કાર્તીક સંગ ॥ અંશરૂપે કરીને વત્સતું ॥ મહિ તજે જાઓ
 શીવ અંગ ॥૧૦૫॥ જાંબુવતીના ગર્ભ વિશે તું ॥ જઈ જન્મ પામ સુરનાથ ॥ અંશે કરીને
 ધરણી ઉપર ॥ ગતિ કરે સર્વે સુર સાથ ॥૧૦૬॥ ભાર નિવારણ કરે સહુ ॥
 અર્વે મહિનો નિશ્ચે જાણ ॥ એમ કહીને રાધિકા સ્વામી ॥ સ્થિત સીંહાસણે નિરવાણ
 ॥૧૦૭॥ ॥ વહણ ॥ રહ્યાંછે તાંહાં દેવ દેવી ॥ વળી ગોપ ગોપીનો સાથરે ॥
 કરી સનમૂખ રહી ખંડા ॥ બોલ્યાં બેડી જુગ હાથરે ॥૧૦૮॥ કડકું (૩) ॥૧૦૯॥
 મંદિર ॥ ખંડા ઉવાચ ॥ નારાયણ કહે સાંભળ નારદ ॥ હવે કથા કહું વિસ્તારદ ॥

બોલ્યા બ્રહ્મા સંપુટ કરી હાથ ॥ નિજ સેવકને કહે નાથ ॥૧૦૬॥ મહિ વિશે પ્રભુ માણ
 સ્થાન ॥ મને આજ્ઞા કરે ભગવાન ॥ સ્વામી આજ્ઞાધીન રહે જેહ ॥ ભક્તીયુક્ત સદા
 દાસ તેહ ॥૧૧૦॥ દેવ દેવી અંશે કરી જાણ ॥ કોણ સ્થાને ગયા પરમાણુ ॥ ધરા વિશે
 કહે મમસ્વામી ॥ ભર્તા કર્તા • સદાંતરજમી ॥૧૧૧॥ કહે કીકરને સહુ સાર ॥ સાં-
 ભળી બોલ્યા તે વિશ્વાધાર ॥ જ્યાંહાં ઉત્પત્તિ જેવો આકાર ॥ કહું સાંભળ સર્વ પ્રકાર
 ॥૧૧૨॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ કામ રૂક્ષમણી સુત પત્નિ રતિ ॥ રહી સંપર ગ્રહ
 છાય સતિ ॥ રતિ પુત્ર વિધિ થાતું તહીં ॥ નામ તાહારું અનીરૂધ સહી ॥ ૧૧૩ ॥
 ભારતી શ્રોણીત પુરભણી ॥ થશે પુત્રી ખાણાસુર તણી ॥ શેશમાતા દેવકી ગર્ભવતી ॥
 શેહણીપુત્ર થશે જગપતિ ॥૧૧૪॥ ગર્ભાકર્ષણ માયાનુ કામ ॥ થશે પ્રભુ શંકર્ષન નામ ॥
 સુર્ય તનયા કાળીંદ્રી તે જાણ ॥ થશે લક્ષ્મણાવંદ્ય પ્રમાણ ॥૧૧૫॥ સાવીત્રી નાગ્ન
 છતી સુમતી ॥ વસુધરા સત્યભામા સતી ॥ સરસ્વતિ તે શેહીણી જાણ ॥ મીનપૂંદ્રનું
 કહું પ્રમાણ ॥૧૧૬॥ સૂર્યપત્નિ રત્નમાળા તેહ ॥ જંબુવતી રૂક્ષમણી અગ્ર અહ ॥ પુષ્પે
 કૈલાસે શીવે આજ્ઞા કરી ॥ પાર્વતિ જંબુવતી અવતરી ॥૧૧૭॥ પોતે વિષ્ણુ તે વિશ્વ
 નિવાસ ॥ એક સમે આવ્યાછે કૈલાસ ॥ આલીંધન આપ પાર્વતિ આજ ॥ એમ બોલ્યા
 તે શીવ મહારાજ ॥૧૧૮॥ એહેલું સાંભળી જગ સ્વામી ॥ પૂછે બ્રહ્મા તે મસ્તક નામી ॥
 ॥ બ્રહ્મા ઉવાચ ॥ શ્વેત દ્વિપ નિવાસી શું કાજ ॥ આવ્યા કૈલાસે માહારાજ ॥૧૧૯॥
 શીવે એમ આજ્ઞા કેમ કરી ॥ કારણ કહે મને શ્રી હરી ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ દેવ
 સર્વેને વિષ્ણુ માહારાજ ॥ જોવા ગયા કૈલાસે ગણરાજ ॥૧૨૦॥ જોઈ ગણેસ આનંદા
 બહુ ॥ સુખ આસને બેઠાછે સહુ ॥ સર્વ વિષ્ણુને જુએ હર્ષભરી ॥ ત્રીલોક મોહન શ્રી
 હરી ॥૧૨૧॥ ફીરીટ કુંડળ કરે હર્ષ મન ॥ વર પીતાંબરધર પાવન ॥ નવ ચાવન ચર-
 ચીતંભૂરી ॥ ચંદનાગર કુંકુમ કસ્તુરી ॥૧૨૨॥ રત્નલંકાર પંકજનન ॥ બેઠા સુંદર
 સીંહાસન ॥ પ્રીતે પંદે સકળ સુર સાથ ॥ પુજા કરી સ્તવે શીવનાથ ॥૧૨૩॥ વિષ્ણુને
 જુએછે મહેશ્વરી ॥ પ્રસન્ન વદન ધક્ષિણા કરી ॥ વસ્ત્રે મૂખ ઢાંકી લજ્જા અપાર ॥ હરીરૂપ
 જુએ વારંવાર ॥૧૨૪॥ થયું સુખ મનમાં અભંગ ॥ પુલકાંચીત છે સર્વાંગ ॥ ક્ષણમાં
 જુએછે પંચવદન ॥ શુભવર્ણ શોભે ત્રીલોક્યન ॥૧૨૫॥ ત્રીશુભધારી કામ કોટી રૂપ ॥
 ક્ષણમાં જુએછે શ્યામ સ્વરૂપ ॥ ચતુર્ભૂજ પીતાંબરધારી ॥ વનમાળા શોભીત અપારી
 ॥૧૨૬॥ એક બ્રહ્મ સદા સર્વ શેવ ॥ મુર્તિભેદ દીસે ભીન્નદેવ ॥ જોઈએ કામ થઈ તે માયા ॥
 વિષ્ણુમાયા કરી હરજયા ॥૧૨૭॥ માહારે અંસે ત્રણ દેવેસા ॥ બ્રહ્મા વિષ્ણુ થયાછે મહેશ
 પાર્વતીએ જોયા શ્રી હરી ॥ ભક્તિએ થઈ પુલકાવળી ॥૧૨૮॥ માંનસીક પુજા પ્રેમભરી ॥

પરમાત્માની ક્રિયાએ કરી ॥ દેવી ઇચ્છા જાણીરે રૂપીય ॥ સર્વજ્ઞ સર્વોત્તર ઇશ ॥૧૨૯॥
 દુર્ગાને અંકુશે તેડી ગયા ॥ તે પ્રતેહર પોતે જોલયા ॥ હીત સત્ય અખંડીત વાણુ ॥
 વિવિધ બોધ કીર્તીએ જાણુ ॥૧૩૦॥ સંકર ઉવાચ. ॥ સૈલજ બોધ સાંભળ સાર ॥
 પરમાત્માને આપ શૃંગાર ॥ જાણુ હરી ખલા મને એકાદનીરંતર ખલરૂપ વિવેક ॥૧૩૧॥
 ભેદ રહીત દેવ સહુ જાણુ ॥૧૩૨॥ ભેદ મુર્તિ પરમાણુ ॥ એક પ્રકૃતિ પરમ અનુપા ॥ સર્વ માત
 તું સર્વ સ્વરૂપ ॥૧૩૩॥ ખલાઊર સાંવીત્રી તું સહી ॥ હરી ઊર લક્ષ્મી થઈ રહી ॥
 મારે ઊર તું દુર્ગાવેશ ॥ સતી જાણુ અધ્યાત્મ દેશ ॥૧૩૪॥ શીવ વાણી સાંભળી તે
 ખરી ॥ હર મત્યે બોલી સુરેશ્વરી ॥ પાર્વતી રવાચ. ॥ દીનમંધુ કૃપાસીંધુ મર્ધ ॥
 તવ અકૃપા કેમ પ્રભુ થઈ ॥૧૩૫॥ તપે પ્રભુ પાંખીરહી છું નીકટ ॥ કીંકરી તજવાનવ
 ઘટે ॥ અચોગ્ય વાક્ય વદશે ન કરી ॥ સ્વામિ આજ્ઞા પાળી સહું ખરી ॥૧૩૬॥ દેહાંતરે
 ભજસ શ્રી હરી ॥ વાણી સાંભળી હરમોદ જભરી ॥ હસી અભય કીધાં પાર્વતી ॥ તે પા-
 જવા થયાં જંબુવતી ॥૧૩૭॥ વણુ. જંબુવાન ગૃહે જન્મ લીધા ॥ ભજવા કૃષ્ણ
 સ્વરૂપરે ॥ નારાયણ કહે નારદને ॥ શ્રી કૃષ્ણ કથા અનુપરે ॥૧૩૮॥ કડવું (૪)
 રાગ રામશ્રી. ॥ ખલા ઉવાચ ॥ બહુ વિધ ભૂમે મહીપતી ॥ તેનાં ઘર મુર્તિને પાર્વતિ ॥
 નીંદક રૂઢકને ગ્રહ જઈ ॥ શું કારણ જંબુવતી થઈ ॥૧૩૯॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ.
 ત્રેતા યુગે રામચંદ્ર થયા ॥ દેવ સેવે મહીપર ગયા ॥ હીમાલય અંસ પ્રકટયો જાણુ ॥
 જંબુવાન નામ પરમાણુ ॥૧૪૦॥ કીંકર રામનો વરદાને કરી ॥ ચીરંજીવી રહ્યો દેહ ધ-
 રી ॥ સાતથકોટી સીંધ સંભાન ॥ રૂઢકછે તો મહાખજવાન ॥૧૪૧॥ પૌત્ર અંસ જાણી
 તાંહાં જઈ ॥ જંબુવતી પાર્વતી થઈ ॥ પુર્વ વૃતાંત કહ્યું મેં તને ॥ ખલા પુછ્યું જે કારણ
 મને ॥૧૪૨॥ સુરસર્વે મહીતજે જશે ॥ મહીપતી ગૃહે પુત્ર થશે ॥ શ્રીકળાવપ કન્યા
 અવતાર ॥ પત્ની થશે તે સોળહજાર ॥૧૪૩॥ ધર્મઅંસ યુધિષ્ઠીર ભૂપ ॥ વાયુ ભીમ
 અર્જુન ઇંદ્રરૂપ ॥ સ્વર્ગ વૈદ નીકુળ સહદેવ ॥ સુર્યકર્ણ વીરુરઅમદેવ ॥૧૪૪॥ કળી
 અંસ દુર્યોધન જાણુ ॥ સીંધુ અંસ સંતનુ પ્રમાણુ ॥ અશ્વસ્થામા સંકર અંસ સહી ॥
 બહુની અંસ દ્રોણગુરુ લહી ॥૧૪૫॥ હીમકર અંસ સોભદ્રા તંન ॥ વસુ અંસ ગંગેવ પાવન
 ॥ હુતાસન ધ્રેષ્ટદ્યુમ્ન ગાણી ॥ વસુદેવ કસ્યપ અંસ જાણી ॥૧૪૬॥ અદીતી અંસ દેવકી
 સતી ॥ વસુઅંસ નંદ ગોકુળ પતિ ॥ યસોદા વસુ કામની જાણુ ॥ કમળાંસ દ્રુપતી નીરવાણુ
 ॥૧૪૭॥ સતરૂપાંસ સુભદ્રા સતી ॥ દેવકી ગર્ભ થશે ઉત્પત્તી ॥ અંસ દેવ ગયા પૃથ્વી મહી
 ॥ સર્વે દેવાંગના સાથે સહી ॥૧૪૮॥ શ્રીકૃષ્ણ પોતે એમ કહી ॥ પામ્યા વીરામ નારદ
 તહીં ॥ સર્વે વિસ્તાર સાંભળી કરી ॥ મજાપતી બોલ્યા હર્ષ ભરી ૧૪૯॥ કૃષ્ણ વામાંજે
 સરસ્વતી રહી ॥ દક્ષણાંજે લક્ષ્મી સ્થાન સહી ॥ સર્વ દેવતા સનમુખ પુત્રી ॥ સહ પા-

વૈતી નારદમુનિ ॥૧૪૮॥ ગોપ ગોપી આવૃત ચહુપાસ ॥ રાશે સ્વરી વક્ષસ્થળ વાસ ॥
 એવામા તાંહાં રાધીકા જાણ ॥ કૃષ્ણ પ્રત્યે યોલ્યા મૃદુવાણ ॥૧૫૦॥ રાધીકા ઉ-
 વાચ. ॥ નાથ સાંભજો કહુંછું વાણ ॥ નીજ કીંકરી સત્ય પ્રમાણ ॥ દાહ પામે છે પ્રા-
 ણને કાચે ॥ ડોલાયમાન મન મારું થાચે ॥૧૫૧॥ પલક પડે સહી નવ જાચે ॥ દોલ
 મલુ દર્શાણનો થાચે ॥ તમવિના નાથ કેમ કરી ॥ મહીપર રહીસ શ્રી હરી ॥૧૫૨॥
 કાંહાં લગીન મલુ સંગાત ॥ સત્ય કહો ગોકુળમે નાથ ॥ મ્લેશકાળ તમે વિના જાણ
 ॥ મારે થશે સોયુગ પ્રમાણ ॥૧૫૩॥ માતા' પીતા સુત ભગ્ની ભ્રાત ॥ તવતીનાં મલુન
 મોહાત ॥ ભૂતજે માયા આવર્ણ કરી ॥ નહી પૈલવ વીસરું હરી ॥૧૫૪॥ ક્ષણ ક્ષણ
 પ્રત્યે મારું મન ॥ મધુપવત મધુસુદન ॥ જમણ કરે નીત્ય સુખ સાથ ॥ તવ ચર્ણાં-
 પુજે વિશ્વનાથ ॥૧૫૫॥ જે જે સ્થાન જે યોનીચે સહી ॥ જ્યાંહા જન્મ થાચે તાંહાં
 રહી ॥ સ્મર્ણ પોતાનું આપો શ્રી હરી ॥ મ્મ ઇચ્છીત જાણી કીંકરી ॥૧૫૬॥ તમે
 કૃષ્ણ હું રાધીકા સાથ ॥ પ્રેમ સોભાય આપણા નાથ ॥ નહીં વીસરું ભૂતળ રહી ॥
 વર માગું મને આપો સહી ॥૧૫૭॥ દેહ સહ પ્રાણ જેમ સદા ॥ છાંયા સાથે શરીર
 સર્વદા ॥ એમ આપણા જન્મ નીદાન ॥ મને વર આપો ભગવાન ॥૧૫૮॥ તવ દેહ સં-
 ગે મમ પ્રાણ ॥ રહે સદા હરી નીરવાણ ॥ તવચરણ મન મારું સદા ॥ કરજોડી માગું
 છું હું મુદા ॥૧૫૯॥ નાના વીધ નારી જગમે રહી ॥ ખહું વીશ્વમે પુરૂશ સહી ॥ સ્વા-
 મી આ શકત હું સરખી કહી ॥ પ્રાણનાથ કાંન્ટા જગ નહીં ॥૧૬૦॥ પ્રાણ દબ્ધ થાચે
 નીશદીન ॥ સાતાં હરી દરશણ આધીન ॥ દેવીએ પ્રકારે યોલ્યાં સહી ॥ સકળ સુર
 સભામાં રહી ॥૧૬૧॥ વારંવાર રૂદન તાંહાં કરે ॥ ચરણાંપુજ મલુનાં ધરે ॥ રાધા
 મસ્તકે તે કરધરી ॥ આસવાસના કીધી શ્રી હરી ॥૧૬૨॥ વલણ. નાના વીધેઓધ
 કીધો હરીએ ॥ સત્ય સદાહીતકારોરે ॥ અધ્યાત્મીક પરમયોગ કહ્યો ॥ સકળ શોકને
 હારીરે ॥૧૬૩॥ • કહું પ મું. રાગ સામેરી. શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ. દેવી સાંભ-
 જ કહું વાણજ ॥ યોગીંદ્રને દુર્લભ જાણજ ॥ સર્વ આધાર આધેય કરીજ ॥ ખજાંડ
 જોને તું સુંદરીજ ॥૧૬૪॥ ઢાળ. આધારના આશ્રયવિના ॥ આધેય પ્રગટે નહીં ॥
 રૂપાધાર પ્રસુન છે તેમ ॥ પ્રસુનાધાર પલ્લવ સહી ॥૧૬૫॥ પલ્લાવાધાર સાખા કહિયે ॥
 સાખાધાર તરૂ પરમાણ ॥ વૃક્ષાધાર અંકુર રહેછે ॥ તે જીવ શકતી સહ જાણ ॥૧૬૬॥
 અંકુરનો આધાર ખીજક ॥ વસુંધરા તે ખીજ આધાર ॥ વસુંધરાધાર અનંત છે ને ॥ કચ્છપ
 અનંતનો આધાર ॥૧૬૭॥ મારૂત આધાર છે કુરમનો ॥ વાયુ આધાર હું નીરવાણ ॥
 મારો આધાર સ્વરૂપ તું છે ॥ તારે વીધે હું રહુંછું જાણ ॥૧૬૮॥ તવ આત્મા હું રહીત
 ચેજા ॥ તું સહીત આકાર વાન ॥ દેહ સહ આત્મા આત્મા સહ ॥ છે શરીર કહે ભગ-

માન ॥૧૨૬॥ તે પ્રથમ બેહુ વીધે દેવી ॥ તું વિના કોઈ ન જાણ મ આપણ વિષે
 ન જોઈ રાધા ॥ સંસાર ખીજ નીરવાણ ॥૧૭૦॥ જેમ મહીગંધ શીતજલ ॥ તેમ તવ
 મન સ્થીતી સહી ॥ ઊન્નવળતાને દુઃખ એકછે ॥ દાહ અનલ એકતા રહી ॥૧૭૧॥ ભે-
 દન ભુ ગંધ સીત જલ ॥ તેમ અભેદ આપણા જાણ મ હું વીના તું નીરજવછે હું ॥ તું
 વિના અદર્શ નીરવાણ ॥૧૭૨॥ તું વિના ભવ કરવા રાધા ॥ શકત નહીં હું કોકાળ ॥
 વિના ભૂતિકા ઘટ કરવા ॥ ન સમર્થ જેમ કુલાલ ॥૧૭૩॥ વિના શ્રાવણ સોની થકી ॥
 નહીં અલંકાર ઘડાય ॥ સ્વપ્રકાશ હું તું વિના ॥ પીંડ ખલાંડ નહીં થાય ॥૧૭૪॥ સંકાર
 હિત નીસંક થઈ ॥ વૃશભાન ગૃહ પ્રજવાસ ॥ કળાવતીના જડર વીધે ॥ જઈ તમો
 રહો નવ માસ ॥૧૭૫॥ મુળરૂપનો ત્યાગ કરીને ॥ ખાળસ્વરૂપને ધાર ॥ અચોની સંભવ
 તમો સદા ॥ જઈને ધરોની અવતાર ॥૧૭૬॥ હું મથુરાં પ્રગટ થઈને ॥ આવીસ ગો-
 કુળમાંહી ॥ સરવે નંદ સુત કેહેશે ॥ પણ તું ભુલશે નહીં ॥૧૭૭॥ આપણ નીત્ય વિહાર
 કર્યું ॥ વૃંદાવન વીશે જાણ ॥ ત્હોતેર કોટી ગોપી સાથે ॥ તું ગોકુળ જ નીરવાણ
 ॥૧૭૮॥ આશાવાસના કરી ત્હેની ॥ કહી મુધાસમ વચન ॥ હું પણ પ્રગટ કરીશ રાધા ॥
 તાંહાં અનંત ગોપ ઉત્પન્ન ॥૧૭૯॥ પછે વસુદેવ ઘેર જઈશ ॥ એમ બોલ્યા અસર્ણાસ-
 ર્ણા ॥ પ્રજ્ઞાદી સર્વે હાથ જોડી ॥ નમ્યા પ્રભુને ચર્ણ ॥૧૮૦॥ રાધા ખહુ સ્તુતિ કરે ॥
 વીરહે બહીવળ મન ॥ એવાં દેખી રાધીકાને ॥ બોલ્યા તે ભક્તાધીન ॥૧૮૧॥ વલણ.
 ભક્તાધીન બોધ કરે પોતે ॥ હરી બોલ્યા સત્ય વચનરે ॥ પ્રાણાધીક તું માહાદેવી ॥
 ભય તજ સ્થીર કર મનરે ॥૧૮૨॥ કડવું (૬) રાગ રામગ્રી. શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ.
 સર્વદાસકળ સુખ દાનીજી ॥ હું છતે ચીંતા તને સાનીજી ॥ તને કહું સાંભળને વાણજી ॥
 કંઈ એક અમંગળ જાણજી ॥૧૮૩॥ ઢાળ. સત વરસ મારી સાથે ॥ રાધા થશે
 તારે વિચાગ ॥ શ્રાપ થયોછે શ્રીદામાનો ॥ તે થકી ઓછો ભોગ ॥૧૮૪॥ થશે જ્યારે
 હું જઈશ મથુરાં ॥ માખાપ ખંધ મોચન ॥ માળીઆદી મુક્ત કરીને ॥ નાશ કરીશ
 મળ યવંત ॥૧૮૫॥ કરી નીરમાણ દારકાનું ॥ વળી રાજસુયજ્ઞ દરસન ॥ સહશ્ર દસ ખટ
 રાજકન્યા ॥ તેને વરીસ થઈ પરસન્ન ॥૧૮૬॥ હરાડ દોઢેણી સૈન્ય તે ॥ કરીસ સરવે
 હનન ॥ મીત્રને ઉપગાર કરીને ॥ વળી વારણનુંરે દહન ॥૧૮૭॥ થશે મુરછા સંકર
 પોતે ॥ ભુજછેદન ખાણાનુરમરી ॥ પારીજાત હરણ આદી ॥ જે જે કર્મ સરવે કરી
 ॥૧૮૮॥ ગમન તીર્થ યાત્રા વિશે ॥ મુની સમુહ દર્શણ જાણ ॥ મુલાપણખંધુ વર્ગ સા-
 થે ॥ પૂરણપીતુ યજ્ઞ પ્રમાણ ॥૧૮૯॥ તાંહાં તને હું જ્ઞાન આપીશ ॥ સાંભળ પદ્મોચ્ચ-
 ન ॥ સતવર્થ પુરણ થયે ॥ તને થશે સ્વપ્ન દર્શન ॥૧૯૦॥ પછી માતા પીતા ગોપ
 ગ્રામી ॥ તેહનો શોક નીરવાણ કરી ॥ વળી ભાર સર્વે ઉતારીને ॥ તાંથી ગમન કરીશ

કૃષ્ણ ॥૧૬૧॥ તારી સંગાથે ગૌલોક પ્રત્યે ॥ ગોપ ગોપી સહ નીરવાણ ॥ મમનારાયણ
અંસ જોતે ॥ વાણી કમળા સહ જાણ ॥૧૬૨॥ વૈકુંઠ ગમન કરશે રાધા ॥ અક્ષય પં-
રમાત્મા ભગવાન ॥ એતદીપ નીવાસી ધર્મ અંસ ॥ દેવી દેવ ગમન સ્વસ્થાન ॥૧૬૩॥
એ મફારે કહ્યું સર્વે ॥ સુભાસુભ નીરમાણ ॥ તે નીવારણ કરી શકે ॥ હેલું કોઈ નહીં
ખળવાન ॥૧૬૪॥ વક્ષસ્થળ કરી રાધા પ્રભુએ ॥ સુર સુરપત્ની વીસ્મય રહ્યાં ॥ સ્વ-
સ્થાન જાઓ દેવદેવી ॥ એમ વચન હરીએ કહ્યાં ॥૧૬૫॥ પાર્વતી તમે જાઓ કેલાસે ॥
સાથે લઈ પુત્રને પત્ની ॥ જે મેં કહ્યુંછે કર્મ સર્વે ॥ તે કાળ પામી થશે સતી ॥૧૬૬॥
કળાએ કરી સર્વ પ્રગટ થશે ॥ વિના વીનાયક દેવ ॥ દેવ સર્વે નમ્યા હરીને ॥ કમળા
સરસ્વતી સ્વયમેવ ॥૧૬૭॥ દેવ સર્વે ગયા તાંહાંથી ॥ રાધા નમ્યા હરીને પાચે ॥
સર્વ ગોપી લઈ સાથે ॥ રાસેશ્વરી ગોકુળ જાઓ ॥૧૬૮ વૃષભાનગૃહ ગયાં રાધા ॥
ગોપીયા ગયાં ગોપને ઘેર ॥ જે જે સ્થાનેક કહ્યાં હરીએ ॥ પ્રગટયાં તે તે પર ॥૧૬૯॥
સુરસંતના હીત અર્થે ॥ એવી રચના પ્રભુએ કરી ॥ સ્વછંદાએ કરી પોતે ॥ મથુરાં
ચાલ્યા શ્રીહરી ॥૨૦૦॥ પેહેલા દેવકી વસુદેવના ॥ થયા પ્રગટ પુત્ર ખટ જેહ ॥ નારા-
યણ કહે નારદ પ્રત્યે ॥ પાપીષ્ઠ કંસે હણ્યા તેહ ॥૨૦૧॥ સત્તમે ગર્ભે અનંત પોતે ॥
તે માયાએ આકર્ષણ કરી ॥ ગોકુળમાં રાહીણી ગર્ભ મુક્યા ॥ આજ્ઞા કરીછે જેમ હરી
॥૨૦૨॥ વલણ. હરીભક્ત ગુલાખ માહારાણી ॥ સમીપે કથા નીત્ય થાયરે ॥
કૃષ્ણ કૃપાથી માન કહે ॥ પુણી થયો છઠો અધ્યાયરે ॥૨૦૩॥ ઇતીશ્રી.

અધ્યાય ૭ મો.

કડવું (૧) રાગ મારૂની ચોપાઈ. નારદ ઉવાચ. નારદ કહે કહે ભગવંન ॥
કૃષ્ણજન્મ કથારે પાવંન ॥ શ્રોતાજનને માહામુખકારી ॥ જન્મમૃત્યુ જરા દુઃખહારી ॥
॥૧॥ કોના પુત્ર થયા વસુદેવ ॥ દેવકીકન્યા કોની કહે ભેવ ॥ કોણ અંસ દેવકી વસુ-
દેવ ॥ એના વિવાહને કહે ભેવ ॥૨॥ ખટપુત્ર કંસે હણ્યા જેમ ॥ દારૂણ કર્મ કર્કે
કહે કેમ ॥ કોણ દીવસે થયા અંતર્યામિ ॥ સાંભળવા ઇચ્છું હું સ્વામી ॥૩॥ શ્રી નારાયણ
ઉવાચ. વસુદેવ કસ્યપ નીરવાણ ॥ દેવકી થયાં અદીતી જાણ ॥ મહા પુન્ય પુર્વનાએ
કરી ॥ પુત્ર પ્રાપ્ત થયા શ્રી હરી ॥૪॥ વસુદેવ જન્મ થયો જ્યારે ॥ હુંદુલી વાઝ્યાં દેવને
દ્વારે ॥ કૃષ્ણ જનક થવાના તે કામ ॥ તેથી આનક હુંદુલી નામ ॥૫॥ આ હુક પુત્ર
વસુદેવ જાણ ॥ દેવકી કન્યા દેવકી પ્રમાણ ॥ ગર્ગંગાર યદુના સ્વમેવ ॥ પરાણાવ્યાં દેવકી
વસુદેવ ॥૬॥ દેવકે સામગ્રી આપી તહીં ॥ અસ્વસહગજ રથસહી ॥ સાલંકાર દાસી
મુકુમાર ॥ નાનાવિધ દ્રવ્ય રત્ન અપાર ॥૭॥ મણી વસ્ત્ર નારદ હેમ પાત્ર ॥ રત્નભુષણ
મુવસ્તુ માત્ર ॥ કન્યાગ્રાભિત નવચોવંન ॥ પદ્મવદન પંકજ લોચન ॥૮॥ સર્વ ભુષણ

ભુપીત સતી ॥ ત્રીલોક્ય મોહન મહામતી ॥ રથ બેસી થયાં તે વદાય ॥ કંસ વળાવવા
 સાર્યે ભય ॥ ૧૧ ॥ એહેવે દેવવાણી થઈ તહીં ॥ ગગનથી કંસ મત્યે સહી ॥ દેવકી પુત્ર
 સાંભળ ભૂપાળ ॥ અગ્રમે પુત્ર તે તારે કાળ ॥ ૧૨ ॥ સુણી ખડગ લીધું પાપકારી ॥
 કંસે દેવકી હણવા ધારી ॥ દેવવાક્ય ભયથી નીરવાણ ॥ કંસ ક્રોધાતુર થયો જાણ ॥ ૧૩ ॥
 દીઠો હણવા કરે કુખદાની ॥ વસુદેવ પંડીત ધર્મજ્ઞાની ॥ કંસને યોધ કરે નારદ ॥ ની-
 તીશાસ્ત્ર વીધે વીસારદ ॥ ૧૪ ॥ વસુદેવ ઉવાચ ॥ નથી નીતી જાણતો તું ભૂપ ॥
 કહું વચન સાંભળ અનુપ ॥ એને હણવે થાય જશનાસ ॥ ખડુ કાળ નરકે નીવાસ
 ॥ ૧૫ ॥ એનો આઠમે ગર્ભ જે કાળ ॥ હોસે તારે કદાપી ભુપાળ ॥ સોમલેષ વધે પામે
 તાપ ॥ તેણે એક શુદ્ર વધે પાપ ॥ ૧૬ ॥ સોશુદ્ર હણુપાપ જેણું ॥ એકગૌ હણવે હોય
 તેણું ॥ દસગૌ હણવે પાપ જેહ ॥ એક પ્રાણહત્યાથી તેહ ॥ ૧૭ ॥ પ્રહ્લહત્યાનું પાપ
 પ્રમાણ ॥ અસ્ત્રીહત્યાનું તેણું જાણ ॥ વીરેશે તવભગ્નીછે વરી ॥ સરણાંગત યોધણ
 કરી ॥ ૧૮ ॥ એને હણવે થશે કુખદાન ॥ અસ્ત્રી સોહત્યાનેરે સમાન ॥ આઠમે ગર્ભ
 એનો જે તંન ॥ આપી સતમેને હું રાજન ॥ ૧૯ ॥ વળી ખીજ પુત્ર સુખરૂપ ॥ તેવો
 તમને આપીશ ભુપ ॥ તજો ભગીનીને ભૂપ મણી ॥ કન્યા સમપ્રીય તમને ગણી ॥ ૨૦ ॥
 વસુદેવ વચન સુણી સતી ॥ તજ ભગીનીને મહીપતી ॥ વસુદેવ આનંદ તે થયા ॥ પ્રીયા
 પામીને મંદીર ગયા ॥ ૨૧ ॥ કાળ પામી ક્રમે ક્રમે સુત ॥ થયા નારદ ખટ અદ્ભુત ॥
 આપ્યા કંસને વસુસત્પત ॥ ક્રમે ક્રમે કર્યો તેણે અંત ॥ ૨૨ ॥ ગર્ભ સાતમે થયેથી સ-
 જી ॥ રક્ષક ભય પામેછે ખડ ॥ માયાખજે આકર્ષણ કર્યો ॥ ગર્ભ રાહીણી જરે ધર્યો
 ॥ ૨૩ ॥ રક્ષકે જઈ કહું તતકાળ ॥ ગર્ભશ્રાવ થયો મહીપાળ ॥ માયા આકર્ષણે સુખ
 દાન ॥ નામ શંકરશણુ ભગવાન ॥ ૨૪ ॥ ગર્ભ આઠમે શ્રી ભગવાન ॥ આવ્યા સુરસંત
 સુખદાન ॥ માહારૂપ દેવકી તાણું ॥ ભય પામ્યો કંસ જોઈ ધણું ॥ ૨૫ ॥ એછે જળહળ
 તેજ અપાર ॥ મૃત્યુ ખીજ માહારૂં નીરધાર ॥ એ પ્રકારે બોલી મહીપતી ॥ યતન
 કરી કરે રક્ષા અતી ॥ ૨૬ ॥ એખલાં દંપતી બેહુજણા ॥ સાતે દ્વારે રક્ષકછે ઘણા ॥
 ગર્ભ વીધે હરી સાક્ષાત ॥ ઘરમાં ફરેછે દેવકી માત ॥ ૨૭ ॥ ક્ષણએક જડરૂપ રહી ॥
 ક્લેશયુક્ત દેવકી મહી ॥ ક્ષણ એસે ક્ષણે ઉઠે સતી ॥ સંકટયુક્ત દેવી મહામતી ॥ ૨૮ ॥
 દીઠાં દેવકી ત્યાંહાં તતખેવ ॥ પ્રસુતકાળ જાણ્યો વસુદેવ ॥ ત્યાંહાં સમરણ હરીનું
 ફરે ॥ રત્નદીપ મંદીરમાં ધરે ॥ ૨૯ ॥ આણી મેલ્યારે થળ પાવન ॥ ખડગજલને હુતા
 સંતા વાસુ ત્રીવીધ ચહું દીસ વહ્યા ॥ ૩૦ ॥ રક્ષક નીંદ્રા વંશ થઈ રહ્યા ॥ ૩૧ ॥ મૃતકવત અ-
 ચેતછે તહીં ॥ તે સમય દેવ આવ્યા સહી ॥ ૩૨ ॥ વણણ આવયા સુર સરવે ત્યાં-
 હાં ॥ કર જોડી કર્યા નમસ્કારરે ॥ ધર્મ બહેસ સ્તુતી કરેછે ॥ હરી ગર્ભસ્થ જમદા-

ધારરે ॥૩૦॥ હડવું(૨) રાગ સામેરી. ॥દેવ ઉવાચ.॥ જગતચોની જોતી સ્વરૂપ ॥
 અચોની અનંત અનુપ ॥ અવ્યય અનંદ અગુણ ॥ નીરાકાર સાકાર સગુણ ॥
 ॥૩૧॥ ઢાળ. ભક્તવત્સળ નીસંક પ્રભુ ॥ હરી પોતે અખીલાધાર ॥ નીરંકુસને
 નીરૂપદ્રવ ॥ નીરૂપાધી નીલીમ અપાર ॥૩૨॥ નીરીહ નીધનાંતક પ્રભુ ॥ સ્વાત્મા રામ
 પુરણ કામ ॥ નીત્ય સ્વેચ્છામય સર્વ હેતુ ॥ સર્વ ગુણાશ્રય ધામ ॥૩૩॥ કર્મ સુભાસુભ
 ફળદાતા ॥ વળી દુર્જનાંતક કારી ॥ અવ્યક્તને અદ્રશ્ય પ્રભુ ॥ દુરાસાધ્ય અર્ચીત
 અપારી ॥૩૪॥ વેદહેતુ વેદાંગ જગદીશ ॥ વેદ વીત વીભૂ બ્રહ્માકાર ॥ એ પ્રકારે 'કહી દેવ
 સર્વે ॥ પ્રાણામ કરેછે વારંવાર ॥૩૫॥ હૃસ્માસૃએ છે નેત્ર પુરણ ॥ કરે પુષ્પવૃષ્ટી અપાર
 બેહેતાળીસ નામ એ પ્રભુના ॥ માતાઃકાળે કરે ઉચ્ચાર ॥૩૬॥ દ્રઢભક્તિ થાયે હરીવીધે ॥
 મનવાંછીત પામે તેહ ॥ એ પ્રકારે રૂતવન કરીને ॥ સર્વ દેવ ગયા નીજઘેહ ॥૩૭॥ મંદ
 મંદ જળ વૃષ્ટી થાયે ॥ સહ અચેત મથુરાં જાંજ ॥ ઘોરઅંધકાર નીવીડછે ॥ તેનીસાં
 વીશે મુનીરાજ ॥૩૮॥ સુભક્ષણ સુગૃહ યુક્ત ॥ અદ્રશ્ય અસુભગૃહ ભોગ ॥ અર્ધરાત્રી
 નક્ષત્ર રેહીણી ॥ તીથી અષ્ટમી જયંતીચોગ ॥૩૯॥ થયો અર્ધ ચંદ્રોદય મુની ॥ સુભ
 લગ્ન સદા સુખકારી ॥ વાચે વાયુ ત્રીવીધ સુંદર ॥ ધરા પ્રસન્ન દશેદીશ ભારી ॥૪૦॥
 રૂશીમુની નર યક્ષ કૌંનર ॥ દેવદેવી મુદીત અપાર ॥ નૃત્ય કરેછે અખસરા ગણ ॥ અં-
 ધર્વજાન કરે સુખસાર ॥૪૧॥ વળી વીધાધર નારદ ॥ નદી સુખ પ્રવાહ તરંગ ॥ વિમ
 યજ્ઞહોત્ર સુદમ જવાળા ॥ વાગે કુંદુલી ખડુ સુરંગ ॥૪૨॥ પારીજાતીના પ્રમુનચારૂ ॥
 તાંહાં વૃષ્ટી થાયે અપારી ॥ અવની સુતીકાગૃહ વીશે ॥ જય નીરી સ્વરૂપ સુધારી ॥૪૩॥
 જય શબ્દ શંખ શબ્દ થાયે ॥ હરી શબ્દ થાયે વળી અતી ॥ એટલામાં ત્યાં મુછીત થયાં ॥
 જગદંબા દેવકી સતી ॥૪૪॥ દેવકીના જઠરથી તાંહાં ॥ પ્રસુત વાયુ થયો સુખકારી ॥
 તેહેવામાં ભગવંન પોતે ॥ પ્રગટયા કૃષ્ણ રૂપધારી ॥૪૫॥ દેવકીના પન્નકોષ થકી ॥ ખાહાર
 પ્રગટયું દીવ્ય સ્વરૂપ ॥ માહા કમનીય સુખદ છે ॥ મનોહર શરીર અનુપ ॥૪૬॥ લીલુજ
 હરીને હસ્ત મોરલી ॥ મકરાકૃત કુંડળ રાજે ॥ ભક્તાનુગૃહ કારી પ્રભુ ॥ સશીમુખ
 પ્રસન્ન વીરાજે ॥૪૭॥ મણીરત્નેંદ્ર સાર ભુષણ ॥ ખડુ ભૂષીત જગલ્લવંન ॥ નવીન
 નીરદ શ્યામસુંદર ॥ ધૃત્ય પીતાંબર ભગવંન ॥૪૮॥ ચંદનાગરૂ કસ્તુરી કુંકુમ ॥ દ્રવ્ય
 ચરચીતછે સર્વાંગ ॥ નાસીકા સુકચંચ નીંદક ॥ ખીખાધર મનોહર રંગ ॥૪૯॥ મથુર
 પીંછ મુકુટ શોભે ॥ રત્નમણી જોત અપાર ॥ મકરાકૃત કુંડળ કાને ॥ રાજે વંનમાળા
 ઉરધાર ॥૫૦॥ લક્ષ્મી વક્ષસ્થળે સુંદર ॥ શોભે કૌસ્તુભ અંગ અનુપ ॥ કીશોર વયને સાંત
 પોતે ॥ બ્રહ્મેશ સ્વાંમી પર્મ સ્વરૂપ ॥૫૧॥ વસુદેવે દીડાછે તાંહાં ॥ દેવકી અગ્રેમુનીસ ॥
 મસન્નાર્થ ભક્તીયુક્ત થયા ॥ વીરમય પીતા જગદીશ ॥૫૨॥ બેહુકર સંપ્રદ તાંહાં ॥

કરીને નમસ્કર ॥ આસુપુણું નયન વ્યાકુળ ॥ પુલકાંગ આનંદભર ॥ ૫૩૯ ॥ વસુદેવ ઉ-
વાસના તમે આર્તીદ્રી અવ્યક્ત પ્રભુ ॥ અક્ષર નીરગુણ જાણ ॥ ધ્યાના સાધ્ય પરાપર
પોતે ॥ પરમાત્મા ઇશ નીરવાણ ॥ ૫૪૦ ॥ સ્વછમ્ભામય સર્વરૂપ ॥ પરં સ્વછમ્ભીત રૂપ
ધારી ॥ નીરલીપ પરબ્રહ્મ ખીજક ॥ સનાતન સદા સુખકારી ॥ ૫૪૧ ॥ સ્થુળ સુક્ષ્મથી
પરમાખીત ॥ અતી સુક્ષ્મ અદર્શ સ્વરૂપ ॥ સ્થિર સર્વ શરીર વીશેછે ॥ સાક્ષીરૂપ અનંત
અનુપ ॥ ૫૪૨ ॥ શરીરવંત સગુણ સ્વામી ॥ અસરીર અગુણ અર્ચીત ॥ પ્રકૃતી પ્રકૃતી
ઇશ પોતે ॥ પુર્વ પ્રકૃતિપર કહે સંત ॥ ૫૪૩ ॥ સર્વરૂપ સર્વઇશ પોતે ॥ સર્વાંતક અવ્યય
અનામી ॥ સર્વાધાર નીરાધાર હરી ॥ સ્તુતિ કેમ કરી કરે સ્વામી ॥ ૫૪૪ ॥ અશક્ત શેસને
સરસ્વતી ॥ હરીનું કરવાને સ્તવન ॥ અસમર્થ પંચવદન પોતે ॥ અશક્ત ખટ આનંદ
॥ ૫૪૫ ॥ ચતુરમુખને વેદ કરતાં ॥ તેવો અસમર્થ નીરવાણ ॥ અસમર્થ વળી ગણપતી ॥
છે યોગીંદ્રગુરુ જાણ ॥ ૬૦૦ ॥ રૂશી દેવને મુનીંદ્ર મુની ॥ વળી મનુસમાચરે જેહા ॥ સ્વપને
તવદર્ષણ નહીં ॥ સ્તુતી કેમ કરી કરે તેહ ॥ ૬૧ ॥ અશક્ત સૃતી સ્તુતી કરવા ॥ વીવેકી
કેમ કરે સ્તવન ॥ આ શરીરનો ત્યાગ કરીને ॥ ખાળ થવાચોગ્ય ભગવંન ॥ ૬૨ ॥
વસુદેવ કૃત સ્તોત્ર એછે ॥ ત્રણકાળ ભણે નર જેહ ॥ ભક્તીદાસત્વ માત્ર થાય તેને ॥
કૃષ્ણ અર્ણાબુજ પામે તેહ ॥ ૬૩ ॥ થાયછે પુત્ર માત્ર તેને ॥ હરીભક્ત પરમ અનુપ ॥
સંકટ સરવે નાશ થાય ॥ શત્રુભય નહી સુખ રૂપ ॥ ૬૪ ॥ વલાણ, સુખરૂપ વસુદેવ
વાણી ॥ સાંભળી બોલ્યા શ્રી જગદીશરે ॥ મસન્ન મુખ શ્રીમાન પોતે ॥ ભક્તાધાર દેવ
દેવાધીસરે ॥ ૬૫ ॥ કડવું (૩) રાગ ધનાશ્રી. શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ. તપ રૂઝે તમે
પીતા માતાજી ॥ પુત્ર થયો તમારો હું તાતજી ॥ વર માંજો ભદ્ર તમારુંજી ॥ જાણી
સત્યવચન મારુંજી ॥ ૬૬ ॥ ઢાળ. પૂર્વે તપસ્વી મહીસેષ્ઠ તમે ॥ પ્રજાપતી પ્રરની
એવું નામ ॥ આ તવ પત્ની મૃત પાતમે ॥ ખહુ તપ સાધીત સકામ ॥ ૬૭ ॥
મારા જેવો તમે પુત્ર માગ્યો ॥ મને જોઇ કરી નીરવાણી ॥ મેં તમને
વરદાન આપ્યું ॥ થયે મારા જેવો મૃતજાણ ॥ ૬૮ ॥ વરઆપી તમને પીતાજી ॥ જોયા-
સકળ લોક વીચારી ॥ મારા જેવો દીઠોની તેથી ॥ હું પૂત્ર થયોહું સુખકારી ॥ ૬૯ ॥
તપના પ્રભાવવડે કરી ॥ તમે કસ્યપસંધીના તાત ॥ આમૃતપા દેવ માતા પોતે ॥
પતીવૃતા અદીતી સાક્ષાત ॥ ૭૦ ॥ હમાણા કસ્યપઅંશ પોતે ॥ મમપીતા થયા વસુદેવ ॥
આ દેવકી દેવ માતા મારી ॥ છે અદીતીઅંસ સ્વમેવ ॥ ૭૧ ॥ તમેથી અદીતી વીશે અં-
સે ॥ કરી હું પુત્ર થયો વામન ॥ હમાણાપરી પૂર્ણ થયોહું ॥ તમારું તપરૂઝ પાવન
॥ ૭૨ ॥ મને તમે પૂત્ર ભાવે કરી ॥ વળી ખંનભાવે કરી જાણ ॥ મને પામ્યા તમે મા-
હાસુજી ॥ થશે જીવન મુક્ત નીરવાણ ॥ ૭૩ ॥ સીમે જોદોદા ભવન પ્રતે ॥ મને ભઈ

જાએ વૃજવાસ ॥ તાંહાં મને મુકી કરી તાત ॥ માયા લઈ આવો નીજવાસ ॥૭૪॥
 એમકારે કહી પોતે ॥ ખાળરૂપ થયા ભગવાન ॥ મહી ઉપર સયન કીધું ॥ દીઠો સ્યામ-
 મુત સુખદાન ॥૭૫॥ દીઠો તાંહાં ખાળેક સુંદર ॥ વિષ્ણુમાયા મોહ માંહારૂપ ॥ એહેવું
 સૂતીકા ગ્રહમત્યે ॥ અલૌકીક આપૂર્વ અનુપ ॥૭૬॥ એ પ્રમાણે વસુદેવ તાંહાં ॥ સ્ત્રીયા-
 મહ જોઈ સોભાયે ॥ ગૃહણ કરી ખાળક વસુ ॥ નંદના ગોકુળ મત્યે જાયે ॥૭૭॥ સી-
 મ્રે ગયા નંદવૃજ મત્યે ॥ કર્યો સૂતીકા ગૃહપ્રવેશ ॥ દીઠાં યશો હાસ્યથન વીશે ॥ જાણે
 નહીંરે કંઈ લેશ ॥૭૮॥ નીંદ્રાવસ નંદવૃજપતી ॥ ગૃહવીશે રજ્યા સૌજેહ ॥ દીઠી ખાળ-
 કી માહા સુંદર ॥ તમકાંચન કાતી દેહ ॥૭૯॥ પ્રસન્ન મુખ નયન પંકજ ॥ જુએ ગૃ-
 હસ્તીખરની હારી ॥ વસુદેવ માહા મનોહર ॥ જોઈ વીસ્મય થયા અપારી ॥૮૦॥ પૂત્રજ
 સોદા પાસે મુકી ॥ કન્યા ગૃહણ કરીછે તાંહે ॥ ઉતાવળા ચાલ્યા મથુરાં ॥ જ્યાં દેવકી
 કાળા ગૃહમાંહે ॥૮૧॥ મુકી તાંહાં જઈખાળા ॥ મહંમાયા જગવંદ ॥ રૂદન કરતી ॥
 જોઈ તેને ॥ થયાં દેવકી પર્મ આનંદાટર ॥ રૂદન કરીને જાણ કીધું ॥ રક્ષકને તતકાળ ॥
 સાંભળીને સર્વે ઉડ્યાં ॥ સેવકે લીધીછે ખાળ ॥૮૩॥ કન્યાને લઈ કરી તાંહાંથી ॥ કંસ
 પાસે ચાલ્યા દાસ ॥ પશ્ચાત દેવકી વસુદેવ ॥ એ દંપતી જાયે ઉદાસ ॥૮૪॥ ખાળકી
 જોઈ કંસાસુરે ॥ વપકુષ્ઠ બુઢી અપાર ॥ માહા રૂદન કરે કન્યા ॥ તેને દયાનથી લગાર
 ॥૮૫॥ સેવક પાસે લઈ કરીને ॥ પાષાણે હણવા જાય ॥ દેવકી વસુદેવ બોલ્યાં ॥ આ-
 દર કરી સુખદાય ॥૮૬॥ હેકંસ માહારાજ તમો ॥ નીતી શાસ્ત્રનાછો જાણ ॥ ભૂપતી
 સાંભળ કહું સાચું ॥ સત્ય વચન પરમાણુ ॥૮૭॥ હમારા ખટપૂત્ર હણ્યા ॥ ભાઈ દયા-
 ન તારેમન ॥ દૈવચોગે થઈ કન્યા ॥ એદીન નીરખજનન ॥૮૮॥ એને હણવે અયસ
 તારો ॥ થશે ભૂતળમાં ભાત ॥ સનમુખ રહી રૂવેભગીની ॥ કંસ દુષ્ટ અસુરની જાત ॥૮૯॥
 કંશે સાંભળ્યાં વચન તેનાં ॥ દુષ્ટ તે મત્યે બોલ્યો વાણ ॥ તમો સાંભળો વચન મારું ॥
 કહું બોધરૂપ નીરવાણ ॥૯૦॥ કંસ ઊંવાચ ॥ ત્રણહણે પરવત મોટો ॥
 દૈવચીત અવળાંકાજ ॥ કીટસીંહ સાર્દુલહણે ॥ વળી મસકહણે ગજરાજ ॥૯૧॥ સમુ-
 દ્રજળનું પાન કીધું ॥ એક દીજ માહા ખળવંત ॥ વીધીગતી વીચીત્ર અતી ॥ જાણે
 નહીં કોઈ જાત ॥૯૨॥ દૈવચોગે મનેહણે ખાળા ॥ હોય ભવીસ્યનું નીરમાણ ॥ એ ખા-
 લકી વધકરું નીશ્ચે ॥ એનીર સંસય જાણ ॥૯૩॥ એમકારે કહી કસેતે ॥ મૃહી ખાળકી
 તતકાળ ॥ હણવા કરે ત્યારે બોલ્યા ॥ વસુદેવ દયાળ ॥૯૪॥ વૃથાકાંચે હણે એહને ॥
 દીન ખાળક માહારાજ ॥ સત વચન સાંભળીને ॥ કંસ પ્રસન્ન ચીત મુનીરાજ ॥૯૫॥
 વળી બોધ કરે તેને ॥ થઈ ત્યાંગગને વાણી ॥ હે કંસ મુંઠવું કાંચે હણે ॥ વીધીગતી
 જાયે નહીં જાણી ॥૯૬॥ કોઈ સ્થાને તને હણતાંછે ॥ કાળસમે પ્રકાસે રૂપ ॥ દૈવવાં-

શ્રી સાંભળીને ॥ ત્યાગ કરી ખાળકી ભૂપ ॥ દુઃખા દેવકી વસુદેવ ચાલ્યાં ॥ કન્યા લઈ
તારાંકાળ ॥ હર્ષ ચુકતનીજ ગૃહ વીશે ॥ ઉરરાખી માતૃ કયાળ ॥ દેવા દારકાંરે સ્મરણી
વ્યાક્રમને ॥ એ કન્યા પાર્વતી અંસ જાણ ॥ વસુદેવ આપી દુરવાસાને ॥ રૂપી શંકર અંસ
પ્રમાણ ॥ દેવા એ કહ્યું સર્વ શ્રીકૃષ્ણનું ॥ જન્મ કીર્તન માહા અનુપ ॥ જન્મ મૃત્યુ
જરા કુખહારી ॥ સદાસુખદછે મુની ભૂપ ॥ ૧૦૦ ॥ વલણ ભૂપ નારાયણ
નારાણી ॥ ગુલાબ ખામણી કથાયરો ॥ કૃષ્ણ કૃપાથી માન કરે ॥ થયો સમગ્ર અધ્યા-
યરે ॥ ૧૦૧ ॥ ઇતીશ્રી.

અધ્યાય ૮ મો.

કડવું (૧) હું રાગ ગોડી ॥ નારદ ઉવાચ ॥ વૃતજન્માષ્ટમીનું જે સ્વામી ॥
કહો રૂણસહ અંતરજમી ॥ તે દાહાડે ભોજનદોષ જેહ ॥ રૂણ ઉપવાસનું હોય તેહ ॥ ૧ ॥
કહો વૃત પૂજનું વીધાન ॥ મલુ સંયમનું સુખદાન ॥ ઉપવાસ પારણાનો પ્રકાર ॥ કહે
તે મલુ જગદા ધાર ॥ ૨ ॥ નારાયણ ઉવાચ ॥ મમ્મતી હવીસ્ય ભોજ્ય સયન ॥ માતઃ
કાળે ઉઠવું પરદીન ॥ માતઃકૃત્ય કરી નીમધરવો ॥ કૃષ્ણમીત્યર્થ ઉપવાસ કરવો ॥ ૩ ॥
અન્યદીન રૂણ સ્નાનાદી તાલું ॥ ભાદ્રપદ આઠમે કોટી ધાલું ॥ તે દીન પીતૃને અર્પેજન ॥
થાયો ગયા શ્રાધનું રૂણ ॥ ૪ ॥ સ્નાનનીત્ય ક્રીયા કરી જાણ ॥ કૃત સૃતીકા ગૃહ ની-
રમાણ ॥ પુંજ દ્રવ્ય ષોડસ ઉપચાર ॥ અષ્ટરૂણ મીષ્ટદ્રવ્ય અપાર ॥ ૫ ॥ આસન આઘ
મધુપ્રકવ વસન ॥ અર્ધ યાચ મન સ્નાન મયન ॥ ગંધ પુષ્પ નૈવેદ્ય લેપન ॥ તાંબુળ
ધુપદીપને ભૂષણ ॥ ૬ ॥ ઇતીશોડસ પ્રકાર ॥ એવીધી મલુ પુંજ કરે ॥ સ્તુતી કરી
હરી ધ્યાન ધરે ॥ હાથ જોડી મસ્તકમહી ધાર ॥ દંડવત કરે ન મસ્કાર ॥ ૭ ॥ દીધે
વીપ્રનેમાની ભગવંન ॥ વીવીધ દાન યથા સંપન્ન ॥ ભક્તિ ભાવે મલુ ગુણ ગાયે ॥ કથા
સાંભળે જન્મ અધ્યાયે ॥ ૮ ॥ દર્ભ આસન કરી સુખકારી ॥ કરે જગરણ વૃતધારી ॥ પ્રભાતે
ઉઠી કરે સૌમ્ય સ્નાન ॥ સહાનંદ પૂજે ભગવાન ॥ ૯ ॥ વલણ ભગવાન પૂજા
ભાવે કરી ॥ રાખે હરીચરણ મનરે ॥ બ્રાહ્મણને ભોજન કરાવી ॥ કરે હરીનું કીરત-
નરે ॥ ૧૦ ॥ કડવું (૨) ॥ રાગ આસાવરી ॥ નારદ ઉવાચ ॥ વૃતકાળ વેદાકત
કહો મુનીજી ॥ જે કહ્યું સંહીતા પુરાતનીજી ॥ અપવાસ જગરણ રૂણજી ॥ તેદીન ભક્ષ-
દાસ સકળજી ॥ ૧ ॥ ઠાળ નારાયણ ઉવાચ ॥ અષ્ટમીનક્ષત્ર સંયુત ॥ અર્ધનીશીએ
જુએ સુખકાર ॥ તે મુખ્યકાળ વીશે મગટયા ॥ હરી પોતે જગદા ધારા ॥ ૨ ॥ જયકરતાને
પુન્યકારી ॥ એને જાણી માહાસુખદાની ॥ તે વીશે વૃત આચરીને ॥ કરે જગરણજ
નક્ષત્રી ॥ ૩ ॥ સર્વકાળ વીશે મુખ્યછે એ ॥ પ્રધાન સર્વ મત જાણ ॥ એપ્રકારે વેદવીદ
વાંણી ॥ કહ્યું વિધાયે પૂર્વ પ્રમાણ ॥ ૪ ॥ સઘ તેને ત્યાગ કરવી ॥ સમગ્રસહ અષ્ટમી-

૬૬ ॥ અવીધાશ્રમી રાહીણી વીરો ॥ પ્રગટ થયા દેવકીનંદ ॥૧૫॥ તીથી અંતેહરી સ-
મરીને ॥ કરું દેવાદી અરચન ॥ પારણું પાવન પ્રતનુંતે ॥ કરે સર્વપાપ પ્રનાસન ॥૧૬॥
રાત્રીએ ન કરું પારણું ॥ કરે દોશમાહા થાયે ॥ રાહીણી બુધ યુક્ત આઠમ ॥ જ્યેત્તી
વૃત્ત કહેવાય ॥૧૭॥ પ્રતીવ્રત કરે તે વીરોજ ॥ તેને ગર્ભવાસ નહી હોયે ॥ ઉદય અ-
શ્રમી હોય કીચીત ॥ નૌમીસકળ દીનસોએ ॥૧૮॥ ભક્ષનું માહાપાતક હોયે ॥ વીટમુત્ર
સમક્ષજળ ॥ તે અંનભક્ષનું પાતકતે ॥ શું કહીએ નારદ સાંભળ ॥૧૯॥ મુક જન્મા-
શ્રમી વીરોજન ॥ કરે જગરણ વૃતજેહ ॥ સતજન્મ કૃત જે પાતક ॥ સધનાંગ થાયે
સહુ તેહ ॥૨૦॥ અશ્રમેધક્ષ થાયે તેને ॥ વીના જગરણ કરે ઉપવાસ ॥ આળયુવા વૃ-
ક્ષનું હોયે ॥ સમજન્મનું પાતક નાશ ॥૨૧॥ શ્રીકૃષ્ણ જન્મ દીવશે કેરો ભોજન અધ-
મનર જેહ ॥ પમુયોની વીરો પ્રગટે ॥ અલ્પહત્યા પામેસત તેહ ॥૨૨॥ સ્વાન હોય સત
જન્મવળી ॥ સમજન્મ પ્રગટે સંગાળ ॥ સમજન્મ હોયે વાયસતે ॥ વળી સમજન્મ હો-
ચવ્યાળ ॥૨૩॥ ત્યાર પછી નરહોય મુકો ॥ તેગળત કુષ્ઠસદાતુર ॥ ત્યાર પછી હોયે પ-
મુધાતી ॥ પછી વ્યાંલગ્રાહી માહાકુર ॥૨૪॥ વળી તસ્કર હોય પ્રાણી ॥ ધર્મહીનતે નર-
હીકાર ॥ ત્યારપછી હોયેરજકતે ॥ વળી થાયેજન તૈલકાર ॥૨૫॥ તે થકી ઉપરાંત દેવ-
નો ॥ સેવક બ્રાહ્મણ હોયે એહ ॥ ઉપવાસ સત્તા નહીં હોયતો ॥ એક બ્રાહ્મણ જમાડે
તેહ મરદા ॥ એ સર્વે કહું વત્સતને તે ॥ મેં સાંભળું ધર્મ મૂખવાણી ॥ વૃત્ત ઉપવાસ પુ-
જનોએ ॥ સહુ કહ્યો પ્રકાર વખાણી ॥૨૭॥ વલણ ॥ રાણીગુલામખા નીત્ય
પ્રત્યે ॥ સવણું કરે કૃષ્ણકથાયરે ॥ માન કહેકથા થંચો ॥ પૂર્ણ અષ્ટમો
અધ્યાયરે ॥૨૮॥ ઇતિશ્રી.

અધ્યાય ૯ મો.

કડવું (૧) . રાગ આસાવરી. નારદ ઉવાચ. થાપી ગોકુળ કૃષ્ણસ્વમેવજી ॥
યક્ષોદા મંદીરે વસુદેવજી ॥ ગયા સ્વગૃહ પછે નંદ દારજી ॥ સુતઉત્સવ કોણ પ્રકારજી
॥૧॥ ઢાળ. તાંહાં શું કરે શ્રી હરી રથા ॥ કેટલાંક વરસ ભગવંન ॥ ખાળ ક્રીડા
કેમ કરી પ્રભુ ॥ તે કેમે વરણવો મુનીજન ॥૨॥ પુર્વે પ્રતીજ્ઞા હરી કરી ॥ ગૌલોક
વિશે રાધીકા સાથ ॥ વનમાં તે પ્રતીજ્ઞાનું કેમ ॥ કર્યું પાલણ તે યદુનાથ ॥૩॥ વૃંદાવન
વાસ કેમ કર્યો ॥ રાસમંડળનોતે પ્રકાર ॥ રાસક્રીડા જળક્રીડા સહુ ॥ વરણવો વીશ્વાધાર
॥૪॥ નંદ યક્ષોદા શું તપકર્યું ॥ વળી શું કર્યું રાહીણી માત ॥ હરી પુર્વે ખજરામ
પ્રગટયા ॥ કોણ પુન્યથી જગતાત ॥૫॥ ॥નારાયણા ઉવાચ. સાંભળ યક્ષોદા નંદ
તથ ॥ વળી કહું રાહીનું જેહ ॥ નંદ વસુદેવજી નામે તેની ॥ પત્નીધરા યક્ષોદા તેહ ॥
॥૬॥ રાહીણી સર્પ માતા તેનું ॥ કંકુ નામ કસ્યપની નાર ॥ એના જન્મચરિત્ર જાણ-

તું ॥ સાંભળ તેનો કહું વિસ્તાર ॥ ૧૭ ॥ એક સમે ધરાદ્રોણ ખન્યો ॥ અર્પતગંધ માદન
 જેહ ॥ પવીત્ર ભરતખંડે ગયા ॥ ગૌતમને આશ્રમે તેહ ॥ ૧૮ ॥ માહાતપ કર્યો તાંહાં
 રહી ॥ તેણે વરસ દસહજાર ॥ શ્રી કૃષ્ણ દર્શણ કારણ ॥ નીરજન મભાત્રટ મોજાર
 ॥ ૧૯ ॥ હરી ન દીઠા ધરાદ્રોણે ॥ તાંહાં વરસ ખહુ વહી ગયા ॥ કર્યો અગ્નીકુંડ વૈરાગ્યથી ॥
 માંહે મવેશ તત્પર થયા ॥ ૨૦ ॥ મૃત્યુ પામતાં દીડાં ત્યારે ॥ ગગનવાણી થઈ ત્યાંહે ॥
 પૃથ્વી વીધે હરી જોશો તમે ॥ પુત્રરૂપે ગોકુળ માંહે ॥ ૨૧ ॥ ચોગી ધ્યાને કરી જાણે ॥
 જોતે ખસિજ પંદના કરે ॥ વીજ્ઞાની પંદે નીત્ય પ્રભુને ॥ તમે જોશો હરી જન્માંતરે
 ॥ ૨૨ ॥ એ પ્રકારે સાંભળી તાંહાંથી ॥ ગયા જ્ઞાનય થઈ પ્રસન્ન ॥ તપ કરે ધરાદ્રોણ
 ખન્યો ॥ પામ્યા હરી મુખ દરસન ॥ ૨૩ ॥ યસોદાનંદનું ચરીત્ર એ ॥ તને નારદ કહ્યું વ-
 ખાણી ॥ ફુલેલ દેવને રોહીણીનું ॥ કહું ચરીત્ર સંભળ વાણી ॥ ૨૪ ॥ એક સમયે દેવ
 માતાને ॥ પુષ્પ ઉત્સવ દીન પ્રમાણ ॥ મુની કસ્યપને તાંહાં તેણે ॥ ચર મોક-
 લ્યો કરવા જાણ ॥ ૨૫ ॥ સ્નાન કરી તાંહાં માહાદેવી ॥ રત્નલુપણ સુંદરધારી ॥ કરી
 વિવિધ વેશ જીએ લઈ ॥ દરપણે વદન નીહારી ॥ ૨૬ ॥ કસ્તુરી સહં સીંદુર ખીંદુ ॥ શો-
 ભે કુંડળ સશી સ્વરૂપ ॥ ગજમુકતા નાસીકા રાજત ॥ પ્રફુલ્લ પદ્મ નેત્ર અનુપ ॥ ૨૭ ॥
 સરદ ચંદ્ર આનનરાજે ॥ દસન દાઢીમખીજ સોહે ॥ પકવ ખીંખાધર મનોહર ॥ માહા
 સુંદર મુનીમન મોહે ॥ ૨૮ ॥ એવું મુખ જોઈ સુંદરી ॥ ગૃહ વિષે ' ઇચ્છે મન ક્રીડા ॥
 જીએછે પતી માર્ગ રહી ॥ થાય કામખાણની પીડા ॥ ૨૯ ॥ સાંભળ્યું અદીતી કસ્યપે ॥
 કંકુ લઈ વક્ષસ્થળ સ્થાપી ॥ સાધવી સ્વામીને ન કહ્યું કાંઈ ॥ સર્પમાતાં કોપ કરી આપી
 ॥ ૩૦ ॥ અર્ધમી તુંછે ધર્મનાસીની ॥ દેવાલયે તારું નહીં કામ ॥ દુરજ તું સ્વર્ગ લોકથી ॥
 મહીમે માનવી ચોની પામ ॥ ૩૧ ॥ એ પરમાણે ચરથી સાંભળ્યું ॥ દેવમાતાએ દીધોછે
 આપ ॥ થઈ મનુષ્ય મૃત્યુલોકે જાતું ॥ કંકુ મન પામી પરી તાપ ॥ ૩૨ ॥ કસ્યપે તાંહાં
 કંકુઓધી ॥ સર્પમાતા વિવિધ પ્રકારાકાજે મૃત્યુલોક પામસે તું ॥ હું સાથે મુમુખી નીરધાર
 ॥ ૩૩ ॥ ત્યાગી ભયને પામ આનંદ ॥ જોસે હરીમુખ મુખકંદ ॥ એમ કહી પછી અદીતી-
 ને ॥ ગૃહ ગયા ત્યાંથી વિધીનંદ ॥ ૩૪ ॥ વાસના પુર્ણ કરી તેદેની ॥ તાંહાં જઈ મુની
 નીરવાણ ॥ તે ગર્ભ વિષે થયા પ્રગટ ॥ સુરશ્રેષ્ઠ મહેદ્ર તે જાણ ॥ ૩૫ ॥ અદીતી યોતે
 થયાં દેવકી ॥ રોહીણી થયાં સુપંની માત ॥ વસુદેવતે કસ્યપ થયા ॥ માહાપુરુષ કૃષ્ણ-
 ના તાત ॥ ૩૬ ॥ પરમ ગોપ્ય રહસ્ય જોતે ॥ મેં કહ્યું નારદ મુખદાન ॥ હવે કહું ખળ-
 દેવનું તે ॥ જન્મ ધર્મ શેષ ભગવાન ॥ ૩૭ ॥ સહસ્ર શીષ અનંત પ્રભુ ॥ ભુધર ભુભારહર
 ભુપ ॥ રોહીણી વસુદેવ ગ્રહીણી ॥ મીઆ મહા મનોહરરૂપ ॥ ૩૮ ॥ ગોકુળ જઈ રહી
 સાધવી ॥ વસુદેવ આજ્ઞાધારી ॥ કંસ ભયથી ગઈ નારદ ॥ સંકરપણ રક્ષણકારી ॥ ૩૯ ॥

ગર્ભ સમયે દેહકીનો ॥ માયા કૃષ્ણ આજ્ઞા સેવી ॥ લઈ રેહીણી જઈરે મુકયા ॥ જઈ
 ઝોકુણ વિષે માહાદેવી ॥૩૫॥ થાપી ગર્ભને કેલાસ ગઈ ॥ નંદ મંદીરે રેહીણી માતં ॥
 દીનાંતરે પૂર્ણ માસ થવે ॥ પુત્ર પ્રગટ થયા જગતાત ॥૩૬॥ પ્રસન્ન મુખ મલુ જન્મ
 થવે ॥ સર્વ દેવ મુદીત અપાર ॥ હુંકુલી આનક આદી ખહુ ॥ સ્વર્ગ વાલ્મીકી ઉદાર
 ॥૩૭॥ જયશામ્લ શંખશામ્લ કરે ॥ દેવ હર્ષયુક્ત સુખમાન ॥ નંદ મુદીત વીમ આદીને ॥
 ખહુ વિવિધ આપે દાન ॥૩૮॥ છેદનાડી ધાત્રી ખાળને ॥ સ્નાન કરાવે સુખકાર ॥
 જયશામ્લ કરે સહુ ગોપી ॥ અંગલુષણ રાજે અપાર ॥૩૯॥ પર પુત્રનો ઉત્સવ એવો ॥
 નંદ કરે પરમ ઉદાર ॥ આપે યશોદા ખહુ ગોપીને ॥ વળી બ્રાહ્મણને સુખસાર ॥૪૦॥
 ધનાદી ખહુ વિવિધ વસ્તુ ॥ તૈલ સીંદુરંદી સુભળણ ॥ એ મકારે વત્સ કહ્યું તને ॥
 યશોદાનંદ તપ પ્રમાણ ॥૪૧॥ વૃલાણ. જન્મ ખળભદ્રનું કહ્યું ॥ રેહીણી ચરીત્ર
 ઉદારે ॥ હવે કહ્યું મુની સાંભળ ॥ નંદપુત્ર ઉત્સવ અપારે ॥૪૨॥ કકલું(૨) રાગ માડ ॥

સુખદામોક્ષ દાતાછે સાર ॥ જન્મમૃત્યુ જરા નીસ્તાર ॥ કૃષ્ણચરીત્ર મંગળ ધામ ॥
 જન વૈષ્ણવનો વીશ્રાંત ॥૪૩॥ અસુભ સકળને ભયહારી ॥ હરીભક્તિ દાતા સુખકારી ॥
 વસુદેવ પોતે જઈ કરી ॥ નંદ મંદીર મુકયા શ્રીહરી ॥૪૪॥ લઈ ખાળા તાંથી તતખેવ ॥
 ગયા નીજ મંદીર વસુદેવ ॥ ગૃહપત્યે પોહોંચ્યા આનંદ ॥ પછી તાંહાં યશોદાનંદ ॥૪૫॥
 મલુ-પ્રગટયા શુભીકાગાર ॥ માહા મંગળ જેજકાર ॥ શ્રેષ્ઠ પુત્ર દીઠાછે અનુપ ॥ ન-
 વનીરદ શ્યામ સ્વરૂપ ॥૪૬॥ અતી સુંદર દીગાંખર ॥ જુએછે તે ગૃહશીખર ॥ શોભે
 સરદ ચંદ્રવદન ॥ નીલ પદ્મ વીસાળ લોચન ॥૪૭॥ રૂવે હસે હરી માહા ભુજ ॥ રક્ત
 કોમળ ચણીભુજ ॥ દાસી નવડાવે મન આનંદ ॥ જોઈ હર્ષે યશોદાનંદ ॥૪૮॥ ધરી ગોપી
 સોજેશણગાર ॥ ગતી કરત ચળત કુચભાર ॥ વીમ વધુ મુદીત માહામન ॥ કરે શીશુને
 આશીર વચન ॥૪૯॥ હર્ષે કોઈયસ ઉચરે ॥ નંદ સ્નાન કરી પટ ધરે ॥ પરંપરા કુળ
 વીધી કરે ॥ વિમંજમાડે આનંદભેર ॥૫૦॥ વાજે વાજ નંદને ભવન ॥ આપે ખંદી-
 આને ખહુ ધન ॥ નંદ આનંદનો નહીં પારા ॥ આપે વીમને ધન અપાર ॥૫૧॥ રત્નપ્રવાળ
 ને જર્વરાત ॥ હીરા ઝોતી તે વિવિધભાત ॥ તલ પર્વત સમ સુમન ॥ મુની આપે ખહુ
 કાંચન ॥૫૨॥ રૂપ ધાન્યને વસ્ત્ર અપાર ॥ ગૌસહશ્ર સહ અલંકાર ॥ ઈથી કુન્ધ સર્કરાસ
 ખીત ॥ ॥ ઘૃતમધુ વળી નવનીત ॥૫૩॥ મીઠાંત્ર સ્વાદુ નાના રંગ ॥ મહી વાસુવેગ
 નાતુરંગ ॥ તાંબુલ તૈલાદીક અપાર ॥ આપે બ્રાહ્મણને સુખકાર ॥૫૪॥ બ્રાહ્મણમંત્ર જ્ઞા-
 તારે માહાન ॥ નીમમાગમ સરવનું જ્ઞાન ॥ ચતુરવેદનો પાઠતે કરી ॥ કરે નીરપણ
 શ્રી હરી ॥ પપા ભક્તિ એ બ્રાહ્મણનીજ દાર ॥ નંદ પુજેછે દેવ અપાર ॥ ગોપાળીકા
 વંદ્ય અખીત ॥ સહુ રત્નભણી ભુષીત ॥૫૬॥ ગોપ સમુહ માહાધીર ॥ શીખે અભ્યા

નંદ મંદીર ॥ આં નંદમૃતુખ ઉમંગ ॥ પુલકાંચીતછે સર્વાંગ ॥ પજા મન આનંદ માહા
ગંભીર ॥ વળી આવ્યા નંદ મંદીર ॥ વીમ પત્ની પ્રથ આનંદ ॥ આવીને નીરખે મુખકંદ
પટા ॥ ખાળવતી ખાળક સંયુક્ત ॥ આવી જોવા યશોદા સુત ॥ તેને વસ્ત્ર તે વિવિધ
વર્ણ ॥ આખ્યાં ખડુ રત્ન આભર્ણ ॥ પટા ॥ દઈ આશીશ સમરી ધૃષ્ટ ॥ સર્વે જીએ ખાળ
એકનીષ્ઠ ॥ માહા હર્ષ યસોદાને નંદ ॥ પ્રજવાસીને ખડુ આનંદ ॥ ૬૦ ॥ જ્ઞાતા જોશી
તે ખડુ આવી ॥ કહે સુંભાસુભ ભુતભાવી ॥ ખાળ વૃદ્ધી પામશે તેમ ॥ શુક્લપક્ષને
ધંકુ જેમ ॥ ૬૧ ॥ માતા પાસે ખાળ ભગવાન ॥ કરે મલુ પચોધર પાન ॥ યસોદા રોહી-
ણી મુખકંદ ॥ પુત્રઉત્સવ માહાઆનંદ ॥ ૬૨ ॥ તૈલ સીંદુરને તાંબુલ ॥ આપે વિવિધ વિધ
કુકુળ ॥ દઈ આશીસ મંગળ ગાયે ॥ ગોપ ગેપીં સ્વમંદીર જાયે ॥ ૬૩ ॥ યસોદા રોહીણી
ને નંદ ॥ રહ્યાં મંદીરે પરમાનંદ ॥ કહે મંગળ જેજે વેણ ॥ સહુ સમરે નારાયણ ॥ ૬૪ ॥
વલાણ. નારાયણ નૃપના રાણી ॥ મુણે ગુલાખખા કૃણ કથાયરે ॥ કૃણ મેરીત
માનકહે ॥ પુણે થયો નવમો અધ્યાયરે ॥ ૬૫ ॥ ઇતીશ્રી.

અધ્યાય ૧૦ મો.

કડવું (૧) રાગધનાશ્રી શ્રીનારાયણ ઉવાચ. કંસ સભામધે અનુપજા
સ્વર્ણ સીંહાસન બેઠો ભૂપજ ॥ અસરીરી પ્રહ્લવાણીજી ॥ સાંભળી તે ગગને વખાણી ॥ ૧ ॥
ઢાળ વાણી સાંભળી એવી નારદ ॥ શું કરે મુંઢ ચીંતા અપાર ॥ પ્રગટચો ધરણી મેં
કાળ તારો ॥ રહ્યા રાધાપતી નીરધાર ॥ ૨ ॥ નંદને પૂત્ર આપી કરી ॥ વસુદેવ તારી
પાસ ॥ કન્યાઆણી આપી તુજને ॥ પોતે થઈ બેઠા નીરાસ ॥ ૩ ॥ માંયા કન્યારૂપ થઈ
છે ॥ હરી ધર્મ કૃણશરીર ॥ ગોકુળેતવ નાશ કરતાં ॥ વૃદ્ધી પામે નંદમંદીર ॥ ૪ ॥ દે-
વકીનો ગર્ભ સમ્પ્રેત ॥ નાશ સાંભલ્યાએ જીહી વાત ॥ તે લઈ રોહીણીજી કરે મુક્યો ॥
ચોગ માયા જઈ સાક્ષાત ॥ ૫ ॥ તાહાં પ્રગટયા શેષ અંસ પોતે ॥ ખળદેવ માહાખળવાના ॥
ગોકુળે બેઠ વૃદ્ધીપામે ॥ કાળ તારા તે સતમાન ॥ ૬ ॥ સાંભળી વચન કંસ કાચિ ॥
માહા શોકાતુર થયો જાણા ॥ વીષય ભોગ કંઈન રૂચે ॥ ખડુ ચીંતાવ્યાપી નીર-
વાણ ॥ ૭ ॥ પુતનાને ત્યાં તેડી રાજ ॥ માહાપ્રેમ યુક્ત કરીમંન ॥ ભગનીને કહે સભા-
મધ્યે ॥ ખડુ નીતી નય વચન ॥ ૮ ॥ કંસ ઉવાચ હે પુતનાતુ ગોકુળજને ॥ કા-
રાણ કાજ નંદમંદરા વીષયુક્ત સ્તન કરીને ॥ પુત્રોને પાતું વીષ કીરાંદા ॥ મનવાંછીત કરી
શકેતું ॥ માયાશાસ્ત્ર ચતુરછે સતી ॥ માયા માનુષરૂપ ધરીને ॥ વૃજવીશે સીધેકર ગ-
તી ॥ ૧૦ ॥ દુરવાસાથી માહામંત્ર પામી ॥ સર્વ સ્થાને ગતીછે તાહારી ॥ સર્વરૂપ ધરી
શકેછે તું ॥ માહાપ્રેમ માયાકારી ॥ ૧૧ ॥ એપ્રકારે તેને કહી રહ્યા ॥ મહીપસભા મધ્યે-
નારદ ॥ કરી પ્રજ્ઞામ પુતના ચાલી ॥ મનગર્વમાયા વીસારદ ॥ ૧૨ ॥ તમ કાંઈન વર્ણ

કાંતી ॥ નાનાલુપણ લુપીતસાર ॥ માલતી સુમન શીષધારી ॥ કપરી સોભીત અ-
 પાર ॥૧૩॥ કસ્તુરી ખીંદુસહ રાજીત ॥ ખહુ સીંદુર ખીંદુધરે ॥ માહામનોહર રસનાચ્છે ॥
 ખહુ ગાન માધુર કરે ॥૧૪॥ ગોકુળ ગઈ તે તાંહાં દીકો ॥ નંદાસમ મનોહર જાણ ॥
 દીવ્ય રચીત માહાસુંદર ॥ વીશ્વકર્મે કર્યો નીરમાંણ ॥૧૫॥ ઇંદ્ર, નીળને, મરકંત, મણી ॥
 વળી પદ્મરાગ બાજીત ॥ સુવર્ણકળસ દીવ્ય સોભે ॥ ચીત્ર સેખર સ્વેત વીરાજીત ॥૧૬॥
 ઉર્ધ્વતા ગગન પરસતી ॥ ચતુરધાર યુક્ત સોભીત ॥ ધારપાળ ખહુ રઝાછે તાંહાં ॥ ગો-
 પીકા ગાયે સુલગીત ॥૧૭॥ મુક્તા માણીકુને રત્નધન ॥ વળી સ્વર્ણ પાત્રછે અપાર ॥
 ઘેનું કોટી યુક્ત મનોહર ॥ ગોપ સેવક ખહુ સુખકાર ॥૧૮॥ પુતના આસમ વિષે પેઠી ॥
 સુંદરરૂપ અંગ આભણું ॥ તે જોઈ ગોપ ગોપીએ જાણ્યું ॥ પદ્મા આવી કૃષ્ણ દર્પ-
 ã ॥૧૯॥ પ્રણામ કરીને ગોપ ગોપી ॥ તેને પુછેછે કુશલક્ષેમ ॥ સીંહાસન આપ્યું યેસ
 વાને ॥ છે મરવને મન પ્રેમ ॥૨૦॥ પુછે તેને તમે કાંહાં રહો ॥ ક્યાંથી આવ્યાં છો કો-
 ã કામ ॥ સર્વ વિસ્તાર કહો હમને ॥ વળી કહોને તમારું નામ ॥૨૧॥ વચન ગો-
 પીના સાંભળી તે ॥ બોલી માહા મનોહર વાણ ॥ મથુરાં નીવાસ મ્હારો ગોપી ॥ છઠી
 વીમ કામીની જાણ ॥૨૨॥ સાંભળી વાણી લોક મુખથી ॥ મન આલ્હાદ મંગળકારી ॥
 વૃધાપ કાજે નંદને તાંહાં ॥ થયો પુત્ર આશ્ચર્ય અપારી ॥૨૩॥ સાંભળી આવી તેને જોવા
 ॥ કરવા તે આશીસ વચન ॥ તે પુત્ર આણી આપો મુજને ॥ કરું આસીશ જોવું વદન
 ॥૨૪॥ બ્રાહ્મણીના વચન સાંભળી ॥ યસોદા મન હર્ષ અપાર ॥ પ્રણમિપુત્ર આણી
 આપ્યો તે ॥ હર્ષ કરે ચુંખન વારંવાર ॥૨૫॥ હરીને સ્તન પાન કરાવે ॥ પરમ પુન્ય-
 વાન એ સતી ॥ અહો અદ્ભુત આ તવ પાળક ॥ સાંભળ યશોદા ભાગ્યવતી ॥૨૬॥
 આ પાળમાં નારાયણ ગુણ ॥ વીમ પ્રીયા કહે આવી વસે ॥ વીષસ્તનપાન કરે કૃષ્ણ
 ॥ રદ્ય રહ્યા પ્રભુજી હશે ॥૨૭॥ તેના પ્રાણ સહપાન કરે ॥ ખહુ પિડીત થઈ સા-
 ધવી ॥ ત્યાગ કરી પાળકને વળી ॥ તજી પ્રાણને પડતી હવી ॥૨૮॥ ભયંકર આકાર
 તેનો ॥ ને ઊંચું વદન મુનીસ ॥ સ્થુળ દેહનો ત્યાગ કરીને ॥ માહા દિવ્ય દેહ પ્રવીશ
 ॥૨૯॥ રથ આરોહણ થઈ સીધે ॥ રત્નસાર નીરમીત જાણ ॥ મુખ્ય સેવક રહ્યા સાથે
 ॥ માહા મનોહર નીરવાણ ॥૩૦॥ સ્વેત ચાંમર લક્ષ સોભીત ॥ વળી દર્પણ લક્ષ રા-
 જીત ॥ દીવ્ય અંખર સુક્ષ્મ સાજીત ॥ તે જળહળ જોત બાજીત ॥૩૧॥ ચીત્ર વિચીત્ર
 કળશ સોભે ॥ સત ચક્ર રત્નમય સાર ॥ તે રથે યેસી ચાલી ત્હાંથી ॥ સર્વોત્તમ ગૌલોકે
 તે નાર ॥૩૨॥ અદ્ભુત દેખીને ગોપ ગોપી ॥ સર્વ થયાં તે વિસ્મય મન ॥ તે સર્વ
 સમાચાર સાંભળી ॥ થયો વિસ્મય કંસ રાજન ॥૩૩॥ યશોદા લઈ સ્તન મુખ આપી
 ॥ કરે ફરવે કૃષ્ણને શીશ ॥ મંગળ નાના વિધ કરે ને ॥ સૌ વિમદારા દે આશીશ

૥૩૬૥ નારદ તેનાં દેહને કરે ॥ તાંહાં દહન નંદસાનંદ ॥ ચંદ નાગરે જસ્તુરી સમ ॥
 સુગંધ માત્ર સુખકુંદ ॥૩૫॥ નારદ ઉવાચ. નારાયણ એ રાક્ષસીરૂપ ॥ કોણ પ્ર-
 ન્યે સુગંધ શરીર ॥ કેમ હરી દર્શણ પામી ॥ વળી તે ગર્હ કૃષ્ણમંદીર ॥૩૬॥
 શ્રી નારાયણ ઉવાચ. ખળીયજ્ઞ વિષે વામનનું ॥ જોઈ રૂપ મનોહર તન ॥ ખળી
 કન્યા રત્નમાળા તેને ॥ પુત્ર સ્નેહ મગ્ધયો છે મન ॥૩૭॥ પુત્રના રાક્ષસી થઈ મુની ॥
 તેનું કૃષ્ણે કર્યું સ્તનપાન ॥ ભક્તી માત્રથી તે ગતી પામી ॥ ભજ્યાવીના કૃષ્ણ ભગવાન
 ॥૩૮॥ એ પ્રકારે સહી કહ્યાં તુજને ॥ શ્રી કૃષ્ણના ગુણ વખાણી ॥ અતી ઉત્તમ
 માહા મનોહર ॥ તને કથા કહી સુખ ખાણી ॥૩૯॥ વલણ. રાણી ગુલાખખા
 નીત્ય પ્રત્યે ॥ સુણે રાધા કૃષ્ણ કથાયરે ॥ કૃષ્ણ કૃપાથી માન કહે થયો ॥ પૂરણ દ-
 શમો અધ્યાયરે ॥૪ ॥ ઇતીશ્રી.

અધ્યાય ૧૧ મો.

કડવું ૧ હું. રાગ દેશાખની ચોપાઈ. શ્રી નારાયણ ઉવાચ. એક સમય ગો-
 કુળમાંહી ॥ નંદ પત્ની યશોદા ત્યાંહી ॥ ગૃહકૃત્ય કરીને ઉમંગ ॥ સાંધવી પુત્ર લીધો છે
 ઉછંગ ॥૧॥ ત્રણાવર્ત વાયુરૂપ ધારી ॥ આવ્યો ગોકુળમાં દુઃખકારી ॥ શ્રી હરી મનમાં
 બાણી રહ્યા ॥ ભારયુક્ત પોતે ખડુ થયા ॥ ॥ ભારાકાંત યસોદા તે કાળ ॥ તેણે ઊતા-
 ચ્યો ખોળેથી ખાળ ॥ તેને સયન કરાવી જાય ॥ યમુના પ્રત્યે તે રૂશીરાચે ॥૩॥ એટ-
 લામાં આવ્યો તાંહાં કુર ॥ વાયુરૂપ ધરીને અમુર ॥ તેણે આવી ભ્રમાવ્યો ત્યાં તન ॥
 ગયો અમુર સતયોજન ॥૪॥ વૃક્ષો ભાવ્યાં ઉડી ખડુ ધુળ ॥ અંધીભૂત થયુંરે ગોકુળ ॥
 માયાવધી ખડુ માયા વિસ્તારી ॥ પછી પડ્યો તાંહાં દુઃખકારી ॥૫॥ પ્રભુ સ્પર્સ થયો
 છે શરીર ॥ તે પણ ગયો હરી મંદીર ॥ ચઢી ખેસી માહા રથ પર્મ ॥ ક્ષય કરી ખોતા-
 નાં કર્મ ॥૬॥ પાંડ્યદેશ ભૂપ માહામુર ॥ દુરવાસા શાપે તે અમુર ॥ શ્રીકૃષ્ણ ચાળે
 સ્પર્સ અનુપ ॥ કરવા ગોકુળ આવ્યો ભુપ ॥૭॥ વાયુરૂપ વેગ માહો ખળ ॥ ગોપ ગો-
 પી તે ભય વિવહળ ॥ સર્વ ખોળે છે ખાળ રતન ॥ જ્યાંહાં કરાવ્યું હતું સયન ॥૮॥ મુ-
 રછાંગત થયા કોઈ જન ॥ કોઈ કરવા લાગ્યાં રૂદન ॥ દીડા સર્વાંગ ધુળ ધુસર ॥ રહ્યા
 પુષ્પ વૈમાન અંતર ॥૯॥ ગૃહી લઈ ખાળકને નંદ ॥ હૃદયે ચાંપ્યા ખાળમુકંદ ॥ તેને જો-
 ઈ જોઈ રૂપીમુર ॥ રૂદન કરેછે શોકાતુર. ॥૧૦॥ યસોદા રોહીણી તતકાળ ॥ રૂદન કરે
 તે દેખી ખાળ ॥ લઈ કરીને ખોળામાં તન ॥ વારુંવાર કરેછે ચુંખન ॥૧૧॥ માહા
 મંગળ કરાવી સ્નાન ॥ સ્તન આપી કરાવેછે પાન ॥ રહ્યા ઉચ્છંગ પ્રભુ સાક્ષાત ॥ મુખ
 પ્રસન્ન જુએછે માત ॥૧૨॥ શ્રી નારદ ઉવાચ. પાંડ્ય ભૂપતી શું કર્યું પાપ ॥
 કેમ દુર્વાસાએ દીધો શ્રાપ ॥ કહો નાથ વિસ્તારીને તેહ ॥ ઇતિહાસ પુરાતન જોહ ॥૧૩॥

શ્રી નારાયણ ઉવાચ. પાંડ્યદેશ ભૂપ સુખકારી ॥ ઇંદ્ર જેવો પ્રતાપ અપારી ॥ લઈ
સહસ્ર કામની સંગ ॥ કામખાણ પીડીત છે અંગ ॥ ૧૪ ॥ મનોહર સદા નીરંજન ॥
ગયો પરવત ગંધમાદન ॥ બેસી પુષ્પ વૈમાન અનુપ ॥ જઈ વિહાર કરે તાંહાં ભૂપ
॥ ૧૫ ॥ તાંહાં કરેછે નાના પ્રકાર ॥ વીપરીતાદી ભૂપ શૃંગાર ॥ નખદંત ક્ષતાંગ અનુપ
॥ માહા યોગીંદ્ર ભૂપ સ્વરૂપ ॥ ૧૬ ॥ વિહાર કરેછે નાના થળ ॥ વળી ક્રીડા કરે જઈ
જળ ॥ સઉ નારી વીવસ તે સંગ ॥ થઈ નગ્ન નૃપ સર્વાંગ ॥ ૧૭ ॥ કરે ક્રીડા મનોહર
નીર ॥ મુલ પુષ્પભદ્રા નદીતીર ॥ તાંહાં થઈ રહી રંગ ધુની ॥ એટલે આવ્યા છે મા-
હામુની ॥ ૧૮ ॥ લક્ષ સીસ્ય સહિત તે જાય ॥ સીવાલય પ્રત્યે રૂશીરાય ॥ જોઈ મદોન્મત
અપાર ॥ ઉઠી કર્યા નહીં નમસ્કાર ॥ ૧૯ ॥ જોઈ ક્રોધ થયો કોપરૂપ ॥ દુર્વાસાંએ શ્રાપ્યો
ત્યાંહાં ભુપ ॥ થાતું અસુર માહા પાપીષ્ઠ ॥ થઈ સમગ્ર યોગથી ભ્રષ્ટ ॥ ૨૦ ॥ શ્રી હરી
પાદ સ્પર્શ અનુપ ॥ કરવા ગોકુળે આવ્યા તે ભૂપ ॥ નારી વૃંદ તમો સહુ જાઓ ॥ નૃપ
ગૃહે નૃપ કન્યા થાઓ ॥ ૨૧ ॥ એમ કહી ગયા મુનીનાથ ॥ સીવાલયે શીખ્ય લઈ સાથ ॥
હા હા શબ્દ કરે શીખ્ય ધીર ॥ તાંહાં ભૂપ રૂએ સરીતીર ॥ ૨૨ ॥ વળી રૂવે રમણી
અપાર ॥ રમણ શ્રેષ્ઠ કરી ઉચ્ચાર ॥ તમો વિના અખળાનો સાથ ॥ કાંહાં રહેશે ત-
મો કાંહાં નાથ ॥ ૨૩ ॥ રાજ્ય કેવારે કરસો તમો ॥ ક્યારે ગૃહ વીશે આવું હોમો ॥ નાથ
મરદ ચંદ્રવદન ॥ ક્યારે થશે પ્રભુ દર્શન ॥ ૨૪ ॥ એમ કહી રૂવે નારી સાથ ॥ કહીને આગ-
ળ નીજ નાથ ॥ સર્વ અખળા મુર્છા પામી ॥ ધરી રાખી સરીતીર સ્વામી ॥ ૨૫ ॥
અગ્નીકુંડ કરી તાંહાં ધીસ ॥ સર્વ નારી સહીત મુનીસ ॥ હરી સુંમરી મનમાં મહીપ ॥ પ્રવે-
સીત પાવક પ્રદીપ ॥ ૨૬ ॥ સ્થિત ગગન વૈમાન સંકુળ ॥ હાહાકાર કરે સઉસુર ॥ કહે મું-
ની ભલા ભગવાન ॥ દૈવ ગતી માહા ખળવાન ॥ ૨૭ ॥ તે રાજ ત્રણાવર્ત અસુર ॥
પોતે ગયો શ્રી હરી મંદીર ॥ નારીને મુનીએ કહ્યું જેમ ॥ તે પ્રગટ થઈ સહુ તેમ ॥
॥ ૨૮ ॥ એ પ્રકારે સરવ ઉત્તમ ॥ કહ્યું શ્રી હરીનું મહાતમ ॥ કહ્યું નૃપ દુઃખ નીવારણ ॥
વળી મુનીનું શ્રાપ કારણ ॥ ૨૯ ॥ ॥ વલણ ॥ કારણાવતાર કૃષ્ણકથા ॥ હરિ
કૃપાથી માન ગાયરે ॥ સાંભળો ગુલાખ્યા થયો એતે ॥ પુર્ણ એકાદશમે અધ્યાયરે ॥ ૩૦ ॥
છતિશ્રી:

અધ્યાય ૧૨ મો.

કડકું (૧) રાગ કાફી. શ્રી નારાયણ ઉવાચ. એક સમે લઈ ગોવિંદજી ॥
યસોદા તે સહ આનંદજી ॥ જાણી ક્ષુધીત જગજીવનજી ॥ સ્તન આપ્યું હરીને વર્દનજી
॥ ૧ ॥ ઢાળ. એટલામાં ખડુ આવી ગોપી ॥ નંદ ગ્રહ વદે શુભ વાણ ॥ વૃદ્ધ વયને
કીશોર યુવા ॥ ખાળા ખાળક સંયુત જાણ ॥ ૨ ॥ અતૃપ્ત પ્રભુને લઈ કરી ॥ સયન કરોવું

માતા સતિ ॥ પ્રણમીને સનમાન કીધું ॥ યેસાડયા આશને હર્ષવતિ ॥૩૦॥ તૈલ્ય સીંદુર
 તાંબુલ આપ્યા ॥ વસ્તુ મીઠા અપાર વસત્ત ॥ એટલામાં શ્રી કૃષ્ણ પોતે ॥ પાદ લંબાવ્યા
 કરી રૂદન ॥૩૧॥ પાદ પરસે સકટ પડ્યું ॥ ચુર્ણ થયું તે વસ્તુ સહીત ॥ બાના પદાર્થ
 મીઠા મધુર ॥ દધી કુચ ઘૂત નવનીત ॥ પા ॥ જોઈ આશ્ચર્ય લય પામીને ॥ સહ દોડી
 તે ગોપીકા જન્મ ॥ દીઠું ત્યાં પડ્યું સકટ ભાંગી ॥ દીઠા કાષ્ટાન્તરે ભગવન્ન ॥૩૨॥ ભાંડ
 ભાંગીને પડયા નારદ ॥ વળી ગોરસ ખડું તાંડાં ખાળ ॥ કાષ્ટમાંથી જઈ કરીને ॥
 મલુ ગૃહી લીધા તત્કાળ ॥૩૩॥ હૃદય ચાંપ્યા ક્ષુધિત જાણી ॥ યસોદા આપે કૃષ્ણને
 સ્તન ॥ ખાળને પુછે ગોપ સહસા ॥ કેમ થયું સકટ પતન્ન ॥૩૪॥ ખાળક કહે હરીપાદ
 પરશે ॥ ગોપ સકટ પડ્યું ભુસાય ॥ સાંભળી ગોપ ગોપી હસ્યાં ॥ એ બોલે ખાળક
 મિથ્યા વાચ ॥૩૫॥ શીશુને કરે સ્વસ્તી વાચક ॥ શ્રેષ્ઠ બ્રાહ્મણ તે ખડું જાણ ॥ ખાળક
 ગાત્રે હસ્ત ફેરવે ॥ ભણે કવચ રક્ષણ વાણ ॥૧૦॥ પુર્વે રક્ષણ કયું બ્રહ્માનું ॥ ચાગ-
 નીંદ્રા કવચ વદામી ॥ મધુકેટભના ભયે રહ્યા ॥ તે નાભીકમળે ત્રાસ પામી ॥૧૧॥ ચા-
 ગનીંદ્રા ઉઘાડ્ય ॥ સર્વ ભય દૂર કરીરહેતું ॥ માંચે હરી રહ્યા ખડું નામી ॥ હું રહીશું તને
 ભય શાનો ॥ સુખી રહે તું પ્રજના સ્વામી ॥૧૨॥ શ્રી કૃષ્ણ રક્ષા કરે નયને ॥ પાતુ
 શ્રીહરી તવ વદન ॥ રાધાપતિ કરે પ્રાણરક્ષા ॥ વળી મસ્તકે મધુસૂદન ॥૧૩॥ શ્રવણ
 યુગમે કૃષ્ણપાતુ ॥ કપાળ રક્ષા કરે માધવ ॥ ગંડસ્થળે ગોવીંદ પાતુ ॥ કેસપાતુ તે પોતે
 કેસવ ॥૧૪॥ અંધર રક્ષણ રશ્મિકેશ ॥ ગદાગ્રજ પાતુ તવ દંત ॥ રાક્ષે સ્વર રસનાએ
 પાતુ ॥ તાળુ એ વામન ભગવંત ॥૧૫॥ હૃદયે ચુકુંદ રક્ષાકારી ॥ પાતુ દૈત્યારી જઠરે
 સ્વસ્થ ॥ જનાર્દન તવનાભીપાતુ ॥ વળી વૈષ્ણુ રક્ષણ ઉપસ્થ ॥૧૬॥ નિતંબ ગુદાએ
 સદા રક્ષા ॥ કરે પુરૂષોત્તમ અપારી ॥ જનકીનાથ તે યુગ્મજાતું ॥ મલુલ સદા રક્ષણકારી
 ॥૧૭॥ યુગમ કરે બેસીંગપાતુ ॥ સર્વ સંકટમાં સુખદાન ॥ ઉભયપાદ વ્રાહ્મ રક્ષા ॥ કરે
 પ્રજાપતિ ભગવાન ॥૧૮॥ ઉર્ધ્વ વિષે નારાયણ પાતુ ॥ હેઠે કમળાંપતી આધાર ॥ પુર્વ
 દીશાએ ગોપાળ પાતુ ॥ પાતુવંતી કોણે વિશ્વાધાર ॥૧૯॥ દક્ષણ વનમાળી રક્ષણ ॥
 નૈરૂતે વૈકુંઠ ભગવંત ॥ પશ્ચિમે વાસુદેવ પાતુ ॥ મદા પાતુ તે જળજસન ॥૨૦॥ સંતત
 અન્નપાતુ તે તવ ॥ વાવ્યયપાતુ રાધિકા સ્વામી ॥ ઉત્તર દીશા સદા રક્ષણ ॥ કરે અનંત
 અંતરયામી ॥૨૧॥ ઇશાન ઇશ્વર સદાપાતુ ॥ સર્વત્રપાતુ તે શત્રુહત ॥ જળે થળે અં-
 ત્રિક્ષ નીંદ્રાએ ॥ રક્ષા કરે રાઘવ અમીત ॥૨૨॥ પુર્વે કૃપા કરી કહ્યું મને ॥ એ પરમાદ
 ભુત ભગવાન ॥ તે મેં સર્વ કહ્યું તને ॥ બ્રહ્મકવચ સુખદાન ॥૨૩॥ એણે કરી ભય નાશ
 થશે ॥ કંઠધર, એતું સુખકંદ ॥ એ કવચ આપી ગઈ દેવી ॥ બ્રહ્મા થયા નીર્ભય આનંદ
 ॥૨૪॥ ઇતીકવચ ॥ સુવર્ણ ગુટીકા કરીને એ ॥ કવચ મહા શ્રેષ્ઠ જાણ ॥ કંઠે અથવા

દક્ષીણ હાથે ॥ ખાંધે સદા મુખી નીરવાણ ॥ ૨૫ ॥ વીષ અગ્ની જળ શત્રુ થકી ॥ તેને
ભય ન થાય મુનીશ ॥ જળે થળે અંત્રીક્ષ નીંદ્રામાં ॥ કરે રક્ષા સદા જગદીશ ॥ ૨૬ ॥
સંગ્રામ વીધે ને વજ્ર પાતે ॥ વીપતી પ્રાણ સંકટ માંહી ॥ કવચ સ્મરણ વડે નિશ્ચે ॥
સદા અભય રહે ત્યાંહી ॥ ૨૭ ॥ એ કવચ કંઠે ખાંધી કરી ॥ પુર્વે સદાશીવે ત્રીપુર ॥
લીલા માત્રમાં સંગ્રામ વીધે ॥ માર્યો દુરંત માહા અસુર ॥ ૨૮ ॥ ખાંધી કવચને કાલીકા-
એ ॥ હણ્યો રક્તખીજ દુઃખદાન ॥ કવચ મસાદે શેશ પોતે ॥ ધરણીધરે તીલ સમાન
॥ ૨૯ ॥ નંદપુત્રને કંઠે કવચ ॥ મુકીને ચાલ્યા દ્વીજરાજ ॥ પોતાને કંઠે કવચ લઈ ॥
ધર્મ શ્રી કૃષ્ણ માહારાજ ॥ ૩૦ ॥ પ્રભાવ કહ્યો કવચનોને ॥ શ્રી હરીને નીરવાણ ॥
પ્રભાવ અચ્યુત અનંતનો ॥ અતુલ સદા મુની જાણ ॥ ૩૧ ॥ અતુલ મહીમા કૃષ્ણનો ॥
ગુલાખખા સુખદાયરે ॥ કૃષ્ણ કૃપાએ માન કહે ॥ થયો દ્વાદશમે અધ્યાયરે ॥ ૩૨ ॥

ઇતીશ્રી:

અધ્યાય ૧૩ મો.

કહું(૧) ॥ રાગ વેરાડી ॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ કૃષ્ણમાહાતમ છે અમખીતા ॥ સાંભળ
મુની કહું કીંચીત ॥ સદા વિઘન પાપ નેહારી ॥ એ છે શ્રેષ્ઠ મહા પુન્યકારી ॥ ૧ ॥ એક
સમય નંદની નારી લીધા ઉછંગે દેવમોરારી ॥ ખેસી કાંચન સિંહાસન ॥ ક્ષુધીત પુત્રને આપે
સ્તન ॥ ૨ ॥ એટલામાં આવ્યા તે સ્થાન ॥ એક દીર્ઘેંદ્ર તે સુખદાન ॥ સાથે શિષ્ય ખડ્ગ
સુખરાશી ॥ અક્ષતેજ રહ્યું છે પ્રકાશી ॥ ૩ ॥ જોતિષ મૂર્તિ સર્વ સંમત ॥ વેદ વેદાંગ તે પા-
રાંગત ॥ શીર જટા જુટ બાજીત ॥ આભા કાંતીતમહેમ રાજીત ॥ ૪ ॥ સરદ પુર્ણીમા
ચંદ્રવદન ॥ રમ્ય ગૌરાંગ પદ્મલોચન ॥ એક રૂપ ધરીને અભેદ ॥ જાણે આવ્યા છે ચારે
વેદ ॥ ૫ ॥ જીવંત મુક્ત સિદ્ધેસ ભગવંત ॥ સર્વજ્ઞ સરવ દરશન ॥ યશોદા જોઇને તેજનું
ધામ ॥ ઉઠી કર્યું તે દંડપ્રણામ ॥ ૬ ॥ પાદ પ્રક્ષાળી કરી સ્તવન ॥ આપ્યું ખેસવા સિંહા-
સન ॥ ખાળકૃષ્ણને નમાવ્યા કરી ॥ તેણે પ્રણામ્યા મનમાં હરિ ॥ ૭ ॥ આનંદચુક્ત દીઁએ
આશિશ ॥ વેદમંત્રે કરીને મુનીશ ॥ વળી પ્રણામ શિષ્યને કીધા ॥ તેણે સર્વે આશીર-
વાદ દીધા ॥ ૮ ॥ ભકિત નમ્રકંઠર ભાગ્યવતી ॥ કર સંપુટ કરીને સતી ॥ સ્વાત્મારામ મહા
મુનીરાય ॥ પુછું નામ કહો સુખદાય ॥ ૯ ॥ અખળા બુદ્ધિહીન અઘાધુ ॥ દોષ ક્ષમા ચોગ્ય
સદા સાધુ ॥ મુઠના દોષ ન ધરે મન ॥ ક્ષમા કરે સદા સાધુજન ॥ ૧૦ ॥ અંગીરા અત્રી
મરીચી કોઈ ॥ ગૌતમ કનુ પ્રચેતા સોઈ ॥ પુલસ્ત પુલહ કે દુર્વાસા ॥ કર્દમ ગર્ગ વ-
સીસ્થ ઉદાસ ॥ ૧૧ ॥ વામદેવ કશ્યપ બ્રહ્મસ્પતી ॥ બ્રહ્મ સુક કપિલ મહામતી ॥ નર
નારાયણ કે જૈમુની ॥ દેવળ પરાસર વ્યાસમુની ॥ ૧૨ ॥ મારકંડ લોમસમુની આદ ॥
વિશ્વામિત્ર પાણીની કણીદ ॥ અગસ્ત અંગીરા માહંત ॥ અષ્ટવક્ર ભાગુરી સુમેત ॥ ૧૩ ॥

જનાળી યાજ્ઞવલ્ક્ય માહાન ॥ વૈશંપાય મૈત્રેય કક્ષીવાન ॥ ગૌરમુખ ભાસ્કરા જંગલીર ॥
 શંકુકર્ણ સૌનક વેદમીર ॥૧૪॥ એ પુન્ય શ્લોકમાં કહો સ્વામી ॥ તમો કોણ પુછું શીર
 નામી ॥ નહીં ઉત્તર ચોગ્ય હું આજ ॥ તોપણ કહેવા ચોગ્ય મહારાજ ॥૧૫॥ કિંકર
 કિંકરી મહાદીન ॥ પુછે કોહોને નીજ સ્વામી વિન ॥ ધન્ય કૃત્ય કૃત્ય હું આજ ॥ જીવ્યું
 સકૂળ મહારૂં મારાજ ॥૧૬॥ તવ પાદાબ્જરજ સ્પર્શ થાયે ॥ કોટીજન્મના પાપ પ-
 જાયે ॥ તવ પાદોદક સુખ ખાણું ॥ સ્પર્શે પવિત્ર હોયે મહી જાણું ॥૧૭॥ તવ આગમન
 માત્ર અહીં ॥ તીર્થરૂપ આશ્રમ થયો સહી ॥ મેં સાંભળ્યા ખડુ મહાજન ॥ તેમાં એ-
 કનું થયું દરશન ॥૧૮॥ ચણેરજે પવિત્ર ગોકુળ ॥ વળિ સઘ થયું મારું કુળ ॥ કરો
 શીશુને આશિર્વચન ॥ વિમ વાક્ય કલ્યાણ અર્ચન ॥૧૯॥ સાંભળિ યશોદા વાક્ય ઇષ્ટ ॥
 સહશિષ્ય હસ્યા મુની શ્રેષ્ઠ ॥ પર્મ પ્રિતિકર મહા ઉદારી ॥ નિતિયુક્ત સત્ય હીતકારી ॥
 ॥૨૦॥ તે પ્રત્યે બોલ્યા આનંદ શક્ત ॥ શુદ્ધબુદ્ધિ મહામુની યુક્ત ॥ ॥ ગર્ગ ઉવાચ
 મહા મિષ્ટ તે વચનામૃત ॥ લૌકિકયુક્ત કુળ ઉચિત ॥ જન્મ લીએતે જ કુળ જન ॥
 તેહવું હોયછે તે જીવન્મુક્ત ॥૨૧॥ સર્વ ગોપ મધે મનોહર ॥ ગિરિભાનુ શોભિત ભાસ્ક-
 ર ॥ તેહની પત્ની તે પદ્માવતી ॥ નામ કમળા સમાનછે સતી ॥૨૨॥ તેહની કન્યા
 તમો કહે મુની ॥ સદા યશોદા યશ વર્ધની ॥ સર્વ ગોપ વિષે મુખ્ય નંદ ॥ પામ્યા સ્વામી
 મહા મુખકંઠા ૨૩ ॥ હું ગર્ગ જાણું યદુવંસ રીત ॥ ચીરકાળછું હું પુરોહીત ॥ કહીશ એ
 કાંત નંદને ભેવ ॥ મને મોકલ્યોછે વસુદેવ ॥૨૪॥ એટલામાં તે નંદગોપાળ ॥ સાંભળી
 આવ્યાં ત્યાં તતકાળ ॥ જમ્યા દંડવત ગોપસ્વામી ॥ મુની ચરણે મસ્તક નામી ॥૨૫॥
 શિષ્યને કીધા તે નમસ્કાર ॥ તેણે આશિષ દીધી ઉદાર ॥ તેને ઉઠાડી મહા આનંદ ॥
 લઈ ચાલ્યા યશોદાનંદ ॥૨૬॥ ગ્રહ અંતર મહા સુખરૂપ ॥ રમ્ય નિર્જનસ્થાન અનુપ ॥
 નંદયશોદા ગર્ગ મહાંત ॥ સહ પુત્ર બેઠા તે એકાંત ॥૨૭॥ ॥ વલણ ॥ એકાંત
 બેઠાં જઈ કરી, તે પ્રત્યે બોલ્યા રૂપીરાયરે ॥ ઘુડ વચન કહું સાંભળ, ગોપેશનંદ સુખ-
 દાયરે ॥૨૮॥ ॥ કડવુ (૨) ॥ રાગ રામગ્રી ॥ ॥ ગર્ગ ઉવાચ ॥ મને મોકલ્યો
 શીષ નામીજી ॥ વસુદેવે મુણ ગોપસ્વામીજી ॥ સૃતિકાગાર વસુદેવજી ॥ શિષુ આપી
 ગયા સ્વમેવજી ॥૨૯॥ ॥ ઢાળ ॥ આપી ગયા એ પુત્રના ॥ જ્યેષ્ઠ ભાત રહેણી તન ॥
 કન્યા લઈને ગયા મથુરાં ॥ કંસ બચથકી રાજન ॥૩૦॥ એહેને અંન પ્રાસન કારણે ॥
 વળિ નામકરણ નીરધાર ॥ તેડી કહ્યું જાઓ ગુમતાથી ॥ નંદ ગ્રહે ગોકુળ મોઝાર ॥
 ૩૧॥ તવ શિશુપુરણ બ્રહ્મજે ॥ આવ્યા વસુધા માયાએ હરિ ॥ જનસુખદ ભાર હરવા
 વિધાતાએ સ્તુતિ ખડુ કરી ॥૩૨॥ ગૌલોક નાથ ભગવાનએ ॥ રાધિકાપતિ કૃષ્ણ મહંત
 નારાયણ એ વૈકુંઠ વાસી ॥ પ્રભુજી કમળા કાંત ॥૩૩॥ સ્વેત દ્વીપની વાસી જે વળી ॥

વિષ્ણુ જગત રક્ષણ કરી ॥ કપીલાદિ અન્ય હંસ છે ॥ નર નારાયણ કૃષ્ણ હારી
 ॥ ૩૪ ॥ એકી ભૂત સર્વ રૂપ થઈ ॥ પ્રભુ તેજ રાશી મૂર્તિ માન ॥ તમોને દરશણ આપ-
 ચું ॥ શીશું રૂપ પોતે ભગવાન ॥ ૩૫ ॥ પ્રભુજી સુતીકા ગારથી ॥ તમ ઘેર આવ્યા મહારાજ
 ॥ અચોની સંભવ પોતે પ્રભુ ॥ મહી પ્રગટયા જન સુખ કાજ ॥ ૩૬ ॥ વાયુ માત્રે ગર્ભ
 પુર્ણ કર્યો ॥ જગદીશ માયાએ કરી ॥ પ્રગટયા સુંદર મુર્તિ પોતે ॥ દર્શન મનુને આપ્યું શ્રી
 હરી ॥ ૩૭ ॥ યુગે યુગે વર્ણ ભેદ થાયે ॥ વણિ નામ ભેદ થાયે જાણ ॥ શુકલ રક્ત વળી
 પીત વર્ણ ॥ હંમાણા કૃષ્ણ થયા નીરવાણ ॥ ૩૮ ॥ શુકલ વર્ણ સતયુગે પ્રભુ ॥ થાયે
 ત્રેતા રક્ત વર્ણ કરી ॥ અતી તેજ આવૃત પ્રભુજી ॥ દ્વાપુરે પીતવર્ણ શ્રી હરી ॥ ૩૯ ॥
 કલીયુગે કૃષ્ણ વર્ણ પ્રભુ ॥ શ્રી માન મહા તેજનુ ધામ ॥ પરિપૂર્ણ પરબ્રહ્મ એ છે ॥
 હરિનું કૃષ્ણ એહેલું નામ ॥ ૪૦ ॥ કકર બ્રહ્મ વાચક છે ને ॥ રે કાર વાચક છે અનંત ॥
 સકાર શીવ વાચક છે ને ॥ નકાર વાચક ધર્મ કહંત ॥ ૪૧ ॥ અકાર વિષ્ણુ વાચક છે
 તે ॥ સ્વેત દ્વીપ વાસીનીજ ધામ ॥ વિસર્ગ નર નારાયણ અર્થ ॥ તેથી કૃષ્ણ હરિનુ
 નામ ॥ ૪૨ ॥ સર્વ તેજ ધામ હરિ પોતે ॥ સરવ મુર્તિરૂપ અનુપ ॥ સર્વાધારણ સર્વ ખી-
 જ છે ॥ તેથી કૃષ્ણ નામ પ્રજભૂષ ॥ ૪૩ ॥ ભગવંત કોટી નામથી જ ॥ રૂળ પ્રગટે તે
 નીરવાણ ॥ કૃષ્ણ નામ એક સ્મરણથી ॥ થાયે ગોપેસ નંદ નું જાણ ॥ ૪૪ ॥ એ પ્રકારે
 રૂળ સ્મરણથી ને ॥ વણિ શ્રવણથી સુખદાન ॥ કોટી જન્મ અધનાશ થાયે ॥ સ્મરણાદિક
 થકી ભગવાન ॥ ૪૫ ॥ સર્વ વિષ્ણુના નામ મધે ॥ એ છે સાર થકી મહાસાર ॥ પરાત્પર
 કૃષ્ણ નામ સુંદર ॥ મંગળદાતા ભક્તી દાતાર ॥ ૪૬ ॥ કકારનાં ઉચ્ચારથી થાયે ॥ મામ
 કેવલ્ય પદ તે જાણ ॥ રે કાર જન્માદિ નાશ કરે ॥ કરે પકાર ભક્તી નીર્વાણ ॥ ૪૭ ॥
 નકાર થકી શાંતોક્ત્ય પામે ॥ અકાર ઉચ્ચારથી સામીપ્ય ॥ વિસર્ગના ઉચ્ચારથી વળી
 ॥ પામે નિર સંશય સારૂપ્ય ॥ ૪૮ ॥ કકાર ઉચ્ચાર થકી નંદ ॥ યમદુત કાંપે પામી તાપ
 ॥ રેકાર થકી નિર્સંધ ક્રીયા ॥ સકાર થકી કાંપેછે પાપ ॥ ૪૯ ॥ નકારથી રોગ નાસ પા-
 મે ॥ અકારથી નાસ મૃત્યુ થાયે ॥ સર્વ ઉપદ્રવ નાસ પામે ॥ વિસર્ગથી કહે રૂખી રાયે
 ॥ ૫૦ ॥ સ્મૃતિ યુક્તિ શ્રવણ કરે જ ॥ એ કૃષ્ણ નામની પ્રજે સ્વર ॥ રથ ગ્રહી તેને
 સાડ આવે ॥ ગૌલોક થકી કૃષ્ણ કિંકર ॥ ૫૧ ॥ પૃથ્વીરજની સંખ્યા કરવા ॥ કો વિ-
 વેકી સ્મરથ હોય ॥ નામ પ્રભાવ સંખ્યા કરવા ॥ નહીં સ્મરથ હોય કોય ॥ ૫૨ ॥ પુરવે
 શીવના સુખ થકી ॥ સાંભળ્યો નામનો મહિમાયે ॥ કૃષ્ણ નામનો મહિમા જાણે ॥ કંઈ
 એક પોતે શંકર રાયે ॥ ૫૩ ॥ બ્રહ્માનંત ધર્મસુર રેસી ॥ મનુ મનુષ્યાદિ સહ જંત ॥ વેદ
 સંત ન જાણે મહિમા ॥ ક્ષોડસી કળા શ્રી ભગવંત ॥ ૫૪ ॥ એ પ્રકારે મેં કહ્યો મહિમા ॥
 પુત્ર તાહારાનો સુભનંદ ॥ યથાર્થ જ્ઞાન જેહેલું તેવો ॥ ગુરૂ સુખ સાંભળ્યો સુખકંદ ॥ ૫૫ ॥

કૃષ્ણ પીતાંબર ધર પ્રભુ ॥ કુષ્ઠ કંસ નીકંદન કારી ॥ દેવકી નંદન શ્રી પતીએ ॥ હરિ
 યશોદાનંદ મોરારી ॥ ૫૬ ॥ સનાતન અનંત અચ્યુત ॥ સર્વ ઇશ સર્વ રૂપધારી ॥ સર્વા
 ધારને સર્વગત એ ॥ શકલ કારણ સુખકારી ॥ ૫૭ ॥ રાધાનાથને રાધિકા આત્મા ॥
 રાધિકા જીવન પ્રભુ આપ ॥ રાધિકા મહુચારી પોતે ॥ રાધા માનસ પુર્ણ પ્રતાપ ॥
 ૫૮ ॥ રાધાધીન રાધા શકત ચિત્ત ॥ રાધા મન અલીઅરવિંદ ॥ રાધા ચિત્ત ચૈર પરી
 પુર્ણ ॥ ગરુડધ્વજ શ્રદ્ધ ગોવિંદ ॥ ૫૯ ॥ એ ભણે નામ શ્રી કૃષ્ણનાજે ॥ તેના જન્મ
 મૃત્યુ કુળ નાસ ॥ શંકર્સણનો વેદ અંત ન જાણે ॥ તેથી અનંત નામ અવિનાસ ॥ ૬૦ ॥
 બળાધીક બળદેવ નામ ॥ હજિનામ આયુધ છે હજ ॥ નિલાંબરધર પ્રભુ પોતે ॥ મુ-
 શળિ આયુધછે મુશળ ॥ ૬૧ ॥ રેવતી રમણનામ પોતે ॥ પ્રભુ સંભોગ રેવતી સાથ ॥
 રોહિણી ગર્ભ નીવાસ થકી ॥ રૌહીણીય નામ જગનાથ ॥ ૬૨ ॥ એ પ્રકારે જ્યેષ્ઠપુત્રના
 તે ॥ કહી નામ કહે મુનીધીર ॥ હું જાણિ ગૃહ પ્રત્યે નંદજી ॥ તમો રહો સુખથી મંદિર
 ॥ ૬૩ ॥ શ્રદ્ધ વચન સાંભળી નંદ ॥ સ્તબ્ધ થયા પ્રજ્ઞેસ માહંત ॥ અચેત થઇછે નંદ પ-
 ત્ની ॥ હસ્યા બાળકૃષ્ણ આનંદ ॥ ૬૪ ॥ કરિ પ્રણામતે પ્રત્યે બોલ્યા ॥ સવિનય
 વાક્ય સુખકર ॥ પુટાંજળી યુત થઈ કરી ॥ વળી ભકતી નત્રાત્મ કંધર ॥ ૬૫ ॥
 ॥ નંદ ઉવાચ ॥ તમો જશો ત્યારે શુભ કર્મ તે ॥ કોણ કરાવશે મહારાજ ॥
 નામાકર્ણ કરી કહો પોતે ॥ જે વીધી અન્ન પ્રાસન્નકાજ ॥ ૬૬ ॥
 નામ સમુદ્ધ કહ્યાંછે પોતે ॥ રાધા પ્રાણાધિક દસ જોડ ॥ તેનું શું કારણ કહો પ્રભુ ॥
 કોણ રાધા નિશ્ચે કહો તેહ ॥ ૬૭ ॥ ॥ વલણ ॥ નંદના વચન સાંભળીને, હસી
 બોલ્યા મુનીભુપરે ॥ ગુઢ રહસ્ય જે તત્વછે તે, કહું સાંભળ પરમ અનુપરે ॥ ૬૮ ॥ ક-
 ડકું (૩) ॥ રાગ દેશાખની ચોપાઈ ॥ ॥ ગર્ગોવાચ ॥ સાંભળ નંદ કહું જે
 વાણ ॥ ઇતિહાસ પુરાતન જાણ ॥ પુર્વે ગૌલોકનુંરે વૃત્તાંત ॥ શીવમુખે સાંભલ્યું એકાંત
 ॥ ૬૯ ॥ શ્રીદામાને રાધિકાની સાથ ॥ મહા કલેશ થયો પ્રજનાથ ॥ શ્રીદામાનો શ્રાપ
 થયો ભાવી ॥ ગોપી રાધા ગોકુળમાં આવી ॥ ૭૦ ॥ પ્રથમાનુ સુતા થઈ સતી ॥ તેની
 માતાતે કળાવતી ॥ કૃષ્ણ અર્ધાંગના સુખદાન ॥ નાથ પ્રિયા ઉભય સમાન ॥ ૭૧ ॥
 ગૌલોકવાસી એ દેવી મહા ॥ કૃષ્ણ આજ્ઞાએ આવી આંહાં ॥ અચોની સંભવ સુખદાતા ॥
 મુળ મહતિ ઇશ્વરી માતા ॥ ૭૨ ॥ વાયુ પુર્યો તે ગર્ભ સમાન ॥ દેવી ચોગમાયા બળવા-
 ન ॥ મમુતકાળ થયોછે જ્યારે ॥ શીશુદેહ ધર્યોછે ત્યારે ॥ ૭૩ ॥ મુકલે ચંદ્રકળા વૃદ્ધિ જે-
 મ ॥ રાધા કૃષ્ણ તેજે કરી તેમ ॥ એક મૂર્તિ દ્વીધા થઈ ભેદ ॥ એકું કરે નીરપણ
 વેદ ॥ ૭૪ ॥ સત્ય કરવા પોતાની વાણ ॥ રાધા અર્થે હરિ નીરવાણ ॥ આવ્યા ગૌલોકથી
 વિશ્વાધાર ॥ હરવા ભૂતળભુનો ભાર ॥ ૭૫ ॥ કંસભય જણાવીને જન ॥ કીધું ગોકુળમાંરે

ગમન ॥ સિંધુ કરવોછે સંકેત ત્યાંનો ॥ ભયના ભયને ભય શાનો ॥ ૭૬ ॥ રાધા રાખેનો
 મહિમા જેહ ॥ શામવેદ નિરૂપીત તેહ ॥ કહ્યું પ્રહ્લાને પ્રભુએ ધ્યાન ॥ નાભિ કમળે
 શ્રી ભગવાન ॥ ૭૭ ॥ ગોલોક વીધે જઈ પ્રહ્લાએ ॥ એ વૃત્તાંત કહ્યું સુખદાએ ॥ પુર્વે તે
 કૈલાસ શીખરે ॥ મને સંભળાવ્યું મહેશ્વરે ॥ ૭૮ ॥ દેવ દુર્લભછે સુખકંદ ॥ કહ્યું તે તને
 સાંભળ નંદ ॥ મુરારુર મુનીંદ્રને જાણુ ॥ મુક્તી દાતા વાંચીત નીર્વાણુ ७૯ ॥ રકાર
 કોટી જન્મ અથ જરે ॥ કર્મભોગ સુભાસુભ ટારે ॥ આકાર ગર્ભવાસ નહીં યોગ ॥
 જન્મમૃત્યુ જરા જાએ રોગ ॥ ૮૦ ॥ કરે આયુષ વૃદ્ધિ ધકાર ॥ ભવ ખંધનનાંસ આ-
 કાર ॥ શ્રવણ સ્મરણ સુખવાસ ॥ કરે સર્વ અમંગળા નાશ ॥ ૮૧ ॥ રકાર નીશ્વળ ભક્તી
 દાતા ॥ કૃષ્ણ ચરણાંબુજ સુખસાતા ॥ ધકાર સહવાસ સર્વ કાળ ॥ મુક્તી સારૂપ્ય દા-
 નીદયાળ ॥ ૮૨ ॥ આકાર દાનીછે સુખરાસ ॥ યોગશક્તી હરિપદ વાસ ॥ મળવું રાધા
 માધવનું જાણુ ॥ કેવા સમરથ કોણુ વખાણુ ॥ ૮૩ ॥ માહા માંગળીક પ્રંદાવન ॥ કૃષ્ણ
 રાધાનું થશે લગન ॥ પુરોહિત પ્રહ્લા જગતાત ॥ શાક્ષિ અનગ પોતે શાક્ષાત ॥ ૮૪ ॥
 કુખેરપુત્રના મોક્ષને કાજ ॥ ગવ્યભક્ષ કરશે મહારાજ ॥ ધેનુકાશુર કરવા નાસ ॥ ભક્ષ
 તાડ રૂળ અભિલાષ ॥ ૮૫ ॥ કેરીખક્તને પ્રલંબાસુર ॥ લીલા માત્ર હણશે અસુર ॥ રેષી-
 પત્નીના મોક્ષણ કાજ ॥ અન્ન યાચી લેશે મહારાજ ॥ ૮૬ ॥ સક યજ્ઞને ભંજનકારી ॥
 રક્ષા ગોકુળને ગીરધારી ॥ ગોપીકાના વસ્ત્રને હરશે ॥ પ્રતનુ સંપાદન કરશે ॥ ૮૭ ॥
 વસ્ત્ર આપશે તે ભગવાન ॥ ઇચ્છા પૂર્ણ વળી વરદાન ॥ સર્વ ગોપીનાં અંતઃકરણ ॥
 માયા કરી કરશે હરણુ ॥ ૮૮ ॥ રાસલીલા કરશે અનંત ॥ પુર્ણ ચંદ્રોદય ભગવંત ॥ ગો-
 પી ભોગ પૂર્ણ મનારથ ॥ જળ ક્રીડા કરે સમરથ ॥ ૮૯ ॥ સત વર્ષ વિયોગ ભગવાન ॥
 આપ શ્રી દામાનો ખળવાન ॥ ગોપ ગોપીને રાધિકા સાથ ॥ વિયોગ અર્થે શ્રી યદૂનાથ
 ॥ ૯૦ ॥ પોતે કરસે મથુરાં ગમન ॥ તે ગોપીકાને શોક વર્ધન ॥ તેહને યોધ કરી ભગ-
 વાન ॥ આપશે તે અધ્યાત્મિક દાન ॥ ૯૧ ॥ રથ લઈ આકૃર આવશે ॥ હરી જવાને
 તત્પર થશે ॥ પોતે રથપર બેસી કરી ॥ કરશે ગતી રામ શ્રી હરિ ॥ ૯૨ ॥ માતા પી-
 તાદિ દુષ્ટીયા થશે ॥ મુકીને પ્રભુ યમુના જશે ॥ આકૃર પર થશે પ્રસન્ન ॥ જળમાં
 થશે હરિ દરશન ॥ ૯૩ ॥ ગયાં મથુરાં થયુ કલ્યાણ ॥ માળિ દરજી કુખનુ જાણુ ॥
 ધનુર્ભંગ રક્ષક મરદન ॥ ગજ મત્તાદિ દુષ્ટ સુદન ॥ ૯૪ ॥ કંસનો નાશ ખંધુ સંયુક્ત ॥
 માતા પીતા ખંધનથી મુક્ત ॥ તમને યોધ વિધ અનેક ॥ ઉગ્ર સૈન્યને રાન્યાભિષેક
 ॥ ૯૫ ॥ બેઠ ઉપવીત ધારણ કરી ॥ ગુરૂ મુખથી ભણ્યા ખળ હરિ ॥ ગુરૂ પુત્ર આપી ગૃહ
 ગમન ॥ સૈન્ય હણી છળશે યવન ॥ ૯૬ ॥ મુક્ત કરી મુચકુંદ ભૂપ ॥ દ્વારકાં નીરમાણ
 અનૂપ ॥ જશે દ્વારકામાં યદૂનાથ ॥ સહ ખંધુને સ્વજન સાથ ॥ ૯૭ ॥ રૂઢમણ્યાદિ વરી

સૌ નારી ॥ સહ સાથે રમાણ અપારી ॥ પુત્ર પૌત્રાદિક પ્રધિ થાશે ॥ મણિ મિથ્યા
 કલંક મૂકાશે ॥ ૬૮ ॥ પાંડવ સાથે ભૂભાર હારી ॥ રાજ સુયાગ સંપત્ત કારી ॥ પારી
 ભત આણી પ્રીયા રંજ ॥ હરિ કરી શક ગર્વ ભંજ ॥ ૬૯ ॥ ખાણાસુરના કર છેદન ॥
 શીવ મૂર્છા સૈન્ય મરદન ॥ અનીરૂઢ મોક્ષે દહ્યો વારણ ॥ વિષ દારિદ્ર્યનું નીવારણ ॥ ૭૦ ॥
 વિપ્રને પુત્રનું દાન કરી ॥ દુષ્ટ દમન કરી શ્રી હરિ ॥ તીર્થ યાત્રા નીમીત્ત શ્રીનાથ ॥ મ-
 ળશે તમો સરવે સાથ ॥ ૭૧ ॥ સર્વ કાર્ય કરી યદુનાથ ॥ ગૌલોક ગમન રાધા સાથ ॥
 વેદ નિશ્ચે કહ્યું જ ભવિષ્ય ॥ નંદ સરવ થશે એ દ્રશ્ય ॥ ૭૨ ॥ માંધ ચતુર્દશી સુકલપક્ષ
 ॥ ગુરુવારે કરાવવું ભક્ષ ॥ રક્ષ રેવતી મિત્ર લગન ॥ વિમુઘ ચંદ્ર પુર્ણ દર્શન ॥ ૭૩ ॥
 ઉત્કૃષ્ટ કરણ શુભ યોગ ॥ સિદ્ધ મુની પંડિત સંયોગ ॥ સ્વજન કુટુંબ સહનંદ ॥ પુત્ર
 અસન કર્મ આનંદ ॥ ૭૪ ॥ એમ કહી મહા મુનીજન ॥ ખહાર આવ્યા મન પ્રસન ॥
 મન હરશી યશોદાનંદ ॥ કરે કર્મ ઉદ્યોગ આનંદ ॥ ૭૫ ॥ ॥ વલણા ॥ આનંદ સહ
 એટલે ત્યાહાં ॥ ખહુ આવ્યા ગોપીને ગોપરે ॥ સહ શીષ્ય દીનેષ જોહેવાં ॥ દીડા ગર્ગ
 મુની અનુપરે ॥ ૭૬ ॥ કડવું જ થુ ॥ ॥ રાગ કાલેરો ॥ શીદ્ધ યોગબોધ મુની
 જનજી ॥ બેઠાં છે સ્વાર્ણ સિંહાસનજી ॥ ભૂત ભવિષ્યને વર્તમાનજી ॥ પોતાને છે ત્રી-
 કાળ જ્ઞાનજી ॥ ૭૭ ॥ ॥ ઢાળ. ॥ જ્ઞાન ધ્યાન કરી સિદ્ધ જોહેને ॥ હૃદય વીષે જી-
 એ સર્વ કાળ ॥ ખહાર યશોદા નંદ સાથે ॥ જીએ છે રૂપ પ્રભુનું ખાળ ॥ ૭૮ ॥ મહેષ
 ધ્યાને કરી જોહેનું ॥ પોતે કરે નીરૂપણ રૂપ ॥ પર્મ મનોરથ થયા પૂર્ણ ॥ પ્રીતે જોઈ તે
 રૂપ અનૂપ ॥ ૭૯ ॥ અશુ નેત્રને પુલકી તાંગ ॥ ને મગ્ન ભક્તી સાગરે મન ॥ યોગ
 ધ્યાને હૃદય વિષે ॥ પૂજ કરી પ્રણામ્યા ભગવંત ॥ ૮૦ ॥ કૃષ્ણે પ્રણામ કીધા તેહેને ॥
 મહામુનીએ દીધા આશિષ ॥ મંદીરમાં પધાર્યા પ્રભુજી ॥ રહ્યા આસન સ્થિત મુનીશ
 ॥ ૮૧ ॥ નંદ આનંદ યુક્ત થઈને ॥ મંગલ દ્રવ્ય કરે અપાર ॥ દધી દુગ્ધ ઘૃતપાત્ર ખહુ
 ॥ ગોલ સર્કરા મધનાસાર ॥ ૮૨ ॥ નવનિત પાત્રને તકના ॥ વળિ તેલ ઉદકનાં પુરણ
 ॥ તાંદુલના પરવત કર્યા ॥ સમ ખીજ સમ લવાણ ॥ ૮૩ ॥ સમ સૈલ સર્કરાના વળી
 ॥ પકવ ફળના સોડસ જાણ ॥ યવ ઘઉં ચુર્ણના વળી ॥ મોદિકના સૈલ્ય પરમાણ
 ॥ ૮૪ ॥ કર પુરાદિ યુક્ત તાંબુલના ॥ શીતોદક કલસ મુની ધીર ॥ દ્વારે ચંદના ગુરુ
 કસ્તુરી ॥ કુંકુમ યુક્ત શોભે અજર ॥ ૮૫ ॥ રત્ન સુવર્ણ વિવિધ વિધના ॥ વસ્ત્ર ભૂષણ
 યુક્ત પરવાળ ॥ મહા રચના રચિ સુંદર ॥ પુત્ર પ્રાસને નંદ ગોવાળ ॥ ૮૬ ॥ આંગણે
 કુંદળિ સ્થંભ રાજે ॥ નવ પલ્લવ શુભ રસાળ ॥ આછા પાલવ આદિ રૂચિર ॥ ખહુ
 વિવિધ વૃક્ષ વિશાળ ॥ ૮૭ ॥ ચંદન પુષ્પ સંયુક્ત ગટ ॥ રાજે મંગળ દ્રવ્ય અપાર ॥
 નાના પ્રકાર વાજીર વાગે ॥ કુંદલી આનંદ સુભ સાર ॥ ૮૮ ॥ મૃદંગ મૂર્છંગ ઝાઝ

આળર ॥ કર્ણાળ ભેરી સુખદાન ॥ વિદ્યાધર ગંધર્વ કિંનર ॥ કરે વિવિધ વિધના ગાન
 ॥૧૧૯॥ સિંહાસને બેઠાં ગોપ સ્વામી ॥ ત્યાં નંદને કહે દ્વારપાળ ॥ ન્યાતિ જનને
 સ્વજન આવ્યા ॥ રૂપિમુનિ ખડુ મહિપાળ ॥૧૨૦॥ અશ્વ ગજરથ બેસી સર્વે ॥ ખડુ
 રત્ના ભૂષણ રાજીત ॥ વિમ સિદ્ધને ખંદિ ભિક્ષુક ॥ મુનિ ગોપિ ગોપ અગણિત ॥૧૨૧॥
 જોઈ કરી સન્માન કીધું ॥ ખડુ સહાનંદ પ્રજ સ્વામી ॥ પુજા ખડુ વિધ કરી સિત્રે ॥
 રૂપિ ચણે નમ્યા શીર નામી ॥૧૨૨॥ શ્રી કૃષ્ણજીની પ્રિતી અરથે ॥ સહાનંદ ધનદ
 સુખ મુજ ॥ ત્રિ મુહુર્ત સુવર્ણ વૃષ્ટિ કરી ॥ પરિપુરણ કર્યું ગોકુળ ॥૧૨૩॥ નંદ સંપદા
 જોઈ કરીને ॥ મત્સરી લજ્જીત ખડુ મન ॥ નમ્ર કંધર થયા સરવે ॥ દેખી તે ખંધુ વર્ગ
 સ્વજન ॥૧૨૪॥ ગંગોદકે પાદ પ્રક્ષાળિને ॥ સ્વર્ણ પાદુક તે મનોહર ॥ ગર્ગ પુજા
 કરી ખડુ વિધી ॥ આજ્ઞા લીધી તે પ્રજસ્વર ॥૧૨૫॥ વિશ્નુ સ્મરણ કરીને કરે ॥
 કર્મ સ્વસ્તી વાચન પુર્વક ॥ વેદોક્ત કરી ભક્ત કરાવે ॥ ખડુ આનંદ યુક્ત ખાળક ॥૧૨૬॥
 ગર્ગ વાક્ય અનુસારે કરી ॥ મહા મંગળ કૃષ્ણ જે નામ ॥ સદૃત ભોજન કરાવીને ॥
 ધૃત્યું કૃષ્ણ નામ સુખદામ ॥૧૨૭॥ વિવિધ વિધ વાજીત વાગે ॥ મહા મંગળ માનુનિ
 ગાયે ॥ સ્વર્ણ ધન વસન ભૂષણ ॥ પ્રાક્ષાળને આપે સુખદાય ॥૧૨૮॥ ખંદિજન ભિક્ષુ-
 કને આપ્યું ॥ વિપુજા સુવર્ણ વસ્ત્રાલંકાર ॥ ભારાઢાંત તે થયા સરવે ॥ ચાલી શકે નહીં
 લઈ ભાર ॥૧૨૯॥ મિષ્ટાન્ન ભોજન ખડુ વિધ ॥ કરી પરીપુર્ણ સહ જન ॥ મનવાં-
 છિત પામીને સહ ॥ થયા અત્યંત મન પ્રસન્ન ॥૧૩૦॥ જય જય શબ્દ થઈ રહ્યો ॥
 મહા ગોકુળ વિશે આનંદ ॥ રત્નમણી વસન ભુષણે ॥ જન પુર્ણ કર્યા સહ નંદ ॥૧૩૧॥
 ગર્ગને વિનય કરી ખડુ ॥ ચરણે નમ્યા તે પ્રજ ઇશ ॥ શીખ્યને સુવર્ણાદિ ભાર ખડુ ॥
 આખો વિનય યુક્ત મુનીશ ॥૧૩૨॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ ગ્રહણ કરી હરિને
 પોતે ॥ ગર્ગ ગયા સહર્ષ એકંત ॥ ભક્તિએ પ્રભુ પ્રસન્ન કરે ॥ કરે પ્રણામ મુની અનંત
 ॥૧૩૩॥ અમૃતેન્દ્રને પુલકી તાંગ ॥ વળી ભક્તિ નત્રાત્મકંધર ॥ પુટાંજળી કરી કહે
 મુની ॥ હે હરિ કૃપાળ સુખાકર ॥૧૩૪॥ ॥ વલણ ॥ સુખાકર પ્રભુજી છો પોતે
 ॥ કરે વિનય જોડીને હાથરે ॥ મન વાશના કરો પુરણ ॥ વર વરદાનિ
 જગંનાથરે ॥૧૩૫॥ ॥ કડવું પ મું ॥ રાગ મારું ॥ ॥ ગર્ગ ઉવાચ ॥
 ॥ કૃષ્ણ વિશ્વનાથ સુખકારી ॥ હરિ સદા ભક્ત. ભય હારી ॥ મને થાઓ
 પ્રભુજી પ્રસન્ન ॥ ચર્ણ સેવા આપો ભગવંન ॥૧૩૬॥ તવ પીતા આપે ખડુ ધન
 ન ॥ તેતું મારે શું છે પ્રયોજન ॥ ભક્તિ નિશ્ચળ તે આપો સ્વામી ॥ અભયદા કહુ શીર
 નામી ૧૩૭॥ અણિમાદિ સિદ્ધિ સુખકારી ॥ યોગ યુક્તિ મહા દુખ હારી ॥ જ્ઞાન તત્ત્વ
 પર્મસુખ માહા ॥ એ સઉની મને નથી રમણ ॥૧૩૮॥ નહીં ઇચ્છા સ્વર્ગ સુખભણી ॥

વળી નથી ઇંદ્રાસન તણી ॥ મન ઇચ્છા સદા નીરવાણ ॥ તવ ચણીંધુજે પ્રભુ જાણ
 ॥૧૩૯॥ શાલોકુપ મુક્તી વળી સામિપ્ય ॥ મુક્તિ સાયુજનેરે સાર્થ્ય ॥ મનઇચ્છે ન એ
 નિશદીના ॥ એક પ્રભુપાદ પદ્મ વિના ॥૧૪૦॥ વૈકુંઠ ગોલોક સમરથ ॥ તેનો નથી મને
 મનોરથ ॥ હું સર્વજ્ઞ સર્વ દર્શકારી ॥ સરવત્ર ગતીછે માહારી ॥૧૪૧॥ કૃપા કરે હરિ
 કૃપાસિંધુ ॥ તવ પદાંબુજે દીનખંધુ ॥ મને રાખો પ્રભુ અભય આપી ॥ મૃત્યુ શું કરશે
 ત્યાંહાં પાપી ॥૧૪૨॥ સર્વ વિશ્વના થયા જે ઇશ ॥ તવપાદ સેવી જીગદીશ ॥ જે ચોગીંદ્ર
 થયા ચોગધારી ॥ સેવી ચણીકમળ જયકારી ॥૧૪૩॥ પ્રહ્લા વિશ્વના કરતા કહેવાયે ॥
 તવચણી શેવા મહિમાયે ॥ જેના દીવસમાં ભગવન ॥ થાયે ચૌદ સુરેંદ્ર પતન ॥૧૪૪॥
 જેના પાદાબ્જ સેવાથી ધર્મ ॥ શાક્ષિ સર્વ સુભાંસુભ કર્મ ॥ વિરનુરૂપ ધર્મ જગપાતા ॥
 સર્વને કર્મના કૃણદાતા ॥૧૪૫॥ સહસ્ર વદન ભગવંત ॥ જે પાદાબ્જ સેવાથી અનંત ॥
 શેષ વિશ્વ સર્વ શીષધારે ॥ શીવકાળે તે સર્વ સંહારે ॥૧૪૬॥ માહા ચંચળ કમળા દેવી ॥
 સ્થીર સદા રેહ્યાં ચણી સેવી ॥ મુળ પૃક્તી જે તવ શક્તી ॥ સેવે ચણી સદા કરે ભક્તી
 ॥૧૪૭॥ માર્વતી સર્વ ઇશ્વર્ય પામી ॥ ચણી સેવા થકી શીવ શ્વામી ॥ ઇશ્વરી સરસ્વતી
 દેવી ॥ સર્વ પુજ્ય થઈ પાદ શેવી ॥૧૪૮॥ શાવીત્રીવેદ માતા જાણ ॥ ત્રિભુવન પાવન
 નીર્વાણ ॥ પ્રાહ્મણને પ્રહ્મગતી થાયે ॥ તમે પાદાબ્જ શેવા મહિમાયે ॥૧૪૯॥ કરે ધ-
 રણિ વિશ્વ ધારણ ॥ નાનાવિધ રતનનુ કારણ ॥ વિશ્વપાળે સર્વ બાન્ધે કરી ॥ તવચણી
 સેવા થકી હરિ ॥૧૫૦॥ રાધા વક્ષસ્થળે અહોરાત્ર ॥ શેવે પાદ અન્ય કોણ માત્ર ॥ મને
 દયા કરે મહારાજ ॥ ચણી ધ્યાન ખીન્નું નહીં કાજ ॥૧૫૧॥ ગૃહ પ્રત્યે ન જાવું વિ-
 શ્વેસ ॥ નહીં ગૃહ તવધન લેશ ॥ ચણીસેવામાં સેવક કરી ॥ મને રાખો સદા શ્રી હરિ ॥
 ॥૧૫૨॥ સ્તુતિ કરી ગર્ગ મુનીજન ॥ પડયા ચરણે શ્રી ભગવન ॥ મન ગણિત થયું
 ભક્તી સંગ ॥ થઈ પુલકાવળી સર્વંગ ॥૧૫૩॥ ગર્ગ વચન સાંભળી કરી ॥ હસ્યા ભકત
 વત્સળ શ્રી હરિ ॥ થશે ભક્તી બોલ્યા ભગવંત ॥ મારે વિશે સદા મુનીજન ॥૧૫૪॥
 ગર્ગકૃત સ્તોત્ર શુભ એહ ॥ પાઠ કરે ત્રિકાળ જન જેહ ॥ તેને દઢ ભક્તી આપે શ્રી હ-
 રિ ॥ ચણી સ્મૃતિ સદા સ્તોત્રે કરી ॥૧૫૫॥ જન્મમૃત્યુ જરા રોગ જાયે ॥ શોક મોહ
 સંકટ પળાયે ॥ કૃષ્ણ ભક્તમાં ભક્ત કહેવાયે ॥ સદા સેવન તત્પર થાયે ॥૧૫૬॥
 ॥ વલણ ॥ થાયે કૃષ્ણ સહાનંદ નિત્યે, રહે સદા શ્રી કૃષ્ણ સાથે ॥ કદાપિ નહીં
 હોય તેને, વિચોગ શ્રી હરિ સંગાથે ॥૧૫૭॥ ઇતિ ગર્ગકૃત સ્તોત્ર ॥ ॥ કડવું (૬)
 ॥ રાગ વસંત ॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ હરિની સ્તુતી કરી મુનીશાળ ॥ નં-
 દને આધ્યા શ્રી જીગદીશાળ ॥ કહે નંદને જાવું સ્વસ્થાનળ ॥ કરે આજ્ઞા નંદ સુખ
 જાનળ ॥૧૫૮॥ ડાળ. આશ્ચર્ય મોટું વિચિત્રછ ॥ પિંટયો સંસાર મોહની જાળ ॥

સંચાગને વિચાગ જનનો ॥ સિંધુ ક્ષીણવત સર્વ કાળ ॥૧૫૬॥ વચન સાંભળી ગર્ગના-
 ને ॥ કીધું રૂદન તે નંદરાચે ॥ સઘ વિચાગ સાધુજનનો ॥ મર્ણ થકી અધિક તે થાચે
 ॥૧૬૦॥ સર્વ શિષ્ય સહાવર્તે પોતે ॥ મુનીંદ્ર જવા થયા તૈયાર ॥ સર્વ નંદાદિ ગોપ
 રૂએને ॥ વળી સકળ ગોપિ તે વાર ॥૧૬૧॥ પ્રણામ કીધા પરમ પ્રીતે ॥ મુની દર્ષ
 આશીષ વચન ॥ મન આનંદિ મથુરાં મત્યે ॥ ત્યાંથી ચાલ્યા મહા મુનીજન ॥૧૬૨॥
 સર્વ રૂપીને મુની સર્વે ॥ પંધુવર્ગ પુર્ણ મન કામ ॥ ધન પુર્ણ થઈ સહ ચાલ્યા ॥ સહા-
 નંદ નીજ નીજ ધામ ॥૧૬૩॥ ખડુ દ્રવ્ય ભુંધણ વાહન ॥ ખંદી ચાલ્યા પુર્ણ મંતોરથ ॥
 દ્રવ્યભાર લઈ ભિક્ષુક ચાલ્યા ॥ ગતી કરવા નહીં સમર્થ ॥૧૬૪॥ કોઈ ધીમે ગતી કરે
 કોઈ ॥ ભાર ઉતારી મહી શયન ॥ ઉઠે એસે કોઈ ચાલે ખોલે ॥ જયં જયતી મુખવચન
 ॥૧૬૫॥ કોઈ માર્ગે નૃત્ય કરેછે ॥ વળી કોઈ કરેછે ગાયન ॥ કોઈ નાનાવિધ કહે
 ખડુ ॥ કથા પુરાતની મુનીજન ॥૧૬૬॥ સગર માંનધાતા ન હુંશની ॥ ઉત્તાન પાદ
 નળાદિ ભુપ ॥ શ્રી રામની અશ્વમેધ કથા ॥ રંતી દેવકર્ણની અનુપ ॥૧૬૭॥ જે જે નૃ-
 પના કર્મ સુંદર ॥ પૂજી મુખથી સાંભળયા જેહ ॥ કો કહે કો સાંભળે પ્રજ્ઞથીના સહાનંદ
 જાએ સહ ગેહ ॥૧૬૮॥ હર્ષ સંયુત નંદ યશોદા ॥ ખોળે લીધા કૃષ્ણ ભગવાન ॥ એઠાછે
 મહારમ્ય મંદીર ॥ તે કુબેર ભવન સમાન ॥૧૬૯॥ ખાળક વૃક્ષી પામેછે જેમ ॥ શુકલે
 ચંદ્રકળા સુખધામ ॥ જાનું પાણીએ ગતી કરતા ॥ થયા શ્રી હરિને ખજરામ ॥૧૭૦॥
 દેખી વૃદ્ધિ કૃષ્ણ શંકર્ષણ ॥ દંપતી મન મોદ અપારી ॥ લલિત ભાષણ કરે ચાલે ॥
 હરિ ખાળક વિગ્રહ ધારી ॥૧૭૧॥ ગર્ગ મથુરાં જઈ પોહોત્યા ॥ ગયા વસુદેવને આ-
 શ્રમ ॥ તે નમ્યા તેણે આશીષ દીધા ॥ પછે પુછેતે કુશળક્ષેમ ॥૧૭૨॥ મુનીએ તેની
 કહી કુશળ ॥ મહોત્સવ મનોહર વાત ॥ આનંદ આસૃ મગ્ન મન થયું ॥ સાંભળી હરિ
 જાણી સાક્ષાત ॥ ૧૭૩ ॥ દેવકી પરમ પ્રીતે કરી ॥ મુનીને પુછેછે વારંવાર ॥ માતા
 મનમાં મહા મોદ પાંચ્યા ॥ નેત્રે વહે ખડુ જળધાર ॥ ૧૭૪ ॥ ગર્ગ તેહને આશિષ
 કરી ॥ નીજ ગૃહ ગયા મુનીરાચે ॥ દંપતી ત્યાંહાં રહ્યા આનંદ ॥ મનમાં હરિ ગુણ ગાચે
 ॥૧૭૫॥ જન્માંતરની કહું તાહારી ॥ સાંભળ કથા નારદ તેહ ॥ પંચસત કામિનીનો
 સ્વામી ॥ એક ગંધર્વ સુંદર દેહ ॥૧૭૬॥ તે કામિનીમાં અંધ મહા ॥ વિવેક રહીત તું
 જાણ ॥ બ્રહ્માના શ્રાપ થકી દીજની ॥ દાસીપુત્ર થયો નીરવાણ ॥૧૭૭॥ તે તું હમણા
 બ્રહ્મપુત્ર થયો ॥ વૈષ્ણવ ઉચિષ્ઠ મહિમાચે ॥ સર્વજ્ઞ સર્વ દર્શિ હરિનો ॥ તું મહા સેવક
 કહેવાયે ॥૧૭૮॥ કૃષ્ણચરિત્ર મહા નારદ ॥ નામાકર્ણ ને અન્નપ્રાસન ॥ જન્મમૃત્યુને
 જરા નાશક ॥ હવે ખીજી કહું મુનીજન ॥૧૭૯॥ ॥ વણણ ॥ ભક્તજન હરિને
 અતિ વલ્લભ ॥ સુણો શ્રી કૃષ્ણ મહીમાચેરે ॥ કૃષ્ણ કૃપાથી માન કહે ॥ પુર્ણ ત્રયોદશમે

અધ્યાયે ॥૧૮૦॥ ॥ ઇતિશ્રી ॥

અધ્યાય ૧૪ મો.

॥ કંઠુ ૧ હું ॥ ॥ રાગ મારૂની દેશી ॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥
 એક સમયે નંદની નારી ॥ સ્નાન અર્થે યમુના પધારી ॥ ગવ્ય પુર્ણ ગૃહ સુખદાન ॥
 દેખી હસ્યા પોતે ભગવાન ॥૧॥ દધીદુધ તક સર્વ ધૃત ॥ મધુ નવનીતાદિ સમસ્ત ॥
 વસ્તુ સઘળી ભેળી કરી ॥ પોતે કીધું ભક્ષણ શ્રી હરિ ॥૨॥ ગોપી યશોદા યમુનાનીર ॥
 સ્નાન કરીને આવ્યા મંદીર ॥ ધૃત આદિ વસ્તુ કાંઈ નહીં ॥ ભાવ્યાં ભાંડ પડ્યાં જોયાં
 તહીં ॥૩॥ દેખી તે પુછે યશોદા માત ॥ કહો ખાળકો સાચીરે વાત ॥ આ કેમ થયું
 કહો કારણ ॥ કોણે કર્મ કર્યું એ દારણ ॥૪॥ સાંભળી બોલ્યા ખાળક વાત ॥ સાચું
 કહીએ સાંભળો માત ॥ એ સહ કૃષ્ણે ખાધુછે સહી ॥ હમને કીચીત આપ્યું નહીં ॥૫॥
 એવાં સાંભળ્યાં ખાળ વચન ॥ ક્રોધ થયો યશોદાને મન ॥ વેત્ર ગ્રહીને ગ્રહવા ધાઈ ॥
 રકત પંકજ લોચન માર્છ ॥૬॥ પોતે નાઠા તે પ્રભુ સાક્ષાત ॥ પકડી ન શકે દોડે માત ॥
 ધ્યાને સાધે સદાશીવ જોહેને ॥ મહા સંકટ પ્રાપ્ત થાગીને ॥૭॥ બ્રમી થાકાં યશોદાજી જ્યા-
 રે ॥ ઉભાં કંઠ અંધર સુક્યા ત્યારે ॥ શ્રમીત થયાં જનની જાણી ॥ ઉભા રહ્યા તે સારંગ
 પાણી ॥૮॥ કરે ગ્રહી કરી પ્રભુ ધીર ॥ લઈ આવ્યાં તે નીજ મંદીર ॥ વસ્ત્રે કરી ખાંધ્યા
 બેઠો હાથ ॥ વૃક્ષ સાથે તે ત્રૈલોક્યનાથ ॥૯॥ કૃષ્ણ સ્પર્શથી મુનીજન ॥ થયાં વૃક્ષ
 સહસા પતન ॥ વૃક્ષથી થયા નર સુખદાય ॥ જોડી હાથ નમ્યા પ્રભુ પાચે ॥૧૦॥ સ્તુતી
 કરી હરિની અપાર ॥ સ્વાળય જાચે બેસી રથ સાર ॥ વૃક્ષપાત ત્રાસી પ્રજેશ્વરી ॥ ધાઈ
 લીધા રાતા તે શ્રી હરી ॥૧૧॥ ગોપી ગોપ જે ગોકુળવાસી ॥ દોડી આવ્યાં નંદાશ્રમ
 ત્રાસી ॥ યશોદાને વઢે સૌ આવી ॥ શું કરીએ થતાં થયું ભાવી ॥૧૨॥ અતી વૃદ્ધ અવ-
 સ્થાએ ખાઈ ॥ પુત્ર પ્રાપ્ત થયો સુખદાઈ ॥ ધન ધાન્યને રત્ન દ્રવ્યાણી ॥ પુત્ર અર્થેછે
 એ સહ જાણી ॥૧૩॥ પુત્ર ભોગતા વિના જે સકળ ॥ તે દ્રવ્ય જાણે સદા નિષ્કળ ॥
 પુત્ર ખાંધ્યો તે ગવ્યને કાજ ॥ વૃક્ષ મુજે શ્રી ગોકુળરાજ ॥૧૪॥ ગૃહ કર્મ વિકળ તપ-
 ચિત ॥ વૃક્ષપાત થયું વિપરીત ॥ ગોપી વૃક્ષપાત મૃત્યુ લાગ ॥ પુત્ર જીવ્યો મહા મોટું
 ભાગ ॥૧૫॥ પુત્ર નાશ થાયે મુંઢ જ્યારે ॥ સર્વ દ્રવ્ય શું કામનું ત્યારે ॥ એમ કહીને
 સરવે જન ॥ ગયા પોત પોતાને ભુવન ॥૧૬॥ નંદ પત્નીને કહે વચન ॥ મહા રકત
 પંકજ લોચન ॥ ॥ નંદ ઉવાચ ॥ જાતું તીર્થ કરવાને કાજ ॥ નીજ પુત્રને લઈને
 આજ ॥૧૭॥ નહીંતો નીકળ ઘરમાંથી ॥ મારે તારૂ પ્રયાજન નથી ॥ સત કુપાધીક
 વાપી જાણુ ॥ સરસત વાપીને સમાન ॥૧૮॥ સરસતાધિક યજ્ઞ કહે ॥ પુત્ર યજ્ઞ સતા-
 ધિક રહે ॥ તપ દાન વીષે પુન્ય થાપે ॥ જનમાન્તરે તે સુખ આપે ॥૧૯॥ સુખપ્રદ

સુપુત્ર પ્રમાણે ॥ પ્રાણથકી અધિક તું જાણ ॥ પુત્ર થકી સુખંધુ છે જ્યાંહી ॥ એહું
પ્રિય ભવમાં કો નાહી ॥ ૨૦ ॥ એમ અખળાને કહી નંદ ॥ બેડા ઘરમાં લઈ સુખ કંદ ॥
યશોદા રોહીણી મંત્ર લાજ ॥ કરવા લાગ્યા તે ગૃહના કાજ ॥ ૨૧ ॥ ॥ વળણ ॥
॥ નારદ ઉવાચ ॥ સુવેશ પુરૂષ કોણ થયા ॥ વૃક્ષ રૂપ ગોકુળમાં સ્વામીરે ॥ વીસ્તા-
રી સહી કહો મુજને ॥ શું કારણે વૃક્ષ દેહ પામીરે ॥ ૨૨ ॥ ॥ કંઠવુ ૨ જી ॥

॥ રાગ કેદારે ॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ ॥ કુબેર પુત્ર માહા શ્રીમાનજી ॥ નળકુબેર
છે અવીધાનજી ॥ રંભા સાથે નંદન વન જ્યાંહીજી ॥ ક્રીડા અર્થે ગયાછે તે માંહીજી ॥ ૨૩ ॥

॥ ઢાળ ॥ ॥ પુષ્પ વૈમાન મહા મનોહર ॥ સરિત તીર નીજન સ્થાનજી ॥ વડ
વૃક્ષ સમીપ સુંદર ॥ સૌરભ પુષ્પ વાયુ સુખ દાનજી ॥ ૨૪ ॥ પુષ્પ સૈયા રમાણ સુંદર ॥
રત્ન દીપીત તે જાણજી ॥ ચંદના ગુરુ કસ્તુરી શુભ ॥ કુમ કુમ દ્રવ્ય યુત નીરમાણજી
॥ ૨૫ ॥ તેને વીધે લઈ રંભા સાથે ॥ યથા ઇચ્છિત કરે સંગારજી ॥ થાન નીરૂપીત ચુંખ-

નના ॥ કરે ચુંખન ખટ પ્રકારજી ॥ ૨૬ ॥ અંગ પ્રત્યે અંગ સંચોગ કરી ॥ કરે ત્રીવિધ
તે આલિંગનજી ॥ નખદંત કર ક્રીડા કરે ॥ મહા મોદ સંયુત છે મનજી ॥ ૨૭ ॥ જળ

થકી જઈ થજે કરે ॥ કરે થળ થકી જઈ જળજી ॥ કામ શાસ દક્ષ રતી ક્રીડા ॥ ત્યાં
હા આવ્યા છે મુની દેવજી ॥ ૨૮ ॥ નગ્ન અંગ મુક્ત કેશ શીરના ॥ શ્રોણી ભરંપીન

પચોથરજી ॥ નખદંતના ક્ષત શોભીત ॥ પુલકીત દેહ મનોહરજી ॥ ૨૯ ॥ પ્રાણનાથને
જીએ અખળા ॥ તેને જીવે તે મન આનંદજી ॥ પંકજનન વહુ ભૃગુટી ॥ દીઠાં કામા-

તુર મતી મંદજી ॥ ૩૦ ॥ રત્ન કુંડળ યુગમ શોભે ॥ વિચિત્ર રત્ન પુષ્પની માળજી ॥
સિંદુર મિંદુ ભૂષિત ભામા ॥ રાજ સંયુત કિંકણી જળજી ॥ ૩૧ ॥ વૃક્ષતા પામ પાપિષ્ઠ

તું તો ॥ એહેવું બોલ્યા મુની વચનજી ॥ કામા શક્ત ખહુ તું છે રંભા ॥ થા મનુષ્ય
કહે મુની જનજી ॥ ૩૨ ॥ ગોકુળમાં જઈ વૃક્ષ થાતું ॥ કૃષ્ણ સ્પર્શથી આવશે જાણજી

॥ ઇંદ્ર સંચોગથી રંભા ફરી ॥ ગ્રહ આવશે એ મમવાણજી ॥ ૩૩ ॥ એ પ્રકારે શ્રાપ દઈ
કરી ॥ મુની ગયા તે નીજ મંદીરજી ॥ કુબેર પુત્ર ગયા ત્યાંથી ॥ નીજ ગૃહ ધરી મન

ધીરજી ॥ ૩૪ ॥ એ પ્રકાર સૌ કહ્યું નારદ ॥ રંભા વૃત્તાંત કહું તું જાણજી ॥ સુચંદ્ર મ-
હિપતીને ઘેરે ॥ જન્મી રંભા જઈ નીરવાણજી ॥ ૩૫ ॥ કન્યા કમળા જહેવી સુંદર ॥

સતી રૂપવતી અતી તેહજી ॥ નાનાવિંધ ભૂષણ ભૂષીત ॥ મહિપતી મન ખહુ સ્નેહજી
॥ ૩૬ ॥ જન્મે જયને આપી છે ખાળા ॥ સન માનીને ખહુ મહિપજી ॥ જન્મે જયની

થઈ તે રાણી ॥ ખહુ પ્રેમ તે ઉપર ભૂપજી ॥ ૩૭ ॥ એક સમયે યજ્ઞ અર્થે ॥ રાધ્યાં કનક
કંદળી સ્થંભજી ॥ દિક્ષા લીધી તે મહિપતીએ ॥ માંડચો અશ્વ મેધનો આરંભજી ॥ ૩૮ ॥

સકે અશ્વને ગુપ્ત કર્યો તે ॥ યજ્ઞાર્થે અશ્વ ખહુ સુંદરજી ॥ કૌતિક એહેવું કીધું તેણે ॥

મનમાં મનોરથ ગંભીરજી ॥૩૯॥ અથ ખોળવા ગયા સરવે ॥ સકે સાધવે એકાકી જ-
ણીજી ॥ સંભોગ કારણે આવ્યો ત્યાંહા ॥ ખડુ કંઈ નિવારણ રાણીજી ॥૪૦॥ નહીં
માન્યું ને રંભણ કીધું ॥ પછી મુઠા થયો તે અચેતજી ॥ સંભોગથી સતી દેહ ત્યાગ્યો
॥ ચોગાગ્નિ કરી નીજ નીકેતજી ॥૪૧॥ ઉડ્યો સક તે મહિપતીની ॥ ખડુ લજ્યાભય
મનમાનજી ॥ મન ક્ષોભ થઈ ત્વરા ચુકત ॥ સક ગયો સ્વર્ગનીજ સ્થાનજી ॥૪૨॥ રં-
ભા મનુષ્ય દેહ તજીને ॥ ગઈ સ્વર્ગ વીધે સુખકારીજી ॥ વીચારી સક કહ્યું નારદ ॥
અર્જુન વૃક્ષભંગ વીસ્તારીજી ॥૪૩॥ રાજાએ સાંભલ્યું મર્ણ પામી ॥ જોઈ રૂદન કંઈ
ભૂપાળજી ॥ પછે યજ્ઞ કર્યો પુરણ ॥ ખડુ દક્ષણા આપી મહિપાલજી ॥૪૪॥ નજ કુબે-
રનો મોક્ષ કહ્યો ॥ ને રંભાનો કહ્યો મુની જનંજી ॥ જન્મમૃત્યુને જરા નાશક ॥ ચ-
રિત્ર પુનીત ભગવનજી ॥૪૫॥ ॥ વલણ ॥ ॥ એ પ્રકારે કહ્યાં સરવે ॥ ખીળં
કહું સુખદાયરે ॥ કહે માન ગુલામપા ॥ થયો ચતુર દશમો અધ્યાયરે ॥૪૬॥ ઇતીશ્રી

અધ્યાય ૧૫ એ.

॥ કડવું જી લુ ॥ ॥ રાગ કાફી ॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ ॥ એક સમે સ-
હભગવન ॥ નંદ પોતે ગયા પ્રંદાવન ॥ તે મહે ભાંડીર ઉપવન ॥ ત્યાંહાં ચારવા નીજ
ગોધન ॥૧॥ સરમિષ્ટ નીર સુખદાન ॥ ગઉ પાછ પોતે કંઈ પાન ॥ વટ મૂળે બેઠા પ્રજ
ભૂપ ॥ બોલે લઈને ખાળ અનૂપ ॥૨॥ એટલાંમાં કૃષ્ણ ભગવાન ॥ માયા મનુષ્ય વિ-
ગૃહવાન ॥ કૃષ્ણે માયા કરી વિસારદ ॥ ત્યાં થઈ મેઘ ઘટા નારદ ॥૩॥ જોયા નભ આ-
પ્રત જળધર ॥ સ્યામ કાંતન સરવાંતર ॥ વજ્ર વાયુ વૃક્ષ થરથરે ॥ મેઘ વજ્ર શબ્દ ખડુ
કરે ॥૪॥ વૃષ્ટિ ધારા અતી સ્થુળ થાયે ॥ નાશાનાસ કરે સક ગાયે ॥ જોઈ વૃક્ષ શા-
ખાનુ પતન ॥ ભય પ્રગટ્યો નંદને મન ॥૫॥ વનમાં મૂકી વત્સને ગાયે ॥ નીજ આ-
શ્રમ કેમ જવાયે ॥ જો નહીં જવાયે મારી વતી ॥ તો આ ખાળકની કોણ ગતી ॥૬॥
એમ નંદજી બોલ્યા જ્યારે ॥ હરિ રડવા લાગ્યા ત્યારે ॥ માયા નિર્યતા તે ભય કરી ॥
પીતા કંઠે વળગ્યા શ્રી હરિ ॥૭॥ એટલામાં રૂપ દીવ્ય દીપ ॥ રાધા આવી તે કૃષ્ણ
સમીપ ॥ ગતી ચાપલ્યને ન નીહારે ॥ રાજ હંસને ખંજન હારે ॥૮॥ સરદ ચંદ્ર શો-
ભા આનન ॥ સરદ પદ્મ રાજે લોચન ॥ એ છે ઉપમા મળતી રંચ ॥ નાસા વિરાજે
ખગેંદ્ર ચંચ ॥૯॥ ગ્રીષ્મ મુધ્યાન ભાનુનું વર્ણ ॥ શોભે કુંડળ તે બેઠ કર્ણ ॥ શોભા
અધર પકવ ખિંખકળ ॥ મુકતા પંકતી દશન ઉજવળ ॥૧૦॥ કસ્તુરી ખિંદુ સિંદુર ભાલ
॥ રંગ વિચિત્ર શોભા વિશાળ ॥ મણી રત્ન સારં ઉર હાર ॥ પુષ્પમાળ છે શોભા અ-
પાર ॥૧૧॥ શ્રી કૃષ્ણાકાર કઠિણ સ્તન ॥ શોભા જોઈ મોહે મુની મન ॥ ઉદ્ધર્ત્રિ વળી
શોભા મંદીર ॥ મધ્ય નાભી રાજીત ગંભીર ॥૧૨॥ રત્ન રચિત નીપુર રાજે ॥ રકત

ચર્ણાંબુજ જનુ ભમે ॥ તેને પુનર્ભવ નહીં જાણ ॥ સંત નીગમાગમ કહેવાણ ॥૧૩॥
 કર કમળ કંકણ રાજે ॥ ભોહ કામ ધનુષ વિરાજે ॥ શુશોભિત કલેવર જાણ ॥ વર્ણ
 ચંપક પુષ્પ પ્રમાણ ॥૧૪॥ સહસ્ર દળ યુક્ત ઉજ્જવળ ॥ ક્રીડા અર્થે લીધુંછે કમળ ॥ જો-
 વા વદન શોભાને વર્ણ ॥ કરમાં લીધુ રત્ન દર્પણ ॥૧૫॥ નીર્જન સ્થાન જોઈ તે નંદ ॥
 પાખ્યા વિસ્મય મન આનંદ ॥ ચંદ્રકોટી પ્રભાસમ ભાસ ॥ દશો દિશા કરતી પ્રકાસ
 ॥૧૬॥ તે પ્રત્યે જોલ્યા હર્ષા મૃગર ॥ નંદ ભક્તી નિષાત્મકંધર ॥ તને જાણી ગર્ગે કહી
 વાણ ॥ પદ્માધિક હરિને તું જાણ ॥૧૭॥ તું પ્રાણનાથને ગૃહી સતી ॥ યથા ઇચ્છિત
 કરતી ગતી ॥ એમ કહી આપ્યા રેતાં ખાળ ॥ લઈ રાધા હસ્યાં તતકાળ ॥૧૮॥ નં-
 દને કહે રાધા હે તાત ॥ પ્રકાસન કરવી આ વાત ॥ તમને દર્પણ જેહ મારું ॥ મહા
 પુન્ય પ્રગટયુ તમારું ॥૧૯॥ ગર્ગે સંસે કર્યો નીવારણ ॥ તમે જાણોછા સર્વ કારણ ॥
 વર માગો પ્રજ્ઞપતી આજ ॥ મન ઇચ્છિત હોય જે કાજ ॥૨૦॥ તમને આપુ તે સુ-
 ખદાન ॥ દુર્લભ દેવને જે વરદાન ॥ રાધા વાક્ય સુણી કહે નંદ ॥ આપો તમારા
 ચર્ણાંવીર ॥૨૧॥ તમે સમીપ આવો નીવાસ ॥ ચર્ણ સેવીએ થઈને દાસ ॥ વાક્ય
 સાંભળી જોલ્યા ઇશ્વરી ॥ હોસે તે જે ઇચ્છા તમે કરી ॥૨૨॥ હમારા ચર્ણાંબુજની
 સ્મૃતિ ॥ હોસે સર્વદા દુર્લભ અતી ॥ તમને માયા કરે ન આછત ॥ ગૌલોક આપ્રસો
 ત્યાગી તન ॥૨૩॥ એમ નંદને આપીને વર ॥ ચાલી કૃષ્ણને લઈ પનાંતર ॥ દુર જઈ
 નીજ ખાહુ કરી ॥ યથા ઇચ્છા ખેલે સહ હરિ ॥૨૪॥ મન કામ કરે આલીંગન ॥ નહના
 વિધ તે કરે ચુંખન ॥ પુલકાંચિત તે સર્વાંગ ॥ રાસ મંડળ સ્મરું અનંગ ॥૨૫॥ અટ-
 લાંમાં રાધા મન મીત ॥ રત્નમંડપ માયા રચિત ॥ દીઠો રત્ન કલસ સંયુત ॥ સત શો-
 ભીત ભાન ઊઘોત ॥૨૬॥ રાજીત ચીત્ર રત્ન આરંભ ॥ સિંદુરાકાર માણીના સ્થંભ ॥
 ચંદના ગરૂ કસ્તુરી જાજે ॥ કુંકુમ દ્રવ્ય સંયુત રાજે ॥૨૭॥ માલતી પુષ્પ સૈયા અદભૂત
 ॥ નાના ભોગ દર્પણ સંયુત ॥ માણી મુક્તા માણીકની જાણ ॥ માણી સાર કપાટ વી
 શાળ ॥૨૮॥ ભુષિત વસ્ત્ર વહેંતિ સમાન ॥ માણી કુંકુમ સત્પ સોપાન ॥ દેવી મંડપને
 જોઈ કરી ॥ ગઈઅંતર આનંદ ભરી ॥૨૯॥ જીવે તાંબુલ ગંધ કુંપુર ॥ રત્ન કુંભમે
 જળ મધૂર ॥ સુધા પુર્ણ કુંભ વિસારદ ॥ મંડપ મધ્ય જોયા નારદ ॥૩૦॥ વયકીશોર
 પુરૂષ સ્યામ ॥ કોટી કંદર્પ લાવણ્ય ધામ ॥ પુષ્પ સૈયા કુંચું છે સયન ॥ સુષ્ટુ તન જન
 મન મોહન ॥૩૧॥ પીત વસ્ત્ર કુંચું પરિધાન ॥ પ્રસન વદન શ્રી ભગવાન ॥ માણી રત્ન
 સાર નિરમાણ ॥ કેયુર કંકણ ધર્યાં જાણ ॥૩૨॥ રત્નમાણી રચિત કુંડળ ॥ યુગલ
 શોભીત ગંડસ્થળ ॥ રાજીત કૌસ્તુભ વક્ષસ્થળ ॥ ચંદ્ર આનન પ્રભા ઉજ્જવળ ॥૩૩॥
 સરદૂક મળ પ્રભા મોચન ॥ મહા શોભિત દીર્ઘ લોચન ॥ ઉર જાજીત માલતી માળ ॥

શીખી પીચ્છ શોભાછે વિશાળા ॥૩૪॥ જોતિ રાજીત ભાન અનંતા ॥ સે લે મુળાટ શ્રી ભગવંત
 ॥ એકી દ્રષ્ટીએ મહા ગંભીર ॥ પોતે જીએ છે રત્નમંદીર ॥૩૫॥ પાસે ખાળક નહીં તે
 બાણ ॥ હીડાં નવ ચોવન નીર્વાણ ॥ રાધા છે પોતે જ્ઞાન ભવન ॥ તો પાણુ વિસ્મય
 પામ્યા મન ॥૩૬॥ રાસે સ્વરીરૂપ રાસી જોઈ ॥ મનોહર મન રહ્યું મોઈ ॥ રાધા ચ-
 ક્રુ ચકોરે સમાન ॥ મુખ ચંદ્ર રાધા કરે પાન ॥૩૭॥ દેખી કોટી કામ પ્રભુ તન ॥
 નવ સંગમ લાલ સામન ॥ પુલકાંચિત સર્વાંગપુર ॥ સ્મીત હાસ્ય છે મદનાતુર ॥૩૮॥
 ॥ વલણ ॥ મદનાતુર છે રાધિકા ॥ જીએછે વક્રચક્ર કરીરે ॥ નેત્રપંકજ ચંદ્રવદની
 ॥ રાધા પ્રત્યે યોલ્યા શ્રી હરિરે ॥૩૯॥ ॥ કડકું ર નું ॥ ॥ રાગ સામેરી ॥
 ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ ॥ કર સ્મરણુ ગૌલોકે એકાંતજી ॥ શુર મભા થયુ જે વૃતાંત-
 જી ॥ પુણી કરીશ કહ્યું છે પુર્વજી ॥ પ્રીયાભાષણ હુમણા સર્વજી ॥૪૦॥ ॥ ઢાળ ॥
 મને પ્રાણાધિક છે રાધિકા તું ॥ સદા પ્રિય પ્રિયા નીરવાણ ॥ અલેદ છેએ આપણે નિ-
 ત્યે ॥ કંઈલેદ નહીં ધ્રુવ જાણ ॥૪૧॥ ક્ષીર વીધે જેમ ઉજ્જવળતા ॥ અગ્નિ વિષે દા-
 હકતા જેમ ॥ પૃથ્વી વિષે જેમ ગંધ રહે ॥ તારે વિષે હું રહુછુ તેમ ॥૪૨॥ વિના મૃ-
 તીકા ઘટ કરવા ॥ ન સમર્થ જેમ કુંભાર ॥ સ્વર્ણ વિના કુંડળ કરવા ॥ નહીં શકત કં-
 થના કાર ॥૪૩॥ તું વિના તેમ સૃષ્ટિ કરવા ॥ નહીં સમર્થ હું સત જાણ ॥ રાધા સૃષ્ટા
 તું સૃષ્ટિ હેતુ ॥ ખીજરૂપ હું છું નીરવાણ ॥૪૪॥ તું વિના મને લોક કહેછે ॥ કેવળ
 કૃષ્ણ એહેવુ નામ ॥ તું સાથે ત્યારે સર્વ મુજને ॥ કહે શ્રી કૃષ્ણ સુખનુ ધાંમ ॥૪૫॥
 સર્વ ખીજ સ્વરૂપ હું છડી ॥ યોગે કરી ઉદ્ભવકારી ॥ સર્વ શક્તી સ્વરૂપ સર્વદા ॥ સર્વ
 નારી રૂપ તું ધારી ॥૪૬॥ મમ અંગ સ્વરૂપ રાધા ॥ મૂળ પ્રકૃતિ ઇશ્વરી દેવી ॥ તને
 કહ્યું મેં જ્ઞાન એ તે ॥ મારા ભકત જાણે મને સેવી ॥૪૭॥ તારે મારે વીધે લેદ ખુદ્ધિ ॥
 કહે મહા અધમ જે જન ॥ તેનો વાસ હોયે કાળમુત્રે ॥ રાધા પ્રત્યે કહે ભગવન ॥૪૮॥
 પુર્વ સત્પત્ને સત્પરના ॥ પીતૃ પામે અધમ નીવાસ ॥ કોટી જન્મના પુન્ય તેના ॥
 રાધા નિશ્ચય હોય તે નાસ ॥૪૯॥ અજ્ઞાને કરીને અધમ જન ॥ જે આપણી નીંદા કરી
 ઘોર નરકે પડે જઈને ॥ યાવત્ચંદ્ર દુખ તે ધરે ॥૫૦॥ રાધા તારા નામનો જે ॥
 જાપ કરે તે જન જાણ ॥ મારૂ પુજન કર્યું મીતે ॥ એહેવુ ફળ હોય નીરવાણ ॥૫૧॥
 બ્રહ્મા અનંત શીવધર્મ જે ॥ નરનારાયણ રૂપીરાજ ॥ કપીલ ગણુથાને કાર્તીક ॥ મને
 પ્રિય એ સર્વ સમાજ ॥૫૨॥ લક્ષ્મી સરસ્વતી વળી દુર્ગા ॥ સાવીત્રી પ્રકૃતિ આદિ જેહ
 ॥ મને સકલ એ દેવી ॥ પ્રાણુ તુલ્ય પ્રિય સહ તેહ ॥૫૩॥ તું તો પ્રાણાધિક મને રાધા
 ॥ સરવે ભીન્નસ્થળની વાસ ॥ સર્વાધિક તું સતી સર્વદા ॥ મારે વક્ષસ્થળે તારે વાસ
 ॥૫૪॥ એ પ્રકારે કહી કૃષ્ણ પોતે ॥ રહ્યા મનોહર સૈયાપર ॥ શ્રી કૃષ્ણ પ્રત્યે રાધિકા

ત્યાહા ॥ યોલ્યાં ભક્તિ નમકંધર ॥૫૫॥ ॥ રાધા ઉવાચ ॥ ॥ સમરણ કૃષ્ણે સર્વ
 જાણું ॥ વિસ્મરણ થાય કેમ વિભૂ ॥ તમારા જેવી મને કહોછો ॥ તવ પાદાબ્જ પ્રસાદે
 પ્રભુ ॥૫૬॥ ઇશ્વરને પ્રિયા પ્રિય નહીં ॥ કોઈ જે ક્ષેવે તેવી ગત ॥ પર્વતનું ત્રણ કરી
 શકો ॥ કરે ત્રણનો પ્રભુ પર્વત ॥૫૭॥ જે તે ભાવના ભક્ત ઉપર ॥ છો કળદાતા સ-
 માન ॥ હું જન્મથી દાહ પામુછુ તવ ॥ વીરહા નળથી ભગવાન ॥૫૮॥ ચણીંબુજ
 દેખીને થઈ સાતા ॥ જોયું મુખ જે મુની અગમ ॥ રાધિકાના વચન સાંભળી ॥ પોતે
 હસ્યા પુરુષોત્તમ ॥૫૯॥ તે પ્રત્યે સત્ય હિત વચન ॥ યોલ્યા શ્રુતિ સ્મૃતિ નીરૂપીત ॥
 મારું કર્યું નીરમાણ જેતે ॥ કોનહીં કરી શકે ખંડીત ॥૬૦॥ વિદ્યાતાનો પણ હું વિ-
 દ્યાતા ॥ રાધિકા જાણું સતવાણ ॥ બ્રહ્માદિ શુદ્ધ જંતુનું પણ ॥ હુંજ કરે છઠ્ઠી નિ-
 રમાણ ॥૬૧॥ ઐટલામાં ત્યાંહા બ્રહ્મા પોતે ॥ હરિ પાસે કર્યું આગમન ॥ માળા ક-
 મંડળ છે કરમાં ॥ આનંદ ચુકત ચતુરાનંદના ॥૬૨॥ શ્રી કૃષ્ણને નમસ્કાર કીધા ॥ શાષ્ટાંગ
 દંડવત ઉમંગ ॥ ખહુ સ્તુતી કરી શ્રી હરીની ॥ હર્ષા નેત્ર પુલકીતાંગ ॥૬૩॥ વારંવાર
 પ્રણામી પ્રભુને ॥ બ્રહ્મા ભક્તી નમ્રાત્મ કંધર ॥ રાધિકા સમીપ ગયા પછે ॥ કર્યા ન-
 મસ્કાર જોડી કર ॥૬૪॥ ॥ વલાણ ॥ ॥ કરજોડી પ્રણામ કરીને ॥ પરમ ભક્તિ ચતુરા
 તનરે ॥ કમંડળ જજે ચણી ધોઈ ॥ ખહુ વિધિ કરેછે સ્તવનરે ॥૬૫॥ કડકું ૩ જ્ઞા
 ॥ રાગ ગોડી ॥ બ્રહ્મા ઉવાચ ॥ ॥ તવ ચણીંબુજ સુખદાતા ॥ દીડાં કૃષ્ણ પ્રસાદથી
 માતા ॥ જોઈ શાતા થઈછે મનને ॥ સુ દુર્લભ સરવે જનને ॥૬૬॥ છ સહશ્ર વર્ષ
 હરિ સેવી ॥ પુરવે તપ કીધું મેં દેવી ॥ તીર્થ ભાષકર પુરકર નામી ॥ આવ્યા પોતે
 કૃષ્ણ જગસ્વામી ॥૬૭॥ વર માગ કહી હરિ વાણી ॥ ગુણાતીત નીજ જન જાણી ॥
 આપો પ્રભુજ થઈ પ્રસન ॥ રાધા ચણી કમળ દર્શન ॥૬૮॥ મહા તપસ્વી મુજને જાણી ॥
 હરી યોલ્યા પોતે ત્યાંહા વાણી ॥ ગત થયેથી કઈ એક કાળ ॥ હું દર્શણ કરાવીશ
 ખાળ ॥૬૯॥ એવો ધરંઆપ્યો શ્રી ગોવિંદ ॥ તેથી દીડાં મેં ચણીરવીંદ ॥ સર્વે જન વાં-
 ઁચિત એ માત ॥ ગૌલોક વાસી ચણી શાક્ષાત ॥૭૦॥ સર્વ દેવી વીભૂતી છે તાહારી
 ॥ મૂળ પૃથ્વી તું વિશ્વકારી ॥ કૃષ્ણ અર્ધાંગ રાધા સંભૂત ॥ કૃષ્ણ તુલ્ય સદા અદ્ભૂત
 ॥૭૧॥ ઉર્ધ્વ વૈકુંઠ બ્રહ્માંડ ખહાર ॥ તેથી ઉર્ધ્વ ગૌલોક વીસ્તાર ॥ એ અજન્ય ન જાણે
 કો ભેદ ॥ તેમ અજન્ય અંખા કહે વેદ ॥૭૨॥ જેમ સર્વ બ્રહ્માંડમાં જાણ ॥ કૃષ્ણ
 અંશ જીવ પરમાણુ ॥ સર્વ શક્તી સ્વરૂપા તું માત ॥ નીરૂપીત નિગમ શાક્ષાત ॥૭૩॥
 હરિ અંશ પુરૂષ દેહ ધારી ॥ તવ અંસ સમગ્ર છે નારી ॥ જેમ નિત્ય શ્રી કૃષ્ણ છે સદા
 ॥ તેમ અંખા તું નિત્ય સર્વદા ॥૭૪॥ હું વિદ્યાતા જગતનો તાત ॥ વેદ જનક છઠ્ઠી
 શાક્ષાત ॥ હુંથી તારા ગુણ ન કહેવાય ॥ વેદ પંડિત અન્ય શું ગાયે ॥૭૫॥ હું મહેશ

અનંતને વેદ ॥ સરસ્વતી ન જાણે એ ભેદ ॥ જન વિષય નિરત સુખ ધ્યાયે ॥ ખીન્ન કો
સમરથ ગુણ ગાયે ॥૭૬॥ જે પ્રકારમે બુદ્ધિ આલંબ ॥ તે પ્રકારે કહ્યું જગદંબ ॥ ક્ષ-
ણ ક્ષણખાળ દોષ કરે ॥ માતપીતા ક્ષમે સ્નેહ ધરે ॥૭૭॥ એમ કહી રહ્યા વિશ્વેશ્વર ॥
દેવી સમીપમાં જોડી કરે ॥ સર્વ વંધ્ય અનાદિ જે માત ॥ મણમ્યા તે ચણાંબુજ ધાત
॥૭૮॥ પ્રહ્લાકૃત સ્તોત્ર મુની એહ ॥ ત્રીકાળ તે ભણે નર જેહ ॥ રાધા કૃષ્ણ ચણે
નીરવાણ ॥ ભકતી મગટે અખંડીત જાણ ॥૭૯॥ કર્મ નીર્મુળ કરે તે જન ॥ મૃત્યુ છતે
ન થાયે પતંન ॥ વૈષ્ણવ ધર્મે દક્ષ આચરે ॥ ઉત્તમ ગૌલોક તે સાંચરે ॥૮૦॥
॥ ઇતિ પ્રહ્લાકૃત રાધા સ્તોત્ર ॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ ॥ પ્રહ્લાકૃત સ્તવનને
મુણી ॥ તે પ્રત્યે યોલ્યા રાધિક મુની ॥ વર માગ તું વિધાતા તેહ ॥ તારે મન
ઇચ્છા હોય છેહ ॥૮૧॥ રાધા વચન સાંભળી કરી ॥ જગવિધિ યોલ્યા
મુદ ભરી ॥ તમારા ચણે કમળે સદા ॥ ભકતી વર મને આપો મુદા ॥૮૨॥
એ વર માગ્યા કમળા સન્ન ॥ યોલ્યાં તથાસ્તુ રાધા વચન ॥ જગદંબાને ભકતીએ
કરી ॥ પાદ પદ્મે નમ્યા વિધી કરી ॥૮૩॥ પછે વીધાતા મન પ્રસન્ન ॥ કર્યો મન્વળીત
હુતા સન્ન ॥ વિશ્વાસ હરિને સમરે ॥ વિધી હવન વિધીએ કરે ॥૮૪॥ સુતા ઉઠાડી
કૃષ્ણને આણી ॥ વહ્નિશાનિધ્ય કહેછે વાણી ॥ વિધીના કહેથી ભગવન ॥ વિધીએ કરી
કરે હવન ॥૮૫॥ સાત પ્રદક્ષિણા હરિ કરી ॥ પછે રાધિકાએ કીધી કરી ॥ પછે-રાધા-
એ પ્રાણમ્યા હરિ ॥ મેમે મસ્તક ચરણે ધરી ॥૮૬॥ પછે લઈ રાધીકાનો હાથ ॥
કૃષ્ણને ગ્રહાવ્યો પ્રજ્ઞનાથ ॥ વેદોક્ત મંત્ર ભણાવ્યાં સાત ॥ વિધિએ હરિ પાસે સાક્ષાત
॥૮૭॥ હસ્ત રાધિકાનો આરોપીત ॥ કૃષ્ણ વક્ષસ્થળે વેદ પિત ॥ કૃષ્ણહસ્ત રાધિકાને
પૃષ્ઠ ॥ સ્થાપન કરાવ્યો મુરજેષ્ઠ ॥૮૮॥ રાધા પાસે ભણાવ્યા ત્રીમંત્ર ॥ પારજ્ઞતી પુષ્પ
કરી યંત્ર ॥ માળા શ્રી કૃષ્ણ કંઠ ઉપર ॥ પ્રહ્લા આરોપાવી રાધા કરે ॥૮૯॥ શ્રીકૃષ્ણ
ને કરાવ્યા પ્રણામ ॥ રાધા પાસે પ્રહ્લા સુખધામ ॥ રાધા ગળે હરિ નીજ કરે ॥ માળા
પેહરાવી મનોહર ॥૯૦॥ પછે કૃષ્ણ બેસાડ્યા આસન ॥ કમજાદભવ ચીત પ્રસન્ન ॥
વામ ભાગે રાખ્યાં રાધા સતી ॥ કૃષ્ણ તેજ જોઇને હર્ષતી ॥૯૧॥ પુટાંજળી કરીને
પ્રણામ ॥ વિધાતાએ કર્યા રાધા સ્યામ ॥ યથા વિધી કન્યા અરપીત ॥ રહ્યા હરિ સ-
મીપ સમીપ ॥૯૨॥ સર્વ દેવ માહા મુદ ભરે ॥ હુંદુભી આનક નાદ કરે ॥ પારજ્ઞતીના
અહુ પ્રસન્ન ॥ પુષ્પ વૃષ્ટિ કરે હર્ષ મન ॥૯૩॥ કરે ગાન સુંદર ગંધર્વ ॥ નૃત્ય કરે સુ
અપ્સરા સર્વ ॥ મુપસન કરી હરિદાતા ॥ તે પ્રત્યે યોલ્યા પોતે વિધાતા ॥૯૪॥ તમારે
ચણાંબુજે ખહુ નામી ॥ ભકતી આપો મુદર્શન સ્વામી ॥ વર આપ્યો હરિ સુખકારી ॥
ચણે ભક્તિ હોશે પ્રેમ તાહરી ॥૯૫॥ ॥ વલણ ॥ તહારી પ્રેમ ભકતી હશે ગચ્છ ॥

સ્વસ્થાન થશે તાહારું કહ્યાણરે ॥ મેં નિચાજ્યુકર્મ તને જેતે ॥ વત્સ જઈ કર આજ્ઞા
વાણરે ॥૧૦૦॥ ॥ કડવું ૪ થું ॥ ॥ રાગ ધનારસી ॥ ॥ શ્રી નારાયણ
ઉવાચ ॥ સાંભળી ઇશ્વરના વચનજી ॥ પછી પ્રજાપતી મુનીજનજી ॥ કરી રાધા
કૃષ્ણને પ્રણામજી ॥ ત્યાંથી ચાલ્યા ખલ્લાનીજ ધામજી ॥૧૦૧॥ ॥ ઢાળ ॥ જહ્ના
જવેથી વજ્ર ચક્ષુએ ॥ જીએ હરિમુખ પુર્ણચંદ ॥ પુલકી તાંગ કામ પીડીત ॥ ભકતીએ
પ્રણમ્યા પુર્ણાનંદ ॥૧૦૨॥ ચંદન અગર કરતુરી વળી ॥ કુંકુંમ સંયુક્ત મુલવાસ ॥ કૃષ્ણ
લલાટે તીલક કીધું ॥ રદય લેપન સુખરાસ ॥૧૦૩॥ સુધા પુર્ણ રત્ન પાત્ર વળી ॥ મધુ
પુર્ણ મનોહર જાણુ ॥ ભકિતએ અરધું રાધિકાએ ॥ આરોગે શ્રી હરિ નીરવાણુ ॥૧૦૪॥
તાંબુલ કર્પુરાદિ વાસિત ॥ શ્રીકૃષ્ણને આપ્યું રાધા રાણી ॥ આરોગે પ્રભુ પ્રીતે કરીને ॥
નિશ્ચય ભકતી રાધાની જાણી ॥૧૦૫॥ કૃષ્ણ ઉચ્ચિષ્ટ તાંબુલ તેહા ॥ રાધિકાને આપ્યું સહા-
નંદ ॥ આરોગી પ્રેમરાધા નયને ॥ પીચે મુખાંબુજ મકરંદ ॥૧૦૬॥ ચંદન અગર કરતુ-
રીને ॥ કુંકુંમ સંયુક્ત મધુસુંદના ॥ રાધિકાને મહા પ્રેમે કરી ॥ પોતે સર્વાંગે કર્યું લેપના ॥૧૦૭॥
હરિદાસ જીતે કામને તે ॥ કરે હરિપદ નિત્યે ધ્યાન ॥ તે મદને કામાતુર કરી ॥ જીત્યા
અજીતશ્રી ભગવાન ॥૧૦૮॥ રાધિકાના સંતોષ કરાણુ ॥ નારદ એકુતુહળ જાણુ ॥
સ્વેચ્છામય કર્યું હરિ પોતે ॥ છે અક્ષળ ગતી નીરવાણુ ॥૧૦૯॥ રમણુ કરતે રાધિકાને ॥
કૃષ્ણુ કર ધરી રદે લીધ ॥ સીથળ અંખર રતી યુદ્ધે ॥ કરે ચુંખન તે ચતુર્વિધા ॥૧૧૦॥
આરણે શાણુ તે અધરામૃત ॥ કરે પાન કીડા સુખરંગ ॥ નવ સંગમ આનંદ મન ॥
પુલકાંચિત તે સર્વાંગ ॥૧૧૧॥ મૂર્છા પામ્યા રાધિકા સતી ॥ નહીં જાણુ દીવસને રાત ॥
અષ્ટ પ્રકાર શ્રંગાર હરિ ॥ કામસાન્નવીત સુખદાત ॥૧૧૨॥ રાસેશ્વરીના કરમાં થકી ॥
રત્નદર્પણ લીધું શ્રી હરિ ॥ મોરલી માધવ હાથમાંથી ॥ રાધિકાએ લીધી ખળ કરી
॥૧૧૩॥ ચિત્ત આકર્ષણ રાધિકાનું ॥ કૃપા દ્રષ્ટીએ કરી હરિ કરે ॥ રીસ થકી ત્યાંહાં
રાધિકીજી પોતે માધવનુ મન હરે ॥૧૧૪॥ કામયુધથી નીવૃત થઈ ॥ મહા આનંદ મન
નીરવાણુ ॥ પછી મોરલી શ્રી કૃષ્ણજીને ॥ પ્રીતે આપી રાધાએ જાણુ ॥૧૧૫॥ આપ્યું
દર્પણ શ્રી કૃષ્ણજીએ ॥ વળી કીડાર્થ કમળ કર ॥ કરી કામરી રમ્ય તેદેમાં ॥ કર્યું
તિલક રમ્ય સિંદુર ॥૧૧૬॥ એ પ્રકારે શ્રી હરિ રમણુ ॥ કરે રાધા સહમહા ભાગ ॥
પછે શીષુરૂપ ધર્યું પોતે ॥ કરી કીશોર રૂપને ત્યાગ ॥૧૧૭॥ જોઈ ખાળરૂદન કરતો ॥
સુધા પીડીત ભય સંયુત ॥ નિરાશ થઈ રાધિકા ત્યાંહાં ॥ દુખી મન દેખી અદ્ભૂત ॥૧૧૮॥
દશોદિશા ત્યાંહાં જીએ રાધા ॥ શોક વિરહાતુર કહે વાણુ ॥ કૃષ્ણજી નીજ કિંકરીને ॥ કેમ
કરે માયા નીરવાણુ ॥૧૧૯॥ એ પ્રકારે કહી રાધિકાજી ॥ ધરણી ઢળયાં કરે રૂદન ॥
રહતી રાધિકા જાણી કૃષ્ણુ ॥ કરી ગંભીર વાણી ઘર્ષન ॥૧૨૦॥ કેમ રૂએછે રાધિકા

તું ॥ ૧૧૬૨ ॥ કૃષ્ણ ચરણે મન ॥ આ રાસમંડળ વીધે તાહારે ॥ થશે સમીગમ ભગવન
 ॥ ૧૧૬૩ ॥ કરશે નિત્ય તું રતી કીડા ॥ શ્રી હરિ સહ ઇચ્છિત મન ॥ છાંયાં ઘરમાં મુક્તી
 કરીને ॥ તું આવજે નાકર રૂદન ॥ ૧૧૬૪ ॥ લે તું રાધિકા પ્રાણપતીને ॥ મયાધીશ રૂએ
 ખાળક રૂપ ॥ શોક તણ ગૃહ મત્યે જાતું ॥ બોધી સુંદરી વાણ અનુપ ॥ ૧૧૬૫ ॥ વચન
 સાંભળી રાસેશ્વરી ॥ લઈ ખાળરૂપ ભગવાન ॥ વન મત્યે રતન મંડપને ॥ વળી જોયું
 ત્યાંહા પુષ્પ વૈમાન ॥ ૧૧૬૬ ॥ ત્વરાસહ પ્રંદાવન થકી ॥ ગઈ ગોપેશનંદ મંદીર ॥ અર્ધ
 નીમિષમાં યશોદાને ॥ ॥ હરિ આપીને બોલી ગંભીર ॥ ૧૧૬૭ ॥ ક્ષુધાતુર ખાળક રૂએછે ॥
 વન વિષે આર્યો તવ પતી ॥ લઈ કરીએ શિશુ કલ્યાણી ॥ સ્તનપાન કરાવો સતી
 ॥ ૧૧૬૮ ॥ ઘૃહ કલ્યાણ ત્યાગ કરી ॥ ખાળ લંઈ બેસો ગોપેશ્વરી ॥ એમ કહી શીશુ
 આપી કરી ॥ ઘૃહ મત્યે ગઈ રાસેશ્વરી ॥ ૧૧૬૯ ॥ ખાળ કૃષ્ણને લઈ યશોદા ॥ સ્તન
 આપીને કરે ચુંખન ॥ રાધા જઈ ઘૃહકલ્ય કરે ॥ હરીના ધ્યાન નિષ્ઠે મન ॥ ૧૧૭૦ ॥
 એ મકારે કહ્યું વત્સતને ॥ શ્રી કૃષ્ણ ચરિત્ર શુભકાર ॥ સુખદાને મોક્ષદાતા વળી ॥
 ખીજે કહું પુનીત ઉદાર ॥ ૧૧૭૧ ॥ ॥ વલાણ ॥ ॥ ઉદાર નૃપ નારાયણના ॥
 રાણી ગુલાખાખા સુખદાયકે ॥ કૃષ્ણ કૃપાથી કહે માંન થયો ॥ પુર્ણ પંચ દશમો અ-
 ધ્યાયકે ॥ ૧૧૭૨ ॥ ॥ ઇતિશ્રી ॥ ॥ ૫ : ॥

અધ્યાય ૧૬ મો.

॥ ૫૭૩ ૧ હું ॥ ॥ રાગ મારૂ દેશીફર ॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥
 ગોપ ખાળક લઈને સાથ ॥ સહ હજધર શ્રી યદુનાથ ॥ ભોજન કરીને ચાલ્યા વન ॥
 કીડા અર્થે મુનીભગવન ॥ ૧ ॥ શિશુ સાથે તે મધુસૂદન ॥ કરે રમણ ચારે ગોધન ॥
 ત્યાંથી ગોધન લઈ સુખકારી ॥ મધુવનમાં ગયાછે મોરારી ॥ ૨ ॥ ત્યાં જઈ કીધું શ્રી
 ભગવાન ॥ સહમળ સ્વાદુ જળપાન ॥ ભયંકર ત્યાં એક સુરારી ॥ સૈલાકાર ખડ રૂ-
 પધારી ॥ ૩ ॥ દીડા શીશુ સહમળ હરી ॥ આસ કીધા તેણે લીલા કરી ॥ ખડે ગલ્યા
 જોઈ ભગવાન ॥ સર્વ દેવ થયા ભયવાન ॥ ૪ ॥ હાહાકાર કરતા આતુર ॥ રાસધારી
 ધાયા સહ સુર ॥ ક્રોધ કરી માર્યું સુરઘશા ॥ મુનીઅસ્તી નિર્મિત કુલિશાપા ॥ દુષ્ટ મુલો નહી
 વળે કરી ॥ એક પક્ષ તે ખડની જરી ॥ યમદંડ મુક્યો ભાનુતન ॥ વાવ્યાસ
 માયુંછે તે પવન ॥ ૬ ॥ વરૂણ પૃષ્ઠે પીડાયો જન ॥ દાહ કરે ખડુ હુતાસન ॥ કુબેર
 અર્ધચંદ્ર કોપન ॥ મારી ચરણ કીધા છેદન ॥ ૭ ॥ શુભ માર્યું ઇશ રીષેપુર ॥ તેણે મુઠા
 થયો તે અસુર ॥ શીઘ્ર સકળ રૂપી મુનીશ ॥ તે શ્રી કૃષ્ણને કરે આશીષ ॥ ૮ ॥ એટલામાં
 પરખાઈ હરી ॥ મજ્જળીત પ્રહતેજ કરી ॥ કર્યો દાહ દૈત્ય સરવાંગ ॥ ખાહ્યાભ્યંતર ઇશ
 અસંગ ॥ ૯ ॥ તેણે કીધું રૂધીર વમન ॥ પ્રાણ ત્યાગી થયોછે પતન ॥ ખડ હણી કરી

ખળવાન ॥ શિશુવત્સ સહ ભગવાન ॥ ૧૦ ॥ ચાલ્યા ફેળકદંખને વન ॥ મહા મુનોહર
 તે કાનન ॥ ઐટલામાં ત્યાંહાં માહાકુર ॥ વ્રશરૂપ ધરીને અસુર ॥ ૧૧ ॥ વૃશભાસુર છે
 અવીધાન ॥ મહા કુર તે સૈલ સમાન ॥ ધાઈ દુષ્ટ સંગે લઈ કરી ॥ તેણે અમાવ્યા ત્યાંહા
 શ્રી હરી ॥ ૧૨ ॥ સહ ખાળ કરે હાહાકાર ॥ ભયાતુર રૂઝે અપાર ॥ ત્યાંહ હશે ઉ-
 ભા ખળરાયે ॥ જાણે ખાતરનો મહિમાયે ॥ ૧૩ ॥ ભય શુ કરવા પામો ખાળ ॥ કૃષ્ણ
 છે મહા કાળના કાળ ॥ ગૃહી તેના વિશાળ વદન ॥ પરમાત્મા શ્રી મધુસૂદન ॥ ૧૪ ॥
 તેને અમાવીનેરે ગગન ॥ ભુતળમાં કર્યો છે પતન ॥ ખાણ ત્યાગ્યા તે દૈત્ય મહાન ॥
 હસ્યા ખાળ કરે નૃત્ય ગાન ॥ ૧૫ ॥ હણી કરી પ્રખળ અસુર ॥ ખળસહ શ્રી કૃષ્ણ
 સત્વર ॥ ગૌ ગોપ સાથે લઈ કરી ॥ ચાલ્યા ભાંડીરવનમાં હરી ॥ ૧૬ ॥ જતાં જોઈ કરી
 ભગવાન ॥ દેશી દૈત્ય મહા ખળવાત ॥ ઘેરી કરી તે સહને તડી ॥ ખુરીએ કરી ખાણ
 છે મહી ॥ ૧૭ ॥ હરિને લઈ ઉડ્યો આકાશ ॥ કૃષ્ણે પાડ્યો ગ્રહી કેશ પાસ ॥ પકડી
 કરી હરિને પાપી ॥ ડોપી ચાવે જન પરીતાપી ॥ ૧૮ ॥ દૈત્ય દંત થયા સહ ભંગ ॥
 કૃષ્ણે વજ્ર કીધું સંરવાંગ ॥ દહ્યો હરિએ તેજ પ્રખળ ॥ ખાણ ત્યાગી પડ્યો મહિ-
 તળ ॥ ૧૯ ॥ સ્વર્ગે દુહ્લી નાદ સુખદાયે ॥ પુષ્પ પૃષ્ઠિ હરિપર થાયે ॥ ઐટલામાં ત્યાંહ
 મુખકારી ॥ દીવ્ય સ્વરૂપ સેવક ધારી ॥ ૨૦ ॥ ત્યાંહા આવ્યા તે બેસી સ્પંદન ॥ દ્વયંભુજ
 ને પીત વસન ॥ મુકુટ કુંડળ વનમાળ ॥ મોરલી શોભે હસ્ત વિશાળ ॥ ૨૧ ॥ ચંદન
 અંગ રાગ રાજીત ॥ રત્ન રથ વિષે વીરાજીત ॥ ભાંડિર વનમાં આવી કરી ॥ ખાણ્યા
 પુર્ણાનંદ શ્રી હરી ॥ ૨૨ ॥ દીવ્ય વસ્ત્ર કરી પરીધાન ॥ રત્નભુષણ ભુશીત વાન ॥ તેને
 મોકલ્યા હરિપુર્ણ કામ ॥ ગૌલોક ઉત્તમ નીજ ધામ ॥ ૨૩ ॥ મુક્ત થયા દેહ કરી ત્યાગ ॥
 ત્રણ વૈષ્ણવતે મહાભાગ ॥ ઘનવ ચાની પામી નારદ ॥ થયા શ્રી કૃષ્ણના પારસદા
 ॥ ૨૪ ॥ ॥ નારદ ઉવાચા ॥ મહા દીવ્ય સ્વરૂપ અનુપ ॥ કોણ વૈષ્ણવતે દૈત્ય રૂપ ॥
 મહાભાગે તમે કહાં સ્મૃત ॥ મને કહો પરમ અદ્ભુત ॥ ૨૫ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥
 ઇતિહાસ કહું પુરાતન ॥ મેં સાંભળ્યું મહેશ વદન ॥ હરિગુણ કથા વિશારદ ॥ કયો
 પ્રસંગ શીવે નારદ ॥ ૨૬ ॥ પુછ્યું મુની સમુહ સુમતી ॥ સાથે હું ધર્મને પ્રજાપતી ॥
 મહા ભાગતું શ્રદ્ધ મુવન ॥ કથા ત્રણ ભુવન પાવન ॥ ૨૭ ॥ કહું વીસ્તારી તે
 નીરમળ ॥ સાવધાન થઈને સાંભળ ॥ રહે ગંધર્વ ગંધમાદન ॥ તપસ્વી રતહરિ સેવન ॥ ૨૮ ॥
 તેને થયા ચાર મુખ તન ॥ કૃષ્ણ પાદાબ્જ મન પાવન ॥ શિષ્ય દુર્વાસાના સહ તેહ ॥
 કૃષ્ણ પુજન તત્પર એહ ॥ ૨૯ ॥ વસુદેવ સોહોત્ર શ્રી ધામ ॥ સુ દર્શન સુપાર્શક નામ ॥
 ચાર વૈષ્ણવ પુષ્કરે તપ ॥ કરી થયા તે સીધ સ્વરૂપ ॥ ૩૦ ॥ જેષ્ટ દુરવાસાથી યોગ
 પામી ॥ સિંધ થઈ ચાલ્યા શીરનામી ॥ યોગથી અન્ન તેજ પ્રકાશ ॥ તણ દેહ થયો

કૃષ્ણદાસ ॥૩૧॥ એક સમય ત્રણ બ્રાતર ॥ ગયા મર્વે ચિત્ર સરોવર ॥ પુજવાને કૃષ્ણ
 જગદીશ ॥ પદ્મ લીધા તેમાંથી મુનીશ ॥૩૨॥ ધ્યાયા શીવના સેવક જન ॥ તેણે પકડી
 કર્યા અંધન ॥ પ્રાતુસકાળે ઉદિત બાન ॥ શીવપાસે લાવ્યા બળવાન ॥૩૩॥ દેખી શંક-
 રને થયા શણ ॥ ત્રણે નમ્યા શીવને ચરણ ॥ તેને દઈ મહેશ આશીર્વાદ ॥ બોલ્યા શેવક
 વત્સલ ઇશ ॥૩૪॥ ॥ વલણ ॥ ॥ ઇશ પ્રસન્ન વદન પોતે ॥ તે પ્રત્યે વદા શં-
 લુ મુજાણે ॥ શું કારણ ગયા સરવૃંશે ॥ મને કહે તમે સતવાણે ॥૩૫॥ ॥ ક-
 ડવુ ર જી ॥ ॥ રાગ રામગ્રી ॥ ॥ શ્રી શીવ ઉવાચ ॥ ॥ કોણ તમે પદ્મ
 લીધા હરીજી ॥ પાર્વતીને શરે જઈ કરીજી ॥ લક્ષ્ય યક્ષ રહે રક્ષાકારીજી ॥ હે તું પાર્વતી
 છે પ્રત ધારીજી ॥૩૬॥ ॥ ઢાળ ॥ ॥ પાર્વતી પ્રતે નિત્ય હરીને ॥ સહસ્ર પદ્મ ચડાવે
 સતી ॥ ત્રૈભાસિક પ્રતદળ મોહું ॥ શોભાવ્ય અખંડ મુખપતી ॥૩૭॥ શંકર વચન સાં-
 ભળીને ॥ હર પ્રત્યે કહે જોડીકર ॥ ભક્તી યુક્ત થઈ વૈભવ તે ॥ સહ અતી નમ્રાત્મ
 કંધર ॥૩૮॥ ॥ ગંધર્વ ઉવાચ ॥ ॥ હમો ગંધર્વના સ્વામી છીએ ॥ પ્રગટ થયા
 ગંધમા દન ॥ પાર્વતી સરથી પદ્મ લીધા ॥ કરવા હરિનું પુજન ॥૩૯॥ એ કમળ તમે
 લીધા સ્વામી ॥ કરે પુર્ણ જે મનવાંછિત ॥ તમે લેશે એટલે શંકર ॥ થયાં શ્રી હરિને
 અર્પીત ॥૪૦॥ એક બ્રહ્મ અદૈત કેવળ ॥ દેહ ધરી થાય રૂપવાન ॥ ભક્તના અનુગ્રહ
 અર્થે ॥ બહુ ભેદ ભાશે ભગવાન ॥૪૧॥ તમે કૃપાળુ પ્રભુ હમારા ॥ પુર્ણ રૂપ દરશાવો
 હર ॥ દીલુજને મહા મનોહર ॥ વય કીશોર સ્યામ સુંદર ॥૪૨॥ વિનોદ મોરલી હસ્ત
 રાજે ॥ શોભીત ધામ કોટી અનંગ ॥ કોટી ઇંદુવદન શોભે ॥ ચંદના ગરૂં ચરચીત
 અંગ ॥૪૩॥ રત્નલુપણ મહા ભૂષીત ॥ જળ હળીત પીત વસન ॥ મયુર પીછ મુગુટ
 શોભે ॥ માલતી માલ પ્રસના નન ॥૪૪॥ કૌસ્તુભ મણી ઉર બાજીત ॥ વળી પારજ-
 તીના પ્રસુન ॥ બહુ ગોપી સંગે હરી શોભે ॥ મકુલિત કમળ લોચન ॥૪૫॥ વક્ષસ્થળે
 સ્થીત રહ્યા રાધા ॥ નવ ચોવનને સુખધામ ॥ બ્રહ્માદિ સુર સ્તવેન્જેને ॥ ભક્તવત્સલ
 પુરણ કામ ॥૪૬॥ સ્વાત્મારામ પર બ્રહ્મ પોતે ॥ હરિભક્ત અનુગ્રહ કારી ॥ દરશન
 કરવા રૂપ રાશી ॥ ઉમાનાથ ઇચ્છા છે અમારી ॥૪૭॥ એ પ્રમાણે કહી ઉભા ત્યાંહા ॥
 તે ગંધર્વ ધીરા ધરી ધીર ॥ શ્રી કૃષ્ણના સ્મરણ થકી ॥ થયા પુલકાંચિત શરીર ॥
 ॥૪૮॥ ગંધર્વના વચન સાંભળી ॥ તે પ્રત્યે બોલ્યા મુખદાન ॥ કૃષ્ણ સ્મરણથી અમૃ-
 તપુર્ણ ॥ થયા નેત્ર શીવ ભગવાન ॥૫૦॥ ભૂવીષે તમે જાવો પૈશણ ॥ થશે મનઇચ્છા
 તમ તણી ॥ શ્રીકૃષ્ણ દર્શણ લાલશા ॥ રહે મારે મન પણ ઘણી ॥૫૧॥ સમાગમ
 સાધુનો ત્રીલોકે ॥ મહા દુર્લભ સહને જાણ ॥ પાર્વતીને વળી દેવને ॥ મને સદા પ્રીય
 સતવાણ ॥૫૨॥ આત્માથકી ને મારા ભક્તથી ॥ મને પ્રીયછે વૈભવ જન ॥ પુર્વે ની-

માણ થઈ ગયું જે ॥ તે મીઠ્યા ન થાયે વચન ॥૫૩॥ પાર્વતીવ્રત સિદ્ધ અરથે ॥ પુદ્ગ
 રક્ષણ કરણ વાણ ॥ તે સાંભળો તમો માહા ભાગ ॥ થયું જે આપ નીરમાણ ॥૫૪॥
 સર વિશે જે પદ્મ હરતા ॥ તે અવની મત્તે જઈ કરી ॥ આશુરી ચાનીતે પામી માણી ॥
 પછે ગૌલોક પ્રાપ્ત શ્રી હરી ॥૫૫॥ તેથી તમો અમુર થઈને ॥ પ્રદાવન વિષે ભગવાન ॥
 નિશ્ચે જોશો પછી હરીથકી ॥ મર્ણ પામશો નીદાન ॥૫૬॥ ઉત્તમ વૈષ્ણવ તમો તાંડાથી ॥
 દીવ્ય રથ આરોહણ કરી ॥ ગતી કરશો ગૌલોક મત્તે ॥ હમણા જઈ જોશો શ્રી હરિ
 ॥૫૭॥ એ પ્રકારે કહી શંભુ પોતે ॥ ત્યાંહાં જોયું શ્રી કૃષ્ણ સ્વરૂપ ॥ દેખો હર્ષાસૂને
 ત્રહર ॥ મણુમ્યા તે રૂપ અનુપ ॥૫૮॥ તેથી દાનવ થયા સરવે ॥ આદિ મોક્ષે વસુદેવ
 ગયો ॥ મુદોત્રતે થયો ખકાસુર ॥ વત્સાસુર મુદર્શન થયો ॥૫૯॥ સુપાંસ્વક ત્યાંહાં થયો
 કેશી ॥ મહાદેવ વરદાને કરી ॥ ખક કેશીને વત્સ મુકાયા ॥ તેણે દીડા ઉત્તમ શ્રી
 હરી ॥૬૦॥ ॥ નારદ ઉવાચ ॥ સર્વ અદ્ભુત શ્રવણ કીધું ॥ સ્વામી તવ પ્રસાદ
 માહાંત ॥ મનઃકલ્પે શ્રવણ કરવા ॥ મણુ પાર્વતી વ્રત વૃતાંત ॥૬૧॥ કોણ આરાધ્યને
 વ્રત તે શુ ॥ તેનું શુંછે ફળ નીરમાણ ॥ શુ સામગ્રી જોઈએ તેમાં ॥ કાળ કેટલકનું પરમા-
 ણ ॥૬૨॥ ॥ વલણ ॥ મુવિચારી મને કહો સ્વામી ॥ મણુ સેવક મુખદાનરે ॥
 કૌતુહલ શ્રવણ કરવા ॥ મન ઇચ્છે શ્રી ભગવાનરે ॥૬૩॥ ॥ કહવું કે જુ ॥ ॥ શૈંગ
 મારૂ ॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ ॥ ત્રય માસિકવ્રત નામજી ॥ સૌભાગ્ય વર્ધન
 કામજી ॥ આરાધ્ય શ્રી ભગવાનજી ॥ રાધા સહ મુખદાનજી ॥૬૪॥ વૈશાખે આરંભ પ્રા-
 મિજી ॥ દક્ષિણાયણે સમાપ્તિજી ॥ સ્નાન કરી શીતનીરજી ॥ કરે સંકલ્પ જાંતવી તીરેજી
 ॥૬૫॥ રાધેશનુ ધ્યાન મનજી ॥ પંચદેવનું પુજનજી ॥ શામ વેદોક્તછે એહજી ॥ સાંભળ
 તું કહું તેહજી ॥૬૬॥ નવીન નીરદ સ્યામજી ॥ પિતવસ્ત્ર સોભા ધામજી ॥ શરદ ચંદ્ર
 આનનજી ॥ મનોહર શ્રી ભગવાનજી ॥૬૭॥ શરદ પદ્મ લોચનજી ॥ શોભિત જગુ લાં-
 છનજી ॥ ગોપીકા માંન નીવારણજી ॥ મોહિત તે વારંવારજી ॥૬૮॥ દ્રશ્ય પ્રભા અપ્ર-
 મિતજી ॥ રાધા વક્ષસ્થળે સ્થી તજી ॥ ધર્મ પ્રહ્લાને અનંતજી ॥ સ્તવે સદા ભગવંતજી
 ॥૬૯॥ એમ ધ્યાઈ શ્રી ભગવાનજી ॥ ધરે રાધિકાનું ધ્યાનજી ॥ રાધિકા શોભા અયનજી ॥
 શરદ પદ્મ લોચનજી ॥૭૦॥ સોહ ધનુષ મદનજી ॥ શરદ ચંદ્રછે વદનજી ॥ ભુષિત ગંધકર
 પુરજી ॥ કસ્તુરી ખિંદુ સિંદુરજી ॥૭૧॥ છે રત્ન રચિત કુંડળજી ॥ શોભે કપોળ ઉજવ-
 જી ॥ માહે રત્નમણી સારજી ॥ વિરાજત ઉર હારજી ॥૭૨॥ રત્ને રચિત કંકણ
 કરજી ॥ અંપક વરાણ શરીરજી ॥ કેયુર કિંકણી રાજેજી ॥ રત્નમંજરી તેહ વીરાજેજી
 ॥૭૩॥ કરે પ્રહ્લાદિ સ્તવનજી ॥ ભજી માતા મુખ ભવનજી ॥ એ પ્રકારે કરી ધ્યાનજી ॥
 રાધા સહિત ભગવાનજી ॥૭૪॥ કરે ભક્તીએ પુજા સારજી ॥ શોડસ વિધી ઉપચારજી ॥

કમળ સહસ્ર અક્ષ ઉપરજી ॥ અર્પે હરિને ધ્યાન તત્પરજી ॥૭૫॥ પછીજત ધારી મન
 મસનજી ॥ કરે હોમ મકટી હુતાસનજી ॥ તલ હોમી કરે તે હવનજી ॥ ધૂત યુત મુ-
 નીજનજી ॥૭૬॥ કમળ તે નેત્રું સતજી ॥ નવ સહસ્ર અક્ષતજી ॥ નવ સહસ્ર વિમને
 વરીજી ॥ પુજે કમળ અક્ષત શીશ ધરીજી ॥૭૭॥ પછે જમાડે ઉત્તમ અનજી ॥ સ્વાદીષ્ટ
 મિષ્ટ ભોજનજી ॥ દ્રવ્ય ક્ષણ જોડી કરજી ॥ આપે મહા મનોહરજી ॥૭૮॥ કર જોડી
 નમે ઘન આપીજી ॥ જે જે વેદે વિધી થાપીજી ॥ વૃષભ સ્વર્ણ સિંગ યુક્તજી ॥ આપે
 દક્ષિણા સંયુતજી ॥૭૯॥ એ મકારે કહ્યું કૃતજી ॥ મુની ત્રૈમાસિક વ્રતજી ॥ ખહુ મળ્યે
 મુખી નારીજી ॥ શોભાવ્ય વર્ધન કારીજી ॥૮૦॥ પુત્રો સેવક ભુધિ ધારીજી ॥ ભક્તીવા-
 નને આજ્ઞા કારીજી ॥ સ્વાયંભૂ મનુષ્યે પતીજી ॥ સતરૂપા નારી સતીજી ॥૮૧॥ તેણે
 કૃત્ય પેહેલુ વ્રતજી ॥ પુરોહિત તેના અગસ્તજી ॥ પછી દેવહુતી કૃત્ય વ્રતજી ॥ તાંહા પુ-
 રોહિત પુલસ્તજી ॥૮૨॥ વળી કૃત્ય એ વ્રત રતીજી ॥ આચાર્ય ગૌતમ મહા મતીજી ॥
 વળી કૃત્ય સચી સતીજી ॥ પુરોહિતછે ખહુસ્પતીજી ॥૮૩॥ સ્વાહાવંતી નારી કૃત વ્રતજી ॥
 પુરોહિત મરિચી કૃતજી ॥ એ સાંભળ્યું પાર્વતી નારદજી ॥ બોલ્યા વાણી તે વિસારદજી ॥૮૪॥
 પુટાંજળી કરી સતીજી ॥ ભક્તી સહ શંકર પ્રતીજી ॥ આજ્ઞા કરેજો પ્રશ ગામીજી ॥
 તે કરે વ્રત હું સ્વામીજી ॥૮૫॥ ॥ પાર્વતી ઉવાચ ॥ વ્રતદેવ તમારા ઇષ્ટજી ॥
 વ્રત વ્રત મધેછે શ્રેષ્ઠજી ॥ હરિ વ્રતનુ જે ધારણજી ॥ સર્વ મંગળનું તે કારણજી ॥૮૬॥
 સુતી પાઠને ખહુ દાનજી ॥ પૃથ્વી મદક્ષિણા તીર્થ સ્નાનજી ॥ એ હરિવ્રતને સમાનજી ॥
 શાસ્ત્રે ભાગ ન આવે ભગવાનજી ॥૮૭॥ જેને ખહારને અભ્યંતરજી ॥ હરિ સ્મૃતીછે
 નીરંતરજી ॥ એવા જીવન મુક્ત દર્શણજી ॥ મુક્તી હોયે તતક્ષણજી ॥૮૮॥ તેના ચર્ણરજ
 મહિમાયજી ॥ સર્વ ધરણી પવીત્ર થાયજી ॥ ખલ્લા વિષયુ વળી શેષજી ॥ ધર્મ તમોને
 ગણેશજી ॥૮૯॥ શ્રી કૃષ્ણ ધ્યાનને ધરીજી ॥ તેના તુલ્ય થયા તે જે કરીજી ॥ સદા
 સ્મર્ણુ શ્રી ભગવાનજી ॥ થાયે સેવા તપને ધ્યાનજી ॥૯૦॥ શ્રેષ્ઠ ત્રીમાસીક વ્રત તેથીજી ॥
 પ્રભુ શું દુર્લભછે એથીજી ॥ ॥ વલણ ॥ શંદુર્લભછે એથી સ્વામી ॥ એવા પાર્વતીના
 વચનરે ॥ પ્રીતી પુર્વક સાંભળીને ॥ હસી બોલ્યા કામ કદનરે ॥૯૧॥ ॥ કડબું
 ૪ થું ॥ ॥ રાગ મલ્હાર ॥ ॥ શ્રી મહેશ્વર ઉવાચ ॥ મહાલક્ષ્મી સ્વરૂપે કરી-
 જી ॥ તારે મુ અસાધ્ય ઇશ્વરીજી ॥ પુત્ર સ્વામી કાર્તિક ગણેશજી ॥ પીતા સમર્થ છે
 હીમેશજી ॥૯૨॥ ॥ ઢાળ ॥ તુ વીના નહી લેશ સત્તા ॥ તુ વડે હુ મહેશ્વર જાણ ॥
 ઇશ્વર આજ્ઞા લઈ કરી ॥ કર વ્રત સતી નીરવાણ ॥૯૩॥ સર્વથી તું કર વિલક્ષણ ॥
 પુરોહિત સનક કુમાર ॥ કમળ દ્રવ્ય બ્રાહ્મણને હુ ॥ આપીશ કહે વીશ્વાધાર ॥૯૪॥ કુ-
 ઘેર દ્રવ્ય કોશે રક્ષક ॥ દાના દક્ષ વ્રતે અહમેવ ॥ લક્ષ્મી ધન દાયક પોતે ॥ શાક્ષાત

પાવક વંદની રથ ॥૬૫॥ જળ દાયક વરૂણ પોતે ॥ પ્રતે રક્ષા કરી સહાનંત ॥ સર્વ
 વીટી રહે શક પોતે ॥ સ્થાન શુદ્ધ કરતા પવન ॥૬૬॥ અધિષ્ઠાય ચંદ્રમૃત વીધે ॥ દાન
 મકાર વક્તા પોતે ભાન ॥ મહા દેવી તુ અસંખ્ય આદ્યણ ॥ નીમંત્રણ કરી સનમાન
 ॥૬૭॥ સર્વાધિક પુજ હરિને તુ ॥ આપ વિમ જમાડી દાન ॥ મુક્તા માણીક કંકણ
 આદિ ॥ હોય પ્રસન્ન ભગવાન ॥૬૮॥ શ્રેષ્ઠ વ્રત તે મહેશ્વરીએ ॥ સર્વથી વિલક્ષણ કીધ
 વિમ આદિ સૌ યાચકને ॥ વિવિધ દાન ખહુ દીધ ॥૬૯॥ પાર્વતી વ્રત વિષે આદ્યણ ॥
 ઉચકી શકે ન રત્ન ભાર ॥ ઇતિહાસ કહ્યું નારદ હવે ॥ સાંભળ હરી કથાએ વિસ્તાર
 ॥૭૦॥ ખાળચરીત્ર શ્રી કૃષ્ણજીના ॥ પદે પદે મહા સુખદાન ॥ દાનવ હણીને ગોપ
 સાથે ॥ ગોકુળ ગયા શ્રી ભગવાન ॥૭૧॥ ઘર ઘર પ્રત્યે કહે શીશુ ॥ જ જ થઈ તે
 વારતા વન ॥ વિસ્ત્રે થયા સૌ સાંભળી તે ॥ નંદભય પામ્યા ખહુ મન ॥૭૨॥ વૃધ
 વૃધ ગોપ ગોપી જ તે ॥ સર્વ મળીને કરે વિચાર ॥ ગોપેશ્વર આ સ્થાન ત્યાગીને ॥
 અન્ય સ્થાન કરે સુખકાર ॥૭૩॥ પ્રંદાવનમાં સૌ જઈએ ॥ એમ બોલ્યા
 નંદકૃષ્ણરાયે ॥ નંદ આજ્ઞા સાંભળી કરીને ॥ સર્વ જવાને તત્પર થાયે
 ॥૭૪॥ નાના વેષ ધરી ગાન કરે ને ॥ ખહુ વાજીત્ર વાગે સાથ
 ॥ કરતાલ વિના વગાડે કોઈ ॥ કોઈએ ચંત્ર લીધા છે હાથ ॥૭૫॥ ગોપ ખાળ
 કોઈ કર્ણ ધારે ॥ નવ પક્ષવ કોઈ સુમન ॥ કોઈ પક્ષવ કેશમાં ધારે ॥ કોઈ કેશ પુષ્પ
 મુની જન ॥૭૬॥ પુષ્પ ગજરા કર વીધે કો ॥ કો કંઠ પુષ્પ માળ વીશાળ ॥ નવ
 કોટી સૌ ચાલ્યા સાથે ॥ વય સમાન ગોપના ખાળ ॥૭૭॥ રાધિકા સહ ગોપ ખાળિ-
 કા ॥ સુશીળ નાના ભૂષણ ધારી ॥ યપોદા રોહીણી હર્ષ યુક્ત ॥ રાજે રત્નાલંકાર
 અપારી ॥૭૮॥ દીવ્ય વસ્ત્ર પરીધાન કીધાં ॥ કોઈ બેઠી છે સીખીકા માંહે ॥ કેટલીક
 ખાળા રથ બેઠી ॥ સ્યંદન બેઠાં રાધિકા ત્યાંહે ॥૭૯॥ યશોદા રોહીણી રથ બેસી ॥
 ગોપી સંહ ચાલ્યાં પ્રંદાવન ॥ નંદપુ નંદને શ્રી દામાદિ ॥ ગીરીભાનુ વિભાસ્કર જન
 ॥૮૦॥ વીર ભાનને ચંદ્ર ભાનાદિ ॥ ચાલ્યા ગજે બેસી ગોપ અપાર ॥ દીવ્ય રત્ના
 ભૂષણ ભૂષીત ॥ શ્રી રામ કૃષ્ણ જગદાધાર ॥૮૧॥ સ્વર્ણ સ્યંદન આરોહિત તે ॥
 બેઠ ચાલ્યા મોદ મહા મન ॥ કોટી કોટી ગોપ વૃદ્ધ યુવા ॥ સર્વ મળી જય પ્રંદાવન
 ॥૮૨॥ રાધિકા દાશી સતકોટી ॥ સ્વર્ણાલંકાર શોભિત સાથ ॥ કોઈએ સિંદુર પાત્ર
 લીધુ ॥ કોને કાજળ દાખડી હાથ ॥૮૩॥ કોઈએ દર્પણ હસ્ત લીધું ॥ કોઈ સ્વર્ણ
 પાત્ર કરગ્રહી ॥ કોઈ ગૃહીત શ્વેત ચામર ॥ કોઈ તાંબુલ લઈને રહી ॥૮૪॥ કોઈ ર-
 મણ વસ્તુ હાથ ગ્રહી ॥ કોઈ સંગીત ગાન તત્પર ॥ શ્રેષ્ઠ સીખીકા બેસી ચાલી ॥
 મહા રૂપ છે તે સુંદર ॥૮૫॥ સર્વે પ્રંદાવન ગયા ને ॥ શુભવન બેસુ મુનીજન ॥ વૃક્ષ

મૂળે સ્થાન કરી પૂછે ॥ અહનુ શુ કરવુ ભગવન ॥૧૧૬ા ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥
 ॥ આ સ્થાને અહ યશે સુંદર ॥ સર્વે મન આણી વિશ્વાસ ॥ દેવ પ્રસન્ન થઈ રચશે ॥
 સર્વને સુખકારી નીવાસ ॥૧૧૭ા ॥ ગોપાળ સકળ રહે આંહા ॥ પ્રીતીએ પુણેની વન
 દેવ ॥ માતુસકાળે રમ્ય અહ યશે ॥ એક નીષ્ઠ કરે સહ શેવ ॥૧૧૮ા ॥ ધૂપ દીપ નૈવેદ્ય
 સાથે ॥ અક્ષત ચંદનને સુમન ॥ દેવી સ્થાપન કરી વટ મૂળે ॥ સહ કરે ચંડીકાનુ
 પ્રજન ॥૧૧૯ા ॥ શ્રી કૃષ્ણે વચન સાંભળીને ॥ સર્વે ગોપ થયા આનંદ ॥ તે પ્રમાણે કરી
 ગોપ સુતા ॥ પોતે પોઢ્યા કૃષ્ણ સુખકંદ ॥૧૨૦ા ॥ ॥ વલણ ॥ ॥ રાધા કૃષ્ણની
 કરે પુજા ॥ શ્રી મહારાણી ગુલાબખાયરે ॥ કૃષ્ણ કૃપાથી માન કહે થયો ॥ પુર્ણ સો-
 ગમો અધ્યાયરે ॥૧૨૧ા ॥ ॥ ઇતિશ્રી ॥

॥ અધ્યાય ૧૭ મો. ॥

॥ કડવું ૧ લુ ॥ ॥ રાગ દેશાખની ચોપાઈ ॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥
 ॥ નિદ્રા વસ્ય થયા પ્રજવાસી ॥ માતા પાસે સુતા અવીનાશી ॥ ગોપી નીદ્રીત તે રમ્ય-
 સ્થાન ॥ કોઈ સહ શીશુ સુખદાન ॥૧ા ॥ સુતી સખી સહ કોઈ વન ॥ કોઈ સકટમાં
 કો સ્યંદન ॥ નિશાં ઇંદુ કુમુદ શોહાયે ॥ મંદ ગંધ શ્રીતવાયુ વાયે ॥૨ા ॥ થયાં નિદ્રીત
 સુની સમસ્ત ॥ પંચ ઘટીકા થઈ છે ગત ॥ શીલ્પી મધે જે શ્રેષ્ઠ મીસ્તરી ॥ ત્યાંહા
 આવ્યા કૃષ્ણ ઇચ્છા કરી ॥૩ા ॥ ખહુ શોભે દીવ્યરૂપ ધર ॥ રત્નમાળા કંઠે મનેહર ॥
 રત્નાલૂપણ ધર્યા અતુળ ॥ કર્ણ મકરાકૃત કુંડળ ॥૪ા ॥ અતી સુંદર રૂપ શ્રી માન ॥
 કાંતી કામદેવને સમાન ॥ મહા નીપૂણ સીલ્પીનો નાથ ॥ ત્રણ કોટી કારીગર સાથ
 ॥૫ા ॥ માણીરત્ન હેમલોહ સમારે ॥ ખહુ અક્ષ હસ્ત સહ ધારે ॥ ત્યાંહા આવ્યા યક્ષના
 નીકર ॥ ઉત્તરાધિપતા તે કિંકર ॥૬ા ॥ અંગ સ્યામ પ્રિકાળ વદન ॥ મહા ઉદર પિંગટ
 લોચન ॥ પદ્મ રાગ ઇંદ્ર નિલકર ॥ કોઈસ્યમેતક માણીધર ॥૭ા ॥ સુર્ય કાંત પ્રભાકર હસ્ત
 ॥ કોઈએ લીધી સુગંધ વસ્ત્ર ॥ કોઈ ચામર કર દર્પણ ॥ કોઈ પાત્ર ઘટાદિ શ્રાવણ
 ॥૮ા ॥ વિશ્વકર્માની સામગ્રી કર ॥ સહએ લીધી છે મનોહર ॥ કરે નગરનુ આરંભન ॥
 શ્રી કૃષ્ણે ધ્યાન ધરીને મન ॥૯ા ॥ પંચ ચોજનનો છે વિસ્તાર ॥ મહા ઉત્તમ શોભા અ-
 પાર ॥ પુન્યક્ષેત્ર છે તીર્થ પાવન ॥ મહા પ્રિતીકર ભગવન ॥૧૦ા ॥ ચિત્ર પુતળી સહ ર-
 ચીત ॥ સર્વ સુંદરતા નીરમીત ॥ સુમુક્ષુ જનને નીરવાણ ॥ પદદાયક સ્થાન એ જાણ
 ॥૧૧ા ॥ સર્વ ઇચ્છિત પદ સુખદાન ॥ ઉત્તમ ગૌલોકને સમાન ॥ કપાટ સ્થંભ શોપાન
 વર ॥ સુકૃત શોભે ઉજ્જવળ શીખર ॥૧૨ા ॥ મહા દીવ્ય કળસ નીરમીત ॥ રચ્યાં ગોપ-
 સ્થાન યથોચિત ॥ વૃશભાન આળય આરંભ ॥ દ્વાર ચાર માણીમય સ્થંભ ॥૧૩ા ॥ શો
 વર્ણાકાર જાણી સુંદર ॥ ઉપર કળસ ધર્યા છે વર ॥ તે આશ્રમ વિષે સુખરૂપ ॥ નિ-

જન સ્થાન એક અનુપ ॥૧૪॥ ચાર ચંપક વૃક્ષ છે અતી ॥ સ્વામી સહ ભોગ કળાવતી
 ॥ અતી ઉર્ધ્વ અટાળી રમણ ॥ સર્વથી શોભીત વિલક્ષણ ॥૧૫॥ ॥ નારદ ઉવાચ ॥
 ॥ મહા મનોહર ભાગ્યવતી ॥ પ્રભુ કોની પત્ની કળાવતી ॥ યત્નથી ગ્રહ રમ્ય ધારણ
 ॥ નીર્મીત સુર કોણ કારણ ॥૧૬॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ ॥ પીત્રેની મા-
 નસી કંન્યા જાણ ॥ કમળા અંશ છે નીરવાણ ॥ તેની તનયા છે રાધિકા જેહ ॥ કૃષ્ણ-
 ને પ્રાણાધીક પ્રીય તેહ ॥૧૭॥ શ્રી કૃષ્ણ અર્ધાંસ શંભૂત ॥ હંરિ તેજ તુલ્ય અદભૂત ॥
 ભૂપાવન ચારુરજ મહંત ॥ દ્રઢ ભક્તી ઇચ્છે સદા સંત ॥૧૮॥ ॥ નારદ ઉવાચ ॥
 ॥ વ્રજ વિષે પીત્ર કંન્યા જેહ ॥ સું પુન્યે પામી દુર્લભ દેહ ॥ વૃશભાનુ કોણ છે પતી
 ॥ કોણ પુન્યે કંન્યા રાધા સતી ॥૧૯॥ ॥ સુત ઉવાચ ॥ ॥ નારદ વચન સાંભ-
 લી કાન ॥ બ્રહ્મા માહારૂપિ ભગવાન ॥ હસ્યા પ્રીતે તે થઈ પ્રસન્ન ॥ કહે ઇતિહાસ
 પુરાતન ॥૨૦॥ ॥ વલણ ॥ ॥ પુરાતન ઇતિહાસ કહે ॥ શૌનકાદિક સાંભળો
 વાણે ॥ વિચિત્ર કથા વિવિધવિધ ॥ પ્રસન્ન વર્ત મહા પુરાણે ॥૨૧॥ ॥ ઠઠકું રજુ ॥
 ॥ રાગ સારંગ ॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ ॥ પીત્રે મનથી સુંદર વર્ણુ ॥ થઈ
 પુરશે કંન્યા ત્રણુ ॥ કળાવતી રત્નમાળા નામળ ॥ મેનકા મહા રૂપના ધામળ ॥૨૨॥
 ॥ ઢાળ ॥ રૂપવતી રત્નમાળા કંન્યા ॥ વરી જનક મૈથીલાપતી ॥ રત્નમાળાની
 પુત્રી જાનકી ॥ અયોની સંભવ શીતાસતી ॥૨૩॥ શ્રી રામચંદ્રની થઈ પત્ની ॥ મૂળ
 પૃથ્વી દેવી શાક્ષાત ॥ મેનકાવરી હીમાલયને ॥ તેની પુત્રી ઉમા જગમાત ॥૨૪॥ અ-
 યોની સંભવ યોગમાયા ॥ એક નીષ્ઠ મને કરી શેવ ॥ તપ ખળથી તે પામી સ્વામી ॥
 વર્યા જગપીતા માહાદેવ ॥૨૫॥ શુ ચંદ્રને વરી કળાવતી ॥ રાજ પુનીત મનુનો વંશ ॥
 સુંદરીને મનમોહ મહા ॥ સુંદર સ્વામી હરીનો અંશ ॥૨૬॥ મહા કોમળને લલીતાંગ ॥
 સરદચંદ્રાધિક આનન ॥ સુંદરીનુ મહા મનોહર ॥ છે ગજવત ગમન ॥૨૭॥ પીનસ્તન
 કડીણ ઉનંત ॥ કટાક્ષમુની મનમોહિત ॥ નીતંબ યુગલ ચાર શોભે ॥ મુનીરથ ચક્ર
 વીનીંદીત ॥૨૮॥ કોમળ કર પદ રકત રાજે ॥ શોભે પકવ રૂળ ખિંખાધર ॥ શોભીત
 પકવ ડાડીમ ખીજ ॥ દંત પંકતી મહા મનોહર ॥૨૯॥ નાશ ખગેંદ્ર ચંચ શોભે ॥ શરદ
 મધ્યાન પદ્મભોચન ॥ ભૂષણ ભૂષીતરૂપ ચાર ॥ મદન નારી મદમોચન ॥૩૦॥ જોષ
 વામાને કામ પીડીત ॥ ક્રીડા અર્થે એકાંત ભૂપ ॥ સ્થાને સ્થાને ગમન કરે છે ॥ આ-
 રોહિ દીવ્યરથ અનુપ ॥૩૧॥ પુષ્પ ચંપક તલ્પ સુંદર ॥ માલતી મલીકા નીર્જન ॥
 પુષ્પભદ્રા નદીતીર પશ્ચિમ ॥ સિંધુ ત્રટે છે રમ્યકાનન ॥૩૨॥ સૈલે સૈલે નદી નદી વિષે
 ॥ નદ નદ સ્થાન મુખકારી ॥ દ્વીપે દ્વીપે સર સર વિષે ॥ કરે રમણ તે નર નારી
 ॥૩૩॥ એ પ્રકારે વરષ સહસ્ર ॥ એક ઘડી વત થયાં ગત ॥ કરી વિહાર મહા સુંદર ॥

યથા વિરક્ત અવની પત ॥૩૪॥ તપ અર્થે વિંધ્યાચળ વિષે ॥ નારી સાથે ગયા મહિપાળ
 ॥ તાંહા પુલહસુતી આશ્રમે ॥ તપ માંડ્યો જઈ તતકાળ ॥૩૫॥ દેવ વરપ સહસ્ર લગી
 ॥ તપશ્ચર્યા કરી નૃપધીર ॥ નારદ નૃપ મૂર્છા પામ્યો ॥ અતી ક્રશ થયું છે શરીર ॥૩૬॥
 મોક્ષ ઇચ્છા છે નહીં ખીજી ॥ શ્રી કૃષ્ણ ચણાંબુજનુ ધ્યાન ॥ ચૈતન્ય રહીત જોઈ પ-
 તીને ॥ ત્યકત પ્રાણ મૃતક સમાન ॥૩૭॥ ઊચેશ્વરે રૂએ કળાવતી ॥ હે નાથ નાથ કરી
 પોકાર ॥ વિલાપ કરે છે દીન યઈ ॥ સ્વામી ભક્ત શુભનાર ॥૩૮॥ તેહેનુ રૂદન સાં-
 ભળીને ॥ કૃપા કરીને કૃપાનીધાન ॥ તાંહાં આવ્યા છે જગત પીતા ॥ જે કમળોદ્ભવ
 ભગવાન ॥૩૯॥ મૂર્છીત સ્વામીને લઈ કરી ॥ દીડી અમળા કરે રૂદન ॥ પ્રહ્લા કમેડળ
 જળે કરી ॥ નૃપ દેહને કર્યું સિંચન ॥૪૦॥ જીવ સંચાર કર્યો વીધાતા ॥ પ્રહ્લજ્ઞાને કરી
 પ્રહ્લવિત ॥ નૃપ ચેતન થઈ સન્મુખ ॥ દીડા પ્રજાપતી પ્રગટીત ॥૪૧॥ તેજના ધામ
 જોઈ ભૂપે ॥ કર જોડી કર્યા પ્રણામ ॥ પ્રસન થઈ કહે પ્રહ્લા ॥ વર માગ ઇચ્છિત કામ
 ॥૪૨॥ નૃપ વિધિ વચન સાંભળી ॥ નીરવાણુ ઇચ્છિત મન ॥ દયાનીધી વર મોક્ષ આપો
 ॥ અન્ય ઇચ્છા નહીં ભગવાન ॥૪૩॥ ॥ વલણુ ॥ ॥ પ્રસન વદન દેખી પ્રહ્લા
 ॥ વરદાતા મન જાણી સતીરે ॥ તે પ્રત્યે બોલી દીન વચન ॥ કરજોડી તાહાં કળાવ-
 તીરે ॥૪૪॥ ॥ કડવુ ડાહુ ॥ ॥ રાગ સારંગની ચોપાઈ ॥ ॥ કળાવતી ઉ-
 વાચ ॥ જો મુકતી આપશો પ્રજાપતી ॥ નૃપને અમળાની શી ગતી ॥ કાન્ત વિના
 કહો સુખદાતા ॥ કાંતા કેમ શોભે જગત્રાતા ॥૪૫॥ પતીવૃતાને વૃત્ત ન અન્ય ॥ મુતી
 વીધે સાંભળયું પ્રહ્લન ॥ અમળાને ગુરૂ ઇષ્ટદેવ ॥ તપ ધર્મ સર્વે પતિ સેવ ॥૪૬॥ માતા
 પિતાને ખંધુ સ્વજન ॥ સ્વામી સમન પ્રીય ભગવન ॥ સર્વ ધર્મથી શ્રેષ્ઠ સંસાર ॥ પતી
 સેવા સુ દુર્લભસાર ॥૪૭॥ પતીસેવા રહીત જે ધર્મ ॥ નારીને સર્વ નિરક્ષણ કર્મ ॥ વૃત-
 દાન પુજા વળી તપ ॥ હોમ દીક સ્નાનાદી જપ ॥૪૮॥ સર્વ તિર્થ મહી પ્રદક્ષીણા ॥
 દિક્ષા યજ્ઞ વીવીધ દક્ષીણા ॥ સર્વ નીગમાગમ પડન ॥ વેદજ્ઞ પ્રાહ્લણુંને ભેજન ॥૪૯॥
 એ સર્વે ન આવે સમાન ॥ સ્વામી સેવા સદા સુખદાન ॥ પતીસેવા હીન નારી જન ॥
 કહે સ્વામીને જે કુ વચન ॥૫૦॥ કાળમુત્ર નર્ક ખંધુ કાળ ॥ પડે દંસે તેને કમી વ્યાળ
 ॥ વિવિધ નર્ક ભોગવે નારી ॥ યમ કીકર પીડે અપારી ॥૫૧॥ સાંભળયું
 મેં પંડીત વદન ॥ વેદવ્રાક્ય નિશ્ચે ભગવન ॥ હું અમળા તે શું જાણું
 કાજ ॥ તમે વેદ પીતા મહારાજ ॥૫૨॥ વીદુષયોગી જ્ઞાનીના ગુરૂ ॥ જાણો
 સર્વજ્ઞ હું શું ઉચરું ॥ પ્રાણાધીક કાન્ત મુકત થાય ॥ કોણુ ધર્મ ચોવન રક્ષાય ॥
 ॥૫૩॥ કૌમારે પીતા રક્ષણુ કરતા ॥ ચોવા વસ્તા રક્ષક છે ભરતા ॥ વૃદ્ધાવસ્થા પુત્ર
 રક્ષાકારી ॥ રક્ષાએ રહે સ્વધર્મ નારી ॥૫૪॥ સ્ત્રી સ્વતંત્ર રહે ધર્મ જાએ ॥ સત નીગમા

ગમ એ ગાએ ॥ કુળ વધુતે કુળટા થાએ ॥ સત જન્મનું પુન્ય ન સાએ ॥ ૫૫ ॥ સ્નાન
 પાન સ્નેહ ખાળ મન ॥ સુધીતને પ્રીય અતી અંન ॥ તેમ નારી મનુ માહામુદ ॥
 પતી સ્નેહ સાધવી ને સદા ॥ ૫૬ ॥ ખંધુ વીચાગ તે દુઃખ ભારી ॥ પુત્ર વીચાગ મહા
 દુઃખકારી ॥ દારૂણ દુઃખ જે અસંભોગ ॥ અમળાને તે સ્વામી વીચાગ ॥ ૫૭ ॥ વીધે
 અગ્ની રહે દગ્ધકારી ॥ વીરહાનળ દાહ તે ભારી ॥ નહીં તૃપ્તા ઉઠકને અન્ન ॥ સાધ-
 વીને સ્વામી વીના મન ॥ ૫૮ ॥ સતીને શ્રેષ્ઠ તે પતી સેવ ॥ કાન્તથકી શ્રેષ્ઠ નહીં દેવ ॥
 નહીં શ્રેષ્ઠ ગુરુ ખંધુવર્ગ ॥ નહીં શ્રેષ્ઠ ધર્મ સુખ સ્વર્ગ ॥ ૫૯ ॥ કાન્તથકી શ્રેષ્ઠ નહીં બન ॥
 નહીં શ્રેષ્ઠ માણ તનમન ॥ જેમ ભકતને પ્રીય ખડુ નામી ॥ તેમ સાધવીને પ્રીય સ્વામી
 ॥ ૬૦ ॥ કૃષ્ણ ચણામયુજ નીત્ય લગ્ન ॥ રહે વૈશ્ણવનું મન મગ્ન ॥ એક પુત્રની
 માતાને જેમ ॥ કામની વીધે કામીને એમ ॥ ૬૧ ॥ કૃષ્ણને નીત્ય ધન ધ્યાન ॥ ભય
 વીધે જેમ ભયવાન ॥ તેમ સાધવીને જીવન માર્ગ ॥ મન મગ્ન સદા પતી ચણ ॥ ૬૨ ॥
 કોઈ કાંઈ હોય નહીં ભંગ ॥ નીત્ય રહે છાયા દેહ સંગ ॥ જન્મોજન્મ સતી પતી
 સાથ ॥ રહે જાણો તંમો જગનાથ ॥ ૬૩ ॥ મારા વીના પતીને વીધાતા ॥ મૃક્ષ આપો
 મને દુઃખદાતા ॥ નહીં દોષ કહું સત્ય વાત ॥ આપ દઈશ તમોને તાત ॥ ૬૪ ॥ મુણી
 કળાવતીનું વચન ॥ વિસ્મે થઈને બોલ્યા બ્રહ્મન ॥ ૬૫ ॥ ॥ વલણ ॥ વિસ્મીત
 વીધાતા થઈ વદે ॥ હીતપીયુષ સદ્રવ વાણુરે ॥ મુની મન ભય યુક્ત બ્રહ્મા ॥ એ પતિવૃત
 મહીમા જાણુરે ॥ ૬૬ ॥ ॥ કડવું ઠ યું ॥ રાગ ધનારસી મેવાડો. ॥ બ્રહ્મા ઉવાચા ॥
 હે વત્સ સાંભળ કંઈ વાણુજી ॥ નહીં આપું પદ નિર્વાણુજી ॥ તારા વીના મુક્ત નહીં
 નાથજી ॥ મોક્ષ પામશે બેહુ સાથજી ॥ ૬૭ ॥ ॥ દાગ ॥ સાથે મોક્ષ પામશે
 હુમણા ॥ જઈ કરે વિવિધ પ્રકારજી ॥ કાંઈ એક કાળ રહી સર્વગમાં ॥ સકુ સ્વામી
 સંભોગ અપારજી ॥ ૬૮ ॥ પછી જઈ તમો પ્રજ વીધે ॥ થશે ઉદ્ભવ કલાવતીજી ॥ કન્યા
 મનોહર રાધીકા નામે ॥ થશે અચાની સંભવ સતીજી ॥ ૬૯ ॥ જીવન મુક્ત થઈ તે સાથે ॥
 ગૌલોકમાં જશે નર નારીજી ॥ એ પ્રકારે સદા પતી સાથે ॥ સતી રહેજે તું સુખકારીજી
 ॥ ૭૦ ॥ જીવન મુક્ત અક્ષય સુખ ॥ ભોગવે સર્વત્ર કાળ સમાનજી ॥ તે પણ નીરંતર
 ધરેછે ॥ શ્રીકૃષ્ણ પદાંબુજ ધ્યાનજી ॥ ૭૧ ॥ તે પ્રભુ સાથે સદા સર્વદા ॥ તમો રહેશે
 સુખરૂપ સતીજી ॥ એ વરદાન આપું બ્રહ્માએ ॥ પ્રણામ કરી રહ્યાં દંપતીજી ॥ ૭૨ ॥ કમ-
 લોદ્ભવ સ્વાલય ગયા ॥ તે ભોગવે ભોગ સુખ મુજજી ॥ સુચંદ્રનૃપ કાળ પામીને ॥
 તે જન્મ્યો વૃષભાન ગોકુળજી ॥ ૭૩ ॥ પદ્માવતીના જડર વીધે ॥ સુરભાન નારેતસ કરી-
 જી ॥ પુર્યજ્ઞાન હરી અંશ થયે ॥ સદા ધ્યાન જેને શ્રી હરીજી ॥ ૭૪ ॥ શુક્લપક્ષ સરી સમ
 વૃદ્ધી ॥ વૃજ વીધે પામે વૃજ ધીપજી ॥ સર્વજ્ઞ સદા યાગી જનતે ॥ મન હરી પાદાબ્જ

સમીપજી ॥૭૫॥ નંદને ખંધુ સમ પ્રીયતે ॥ કામ સમરૂપ ગુણવાનજી ॥ કળાવતી મ-
 ગટ થઈછે ॥ અયોની સંભવ રૂપ વાનજી ॥૭૬॥ જન્માન્તરનું જ્ઞાન સાધ્વીને ॥ કમળા
 અંશ સતી સાક્ષાતજી ॥ શ્રેષ્ઠ નૃપતી મહા સુંદર ॥ ભલંદન નામ છે વીજ્ઞાતજી ॥
 ॥૭૭॥ નૃપને કન્યા પ્રાપ્ત થયાંતે ॥ યજ્ઞકુંડમાંથી થઈ ઉત્પન્નજી ॥ હાસ્યવદની રૂપવતી
 તે ॥ ખાળા સ્તનપાન ધરેછે મનજી ॥૭૮॥ તેજ જળહળ થઈરહ્યું ॥ તત્ત કાંચન પ્ર-
 ભા સમાનજી ॥ કન્યા લઈ નૃપે હૃદે આંખી ॥ સ્વકાન્તાને આપી સુખદાનજી ॥૭૯॥
 માળાવતી સ્તનપાને તેનું ॥ કૃત્ય પોષણ હૃષે અપારજી ॥ તેને અન્નપ્રાસન અર્થે ॥ સોદ્યો
 સુભદીન સુભવારજી ॥૮૦॥ નામકર્ણ કરતી વેળા ત્યાં ॥ થઈ ગગનવાણી ગંભીરજી ॥
 કળાવતી નામ એ કન્યાનું ॥ તમો રાખજો નૃપતી ધીરજી ॥૮૧॥ એ વચન સાંભળીને
 રાજા ॥ રાજ્યું નામ તે થઈ પ્રસન્નજી ॥ વીમ્બ ખંદીને દાન વીવીધ ॥ આખ્યાં ભીક્ષુકને
 ખહુ ધનજી ॥૮૨॥ સર્વને ભોજન કરાવ્યાંતે ॥ કર્યો મહોત્સવ સુખદાનજી ॥ કાળ પા-
 મીને કળાવતીતે ॥ કન્યા થઈ ચાવાવસ્થા વાનજી ॥૮૩॥ અતી સુંદર રૂપ સ્યામા ॥
 મુનીજન, માનસ મોહનજી ॥ આરૂં ચંપકવર્ણ શોભિત ॥ સરદ ચંદ્ર આનનજી ॥૮૪॥
 દીવ્યવસ્ત્રને રત્નાભુષણ ॥ મધુલ પદ્ય સમ લોચનજી ॥ મન્ત્રગજ સમગતી શોભે ॥ રા-
 જમાર્ગે કરતી ગમનજી ॥૮૫॥ માર્ગે જતી સતી નંદજીએ ॥ આનંદ યુક્ત દીડી તે ખા-
 ળજી ॥ જીતેન્દ્રી અને જ્ઞાનીછે પણ ॥ મુઝા થઈ જોઈ તત્કાળજી ॥૮૬॥ ॥ લોકને
 પુછ્યું નંદે સાદર ॥ સુંદર કન્યા કોની જાયજી ॥ ભલંદન નૃપતી એ કન્યા ॥ નામ
 કળાવતી કહેવાયજી ॥૮૭॥ કમળા કળા મગટ થઈ ॥ કૃત્ય નૃપ મંદીર પાવનજી ॥
 ક્રીડા અર્થે સખી મંદીર ॥ જાય કહી ગયા એમ જનજી ॥૮૮॥ હરખીત થઈ નંદ પોતે ॥
 સીએરથ આરોહી પ્રજ્ઞેસજી ॥ તે ચાલ્યા રાજમંદીર પ્રત્યે ॥ કર્યો રાજસભામાં પ્રવેશ-
 જી ॥૮૯॥ ઉડયાં તહાં રાજસભા સર્વે ॥ મળી આખું સ્વર્ણ સીંહાસણજી ॥ પ્રીય ભાષણ
 કરી પરસપર ॥ સહ બેઠા નીજ નીજસનજી ॥૯૦॥ વીનય નયતી સહનંદ ॥ બોલ્યા
 ઘટીત વાણ મુની જાણજી ॥ નીતી નીપુણ રાજેન્દ્ર તમો ॥ સાંભળા કહું સુભવાણજી
 ॥૯૧॥ ॥ નંદ ઉવાચ ॥ સંખંધ કરે તમો કન્યાનો ॥ સુભ કેઠાયુંછે કહું આ-
 જજી ॥ સુરભાન સુત પ્રથમાનું ॥ મહા સુંદર તે પ્રજ્ઞરાજજી ॥૯૨॥ અતી વીચીક્ષણ
 રૂપસંપન્ન ॥ નારાયણ અંસ ગુણવાનજી ॥ સ્થીર ચોવન યુક્તને યોગી ॥ જતી સ્મર યુવા
 • સુખદાનજી ॥૯૩॥ કન્યા તવ અયોની સંભવ ॥ યજ્ઞકુંડ સમુદ્ભવ સતીજી ॥ ત્રેલોક્ય
 મોહીની એ અખળા ॥ કમળા અંશછે કળાવતીજી ॥૯૪॥ ॥ વલાણ ॥ કલાવતીને
 પ્રથમાનુએ ॥ યથા યોગ્ય નંદ વાક્ય મુણીરે ॥ નંદ પ્રત્યે સભા મધ્યે તાંહાં ॥ નૃપ બોલ્યા
 વીનય સહમુનીરે ॥૯૫॥ ॥ કડકું પ મું ॥ ॥ રાગ કાકીની દેશી ॥ ॥ ભલંદન ઉવાચ ॥

રામંધ તે વીધી વશ થાએ ॥ માહારે હાથે નહી પ્રજરાએ ॥ ચોગ કરતાં સદા છે વીધા-
 તા ॥ જન્મદાતા પિતાનેરે માતા ॥૬૬॥ કોણ પત્નિ કોની કોણુ શ્વામી ॥ જાણે
 શાધન અંતરયામી ॥ કર્માનું સાર છે ફલદાતા ॥ સરવેનું કારણ વીધાતા ॥૬૭॥ પ્રશ-
 ભાનુ છે ગોપ અનુપ ॥ કન્યા માયાએ માનુશરૂપ ॥ ખન્યો જાતી રમર નીરવાણુ ॥ છે
 અનાદીનો સખંધ જાણુ ॥૬૮॥ એહને રાધીકા કન્યા થશે ॥ સુદામાના શ્રાપને વશે ॥
 અચોની સંભવ ઉતપતી ॥ કૃષ્ણ માણાધીક સદાશતી ॥૬૯॥ એહેના દરશન માત્રે કરી ॥
 મુકિત હોશે કથા કહું ખરી ॥ ઇતીહાસ એછે પુરાતન ॥ સાંભળી થઆ સહ પ્રશન
 ॥૧૦૦॥ પ્રરાભાનુંતો આશ્રમ કરી ॥ અન્ય કરવા લાગ્યા મુદ ભરી ॥ નંદ આશ્રમ
 કરે આનંદ ॥ સર્વેથી વીલક્ષણ સુખકંદ ॥૧૦૧॥ મણી રત્નજડીતં નીધાન ॥ રાશી-
 ભાનની જોત શમાન ॥ અતી ઉનંત.કલશ રાજે ॥ ચહું પાસે તે પ્રાગ ખીરાજે ॥૧૦૨॥
 ચાર ચંપક પુષ્પ વીશાળ ॥ શ્રીફલ પુંગીફલ રશાલ ॥ ખર્જુર ડાડીમ તરૂં જંખ ॥
 કંદળી દેતકી ને કદંબ ॥૧૦૩॥ માહારમ્ય રમણના સ્થાન ॥ નાનાવીધના પુષ્પવૈ-
 માન ॥ પરજનને અંતી દુર્ગમ ॥ નીજ જનને સદા શુગમ ॥૧૦૪॥ ધામ શાત ધનુષ
 પ્રમાણુ ॥ ઉર્ધ્વતાનુ તે એ નીરમાણુ ॥ ચીત્ર ચીત્રીત મણી હરીત ॥ વજ્રમાણી કપાટ
 રચીત ॥૧૦૫॥ સ્વર્ણ ચાર રત્નમાણી સાર ॥ નંદાલય શોભીત અપાર ॥ મણીરત્ન
 રંગ વીવીધાન ॥ રાજમાર્ગ રચ્યો સુખદાન ॥૧૦૬॥ રચી વેદીકા તે મનોહર ॥ પ્રંદા
 વને ગઆ કારીગર ॥ રાશમંડપ રચ્યોછે સાર ॥ માહા સુંદર મંડલાકાર ॥૧૦૭॥
 નાના જાતીના પુષ્પ સહીત ॥ શુરભીકંત વાયુ વહીત ॥ રત્નદીપ કળશ ઉજવળ ॥
 પુષ્પ વૈમાન પુષ્પીતશરા ॥૧૦૮॥ રાશસ્થળ કરી નીરમાણુ ॥ ફરી જીવે પ્રંદાવન જાણુ ॥
 પ્રંદાવન વીશે ખીજ સ્થાન ॥ ક્રીડા અર્થે રચ્યા સુખદાન ॥૧૦૯॥ હરી રાધા અર્થે મનો-
 હર ॥ ચાહ્યા મધુવન અભીતર ॥ વટમુલ સમીપ સુંદર ॥ ચતુર્વેદી રચી સુખાકર ॥૧૧૦॥
 પતાકાને તોરણ સર્જીત ॥ શોભા શ્વેત ચામર અદભુત ॥ રત્નશૈઆ શોભીત અપાર ॥
 અતી ઉત્તમ અંતરાગાર ॥૧૧૧॥ રતિ ગૃહથી રમ્યતા કરી ॥ નગર વિષે આવ્યાછે
 ફરી ॥ જે જેહેને અર્થે નીર્મ્યા ધામ ॥ તેપર લખ્યા તે તેના નામ ॥૧૧૨॥ વિશ્વકર્મા
 શિલ્પી યક્ષ સાથ ॥ આવ્યા સુતા જ્યાં ગોકુળનાથ ॥ ધામ કામથી પામી વિરામ ॥
 શ્રી હરીને કર્યા છે પ્રણામ ॥૧૧૩॥ શ્વાલય વિષે આનંદવરના ॥ સૌ ચાહ્યા ધરી કૃષ્ણાનુ
 ધ્યાન ॥ નારદ હોએ જે સુદૃતિજન ॥ થાએ તેને જે ઇચ્છિત મન ॥૧૧૪॥ પુર રચ્યું
 આશ્ચર્ય તેહ ॥ ઇશ્વરીચાએ થયુંછે એહ ॥ ॥ વલણુ ॥ એ કહ્યું મેં નારદ
 સરવે ॥ હરિ ચરિત્ર મંગળદાયરે ॥ સુખદાતાને પાતક હરતા ॥ હવે શું સાંભળવા ઇ-
 ચ્છાયરે ॥૧૧૫॥ ॥ કડવું ક કું ॥ ॥ રાગ કાલેરો ॥ ॥ નારદ ઉવાચ ॥

આ પુત્રનું નામ વંદાવનછું ॥ કેમ થયું કહો ભગવનછું ॥ શિષ્ય જાણી ચોતાનાં આ-
શ્રિતછું ॥ કહો કૃષ્ણ છો તત્ત્વ વિત્ત ॥૧૧૬ા ॥ ઢાળ ॥ ॥ શુભ ઉવાચ ॥
સાંભળી નારાયણ રૂપિ ॥ એહેવું નારદનું વચનછું ॥ સૌનક તે તમે સાંભળો ॥ સમગ્ર
તબ પુરાતનછું ॥૧૧૭ા ॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ પુરવે કેદાર નામે રાજ ॥
થયો સમદ્વિપ અધિસ્થાયછું ॥ સત્યવાદી સત્યયુગ વિષે ॥ નારદ ધર્મરત સદાયછું ॥૧૧૮ા ॥
નૃપ રમાણ કરેછે નિત્યે ॥ સહનારી પુત્ર ધન સાથછું ॥ પુત્ર વત મળ પામેછે તે ॥ મહા
ધર્મીષ્ઠ સંઘ ભૂનાથછું ॥૧૧૯ા ॥ કર્યા સત અશ્વમેધ તેને ॥ નથી ઇચ્છા તેણે ઇંદ્રાસન-
છું ॥ પુત્ર્ય કર્યા નાનાવિધ ખડુ ॥ ફલ કાંક્ષા નહીં નૃપ મનછું ॥૧૨૦ા ॥ સર્વ નિત્ય નૈ-
મિતિક કર્મ ॥ કરે શ્રી કૃષ્ણને પ્રીતિકૃતછું ॥ કેદાર તુલ્ય પૂનીત રાજ ॥ ભુમે ન ભૂતો
ન ભવિષ્ય તછું ॥૧૨૧ા ॥ ત્રીલોક્ય મોહીની રાણી તેને ॥ ઉપદેશી સ્થિત કરી મનછું
પુત્રને રાજ આશન આપી ॥ તપ અર્થે ગયો નૃપ વનછું ॥૧૨૨ા ॥ એકાંતિક હરીભક્ત રાજા ॥
કરે નીરંતર હરિધ્યાનછું ॥ સુદર્શનચક્ર રહે સદા ॥ રક્ષાર્થે પ્રેરીત ભગવાનછું ॥૧૨૩ા ॥
ખડુ કાળ તપ કરી નૃપ ॥ કર્યું ગૌલોક મત્યે ગમનછું ॥ કેદાર નામ ત્યાં તિર્થ થયું ॥ હ-
રીભક્તને સુખ સદનછું ॥૧૨૪ા ॥ હજી પાગુ તહાં પ્રાણી ॥ મરણ પામે સઘ મુક્ત થાયછું ॥
તેહેની કમળા અંશ કન્યા ॥ એક વંદાનામ કહેવાયછું ॥૧૨૫ા ॥ તપસ્વી નહીં પરણી
કોને ॥ ખડુ યોગશાસ્ત્ર પિસારદછું ॥ દુર્વાસાએ મહા મંત્ર આપ્યો ॥ શ્રી હરી પ્રસંનાર્થ
નારદછું ॥૧૨૬ા ॥ તે વિરક્ત થઈ ગૃહ તછું ॥ કન્યા તપ અર્થે ગઈ વનછું ॥ વરસ
ખટ સહસ્ર ઉગ્ર ॥ તપ તપી સ્થાન નીર્જનછું ॥૧૨૭ા ॥ તહાં શ્રી કૃષ્ણ થયા પ્રગટ ॥
ભક્તવત્સલ શ્રી ભગવાનછું ॥ પ્રસન્ન વદન કરી બોલ્યા ॥ તું માગ્ય ઇચ્છિત વરદાનછું
॥૧૨૮ા ॥ રાધિકા રમાણ દીડા તેણે ॥ સુંદર રૂપ કોટી અનંગછું ॥ મુર્છિત થઈછે તહાં
નારી ॥ કામખાણ પીડિત તે અંગછું ॥૧૨૯ા ॥ શીઘ્રે વર તહાં માગ્યો તેણે ॥ મારા
પતિ થાઓ તમે નાથછું ॥ એમ હોશે કહ્યું હરી પોતે ॥ કર્યું રમણ તેની સાથછું ॥
॥૧૩૦ા ॥ પછી ગૌલોક વિષે ગઈતે ॥ કૌતુકી શ્રી કૃષ્ણ સહ જાણછું ॥ રાધિકા સમ
સૌભાગવતિ ॥ ગોપી થઈ શ્રેષ્ઠ નિરવાણછું ॥૧૩૧ા ॥ વંદા તહાં તપ તપી તેથી ॥ વન
નામે થયું વંદાવનછું ॥ વળી વૃદાસહ શ્રી હરીનું ॥ ક્ષિપ્રસ્થાન તેથી મુનીજનછું ॥૧૩૨ા ॥
વળી કહુંછું શ્રેષ્ઠ હેતુ ॥ તે તું સાંભળ વિચિ નંદનછું ॥ જોણે કરીને પુખ્ત ક્ષેત્રનું ॥ મુની
નામ થયું વંદાવનછું ॥૧૩૩ા ॥ રાધિકાના સોળ નામ વિષે મેં ॥ સૃતિથી સાંભળ્યું વં-
દાનામછું ॥ તેહેનું રમણ સ્થાન તેથી ॥ થયું વંદાવન મુખ ધામછું ॥૧૩૪ા ॥ ગૌલોક
વિષે ક્ષિપ્ર અર્થે ॥ પુરે કૃષ્ણે કર્યું નિરમાણછું ॥ પ્રીતિએ વંદાવન એહેવું ॥ તે નામ થયું
પ્રહિમા જાણછું ॥૧૩૫ા ॥ ॥ નારદ ઉવાચ ॥ કોણ નામ સોડસ તે કહો ॥ રાધાના

વિશ્વ ગુરૂ પાવન ॥ શિષ્યપર દયા કરે સ્વામી ॥ તે સાંભળવાને ઇચ્છે મન ॥
 ॥૧૩૬॥ સાંભળયા છે મેં સહસ્ર નામ ॥ શામવેદ નિરૂપીત જોડે ॥ સહસ્ર મહેતા
 સોડસ છે ॥ કે અન્ય પ્રભુ છે તેથી જોડે ॥૧૩૭॥ ॥ વલણ ॥ એહં નામ મહા
 દિવ્યરૂપ ॥ ભક્ત વાંચિત વિશ્વ પાવનરે ॥ જગમાતા જગ વિષે પોતે ॥ ગુમરૂપ ભ-
 ક્ત સંભાવનરે ॥૧૩૮॥ કુંડલું ૭ મું ॥ રાગ મારૂની ચોપાઈ ॥ શ્રી નારાયણ
 ઉવાચ ॥ નારદજી રાધા રાસેશ્વરી ॥ રાસવાસીની રસીકેશ્વરી ॥ કૃષ્ણપ્રાણાધિકા
 કૃષ્ણમીયા ॥ કૃષ્ણસ્વરૂપીણી કમનીઆ ॥૧૩૯॥ કૃષ્ણવાંમાંશેશંભુત ભાણી ॥ દેવી
 પરમાનંદરૂપીણી ॥ યાંગમાયા કૃષ્ણાં વૃંદાવની ॥ વૃંદા વૃંદાવનવિનોદની ॥૧૪૦॥
 ચંદ્રાવળી ચંદ્રકાંતા સતિ ॥ સતચંદ્રઆભા તનવતી ॥ એ પ્રકારે સોડ સતિ નામ ॥
 મધ્યે રાધા નામ મુખ્યામ ॥૧૪૧॥ પ્રથમ પ્રભુનું આલિંધન ॥ તેથી રાધા નામ કીરતન
 ॥ રાસેશ્વર છે પોતે શ્રી હરી ॥ એની પત્નિ તેથી રાસેશ્વરી ॥૧૪૨॥ સરવાંસ રસીકની
 અતિ ॥ પોતે શ્રેષ્ઠ દેવી ભગવતી ॥ પુરે સંતવદે તેજી કરી ॥ નામા વિધાન નરસીકેશ્વરી
 ॥૧૪૩॥ જેનો રાસ વિષે વાસગણી ॥ તેથી નામ તે રાસ વાસીણી ॥ પ્રાણાધિક પ્રીયા
 ભગવન ॥ કૃષ્ણ પ્રાણાધિકા કીરતન ॥૧૪૪॥ કૃષ્ણને પ્રીય તે અતિ કહે ॥ જેને કૃ-
 ણુ અતિ પ્રીય રહે ॥ સર્વે વેદ ગણ તેથી કહે ॥ કૃષ્ણપ્રીયા નામ સુખ લહે ॥૧૪૫॥
 કૃષ્ણ સ્વરૂપને નિજધરે ॥ આશક્ત થઈને લીલા કરે ॥ સર્વાંસ છે કૃષ્ણ સમાન ॥ કૃષ્ણ
 રૂપીણી તેથી પ્રમાણ ॥૧૪૬॥ પ્રગટી કૃષ્ણ અર્ધાંગ વામ ॥ કૃષ્ણ વામાંસ શંભુત નામ
 ॥ પરમાનંદ રાસી સુમતી ॥ પરમાનંદ રૂપીણી સતિ ॥૧૪૭॥ કૃસ છે શોધકારી વચન
 ॥ જુ એ શ્રેષ્ઠ વાચમુની જન ॥ અકાર દાન વાચક ભાણી ॥ તેથી કૃષ્ણનામ દેવી ગાણી
 ॥૧૪૮॥ જેનો વૃંદાવનમાં આરામ ॥ તેથી વૃંદાવની એવું નામ ॥ વળી વૃંદાવનની અ-
 વિષ્ટા ॥ ખીન્નું કારણું નામ પ્રતિષ્ઠા ॥૧૪૯॥ વૃંદ શબ્દ શબ્દ વાચ જાણ ॥ છે વાચક
 અકાર પ્રમાણ ॥ જેને સખી વૃંદ છે સ્વજન ॥ તેથી વૃંદા નામ કીરતન ॥૧૫૦॥ વી-
 નોદ સંયુત વાક્ય કહી ॥ જે સ્થાનક વિષે રહે સહી ॥ તેજી કરી નિગમ વદતી ॥ વૃંદા-
 વન વિનોદની સતિ ॥૧૫૧॥ ચંદ્રાકાર નખાવળી સહી ॥ કૃષ્ણ નામ ચંદ્રાવળી કહી
 ॥ ચંદ્રતુલ્ય કાંતિ રહે સદા ॥ સત ચંદ્રઆભા તેથી વદા ॥૧૫૨॥ એ સોડસ નામ કથા
 હરી ॥ જ્ઞાને અર્થ વ્યાખ્યાને કરી ॥ જ્ઞાને કહ્યું મારા જનકને ॥ ધર્મે કહ્યું કૃપાં
 કરી મને ॥૧૫૩॥ પુષ્કર તિથે મહામુની જન ॥ રાધા પ્રભાવ મહા પાવન ॥ સ્તોત્ર
 પુનીત કહ્યું મેં તને ॥ એ ન કેવું મુનીનીંદકને ॥૧૫૪॥ ત્રીકાળ સ્તોત્ર સદા જે કહે ॥
 રાધા માધવ પદ ભક્તિ લહે ॥ અંતે પ્રામ કૃષ્ણનું સેવન ॥ સહ નિવાસી હોએ તે જન

॥૧૫૫॥ વૃત્તદાન ઉપવાસે કરી ॥ વેદ પાઠ યજ્ઞતિથે કરી ॥ સર્વ મહિમ પ્રદક્ષિણા કરે
 ॥૧૫૬॥ નીચમ ધ્યાનને ધરે ॥૧૫૭॥ સર્ણાંગતનું કરે રક્ષણ ॥ દેવ વૈષ્ણવ સંત દર્શણ ॥
 એ સર્વનું રૂળ કહે શહી ॥ સ્તોત્ર પાઠને પહોંચે નહીં ॥૧૫૮॥ સ્તોત્ર પ્રભાવ અક્ષય
 કહી ॥ જીવનમુક્ત જન હોએ સહી ॥ રાધા સ્તોત્ર કહ્યું સુખકંદ ॥ શ્રોતા નારદ મન
 આનંદ ॥૧૫૯॥ ॥ નારદ ઉવાચ ॥ સાંભળ્યું સ્તોત્ર મહા સુંદર ॥ કૃષ્ણકથા
 પર્મ વિચીતર ॥ તવ ચર્ણ પ્રસાદથી નાથ ॥ જાગી શું જોલ્યા ગોપની સાથ ॥૧૬૦॥
 ॥ નારાયણ ઉવાચ ॥ શિલ્પી ગયા કરીને ભવન ॥ અરુણોદયે જાગ્યા છે જન ॥
 ઉઠી નગર વિલક્ષણ દેખી ॥ સ્વર્ગ થકી છે રમ્ય વિશેષી ॥૧૬૧॥ આ શું આશ્ચર્ય
 થયું છે પંત ॥ પ્રજ્વલાશી કહે સહુ જન ॥ કોણે જાણે કોણ રૂપે કરી ॥ કો પ્રગટ થયા
 ભૂ ઉપરી ॥૧૬૨॥ મનમાં જાણ્યું છે પ્રજ્વલૂપ ॥ ગર્ગ વાક્ય સ્મરણ અનૂપ ॥ હરી ઇ-
 રજા થકી રૂપિરાચે ॥ સર્વ વિશ્વચરાચર થાયે ॥૧૬૩॥ બ્રહ્માઆદી ત્રણ પરીઅંત ॥
 હરી અગુટી, વિલાસ સૌ જંત ॥ ઉત્પત્તિ લયછે જેને સાધ્ય ॥ તેને શું રહે ખીન્નું અસાધ્ય
 ॥૧૬૪॥ ઇશ ધર્મ અનંત બ્રહ્માએ ॥ જેના ચર્ણાંબુજને ધાએ ॥ પરમાત્મા સઉ સા-
 ધ્યકારી ॥ માયાએ માનુષ્યરૂપ ધારી ॥૧૬૫॥ બધું નગર પોતે શ્રી હરી ॥ ગૃહ ગૃહ
 જોયાં સઉ કરી ॥ વાંચી વાંચી લખ્યા છે જે નામ ॥ સરવે ગોપને આપ્યા ધામ ॥૧૬૬॥
 મહા આનંદ નંદ ગોપેશ ॥ વૃષભાન કૌતુકી વૃજ્ઞેશ ॥ નિજ જન સાથે લઈકરી ॥
 પેઠાં આશ્રમ મહા મુદ ભરી ॥૧૬૭॥ સરવે વૃંદાવન વિશ્રામ ॥ કર્યો પ્રવેશ નિજ નિજ
 ધામ ॥ સર્વે ગોપ થયા મુદભર ॥ સ્વસ્થાન જોઇને મનોહર ॥૧૬૮॥ બાળ બાળકી
 મન હરસીત ॥ કરે રમણ ઉત્તમ તહાં નિત ॥ કૃષ્ણખજાણેવ શીશુ સાથ ॥ કરે ક્રીડા
 પોતે વિશ્વનાથ ॥૧૬૯॥ એ પ્રકારે કહ્યું સૌ જાણ ॥ સમગ્ર નગ્રનું નિરમાણ ॥ કૃષ્ણ
 કથા મહા વિસારદ ॥ તુજને કહી છે મેં નારદ ॥૧૭૦॥ ॥ વલણ ॥ નારદને
 કહી નારાયણ ॥ સાંભળે ગુલાખ્યા સુખદાયરે ॥ માન કહે કથા બુર્જ એ તે ॥ થયા
 સમ દસમે અધ્યાયરે ॥૧૭૧॥ ઇતીશ્રી. ॥

અધ્યાય ૧૮ મો.

॥ કડવું ૧ હું ॥ રાગ રામગરી ॥ શ્રી શૈનક ઉવાચ ॥ સુત રહસ્ય એ-
 મનો હરજી ॥ શ્રી કૃષ્ણચરીત્ર સુખા કરજી ॥ મોક્ષદાતા સાંભળી નારદજી ॥ શું પુછ્યાં
 ચરીત્ર વિસારદજી ॥૧॥ ॥ ઢાળ ॥ ॥ સુતઉવાચ ॥ નગર નિરમાણ સાંભળી
 ॥ દેવરૂપી મહા મુનીજન ॥ પૂછે છે શ્રી કૃષ્ણચરીતર ॥ અવર મનોહર પાવન ॥૨॥
 ॥ નારદ ઉવાચ ॥ શ્રી કૃષ્ણાખ્યાન મહાચરીત્ર ॥ પ્રભુ પરમપીયુષ વત ॥ જ્ઞાન
 સીધુ કહેની મુજને ॥ હું છુ શિષ્ય શાણાંગત ॥૩॥ નારદ વાચક સાંભળીને ॥ નારાયણ

મન માહાનંદ ॥ કહેવા લાગ્યા ઇશ ચરીત્ર ॥ પરમ અદ્ભૂતને સુખ કંદ ॥૪૥ ॥ શ્રી
 નારાયણ ઉવાચ ॥ એક સમે સૌ ખાળ સાથે ॥ ખળ સહીત શ્રી ભુગવત ॥ ચાલ્યા
 મલુ મધુવન વિષે ॥ યમુના તીર મહા પાવન ॥ પાપ ચારેછે ઔઘન સમુહને ॥ તાહાં
 ખાળકરે ખહુ ક્રીડા ॥ ક્ષુધિત થયા ગોપ સરવે ॥ તેને ક્ષુધા કરે ખહુ પીડા ॥૬૥ ॥ ક્ષુધા
 પીડે કહે ગોપ શિશુ ॥ સાંભળો કૃષ્ણ પરમાનંદ ॥ કરીકરને શી આજ્ઞા મલુછ ॥ કેમ
 કરવું કહે ગોવિંદ ॥૭૥ ॥ શિશુના વચન સાંભળીને ॥ તે પ્રતે બોલ્યા કૃપાળુ હરી ॥
 હિતકારીને સત્ય વાયક ॥ મલુ પ્રસન્ન વદન કરી ॥૮૥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ ખા-
 ણ જાઓ તમો હ્યાં થકી ॥ વિમનું યજ્ઞસ્થાન પાવન ॥ બ્રાહ્મણ યજ્ઞ કરેછે સહુ ॥ ત્યાં
 જઈ કરે યાચના અંનાદ્વા પિત્રા સર્વેસં કામ યજ્ઞ ॥ કરે વેદોક્ત વિસારદ ॥ સદા નિ-
 સ્કામ રહે વૈષ્ણવ ॥ મુમુક્ષુ મને પુત્રે નારદ ॥૧૦૥ ॥ માયાએ કરી મને નહીં જાણે ॥
 માયાએ ધૃતું મેં માનુષ્ય રૂપ ॥ શ્રી કૃષ્ણના વચન સાંભળી ॥ હિતકારી પરમ અનૂપ
 ॥૧૧૥ ॥ વિમ યજ્ઞસ્થાને ગયા ગોપો ॥ જઈ ઉભા તે નમ્રકંધર ॥ નમસ્કાર કરી બોલ્યા
 ખાજો ॥ વિમ પત્ની પતિ પ્રતાવર ॥૧૨૥ ॥ અન્ન આપો માતાજી અમનેના ક્ષુધીત
 ખાળક સૌ જાણી ॥ ખાળ વચન સાંભળી દેખી ॥ સાધ્વી પૂછે છે અમૃત વાણી
 ॥૧૩૥ ॥ વિમ પત્નિ ઉવાચ ॥ કોણ તમોછો કોણે મોકલ્યા ॥ કહેને કોણ તમારા
 નામ ૫ ખહુ વિધના અન આપશું ॥ સહવ્યંજન પ્રાણ વિશ્રામ ॥૧૪૥ ॥ બ્રાહ્મણીના વચન
 સાંભળી ॥ તે પ્રત્યે બોલ્યા ખાળકો વાણ ॥ ખાળા ઉવાચ ॥ મોકલ્યા અમને રામકૃષ્ણ ॥
 હમને ક્ષુધાપીડીત જાણ ॥૧૫૥ ॥ આપો અન માતાજી અમને ॥ ઉતાવળા જઈએ તેની પાસ
 ॥ હ્યાંથી દુર ભાંડીરવનમાં ॥ વટમૂળે રામકૃષ્ણ નીતસ ॥૧૬૥ ॥ શ્રમીતને ક્ષુધિત થયાછે ॥
 તમો પાસે અન્ન યાચે માત ॥ આપવું કે નહિ આપવું તે ॥ શિષ્ટે કહે માતા તમો
 વાત ॥૧૭૥ ॥ ગોપના વચન સાંભળીને ॥ થઈ આનંદ અસૂલોચન ॥ પુલકાંચીત સર્વાંગ
 થઈ ॥ મલુ પાદાબ્જ દર્શન મન ॥૧૮૥ ॥ નાના વ્યંજન સંયુક્ત લીધાં ॥ ખહુ અન્ન
 માહા મનોહર ॥ મિષ્ટ ભોજન નાનાવિધના ॥ દધીક્ષીર મધુ ઘ્રતપર ॥૧૯૥ ॥ સુવર્ણપાત્ર
 ભરીને ચાલ્યાં ॥ વિમ પત્નિ શ્રી હરીને શર્ણુ ॥ નાના મનોરથ કરે મનમાં ॥ સતીને
 ધન્ય કૃષ્ણ દર્શણ ॥૨૦૥ ॥ કૃષ્ણ રામ સહ જઈ દીડા ॥ સહ ખાળકરૂપ અનુપ ॥ વટ
 મુળે મલુ ખેડા શોભે ॥ ઉડુગણ મધે સસી રૂપ ॥૨૧૥ ॥ શ્યામ કીશોર વય સુંદર ॥
 કૃત્ય પીતવસ્ત્ર પરીધાન ॥ શાંત રાધાકાંત મનોહર ॥ આનન સરદ ચંદ્ર સમાન ॥૨૨૥ ॥
 રત્નાલંકાર ભૂષિત શોભે ॥ કર કંકણ કર્ણ કુંડળ ॥ ઘોતમાન કાંતી ખહુ રાજે ॥
 મલુના યુગળ ગંડસ્થળ ॥૨૩૥ ॥ જાંતુ પર્યંત વિશાળ છે ॥ મુખ રત્નમાળ પરીધાન ॥
 માળતી માળા કંઠ રદય ॥ શોભે સુંદર શ્રી ભગવાન ॥૨૪૥ ॥ ચંદનાગર કસ્તુરી વળી ॥

કુંભકૃતિ ભગવન ॥ પદ્મ પાંખાધર શોભે પ્રભુ ॥ પદ્મ દાડીમખીજ જ્ઞાન ॥
 પ્રભા મયુરખીજ મુકુટ શોભે ॥ મનોહર મોરલી સુખાજે ॥ કદંબ પુષ્પ યુગમ કર્ણે ॥
 મહા સુંદર તેજ વિરાજે ॥ ૨૬ ॥ ધ્યાના સાધ્યછે યોગીને પ્રભુ ॥ વળી ભક્તાનુ ગ્રહ તત્પર ॥
 ઇશધર્મને ખજા શેષ ॥ સ્તુતિ કરે ઇંદ્ર મુનીશ્વર ॥ ૨૭ ॥ એવા પ્રભુજીને જોઈ કરી ॥
 તેણે પ્રણામ્યા તે વિશ્વાધાર ॥ પોતાની જ્ઞાન બુદ્ધિ પ્રમાણે ॥ હરીને સ્તવેછે દિગ્ગજાર ॥
 ॥ ૨૮ ॥ ॥ વિપ્ર પતિન ઉવાચ ॥ તમે બ્રહ્મ પરમ ધામછો ॥ પ્રભુ નીરીહ નીર
 અહંકાર ॥ વળી નીરુગુ ને નીરાકાર ॥ હરી સગુણ પોતે આકાર ॥ ૨૯ ॥ સાક્ષીરૂપ
 નીલીમ પ્રભુજી ॥ વિશ્વાધાર પરમાત્મા જાગુ ॥ મકૂતી પુરૂષ તમે પોતે ॥ તેથી પ કા-
 રણ નિર્વાણ ॥ ૩૦ ॥ શ્રદ્ધા સ્થીતી ને અંતકર્તા ॥ મૃતી કહે ત્રણ દેવપર ॥ તે તમે સર્વ
 ખીજ રૂપેજો ॥ પોતે બ્રહ્મા વિશ્વ મહેશ્વર ॥ ૩૧ ॥ જેના શેષ શેષ વીધે રહે ॥ અખિલ
 વિશ્વ યથા અવકાશ ॥ માહા વીરાટને માહા વિશ્વ ॥ તેના જનક તમે પ્રકાશ ॥ ૩૨ ॥
 તેજસ્વીનુ તેજ તમે સ્વામિ ॥ જ્ઞાનીનું જ્ઞાન શ્રી ભગવાન ॥ નેતી નેતી વેદ નીરૂપીત ॥
 કોણ સંજ્ઞે કેમ કરે ધ્યાન ॥ ૩૩ ॥ આકાશાદી તત્ત્વ તમે સર્વ ॥ શક્તિ ખીજક શક્તિ
 સ્વરૂપ ॥ સર્વ શક્તિધર સ્વયં જોતી ॥ સર્વાનંદ સનાતન ભુવ ॥ ૩૪ ॥ આકાર નહી ને
 દેહછે ॥ અતીન્દ્રીય કરે સર્વ ભોગ ॥ સરસ્વતિ ને જડ મહેશ્વર ॥ તમે થકી ચૈતન્ય
 સંચોગ ॥ ૩૫ ॥ શેષધર્મ વિધી પાર્વતિ ॥ કમળા રાધા સાગીત્રી જાણુ ॥ વેદ મૂર્જડ નહે
 સર્વે ॥ ચૈતન્ય એક તમે નિરવાણુ ॥ ૩૬ ॥ અંસ્કારહીન અમે આમળા ॥ સ્તવન ક-
 રીએ કોણુ વિધિ ॥ અભયદાતા પ્રસન્ન થાઓ ॥ દીનમંદુ કૃણુ દયાનિધી ॥ ૩૭ ॥
 ॥ વલાણુ ॥ સુખનીધી વિપ્ર પતિન કૃત ॥ સ્તોત્ર ભણુ ત્રિકાળ જે એહરે ॥ સદગતિ
 વિપ્ર પતિનવત ॥ પામે તે જન નીરસંદેહરે ॥ ૩૮ ॥ ॥ કડકું ૨ જું ॥ ॥ રાગ મા-
 રૂતી દેલી ॥ ॥ નારાયણુ ઉવાચ ॥ હરી ચરણે કરે નમન ॥ તેને જોઈ શ્રી
 મધુસૂદન ॥ વિપ્ર પતિનને કહે દૈમાન ॥ તમે સતી માગો વરદાન ॥ ૩૯ ॥ શ્રી કૃણુના
 સાંભળી વચન ॥ વિપ્ર પતિન તે થઈ પ્રમત્ત ॥ હરિ પ્રત્યે યોલી સહ વાણુ ॥ ભક્તિ
 નત્રાત્મ કંધર જાણુ ॥ ૪૦ ॥ ॥ વિપ્ર પતિન ઉવાચ ॥ હરિ નથી કેં ખીજ
 આશક્તિ ॥ આપો ચર્ણાંબુજ ઘડ ભક્તિ ॥ સદા જોઈએ તમે આનન ॥ ગૃહ જૈએ
 નહીં ભગવન ॥ ૪૧ ॥ દીજ પતિનની સાંભળી વાણુ ॥ એમ હોશે યોલ્યા નિરવાન ॥
 વિપ્ર પતિનએ આપ્યું જે અન્ન ॥ સરવે માથે કર્યું ભોજન ॥ ૪૨ ॥ નમ ભર્ગો દીવ્ય રથ
 આવ્યો ॥ દેખી વિપ્ર પતિન મન ભાવ્યો ॥ રત્ન દર્પણ સંયુક્ત બાજે ॥ રત્ન સ્થંભ
 કલસ વીરાજે ॥ ૪૩ ॥ શ્વેત ચાંમર શોભે નિશાળ ॥ પારીજત પ્રમુનનીમાળ ॥ સતચક્ર
 સંયુક્ત નારદ ॥ વીંટી રહ્યા દીવ્ય પારસદ ॥ ૪૪ ॥ પીતવસ્ત્ર ભુષણુ મનોહર ॥ નવ

ચોવન સ્થામ સુંદર ॥ દીલુજ મોરલી ગોપવેશ ॥ મધુરમીઠું સુંખ આનેય ॥ ૪૫ ॥ રમ-
 થી ઉતરી પ્રણયા હરિ ॥ નારી રથે ભેસાં કહું કરી ॥ હરિ નમી મોહાક અર્ધતેહ ॥
 થઈ ગોપીકા તે તણ દેહ ॥ ૪૬ ॥ હરિ ઇચ્છાએ થઈ ખીલ નારી ॥ વિમ ગૃહ ચાલી
 મુખકારી ॥ વિમ નારીનું કરે સોધન ॥ માર્ગે મળીછે અખળા જન ॥ ૪૭ ॥ તેને જોઇને
 બ્રાહ્મણ જન ॥ સર્વે બોલ્યા વિનય સંપત ॥ પુલકાવળી સર્વાંગ ભરી ॥ પ્રસન મુખ પ્રી-
 તીએ કરી ॥ ૪૮ ॥ ॥ બ્રાહ્મણ ઉવાચ ॥ તમે ધન્ય જોયાં ભગવન ॥ અમારું ન્યય
 વેદ પઠંત ॥ વેદ પુરાણ કહે વિદ્વાન ॥ સર્વ જનક શ્રી ભગવાન ॥ ૪૯ ॥ જે જંપ તપ
 વૃત્તને દાન ॥ વેદ પડાણ પુંજન ધ્યાન ॥ તિર્થ સ્નાન અનસન વૃત્ત ॥ સર્વ રૂઝ દાતા
 ભગવત ॥ ૫૦ ॥ નારદ સેવ્યા જાણે શ્રી હંરિ ॥ તેને શું તપાદિ રૂઝે કરી ॥ કલ્પતરૂ મા-
 મ થયું એને ॥ અન્ય વૃક્ષનું કામ શું તેને ॥ ૫૧ ॥ એના હૃદયે કૃષ્ણ મહારાજ ॥ તેને
 અન્ય કર્મનું શું કાજ ॥ એને પ્રાપ્ત સદા ગંગાજળ ॥ તેને કુપ ખાણવો શું રૂઝ ॥ ૫૨ ॥
 એમ કહી પત્નિ લઈ કરી ॥ ગયા આશ્રમે આનંદ મરી ॥ તે સાથે અધિક કૃપા માને ॥
 કૃષ્ણ માયા દીજ નહીં જાણે ॥ ૫૩ ॥ શ્રી કૃષ્ણ સહમળ ગોપ સાથ ॥ ઘેર ચાયાં પોતે
 પ્રજનાથ ॥ ધર્મથી સાંભળયું કહું એહ ॥ વળી શું સાંભળવું કે તેહ ॥ ૫૪ ॥ ॥ નારદ
 ઉવાચ ॥ કોણ પુન્યે વિમ નારી સ્વામિ ॥ મુની ચોગી સીદ્ધ ગતિ પામી ॥ એ પુર્વે
 રહેતી કોણ થળ ॥ કોણ દોષે આવી મહીતળ ॥ ૫૫ ॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥
 પુર્વે સમરૂપીની એ નાર ॥ પર્મરૂપ સુંદર અપાર ॥ મહા ગુણ નીપુણ સુલીલા ॥ પતી-
 વૃતા ધર્મ સુશિલા ॥ ૫૬ ॥ નવ ચોવન સઘળી નારી ॥ પીનસ્તન મુખ મુખકારી ॥ દીવ્ય
 વસ્ત્ર કર્યા પરીધાન ॥ રત્નાલંકાર ભુષીતવાન ॥ ૫૭ ॥ દીવ્ય કાન્તી કમળ વદન ॥ વક્ત્રયશુ
 મોહે મુની મન ॥ સહ અખળા તે મુનીજન ॥ કરે હોમ મગટી હુતાસન ॥ ૫૮ ॥ એછે
 કલ્પાન્તરની વાત ॥ સત્પાસહ મહારૂપી સાત ॥ સ્તનમુખ જોઈ તેણે સ્થળ ॥ અનળને
 પીગ્યો કામાનળ ॥ ૫૯ ॥ કુંડસ્થળથી કામાનુર ॥ બુદ્ધી અષ્ટ થયો બહનીસુર ॥ પતીવૃતા
 પતી પદમન ॥ નહીં જાણે અનળ મોહન ॥ ૬૦ ॥ તે અષ્ટ જાણ્યો અંગીરામુની ॥ સર્વ
 ભક્ષ્યા શ્રાવ્યો અગની ॥ ચેત્યો બહની લાગ્યો મુની પાએ ॥ લજ્જા વદન થયો કંપાએ
 ॥ ૬૧ ॥ કોધી મુનીએ શ્રાપી કામની ॥ તમે પામજો માનુષ્ય ચોની ॥ ભરતખંડે વિમ
 ઘેર જાણુ ॥ જન્મ લેજો કહી એમ વાણુ ॥ ૬૨ ॥ સાંભળી તે મુનીના વચન ॥ પ્રેમ
 બહીવળ કરે રૂદન ॥ કરજોડી બોલી શીરનામી ॥ સર્વ જ્ઞાની શ્રેષ્ઠ તમે સ્વામિ ॥ ૬૩ ॥
 ॥ રૂપી પત્નિ ઉવાચ ॥ મુની શ્રેષ્ઠ પતિવૃત નારી ॥ અમે અજાણુ ત્યાગ નકારી ॥
 અમે દાસી સદા તમ સાથ ॥ ક્યારે જોયું તમે પદનાથ ॥ ૬૪ ॥ વજ્રપાત મુની ખડગ
 છેદ ॥ સહથી દુશલકાન્ત વીચોગ ॥ કહો પુછે સહ શીરનામી ॥ આંહાં આવશું તે ક્યારે

સ્વામી ॥૬૫॥ કહો વાણી પ્રભુ મુખસાની ॥ બ્રહ્મપુત્ર તમો મહા જ્ઞાની ॥ અન્ય ભયતો
 પતી શરણ ॥ પતિભયકો કરે રક્ષણ ॥૬૬॥ અભય આપો ધર્મીષ્ઠ ધારે ॥ ભયવાનનો
 ભય નીવારે ॥ કરવું કહ્યું વેદ આગમમાં ॥ શીષ્યપુત્ર કળત્રને ક્ષમા ॥૬૭॥ સમજા દુર્મજ
 હોયે જંત ॥ પણ સ્વવસ્તુને તે રક્ષંત ॥ પોતે ખરચે નીજ અરથ ॥ રક્ષા કરવા કો
 સમરથ ॥૬૮॥ કામનિના સાંભળી વચન ॥ પરમદયાળુ મુનીજન ॥ પ્રેમે કરી કરતી
 રૂદન ॥ તેના જોયાં કમળવદન ॥૬૯॥ પત્નિ વિયોગ જાણીને મન ॥ મુઠા માત્ર થઈ
 મુનીજન ॥ નારી રૂદન કરી ઘણી વાર ॥ મુન્ય રહી સહ ભરથાર ॥૭૦॥ ॥ વલણ ॥
 ભરથાર સાથે મુન્ય રહી ॥ તે મત્તે બોલ્યાછે મુની વાણરે ॥ સ્વકર્મ ભોગીને ભોગ
 કરી ॥ સૃતી વિધેન સાંભળ્યો જાણરે ॥૭૧॥ ॥ કડવું કે મું ॥ ॥ રાગ સા-
 રંગ ॥ ॥ અંગીરા ઉવાચ ॥ આપણા પુર્ણ થયો ભોગજી ॥ ગયો થાય નહીં
 સંયોગજી ॥ પરભુક્તને ભોગવે જનજી ॥ તેનું થાયને નર્ક પતનજી ॥૭૨॥ ॥ ઢાળ ॥
 પતન નરકે થાય તેનું ॥ પરભોગી પુરૂષને નાર ॥ વેદની રૂપીત વાણ તેથી ॥ હોયે
 વર્ણશંકર પ્રીસ્તાર ॥૭૩॥ માટે યત્ન કરી અમળાનું ॥ કરે રક્ષણું તે બુદ્ધીવાન ॥ ત-
 થાપી કુમારજો વર્તે ॥ નિશ્ચે નરક માત્ર નીદાન ॥૭૪॥ કળત્ર પાત્રને પાક સદા ॥ એનું
 રક્ષણ કરવું જાણ ॥ અન્ય સ્પર્શે થાય અમુદ્યતે ॥ પોતે સ્પર્શે મુદ્યવેદ વાણ ॥૭૫॥
 નીજ પતીને વંચી કરીને ॥ પરપુરૂષ ભજે કુબુદ્ધી ॥ કુંભી પાકે પડે તે જઈને ત્ર યાવ-
 ત્ચંદ્ર દિવાકર સુધી ॥૭૬॥ અર્ધ ધડી મુખ ભોગથી ॥ ત્રણ લોકે દુઃખીત તે નાર ॥
 નારદ મેં કહી એવી ગતી ॥ દુષ્ટ ભોગવે નહીં આવે પાર ॥૭૭॥ જે કામીની અન્ય
 ઇચ્છા કરે ॥ તે ત્યાગ યોગ્ય છે જાણ ॥ સ્વઈચ્છીત ગામીની અમળા ॥ તેતો
 ગ્રામ મુ કરી સમાન ॥૭૮॥ સ્વામિ સાધ્ય પતિવૃતા નારી ॥ કુળ ધર્મ ભયે રાખે
 જોહ ॥ નીજ સ્વામિ સહ પુનીત નારી ॥ પરમ પદ પામે છે તેહ ॥૭૯॥ જાઓ
 પૃથ્વી મેં તમો સહ ॥ માનુષી યોની પામજો નાર ॥ શ્રી કૃષ્ણના દર્શણ માત્રથી ॥
 ગૌલોકે જશે નીરધાર ॥૮૦॥ કરી અંશે કરીને અમારી ॥ તમો નારી થશે સુંદર ॥
 મારો સાપ તમોને અમળા ॥ થયો પરમ પુનીત વર ॥૮૧॥ એ પરમાણુ કહીને મુની
 ॥ તે શોક યુક્ત પામ્યા વીરામ ॥ મહી ઉપર સરવે આવી ॥ થઈ વિપ્ર ચાશીતા મુખ-
 ધામ ॥૮૨॥ ભક્તીએ આપ્યું અન્ન હરિને ॥ તેથી ગઈ ગૌલોકે નાર ॥ થયાછે નિશ્ચે
 સાપ તેને ॥ મુખ સંપતિનો દાતાર ॥૮૩॥ અસાધુની કૃપા નામળી ॥ અંતે થાય માંહા
 દુખ દાન ॥ સંત કોપ તે સઘ નારદ ॥ ઉપકાર કરતાં જાણ ॥૮૪॥ વિના વિપતિ
 મહીમા ક્યાંથી ॥ હોયે ભુમેમુની નીરધાર ॥ સ્વામિના પરીત્યાગ થકી તે ॥ થઈ યુક્ત
 બ્રાહ્મણની નાર ॥૮૫॥ એ કહ્યું મેં સરવ તુજને ॥ ઉત્તમ ચરિત્ર ભગવન ॥ પુન્યવતીનું

આશ કથન ॥ એમ હા મનોહર પાવન ॥૮૬॥ શ્રી કૃષ્ણનું આખ્યાન નારદ ॥ છે ન-
 વીન પદે પદે ॥ અહરનીશ સ્વણ કરતાં ॥ તૃપ્તી હોયે નહી હૃદે ॥૮૭॥ જેટલું બંધુનું
 તેટલું કંઈ ॥ ગુરૂથી સાંભળ્યું વીસારદ ॥ હવે શું સાંભળવા ઇચ્છા છે ॥ તે વદ દેવરૂપી
 નારદ ॥૮૮॥ નારદ ઉવાચ. જે તમે સાંભળ્યું પુર્વે સ્વામિ ॥ ગુરૂ મુખથી મહા-
 રાજ ॥ મહા મંગળ કૃષ્ણ ચરીત્ર ॥ તે મને કહે! ગુરૂ આજ ॥૮૯॥ સુત ઉવાચ.
 વલણ. નારદના વચન સાંભળી ॥ રૂપી નારાયણ નીરવાણુરે ॥ ઉત્તમ શ્રી કૃષ્ણ
 મહાત્મ ॥ કહેવા થયા તત્પર જાણુરે ॥૯૦॥ કડકું ૪ થું. ॥ રાગ વેરઝી ॥ શ્રી
 નારાયણ ઉવાચ. ॥ એક દીવસ ખાળક સાથ ॥ ખળદેવ વીના યદુનાથ ॥ ગયા પોતે તે
 યમુના તીર ॥ જ્યાંહાં છે કાળીનાગ મંદીર ॥૯૧॥ કરે પકવ ફળનું ભોજન ॥ યમુના
 તીર સુંદર વન ॥ કાળીદ્રહ ભણી સહી જાએ ॥ ક્રીડા મગ્ન ખાળ ચાલી ગાએ ॥૯૨॥
 ઘેનુ નવ ત્રણ ભુક્તવાન ॥ મુની વૃષ જળ કર્યું પાન ॥ વિષ ચડ્યું તે પીતાં જળ ॥
 માણ ત્યાગી પડી મહીતળ ॥૯૩॥ મૃત ગૌ જોઈ સુકા વદન ॥ કહે ગોપને મધુસુદન
 ॥ કહું જાણો તમે સર્વ માથ ॥ ગૌને છવાડશે વિશ્વનાથ ॥૯૪॥ એમ કહેતાં ઉડી
 તત્ક્ષણ ॥ જુએ મુખ શ્રી હરી શરણ ॥ ચડી કંઠે જગજીવના ॥ પડ્યા ગયાં તે નાગ-
 ભવન ॥૯૫॥ સત હરત તે જળ ઉત્થાન ॥ દેખી ખાળા હર્ષ ખેદવાન ॥ જોઈ નીર્ભય
 ક્રોધીત કાળી ॥ તપ્ત લોહવત લીધા ઝાલી ॥૯૬॥ તેજથી કંઠોદર દહન ॥ જાણી મા-
 ણાંત કર્યું વમન ॥ હરિ ક્રોધી પોતે જગદીશ ॥ દમવા ચડ્યા નાગને શીષ ॥૯૭॥
 કૃષ્ણ દમ્યા થયે ભયભીત ॥ લોહી આકી પડ્યો મુરછીત ॥ દેખી મુરછીત પ્રેમ વિબ્ધ
 ॥ સર્વ રૂદન કરે તે થળ ॥૯૮॥ મર્ગતુલ્ય જોઈ નીજ પતી ॥ સહ નાગીણી મુરસા સતી
 ॥ હરી પાસે ગઈ સહ મળી ॥ પડી ચણું કરી પુટાંજલી ॥૯૯॥ જાણી મલુ ભક્ત સુ-
 ખમુળ ॥ હરી પ્રત્યે બોલી ભયાકુળ ॥ મુરસા ઉવાચ. ॥ છંદ ભુજંગી. ॥ હુમેને તમે
 કાંત આપો દયાળું ॥ કરો નાથજી નારિના માણ પાળું ॥ કહ્યા વેદ સંતે ખડુ ધર્મ
 નીકું ॥ નહીં કાંતથી નારિને કંઈ અધીકું ॥ હુમેને તમે કાંત આપો દયાળું ॥ કરો
 નાથજી નારિના માણ પાળું ॥૧૦૧॥ વિધી મેસઘ સંસ્તવે વેદવાણી ॥ જપે દેવમૂની
 સદા નાથ જાણી ॥ સતી શ્રી વિધાત્રી સ્તવે સર્વ કાળું ॥ નહીં પાર પામે અપાર કૃપા-
 ળું ॥ હુમેને તમે કાંત આપો દયાળું ॥ કરો નાથજી નારીના માણ પાળું ॥૧૦૨॥
 અવીજ્ઞાધમા ચેશિતા કૂવિચારી ॥ સદા પાપ મગ્ના વિમૂઢા અપારી ॥ નહીં સાસ્ત્રવેદ
 અધીકાર સ્વામી ॥ સ્તવિ તે સકે કેમ નારી સકામી ॥ હુમેને તમે કાંત આપો દયાળું
 ॥ કરો નાથજી નારીના માણ પાળું ॥૧૦૩॥ માહા દીવ્યરૂપ મનોહાર કારી ॥ સદા
 નાથ માથે સિખી પીછ ધારી ॥ રહે સાથ રાધા રદે વીશ્વ હેનુ ॥ રચે પામિ આજ્ઞા

મુતી ધર્મ સેતુ ॥ હોમને તમે કાંત આપો દયાળું ॥ કરો નાથજી નારીના પ્રાણ પાળું
 ॥૧૦૪॥ મલૂ પ્રાણ આધાર સર્વાંત કારી ॥ વિભૂતી હરીસં વિધી અંગ ધારી ॥ અ-
 નીર્વાચ વેદે નીરૂપીત જાણી ॥ સ્તવે કેમ નારી મુઠાવેદ વાણી ॥ હોમને તમે કાંત
 આપો દયાળું ॥ કરો નાથજી નારીના પ્રાણ પાળું ॥૧૦૫॥ પરાપાર નીકારણા ખીલ
 જાય ॥ શર્વેશં સ્વયંકાસ શ્વવીશ્વ કાર્ય ॥ અધીપં સદા કૃષ્ણ સુરા સુરેસં ॥ પ્રભેસં
 મલુ શેશઘશં મજ્જેસં ॥ હોમને તમે કાંત આપો દયાળું ॥ કરો નાથજી નારીના પ્રાણ
 પાળું ॥૧૦૬॥ મનવેશં સિદ્ધેસં મહેસં મુનીસં ॥ ગુણેસં ભુતેસં ધર્મેસં ધર્મીસં ॥ નિરૂપીત
 વેદેસ સૂત્રા મુખેસં ॥ સર્વાત્મા સદા પાહિદાસી જીવેશં ॥ હોમને તમે કાંત આપો દ-
 યાળું ॥ કરો નાથજી નારીના પ્રાણ પાળું ॥૧૦૭॥ દેશી ચાલતી ॥ એમ સ્ત-
 વ્યા મલુ પરાપર ॥ ભક્તિ યુક્ત નમ્રાત્મ કંધર ॥ ધર્યા પાદાબ્જ તે નાગનારી ॥ કરો
 કીકરી નાથ તમારી ॥૧૦૮॥ નહીં સાલોક્યાદી સુખ દાન ॥ તવ પાદાબ્જ
 સેવા સમાન ॥ અન્ય ઇચ્છા કરે સેવા વિના ॥ માયા મોહિત તે મુઠ દીના ॥૧૦૯॥
 મુણી નાગપત્નીનાં વચન ॥ એમ હોમે બોલ્યા ભગવન ॥ એટલામાં રત્ન નીરમાંણુ ॥
 દીવ્યરથ આવ્યો મુની જાણુ ॥૧૧૦॥ સત ચક્રવાયુ વેગવાન ॥ સહપાર્સદછે સુખદાન ॥
 પાર્સદ નમ્યા કૃષ્ણને પાંચે ॥ નાગાણી લઈ ગૌલોક જાયે ॥૧૧૧॥ હરી ઇચ્છાએ અન્ય
 નિર્મીત ॥ નહી જાણે કો માયા મોહીત ॥ નાગસીમથી ઉતરી નાથ ॥ કાળી માયે મુક્યા
 હરી હાથ ॥૧૧૨॥ થયો નાગ પ્રાપ્ત ચેતન ॥ દીડા સન્મુખ શ્રી ભગવન ॥ કરજોડી
 હરી વિનવતી ॥ તાંહાં દીડીછે સુરસાસતી ॥૧૧૩॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ હે કાળી
 • તું સાંભળતી વાણુ ॥ પ્રાણાધીક તું માહરે જાણુ ॥ મન ઇચ્છીત લે વર માગી ॥
 મુખી રહે તું ભયને ત્યાગી ॥૧૧૪॥ તવ સીસ કુંથું જે દમન ॥ તે કૃપા જાણુ કહે ભગવ-
 ન ॥ તવ વંસ જાત સર્પ જન ॥ તેનું કરે જે કોઈ હનન ॥૧૧૫॥ તેને પ્રહ્લહત્યા સમ
 પાપ ॥ લાગે ભોગવે બહુ સંતાપ ॥ તવ સીસ મારા પદ ચીનહુ ॥ તેપર કરે કોઈ
 તાડન ॥ દીગુણુ પ્રહ્લહત્યા તે હોચે ॥ માહા પાપ રૂપ માણી મોચે ॥ તેને આપીસી
 સંપત્તી જાયે ॥ વંશ આયુષ યશ હણાયે ॥૧૧૬॥ સતવર્ષ લગી દુઃખાયન ॥ કાળ મુત્ર
 વિષે પડે જન ॥ નાગપત્ની કૃત સ્તુતી મોઘ ॥ ત્રણ કાળ ભણે જન કોઈ ॥૧૧૭॥
 સર્વ પાપ થકીરે મુકાયે ॥ અંતે શ્રી હરીને પદ જાયે ॥ પામે મુક્તી સાલોક્યાદી ચારે ॥
 સર્પ ભયન હોચે નિરધાર ॥૧૧૮॥ ॥ નારદ ઉવાચ ॥ નાગપત્નીની સાંભળી
 વાણુ ॥ શું બોલ્યા શ્રી હરી નીરવાણુ ॥ ॥ શ્રી મુત ઉવાચ ॥ દેવ રૂશીનાં
 મુણી વચન ॥ બોલ્યા નારાયણુ ભગવન ॥૧૨૦॥ ॥ શ્રી નારાયણુ ઉવાચ ॥
 ૪૧ વલણુ ॥ નાગપત્ની કરી પુટાંજલી ॥ હરી ચણે પડી શીર ધારીરે ॥ નાગનારી

ભય વિઘ્નજી છે ॥ તે પ્રત્યે બોલ્યા કૃષ્ણ મોરારીરે ॥૧૨૧॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥
 ॥ કડવું પ મું ॥ ॥ રાગ કાઢેરો ॥ ઉઠ કાળી કહે ભગવાનજી ॥ ભય તણ
 માગ વરદાનજી ॥ મારા વરે અજરામર ધારજી ॥ મુર સાતુસહ ભરથારજી ॥૧૨૨॥
 ॥ ઠાળ ॥ ભરતાર લઈ કાળીદ્રહ ॥ કર ત્યાગ કહે ભગવન ॥ સહસ્વામી સહ કુ-
 ઢુંબ લઈ ॥ નીરમય જાતું નીજ ભવન ॥૧૨૩॥ મમપદ વપન્ન ચિન્હે કરી ॥ ન પીડે
 ગરૂડ સુખધામ ॥ ભક્તિએ ખડુ સ્તુતી કરીને ॥ મારે પદે કરશે પ્રણામ ॥૧૨૪॥
 તેથી ગરૂડને ભય તણને ॥ રમાણુદેશ ગતીતું કર ॥ હૃદયથી ખાદેર નીકળી શીઘ્રે ॥
 વત્સ માગ તું ઇચ્છીત વર ॥૧૨૫॥ શ્રી કૃષ્ણનાં વચન સાંભળી ॥ કોમળ મધુર સુખ
 આકર ॥ કર જોડીને બોલી મુરસા ॥ બહુ ભક્તી નિષાત્મ કંઠર ॥૧૨૬॥ ॥ મુરસા
 ઉવાચ ॥ વરદેસ્વર વર આપોતો ॥ કરો દયા દાસીપરે સ્વામી ॥ તવ પાદાબ્જ ભ-
 કતી નીશ્વજ ॥ હરી આપો કહું શીર નામી ॥૧૨૭॥ મારું મન તવ પાદ પદમે પ્રમત્ત
 અમરવત ભમે ॥ તવ સ્મૃતી ન હોય વિસ્મૃતી ॥ દીનખંધુ દયાળ કો સમે ॥૧૨૮॥
 સર્પ પત્ની હરી સનમુખ ॥ એમ કહી પ્રાર્થના વચન ॥ શરદ પુનમ ચંદ્ર જેવું ॥ જી-
 એછે શ્રી હરીનું વદન ॥૧૨૯॥ મહા મનોહર ખાળ રૂપ ॥ જોઈ કહે જોડી યુગ હાથ ॥
 નહીં જાઉં રમાણુ દેસે તાંહાં ॥ કાંઈ નથી પ્રયોજન નાથ ॥૧૩૦॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉ-
 વાચ ॥ મારા પદાંક જોઈ જે જન ॥ નમે જાણી માહા સુખ દાયે ॥ ભક્તીએ કરીને
 શુદ્ધ ચીતે ॥ તે સર્વ પાપ થકી મુકાયે ॥૧૩૧॥ જાઓ તમે રમાણુ દેશમાં ॥ ખગ
 પતી ભય કરી ત્યાગ ॥ માહારા પદ અંક દેખીને તે ॥ ભક્તીએ નમ સે માહા ભાગ્ય
 ॥૧૩૨॥ કાલી તને ને તારા વંસને ॥ નહીં ગરૂડથી ભય જાણુ ॥ તાહારી જ્ઞાતીવર્ગ
 સર્વે ॥ મારા વરે સુખી નીરવાણુ ॥૧૩૩॥ ખીજે વર જે હોય ઇચ્છીત ॥ નાગપતી લે-
 તું મુખ માગી ॥ ભય ભંજન જાણી મને તું ॥ રહે સુખી સદા ભય ત્યાગી ॥૧૩૪॥
 શ્રી કૃષ્ણનાં વચન સાંભળી ॥ કાળી કંપીત ભય આવેસ ॥ પુટાંજલી કરીને તે ॥ હરી
 પ્રત્યે બોલ્યો ભુજંગેસ ॥૧૩૫॥ ॥ કાળી ઉવાચ ॥ અન્ય વર નહીં ઇચ્છા સ્વામી
 પ્રભુ આપો એક વરદાન ॥ ભક્તી સ્મૃતિ તવ પાદ પદમે ॥ દેહી જન્મોજન્મ ભગવાનઃ
 ॥૧૩૬॥ અશ્વકુળમાં જન્મ માહારૂં ॥ તીર્થંગ ચોની તિથે પ્રભુ વાસ ॥ તે સફળ તવ
 ચારું પસે ॥ થયો સનાથ વિશ્વ નીવાસ ॥૧૩૭॥ સ્વર્ગ નીવાસ પાણુ નીસ્ફળ ॥ તવ
 પાદ સ્મરું નહીં ધ્યાન ॥ તવપાદ પદ્મ ધ્યાન યુક્ત ॥ તે પરમસ્થાન ભગવાન ॥૧૩૮॥
 ભણુમાત્ર કે કોટી કલ્પ જે ॥ હોયે પુરૂષ આયુષ્ય યોગ ॥ તવ સેવા માટે સફળ છે ॥
 ખીજું આયુષ નીસ્ફળ ભોગ ॥૧૩૯॥ ઇંદ્રવક્રે અમરેત્વ વળી ॥ છે (પ્રાણવત્) માહા સુખ
 દાન ॥ તવ ભક્ત કાંઈ ઇચ્છે નહીં ॥ પાદ સેવા વિના ભગવાન ॥૧૪૦॥ અપકવ ભક્ત

મને, જાણશે ॥ પરમ ભક્ત શ્રી હરી ચાન ॥ શ્રેષ્ઠ ઉપદેશ આપી મને ॥ તે કરસે દ્રઢ
ભક્તીવાન ॥ ૧૪૧ ॥ તવ પાદાબ્જ ચીનહ તે જોશે ॥ મારે મરતકે શ્રી માહારાજ ॥ આ-
પશે દ્રઢ ભક્તિ તમારી ॥ નહીં પીડે મને ખગરાજ ॥ ૧૪૨ ॥ ઇંદ્ર દેવ મુની મનુ નર ॥
નિશઘોન કરે જેનું ધ્યાન ॥ દેખે ન ધ્યાને થયા મુજને ॥ ચક્ષુ ગોચર તે ભગવાન
॥ ૧૪૩ ॥ ભક્ત હેત સાકાર પ્રભુ ॥ નહીં વીચહ હરી અગુણ ॥ સગુણ તમો સાકાર
સ્વામી ॥ સદા નીરાકાર નિરગુણ ॥ ૧૪૪ ॥ સ્વેચ્છા મય સર્વધામ સ્વામી ॥ સર્વ ખીજ
અખંડ અંરૂપ ॥ સર્વ ઇશને સર્વ સાક્ષી ॥ સર્વોત્તમ સર્વ સ્વરૂપ ॥ ૧૪૫ ॥ દીનખંધુને કરુણા
સીધુ ॥ નાથ કરો મને હામાય ॥ ખળ સ્વભાવે કૃપણ તમને ॥ મેં ગ્રાસકર્યા મહા
અનાય ॥ ૧૪૬ ॥ સ્તુતિ કરી કાળીનાગ પડ્યો ॥ શ્રી હરિ ચરણે શીરનામી ॥ પ્રભુ બો-
લ્યા પ્રસન્ન થઇને ॥ એમ હોશે કહે જગસ્વામી ॥ ૧૪૭ ॥ નાગરાજકૃત સ્તોત્ર એજે ॥
પ્રાતુઃકાળ ભણુ જન હોય ॥ તેને ને તેના વંશને પણ ॥ નાગથકી ભય નહી હોય ॥
॥ ૧૪૮ ॥ નાગ ઘાતે વિષ ભોજનથી ॥ કદા પ્રાણાંત હોય કો જન ॥ સ્તોત્ર સ્મરણ
માત્રે કરીને ॥ મટે વ્યથા ન હોય પતન ॥ ૧૪૯ ॥ એ સ્તોત્ર જે કંઠે હાંથે ખાંધે ॥ તે જન
સદા મુખી રે જાણ ॥ જેને ઘર એ સ્તોત્ર રહેતે ॥ નિર્ભય નિશ્ચય વાણ ॥ ૧૫૦ ॥ આ
લોકે હરી ભક્તિ પામેને ॥ વળી સ્મરણ રહે નિરંતર ॥ પરલોકે પ્રભુ પદ પામે ॥ જન
રહે સેવા તત્પર ॥ ૧૫૧ ॥ ॥ ઇતિ કાળીકૃત સ્તોત્ર ॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉચ્ચ ॥
નાગેંદ્રને વર આપી વળી ॥ તે પ્રત્યે બોલ્યા જગદીશ્વર ॥ મધુસુદન મધુર વાણી ॥
કહે પરીણામ મુખાકર ॥ ૧૫૨ ॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ નાગેંદ્ર જનું રમણદેશે ॥
મુખી થશે તાં સ્વર્ગ સમાન ॥ નિરમળ જળ યમુનાના ॥ ગૌ ગોપ ગોપીને સુખદાન
॥ ૧૫૩ ॥ સાંભળી નાગેશ્વરી આજ્ઞા ॥ મેમ વિહવળ કરે રૂદન ॥ ક્યારે જોઈશે પ્રભુ
પદને ॥ સરદયંદ્ર હરી વદન ॥ ૧૫૪ ॥ સત પ્રણ મ કરી પ્રભુને ॥ સહ સ્ત્રી કુટુંબ ના-
ગેશ્વર ॥ ચાલ્યો તે જળમોગે કરીને ॥ ખહુ મનછે વિરહાતુર ॥ ૧૫૫ ॥ યમુનાના જળ
થયા મિત્ર ॥ અમૃત તુલ્ય તે સુખદાય ॥ પ્રસન્ન થયા જંત સરવે ॥ મહા મુખી દેવ રૂપિ
રાય ॥ ૧૫૬ ॥ નાગે જઇને નિજ ભુવન ॥ દીકું ઇંદ્રનગર સમાન ॥ વિશ્વકર્મે નીરમા-
ણ્ય કીધું ॥ કરી આજ્ઞા તે શ્રી ભગવાન ॥ ૧૫૭ ॥ સ્ત્રી પુત્ર ધન સહ નિર્ભય ॥ તે સ્થાને
રહ્યાછે નાગેશ્વર ॥ નિશંક નિશ્ચળ હર્ષયુક્ત ॥ સદા હરી ધ્યાન તત્પર ॥ ૧૫૮ ॥ એ
મકારે કહ્યુ વત્સતને ॥ હરિ ચરિત્ર મહા પાવન ॥ અદ્ભૂત સુખદ મોક્ષ દાતા ॥ હાવે શું
શ્રવણ ઇચ્છે મન ॥ ૧૫૯ ॥ ॥ વલણ ॥ મનમોહી રાણી ગુલામખાનું ॥ શ્રી કૃષ્ણ
ચરણ ધ્યાયરે ॥ માનસિંહ કહે કથા થયો ॥ પુર્ણ અહારમો અધ્યાયરે ॥ ૧૬ ॥

॥ ઇતીશ્રી ॥ ॥ અક્ષ ॥

અધ્યાય ૧૯ મો.

॥ કડવું ૧ હું ॥ ॥ શાગ સારંગની ચોપાઈ ॥ ॥ શ્રી નારદ ઉવાચ ॥ કા-
 જી શું કારણ ગયો વન ॥ કેમ ત્યાગ કર્યું સ્વભવન ॥ રહ્યો યમુનાતીર મુખકારી ॥
 કહો જગતગુરુ વિસ્તારી ॥૧૥ ॥ નારાયણ ઉવાચ ॥ ઇતિહાસ સાંભળ નારદ ॥
 કહું પુરાતન વિસારદ ॥ ધર્મ મુખથી સાંભળી કાણ ॥ મળ્યો મૂર્ચ પર્વણી જાણ ॥
 ॥૨૥ શુભ કૃષ્ણ કથા મસંગમા ॥ શુભભાના પશ્ચિમ ત્રટમા ॥ પુલહે પુછીતી કથા પર્મ ॥
 મુની સભામાં કહીછે ધર્મ ॥૩૥ નાગ ગણશેષ આજ્ઞા કરી ॥ પ્રતિ વર્ષ ભય મન ધરી ॥
 કાર્તિક માસ પુર્નીમાદીન ॥ કરે ગરુડનું અરચન ॥૪૥ પુષ્પ ધૂપ દિપ હર્ષમાન ॥ નૈવેદ્ય
 વિવિધ ખળીદાન ॥ પુષ્કર તિર્થમાં કરી સ્નાન ॥ ભક્તિ યુક્ત ભજે હરીયાન ॥૫૥ તેની
 પૂજા કાળીએ ન કરી ॥ અહંકાર મહા મન ધરી ॥ જે જે પુજનું ઉપકરણ ॥ નાગે
 ખળથી કર્યું ભક્ષણ ॥૬૥ નાગે પૂજા નિવારણ કરી ॥ ખગરાજ આવ્યો ક્રોધ ભરી ॥
 તેને જોઈ કરી કાળીનાગ ॥ ત્યાંથી નાઠો જાણી પ્રાણત્યાગ ॥૭૥ ગયો ધારી અનંતનું
 શર્ણુ ॥ પાછળ ધાઈ ગયો મુપાર્ણ ॥ તેની સાથે પ્રાણરક્ષા કાજ ॥ કાળી યુદ્ધ કરે મુની
 રાજ ॥૮૥ ઘડી એક યુદ્ધ કરી ખીધો ॥ ખગરાજે માર ખહુ હીધો ॥ ત્યાંથી નાગ પ
 રાજ્ય થયો ॥ નાશી યમુના દ્રુકમાં ગયો ॥૯૥ તહાં શ્રાપ દીધોછે સૌભરી ॥ ને
 આવ્યો ગુરુ કરી ॥ રહ્યો કાળી તાં નીર્ભય થયો ॥ ખગરાજ તહાં નહોં ગયો ॥૧૦૥
 ॥ નારદ ઉવાચ ॥ કેમ શ્રાપ સૌભરીએ દીધો ॥ અપરાધ ખગેદ્રે શું કીધો ॥ શ્રી
 નારાયણ ઉવાચ ॥ દેવ વર્ષ તે સહસ્ર સતા ॥ સૌભરી શ્રી કૃષ્ણ પદરતા ॥૧૧૥ મહા
 સીદ્ધ તપ કરે ભારી ॥ કૃષ્ણ પાદંબુજે ચીત્ત ધારી ॥ સાંભે આવી કરે જળપાન ॥
 પોતે ખગેદ્ર તેણે સ્થાન ॥૧૨૥ જળરહે ખહુ મચ્છ ગણ ॥ કરે મુની સમીપ રમણ ॥
 દ્રહ્મ મચ્છ જોઈ ખગરીપ ॥ કર્યું ગ્રહણ મુની સમીપ ॥૧૩૥ મુખમીન જોયો હરીઆ-
 ન ॥ મુની ચક્ષુ થયાં કોંપવાન ॥ કોંપવાન જોઈ મુનીગ્ન ॥ થયું જળમાં મીનપતન
 ॥૧૪૥ ફરી લેવા કરે ખગધીપ ॥ મીન ગયું તે મુની સમીપ ॥ દુષ્ટ કર્મ જોયો નિરલાજ ॥
 તેની પ્રત્યે બોલ્યા મુનીરાજ ॥૧૫૥ ॥ સૌભરી ઉવાચ ॥ કુરજ ખગતું ખળવંત ॥
 મારી સમીપથી ગ્રહે જંત ॥ જીવમાં જાણી કૃષ્ણ વાહન ॥ અભીમાન ખહુ તારે મન
 ॥૧૬૥ નાનાવિધ કૃષ્ણ નિરવાણ ॥ તારાં જેવા કોટીશ્રજે ॥ જવા દેગે ન કરે
 દહન ॥ હું હરિદાસ ને તું વાહન ॥૧૭૥ આહાં આવશે જો કરી દાપ ॥ ભસ્મી ભુત
 થશે મમ શ્રાપ ॥ એહેવાં સાંભળી મુની વચન ॥ કંપમાન થયો ખગજન ॥૧૮૥ કૃષ્ણ
 પાદંબુજ ધ્યાન ધરી ॥ ગયો મુનીને પ્રણામ કરી ॥ મુની ખગેદ્ર તેથી નજાય ॥ દ્રહ્મના
 સ્મરણ માત્રે કંપાય ॥૧૯૥ ઇતિહાસ કહું મુની એક ॥ ધર્મ મુખથી સાંભળ્યું તેહ ॥

રહસ્ય શ્રવણ સુખશાતા ॥ કહું સાંભળ મંગળ દાતા ॥૨૦॥ જીવેવાટમે 'ભાદ્રટે' ખાળા ॥
 દ્રહથી ન નિકળ્યા ગોપાળ ॥ ખેદ પામીને ગોપના તન ॥ સૌ કરવા લાગ્યાછે રૂદન ॥૨૧॥
 શોક વિહયળ થયાછે મન ॥ નિજ હૃદયે કરે તાડન ॥ વિચોગાકુળ કેટલા જન ॥ મુર-
 છા પામી થયા પતન ॥૨૨॥ કોઈ પડવા જાયછે જળાકોઈ પકડી લાવે તેને સ્થળા ॥
 હરી વીના તે જીવું નહીં ॥ પ્રાણ ત્યાગીએ આપણે સહી ॥૨૩॥ હે નંદ નંદ હે કૃષ્ણ
 નાથ ॥ પ્રાણાધીક પ્રીય રાખો સાથ ॥ હે દીનમંદુ આપો દર્શન ॥ નહીંતો પ્રાણ કરે
 પલાયન ॥૨૪॥ એમ કહી કરેછે રૂદન ॥ કોઈ રક્ષા કરે જ્ઞાનીજન ॥ કહે હાહા કૃષ્ણ
 વિશ્વનાથ ॥ કોઈ દોડી ગયા નંદ પાસ ॥૨૫॥ જમ પહોંચ્યા તે નંદને દાર ॥ નંદ સમીપ
 કર્યો પોકાર ॥ વાત સાંભળી વિસ્મય થયા ॥ યંમુના તીર સરવે ગયા ॥૨૬॥ ગોપ સર-
 વેને નંદ સમેવ ॥ યશોદા રાહીણી ખજદેવ ॥ કરે આકંઠ સરવે મળી ॥ માતા યશોદા
 ધરણી ઢળી ॥૨૭॥ ગોપ ગોપી હજી નિજ અંગ ॥ અંખા દોડ્યા તજ સૌસંગ ॥
 પડું દ્રહમાં કરે દર્શન ॥ ગ્રહી કોઈ કરે નિવારણ ॥૨૮॥ રાધા દ્રહમાં પડવા ધાઈ ॥
 રાસેશ્વરીને કોલાવે સાઈ ॥ જીવી શું કરજી કહે વાણ ॥ મુઝા પ્રાપ્ત મૃતક મમાણ ॥૨૯॥
 તાંહાં વિલાપ કરે નંદરાય ॥ ખડુ મુઝા વારંવાર થાય ॥ વારંવાર રૂવે નંદ તાત ॥
 મુર્છિત ત્રટે યશોદા માત ॥૩૦॥ ॥ વણ ॥ માતા તાત ને ગોપ ગોપીકા ॥
 રૂવે શોકાશકત હરી ધ્યાનરે ॥ સરવને બોધ કરે સ્વામી ॥ સર્વજ્ઞ ખજ ભગવાનરે ॥
 ॥૩૧॥ ॥ કડવું ર જી ॥ ॥ રાગ રામત્રી ॥ ॥ શ્રી ખજદેવ ઉવાચ ॥
 ગોપ ગોપીકા સાંભળો વાણજી ॥ કહું વાક્ય તમોને મમાણજી ॥ જ્ઞાની નંદ ૦ સ્થીર
 કરે મનજી ॥ સ્મરણ કરોને ગર્ગ વચનજી ॥૩૨॥ ॥ ઢાળ ॥ વચન વેદ કહે
 વિશ્વને ॥ શ્રજે ખજાને શેશ ધારણ ॥ કરે સંહાર શંકર પોતે ॥ સર્વ શ્રદ્ધીના કૃષ્ણ
 કારણ ॥૩૩॥ સુદમથી સુદમ દેખાય નહીં ॥ વળી સ્થુળથી સ્થુળ પરાપર ॥ વિઘમા-
 નને અદ્રસ્ય પોતે ॥ કૃષ્ણ ચોગીના ચોગેશ્વર ॥૩૪॥ ખજાંડ જળમાં ગળે ત્યારે ॥ કૃ-
 ણુ કરે શેશ શયન ॥ નાભીકમળથી થાય ખજા ॥ સર્વ વિશ્વ કરે ઉત્પતન ॥૩૫॥ અખીલ
 ખજાંડના જનક છે ॥ ખજાદિ મસક પરીયંત ॥ એવા કૃષ્ણને શું કરી શકે ॥ સર્વ તીર્થક
 જાતિનો જંત ॥૩૬॥ એ પ્રકારે કહું અધ્યાત્મીક ॥ સર્વોત્તમ જ્ઞાન નિર્વાણ ॥ મહા
 ધુધ એ સાર ચોગીનો ॥ શંસ્ય છેદન હેતુ જણ ॥૩૭॥ ખજદેવના વાયક મુણી ॥ ગર્ગ
 વાક્ય સમજું પ્રજ્ઞેશ ॥ તજ શોક કહે ગોપ ગોપીને ॥ રાખો ધીર્ય આવશે ગોપેશ ॥૩૮॥
 પ્રબોધ માન્યો સર્વજને ॥ જશોદા રાધાને નહીં શાતા ॥ વ્યથા મન નહીં બોધ ગ્રા-
 હે ॥ પુત્ર સ્વામી વિચોગ દુખદાતા ॥૩૯॥ એટલામાં શ્રી કૃષ્ણ આવ્યા ॥ જળથી
 ખહાર મુનીરાજ ॥ વિવિધ વસ્ત્ર બુધણધારી ॥ ચંદન ચર્ચીત મહારાજ ॥૪૦॥ સર્વંગ

સુંદર દેહછે ॥ પારપ્રહ્લ તેજ અદ્ભૂત ॥ મયુરપીછ મુકુટ ધારી ॥ મોરલી શશિવદન અ-
 વ્યુત ॥૪૧॥ યશોદા નિજ ખાળક જોઈ ॥ રહે લીધા ધરી મુકુંદાવદનાંબુજ કરે ચુંખન ॥
 પ્રસન્ન જોઈ સુખકંદ ॥૪૨॥ હરબ્યાનંદને ખળ રોહીણી ॥ પ્રજા નિવાશી સરવે જન ॥
 નિમીશ રહીત જીએ સરવે ॥ સુખ મૂળ મુખ ભગવંત ॥૪૩॥ પ્રેમાંધ ખાળ સરવે મ-
 જી ॥ કરે આર્લીધન વારંવાર ॥ ચકોર ચંદ્ર તેમ ગોપીકા ॥ પાન કરે હરીમુખ સાર
 ॥૪૪॥ એટલામાં ત્યાં થયા મગટ ॥ વન વિષે મહાં કુખ મૂળ ॥ દાવા અગ્નિએ પિંટયા
 સરવે ॥ થયા ગૌ ગોપ ગોપી વ્યાકુળ ॥૪૫॥ જોઈ શૈલ્ય પ્રમાણ પાવક ॥ કાનનં મધ્ય
 તે ચારો પાસ ॥ ભય વ્યાકુળ દારણ સંકટ ॥ માની સમગ્ર પ્રાણનો નાશ ॥૪૬॥ શ્રી
 કૃષ્ણની સૌ કરે સ્તુતિ ॥ પુહાંજળી કરી પ્રજા જન ॥ ભક્તિ નિષાત્મ કંધર કહે ॥
 તમે સાંભળો શ્રી ભગવન ॥૪૭॥ ॥ સર્વે ઉવાચ ॥ સર્વે વન વિપત્તિ થકી ॥
 જેમ રક્ષા કરી મહારાજ ॥ તેમ રક્ષા કરો દાવાગ્નિથી ॥ મધુમુદન હમારી આજ ॥૪૮॥
 તમે અમારા ઇષ્ટદેવછો ॥ વળી સદા તમે કુળદેવ ॥ શ્રદ્ધાપાતા સંહરતાં જગતાં ॥
 જગતપતિ હરિશ્ચય મેવ ॥૪૯॥ વન્હિ વરણ કુબેર સુર્ય ॥ ચંદ્રયમ ઇષ્ટને પવન ॥ બ્રહ્મા
 શેષને ધર્મ ઇંદ્ર ॥ મનુ મુનિદ્ર માનવ જન ॥૫૦॥ દૈત્ય યક્ષ રાક્ષસ કિન્નર ॥ ચરાચર
 સર્વ તવરૂપ ॥ ઉત્પન્ન નાશ હોય સર્વે ॥ તવ ઇચ્છાથી હરી અનુપ ॥૫૧॥ અભય આ-
 પો તમે ગોવિંદ ॥ કરો કૃષ્ણ દાવાગ્નિ સંહાર ॥ હમારું તમે સરાણ સદા ॥ રાખો
 સર્ણાંગતં વિશ્વાધાર ॥૫૨॥ એ પ્રકારે કહી રહ્યા સહ ॥ કરે ચરાણાંબુજનું ધ્યાન ॥ દા-
 વાગ્નિ નાશ કર્યો સરવે ॥ અમૃતદ્રષ્ટિ શ્રી ભગવાન ॥૫૩॥ દાવાગ્નિ દુર થતે સરવે ॥
 હર્ષે કરે નૃત્ય કહે વાણ ॥ સરવ વિપત્તિ દુર થાય ॥ હરિ સ્મરણ માત્રથી જાણ ॥૫૪॥
 એ સ્તોત્ર ભણે જે માત્ર ઉઠી ॥ તેનો તે ભય સરવે જાય ॥ શત્રુ દાવાગ્નિ સંકટ નામે ॥
 તે જન સુખી સર્વદા થાય ॥૫૫॥ સર્વત્ર વિજય થાય તેનો ॥ વળી શત્રુ સૈન્ય હોય નાશ ॥
 આ લોકે હરી ભક્તિ તે પામે ॥ અંતે હોય હરિપૂર વાસ ॥૫૬॥ ઇતિ દાવાગ્નિ
 મોક્ષણું કૃષ્ણ સ્તોત્ર—

॥ નારાયણ ઉવાચ ॥ દાવાગ્નિ મોક્ષણું કરી હરી ॥ સરવ સહ સાંભળ ના-
 રદ ॥ શ્રી હરિ સ્વગ્રહ મત્યે ગયા ॥ કુબેર ગ્રહથી વીસારદ ॥૫૭॥ દ્વિજદીને નંદે દ્રવ્ય
 આપ્યું ॥ જ્ઞાતી સ્વજનાદિને ભોજન ॥ વેદાધ્યન વિવિધ મંગળ ॥ સહર્ષે હરી નામ કીર્તન
 ॥૫૮॥ એમછે ગ્રહ ગ્રહે આનંદ ॥ કૃષ્ણ ચરાણ ધ્યાન મંગળ ॥ કહ્યાં સર્વે કૃષ્ણ ચરી-
 ત્ર ॥ એ પાપ કાષ્ટ દાહ અનળ ॥૫૯॥ હરિ કિરેતન સદા કરવું ॥ નારદે સંત વેદ એ
 વાણી ॥ સૂર્યવંશી નૃપ નારાયણ ॥ કથા શ્રવણ કરે સહરાણી ॥૬૦॥ ॥ વલણ ॥
 રાણી ગુલાખ કુંભરનેએ ॥ સદા શ્રી કૃષ્ણ કથા ઇચ્છાયરે ॥ માનસિહ કહે કથા થયા ॥
 પુર્ણ ॥ ઓગણીસમે અધ્યાયરે ॥૬૧॥ ॥ ઇતિશ્રી ॥

અધ્યાય ૨૦ મો.

॥ કડકું ૧' હું ॥ ॥ રાગ દેસાખની ચોપાઈ ॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥
 એક સમય આજક સાથ ॥ મહાપ્રજ કૃણુ વૃજનાથ ॥ કરી સ્નાન ખાન જળપાન ॥
 વંદારણ્ય ગયા ભગવાન ॥૧॥ ક્રીડા સકત મગ્ન મનપુર ॥ ગૌ સમુહ ગયો સહ કુર ॥
 અક્ષા જાણવા ઇશ કારણ ॥ કર્યાં ગોવત્સ ખાજ હરણ ॥૨॥ જાણી ચોક્કેસ્વર સુખદાન
 નવાં નીમ્જળ્યાં શ્રી ભગવાંન ॥ કરી ઘેર ગયા સહ સાથ ॥ નીત્ય ક્રીડા કરે યદુનાથ
 ॥૩॥ એમ એક વર્ષ પરીઅંત ॥ વન આવે જાએ ભગવંત ॥ સહમાજ ખજદેવ સાથ ॥
 વિદ્યાતાએ જાણ્યા વિશ્વનાથ ॥૪॥ લજ્યા પામી આવ્યા થઈ દીન ॥ વટમૂળે જ્યાં હરી
 આસીન ॥ ત્યાં જોયા કૃણુ ગોપ વેષિત ॥ જેમ ચંદ્ર તારા ગણ સહીત ॥૫॥ બેઠા
 હરિ રત્નસિંહાસન ॥ હૃષ મુકુલ પદ્મ વદન ॥ પીતલ સ્ત્ર અંગ પરીધાન ॥ દીવ્ય અન્નતેજ
 ભગવાંન ॥૬॥ રત્ન કેયુર રત્ન કંકણ ॥ રત્ન કુંડળ યુગ્મ શ્રવાણ ॥ શોભે કપોતસ્થળ
 ઉજ્જવળ ॥ નાસે દરસણથી કરીમત્ત ॥૭॥ કોટી કંઠર્પ લાવન્યધર ॥ અન્નલીલા ધામ મ-
 નોહર ॥ ચંદ્રનાગર કસ્તુરી સાજે ॥ કુમ કુમાચીત દેહ વીરાજે ॥૮॥ પારીજાત પ્રસુ-
 નતી માળ ॥ માલતી પુષ્પ માલવો સાલ ॥ નવીન નીરદ ધનશ્યામ ॥ નવ ચોરન,
 સૌંદર્ય ધામ ॥૯॥ સરદપચ પ્રભા મોચન ॥ હરીના સુશોભીત લોચન ॥ મલુના પકવ
 મિંખ અધર ॥ ખર્ગેદ્ર ચંચ નાસીકાવર ॥૧૦॥ કૈસ્તુભ મર્ણોદ્ર રાજેઉર ॥ શીખી મુકુટ
 પીંછમયુર ॥ ખહુ રાજ્ય રાધીકા કાંત ॥ પુષ્પ પુર્ણ માયા પરસાંત ॥૧૧॥ એવા દીઠા તે
 દીનદયાળ ॥ મલુ સદા પ્રણીત મતીપાલ ॥ આક્ષા વિસ્મય દંડ આકાર ॥ પડી પ્ર-
 બળુમ્યા તે વારંવાર ॥૧૨॥ નાભીપદમે રહે જોયું રૂપ ॥ ધાતા દીકુંતે ખાહાર અનુપ ॥
 કૃણુ જોયા સનમુખ જેવા ॥ પુકે દીઠા ચારોપાસે તેવા ॥૧૩॥ સર્વ કૃણુ દીઠા સુખ-
 દાતા ॥ ધ્યાન કરેતે રૂપ વિદ્યાતા ॥ ગોવત્સ ખાજ પ્રસાદી રૂપ ॥ સર્વ દીઠા ત્યાં કૃણુ
 સ્વરૂપ ॥૧૪॥ જોયું આશ્ચર્ય ત્રીલોક માંહી ॥ કૃણુ વિના અન્ય મુની નાહી ॥૧૫॥ ક્યાં
 વૃક્ષ મહિ સૈજ સમુદ્ર ॥ ક્યાં ગંધર્વને દેવ મુનિંદ્ર ॥૧૬॥ સર્વ હરી માયા અપ્રમીત ॥
 કોણ સેવ્ય સેવક અદૈત ॥ નમી કૃણુ વિશ્વ સુખદાતા ॥ ત્યાં જપ કરેછે જગદાતા ॥
 ॥૧૭॥ કરી ચોગાસન પુટાંજળી ॥ ॥ અસૃ નેત્રાંગ પુલકાવળી ॥ દસાક્ષર મંત્ર જપ
 કરે ॥ કૃણુ પાદાંમુજ ધ્યાન ધરે ॥૧૮॥ દીકું હૃદયે જોતી સ્વરૂપ ॥ તેજ મધ્યે મ-
 નોહર રૂપ ॥ દિલુજ મોરલી હસ્તધારી ॥ પીતલ શોભીત અપારી ॥૧૯॥ ઉજ્જવળકુંડળ
 ધર્મોછે કાન ॥ પ્રસન વદન શ્રી ભગવાંન ॥ સદા ભકત રક્ષા તતપર ॥ જોયું રૂપ તે
 પરાતપર ॥૨૦॥ અક્ષર રંગે જોયું જે સ્વરૂપ ॥ ખાહાર દીકું તે રૂપ અનુપ ॥૨૦॥

॥ વલણ ॥ • રૂપાશ્ચર્ય જોઈ વિશ્વશ્રદ્ધા ॥ હરિ પ્રસન્ન કારણ જાણે ॥ સ્તુતી કરે
 નમ્રકંઠર ॥ નીજ પીતા ગુરૂ નીર્વાણે ॥૨૧॥ ॥ કડવું ૨ જું ॥ ॥ રાગ ધી-
 ન્યાસરી મેવાડો ॥ ॥ ખલ્લા ઉવાચ ॥ સર્વ સ્વરૂપ ને સર્વ ધર્શિ ॥ સર્વ કારણ
 કારણ ધીસજી ॥ અનીર્વચનીને અનામીજી ॥ શીશુ રૂપ પ્રભુ મમ સ્વામીજી ॥૨૨॥
 ॥ ઢાળ ॥ સ્વામી મારા શ્યામ સુંદર ॥ નવીન જળદા કારજી ॥ સ્થીત સરવે જંત
 વીષે ॥ નીરલીપ વિશ્વાધારજી ॥૨૩॥ દેહ ધારીને સર્વ સાક્ષી ॥ સ્વાત્મા રામ પુરણ
 કામજી ॥ વિશ્વ વ્યાપ વિશ્વપર ॥ સર્વ સ્વરૂપ પુરણ ધામજી ॥૨૪॥ સર્વના ખીજરૂપ
 નમુ ॥ સર્વ ગુરૂ સર્વ ધારણજી ॥ સર્વ સંપત્તી કરતા હરી ॥ સર્વ મંગળના કારણજી
 ॥૨૫॥ માયા સહિત માયા રહિત નમું ॥ સ્વદૃશ્યમાય માયા રૂપજી ॥ સકિત સં સકિત
 ખીજવિભુ ॥ નમુ સમગ્ર રૂપ અનુપજી ॥૨૬॥ સર્વેદ્રિ આદી દેવતા ॥ સર્વ ઇંદ્રિના હરી
 સ્થાનજી ॥ સર્વ ઇંદ્રી સ્વરૂપ પોતે ॥ ॥ નમુચીદ્રુપ ભગવાંનજી ॥૨૭॥ પંદુ વેદ જનક
 સ્વામી ॥ સર્વ વેદાંગ રૂપ ધારીજી ॥ સર્વ મંત્ર સ્વરૂપ પોતે ॥ નમુ પરમેશ્વર મોરા-
 રીજી ॥૨૮॥ તમે સર્વ શરીર વિષે ॥ અદ્રશ્ય નીર હંકારજી ॥ ધ્યાના સાધ્ય પ્રભુ તમે
 છો ॥ ચોગીંદ્રના ગુરૂચોગ પારજી ॥૨૯॥ એ પ્રકારે સ્તુતી કરીને ॥ ગોવત્સં ખાળ
 આપી ખલ્લનજી ॥ દંડવત પડી ભુવીશે ॥ પ્રણમ્યા શ્રી ભગવનજી ॥૩૦॥ ખલ્લાકૃત
 સ્તોત્ર નીત્યે ॥ ભક્તિએ ભણે જન જોહજી ॥ આ લોકે સુખ ભોગવેને ॥ અંત્યે હરીપદ
 પામે તેહજી ॥૩૧॥ શ્રી કૃષ્ણ સ્વરૂપ પામે ॥ થાએતે મુખ્ય પારસદજી ॥ ખલ્લાકૃત
 સ્તોત્ર ભણવે ॥ એ રૂપ થાએછે નારદજી ॥૩૨॥ ઇતિ ખલ્લાકૃત કૃષ્ણ સ્તોત્ર ॥ શ્રી
 નારાયણ ઉવાચ ॥ જગત કારણ વિધાતા ॥ ગયા હરીને કરી પ્રણામજી ॥ શ્રી
 કૃષ્ણ સહ ખાળક સાથે ॥ હરિ ચાહ્યા તે નિજ ધામજી ॥૩૩॥ ગોવત્સને ખાળક
 સર્વે ॥ એક વરસે ઘેરે જાયજી ॥ શ્રી કૃષ્ણ માયા કરી માને ॥ આ દિવસ પુરણ થાયજી
 ॥૩૪॥ જાણી શકે ના ॥ ગોપ ગોપી ॥ ચોગેંદ્ર કરત્રીમ જાણજી ॥ માયાધીન શું જાણે
 પ્રાણી ॥ હરી માયા છે નીર્વાણજી ॥૩૫॥ એ પ્રકારે કહું સરવે ॥ શ્રી કૃષ્ણ ચરિત્ર નાર-
 દજી ॥ સુખદાતાને મોક્ષદાઈ ॥ પાવન માહા વિસારદજી ॥ ॥ વલણ ॥ સુખદ કથા
 શ્રી કૃષ્ણજની ॥ માહારાણી પાસે થાયરે ॥ હરિ કૃપાથી માન કહે ॥ થયો પુણે વીસમો
 અધ્યાયરે ॥૩૬॥ ॥ ઇતિશ્રી ॥ ॥ ખલ્લ ॥ ॥ માહા ॥ ॥ શ્રીકૃષ્ણ ॥

અધ્યાય ૨૧ મો.

॥ કડવું ૧ જું ॥ ॥ રાગ આરૂની ચોપાઈ ॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥
 એક સમય યુક્ત આનંદ ॥ મુની ગોપ વૃજસ જે નંદ ॥ વાગે કુંદુભી મનમોદ ભરે ॥
 ઇંદ્ર યાગનો આરંભ કરે ॥૧॥ ગોપ ગોપીને ખાળ પ્રસન્ન ॥ વૃજની વાસી સરવે જન ॥

દ્વીજ ક્ષત્રી વૈશ્ય મુદ્ર જાણી ॥ ઇંદ્ર યાગ આનંદીત પ્રાણી ॥૨૧॥ યજ્ઞઆરંભીત વૃજ
 ભૂપ ॥ માહા સ્થાન પવીત્ર અનુપ ॥ સ્નાન કરી વસ્ત્ર અંગ ધરી ॥ સ્વર્ણ પાદુકા પે-
 હેરી કરી ॥ ૩ ॥ નાના પ્રકાર પાત્ર સહીત ॥ ગોપગોપી સહ પુરોહીત ॥ એટલામાં
 આવ્યા પુરવાસી ॥ લઈ વિવીધ સામગ્રી રાસી ॥૪૧॥ સહ શીષ્ય આવ્યા મુનીજન ॥
 વેદવિતછે સર્વે બ્રાહ્મણ ॥ ગર્ગ ગાઝવ સાકટાયન ॥ કાણ્વ ગૌતમને કાત્યાયાન ॥૫૧॥
 સૌભરી વામદેવ વામન ॥ યાજ્ઞવલ્ક્ય કૃષ્ણ દ્વૈપાયન ॥ ભારદ્વાજ સુમંત પાણીની ॥
 ગૌરમુખ મૈત્રેય જૈમીની ॥૬૧॥ પરાસર શ્રંગી વૈસંપાયે ॥ સાકલ્યાદિ મુની સુખદાયે ॥
 બહુ બ્રાહ્મણને ખંદીજન ॥ ભિક્ષુક વૈશ્ય મુદ્ર રાજન ॥૭૧॥ મહોત્સવે નંદ માહામતી ॥
 જોઈ મુની બ્રાહ્મણ ભુપતી ॥ સ્વર્ણ પીઠથી ઉતરી કરી ॥ પ્રણમ્યા મુની પાદબજ્ર
 ધરી ॥૮૧॥ વૃજપતીને મન ઉલ્લાસ ॥ તે સઉને આપ્યાં સુખવાસ ॥ પાકદક્ષ વીપ્રસન
 માતી ॥ કહ્યુ પાક કરે સુખદાની ॥૯૧॥ ધુમે અંધી ભુતથલ જાણી ॥ રત્નદીપ મુક્યા છે
 તાં આણી ॥ બહુ કુસુમ ગંધ સાનીધ ॥ મનોહર નૈવેદ્ય વિવીધ ॥૧૦૧॥ સર્કરા ઘૃત
 વરતુ અધીક ॥ યવ ગોધુમ ચુર્ણ મોદીક ॥ લક્ષકુંભ ભર્યા મુની ક્ષીર ॥ ત્રીલક્ષ ક-
 ળસ પૂર્ણ નીરા ॥૧૧૧॥ ઘટ ઘૃત લક્ષ ગોળ ભરી ॥ ત્યાં સહસ્ર વિષ્ણુ તૈલે કરી ॥ નાના-
 વિધ દ્રવ્ય તાંહાં ધરે ॥ સ્વર્ણ રજત પાત્ર બહુ ભરે ॥૧૨૧॥ વસ્ત્રભુષણ ચાર નારદ ॥
 વાગે વાજ્ર તે વીસારદ ॥ મંગળ ગાન કરે ગાયક ॥ કરે નૃત્ય બહુ નૃત્યક ॥૧૩૧॥
 રંભા, ઉર્વશી, મેનકા, રતી ॥ વળી તીલોત્તમા પ્રભાવતી ॥ ચંદ્રપ્રભા, રત્નમાળા, નામ
 સર્વે આવ્યાં મહોત્સવ ઠામ ॥૧૪૧॥ નૃત્ય જોઈ તેનાંરે વદન ॥ સર્વ મોહીત માનવજન ॥
 એટલામાં તાંહાં સુખકંદ ॥ પોતે આવ્યા તે ખાલમુકંદ ॥૧૫૧॥ ગોપ ખાલ સહ બળદેવ ॥
 જોઈ હરજ્યા જન તતમેવ ॥ ઉડ્યા સર્વે આઠર કરી ॥ સુંદર દેહ શોભે શ્રી હરી ॥૧૬૧॥
 વિનોદ મોરલી વેણુ વાયે ॥ રત્નાભુષણ શોભીત કાયે ॥ મણી કૌસ્તુભ ઉર વીરાજે ॥
 ચર્યે ચંદન શ્યામાંગ બાજે ॥૧૭૧॥ સરદ મધ્યાન પદ્મ આનન ॥ જીએ રત્ન દર્પણ
 ભગવન ॥ શોભે ચંદન તીલક ભાલ ॥ સહ કર્તુરી ખીંદુ વિશાળ ॥૧૮૧॥ જેમ સસીએ
 આકાસ બાજે ॥ તેમ શ્રી હરી ભાલ વીરાજે ॥ કંઠ માલતી માલ ઉજ્જવળ ॥ વક્ષસ્થળ
 શોભે નીરમળ ॥૧૯૧॥ ચાર પીતવસ્ત્ર પરીધાન ॥ શોભે સ્યામ અંગ ભગવાન ॥ વસ્ત્ર
 વિદ્યુત શોભા અપાર ॥ હરી નવીન નીરદાકાર ॥૨૦૧॥ વનમાળા રદે ગુંજહાર ॥ શોભે
 ઇંદ્ર ધનુશ આકાર ॥ સૃતી મકરાકૃત કુંડળ ॥ શોભે શ્રી હરીના ગંડસ્થળ ॥૨૧૧॥ સરદ
 પ્રફુલ્લ પદ્મ લોચન ॥ ઇક્ષણાજન દુષ્પ મોચન ॥ વિપ્ર ક્ષત્રીય વૈશ્ય ને શુદ્ર ॥ રૂશી ગોપ
 ને માહા મુનીંદ્ર ॥૨૨૧॥ સર્વને પ્રણમ્યા ભગવના ॥ મધ્યે બેઠા રત્ન સીંધાસના ॥ જેમ નભે
 શોભે ચંદ્ર જોતી ॥ તેમ મધ્યે રહ્યા હરી ઘોતી ॥૨૩૧॥ જોઈ કહેતે સરવે જન ॥ જગ

સ્વામીએ શ્રી ભગવન ॥ સ્વેચ્છામય ગુણાતીત જોતી ॥ ૩૫ નીરંતર રહ્યું ઘોતી ॥ ૨૪ ॥
 જોઈ મહોત્સવ જગસ્વામી ॥ યોલ્યા પીતા પ્રત્યે શીસ નામી ॥ ॥ વલણ ॥ શી-
 શનામી પુછે પ્રભુ ॥ સદા સર્વજ્ઞ હરી નારદરે ॥ વિદુસને જે દુર્લભ નીતી ॥ પ્રભુ
 નીતી શાસ્ત્ર વીસારદરે ॥ ૨૫ ॥ ॥ કહવું ર જી ॥ ॥ રાગ કેદારે ॥ શ્રી કૃષ્ણ
 ઉવાચ ॥ ગોપ સ્વામી તમે કહો વાત ॥ સુવૃત કરોછો માહારા તાત ॥ આ-
 રાધ્ય કોણુને સું પુજન ॥ ફળ સાધ્ય કોણુ સું સાધન ॥ ૨૬ ॥ ॥ ઢાળ ॥
 સાધનસું જે પ્રસન્ન થઈ ॥ શું આપે તે કહો વૃજનાથ ॥ નહીં પુજે રૂડી શું કરે ॥ ફળ
 રહ્યું ઇશ્વરને હાથારગા ॥ કોણુ મોટો તમે દેવ માની ॥ કહોને આશ્રી કરોછો પુજન ॥
 સાક્ષાત ભક્ષણુ કરેછે કે ॥ નહીં કરે પ્રગટ ભોજન ॥ ૨૭ ॥ પુજન વ્રેનું ને તેજ સાચા
 દેવ પ્રત્યક્ષ કરે ભક્ષણુ ॥ પૃથ્વી વિષે તે દેવ બ્રાહ્મણ ॥ એમ વેદે કહે નીરૂપણ ॥ ૨૮ ॥
 સર્વ પુજન કરતાં તાત ॥ સર્વોત્તમ વિંમ અર્ચન ॥ પ્રત્યક્ષ ભક્ષ કરે નૈવેદ્ય ॥ પોતે દીજ
 ૩૫ જનાર્દન ॥ ૨૯ ॥ બ્રાહ્મણ સંતુષ્ટ થવેથી ॥ સર્વ દેવ થાય પરસન્ન ॥ દેવ પુજનું કામ
 શું તેને ॥ જોણુ પુજ્યા બ્રાહ્મણુ જન ॥ ૩૦ ॥ દેવને અર્પી લઈ પાછું ॥ ભક્ષ કરે તે નરે
 જન્ય ॥ દેવ દત્ત નૈવેદ્ય ન ખાવું ॥ એક હરો નૈવેદ્ય આજ્ઞાચે ॥ ૩૧ ॥ વિષ્ણુ નૈવૈધ્ય ભક્ષ
 કરવું ॥ સર્વ વેદનું એ પરમાણુ ॥ અન્ન વિષ્ણુ જળ લઘુવત ॥ નહીં વીંબુ અર્પીત
 જાણુ ॥ ૩૨ ॥ સર્વનું એ કરમછે પણ ॥ સૌથી બ્રાહ્મણુને વિશેષ ॥ દેવને નહીં આપેછે
 પણ ॥ મુખ્ય વિપ્રને આપે મુનીસ ॥ ૩૩ ॥ વિપ્ર મુખે દેવ ભક્ષ કરે ॥ થઈ પ્રસન્ન સ્વર્ગે
 જાય ॥ તે માટે સર્વ પ્રયત્ન કરી ॥ સૌ કરે વીમની પુજય ॥ ૩૪ ॥ જપ તપ પુજ યજ્ઞ
 દાન ॥ સર્વ કરમનો કહું સાર ॥ વીમને માંહા પ્રસન્ન કર્વા ॥ વીમ દહેછે દેવ નીર્ધાર ॥
 ૩૫ ॥ ચર્ણ વીશે સર્વ તીર્થ રહે ॥ સ્પર્શે તીર્થ સ્નાનફળ થાય ॥ સમ જન્મકૃત પાપ
 તેહેનાં ॥ અસંસય મુની સહ જન્ય ॥ ૩૬ ॥ દર્શનથી મુક્ત થાય પાપી ॥ નીગમ નીરૂપીતછે
 એહ ॥ વિદ્વાન અવીદ્વાન તોપણ ॥ જોણુ બ્રાહ્મણુ વિષ્ણુનો દેહ ॥ ૩૭ ॥ બ્રાણાધીક સદા
 વીંબુને છે ॥ જે હરી સેવક વીમજન ॥ હરી સેવક ક્ષુદ્ર તે પણ ॥ વીમધીક કહે ભ-
 ગવન ॥ ૩૮ ॥ વીમ ક્ષત્રી વૈશ્ય ત્રીવર્ણને ॥ સાલીગ્રામ સીલાર્ચન સાર ॥ ક્ષુદ્રને શાલીગ્રામ
 મીલાતે ॥ નહીં પુજનનો અધીકાર ॥ ૩૯ ॥ ભક્ત ભોજને હરી સંતોશે ॥ તેથી દેવ સર્વ
 સંતોસાયે ॥ સર્વ કરતાં મુજનું તે ॥ સર્વે ડાળ શાખા સીંચાયે ॥ ૪૦ ॥ તેથી ભોજનાદી
 સર્વ વસ્તુ ॥ બ્રાહ્મણુ અર્પણુ કરીએ તાત ॥ વળી ગોવર્ધનને અર્પીએ ॥ નીત્ય ગૌવૃદ્ધી
 કરે સાક્ષાત ॥ ૪૧ ॥ ગોવર્ધન સમો નહીં આવે ॥ ધરણી તજે તે સુરેસ ॥ નીત્ય નવીન
 ત્રણ આપેછે ॥ આપણા ગૌધનને વૃજેસ ॥ ૪૨ ॥ તીર્થ સ્નાનથી જે ફળ થાય ॥ વળી
 વીમ ભોજનથી જાણુ ॥ જે પુન્ય માહા દાન થકીજે ॥ હરી સેવાથી નીરવાણુ ॥ ૪૩ ॥

સર્વ વર્તોપ વાસથી પુન્ય ॥ તપ યજ્ઞો સત્ય વાક્યે જોહ ॥ એ સર્વનું ફળ પામેછે જે ॥
 ગૌને ત્રણ આપે જન તેહ ॥૪૫॥ ત્રણ ભક્ષણ કરતી ગૌને ॥ નીવારણ કરે જે કો
 જન ॥ અલ્પહત્યા સમ પાપ તેને ॥ વેદ વાક્ય કહે ભગવન ॥૪૬॥ ગૌ રહેછે જાંહાં
 દેવરૂપી ॥ તીર્થ તુલ્ય સદા તે સ્થાન ॥ તાંહાં મર્ણુ પામે જે કો પ્રાણી ॥ મુક્ત થાય
 કહે ભગવાન ॥૪૭॥ નારાયણ અંગ ગૌ વિપ્રને જે ॥ ॥ ઘાત કરે કો પાતકી જન ॥
 અલ્પહત્યા દીક પાપ તેને ॥ ॥ તે થાયે કાલ મુત્રે પતન ॥૪૮॥ એ પ્રકારે કહી શ્રીકૃષ્ણ-
 ૯ ॥ નારદ પામ્યા પ્રભુ વીરામ ॥ સહાનંદ હરી પ્રત્યે બોલ્યા ॥ નંદ કરી મનમાં
 પ્રણામ ॥૪૯॥ ॥ શ્રી નંદ ઉવાચ ॥ ॥ પરા પૂર્વથી પુજતાં આવ્યા ॥ સર્વ સુરેન્દ્રને
 ભગવાન ॥ સુવૃષ્ટીના સાધન કારણ ॥ તેથી હોય અન્ન સુખદાન ॥૫૦॥ ધાન જીવનછે
 વૃષ્ટીવડે ॥ ધાન્યથી જીવેછે સહુ જન ॥ તે હેતુ વૃજવાસી સર્વે ॥ કરેછે મહેરનું પુજન
 ॥૫૧॥ ॥ વલણ ॥ પુજન કરેછે મહોત્સવ ॥ સંવત્સરે કરી નીરમાંણરે ॥ એવું
 સાંભળી સમ્પન્ન કૃષ્ણ ॥ હસી પીતા પ્રત્યે કહે વાણરે ॥૫૨॥ ॥ કડવું ૩ જી ॥
 ॥ રાગ કુંદારની ચોપાઈ ॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ અહો સાંભળી વીચીત્ર વાત ॥
 અદ્ભુત વચન તવ તાત ॥ લોક સાક્ષ વિષે ઉપહાસ ॥ વેદ નીંદીત વાક્ય પ્રકાસ ॥૫૩॥
 નતીરૂપું કહું કોઈ જન ॥ વૃષ્ટી સકથકી ઉત્પન્ન ॥ નહીં એ નીતી સાર વચના ॥ આજ
 સાંભળ્યું તમો વદન ॥૫૪॥ સુણો નીતી સૃતિમત તાત ॥ સામવેદે કહીછે જે વાત ॥
 અલ્પલોકે વીપ્રધ સભાયે ॥ પ્રણય થયું તાંહાં સુખદાયે ॥૫૫॥ ઇંદ્રથી વૃષ્ટી તે સાચ વાચ
 કે સુર્યથી થાય વાત સાચ ॥ જળ સુર્ય થકી થાય જાણ ॥ ધાન્ય જૂક્ષની વૃહ્દી પ્રમાણ
 ॥૫૬॥ તેથી થાય અન ખહુ ફળ ॥ તેથી જીવેછે જીવ સકળ ॥ ॥ કીર્ણું ગૃહે નીર ગૃહ
 રાયે ॥ કાળે તે થકી ઉદભવ થાયે ॥૫૭॥ મેઘ આદી દીનેસથી થાયે ॥ સર્વ નીરૂપીત
 વીધાતાએ ॥ થાયે કાળે સર્વ યથો ચીત ॥ ઇશ્વરેચ્છા થકી નીરમીત ॥૫૮॥ ધાતા ની-
 રૂપીત કર્મ જોહ ॥ કોણ નીવારી સકેછે તેહ ॥ ચરા ચર જગતના તાત ॥ કરતા પોતે
 બ્રહ્મા સાક્ષાત ॥૫૯॥ ઇશ્વર આજ્ઞા કરી બ્રહ્મન ॥ ભક્ષ નીર્મે આદી પછી જન ॥ અ-
 લ્યાસે સ્વભાવ ખંધાયે ॥ તે સ્વભાવ થકી કર્મ થાયે ॥૬૦॥ કર્મ થકી ભોગ ઉત્પન્ન ॥
 સુખ દુઃખ પામે સહુ જન ॥ જન્મ મર્ણુ નાનાવીધ રોગ ॥ લાભ હાની સોકભય ભોગ
 ॥૬૧॥ સંપત્તી વીપત્તી યસ અયસ ॥ નર્ક સ્વર્ગ પાપ પુન્યવસ ॥ ભક્તી મુક્તી કર્મથી
 મુનીસ ॥ સર્વ જનક શ્રી જગદીશ ॥૬૨॥ ઇશછે સર્વના ફળદાતા ॥ તેની ઇચ્છાથી
 હોય વિધાતા ॥ જોણ વીરાટ નીરમ્યું જાણુ ॥ તત્ત્વ પ્રકૃતી જગ નીરમાણુ ॥૬૩॥ વાયુ
 કર્મધરે આજ્ઞા કરી ॥ કર્મસેસને રાખેછે ધરી ॥ સીસ ભુધારે સેસ કરણી ॥ ચરાચરને
 ધારે ધરણી ॥૬૪॥ ભજો ભક્તી એ ઇશ સાક્ષાત ॥ શક શું કરી શકેછે તાત ॥ નાના-

વિધિ પ્રદાંડ પ્રકાશ ॥ થાચે ઉદ્ભવ ને વળી નાસ ॥૬૫॥ વિવિધ વિધ થાચેને જુએ ॥
 જેની ભૃગુટી કટાક્ષ લીલાચે ॥ મૃત્યુ મૃત્યુકાળ નારે કાળ ॥ છે વિધીના વિધી સર્વ
 પાળ ॥૬૬॥ રાખો સરણ તેહેનું તાત ॥ રક્ષા કરશે ઇશ સાક્ષાત ॥ અષ્ટાંવીશ ઇંદ્રનું
 પતન ॥ ત્યારે થાચે એક નીસીદીન ॥૬૭॥ એવા વિધાતા સૃષ્ટા જગત ॥ આયુષ
 વર્ષ અષ્ટને સત ॥ જેના નીમીશથી તે પતન ॥ હેવા નીરગુણ શ્રી ભગવન ॥૬૮॥
 એ પ્રકારના ઇશ્વર સતે ॥ મોહું આશ્ચર્ય સક પુજતે ॥ એ વૃતાંત કહી વીસારદ ॥ કૃષ્ણ
 પામ્યા વીરામ નારદ ॥૬૯॥ બેડા સભાસદ ભગવન ॥ પ્રસંસા કરેછે મુંનીજન ॥
 નંદ પુલકાંગ હરીત મના ॥ આનંદાસૃ થયાંરે લોચન ॥૭૦॥ આનંદ યુક્ત મનુષ્યતે રાજો ॥
 જે પુત્રથકી થાચે પરાજે ॥ શ્રી કૃષ્ણની આજ્ઞા ધરી મન ॥ કરવા લાગ્યા સ્વસ્તી વા-
 ચન ॥૭૧॥ ગોવર્ધન સમીપે જૈ નંદ ॥ કરે મુનીંદ્ર પુજા આનંદ ॥ બુધ, વિમ્બ, વત્તી,
 ગૌ, સરવે ॥ નીપુજા કરી છે મહોત્સવે ॥૭૨॥ નાના પ્રકાર વાજ્ર વાગે ॥ દીર્ઘશબ્દ
 થાચે પ્રીય લાગે ॥ જયશબ્દ શંખ શબ્દ થાચે ॥ હરીશબ્દ થાચે વીવીધાચે ॥૭૩॥ વેદ
 મંગળ કાંડની ધુની ॥ કરે પાઠ શ્રેષ્ઠ બહુ મુની ॥ ખંદી મધ્યે મુખ્ય ડંડીનામ ॥ કંસનો
 સચીવ પ્રીય ધામ ॥૭૪॥ સમીપ ઊંચે સ્વરે પાઠ કરે ॥ મંગળાષ્ટક તે ઉચરે ॥ કૃષ્ણ
 સૈલાંતર જઈ કરી ॥ ભીન્નમુર્તી પ્રભુજીએ ધરી ॥૭૫॥ ખાઈ સૈલ્ય કહે વર માંગો ॥
 હરી ભક્તી વર પ્રીય લાગો ॥ વર આપી થયા અંતર્ધ્યાન ॥ પ્રદ્ધ ભોજ્ય કરાવે રાજન
 ॥૭૬॥ ખંદી વીખને આપેછે ધન ॥ આનંદયુક્ત નંદ નંદન ॥ અગ્રેસર શ્રી કૃષ્ણને રામ ॥
 વૃજ જન સહ ચાલ્યા ધામ ॥૭૭॥ મહોત્સવે આવ્યાછે જે જન ॥ નમી કૃષ્ણ ગયા
 સ્વભવન ॥ મખ ભંગ સાંભળીને વાત ॥ સક્રોધી ઉડ્યો સાક્ષાત ॥૭૮॥ સાથે વારીદ
 ગણપવન ॥ સક્ર આંચો નંદ પ્રંદાવન ॥ દેવ યુદ્ધશાસ્ત્ર વીસારદ ॥ પુકે આવ્યા તે સહ
 નારદ ॥૭૯॥ વાયુશબ્દ મેઘ શબ્દ થાચે ॥ થાય શંખશબ્દ વીવીધાચે ॥ કંપે વૃજવાસી
 સહુ જન ॥ નંદ જાય. પામ્યા બહુ મન ॥૮૦॥ સ્ત્રીને વાક્ય કહે બોધરૂપ ॥ ભયે દીન
 થઈ વૃજ ભુપ ॥ ચાલો એકાંત સહુ નારદ ॥ નંદ નીતી શાસ્ત્ર વીસારદ ॥૮૧॥ ॥ નંદ
 ઉવાચ ॥ થયું યસોદા વિપ્રીત જાણ ॥ તમે સાંભળો રોહીણી વાણ ॥ રામ કૃષ્ણાદી
 સર્વને લઈ ॥ રહીયે વૃજથકી દુર જઈ ॥૮૨॥ ખાળા ખાળકી અખળા જન ॥ તે લઈ
 દુર કરો ગમન ॥ ખળવંત યુવા જે જે ગોપ ॥ તે સહ રહો માહારી સમીપ ॥૮૩॥
 પશ્ચાત આવીસુ હોમો નારી ॥ જો પ્રાણ સંકટ થશે ભારી ॥ એમ કહી ગોવાળના
 સ્વામી ॥ હરી સ્મરણ કરે ભય પામી ॥૮૪॥ ॥ વલણ ॥ ભય પામી પુટાંજલી
 યુક્ત ॥ વૃજપતી સ્તવે શીર નામીરે ॥ વેદયુક્ત સ્તોત્રે કરીને ॥ કરવા પ્રસન્ન સુરસ્વા-
 મીરે ॥૮૫॥ ॥ કડબું ॥૮૬॥ ॥ રાગ વેરાડી ॥ ॥ નંદ ઉવાચ ॥ ઇંદ્ર,

અદીતીજ, અગ્રજ પવનજ ॥ પાકસાસન, કસ્યપ, તનજ ॥ સહસ્રાખસ, સિંહ, સુરપ-
 તીજ ॥ ભગાંગ, ખીડોજ, સચીપતીજ ॥ ૮૬ ॥ ॥ ઢાળ ॥ પતીમેધ, સુર, મરૂ-
 ત્વાન ॥ વૃત્રહા, વાસવ, મુનાસીરજ ॥ દધીચી દેહ ભીશુક, જીનુ ॥ શ્રીવામનબ્રાત,
 પુરંદરજ ॥ ૮૭ ॥ દીવસ્પતી, પુરંહુત, વીલુ ॥ મુન્નામાધીકં, મલુતાધારીજ ॥ સતમખ,
 ગોત્રભીદ, વૃષ ॥ લેસસેભ, મધવા, નગારીજ ॥ ૮૮ ॥ ખળીરાજ રાતી, જૂંભભેદી ॥
 નારદ, દૈત્ય, દર્પ સાસનજ ॥ સર્વ સુરાશ્રય, સકુંદન ॥ દૈપનં, મુચી માણનાસનજ ॥
 ॥ ૮૯ ॥ દુસ્યવન, તુરાસાણ, વજ્રિ ॥ બુધશ્રવા, મેધવાહનજ ॥ અખંડલહરી હયનામ ॥
 સટચત્વારી પાપદાહનજ ॥ ૯૦ ॥ એ કૌશુભ ઉક્ત સ્તોત્ર ભણે ॥ તે નરને સદા સુખ-
 કારીજ ॥ માહા મિપતમાં કરે રક્ષા ॥ પોતે સહ વજ્ર કરધારી ॥ ૯૧ ॥ અતી વૃષ્ટીને
 શીળા વૃષ્ટીથી ॥ વજ્ર પાતથી દારૂણ વાએજ ॥ તેને પોતે વાસવ રક્ષીત ॥ ભય કદા
 ચીત નહીં થાયજ ॥ ૯૨ ॥ ॥ ઇતિ સકૃસ્તોત્ર ॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥
 એ સાંભળી હરી કેહે પીતાને ॥ તમે તાતજ ન પામે ત્રાસજ ॥ કોણ ઇંદ્ર શાને કરે
 સ્તુતી ॥ ક્ષણ અર્ધમાં કરે સહ નાસજ ॥ ૯૩ ॥ ગૌવત્સ ખાળક ચોષીતાએ ॥ સરવે
 શ્યાંછે ભયાંતુરજ ॥ લઈ ગોવરધન કુહરમાં ॥ સ્થાપો નીભિય શું કરે સુરજ ॥ ૯૪ ॥
 ખાળકનાં વચન સાંભળી ॥ તેમ કૃષ્ણ આનંદ યુતજ ॥ હરીએ સૈલ્ય ધારણ કીધો ॥ વામ
 હસ્તે મલુ છત્ર વતજ ॥ ૯૫ ॥ રજે અંધારૂ થયું સહસા ॥ રત્ન મકાસ કર્યો અંતરજ ॥
 માહા મેધ વૃંદાવનમાં ॥ કરે અતી વૃષ્ટી નીરંતરજ ॥ ૯૬ ॥ શીળાવૃષ્ટી થાયે વજ્ર વૃષ્ટી ॥
 ઉલકાપાત દારૂણ સંતાપજ ॥ એ સમગ્ર પર્વત સ્પર્સથી ॥ પડેછે દુર મલુ પ્રતાપજ ॥
 ॥ ૯૭ ॥ નીષ્ફળ આરંભ થયો સરવે ॥ જેમ જીવ ઉઘમ મુનીશજ ॥ સમગ્ર મીથ્યા જોઈ
 કરીને ॥ સક્રોપ થયો વીખુધા ધીસજ ॥ ૯૮ ॥ મીથ્યા કુત્રીસ ગ્રહણ કીધું ॥ જે દધીચી
 હસ્તીએ નીર્મીતજ ॥ તે જોઈ વજ્ર હસ્ત ગૃહતાં ॥ હસ્યા હરી મહીમાં અમીતજ ॥
 ॥ ૯૯ ॥ તે સ્થંભન કીધું હસ્ત વીધે ॥ સહ વજ્રસહ ખળવાનજ ॥ અમરગણ સમેત સ-
 રવે ॥ સ્થંભન કર્યા શ્રી ભગવાનજ ॥ ૧૦૦ ॥ સરવે નીખ્યજ થઈ રહ્યા ॥ તે પુતળીવત
 ભય પામીજ ॥ જોયું વિશ્વ સહુ કૃષ્ણમય ॥ દિલુજ મોરલી કરે ધારીજ ॥ ૧૦૧ ॥ ર-
 ત્નાબુધણુ ભુષીત મલુ ॥ કર્યાં પીતવસ્ત્ર પરીધાનજ ॥ સ્થીત રત્ન સીંધાસનપર ॥
 ભક્તવત્સજ શ્રી ભગવાનજ ॥ ૧૦૨ ॥ પ્રસન્ન હાસ્ય સર્વાંગ ચંદન ॥ એયું સર્વત્ર ચરાચર
 રૂપજ ॥ અતી અદભૂત જોઈ કરીને ॥ થયો મુર્છીત તે સુર ભુપજ ॥ ૧૦૩ ॥ ચેતન
 થઈને ગુરૂ મંત્રતે ॥ જપે ધ્યાનસ્થ રૂદ્યાંતરજ ॥ અંતર ખાહાર સમજોઈને ॥ સહસ્તવે
 શ્રી પરમેશ્વરજ ॥ ૧૦૪ ॥ ॥ ઇંદ્ર ઉવાચ ॥ પરમ અક્ષર ખજ્ર જોતી ॥ ગુણા-
 તીત સનાતન રૂપજ ॥ ગુણાકાર સ્વેચ્છામય સ્વામી ॥ અનંત અખંડ સ્વરૂપજ ॥

॥૧૦૫॥ ભકત ધ્યાન સેવા વસથકી ॥ મલુ નાનારૂપ નીજ ધારીછ ॥ સુક્લ રકતને
 પીતસ્યામજ ॥ હરીયુગાદી ક્રમ વીચારીછ ॥૧૦૬॥ સતયુગે સુક્લવર્ણ મલુછ ॥ ત્રેતા
 યુગમા કુંકુમાકારછ ॥ દ્વાપુરે પીતવર્ણ ધારી ॥ રત્નાલુષણ શોભીત સારછ ॥૧૦૭॥
 કૃષ્ણવર્ણ કળીયુગ વીધે ॥ પરીપુર્ણ પરબ્રહ્મ ધાંમછ ॥ નવીન ધારા ધરથી શ્રેષ્ઠ ॥
 રાજે અંગ સુંદર શ્યામછ ॥૧૦૮॥ નંદના આનંદ કંદહરી ॥ યસોદાછ વન મલુ માણુ-
 છ ॥ ગોપીકા આધાર ક્ષીડાકારી ॥ હરી રાધા પ્રાણાધીક જાણુછ ॥૧૦૯॥ વીનોદ
 મોરલી નાદકારી ॥ કૌતુકરૂપ શ્રી ભગવનછ ॥ કંદર્પ કોટી સુંદર કાંતી ॥ રાધા સહ
 ક્ષીડા વૃંદાવનછ ॥૧૧૦॥ કહું રાધા વક્ષસ્થળ સ્થીત ॥ કહું જળક્ષીડા કરે સંગછ ॥
 વને કહું કેસપુષ્પ ગુંથે ॥ કહું કરે રાધા પગ રંગછ ॥૧૧૧॥ કોસમે રાધા તાંબુલ આપે ॥
 વક્રચક્ષુએ જુએ રાધાયછ ॥ પુષ્પ માળા કોસમે અર્પે ॥ કોસમે રાસમંડળે જાયછ ॥
 ૧૧૨॥ રાધા દત્તમાળા ગળે ધારે ॥ કોસમે ગોપી સહ વીહરંતછ ॥ રાધીકા ત્યાગી
 કોસમચે ॥ રૂશી પત્ની અન્ન ભુક્તવંતછ ॥૧૧૩॥ સહમાળ તાળરૂળ ભુક્ત ॥ કોસમે
 કાળીસીર ચરણુછ ॥ વીનોદ મુરલી ગાન કરે ॥ હરી સંગીત ગાન સુવર્ણુછ ॥૧૧૪॥
 મુરેસ સ્તુતી કરી પ્રણમ્યા ॥ ગુરૂએ આપેલો જપી મંત્રછ ॥ કૃપા ગુરૂએ કરીછે ત્યારે ॥
 જ્યારે યુદ્ધ થયું સહ પ્રત્રછ ॥૧૧૫॥ વિદાતાને કૃપા કરી કૃષ્ણુ ॥ આપ્યો મંત્ર એકાદ
 સાક્ષરછ ॥ પુરૂકર તીર્થે સનકાદીને ॥ તે આપ્યો પીતા કર્ણુ કરછ ॥૧૧૬॥ કુમારે
 અંગીરાને તે આપ્યો ॥ ગુરૂને આપ્યો તે અંગીરાચેછ ॥ એ ઇંદ્રકૃત સ્તોત્ર ભણુજે ॥
 તે જનને સદા સુખદાયેછ ॥૧૧૭॥ આ લોકે દ્રઢ ભક્તી પામે તે ॥ ને અંતે પામે હરી
 સેવાયછ ॥ જન્મમૃત્યુ જરોવ્યાધી નાસે ॥ યમાળ એકદા નહીં જાયછ ॥૧૧૮॥
 ॥ ઇતી ઇંદ્રકૃત શ્રી કૃષ્ણ સ્તોત્ર ॥ ઇંદ્ર વચન સાંભળી કરી ॥ શ્રીનીકેત થયા પ્ર-
 સન્નછ ॥ પ્રીતીએ વર આપ્યો ઇંદ્રને ॥ પર્વત થાપ્યો શ્રી ભગવનછ ॥૧૧૯॥ પ્રણામ કરી
 શ્રી કૃષ્ણુજને ॥ સ્વકંગચા નીજગણુ સહછ ॥ ઘઘર થકી સરવે જન ॥ ખાહાર
 નીકળયા જવાસ્વગૃહછ ॥૧૨૦॥ ॥ વલણુ ॥ નીશ્ચય કર્યું મનમાં સરવે ॥ શ્રી
 કૃષ્ણુતો પરીપુર્ણા નંદરે ॥ આગળ કરી વૃજવાસીને ॥ ચાલ્યા સ્વાલય નંદના નં-
 દરે ॥૧૨૧॥ ॥ કડવું પ ॥ ॥ રાગ સામેરીની ચોપાઈ ॥ ॥ નંદ ઉવાચ ॥
 વંદુ ખલ્લદેવ શીરનામી ॥ શ્રી પરમાત્મા અંતરયામી ॥ અનંત કોટી ખલ્લાંડધીસ ॥ જોતી
 ધાંમ નમું જગદીસ ॥૧૨૨॥ નમું મત્સાદીરૂપ સમથે ॥ ગમ્ય ચોગીને ધ્યાન એકાથે ॥
 ખલ્લા વિંબુ મહેશ અનંત ॥ વંદનીય રૂપ ભગવંત ॥૧૨૩॥ નમું યુગભેદે સુખધામ ॥
 સુક્લ રકતપીત મલુ સ્યામ ॥ નમું ચોગી ગુરૂ ચોગરૂપ ॥ ગુરૂ સીદ્ધેસ્વરના અનુપ
 ॥૧૨૪॥ સ્તવીસદે ન ગજવદંત ॥ નહીં સમર્થ ખટ આનન ॥ જેને સ્તવવા ન સમર્થ

થાચે ॥ સનકાદી બ્રહ્મા રૂપીરાયે ॥૧૨૫॥ નહીં નર નારાયણ જાણ ॥ જડધી અન્યનું
શું પ્રમાણ ॥ પરાપર નસકે વેદ જાણી ॥ લક્ષ્મી સરસ્વતી ને બ્રહ્માણી ॥૧૨૬॥ રાધા
સ્તવી સકે નહીં એને ॥ વીવેકી તે સ્તવે કેમ તેને ॥ સર્વ ક્ષમા કરે સર્વા રાધ ॥ ક્ષણ
ક્ષણના જે અપરાધ ॥૧૨૭॥ રક્ષા કરેની કરૂણાસીધુ ॥ ભવસીધુ વીધે દીનખંધુ ॥
પુર્વ તીર્થે કર્યુંછે તપન ॥ પુત્ર પ્રાપ્ત થયા ભગવન ॥૧૨૮॥ તમો ચણાંબુજ ભક્તી આ-
પો ॥ નીજ દાસ કરી પ્રભુ થાપો ॥ સ્વર્ગ સુખ બ્રહ્મ સુખ જેહ ॥ સાલોક્યાદી મુક્તી
કહે તેહ ॥૧૨૯॥ અધક્ષણ સતસંગ સમાન ॥ કંઈસુખ ન આવે ભગવાન ॥ ભક્તસંગ
સદા સુખસાતા ॥ છે અભક્ત સંગ દુખદાતા ॥૧૩૦॥ કરે ધીબ્રહ્મ અભક્ત જન ॥ ભક્ત
જનધી કરે પાવન ॥ એમ ભક્તીએ કહીને નંદ ॥ રહ્યા હરી સમીપ આનંદ ॥૧૩૧॥
પ્રસન્નજનન કૃષ્ણ સોભીત ॥ નંદને આપ્યું મનવાંછીત ॥ નંદ કૃત સ્તોત્ર ભણે જેહ ॥
પામે હરીપદ ભક્તી તેહ ॥૧૩૨॥ નીશ્વળ ચીત્તે જે જન ગાયે ॥ અંતે હરી સેવા પ્રાપ્ત
થાયે ॥ એ મકારે સ્તોત્ર ભયહાન ॥ કહ્યું અદ્ભુત કૃષ્ણ આજ્યાન ॥૧૩૩॥ મોક્ષદાતા
સદા સુખદાની ॥ ટાળે ખંધ કરે ભવહાની ॥ ॥ વલણ ॥ ॥ હાની દુઃખ સુખકારી
માહા ॥ શ્રી કૃષ્ણકથા મહીમાયરે ॥ સાંભજો ગુલાખખા માન કહે ॥ થયો એકવીસમે
અધ્યાયરે ॥૧૩૩॥ ॥ ઇતીશ્રી ॥ ॥ બ્રહ્મ ॥ ॥ માહા ॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ॥

અધ્યાય ૨૨ મો.

॥ કંઠવું ૧ હું ॥ ॥ રાગ સામેરી ॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ એક
સમય રાધીકા નાથજી ॥ સહુખજ ખાળ સહ સાથજી ॥ પકવ ફળયુક્ત તાળ વનજી ॥
તેમાં ગયા પોતે ભગવનજી ॥૧॥ ॥ ઢાળ ॥ ભગવાન ગયા વન વિષે ॥ રક્ષા
કરે દૈત્ય ખરૂપ ॥ ઘેનુંક કોટી સીંહનું ખળ ॥ દેવદર્પ નાસક વન ભૂપ ॥૨॥ સરીર
પર્વતાકાર તેનું ॥ કુપ સમનેત્ર ભયંકર ॥ માહા વીકાળ દસનજી તે ॥ ટુંડ જાણે પર્વત
ઘઘર ॥૩॥ સતહસ્ત પ્રમાણ રસના ॥ માહા નાભી ભયાનક જાણ ॥ વન જેઈ ગોપ
હર્ષ પામ્યા ॥ કૃષ્ણ પ્રત્યે કહે સહુ વાત ॥૪॥ ॥ ખાળા ઉવાચ ॥ કરૂણાસીધુ હે
દીનખંધુ ॥ જગપતી કૃષ્ણ ભગવાન ॥ સમસ્ત ખળી મધ્યે શ્રેષ્ઠ હે ॥ ખળજાતા મહા
ખળવાન ॥૫॥ સાંભજો પ્રભુજી કહે ખાળા ॥ સહ ક્ષુધીત શીશુનો સાથ ॥ સર્વને મનઘચ્છા
થઈછે ॥ ભક્તવત્સળ શ્રી વૃન્દનાથ ॥૬॥ સ્વાદીષ્ટ સુંદર ફળ દેખી ॥ દુર્લભ વિવિધ મ-
હારાજ ॥ પાડી સકીયે અમો ફળને ॥ જે આજ્ઞા કરે પ્રભુજી આજ ॥૭॥ આહાં
દૈત્ય ખરૂપ રહે ॥ ઘેનુંકાસુરજી અભીધાન ॥ અંજીત તે સર્વે દેવ થકી ॥ માહા ખળ
પરાક્રમવાન ॥૮॥ અતી અભયજી સર્વ થકી ॥ તે કંસનો સચીવ પ્રમાણ ॥ હોંસા કરેજી મહ
જંતુની ॥ કરે રક્ષણ વનનું જાણ ॥૯॥ સુવીચારી કહે વીશ્વ સ્વામી ॥ સહ ખાળકને

ઉપદેસ ॥ કરેવું કેવા નહીં કરવું ॥ કહેો યુક્ત અયુક્ત વૃજેમ ॥૧૦॥ વચન ખાળકના
 સાંભળી ॥ યોલ્યા કૃષ્ણ શ્રી મધુસુદન ॥ મધુર સરવે ખાળ પ્રત્યે ॥ શ્રી કૃષ્ણ સુખ
 સદન ॥૧૧॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ દૈત્યનો ભય ન કરો ખાળ ॥ કરો તમો
 સદા મારી સાથ ॥ વૃક્ષ ભાંગી ફળ કરો ભક્ષ ॥ નીરભય કહે શ્રી યદુનાથ ॥૧૨॥
 શ્રી કૃષ્ણ આજ્ઞા લઈ કરી ॥ સહુ ચાલ્યા ખાળ ખળવાન ॥ વૃક્ષ ઉપેલીને ફળ પાડ્યાં ॥
 નાનાવર્ણ સ્વાદ સુખદાન ॥૧૩॥ કોઈ વૃક્ષભંગ કરે કોઈ ॥ ગૃહે પક્ષકળ વીસારા ॥
 કોઈ કુળાહળ શબ્દ કરે ॥ કોઈ કરેછે નૃત્ય નારદ ॥૧૪॥ ફળ ગૃહી ગૃહી જાંચે ખાળા
 ધાચો દૈત્ય દેખી સૌજન ॥ માહા ખળ માહા કાયા ઘોર ॥ કરે શબ્દ ક્રોધ માહા મન
 ॥૧૫॥ તેને દેખી સર્વ ખાળ ખીધાં ॥ ભયે કર્યાં ફળ સૌ ત્યાગ ॥ રડે કૃષ્ણ કૃષ્ણ
 શબ્દ કરે ॥ કરો રક્ષા કૃષ્ણ માહા ભાગ ॥૧૬॥ અમારી રક્ષા કરો પ્રભુજી ॥ હે કૃષ્ણ
 કૃપાળુ હરી ઇષ્ટ ॥ હે સંકર્ષણ રાખો હમને ॥ માણ હરેછે દાનવ દુષ્ટ ॥૧૭॥ હે કૃષ્ણ
 કૃષ્ણ ગોવીંદ હરે ॥ મોરારી દામોદર દીનખંધુ ॥ ગોપીસ ગોપેસ હે ભવેજી ॥ શ્રી ના-
 રાયણ કૃપાસીંધુ ॥૧૮॥ ભય અભય સુભ અસુમે ॥ સુખ દુઃખ વિષે દીનાનાથ ॥ તમ
 વિના ન અન્ય સરાણુ ॥ હે માધવ રાખો સહ સાથ ॥૧૯॥ કૃષ્ણ જ્ય જ્ય ગુણસીંધુ ॥
 ભક્તખંધુ ખીતા રાખો ખાળ ॥ હણુ દૈત્યને ભય નીવારે ॥ ભક્તવત્સળ દીનદયાળ
 ॥૨૦॥ ખાળ વીકળતા જોઈ કરી ॥ તાંહાં આવ્યા કૃષ્ણ સહ ખળ ॥ સર્વ શીશુ અ-
 ભયદાતા ॥ નો ખીહો કહે ભક્તવત્સળ ॥૨૧॥ ભય નહીં કંઈ ભય નહીં ॥ રહો નીર્ભય
 ખાળકજન ॥ દેખી કૃષ્ણ ખળદેવ સાથે ॥ ભય ત્યાગીને થયાં પ્રસન્ન ॥૨૨॥ હરીનું
 સ્મરણુ અભયદાતા ॥ સર્વ મંગલદાઈક જાણુ ॥ યોધીત શ્રી ખળદેવજીને ॥ કહે શ્રી મ-
 ધુસુદન વાણુ ॥૨૩॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ દાનવ ખળીનો પુત્ર નામે ॥ છે
 સાહસીક ખળી પ્રમાણુ ॥ થયો ગર્દભ કર્મ યોગે ॥ પુર્યે શ્રાધ્યો દુર્વાસાએ જાણુ ॥૨૪॥
 એ પાખીષ્ટને જઈ હું હુંહું ॥ માહા ખળ પરાક્રમવાન ॥ તમો પ્રભુ સૌ ખાળકની ॥
 કરો રક્ષા ખળ ભગવાન ॥૨૫॥ તાંહાં રહી સૌ ખાળક રક્ષા ॥ ખળદેવ કરે આજ્ઞા
 માની ॥ જોઈ કૃષ્ણને દાનવે તાંહાં ॥ ગૃહ્યા પ્રજા વિશ્વ સુખદાની ॥૨૬॥ દાહયુક્ત
 થયો દાનવ ॥ જાણ્યું મનમાં કરસે નાથ ॥ મુકી ઇશ્વરને જોયા તેણુ ॥ સુંદર બ્રહ્મતેજ
 પ્રકાસ ॥૨૭॥ કૃષ્ણ દર્શણ માત્રે કરીને ॥ તેને થયું ત્યાં પુરવું જ્ઞાન ॥ નીજ સ્વરૂપ
 જાણી કૃષ્ણ જાણ્યા ॥ જગ કારણ શ્રી ભગવાન ॥૨૮॥ તેજ સ્વરૂપ ઇશ્વર જોઈ ॥
 સ્તુતિ કરે નમસ્કંધર ॥ જે પ્રકાર ગુણ જન્મ કર્મ ॥ હરી ગુણાતીત પરાપર ॥૨૯॥
 ॥ દાનવ ઉવાચ ॥ માહારા પીતાના યજ્ઞ વીષે ॥ વામન થઈને ભીક્ષાકારી ॥ રાજ
 હરતાં ને કલ્યાણ કરતાં ॥ સુતળથળ દાતા મોરારી ॥૩૦॥ સર્વેમ ભક્ત વંસ આધારી

ભક્તવત્સજ વીશ્વ નીવાસ ॥ શીઘ્રે હણી મને આપ મુકત ॥ કરે ગર્ધભ દ્રુપનો નાશ ॥
 ॥૩૧॥ મુની દુર્વાસાના આપ થકી ॥ હાવું જન્મ થયું બહુનામી ॥ મૃત્યુ મુનીએ કહ્યું છે
 માહાર ॥ તમો થકી મલુ જગસ્વામી ॥૩૨॥ તીક્ષણ ચક્રે કરીને મારો ॥ જાણી
 સ્વભક્ત વંસનો જન ॥ હણી કરી હરી ગતી આપો ॥ મોક્ષદાયક શ્રી ભગવન ॥૩૩॥
 મલુ જે અંશે વરાહ થયા ॥ વસુંધરા ઉધારકરણ ॥ હીરણ્યાક્ષ હણી કરી કુંડ ॥ વેદધર્મ
 ધરાણી ધારણ ॥૩૪॥ હીરણ્ય, કસ્યપ, વધ અર્થે ॥ મલુ નૃશંગ વીચહ ધારી ॥ મ-
 દહાદ અનુગ્રહ કરીને ॥ દેવ રક્ષણ ભય નીવારી ॥૩૫॥ તમો વેદ ઉધાર કરતા ॥
 અંશે મીનરૂપ થયા હરી ॥ શીક્ષા નરકાસુરને વળી ॥ સુરમહી વીમ રક્ષા કરી ॥૩૬॥
 સેસાધાર કુર્મ થયા સ્વામી ॥ મલુજ સૃષ્ટી સૃજવા કાજ ॥ સાગરસેતુ કરી રાઘવ ॥
 દસકંઠ હણ્યો માહારાજ ॥૩૭॥ કળાયે પરસુરામ થયા ॥ જમદગ્ની પુત્ર જગનાથ ॥
 એકવીસવાર નૃપહીન ॥ કરીમહી હણ્યો ક્ષત્રી સાથે ॥૩૮॥ અંશે કરી મુનીસ્વર થયા ॥
 જ્ઞાનદાતા માતા બ્રહ્માકાર ॥ કીધાં મુમુક્ષુ હેતુ કપીલ ॥ કરતા સાંખ્યસાસ્ત્ર વીસ્તાર ॥
 ॥૩૯॥ અંશે નરનારાયણ મલુ ॥ જ્ઞાનીવર વીચહ ધારણ ॥ વીશ્વેશ્વર ધર્મ પુત્ર થયા ॥
 હરી મોક્ષ નીસ્તાર કારણ ॥૪૦॥ હમણા કૃણુ સ્વરૂપ ધારી ॥ થયા પરીપુર્ણ ભગવન ॥
 સમગ્ર અવતારના પોતે ॥ મલુજ રૂપ સનાતન ॥૪૧॥ યમોદા જીવન વૃજપતી ॥
 નંદ આનંદ બહુ નામી ॥ પ્રાણાધી દેવ સૌ ગોપીના ॥ રાધા પ્રાણાધીક પ્રીય સ્વામી ॥
 ॥૪૨॥ વશુદેવ સુત સુખકંદ ॥ સાંતરેવકી દુઃખભંજન ॥ રાધીકાનાથ પ્રસન્ન થઈ ॥
 મોક્ષ કરે સ્વભક્ત રંજન ॥૪૩॥ ગર્દભચોની દુઃખદાતા ॥ ભવાર્ણવ વીપે માહારાજ ॥
 પતીત પાવન ખીરદે છે ॥ કરે મુકત શ્રી વૃજરાજ ॥૪૪॥ વેદ બ્રહ્માદી મુની સરવે ॥
 સ્તવી સકે નહીં ગુણાકાર ॥ ગુણાતીતને હું કેમ સ્તવું ॥ પુર્વે દૈત્યને હમણાખર ॥
 ॥૪૫॥ એ મકારે કહી દૈત્ય મલુની ॥ સન્મુખ રહ્યો શીરનામી ॥ પ્રસન્ન વદન શ્રી કૃ-
 ણુજ ॥ અતી તુષ્ઠ થયા વૃજસ્વામી ॥૪૬॥ દૈત્ય કૃત સ્તોત્ર નીરંતર ॥ એ ભક્તીએ
 ભણે જન જેહ ॥ તેને સાલોક્યાદી મોક્ષચારે ॥ સુલભ હરી કૃપાથી તેહ ॥૪૭॥ ॥૫-
 લાણ ॥ તે આ લોકે હરી ભક્તી પામે ॥ અંતે દુર્લભ સેવામાં જાયરે ॥ વિધ્યાલક્ષ્મી
 સુકવીતા શોભા ॥ પુત્ર પૌત્ર વૃહ્ણીયશ થાયરે ॥૪૮॥ ॥ કડવું ર જું ॥ ॥ રાગ
 સારંગની એપાઈ ॥ ॥ ઇતી ષેનુકૃત કૃણુ સ્તોત્ર ॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥
 દૈત્ય સ્તુતી સુણી અનુમાન ॥ મન કરે કર્ણા નીધાન ॥ કેમ કરું હું એનોરે નાશ ॥
 ભક્તી નષ્ટસ્તુતી કરે દાસ ॥૪૯॥ સ્મૃતી હણું કરી સુરરાય ॥ કુવચન વીના નહણાચ ॥
 ભુલ્યો દૈત્ય થયો અહંકાર ॥ કુભાષણ કરે વારંવાર ॥૫૦॥ હરી પ્રત્યે બોલ્યો તાં
 અસુર ॥ બહુ કોપ સ્ફુરીત અધર ॥ મુની આવી બ્રમ્હું માથે મણું ॥ દૈવે ચેતન કીધું

આહર્ણ ॥૫૧૧॥ ॥ દૈત્ય ઉવાચ ॥ નીચ્ચે આવ્યોછે તારોરે કાળ ॥ દુરબ્રુહી
 મનુષ્યના ખાળ ॥ હમણા ઉભો રહે રાખી ધીર ॥ તને મોકલું યમ મંદીર ॥૫૧૨॥ મૃત્યુ
 કામ આવ્યો તાળવન ॥ ફરી દેખેત ગૃહ સ્વજન ॥ હું નકંસાદી અન્ય સમાન ॥ કાપે
 દેવ નીચે ખળવાન ॥૫૧૩॥ મને કો ન હણી સકે ખાળ ॥ જ્ઞા વિષ્ણુ રૂઢ મૃત્યુકાળ
 મારા વનનો કયો સંહાર ॥ કોના ખળેછે તને હંકાર ॥૫૧૪॥ તું કોણુછે ખાળ કેની સતા ॥
 સુંદરતા માહામદ મત ॥ કેમ દુર્લભ તારું જીવન ॥ મને આપવાં આવ્યોછે વન ॥૫૧૫॥
 એમ કહી ખળી મૃત્યુ કામ ॥ મસ્તક મારીને પાડયા શ્યામ ॥ પાડી હણવા લાગ્યો
 અજાણુ ॥ કૃષ્ણ સ્પર્શ ભંગસીર જાણુ ॥૫૧૬॥ ગૃહી ચાવવાને કરે અંગ ॥ મુની થઈ
 ગયા દંતભંગ ॥ તેજે દગ્ધ થયુંછે વદન ॥ કરે ખુહીએ મહીખનન ॥૫૧૭॥ લાંગુલ ફરવી
 શબ્દ કરી ॥ સીસુસ્થાને દોડ્યો રીમ કરી ॥ ખીતા ખાળ જોઈ ધ્યાયા રામ ॥ દૈત્ય પાસે
 આવ્યા સુખધામ ॥૫૧૮॥ મુષ્ટી મારી કરી ખળપુર ॥ મુઠ્ઠા પામી પડ્યો તે અસુર ॥
 ક્ષણુ કે ચેતન આવ્યું ભાન ॥ જવા લાગ્યો હરીસં નીધાન ॥૫૧૯॥ વજ્ર મુઘીવ્યથીત છે
 મન ॥ ફરી મુઠ્ઠીત બચો પતન ॥ પડી પડી ઉઠે દૈત્ય સ્વામી ॥ મળમુત્ર કરે ભય પામી
 ॥૬૦॥ ધુર્નીધુર્ની પડે વારંવાર ॥ વૃક્ષ ચુર્ણ થયાતાં અપાર ॥ તાડવૃક્ષને ઉપાડી કરી ॥
 મારદેવાને લાગ્યા શ્રી હરી ॥૬૧॥ દૈત્ય દુઃખ કેસમાર જેવું ॥ તાડવૃક્ષનું તાડન તેવું
 સમજી ઉપાડ્યો ગોવર્ધન ॥ માર્યો દૈત્યને શ્રી ભગવન ॥૬૨॥ સૈલ્ય વાગ્યો તે દૈત્યને
 અંગ ॥ મુઠ્ઠા પામ્યો થયું ખળભંગ ॥ દૈત્યે કયું રૂધીર વમન ॥ ઉડ્યો ક્ષણુકે થયું ચેતન
 ॥૬૩॥ પર્વત માર્યોતેણુ લઈ કરી ॥ સૈલ્ય આવતો જોયો શ્રી હરી ॥ દક્ષીણ હસ્તે લીધો
 છે સાઈ ॥ ઇન્દ્ર દંડવત મળુ ધાઈ ॥૬૪॥ થાપ્યો પર્વત લઈ પુર્વસ્થાન ॥ કર્ણ ગૃહી
 પાડ્યો ખળવાન ॥ ઉડ્યો દૈત્ય માહા ખળ કરી ॥ પાછો આવ્યો પકડવા હરી ॥૬૫॥
 ગૃહી લીધો તે દૈત્ય શબ્દ ॥ માથે માર દીધો ભગવાન ॥ પકડી કયું ઉર્ધ્વક્ષેપન ॥ ગ-
 યો લીલાયે લક્ષ્મજેન ॥૬૬॥ પહોર એક યુદ્ધ થયું જાણુ ॥ ગૃહી પાડ્યો મહી
 નીરવાણુ ॥ ભુતભાં યુદ્ધ કયું ફરી ॥ દૈત્ય સાથે ઘડી એક હરી ॥૬૭॥ હરી પ્રસંસીત
 મુદભર ॥ પ્રસન્ન થયો દાન વેસ્વર ॥ મારા ભક્ત ખળીનો તું તન ॥ ધન ધન તારું
 છે જીવન ॥૬૮॥ થશે દાનત્રવ તારું કલ્યાણુ ॥ વત્સ જાતું પદ નીરવાણુ ॥ મારું દર્શણુ
 કલ્યાણુ કર ॥ નીરવાણુ હેતુ મહીપર ॥૬૯॥ સર્વાધીક છે સર્વથીપર ॥ પામસ્થાન જઈ
 મનોહર ॥ એમ કહી કયું ચક્ર સ્મરણુ ॥ કાંતી કોટી સુર્ય સુદર્શણુ ॥૭૦॥ ચક્ર માર્યું
 છે શ્રી ભગવાન ॥ દાનવેંદ્ર માહા ભાગ્યવાન ॥ એ અવધ્ય જ્ઞા વિષ્ણુ ધસિ ॥ લીલા
 માત્રે છેદ્યુ તેનું સીસ ॥૭૧॥ થયું મસ્તક ભુખેપતન ॥ એછે માહાત્મા દાન વજન ॥
 તેજ સમુદ્ધ થયું ઉત્થાન ॥ પ્રભાસત દીનેસ સમાન ॥૭૨॥ હરી વીસે થયું તે પ્રવેસ ॥

કૃષ્ણ પદાંબુજે દાન વેસ ॥ થયા પરમ મોક્ષ સંપ્રાપ ॥ અહો દાનવ શ્રેષ્ઠમતાપ ॥૭૩॥
ગંગને રહ્યા સરવે સુર ॥ મુની થયા મુદ ભરપુર ॥ પારીજાત ફલ સહુવંદ ॥ પુષ્પવૃષ્ટી
કરે માહાનંદ ॥૭૪॥ હુંદભીનાદ બહુ તાંહાં થાય ॥ સહ ગાંધર્વ સમુહ ગાય ॥ કરે
અમ્ભરા નૃત્ય વીનોદ ॥ સ્તુતી કરે મુની મનમોદ ॥૭૫॥ સ્તુતી કરીને સુરસદન ॥ ગયા
મુનીમોદ મહામન ॥ ઘેનુકવંધ જોવાને બાળ ॥ તે થાન વીધે આવ્યા ગોવાળ ॥૭૬॥
સહુ બાળ કરેછે સ્તવન ॥ કરે નૃત્ય તે ચીત મસન્ન ॥ બેડા બળને સારંગપાણી ॥ ફળ
આપેછે બાળક આણી ॥ અતી હર્ષીત બાળક જન ॥ ફળ સ્વાદીષ્ટ કરે ભોજન ॥
બાઈ પી બળ સહ નીજ સ્થાન ॥ ચાલ્યા બાળ સાથે લગવાન ॥૭૮॥ ॥ વલણ ॥
લગવાન ઘેનુક હણીને ॥ અખંડાનંદ સ્વાલય જાયરે ॥ ગુલામબા તમો સાંભજો ॥
થયા ખાવીસમો અધ્યાયરે ॥૭૯॥ ॥ ઇતીશ્રી ॥ ॥ બ્રહ્મ ॥ ॥ માંહા ॥

અધ્યાય ૨૩ મો.

॥ કહું ૧ હું ॥ ॥ રાગ ગોડી ॥ ॥ નારદ ઉવાચ ॥ બળી પુત્ર
કોણ પાપે કરીછ ॥ ગંધમાકર તે દેહ ધરીછ ॥ દુર્ગાસાએ કેમ દીધો શ્રાપછ ॥ હેતું
દાનવે શું કીધું પાપછ ॥૧॥ ॥ ઢાળ ॥ પાપ કહોને સુપુત્રે કરી ॥ પ્રાપ્ત પદ
શ્રીહરી સમીપ ॥ મહાસા વીના શ્રમ મુક્તતા ॥ પામ્યો તે દાન વાધીપ ॥૨॥ મુની સર્વ
વીસ્તાર કરીને ॥ મને કહો સંદેહ ભંજન ॥ અહો કવી મુખ કાવ્ય સ્વામી ॥ પદે પદે
અતીનુ તન ॥૩॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ સાંભળ વત્સ કહુંહું તને ॥ એ
ઇતિહાસ પુરાતન ॥ સાંભળયું ધર્મ મુખ થકી મેં ॥ પર્વત વીધે ગંધ માદન ॥૪॥ પદ્મ
કલ્પનું વૃતાંત એછે ॥ મુની વીચીત્ર સુ મનોહર ॥ શ્રી નારાયણ કથા શ્રોતાને ॥ કર્ણ
પીયુષ માહા સુંદર ॥૫॥ જે કલ્પે તું ગાંધર્વેસ હનો ॥ કલ્પ છવી સુંદર અંગ ॥ પંચા-
સત કામીનીનો સ્વામી ॥ થીર ચોવન ક્રીડા અમંગ ॥૬॥ બ્રહ્માના વરદાને કરીને ॥
માહા મુકંઠ ગાયને સ્વર ॥ ક્ષણ ક્ષણ પંકજનનનું ॥ પાન કરે સર્વ મુખાકર ॥૭॥
નીમ્બસરહીતા તે સરવે ॥ કામીની કામબાણ પીડીત ॥ તેના પ્રાણઆધાર વીધીએ ॥
માહા સુંદર તને નીર્મીત ॥૮॥ દીવસ નીસી તે સહચારી ॥ તારા વીના ન અન્યજીવન ॥
પુષ્પ વૈમાને બેસી કરીને ॥ એકાંત સ્થાન સ્થાને ગમન ॥૯॥ ગૌઘર વીધેને સૈલ્ય વી-
ધે ॥ નદી વીધે માહા વનમાંહી ॥ નીર્જન રમ્યસ્થાન વીધે તું ॥ મનવાંછીત વીહરે તાંહી
॥૧૦॥ તેવામાં દૈવચોગે વીંધીના ॥ શ્રાપે દાસી સુતધરી કાયે ॥ હમાણાં બ્રહ્મપુત્ર થયા
તું ॥ વૈષ્ણવ ઉચ્ચીષ્ટ મહીમાયે ॥૧૧॥ અસંખ્ય કલ્પ છવી થયા તું ॥ વૈષ્ણવ વીશે
મુખ્ય મહાન ॥ જ્ઞાન દ્રષ્ટી સર્વ દર્શી સદા ॥ માહા પ્રીય મન લગવાન ॥૧૨॥ તે
કલ્પનું વૃતાંત નારદ ॥ કહું સાંભળ તે મુખદાન ॥ દૈત્ય વૃતાંત વીસ્તાર સર્વે ॥ મીષ્ટ

સુંદર સુધા સમ્મન ॥૧૩॥ એક સમય ખળીપુત્ર તે ॥ સાહસીક ખળીછે ખળવંત ॥ સ્વ-
 તેજસુર છતવા અર્થે ॥ મુની આવ્યો તે ગંધમાદન ॥૧૪॥ ચંદન ચર્ચીત સર્વાંગ છે ॥
 વળી રત્નભુષણ ભુષીત ॥ રત્નસીંહાસને સ્થીતી કરી ॥ વળીછે ખડુસેન્ય સહીત ॥૧૫॥
 એટલામાં તે સ્થાને નારદ ॥ આવી તીલોત્તમા સુખકારી ॥ રૂપવંતી શ્રેષ્ઠ અપ્સરામાં ॥
 નાનાવિધ વેષ ખડુધારી ॥૧૬॥ સુંદર ચંપકવર્ણ શોભે ॥ કાંતી રત્નાભુષણ ભુષીત ॥
 નવચોવેન સંપન્ન તેનું ॥ અંગમદન ખાણુ પીડીત ॥૧૭॥ પ્રસન્ન મુખ દીવ્ય વસ્ત્રધારી ॥
 વક્રભુગુટી ગજ ગામીની ॥ રતનજંઘામુખ ચંદ્ર જોઈ ॥ વાયુએ ઉર્ધ્વવસ્ત્ર કામીની ॥૧૮॥
 મુઠ્ઠા પામ્યો ખળીપુત્ર અતી ॥ સુંદર મનોહર અપાર ॥ પ્રસન્ન વદન જોઈ કરી ॥ કામ
 કટાક્ષ કરે તે નાર ॥૧૯॥ પ્રકૃત મલતી માળા ધરી ॥ નવચોવન સુંદરરૂપ ॥ સરદુ-
 નમ ચંદ્ર આનન ॥ છે માહા મનોહર અનુપ ॥૨૦॥ કીડાહેતુ ચંદ્ર લોક પ્રત્યે ॥
 જાય તે ચંદ્રકામના મન ॥ થીર થઈને તાંહાં ઉભી ॥ સંગાર લાલ સાયે સ્ત્રીજન ॥૨૧॥
 જોઈ જોઈ વદન તેહેનું ॥ કરે કટાક્ષ હૃદય અપાર ॥ વસ્ત્રે મુખ આચ્છાદન કરે ॥ કંદર્પ
 ચરીત્ર વારંવાર ॥૨૨॥ પુલકાંચીત સર્વાંગ ચમ્પ ॥ ભુલી ગઈ તે સસી સંભોગા ॥ અહો કોઈ
 નહીં જાણી સકે ॥ પુસ્ત્યલીમન કામ સંચોગ ॥૨૩॥ વાંછીતનું તન પ્રાપ્ત થવે ॥ મન
 ઇચ્છા મટે પુરાતન ॥ પુસ્ત્યલી સદા સ્વકર્મ સાથે ॥ કોઈ નહીં પ્રીયા પ્રીયજન ॥૨૪॥
 રતીદક્ષ પ્રીય પ્રાણાધીક ॥ પુસ્ત્યલી સદા ઇચ્છે અનંગ ॥ કદા પુસ્ત્યલીને નહીં જુએ ॥
 દક્ષન કરે પુસ્ત્યલી સંગ ॥૨૫॥ સંભોગાંતે સુમકર્મ નાસે ॥ માહાપાતક પસે અંગ ॥
 પુસ્ત્યલી પકવ અંત્ર ભક્ષ કરે ॥ અપાર પાપ પ્રાપ્ત અભંગ ॥૨૬॥ પુસ્ત્યલી અન્ન ભક્ષણ
 કરે ॥ દૈવાધીન અંત્રમ જે જન ॥ સમ જન્મકૃત પુન્ય તેનાં ॥ નીશ્ચે નાસે એ નીતીવચન
 ॥૨૭॥ પુસ્ત્યલી દર્સને મહાપુન્ય ॥ યાત્રા સીઢી ફળ સુખદાયે ॥ સ્પર્સ કરે તે માહાપા-
 તક ॥ તીર્થ સ્નાને પ્રાણી મુદ્ધ થાયે ॥૨૮॥ સ્નાન દાનને વૃત્ત પુજન ॥ નાનાવીધ કર્મ
 વીસારદ ॥ નીષ્કળ પુસ્ત્યલી સંગતથી ॥ જીવન વૃથા તેનું નારદ ॥૨૯॥ કુલટાખ્યાન
 કહ્યું સર્વે ॥ જેટલી જાણ મારે મન ॥ હવે કહું સંવાદ તેનોતે ॥ સર્વ સાંભળ તું મુની-
 જન ॥૩૦॥ ચેતન થઈને ફરી જોઈ ॥ ખળીપુત્ર અસુર અધીપ ॥ કામાતુર મદમત થઈ
 મુની ગયો કુલટા સમીપ ॥૩૧॥ ॥ વલણ ॥ સમીપ જોઈ કટાક્ષ કરે ॥ પીન-
 સ્તની કરતી વીનોદરે ॥ લજ્જા મીસમુખ વસ્ત્રે કરી ॥ કરે આચ્છાદન મનમોદરે ॥૩૨॥

॥ કડવું ર જી ॥

॥ રાગ મારૂની ચોપાઈ ॥

॥ સાહસીક ઉવાચ ॥ કોણછે તું કોહોનીરે કન્યા ॥ કોની કાંતા તે સ્વામીને ધન્યા ॥
 કાંહાં જાયછે તું મનોહર ॥ કોણુ ધરેછોછે જન સુંદર ॥૩૩॥ તવસહ વીધી નીરમીત ॥
 આપ સંગાર પ્રસન્ન ચીત ॥ વાક્ય પીયુષ સદ્રસ જાણુ ॥ વદ સુંદરી મધુરવાણુ ॥૩૪॥

કરનીજી ભુજે આલીંગન ॥ સસીમુખી સ્થાન નીરજન ॥ સ્તન મંગળ ઘટ્ટ અનંગ ॥
 સોભે સ્વર્ણ રંગ ખહુ અંગ ॥ ૩૫ ॥ ગંભીરનાભી ત્રીવળીત્હારી ॥ જોવા કામીની ઇચ્છા
 છે ત્હારી ॥ અંધરામૃત કરવા પાન ॥ નીમી ગ્રંથી નીવારણ ધ્યાન ॥ ૩૬ ॥ ઉરનીતંબ મુની
 મોહન ॥ માહા સુંદર પદ્મ લોચન ॥ સર્વપુત્ર સસી આનન ॥ જોઈ મોહે સર્વજન
 મન ॥ ૩૭ ॥ વાક્ય સાંભળી આનંદ ઉર ॥ બોલી તે પ્રત્યે મદનાતુર ॥ નારી તે જાણે
 વીભાગ્યવતી ॥ તમ જોયો જોને હોય પતી ॥ ૩૮ ॥ ॥ તીલોત્તમા ઉવાચ ॥ ખળી
 પુત્ર રૂપ ગુણવાન ॥ કામસાક્ષ દક્ષ સુખદાન ॥ નારી મનોહર સુભવેસ ॥ માહાનીપુણ
 સૃગાર દેતેસ ॥ ૩૯ ॥ સુચી કુવારસીક દયાળુ ॥ નારી મનઈચ્છા પ્રતીપાળુ ॥ તવ સં-
 તોષ કરીસ ફરી ॥ ચંદ્ર સમાગમ આવું કરી ॥ ૪૦ ॥ સમાગમ કરું અન્ય જન ॥ થાકે
 ધર્મ તાહું ઉલંઘન ॥ જે પ્રાણી સ્વધર્મ રાખે નહીં ॥ તેનું વૃથા જીવન છે સહી ॥ ૪૧ ॥
 નીસી દીવસ માહારૂ મત્ત ॥ કરે ચંદ્રકીડાનું ચીત્વત્ત ॥ સાંભળી તીલોત્તમા વચન ॥
 હંસવા લાગ્યો ખળીનંદન ॥ ૪૨ ॥ ॥ સાહાસીક ઉવાચ ॥ માહા રૂપવતી કરી
 ખજા ॥ તારું નામ ધૃતું તીલોત્તમા ॥ કહે તું સાંભળવા ઇચ્છે મન ॥ તને કોણ અતી
 પ્રીયજન ॥ ૪૩ ॥ ગાંધર્વ અમરનર ભુપ ॥ તેમાં પ્રાણુપ્રીય કોણુ રૂપ ॥ સાંભળી અમુરનાં
 વચન ॥ તીલોત્તમા મુખ આચ્છાદન ॥ ૪૪ ॥ કરી જીએ વદ્ધ લોચન ॥ કહે સત્યહર્ષયુત
 મન ॥ ॥ તીલોત્તમા ઉવાચ ॥ નારી ચરીત્ર ગુપ્ત કહેવાયે ॥ કોઈ થકી જાણ્યા
 નહીં જરે ॥ ૪૫ ॥ પુંસ્જીતા વીરો સથી જાણુ ॥ જાણી સકે નહીં નીરવાણુ ॥ વેદવેદાંગ
 સાક્ષતા અંત ॥ જાણુ પંડીત સરવે સંત ॥ ૪૬ ॥ ચોષીતાના મનો સાજ ॥ કોઈ જન
 નહીં પામે પાર ॥ ખહુ રત્ન આપે વૃદ્ધ જન ॥ નારીનું મન નહીં મસત્ત ॥ ૪૭ ॥ યુતા
 કરે સ્વધન સંહાર ॥ પ્રાણુ પ્રીય યુતા નરનાર ॥ નુતન મજે પુંસ્યલી ભજે ॥ ભરણતી
 પુત્રાદીક તજે ॥ ૪૮ ॥ અસાધ્યદાન માન સ્તવન ॥ વિહારસાધ્ય પુંસ્યલી મન ॥ ભોજન
 સયને સ્વપ્ને જ્ઞાન ॥ કરે સારા પુરુશનું ધ્યાન ॥ ૪૯ ॥ સૃગાર નીપુણ તે છે મીત્ર ॥
 કહ્યાં સર્વે કુલઠાચરીત્ર ॥ સર્વથી પ્રીય છે મંતે સસી ॥ તેથી પ્રીય કામ મન વસી ॥ ૫૦ ॥
 કામતુલ્ય મારે પ્રીયપતી ॥ કોઈ ન ભુતો ન ભવીષ્યતી ॥ સ્મર સ્મર્ણુ સરવદા રહ્યું ॥ ચ-
 રીત્ર મારું નારીનું કહ્યું ॥ ૫૧ ॥ આજ્ઞા મને આપો માહારાજ ॥ જાણિ ચંદ્ર સમાગમ
 કાજ ॥ તાંહાંથકી હામણાં પાછી ફરે ॥ આવી સંતોષ તમારો કરું ॥ ૫૨ ॥ વાક્ય સાં-
 ભળી ખળીકુમાર ॥ હાસ્ય કરે ખહુ વારંવાર ॥ કામાતુર ઉભી છળ ભરી ॥ વદ્ધચક્ષુ
 જીએ હાસ્ય કરી ॥ ૫૩ ॥ સ્તનયુગ્મ કામી મન ભાવે ॥ પીનઉનંત સ્ત્રી દરશાવે ॥ રમ્ય
 નીતંબ સ્મર ઉપજાવે ॥ જંઘા કંદળી સ્થંભ લજાવે ॥ ૫૪ ॥ કામ કટાક્ષ કરેછે નાર ॥
 મુખ પંકજ સોભીત સાર ॥ સર્વાંગ છે પુલકાંચીત ॥ સુદમ વચ્ચે મુખ આચ્છાદીત ॥ ૫૫ ॥

॥ વલણ ॥૦. આઝાદીત મુખ કામાતુર ॥ જોઈ વીચીક્ષણ ખળી નંદરે ॥ કામની
 મન કામના પુછે ॥ ભાવ જાણ વામન આનંદરે ॥૫૬॥ ॥ કડવું ૩ જું ॥ ॥ રા-
 મ વેરાડી ॥ ॥ સાહસીક ઉવાચ ॥ કેને મનઘરિયા સુંછે તારેજી ॥ નથી રાખવી
 ખલાતકારેજી ॥ ધર્મવાનનો એ નથી કર્મજી ॥ જોરે જે કરવું તે અધર્મજી ॥૫૭॥ ઢાળા
 ધર્મીજી જન તે નહીં કરે ॥ નથી ઘટીત એ કુળ મારે ॥ સંગાર આપકે જાની હાંથી ॥ નંરતી
 નીપુણ ઇચ્છા તારે ॥૫૮॥ કોણ સમરથ વસ્યં કરે ॥ ખહુ સ્થાનની પુંચ્ચલી ગામી ॥
 દાનવ વાએક સાંભળીને ॥ નમ્ર થઇ બોલી સીરનામી ॥૫૯॥ ॥ તીલોત્તમા ઉવાચ ॥
 શું કરવા એમ કરે સ્વામી ॥ મારે માણાધીક તમે રાજ ॥ કોપચુકત તમે થાએ
 સાને ॥ કરે મનઘરિયા માહારાજ ॥૬૦॥ તમને નીરાસ કરીને જો ॥ હું જાંઝો માહા
 પ્રત્યવાચે ॥ મને જતાં ચંદ્ર સમીપમાં ॥ કંઈ વિધન નીશ્ચે થાચે ॥૬૧॥ કરે વિ-
 હારભ દ્રત મારે ॥ કરે હરી અંતર્યામી સાચે ॥ નારી માન રક્ષીત નરને ॥ પદે પદે
 સદા સુભ હોચે ॥૬૨॥ નારીનું અપમાન કરીને ॥ જાએ અધમ નર કુમતી ॥ પદે પદે
 અસુભ કરે તેને ॥ જે જગદંબા પાર્વતી સતી ॥ ખળીપુત્ર મન હર્ષ પાચે ॥ સાંભળી
 તીલોત્તમાની વાણી ॥ કામશાસ્ત્ર નીપુણ વીચારે ॥ છે પવીત્ર ભાવ મન જાણી ॥૬૩॥
 મુખપંકજ ચુંખન કરી ॥ કરે આર્ણીધન ગાલી કર ॥ સાચે મળી બેઠે તાંહાં થકી ॥
 ચાલ્યા ગંધમાદન ગવહર ॥૬૪॥ તાંહાં જઈને તેણે જોયું ધારી ॥ નીર્જનરથાન ધુહા
 અંતરે ॥ વીવીધ રત્ન દીપક મુક્યાં ॥ ખહુ સુગંધ તે મનોહર ॥૬૫॥ અતી સુંદર રચીત
 સૈયા ॥ સહાર્સ કૃત્તે સહ સયંન ॥ સંગાર નાનાવીધ કરે તે ॥ કામ મોહીત છે બેહુજન
 ॥૬૬॥ સુરથી વીચીક્ષણ દાનવ ॥ તીલોત્તમા થઇ રતી સંતોષ ॥ દીવસ નીશીતે નહીં
 જાણે ॥ નવ સંગમ મુર્છીત દોશ ॥૬૭॥ ॥ તીલોત્તમા ઉવાચ ॥ ક્યારે જોઈસહુ
 કાંત આવે ॥ તવ મુખચંદ્ર મનોહર ॥ હેવા સુભદીન ક્યારે હોસે ॥ ફરી જોઈ ૩૫ ગુ-
 ણાકર ॥૬૮॥ માહા સંગાર નીપુણ તમે ॥ એવો નથી અન્ય કોઈ જાણ ॥ કાળ પામી
 તમે જુલી જસો ॥ મને ભ્રમરવૃત પ્રમાણ ॥૬૯॥ સમાગમ સારા પુરૂષનો ॥ નારી
 જુલે નહીં સુખદાન ॥ સતસંગમ હોચેજે જને ॥ સુભદીન જાણો પુન્યવાન ॥૭૦॥ સાધુ
 વીચાગ તે દુઃખહેતુ ॥ માર્ણાધીક કહે સુજાણ ॥ અસાધુ સંગમ દુઃખદાતા ॥ ત્રિષ અધીક
 દુઃખ પ્રમાણ ॥૭૧॥ ક્ષણેક રહો કરે ફરવી ॥ તમે આર્ણીગન માહારાજ ॥ એમ
 કહીને હૃદયે પાઝી ॥ કુલટા દૈત્ય વસ્યતાકાજ ॥૭૨॥ કુલટા આર્ણીગને બોલવેથી ॥
 ખહુ કામાતુર કરે નાર ॥ ફરી સંગાર વિવિધવીધ ॥ કરે અસુર અષ્ટપ્રકાર ॥૭૩॥ નવં
 વીધી ચુંખન કરે તે ॥ યથા ઉચ્ચીત થાનેરે થાન ॥ નખદંત હસ્તે કરે ક્રીડા ॥ ખહુ
 વીધ દૈત્ય સુખદાન ॥૭૪॥ કીંકીણીને કંકણનો ખહુ ॥ તાંહાં થયો નાનાવિધ ઘોષ ॥

દુર્વાસા ધ્યાન ભંગ થયું તે ॥ મુની મન હવો ખહુ રોષ ॥૭૫॥ યોગાસન કરી રહ્યા છે
 તે ॥ ગંધમાદન ગઢર માંહી ॥ કૃષ્ણ પદાંબુજ ધ્યાન કરે ॥ મુની સમીપ દીઠા ન
 ત્યાંહે ॥૭૬॥ જોઈ તે કામાતુર થયા છે ॥ રૂદ્રઅંસ મુનીભગવન ॥ ધ્યાનસ્થાન બ્રહ્મ થયા
 તેથી ॥ બોલ્યા રકત પંકજલોચન ॥૭૭॥ ॥ દુર્વાસા ઉવાચ ॥ ઉઠ ગર્દભાકાર
 નીર્લજ ॥ પુરુષાધમ પશુ પ્રમાણુ ॥ દેવગંધર્વ દૈત્ય માન્નવ ॥ જન લજ્જા કરે સહ
 બાણુ ॥૭૮॥ ભક્ત પ્રધાન્ય ખળીપુત્ર તું ॥ લજ્યાહીન ખર સમાન ॥ તેથી દાન્નવ શ્રેષ્ઠ
 હંમણાં ॥ તું ખર ચોની પામ અજ્ઞાન ॥૭૯॥ તીલોત્તમા તું ઉઠ નીર્લજ ॥ દૈત્યોની
 પામ પુંચલી જન ॥ સાંભળી કાંપ્યા લજ્જત થઈ ॥ મુનીનુ કરે બેહુ સ્તવન ॥૮૦॥
 ॥ સાહસીક ઉવાચ ॥ તમે સુરપતી ને વીળ્યુ તમે ॥ તમે સાક્ષાત્તે ત્રીપુરાસી ॥
 તમે દીનેસ ને ચંદ્ર તમે ॥ હેતુ વીશ્વ સ્થીતી લયકારી ॥૮૧॥ મુઠ અપ્રાધ ક્ષમા કર-
 વા ॥ મહુ તમે ચોગ્યછો માહંત ॥ કરો કૃપા કૃપાંનીધી કહી ॥ પડ્યા ચણે ગૃહી
 ત્રણદંત ॥૮૨॥ ॥ તલોત્તમા ઉવાચ ॥ હે નાથ કરૂણાસીંધુ કૃપા ॥ કરો દીન-
 ખંધુ ભગવન ॥ સર્વ મધ્યે વિધીએ શ્રુછે ॥ મુઠજતી તે અમળ જન ॥૮૩॥ તે
 મધ્યેછે અંધીક કુલટા ॥ સદા મન રહે કામાતુર ॥ એમ કહી તીલોત્તમા ગૃહા ॥ મુની
 ચરણુ તે સુખ મુળ ॥૮૪॥ ॥ દુર્વાસા ઉવાચ ॥ દૈવ આધીન દાન્નવ તને ॥ રહે
 પ્રાપ્ત શ્રાપ પ્રમાણુ ॥ વીળ્યુભક્ત ખળીપુત્ર તેથી ॥ થશે સુકીર્તી મહીમે બાણુ ॥૮૫॥
 પીતા પ્રભાવ રહે પુત્રમા ॥ સદા સુત જનકનો અંસ ॥ જેમ કૃષ્ણ પાદાંક મસ્તકે ॥
 રહે સમગ્ર કાળીને વંસ ॥૮૬॥ પામી ગર્દભ ચોનીને પછી ॥ વત્સ પામશે પદ નીરવા-
 ણુ ॥ પુર્વેનું કૃષ્ણ પુજનુ ફળ ॥ નહીં જાએ એમ વાણુ ॥૮૭॥ વૃંદાવનમાં તાળવન
 છે ॥ તાંહાં શીથે જાને તું દૈત્યેસ ॥ શ્રીકૃષ્ણ ચક્રે પ્રાણુ તજીને ॥ પામશે મેક્ષપદ
 વીશેસ ॥૮૮॥ તીલોત્તમા શ્રાપ પ્રભાવથી ॥ તું ખાણુસુરની પુત્રી થશે ॥ શ્રીકૃષ્ણપૌત્ર
 સંગમ થકી ॥ પાવન થઈ સ્વાલય જશે ॥૮૯॥ એમ કહી રહ્યા માહામુની ॥ ગયા
 મુનીને કરી પ્રણામ ॥ ખર જન્મે દૈત્ય મુક્ત થયો ॥ મુની વાક્ય સદા સુખધામ ॥૯૦॥
 તીલોત્તમા ખાણુપુત્રી થઈ ॥ નામકેસા, અનીરૂઘનાર ॥ નૃપ નારાયણુ કૃષ્ણ કથા ॥
 સમગ્ર વેદસાક્ષનો સાર ॥૯૧॥ ॥ વલણુ ॥ સાર નીગમા ગમનો એછે ॥
 સુણો ગુલાખખા માન ગાયરે ॥ એ કૃષ્ણ ચરીત્ર કુધાસીંધુ ॥ પુર્ણુ તેવીસમે અધ્યા-
 ચરે ॥૯૨॥ ॥ ઇતીશ્રી ॥ ॥ બ્રહ્મ ॥ ॥ માંહા ॥ ॥ શ્રીકૃષ્ણ ॥

અધ્યાય ૨૪ મો.

॥ કંઠકું ૧ કું ॥ ॥ રાગ માર્ગની દેસી ॥ ॥ શ્રી નારાયણુ ઉવાચ ॥
 મુની સાંભળ ગુરૂત્તાંતરે ॥ તેનો મૃગાર જોઈ મહાંતરે ॥ કામી હવાયોગી મુનીશયરે ॥

અસત સંગતે મહીમાયરે ॥૧॥ એહેવે તાંહાં ઐર્વ મુનીનાથરે ॥ પતી ધ્વિછીત કન્યાછે
 સાથરે ॥ ખજા ઉર્લવ કલ્પે પુર્વરે ॥ તેથી નામ ધ્યું મુની ઐર્વરે ॥૨॥ તેને કન્યા તે
 કંદળી નામરે ॥ જે દુર્વાસાપતી મન કામરે ॥ સુતા સાથે આવ્યા મુની ત્યાંયરે ॥ રહ્યા
 છે મુની દુર્વાસા જ્યાંયરે ॥૩॥ સાંભા જોઈ મુની મુનીજનરે ॥ ઉડી નમ્યા હર્શચુકત મ-
 નરે ॥ દુર્વાસાને નમ્યા મુની ઐર્વરે ॥ કહે કન્યા મનોરથ સર્વરે ॥૪॥ ॥ ઐર્વ
 ઉવાચ ॥ મારી કન્યા મનોહર નામરે ॥ કંદળી માહાંરૂપનું ધામરે ॥ રદા કરે
 તમારું તે ધ્યાનરે ॥ નામ સાંભળીને ભગવાનરે ॥૫॥ અચાની સંભવ કન્યા એહરે ॥
 ત્રૈલોક્ય મોહીતકારી દેહરે ॥ છે સર્વ રૂપ ગુણ સંપન્નરે ॥ એક દોષચુકત મુતીજનરે ॥
 ॥૬॥ છે ક્રોધી ક્રોધીને કટુભાષીરે ॥ ત્રણ દોષ સકળ ગુણરાસીરે ॥ મુની સાંભળી
 ઐર્વ વચનરે ॥ દીડી કન્યા સુરૂપ સંપન્નરે ॥૭॥ સરદપુનમ ચંદ્રાનનરે ॥ સરદંપંકજ છે
 લોચનરે ॥ કાંતી રાજે માહા મનોહરરે ॥ પીંગટ ઉનંત પચોધરરે ॥૮॥ નવચોવન સુખ
 અચનરે ॥ જુએ કરીને વક્ત્ર નયનરે ॥ રત્નાભુષણ ભુષીતવાનરે ॥ અંગ નદીવ્યાંખર પ-
 રીધાનરે ॥૯॥ જોઈ થયુંછે મોહીત મનરે ॥ કામમાણ પીડ્યા મુની તનુરે ॥ રદ્યે
 વીચારીને મુનીજનરે ॥ તેની પ્રત્યે તે બોલ્યા વચનરે ॥૧૦॥ ॥ દુર્વાસા ઉવાચ ॥
 ત્રીભુવન વીધે મુની નારીરે ॥ મુકતી મારગ વીરોધકારીરે ॥ તપ ધ્યાન માંદેતેભીત મ-
 નરે ॥ મોહ કારણ વેદ વચનરે ॥૧૧॥ કારાગૃહ રૂપ સંસારરે ॥ તેમાં બેડીરૂપ છે
 નારરે ॥ જ્ઞાન ખડગે કરી ન છેદાયરે ॥ સંકરાદી માહા ચાગીરાયરે ॥૧૨॥ જ્યાં લગી
 પ્રીયછે નારી અંજરે ॥ તાંલગી ન થાય જન્મ ભંગરે ॥ જીવને જન્મ ત્યાંલગી ભોગરે ॥
 સુખ દુઃખાદી રોગ વીચોગરે ॥૧૩॥ કૃષ્ણ પાદાબ્જ ધ્યાનમાં મનરે ॥ મને વીધન થયું
 મુનીજનરે ॥ કોણ જાણુ સાણુ ગયું ચળીરે ॥ પુર્વજન્મ કર્મદોષે કરીરે ॥૧૪॥ પુંસ્યલી
 સહ દાન્તવ ધીસરે ॥ તેનો શૃંગાર દેખી મુનીસરે ॥ કામવાન થયા મન કાયરે ॥ દુષ્ટી
 દોશને એ મહીમાયરે ॥૧૫॥ તવ કન્યાનું હું મુનીજનરે ॥ કેમ સહીસ કટુ વચનરે ॥
 અતી નીંદીતછે જગનારીરે ॥ ત્રણ ભુવન મોહનકારીરે ॥૧૬॥ તવઆજ્ઞા મસ્તકે ધરી-
 સરે ॥ તવ કન્યા ગૃહણુ કરીસરે ॥ પ્રાપ્ત કામીની ત્યાગ ન થાયરે ॥ ત્યાગે કાળસુત્રે
 નર જાયરે ॥૧૭॥ સ્થીત એકાંતે કામ ઇચ્છાયરે ॥ કદા પુંસ્યલી પ્રાપ્ત જો થાયરે ॥
 તજે ધર્મ ભયે ચાગી રાયરે ॥ તો થાય અધર્મ નર્કે જાયરે ॥૧૮॥ મુની એ પ્રકારે કહી
 કરીરે ॥ પાંચ્યા વીરામ નીતી ઉચરીરે ॥ વેદ વીધી કરી મનમાનરે ॥ કયું દુર્વાસાને
 કન્યાદાનરે ॥૧૯॥ સ્વરતી કહી ગૃહી મુનીજનરે ॥ મોહે ઐર્વ કરેછે રૂદનરે ॥ કન્યા
 વિચોગ મુર્છીત મનરે ॥ મળ વીચોગ સોક ઉત્પન્નરે ॥૨૦॥ ક્ષણુ કે ચેતન થઈ કરીરે ॥
 બોધ કન્યાને કરેછે કરીરે ॥ મુર્છીત કન્યા તાંત વિચોગરે ॥ કરે રૂદન સોક સંચોગરે ॥

॥૨૧॥ ॥ ઐર્વ ઉવાચ ॥ સાંભળ વત્સ તું નીતી સારે ॥ અતી દુર્લભ જેછે
 સંસારે ॥ વેદ વાક્યહીત સત્ય ધામરે ॥ માહા સુખદાતા પરીણામરે ॥૨૨॥ સ્વામી
 સમન કો સુખદાતારે ॥ કુળ સ્ત્રીને પતી ગુરૂ ત્રાતારે ॥ વેદ પુજન મંત્ર ને તપરે ॥
 દાનઅંન સંનવૃત્ત જપરે ॥૨૩॥ તીર્થ સ્નાન યજ્ઞ દેવાર્ચનરે ॥ પ્રાણાય અતીથીનું સેવનરે ॥
 આવે ન પતી સેવા સમાનરે ॥ સ્ત્રીને સદા પતી સુખદાનરે ॥૨૪॥ નારી શ્રેષ્ઠ પતીધર્મ
 સેવરે ॥ નારાયણાધીક પતી દેવરે ॥ જોઇ પાદાંબુજ સીરનામીરે ॥ સેવા કરજે નીત્ય
 તું સ્વામીરે ॥૨૫॥ પરીહાસ કોપે ભ્રમે કરીરે ॥ અપમાન ન કરવું દીકરીરે ॥ કટુ ન
 બોલીસ રજે સાંતરે ॥ મન કર્મવચન સેવકાંતરે ॥૨૬॥ સર્વ ધર્મયુક્ત હોયે નારીરે ॥
 કટુવાક્ય પતી સહકારીરે ॥ સર્વ તેના પુન્ય ક્ષય થાયરે ॥ બોધી કન્યા આપી મુની
 જાયરે ॥૨૭॥ ગયા ઐર્વ આશ્રમે સુખ સાથરે ॥ નારીસહ રહ્યા મુનીનાથરે ॥ ભો-
 ગ ઇચ્છા થતે મન ભાવીરે ॥ કામીની મુની સમીપ આવીરે ॥૨૮॥ સુકૃતીજન ઇચ્છીત
 જેહરે ॥ તાતકાળી સીદ્ધ હોયે તેહરે ॥ રચી સૈયા ગૃહી દઇ માનરે ॥ સહસયન નીર્જન
 સ્થાનરે ॥૨૯॥ નારીસંગ ન જાણુ નારદરે ॥ તે છે કામસાક્ષ વિસંરદરે ॥ નાનાવિધ
 કરેછે સંગારરે ॥ નવસંગમ મુર્છીત નારરે ॥૩૦॥ મુર્છા પામ્યા શ્રેષ્ઠ મુનીજનરે ॥ નથી
 જાણતા નીસા ને દીનરે ॥ એમ દીન પ્રત્યે સુખરાગરે ॥ ગૃહાસકત મુની તપ ત્યાગરે ॥
 ॥૩૧॥ કંદલીને કળહની પ્રીતીરે ॥ મુની બોધ કરે બહુનીતીરે ॥ નથી બોધ થતો નારીજ-
 નરે ॥ પીતા દત્ત જ્ઞાન નહીં મનરે ॥૩૨॥ નથી તજતી બોધે સ્વભાવરે ॥ અતી પ્રખળ
 કર્મ પ્રભાવરે ॥ નીત્ય કટુભાષણ તે કરેરે ॥ વીના કારણ કલેસ આચરેરે ॥૩૩॥ જેને કોપે
 સદા વિશ્વ કાંપેરે ॥ કાંપે તે નીજ નારીને તાપેરે ॥ વારંવારે કટુવાક્ય કહેરે ॥ દયા આણી
 કૃપા કરી સહેરે ॥૩૪॥ બહુ ક્ષમાએ કર્યું સહનરે ॥ કટુવાક્યે દગ્ધ મુની મનરે ॥ થયુંછે
 તેના કર્મે દહનરે ॥ દુર્વાસાથી ન થયું સહનરે ॥૩૫॥ કોપે ભસ્મ થવાને ઊચરીરે ॥
 થઈ ભસ્મ મુની શ્રાપે કરીરે ॥ ॥ વલણ ॥ કરી ભસ્મ હવ અંતરીક્ષ રહી ॥
 મુની પ્રત્યે વદે તાંહાં વાણુરે ॥૩૬॥ તમે સર્વજ્ઞને સર્વ દર્શી ॥ પ્રભુજ કેમ થયું અજ્ઞાનરે
 ॥૩૭॥ ॥ કહવું ૨ જું ॥ ॥ રાગ ધનાશ્રી મેતાડો ॥ ॥ હવ ઉવાચ ॥ હે
 નાથ તમેછો સર્વ જાણુજ ॥ શું કહું તમેને બોધ વાણુજ ॥ કુવાક્ય સુવાક્ય ઉચાર-
 ણુજ ॥ કોપ સંતોષનું છે કારણુજ ॥૩૮॥ ॥ ઢાળ ॥ કારણ એ વળી લાભ
 મોહ ॥ ક્ષુધા પીપાસાદીક જે કર્મજ ॥ સ્થુળ ક્ષસને નાસ ઉદભવ ॥ ન હવને શ-
 રીરના ધર્મજ ॥૩૯॥ એમ કહી હવે મોન્ય કર્યું ॥ સોકે મુર્છા પામ્યા મુનીજનજ ॥
 આત્મસ્થીત અજ્ઞાની અચેતન ॥ સ્ત્રી વીચોગ દગ્ધ થયું મનજ ॥૪૦॥ કાણુકે ચેતન થઈ
 કરી ॥ ઇચ્છેમન કરે પ્રાણુત્યાગ ॥ તાંહાં ચોગઆસન કર્યુંછે ॥ પ્રાણુત્યાગ અર્થે માહા

ભાગ ॥૪૧॥ ઐટલામાં તે થાનક વીધે ॥ આવ્યા બ્રાહ્મણ બાળકરૂપ ॥ ડંડછત્ર વળી
રકતવસ્ત્ર ॥ ધારણ કર્યાં અંગ અનુપ ॥૪૨॥ પ્રસન્ન મુખ ને શ્યામવર્ણ ॥ જળહળ જોત
બ્રહ્મધામ ॥ વય સીમુરૂપ સાંત જ્ઞાની ॥ વેદવીદ ગુરૂ પુર્ણ કામ ॥૪૩॥ જોષિ ભ્રમ ઉઠી
દુર્વાસા ॥ જઈને કર્યાં ડંડપણામ ॥ આસન આપી કર્યું પુંજન ॥ ભક્તીએ થંચો મન
વીશ્રામ ॥૪૪॥ બ્રાહ્મણે બહુ ત્યાં દુર્વાસાને ॥ મેમે કર્યું આસીસ વચન ॥ ક્ષણે રહીને
બહુ રૂપ ॥ કહે નીતી વાક્ય ભગવન ॥૪૫॥ ॥ શીશુ ઉવાચ ॥ ગુરૂ પ્રસાદથી
સર્વ જાણું ॥ તને શું પુછું સોકકાતર ॥ બ્રાહ્મણનો સ્વધર્મ તપછે ॥ તપે જગસાધ્ય સુ-
ખાકર ॥૪૬॥ સ્વધર્મને ત્યાગી કરી મીથ્યા ॥ તું આ સું કરેછે મુનીજન ॥ કોની પત્ની
ને પતી કોનોછે ॥ કો કોનું નહીં ત્રયલુંવન ॥૪૭॥ મુખને સદા ડગેછે એહ ॥ હરી માયા
માહા બળવાન ॥ ક્ષણે પત્ની થઈ ગઈ એ ॥ તું જાણ સત્તા શ્રીભગવાન ॥૪૮॥ નહીં
સાચી મીથ્યા તવ પત્ની ॥ પાર્વતી અંસ થઈ ઉત્પન્ન ॥ કલ્પે કલ્પ સુસીલા સુંદરી ॥ તવ
પત્ની હોય મુનીજન ॥૪૯॥ તપમા મન ધારણ કરે ॥ માહા મુની કહું સતવાણ ॥
કંદળી કંદળીરૂપ થઈ ॥ મહીતળમે પ્રગટીત જાણ ॥૫૦॥ સુભદ્રા રૂળ ભક્ત કરસે ॥
સુંદર મુતા થશે ઉદભવ ॥ કલ્પાંતરે સતરૂપા કન્યા ॥ માસ પત્ની હોસે મુનીતવ ॥૫૧॥
એમ કહી પછે તાહાં થકી ॥ વીમ રૂપધારી જનાર્દન ॥ દુર્વાસાને જ્ઞાન આપી કરી ॥
અંતરબ્યાન થયા ભગવન ॥૫૨॥ પછે મુની સઉ ભ્રમમાની ॥ રહ્યા તપ વીધે મન ધારી ॥
કંદળી કંદળીરૂપ થઈ ॥ જઈ મહીતળે સુખકારી ॥૫૩॥ તાળવન વીધે જઈ કરી ॥ ગ-
ર્ધભ થયો દાન્તવાંધીસ ॥ તીલોત્તમા બાણપુત્રી થઈ ॥ સમય પામી દેવ મુનીસ ॥૫૪॥
દૈત્યેદ્ર વીળણ ચક્રે કરીને ॥ પ્રાણત્યાગી ગયો તજ સોક ॥ સુરમુનીને મહા દુર્લભ ॥
તે માસ થયો ગોલોક ॥૫૫॥ કાળ પામી તીલોત્તમા થઈ ॥ ગઈ તે સ્વાળયવીધે રી ॥
કૃષ્ણ પૌત્રના આલોગનથી ॥ પરીપુર્ણ મનોરથ કરી ॥૫૬॥ એ પ્રકારે મેં કહ્યું નારદ ॥
કૃષ્ણાખ્યાન મહા સુખદાય ॥ પદે પદે રસીક સુંદર ॥ હાવે સું સાંભળવા ઇચ્છાયે ॥૫૭॥
વલણ સુઠ ઇચ્છા શ્રવણ કરવા ॥ કહે તું મનવાંચીત મુનીરાયહ ॥ ગુલાબપા માન
સિંહ કહે ॥ થયો પૂર્ણ ચોવીસમે અધ્યાયરે ॥૫૮॥ ઇતીશ્રી ॥ બ્રહ્મ ॥

અધ્યાય ૨૫ મો.

॥ કડબું ૧ લું ॥ ॥ રાગ મારૂની ચોપાઈ ॥ ॥ શ્રીનારદ ઉવાચ ॥
સાંભળ્યાં ચરીત્ર દુઃખહારી ॥ શ્રી પરમાત્માના મંગળકારી ॥ તવ મુખથી અન્યનું
તન ॥ સાંભળવા ઇચ્છા ભગવન ॥૧॥ અતી અદ્ભુત છે મનોહર ॥ કહે
વીધેસ કરૂણા કર ॥ મૃત્યુ કન્યા ઔર્વમુની આવી ॥ તેણે શું કયું તે કહે ભાવી ॥૨॥
॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ ॥ સરસ્વતી નદીનેરે તીર ॥ તપશ્ચર્યા કરે મુનીધીર ॥

ઉર્ધ્વ વશ્મ થયું છે પતન ॥ વાયુ વેગે ધ્યું તું ગગન ॥૩॥ વસ્ત્ર પડવેથી પૃથ્વીપર ॥ તપ
 ત્યાગ કર્યું મુનીસ્વર ॥ ધ્યાન કરી જાણ્યું નીરધાર ॥ કન્યા સંખંધી દુઃખ અપાર ॥૪॥
 આલ્યા મુની શોકચીત ધરી ॥ જન્માતૃ આશ્રમે સીધે કરી ॥ પૃથ્વી રેણું કરે તે સીંચન ॥
 જળખીંદુ ઝરેછે નયન ॥૫॥ જઈ આશ્રમે કરે ઉત્ચાર ॥ હે વત્સકંઠળી વારંવાર ॥ કુ-
 વૈાસા સભય અંતઃકર્ણ ॥ જઈ પડયા સ્મરુને ચાર્ણ ॥૬॥ સ્વમરુને તે પ્રણામ કરી ॥
 સોકે રૂદન કરેછે કરી ॥ પછે દુર્વાસા થઈને શાંત ॥ કહ્યું માહા મુનીને વૃતાંત ॥૭॥
 મુની બોલ્યા સોકાતુર ચીત ॥ રહ્યા દુર્વાસા સનમુખ સ્થીત ॥ જન્માતૃ સંકાને સોક
 ભર ॥ ભય-ચુકત પ્રણીત કંધર ॥૮॥ ઔર્વ સોક થકી અમુ પુર્ણ ॥ છે નેત્ર કમળ રકત
 વર્ણ ॥ કોપ થકી છે કંપીત વાન ॥ સ્ફુરીતા ધર દુઃખ માહાન ॥૯॥ ઔર્વ ઉવાચ
 હે બ્રહ્મણ તુ અત્રેનો વંસ ॥ માહા યોગી થયો અવતંસ ॥ થોડા દોષે બહુ કર્યો ડંડ ॥
 કેમ કર્યું એકર્મ પ્રચંડ ॥૧૦॥ તવ જન્મ સંકરનો અંસ ॥ જગ ગુરુ ધર્મ કર્યો ધ્વંસ ॥
 વેદ વેદાંગ સમગ્ર જ્ઞાન ॥ બ્રહ્મજ્ઞાતા પોતે ગુણવાન ॥૧૧॥ અનુભુયા માતા તવ સતી ॥
 ન જાણે કેમણ દોષે કુમતી ॥ માતાપીતા સાધુ ગુણવાન ॥ દયા હીન તેનો તું સંતાન
 ॥૧૨॥ મારી પ્રાણાધીક કન્યા આપી ॥ ગુણાન્વીત તે કટુઆળાપી ॥ ત્યાગદંડ
 નારીં કહે કુવાણી ॥ પાળે પીતા સુતાનીજ જાણી ॥૧૩॥ અલ્પ દોષથી મારી દીકરી ॥ તે
 નીદ્ય તેને ભરમ કરી ॥ માહા પરાભવ થસે જાણ ॥ તવ અસંસય મમ વાંણ ॥૧૪॥
 માહાન ભુદ્ર વીવીધ જંત ॥ સર્વ જીવને શ્રીભગવંત ॥ સજે પાળે ને કરે સંહાર ॥ સીક્ષા
 કરતા હરી વીશ્વાધાર ॥૧૫॥ એમ કહી ઔર્વમુની ગયા ॥ દીગુણ સોકે દુર્વાસા થયા ॥
 મુની સાંભળીને નીજનાર ॥ ત્યાં કરે વીલાપ વારંવાર ॥૧૬॥ નીજ મનને તે બોધ
 કરી ॥ મુની બેઠા તપે મન ધરી ॥ એ મુનીનો શ્રાપહે તું કહ્યો ॥ કાળ પામી પરોભવ
 થયો ॥૧૭॥ ॥ શ્રી નારદ ઉવાચ ॥ દુર્વાસા સંકરનો છે અંસ ॥ શીવ તુલ્ય તેજ
 અવતંસ ॥ કોણ તેજસ્વી પ્રથી ઉપરે ॥ દુર્વાસાનો પરાભવ કરે ॥૧૮॥ શ્રી નારાયણ
 ઉવાચ ॥ વૈષ્ણવ રાજેંદ્ર અંખરીસ ॥ સુર્યવંસ પ્રગટયો મુનીસ ॥ કૃષ્ણ પદાંબુજે સુખા-
 કર ॥ તેનું મન રહે નીરંતર ॥૧૯॥ નરાજ નારી પુત્રમાં ચીત ॥ નહીંમુ પ્રજમાં નહીં
 વીત ॥ ધર્મી સ્વપ્ને જ્ઞાન હરી ધ્યાન ॥ જીર્ણોદ્રીને વૃત ભગવાન ॥૨૦॥ વૃતએકાદશી
 કૃષ્ણ પુંજીત ॥ કર્મ લેપેન હરી અર્પીત ॥ પ્રભુ ચક્ર સુદર્શન નામ ॥ હરી તુલ્ય કોટી
 સુર્ય ધામ ॥૨૧॥ બ્રહ્માદી સ્તુયમાન સમીત ॥ સદા સુર અસુર પુજીત ॥ પ્રભુ એ ર-
 ક્ષણાર્થ મહીપ ॥ સદા રાખ્યું છે નૃપ સમીપ ॥૨૨॥ એકાદશી વૃત નૃપ કરી ॥ દ્વાદશી
 દીન વીધી આચરી ॥ પુંજ દાન આપેછે રાજન ॥ બ્રહ્મણને રજત કાંચન ॥૨૩॥
 બ્રહ્મ ભોજન થાય તે દીન ॥ આવ્યા દુર્વાસા બહુ સીસ્મલીન ॥ ડંડ છત્રને સુકલ વસન ॥

જટીલ તીલક મુનીજન ॥૨૪॥ આવ્યા દીઠા તપસ્વી દ્વાર ॥ ઉડી કર્યા ભુષે નમસ્કાર ॥
 પુંજ આપ્યું સ્વર્ણ મીઠાસન ॥ દધ આશીસ બેઠા તે આસન ॥૨૫॥ સું આજ્ઞા છે કહે
 મુનીજન ॥ ક્ષુધા પીડીત ઇચ્છા ભોજન ॥ ક્રોધી મુની ભુષ મન ભીતી ॥ હાવે દાદસી
 જાએછે વીતી ॥૨૬॥ ખહુ સંકટ પ્રાપીત મન ॥ કરે સ્વગુરુનું તે સ્તવન ॥ કહે મને
 સ્વામી સું કલ્યાણ ॥ સુણી સત્ય બોલ્યા મુની વાણ ॥૨૭॥ ॥ વસીષ્ઠ ઉવાચ ॥
 દાદસી વીતે પારણું થાયે ॥ ઉપવાસનું રૂળ હણાયે ॥ અહ્ન હત્યા પાપ હોયે રાયે ॥
 માંસ સમ ભક્ષ કે અહ્નાએ ॥૨૮॥ આવ્યા હોયે અતીથી ભવન ॥ ન ભોજન કરે મુઠ
 જન ॥ જો કદા કરે અજ્ઞાન આણી ॥ તો કુંભી પાકે જાયે તે પ્રાણી ॥૨૯॥ સત વર્સ તે
 મારે પતન ॥ પછે ચાડાળતા પામે જન ॥ વ્યાધી યુક્ત સદા રહે અંગ ॥ જન્મો જન્મ
 દરીદ્રતા સંગ ॥૩૦॥ ઉપવાસ રૂઝ રક્ષા વાન ॥ કરે કૃષ્ણ પાદોદકપાન ॥ એમ કહી રહ્યા
 અહ્ના તન ॥ લીધું ચર્ણામૃત રાજન ॥૩૧॥ એટલામાં ત્યાં ક્રોધ આકર ॥ રનાન કરી
 આવ્યા મુનીસ્વર ॥ સરવજ્ઞ થયા કોપાતુર ॥ જટાજટકી નૃપતી પુર ॥૩૩॥ તેથી પ્ર-
 ગટીત દુઃખદાન ॥ પુરૂષ અગ્ની સીખા સમાન ॥ માહા ભીમ ખડગ હસ્ત ધાયે ॥
 રાજેન્દ્રને હણવા તે જાયે ॥૩૪॥ મભાકોટી સુર્ય સમ હરી ॥ ચક્ર તે દુષ્ટને જોઈ કરી ॥
 ધસી કર્યો પુરૂષ છેદન ॥ ચાલ્યું કરવા વીરહનન ॥૩૫॥ જોઈ આવતું મુદરસન ॥ નાડા
 ભયબ્હીષળતા મન ॥ દીજ પુંઠે તેને જોતા જાયે ॥ મળ યાજ્ઞી સમાન તે ધાયે ॥૩૬॥ સર્વ
 અહ્નાંડ ભમણ કરી ॥ ભયાકુળ જીએ ફરી ફરી ॥ પ્રમી થાક્યા અતી ત્રાસ થયો ॥ પછે
 અહ્નાને સર્ણે તે ગયો ॥૩૭॥ કરે ત્રાહી ત્રાહી ભગવન ॥ પેઠાં સભામાં જોયા અહ્નન ॥
 મુની જોઈ ઉડ્યા કરી પ્રેમ ॥ અહ્ના પુછેછે કુશળક્ષેમ ॥૩૮॥ ॥ વલણ ॥ ક્ષેમ પુછે
 અહ્ના પ્રત્યે કહે ॥ મુની માંડી વૃત્તાંત સઉ મુજરે ॥ સાંભળી બોલ્યા મુનીન્દ્ર પ્રતે ॥ વીંધી
 થઇ મન ભયાકુળરે ॥૩૯॥ ॥ કડબું ૨ જું ॥ ॥ રાગ રામચ્રી ॥ ॥ અહ્ન
 ઉવાચ ॥ વત્સં સંતાપ્યો તે હરી દાસજી ॥ રક્ષા કરે સદા વીશ્વવાસજી ॥ ભક્ત રક્ષીત
 શ્રી ભગવંતજી ॥ ત્રણ લોકમાં કોણ હનંતજી ॥૪૦॥ ॥ ઢાળ ॥ હણતા કો સમ-
 રથ તેને ॥ ચક્ર રહે સદા ભક્ત પાસ ॥ ભક્તવત્સજ ભગવાન પોતે ॥ પીડા પામે પીડે
 કોઈ દાસ ॥૪૧॥ મુઠ વૈષ્ણવનો દેશ કરે ॥ વીળ્યુ પ્રાણ તુલ્ય હજી જન ॥ તે સંહારતા
 ને હજી ચક્ર ॥ મુદર્શણ શ્રી ભગવન ॥૪૨॥ વત્સ જાતું આંહાં થકી સીએ ॥ પ્રાણ રક્ષણ
 કર યતન ॥ નહીંતો હમાણાં મારી સાથે ॥ તને હણસે મુદર્શન ॥૪૩॥ અહ્નલોક અહ્નાંડ
 સરવે ॥ ધારે ભસ્મ કરે તતક્ષણ ॥ વિષ્ણુ તુલ્યછે તેજ તેનું ॥ અન્ય કોણ કરે નીવા-
 રણ ॥૪૪॥ અહ્નાનાં વચન સાંભળીને ॥ ત્યાંથી નાઠો આહ્નાણુ તુરત ॥ ત્રાસીત ખહુ
 કૈલાસ પ્રતે ॥ ગયો તે શીવ સર્ણાંગત ॥૪૫॥ હે કૃપાનીધાન કરો રક્ષા ॥ કહે સંકરને

ભયભીદ ॥ આહ્વાણને ન કુસળ પુછે ॥ જાણે સીવ પોતે સર્વ વીત ॥૪૬॥ તે દીન પ્રત્યે
 સંકર જોડ્યા ॥ પ્રભુ પોતે વીશ્વાધાર ॥ સ્થીરથા હમણાં દીજ શ્રેષ્ઠ ॥ મમવચન સાંભળ
 સાર ॥૪૭॥ ॥ સંકર ઉવાચ ॥ પૌત્ર મુની તું જગદાતાનો ॥ માહા મુનીંદ્ર અ-
 ત્રીનો તન ॥ સર્વજ્ઞ એમ કેમ કહ્યું તે ॥ મુખ તુલ્ય કર્મ મુનીજન ॥૪૮॥ વેદપુરાણ
 ઇતીહાસ સર્વ ॥ નીરૂપીત જેને સરવેસ ॥ મુઠવત તે તેને ન જાણ્યા ॥ હું ખલ્લા રૂદ્ર
 વસુદીનેસ ॥૪૯॥ ધર્મેન્દ્ર મુની મનુસુરાદી ॥ ઉદભવલય લીલ એ થાચે ॥ તેને પ્રાણાધીક
 ભક્ત સદા ॥ તે તહારે તેજ કેમ હણાચે ॥૫૦॥ હું ખલ્લા પદ્મા રાધીકા વાણી ॥ નહીં
 ભક્ત તુલ્ય પ્રીય જાણુ ॥ ભક્ત રક્ષા પોતે નીરંતર ॥ ચક્રે કરે હરી નીરવાણ ॥૫૧॥
 કુર્તીવાર્ય ચક્ર સ્વતુલ્ય તેજ ॥ મુકુંડ તો તું જાણું રાખું તન ॥ ગુણ શ્રવણાર્થ ભક્ત
 સંગે ॥ ભ્રમે છાંયાવત ભગવન ॥૫૨॥ પ્રાણાધીક પ્રીયા સદાકાંતા ॥ તેથી અધીક નહીં
 કો જાણુ ॥ તોપણ ભક્ત દેસ કરેતો ॥ તેને તજે હરી નીરવાણ ॥૫૩॥ દીજ પ્રીયનીજ
 દેહ થકી ॥ દ્વિજથી પ્રાણથી પ્રીય ભક્ત ॥ ઇશ્વરને પ્રીય અપ્રીય નહીં ॥ ભક્તીએ હરી
 સદા આસ્કૃત ॥૫૪॥ માહા પ્રલયે ખંભાંડ સરવે ॥ સમગ્ર જંતુનો થાંચે નાસ ॥ ભક્તનો
 નાસ ન થાચે ત્યારે ॥ હરી ભક્ત હરી અવીનાસ ॥૫૫॥ ભજ આહ્વાણ શ્રી ગોવિંદને ॥
 મુની રમર તું તેના ચરણ ॥ નાનાવીધીની વીપત સરવે ॥ થાચે નાસ હરીને સરણ ॥
 ॥૫૬॥ જા તું શીઘ્રે વૈકુંઠ વીધે ॥ અભયદાતા કર્ણા સાગર ॥ ચક્ર તેજથી કૈલાસ
 વ્યાપ્યું ॥ જેમ સુર્યતેજ મહીપર ॥૫૭॥ વીકાળ તેજથી દગ્ધ થયા ॥ તાંહાં સરવે કૈલા-
 સવાસી ॥ ભય વીઠ્ઠળ થયા સરણ ॥ ત્રાહી ત્રાહી સીવ અવીનાસી ॥૫૮॥ જોઈ ચક્ર
 અમલ્ય સંકર ॥ કર્ણાનીધી પાર્વતી સાથ ॥ પ્રીતીએ કરી આહ્વાણને ॥ દે આસીરવાદ
 જગનાથ ॥૫૯॥ તેજ સત્યને તપ સત્યજો ॥ હોચે સંચીત મુક્ત ઇસ ॥ કૃત અપરાધ
 ભયમુક્ત ॥ સંકટ રહીત હોજો મુનીસ ॥૬૦॥ ॥ પાર્વતી ઉવાચ ॥ જો પ્રભુ પુન્ય
 હોચે માર્ગેતો ॥ આ સરણાંગત દીજ ભીત ॥ માહારા આસીમે કરીને સીધે ॥ હોજો આ-
 હ્વાણ વ્યથા રહીત ॥૬૧॥ એમ કહી રહ્યા સીવસીવા ॥ મુની પ્રણમી વૈકુંઠ જાચે ॥ પ-
 ર્યાત મુદર્શણને જોતો ॥ હરીપુર પેડો દીજરાચે ॥૬૨॥ રત્નસીંહાસન સ્થીત જોયા ॥
 આહ્વાણ જઈ શ્રી ભગવાન ॥ સંખ ચક્ર ગદા પદ્મધારી ॥ અંગ પીતાંબર પરીધાન ॥
 ॥૬૩॥ ધનસ્યામ ચતુર્ભુજ પ્રભુ ॥ લક્ષ્મીકાંત સાંત મનોહર ॥ રત્નાલંકાર ને રત્ન
 મ્નાળા ॥ રાજે ભક્ત અનુગૃહ તત્પર ॥૬૪॥ પ્રસન્નનન કીરીટ શામે ॥ ચામરે કરે દાસ
 સેવન ॥ પદ્મા ચરણારવીંદ સેવે ॥ કરેછે સરસ્વતી સ્તવન ॥૬૫॥ મુનંદ નંદને કુમુદ
 આદી ॥ ગુણાનુવાદ કરે ગાયન ॥ એહેવા પ્રભુ જોઈ પ્રણમીને ॥ વેદાક્ત સ્તવેતે મુની-
 જન ॥૬૬॥ ॥ કુર્વાસા ઉવાચ ॥ દીનખંધુ રક્ષા કરે મહારી ॥ વેદપીતા વીધી

તવ ખાળ ॥ કમળા કાંત કંદેણાનીધી ॥ મૃત્યુના મૃત્યુકાળના કાળ ॥૬૭॥ સંહાર ક-
રતા સર્વ મૃષ્ટા ॥ માહા વીળુ ત્રાહી માહારાજ ॥ સર્વેસ સંકટાર્ણવથકી ॥ સર્ણંગત
ત્રાહીજન આજ ॥૬૮॥ પંચવદનને ચતુર્મુખ ॥ સૃતીને સૃતીના વક્તા જાણ ॥ વેદવીત
મુની સીદ્ધસાધક ॥ કોન રતવી સકે નીરવાણ ॥૬૯॥ મનુ ઇંદ્ર અષ્ટાવીસ નાસે ॥ વીધી
દીવસની સી કહેવાયે ॥ સતાધીક અષ્ટ આયુષ્યે ॥ તે પતને, મ્હેસ તવથાયે ॥૭૦॥ અ-
નીર્વચનીય કેમ કરી ॥ કરે હું સ્તુતી શ્રી ભગવન ॥ પડયો ચર્ણાંબુજ વીષે તે ॥ એ પ્રકારે
કરીને સ્તવન ॥૭૧॥ નયનાંબુજ નીરે કરીને ॥ કરે સૌચન ભયવીહળ ॥ દુર્વાસાકૃત
સ્તોત્ર હરીતું ॥ સ્યાંમ વેદોક્ત ધામ મંગળ ॥૭૨॥ સંકટાતુર ભણે જે જન ॥ ભક્તી
શ્રાક્ષતું એછે કાણુ ॥ નારાયણ કૃપા કરી તેનું ॥ શીઘ્રે આવીને કરે રક્ષણ ॥૭૩॥
રાજદ્વાર ને સ્મસાન વીશે ॥ કારાગાર ભયાકુળ જન ॥ શત્રુ ચોર હીસક ભયથી ॥ સૈન્ય
સાગર અગ્નીદહન ॥૭૪॥ ॥ વલણ ॥ મૃત્યુ દારા સમગ્ર થકી ॥ સ્તોત્ર સ્મર્ણ
માત્રે મુકાયે ॥ દુઃખ સ્પર્સ કરી નવ સકે ॥ મુની સ્તોત્ર સદા સુખદાયકે ॥૭૫॥ ॥ ઇ-
તિ દુર્વાસાકૃત સ્તોત્ર ॥ ॥ કડવું ડાળું ॥ ॥ રાગ વેરાડી ॥ ॥ નારાયણ ઉવાચ ॥
મુની સ્તવન સાંભળી કરી ॥ ભક્તવત્સળ યોહ્યા શ્રી હરી ॥ હાસ્યવદન શ્રી ભગવાન ॥
મધુરવાણી મુદ્યા સમાન ॥૭૬॥ ॥ શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥ ઉઠ ઉઠ ભદ્ર થસે ત્હા-
રું ॥ ૧૨૬૪ એ વાયક મ્હારું ॥ મુની સાંભળ મમતચન ॥ હીતકારીને સુખ પ્રાપ્ત ॥
॥૭૭॥ પુરાણવેદ ઇતિહાસ ગાયે ॥ સાંભળો વૈષ્ણવ મહીમાયે ॥ હું છઠાં વૈષ્ણવનોરે
પ્રાણ ॥ મ્હારે પ્રાણ વૈષ્ણવછે જાણ ॥૭૮॥ તેનો દેસ કરે મુદ્દજન ॥ મ્હારે પ્રાણ
તે કરે હનન ॥ પુત્ર પૌત્ર નારી ધન ત્યાગી ॥ મારું ધ્યાન સદા રહ્યું લાગી ॥૭૯॥
તેથી શ્રેષ્ઠ પ્રીય કોણ મ્હારે ॥ ભક્તાધીક ન કોઈ સંસારે ॥ લક્ષ્મી ભારતી સેસ મહેસ ॥
ન બ્રહ્મા દુર્ગા નહીં ગણેસ ॥૮૦॥ તેમાં શ્રેષ્ઠ નૃપ અંખરીસ ॥ તેને હણવા તે લીધો મુ-
નીસ ॥ કેમ હણેદ્યા સીલરૂપ ॥ સર્વ પ્રાણી હીતકર ભુપ ॥૮૧॥ સર્વ જીવ વીષે દયા
સંત ॥ તેને દેસે તેનો કરે અંત ॥ નીજ શત્રુને રાખે તે ભક્ત ॥ તેને હું નહીં રાખવા
સક્ત ॥૮૨॥ જા અંખરીસથી થસે અર્થ ॥ રક્ષા કરવા તે સમરથ ॥ સાંભળી નારાયણ
વચન ॥ ભય વીહળ તે મુનીજન ॥૮૩॥ રહ્યો ખેદીત મન અપાર ॥ કૃષ્ણ પાદાળી
સમરે સારા ॥ એટલામાં ત્યાહા બ્રહ્મ દેવા ॥ સીદાસહ આવ્યા મ્હાહાદેવા ॥૮૪॥ ધર્મ ઇંદ્રાદી દેવ
સકળ ॥ માહા મુની આવ્યા તેણે થળ ॥ સર્વ પ્રાણી કરે પ્રસન્ન ॥ પરમાતમા શ્રીભગ-
વંન ॥૮૫॥ પુલ કાંચીત સમગ્ર દેહ ॥ ભક્તી ન આત્મકંઠર તેહ ॥

॥ બ્રહ્મા ઉવાચ ॥ નીર લીસ સદા સ્વાત્મ રૂપ ॥ ભક્તાનુગ્રહકારી અનુપ
॥૮૬॥ ભક્ત અપરાધ કર્તા અનાથ ॥ રક્ષા કરે બ્રહ્મણની નાથ ॥ માહાદેવ ઉવાચ ॥

જગન્નથ પ્રભુદીન ખંધુ ॥ ભક્ત વત્સળ છો કૃપાસીધુ ॥૮૭॥ અપરાધ કૃત વીમદીન ॥
 પાહી સર્ણાંગત આધીન ॥ ॥ પાર્વતી ઉવાચ ॥ અંખરીસ સહ કરી દેસ ॥ દીજ
 પીઠાચો ખહુ વીચેસ ॥૮૮॥ સરવેસ તમે ખહુ નામી ॥ વીમ રક્ષા કરો જગ સ્વામી ॥
 ॥ ધર્મ ઉવાચ ॥ સર્વ જનક તમેછો ત્રાતા ॥ ડંડ કર્તા ઇસ કળ દાતા ॥૮૯॥ શીસુ
 હજી નહીં સીસુ હેત ॥ સદા પીતારે કૃપાની કેત ॥૯૦॥ ॥ ઇંદ્ર ઉવાચ ॥ કૃપા સ-
 મતા તે નીરંતર ॥ સરવ જીવ વીધે ઇશ્વર ॥ અપરાધ કળ થયું ભોગ ॥ ક્ષમા કરવા
 હવે છો યોગ ॥૯૧॥ ॥ રૂદ્ર ઉવાચ ॥ વીવીધ વૃત પ્રગટ કરી ॥ સીઢી સમાપ્તી
 કરે શ્રીહરી ॥ સરવેતુંરે પાલણુ કરતા ॥ સૃજતા પ્રભુ પોતે સંહરતા ॥૯૨॥ ॥ દીગ્પાળ
 ઉવાચ ॥ અપરાધ કૃત વીમજન ॥ તેને હજી નહીં ભગવંન ॥ એવું સાંભળ્યું કળ આપી
 કરી ॥ સદા રક્ષા કરે તેની હરી ॥૯૩॥ ॥ મુની ઉવાચ ॥ વીમ પરાભવ થતે
 નાથ ॥ જીવનમૃત હમે મુની સાથ ॥ પ્રભુ જો ડંડ એકને થાય ॥ તેથી સ્વજનતી સર્વ
 લજ્યે ॥૯૪॥ ॥ અત્રી ઉવાચ ॥ તવ વાક્ય પુત્ર ભગવંન ॥ ક્રોધી એ તવ સેવક
 જન ॥ જીલોકમે ભય પામે હરી ॥ તેજસ્વી તે તવ તેજ કરી ॥૯૫॥ ॥ લક્ષ્મી
 ઉવાચ ॥ ક્ષમા અપરાધ અસર્ણા સર્ણ ॥ તવ સરણાંગત એ બ્રાહ્મણ ॥ સ્તવે વીમ દેવ
 સર્વ સાથ ॥ વીમ હણવા ચોગ્ય નહીં નાથ ॥૯૬॥ ॥ સરસ્વતી ઉવાચ ॥ માહા
 કારણ વીશ્વના કર્તા ॥ પ્રભુ પાજો તમે તમે હરતા ॥ સર્વ સ્વામી તમે ત્રીભુવંન ॥
 સર્વ રક્ષા ચોગ્ય ભગવંન ॥૯૭॥ ॥ પાર્સદ્ર ઉવાચ ॥ તવ સ્મૃતિ માત્રે મૃતી
 ગાયે ॥ સર્વને સર્વ મંગળ થાયે ॥ નામે વીપતી સ્મરજી કરી ॥ પાહી સર્ણાંગત શ્રી
 હરી ॥૯૮॥ ॥ નૃત્યક ઉવાચ ॥ તમે દારીદ્ર ભંજન કર ॥ હમે ભીક્ષુક તે ની-
 રંતર ॥ શીઘરે ભીક્ષા આપો હરી આજ ॥ વીમ રક્ષા કરો માહારાજ ॥૯૯॥ સર્વ
 સ્તવન સાંભળી કરી ॥ સુખ અયન યોહ્યા શ્રી હરી ॥ હાસ્ય વદન શ્રી ભગવન ॥ સર્વ
 સંતોષકારી વચન ॥૧૦૦॥ ॥ શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥ સર્વ સાંભળો મારી વાણી ॥
 સુખકારી નીતીયુક્ત જાણી ॥ વીમ રક્ષા કરીશ કહે હરી ॥ નીચે તમારી આજ્ઞાએ
 કરી ॥૧૦૧॥ જાએ વીમ હાંથી ધરી ધીર ॥ નૃપ અંખરીસને મંદીર ॥ કરે પારણું કહે
 ભગવન ॥ જઇસુ પ્રીતીએ મુનીજન ॥૧૦૨॥ તેનો ભીક્ષુક વીમ તું થઈ ॥ વાંક વીના
 કોપ કર્યો જઈ ॥ રક્ષા કરતું ક્ષાણું કોપી મન ॥ બ્રાહ્મણ હણવાં સુદર્શન ॥૧૦૩॥ એક
 વર્સ થયાં ભમે ત્રાસી ॥ નૃપ રાણી અજી ઉપવાસી ॥ તેથી હું અપવાસી છું જાણી ॥
 ભક્ત હે તું કહું નીરવાણી ॥૧૦૪॥ ન ધાવતો બાળ જોઈ જેમ ॥ ભક્ષ કરે ન જનની
 તેમ ॥ મહારો આસીસ જ મુનીજન ॥ માર્ગે ચક્ર કરે ન હનન ॥૧૦૫॥ હું હાં સુખે
 કરીસ ભોજન ॥ ભક્ત દત્ત સુધા સમ અન ॥ લક્ષ્મીદત્ત દ્રવ્ય નહી મન ॥ ભક્ત નૈવેદ

ચીત પ્રસન્ન ॥૧૦૬॥ વત્સ જનું નૃપ સંનીધાના ॥ જાઓ દેવાદી સહ સ્વસ્થાન ॥ એમ
કહીને રહ્યા શ્રી હરી ॥ નમી સર્વે ગયા હર્ષભરી ॥૧૦૭॥ નૃપ ગૃહે ગયા મુનીજન ॥
નૃપે હડી માણુઆ ખેંદન ॥ જમાડી વીખને મીષ્ટ અન્ન ॥ પછે પોતે કૃત્યું છે ભોજન ॥
॥૧૦૮॥ જમી પ્રસન્ન થઈ મુનીસ ॥ નૃપને કૃત્યું સુખ આસીસ ॥ ગયા આશ્રમે મુની
મુખાકાર ॥ કરતા પ્રસંસા વારંવાર ॥૧૦૯॥ માર્ગ વીધે કહેછે વચન ॥ વીસ્મયા કુળ
તે મુની મન ॥ માહા આશ્ચર્ય મહીમા જાણુ ॥ વૈભવનો સદા નીરવાણુ ॥૧૧૦॥
॥ વલણુ ॥ નીર્વાણુ નૃપ નારાયણના ॥ રાણી સાંભળો કૃષ્ણ કથાયરે ॥ હરી પ્રે-
રીત માન કહે થયો ॥ પુણે પરચીસમો અધ્યાયરે ॥૧૧૧॥ ॥ ઇતીશ્રી ॥

અધ્યાય ૨૬ મો.

॥ કહું ૧ હું ॥ ॥ રાગ કાલેરો ॥ ॥ શ્રી નારદ ઉવાચ ॥ જ
દોશ દ્વાદશી ઉલંઘન ॥ તવમુખથી કૃત્યું શ્રવણ ॥ પરાભવ થયો મુની જન ॥
નૃપ રક્ષા કરી ભગવન ॥૧॥ ॥ ઢાળ ॥ ભગવાન ભક્તવત્સળતાં ॥ સુણી સાં-
ભળવા ઇચ્છા મન ॥ કૃપા કરી તમો કહે સ્વામી ॥ એકાદશીવૃત વિસ્તરુન ॥ કંઈ
એક સાંભળ્યું સૃતી વિષે ॥ મતભેદ નીશ્ચે નહિં થાએ ॥ તેથી તમો કહે નીશ્ચય ॥
કૌતુહલ શ્રવણ ઇચ્છાએ ॥૩॥ શ્રી નારાયણ વાચ ॥ એકાદશી વૃત છે ફૂલ ॥
સર્વ વૃત મધ્યે શ્રેષ્ઠ પ્રમાણ ॥ શ્રી કૃષ્ણ વિષે એ કરે પ્રીતિ ॥ તપસ્વીનું શ્રેષ્ઠ તપ જ-
ણુ ॥૪॥ જેમ દેવ મધ્યે શ્રી કૃષ્ણ ॥ દેવીમધ્યે પ્રકૃતી મુનીષ ॥ ચારવર્ણ મધ્યે જેમ
વિષ્ણુ ॥ વૈશ્ણવ મધ્યે કૈલાસાધીસ ॥૫॥ પુજા મધ્યે જેમ ગણપિતી ॥ વિવેક મધ્યે વાણી
પ્રમાણ ॥ તીર્થ મધ્યે જેમ જાંનવીછે ॥ મનુષ્ય મધ્યે વૈશ્ણવ જાણુ ॥૬॥ વિદ્યા ધન
જેમ ધન મધ્યે ॥ નારી મધ્યે સંધ્વી મુનીજન ॥ શ્રેયકારી મધ્યે સુમતીછે ॥ ચંચળ મધ્યે
છે જેમ મન ॥૭॥ બળીષ્ઠ મધ્યે જેમ દૈવ છે ॥ સુશીલ મિત્ર મધ્યે મુનીશ ॥ અવની મહન
શીળ મધ્યે ॥ જેમ ભેજસ્વી મધ્યે ઇશ ॥૮॥ દાહક મધ્યે જેમ અનળ છે ॥ જેમ જળા-
શ્રયમાં સાગર ॥ પ્રજેશ મધ્યે જેમ છે પ્રહ્લા ॥ રૂદ્ર મધ્યે જેમ છે શંકર ॥૯॥ વૃક્ષ મધ્યે જેમ
અસ્વસ્થ છે ॥ મંત્ર મધ્યે ગાયત્રી પ્રમાણ ॥ ત્રતુ મધ્યે વસંત છે જેમ ॥ માસ મધ્યે
માર્ગશીર જાણુ ॥૧૦॥ દેવ ત્રવિ મધ્યે જેમ તું છે ॥ પ્રહ્લ ત્રવિમાં બ્રહ્મત્રવિશ ॥ મણિ
મધ્યે કૌસ્તુભ મણીછે ॥ નૃપ મધ્યે શ્રી રામ મહિષ ॥૧૧॥ હિમસૈલમાં દ્રોણ વસુમાં ॥
સિંધ મધ્યે કપિલ અધિક ॥ નદી મધ્યે સરસ્વતિ જેમ ॥ ચોગીજાનીમાં સનકાદિક ॥૧૨॥
ગાંધર્વ મધ્યે ચિત્રરથ છે ॥ મનુમાં સ્વાયંભુવ મનુ જેમ ॥ સર્વવૃત મધ્યે છે ઉત્તમ ॥ મુની
એકાદશીવૃત તેમ ॥૧૩॥ શ્રી કૃષ્ણવૃત દિવસ વિષે ॥ જો ભોજન કરે માણી જેહ ॥
આ લોક વિષે પ્રાતકી માણી ॥ અંતે નરક પામે છે તેહ ॥૧૪॥ ચોવીસ યુગરે કુંભી

પ્રાકે ॥ સમજન્મ ચાંડાળ તે થાયે ॥ ગળીત વ્યાધી ભોગવી પાપી ॥ મુકાપ એમ કહે
 ખલાયે ॥૧૫॥ એ દોષ એકાદશી ભોજન ॥ કહ્યોછે દ્વાદશી ઉલંઘન ॥ ॥ હવે સાંભળ
 કહું નારદ ॥ દસમી ઉલંઘન દુશન ॥૧૬॥ પુર્વે સાંભળયું ધર્મ મુખથી ॥ સાર નીગમાગમનો
 અહિ ॥ કળા માત્ર દસમીનો જન ॥ મુઠ કરે ઉલંઘન જોડ ॥૧૭॥ લક્ષ્મી તેના ઘરથકી મુની ॥
 શીઝે આપદધ્ કરી જાય ॥ આ લોકમાં યશવંશ હાની ॥ અંતે અંધ કુપે તે પળાય ॥૧૮॥
 દસમી વેધ એકાદશી ત્યાગી ॥ દ્વાદશી વિષે કરે ઊપોસ ॥ કરે પારણું ત્રણદશીમાં ॥
 નદ્વાદશી ઉલંઘન દોશ ॥૧૯॥ શુકલકૃષ્ણ ઉપવાસ કરે ॥ વિશ્નવ યતિ વિધવા નારી ॥
 એકાદશી સમતુલ્ય માની ॥ કરે ભીક્ષુને ખલ્લચારી ॥૨૦॥ વૈશ્નવથી અન્યગ્રહી જે છે.
 ॥ તે શુકલવૃત કરે ઉપોસ ॥ નારદ કૃષ્ણ ઉલંઘનનો ॥ વેદે કહ્યું તેને નહિ દોષ ॥૨૧॥
 એ પ્રકારે કહ્યોછે નીર્ણય ॥ સુતિથી સાંભળયો જે મુનીશ ॥ હવે વિધાન કહું વૃતતું
 તું સાંભળને કહે ત્રપિશ ॥૨૨॥ હવિષ્ય પૂર્વ દિવસે કરી ॥ પછે ભુક્ત કરે નહિ જળ
 ॥ એકાકી કુશ સૈયા વિષે તે ॥ કરેછે સયન સુગ્રીથળ ॥૨૩॥ માતઃકાળે ઉડી કરીને ॥
 માતક્રિયા કરે મુનીજન ॥ ત્યાર પછી હરિ સમરીને ॥ સ્નાન કરે તે નિર્મળ તત્ત્ર ॥૨૪॥
 ઉત્તમ સ્નાન નક્ષત્ર છતે ॥ અસ્તતારા મધ્યમસ્નાન ॥ સૂર્ય ઉદયસ્નાન અધમ ॥ એમ
 કહે સ્નાન ત્રીવિધાન ॥૨૫॥ વૃતોપવાસ સંકલ્પમુની ॥ શ્રીકૃષ્ણ પ્રિતિ અર્થે કરે ॥ સં-
 ધ્યા તરપણુ વિધિવત ॥ નીત્યપુંજદિ કૃત્ય આચરે ॥૨૬॥ વૃત સામગ્રી લઈ કરી સર્વે
 ॥ સોડસો પચાર મુનીજન ॥ આસન વસન અર્ધપાદ ॥ પુષ્પ ચંદન અનુલેપન ॥૨૭॥
 ધુપ દીપને નૈવેદ્ય મુની ॥ યજ્ઞ સૂત્રને ભુષણ સ્નાન ॥ ગંધ તાંબુલ અને અધુપ્રકવ ॥
 જળ એ સોડસ મુખદાન ॥૨૮॥ એ ગ્રહી કરી વૃત દીવસે ॥ વૃત આચરે તે વૃતિજન ॥
 આસનસ્થ આચમન કરે ॥ હરિ સ્મરણ સ્વસ્તિવાચન ॥૨૯॥ મંગળ ઘટ સ્થાપન
 કરે ॥ વેદાકત ધ્યાન મુલ આચરણ ॥ ખટ દેવનુ મથક ધ્યાને ॥ કરે પંચોપ-
 ચાર પુજન ॥૩૦॥ ગણેશ દીનેશને વન્હિ વિભૂં ॥ શીવ શીવાખટ સમજણ ॥ એ
 પુંજ પ્રણમી વૃત કરે ॥ સમરીને હરિ નિર્વાણ ॥૩૧॥ એને આરાધ્યાવિના જો કોઈ ॥
 કરે મુલકર્મ આચરણ ॥ નિત્ય નૈમિત્તિક તેઓ પણ ॥ નિષ્કળ હોયછે મુનીજન ॥૩૨॥
 વલણ નિષ્કળ હોય એ કહ્યું સરવે ॥ વૃત વિધિ તને નારદે ॥ કાહાણુવ શાખા-
 એ કહ્યું વૃત જે ॥ કહું તે સાંભળ વિસારદે ॥૩૩॥ કહું પીળું રાગ સારંગની
 શાખાઈ સામવેદાકત ધ્યાને કરી ॥ ધેય કૃષ્ણ પરાત્પર હરિ ॥ કહું શુક તું સાંભળ
 ધ્યાન ॥ સર્વ વાંચીત છે મુખદાન ॥૩૪॥ અભકતને કહેવું ન પ્રકાસ ॥ પ્રાણાધીક છે
 હરીને દાસ ॥ નવીન નિરદ પ્રભુ શ્યામ ॥ દેહ સુંદર ભકત વિશ્રામ ॥૩૫॥ સરદપુનેમ
 ચંદ્ર આનંદ ॥ રાજે સરદપત્ર લોચન ॥ ગોપી પ્રસન્ન લોચન કરી ॥ નીરજે પ્રાણા-

ધીક શ્રી હરિં ॥૩૬॥ અંત્રે રત્ના ભૂષણ ભૂષિત ॥ રાસમંડળ મધ્યમાસ્થીત ॥ શ્રાધા
 સુખચંદ્ર સૂધાપાન ॥ સાલે કૌસ્તુભ શ્રી ભગવાંન ॥૩૭॥ રાજે પારીજાત પુષ્પમાળ ॥
 ગજ મુકતની માળ વિશાળ ॥ રત્નસાર રચિત આસન ॥ ત્યાં વિરાજીત છે ભગવન
 ॥૩૮॥ દિવ્યવસ્ત્ર અત્યંત દીપીત ॥ વિશ્વકર્માએ તે નિર્મિત ॥ અનિર્વચનીય મૂર્તિમાન
 ॥ રહે રાધાપતિ ભગવાન ॥૩૯॥ પાદ પ્રજ્ઞાળાર્થ શીતળ ॥ સ્વર્ણ પાત્રસ્થીત સુ-
 ભજળ ॥ માહા પવિત્ર છે સુવાસીત ॥ ગ્રહો કર્ણાનીધી સમિત ॥૪૦॥ અર્ધ અર્થે
 પવિત્ર સુમિત ॥ સુભ ઉજ્જવળ સંખ સહિત ॥ દુર્વા પુષ્પ ચંદન ચુકતજળ ॥ ગ્રહીએ પ્રભુ
 ભકતવત્સળ ॥૪૧॥ સુભ સુગંધી સ્વેત પ્રસૂન ॥ સંયુત છે અગર ચંદન ॥ સદા પરમ
 પ્રીતિ વૃદ્ધિકારી ॥ ગ્રહો સર્વ કારણ મોરારી ॥૪૨॥ ચંદનાગર કંસ્તુરી ચુત ॥ કેસરને
 કુંકુમ સંયુત ॥ સુંદર સર્વ ઇચ્છીતન્મન ॥ ગ્રહો શ્રી કૃષ્ણ અનુલેપન ॥૪૩॥ વિશેષ
 વૃક્ષરસ સહિત ॥ નાના વિધવસ્તુ સમનૂપિત ॥ સુગંધીયુત પ્રીતિએ કરી ॥ સુખ દાધુષ
 ગ્રહો શ્રી હરિ ॥૪૪॥ નિશિદિન સમ પ્રકાસીત ॥ શુભ રત્નસાર નિરમીતં ॥ અંધકારનુ
 નાશ કારણ ॥ દિપ ગ્રહો અસરણા સર્ણ ॥૪૫॥ વસ્તુ સમગ્રસ પ્રચુર ॥ ન્નના વિદ્યુ
 સ્વાદીષ્ટ મધુર ॥ સુખકારી નૈવેદ્ય પાવન ॥ આત્મારામ ગ્રહો ભગવન ॥૪૬॥ ક્ષાવિત્રિ
 ગ્રંથી સંયુત જ્વલા સ્વર્ણ તંતુ નીરમીત એહ ॥ સુંદર ઉપવિત વિશ્વેશ ॥ ગ્રહો શ્રી કૃષ્ણ
 દેવ દેવેશ ॥૪૭॥ અમુલ્ય રત્નસાર રતીત ॥ સુંદર સરવાંગ ભૂશીત ॥ દોતમાન ભૂષણ
 પાવન ॥ ગ્રહો કૃપાળુ નંદ નંદન ॥૪૮॥ સર્વ મંગળ દ્રવ્ય પ્રધાન ॥ ફરી ગંધ ગ્રહો ભ-
 ગવાંન ॥ વિશ્વ તૈલ માહા મનોહર ॥ ગ્રહો પ્રભુજી પરાતપર ॥૪૯॥ કરપુરાદિ ગંધ
 અનકુળ ॥ હરિ ગ્રહો કૃપાએ તાંબુળ ॥ અતિ મધુર મધ સુંદર ॥ ગ્રહો શ્રી હરિ કર્ણા-
 કર ॥૫૦॥ નીર્મળ જ્ઞાનવીતું જે નીરા ॥ સુવાસીત સુગંધ સમીર ॥ ફરી થકી પ્રભુ આચ-
 મન ॥ કરો ગ્રહણ મધુ સુદન ॥૫૧॥ ભકત દત્ત સોડસ ઉપચાર ॥ મંત્ર યત્ને કરી પુષ્પ
 હાર ॥ સુકલ તંતુએ પુષ્પ ગુંથીત ॥ માળ ગ્રહો હરી કૃપા સહિત ॥૫૨॥ અર્પે પુષ્પાં-
 જળી ભગવાંન ॥ મુળ મંત્રે કરી વૃતવાન ॥ પછી ભક્તિએ કરે સ્તવન ॥ પુટાં જળી
 કરી ભકતજન ॥૫૩॥ ભકત ઉવાચ. હે શ્રી કૃષ્ણ રાધીકાના સ્વામી ॥ કૃપાસિં-
 ધુ હરી ખડુ નામી ॥ ભયાનક અધોર સંસાર ॥ કરો શ્રી હરી સાગરપાર ॥૫૪॥ ખડુ
 જન્મ દુખીત છે મન ॥ મોક્ષ કરો કરમ ખંધન ॥ સર્ણંગત પાદ પ્રણમીત ॥ પાહી
 ભવ પાપ ભયભીત ॥ ૫૫ ॥ ભક્તિક્રિયા વિધીમંત્ર હિન ॥ મને કૃપા કરો ભ-
 ક્તાધીન ॥ એમ સ્તવીનમી રાધાપતી ॥ આપે દક્ષિણા વિમને વૃતિ ॥૫૬॥ સુહ્રુભાવે
 મનોમજ હરે ॥ મહોત્સવ જાગરણ કરે ॥ જો વૃતિ વૃતોપ વાસ કરી ॥ નિંદ્રા સેવી
 કરી ઉઠે ફરી ॥૫૭॥ જળપાન કરે જો તે જન ॥ થાય વૃત્તાર્થ ફળ પ્રાપન ॥ વૃત વૃ-

તાંત્રે એ પ્રકારે ॥ મુની કહ્યો તને સહ સાર ॥૫૮॥ વૃત ધારી તરેછે સંસાર ॥ સ્વ
કુંડળનો કરે ઉદ્ધાર ॥ એ પ્રકારે કહ્યું વિમજન ॥ વૃત ચારીત્ર શ્રી ભગવન ॥૫૯॥ સુ-
ખદાઈ મોક્ષદાતા એહ ॥ કહ્યું બીજું સાંભળજે તેહ ॥ વલણ. સાંભળો ચરિત્ર
શ્રી કૃષ્ણના ॥ ગુલાબકુંવર સુખદાયરે ॥ શ્રી રામકૃપાથી માન કરે ॥ પૂર્ણ થયો છવી-
સમો અધ્યાયરે. ॥૬૦॥ ઇતિશ્રી. ॥ બ્રહ્મ. ॥ ॥ માહા. ॥

અધ્યાય ૨૭ મો.

॥ કહ્યું ૧ હું ॥ ॥ રાગ સામેરી ॥ ॥ શ્રી નારાયણ વાચ ॥
કહ્યું સાંભળ મુની નારદજી ॥ શ્રી કૃષ્ણ ચરિત્ર વીસારદજી ॥ ગોપી વસ હરણ
વૃતાંતજી ॥ વરદાન પ્રાપ્ત સુખ સાંતજી ॥૧॥ ॥ ઢાળ ॥ સુભાસ મુખ્ય હેમંત-
નો ॥ કામ મોહીત ગોપીકા જન ॥ હવિસ્ય ભોજન લક્ષિત્યે ॥ વૃત એક માસ પર્યંત
॥૨॥ સ્નાન કરી સૂર્ય સુતા તીરે ॥ પાર્વતિ મુર્તિ વાળુનીકીન ॥ નીત્ય પુજા કરે આદી
મંત્રે ॥ પાદપદ્મે મન લયલીન ॥૩॥ અગરચંદનને કસ્તુરી ॥ વળી કુંકુમ સુમનોહર ॥
ત્થાનાપ્રકાર પ્રસન્ને કરી ॥ પુજે સહ ગોપી મુખાકર ॥૪॥ હે દેવી તુંજે જગત માતા ॥
વિશ્વ શ્રજે પાળે કરે અંત ॥ કૃપાળુ મહામાયા અમને ॥ આપો નંદ ગોપ સુતકંત ॥૫॥
સંકલ્પ કરીને મુજ મંત્ર ॥ સખીજ શામવેદે કહ્યો જાણ ॥ પુષ્પમાળ વળી ધુપદીપ ॥
નૈવેદ્ય વિધીવત પ્રમાણ ॥૬॥ ઓમ્ શ્રી દુર્ગા સર્વવિદ્યા નાસૈ નમઃ ॥ ઇતિ સર્વ
કામ ક્ષણ પ્રદામંત્રઃ ॥ એ મંત્રે કરીને લક્ષિત સાથે ॥ આપે આનંદીત હીતકાર ॥ પર-
વાળ માળ લક્ષિતએ કરી ॥ સહ મંત્ર વિવિધ પ્રકાર ॥૭॥ જપ કરી વળી સ્તુતી કરી ॥
શીરભુધરી કર્યા પ્રણામ ॥ આપો વાંચીત સંકર પ્રિયા ॥ કામદાનિ સુમંગળ ધામ ॥૮॥
એમ કહી નમસ્કાર કરી ॥ શ્રી કૃષ્ણ ચરણે મન ॥ નાના વિધ નૈવેદ્ય દક્ષિણા ॥ દઈ
બ્રાહ્મણને ગ્રહ ઝમન ॥૯॥ ॥ શ્રી નારાયણ વાચ ॥ સ્તવરાજ કહ્યું સાંભળ
તું ॥ જેણે ગોપી પામી ઇચ્છીત મન ॥ જગ અંતે જળમય સર્વ ॥ ચરાચર જંત મુની
જન ॥૧૦॥ પુર્વે નાભિપદ્મે એ બ્રહ્માને ॥ આપી હરીચે કર્યું શયન ॥ મધુ કૈટભે પીડીત
બ્રહ્મા ॥ કરી મુજ પ્રકૃતિ પ્રસન્ન ॥૧૧॥ ॥ બ્રહ્મો વાચ ॥ દુર્ગા, સીવાને, અભયા,
માયા ॥ નારાયણી, સનાતની માત ॥ જ્યા, મંગળ, આપો મનેહું ॥ નમું મંગળરૂપ
સાક્ષાત ॥૧૨॥ દકારદૈત્ય નાશકોવાચ ॥ ઉકારો વાચ વિદ્ય નાસક ॥ રેકારરોગ નાશકો
જાણ ॥ છે ધકાર પાપનાશ વાચક ॥૧૩॥ દુર્ગશબ્દ વિપત્તી વાચક ॥ તે નાસક વાચક
આકાર ॥ વિપત્તી નાશ કરેછે નીત્યે ॥ તેથી દુર્ધાનામ કહ્યું સાર ॥૧૪॥ દુર્ધા દૈત્યન્દ્ર
વાચકો શબ્દ ॥ આકાર નાશવાચક જાણ ॥ પુર્વે નાશ કર્યા મહંમાયા ॥ પંડીતે દુર્ધાનામ

નિર્માણ ॥૧૫૫ શીકલ્યાણ વાચક છેને ॥ વા દાની વાચક જાણ ॥ તે થકી એ મહંમા-
 યાનું ॥ શીવા નામ નિર્માણ ॥૧૬૥ ॥ અભય તે ભયનાશ કરે ॥ છે દાતા વાચક તે
 આકાર ॥ અભયદાતા છે મહંમાયા ॥ તેથી અભયા નામ ઉચ્ચાર ॥૧૭૥ ॥ મારાખંડરાજ
 લક્ષ્મીવાચક ॥ માત્રીવાચક આ ઉચ્ચાર ॥ નિત્ય પ્રાપ્ત કરે તેણે કરી ॥ માયા નામ
 કહ્યો ॥ એ વિસ્તાર ॥૧૮૥ ॥ મારાખંડ એ મોક્ષાર્થ વાચક ॥ આછે પ્રાપ્ત વાચક જાણ ॥
 મોક્ષ ઇચ્છિત ને મોક્ષદાઈ સદા ॥ કહ્યું એ માયાનામ પ્રમાણું ॥૧૯૥ ॥ નારાયણના અ-
 ધ્યંસંગે પ્રગટયાં ॥ વળી તે તુલ્ય તેજનું ધામ ॥ તેના શરીર વિષે રહ્યા તેથી ॥ ધ્યૈયું મુનિ
 નારાયણી નામ ॥૨૦૥ ॥ નિર્ગુણને નિરંતર વાચક ॥ શનાતન શખ્ડ મુનિજન ॥ સદા
 નિત્યને નિર્ગુણદેવી ॥ તે થકી શનાતની કીરતન ॥૨૧૥ ॥ જયશખ્ડ-કલ્યાણ વાચક ॥
 આકાર દાત્રે વાચક જાણ ॥ જયદાતા નિત્ય મહંમાયા ॥ તેણુજયા નામ નિરમાણ ॥
 ॥૨૨૥ ॥ એ જ્ઞાને આપી કરી પોતે ॥ નિંદ્રાવશ થયા વિશ્વાધાર ॥ કુષ્ઠ મધુકૈટભ કરે
 ત્યાં ॥ જ્ઞાને હણવાનો પ્રકાર ॥૨૩૥ ॥ એ સ્તોત્રે કરીને સ્તુતિ કરી ॥ ત્યાં યોગનિંદ્રા-
 ની જગતાત ॥ સ્તવેથકી શાક્ષાત દુર્ગાએ ॥ જ્ઞાને કવચ આપ્યું માત ॥૨૪૥ ॥ શ્રી
 કૃષ્ણ કવચ મહા દિવ્ય ॥ સર્વ ક્ષીત જે સુખદાન ॥ તે આપી જ્ઞાને મહંમાયા ॥ પોતે
 થયા તે અંતરધ્યાન ॥૨૫૥ ॥ નિંદ્રાસ્તોત્ર કવચ મહીમાએ ॥ કરી ત્યાં આવ્યા
 શ્રી ભગવાન ॥ પ્રભુએ પોતે હણ્યા અસુર ॥ આપ્યું જ્ઞાને અભયદાન ॥૨૬૥ ॥ સ્તોત્ર
 પ્રભાવે પ્રાપ્ત કવચ ॥ નિર્ભેથયા કવચ મહિમાએ ॥ જ્ઞાને આપ્યું મહેશ્વરને ॥૬ ॥ હણવા
 ત્રીપુર કુપદાય ॥૨૭૥ ॥ જ્ઞાને ગ્રહીને શક્તિસહ ॥ સમરી હરિ પોતાના ઈષ્ટ ॥ સ્તોત્ર
 કવચ પ્રભાવે કરી ॥ હરે હણ્યો ત્રીપુર પાપીષ્ઠ ॥૨૮૥ ॥ એ સ્તોત્રે કરીને દુર્ગાની ત્યાં ॥
 કરી સ્તુતિ સર્વ ગોપીજન ॥ ઇચ્છિત પામી શ્રી હરી સ્વામી ॥ સ્તોત્ર પરભાવથી મુ-
 નીજન ॥૨૯૥ ॥ ત્રીકાળ ભણે નિત્ય ભક્તિએ ॥ શૈવ્ય વૈશ્નવ શાકત જે ગાય ॥ નાના-
 વિધ સંકટ સર્વથી ॥ સ્તોત્ર સ્મરણ માત્રથી મુકાય ॥૩૦૥ ॥ મનવાંચીત પામે તે પ્રાણી ॥
 સર્વ ઐશ્વર્યતા સદા જાણ ॥ આ લોકે પ્રથમ ભક્તિ પ્રગટે ॥ શ્રીહરી ચરણે નિર્વાણ ॥૩૧૥ ॥
 ૥ વલણ ॥ નિરવાણ હરીપદ પામે ॥ અંતે હરિ ચરણે રહે જનરે ॥ અખંડ અ-
 વિનાશી સુખ તે ॥ પાર્વતી પ્રસાદે મુનીજનરે ॥૩૨૥ ॥ જ્ઞાનકૃત મંગળ સ્તોત્ર પુર્ણ ॥
 ॥ કંઠવું ૨ જી ॥ ॥ રાગ સામેરીની ચોપાઈ ॥ એ સ્તવરાજે દેવી પ્રસન્ન ॥
 પુર્ણમાત્ર સેવ્યા ગોપીજન ॥ સ્માત્રી દીન નાવા પેઠા નીર ॥ વસ મુક્યા યમુના-
 તીર ॥૩૩૥ ॥ નાનાવિધ્ય અમુલ્ય નારદ ॥ પીત શુકલરકત વિસારદ ॥ ખડુ નૈવેદ્યજ
 સહીત ॥ ધુપદિપ કુંમ કુંમ રાજીત ॥૩૪૥ ॥ ગોપી જળમાં નગ્ન કિડિત ॥ મન શ્રી
 કૃષ્ણચર્ણે અર્પિત ॥ જોઈ વસ લઈ કૃષ્ણરાય ॥ નૈવેદ્ય શિશુસહ સર્વ ખાય ॥૩૫૥ ॥

ગયા દુર ગોપ હર્ષ ભરી ॥ ચડી વૃક્ષડાળે યોલ્યા હરી ॥ શુભળ સુપાર્શદ
 સુદામા ॥ સુભાંગ સુંદર ને શ્રીદામા ॥ ૩૬ ॥ વળી સુદામને ચંદ્રભાન ॥ સુર્યભાન વળી
 વીરભાન ॥ વસુભાન રત્નભાન જાણુ ॥ એ ગોપાળ દ્વાદશ પ્રમાણુ ॥ ૩૭ ॥ ખળદેવને શ્રી
 ભગવાંનાં એછે ચતુરદશ પ્રધાન ॥ કોટી કોટી ગોપ સમવય ॥ વસ્ત્રગ્રહી ગયા એકત્રય ॥ ૩૮ ॥
 કદંબડાળે તે બેસી કરી ॥ ગોપીકા પ્રત્યે યોલ્યા શ્રી હરી ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥
 કહું સાંભળો ગોપિકા સત ॥ તમે આરંભ્યુ તે શુભ વૃત્ત ॥ ૩૯ ॥ નગ્ન કેમ પેઠા જળ
 માંહે ॥ વૃત્ત વિષે અધટીત થાએ ॥ નગ્ન જોઈ ચડી મને રીસ ॥ તેથી રૂઝા પોતે જ-
 ણ ઇશ ॥ ૪૦ ॥ આજ્ઞા કરી તેણે અનુચરને ॥ હરી લીધા તે વસ્તુ વસ્તારને ॥ નગ્ન કેમ
 નીકળશે ખાહાર ॥ વૃત્ત પુર્ણતા કોણ પ્રકાર ॥ ૪૧ ॥ એ તમારી છે દેવી તે કેવી ॥ વ-
 સ્તુ રાખી શકે નહીં એવી ॥ ફળ આપવા હોય સમર્થ ॥ કરી શકે તે સઘળા અર્થ
 ॥ ૪૨ ॥ કૃષ્ણ વચન સાંભળી કરી ॥ ચિંતાતુર થઈ છે સુંદરી ॥ યમુના તીર જુએ થઈ
 દીન ॥ દીકું વસ્તુને વસ્ત્ર વિહિન ॥ ૪૩ ॥ ખેદ પામી રૂદન કરે તાહાં ॥ વસ્ત્ર વસ્તુ ગયા
 હ્યાંથી ક્યાહાં ॥ જળમાં ખેદ કરે ગોપીજન ॥ કૃષ્ણ પ્રત્યે બોલી તે વચન ॥ ૪૪ ॥ ભ-
 કિત સહ હાથ જોડી કરી ॥ સર્વ વિનય કરે સુંદરી ॥ ગોપાળિકા ઉવાચ ॥ વસ્ત્રનું શું છે
 કહો શ્રી હરી ॥ નિજ કિંકરીને કૃપા કરી ॥ ૪૫ ॥ વ્રત અર્થે વસ્તુ મનોહર ॥ રાખી
 વસ્ત્ર આપોને ઇશ્વર ॥ પેરીને કરીએ વ્રત પુર્ણ ॥ વસ્ત્ર આપો અસરણા શર્ણુ ॥ ૪૬ ॥
 એટલામાં શ્રી દામ એ આવી ॥ તાહાં વસ્ત્ર ગ્રંથી દેખડાવી ॥ સર્વ નાડા દુર ચીનહ કરી
 ॥ ગોપ સવસ્ત્ર જોયાં ઇશ્વરી ॥ ૪૭ ॥ સમવય પ્રતે બોલી વાણુ ॥ કોપંચુકત જળમાંથી
 જાણુ ॥ ૪૮ ॥ ધિકાઉવાચા ॥ હે શુશિલા સશિકળા ધારી ॥ હે ચંદ્રમુખી માધવી મારી
 ॥ ૪૯ ॥ કદંબમાળા સર્વ મંગળા ॥ હે કુંતિ યમુના હે કમળા ॥ હે પદ્મમુખી સાવીત્રી
 સુભા ॥ હે પારિજાતા હે સ્વયંભભા ॥ ૫૦ ॥ સુધામુખી જનહંવી ભારતી ॥ કાળિકા દુર્ગા
 હે સરસ્વતિ ॥ હે પદ્માગૌરી અપર્ણારતિ ॥ ગંગા અંબિકા સુંદરી સતિ ॥ ૫૧ ॥ તમે
 સર્વ ગોપાળિકા ધાવો ॥ જઈ ગોપને ખાંધીને લાવો ॥ રાધા આજ્ઞા સર્વ શિશ ધરી ॥
 નિકળી જળથી ક્રોધે કરી ॥ ૫૨ ॥ ધાઈ ગોપીકા અંગ નગન ॥ કરે કરી ચોની આચ્છા-
 દન ॥ તે સાથે સહસ્રો ગોપીજન ॥ ચાલી તે કોપા રક્તલોચન ॥ ૫૩ ॥ નાઠા શ્રી દામા
 દીવેગે કરી ॥ સઘળા વસ્ત્ર હાથમાં ધરી ॥ શીઘ્રે ગોપ ગોપી પુંઠે ધાય ॥ વસ્ત્ર ચોર ગોપ
 કહેતી જાય ॥ ૫૪ ॥ ગોપીકાનો ભય માની મન ॥ ગોપે કૃષ્ણને આપ્યા વસન ॥ લઈ
 માધવ સ્કંધે સ્કંધે ધરી ॥ ગોપી પ્રત્યે હાસ્યવ ક્ષય કરે ॥ ૫૫ ॥ કદંબ વૃક્ષ તે શુભ સાજા
 નાનાવિધ વસ્ત્રે કરી રાજે ॥ ૫૬ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ હે ગોપીકા તમે નગ્ન
 અંગ ॥ કેમ કરશે રાધિકા સંગ ॥ ૫૭ ॥ તમે સર્વ તમારી ઇશ્વરી ॥ વસ્ત્ર યાચો પુટાં-

જળી કરી ॥ ખીજે પ્રકારે તે આપું નહીં ॥ તમને વસ્ત્ર ગોપીકા સહી ॥૫૬॥ શું કરશે
તમારી ઇશ્વરી ॥ વ્રત દેવી તે શું શકે કરી ॥ એ પ્રકારનું સર્વ કથન ॥ કહો રાધિકાને
ગોપીજન ॥૫૭॥ શ્રી કૃષ્ણના વચન સાંભળી ॥ સર્વ ગોપકન્યા ટોળે મળી ॥ રાધા
સમીપ કૃષ્ણ વચન ॥ જઈ કહ્યાં સર્વે ગોપીજન ॥૫૮॥ હાસ્યવાક્ય સાંભળી સમીપ ॥
રાધા થયાછે કામ પીડીત ॥ પુલકીત અંગ લજ્યાવતી ॥ હરી પાસે ગઈ નહી સતી ॥
॥૫૯॥ જળવિષે કરી ચોગાસન ॥ કૃષ્ણ પાદાંજન ધ્યાનછે મન ॥ અલ્લાઈશને ધર્મ
અનંત ॥ જે પદે નિત્ય વંદેછે સંત ॥૬૦॥ સમરી સમરી પાદાંબુજ ॥ અમૃતપુર્ણ લોચન
સરોજ ॥ ॥ વલણ ॥ સરોજ નયન રાધા તાંહાં ॥ ગોપી સમુહ સ્વાધીન
સાથે ॥ ભવાતિ રીકત પ્રાણેશ મલુ ॥ પ્રસંનાર્થે સ્તવે નિજ નાથે ॥૬૧॥ ॥ કડવું
૩ જું ॥ ॥ રાગ સારંગ ॥ ॥ રાધિકા ઉવાચ ॥ ગૌત્મિક ગોપ ગોપીના
ઇશ ॥ મારા પ્રાણવલ્લભ જગદીશ ॥ દીનખંધુ કૃપાળુ દીનેશ ॥ નમુ સર્વેસ દેવ
દેવેશ ॥૬૨॥ ॥ ઢાળ ॥ ઇશ ગૌનાને ગોપેશ સ્વામી ॥ યશોદાનંદ વર્ધનકારી ॥
નંદાત્મજ સદા નંદ નમુ ॥ નિત્યાનંદ ગોવરધનધારી ॥૬૩॥ મધવામદ ભંજન મલુ ॥
પરમેષ્ઠી દર્પ વિનાસન ॥ કાલીયદ મન પ્રાણનાથ ॥ નમું શ્રી કૃષ્ણ ॥ ભગવન ॥૬૪॥
શીવેશ ધર્મેશ ને અલ્લેશ ॥ અનંતેશ પરાત્તર સ્વામી ॥ અલ્લસ્વરૂપ અક્ષજ હરી ॥ અખં-
ડાનંદ ખડુ નામી ॥૬૫॥ ચરાચર ખીજ ગુણાતીત ॥ નમુ ગુણાત્મક ગુણાધાર ॥
ગુણખીજ ગુણેશ્વર મલુ ॥ નમુ નારાયણ નિરાકાર ॥૬૬॥ હું સરસ્વતિને લક્ષ્મીકુ-
ર્ગા ॥ નિત્યે કરીએ પાદપુજાય ॥ જેના સેવકના સ્પર્શે કરી ॥ સઘળા તિર્થ પવિત્ર થાય
॥૬૭॥ એમ કહીને રાધા જળમાં ॥ દેહ પ્રાણ મન કૃષ્ણ પાસ ॥ રાધાકૃત હરિ સ્તોત્ર
ભણુ ॥ ભકિત પામે થાય હરીદાસ ॥૬૮॥ નાશે વિપત્તિ સંપત્તિ પામે ॥ તેને દ્રવ્ય માત્ર
ખડુ થાય ॥ ખંધુ વૃધિ પ્રસન માનસ ॥ ચિંતા મટે સ્તોત્ર મહિમાય ॥૬૯॥ પતિ પુત્ર
વિદ્યાગુન નારીને ॥ ભણવે સકળ સુખ હોએ ॥ કુમારી સ્તોત્ર શ્રવણ કરે ॥ કૃષ્ણ
તુલ્ય કાંત પામે સોએ ॥૭૦॥ ॥ ઇતિ રાધાકૃત કૃષ્ણ સ્તોત્ર ॥ જળમાં રહી ધ્યાન
કરે રાધા ॥ કૃષ્ણ ચરણનું નિરવાણ ॥ સ્તવીને નેત્ર ઉઘાડી જુએ ॥ દીકું કૃષ્ણમય
જગ જાણ ॥૭૧॥ તીરે વસ્તુ વસ્ત્ર જોઈ રાધા ॥ કહે સત્ય કે સ્વપ્ન થયું એહ ॥ જે
સ્થાને દ્રવ્ય વસ્ત્ર જે મુક્યાં ॥ ગોપકન્યા પામી સહુ તેહ ॥૭૨॥ જળથી નિકળીને સર-
વે ॥ વસ્ત્ર કર્યાંછે પરીધાન ॥ માસીકવ્રત પુરણ થયું ॥ તે દિવસે સમાપ્તિ સુખદાન ॥૭૩॥
૥ દેશી ફર ॥ સમાપ્તી દીવસે પ્રજેશ્વરી ॥ ગોપીકા સહુ પુણ્ય ઇશ્વરી ॥ સહજ પ્રાણ-
ણને ભોજન ॥ કરાવે સાદરે મુનીજન ॥૭૪॥ વાગે વાણત્ર આનંદ મન ॥ આપે
ભીષુકને ખડુ ધન ॥ કાણુવ શાખાના સ્તોત્રે કરી ॥ રાધા પ્રસન કરે ઇશ્વરી ॥૭૫॥

॥ સુધીકા ઉવાચ ॥ સર્વ શક્તિદેવી સર્વાધાર ॥ ગુણાશ્રય શંભુ ભરતાર્ ॥ માહાદેવી
 ચરણ નમામી ॥ મનવાંચ્છિત આપોને સ્વામી ॥૭૬॥ સર્વ શ્રદ્ધીરૂપ નિબંધારી ॥ સ્થિ-
 તિ શ્રજન સંહારકારી ॥ સર્વ ખીજકરૂપ નમામી ॥ મનવાંચ્છિત આપોને સ્વામી ॥૭૭॥
 ગૌરીપતિ ધર્મજ્ઞાન સેવી ॥ પતિપ્રત પરાયન દેવી ॥ અવિનાશી અખંડ નમામી ॥
 મનવાંચ્છિત આપોને સ્વામી ॥૭૮॥ મંગળ કારણ મંગળરૂપ ॥ સર્વ પ્રીય સર્વજ્ઞ સ્વ-
 રૂપ ॥ સર્વ અશુભ નાશી નમામી ॥ મનવાંચ્છિત આપોને સ્વામી ॥૭૯॥ સનાતની
 પરમાત્મા રૂપ ॥ નિરાકાર સાકાર સ્વરૂપ ॥ સર્વ નિયંતા માત નમામી ॥ મનવાંચ્છિત
 આપોને સ્વામી ॥૮૦॥ ક્ષુધા ત્રુશા ઇચ્છા દયા જેહ ॥ શ્રદ્ધા નિંદ્રા સ્વતી ક્ષમા તેહ ॥
 તારી કળાએ માત નમામી ॥ મનવાંચ્છિત આપોને સ્વામી ॥૮૧॥ મેધા વૃદ્ધી પુષ્ટી
 વળી શાંતિ ॥ વૃદ્ધી સંપત્તિ જે સર્વ કાંતિ ॥ સર્વરૂપ તું માત નમામી ॥ મનવાંચ્છિત
 આપોને સ્વામી ॥૮૨॥ દ્રશ્યા દ્રશ્ય રૂપ ક્ષણદાતા ॥ અનિર્વચની નમુ યોગમાતા ॥
 શિવ શૌભાગ્ય યુક્ત નમામી ॥ આપો શૌભાગ્ય શ્રી હરી સ્વામી ॥૮૩॥ ॥ ઇતિ રા-
 ધાકૃત પાર્વતી સ્તોત્ર ॥ એ સ્તોત્ર સ્તવે સમામી દીના ॥ ભક્તિયુક્ત શીવાનુષ્ઠ કીના ॥ એટ-
 લામાં ત્યાં જગપાવના ॥ દેવી દુર્ગાદુર્ગ તીનાશન ॥૮૪॥ ધનથી આવ્યાં અદભુતા ॥ સતિ
 સતયાગીની સંયુક્ત ॥ સૌંધસ્થ દશ ભુજ શૌભીત ॥ રત્નાસાર ભુષણ ભુષિત ॥૮૫॥
 રથથી શીઘ્રે ઉતરી કરી ॥ રદે લીધી રાધા પ્રજેશ્વરી ॥ ગોપી જોઈ દેવી પ્રલધામ ॥ આ-
 નંદયુક્ત કર્યા પ્રણામ ॥૮૬॥ ॥ વલણ ॥ પ્રણામ કરતી ગોપીકાને ॥ કહ્યું મને-
 ચ્છિત હોશે જાણે ॥ આદરે વર આપી ગોપીને ॥ રાધા પ્રત્યે જોઈયાં દુર્ગા વાણે ॥
 ॥૮૭॥ ॥ કડવું જ થું ॥ ॥ રાગ ધનાશ્રી ॥ ॥ પાર્વતી ઉવાચ ॥ રાધા
 હરી આધારે સંસારજી ॥ તે પ્રભુને તું પ્રાણુઆધારજી ॥ માયા માનુંસ્ય રૂપ તું ધારીજી ॥
 લોક સંઘહાર્ય પ્રતકારીજી ॥૮૮॥ ॥ ઢાળ ॥ શ્રી કૃષ્ણ અર્ધાંગ સંભુતતુ ॥ કૃષ્ણ
 તુલ્ય તેજ મહામતિ ॥ તવાંસ કળાછે દેવી સર્વે ॥ કેમ કહીએ માનુષી સતિનાટલ ॥
 કૃષ્ણ આજ્ઞાએ ગૌલોકથી ॥ આવી મહિ વિષે સુખદાન ॥ નહિ માનુષ્ય હરિ પ્રાણુછે
 તું ॥ તારે શ્રી હરિ પ્રાણુ સમાન ॥૮૯॥ તવ મહિમા અપાર દેવી ॥ કેમ કહીએ માનુષી
 સતિ ॥ કલ્પે કલ્પે શ્રી કૃષ્ણજી પોતે ॥ જન્મોજન્મ સદા તવપતિ ॥૯૦॥ કળાવતી
 સુતા ત્રીભાસ વિતે ॥ મહામનેહર મધુમાસા ॥ સર્વ ગોપી સહ વૃંદાવને ॥ થશે શ્રી કૃષ્ણની
 સાથે રાસ ॥૯૧॥ પ્રીય હું જેમ સદાશીવને ॥ સદા શ્રી પ્રીય હરિને જેમ ॥ નિરંતર
 તું પ્રીય હોજે ॥ શ્રી કૃષ્ણજીને સુંદરી તેમ ॥૯૨॥ ક્ષીર વીષે જેમ ધાવલ્યતા ॥ વન્હી
 વિષે દાહક તારીત ॥ જજેશીત ગંધ પૃથ્વી વિષે ॥ કૃષ્ણ વિષે તેમ તુંછે સ્થીત ॥૯૩॥
 દેવ માનુષીને ગંધર્વી ॥ રાક્ષસી કીનરી મહામતિ ॥ તવતુલ્ય શૌભાગ્ય શ્રેષ્ઠતા ॥ કોને

ન જુતો ન અવિધ્યતિ ॥૬૫॥ પરાત્પર ગુણાતિત મલુ ॥ બ્રહ્માદિ વંદિત નિશ્ચિન ॥
 મારા વરદાને કરી સદા ॥ શ્રી કૃષ્ણ હોશે તવ આધીન ॥૬૬॥ રાધિકા તું માહાભાગ્ય-
 વતિ ॥ તવતુલ્ય કોન નારીજન ॥ શ્રી કૃષ્ણ સંઘાતે રાધિકા તું ॥ કરશે ગૌલોકમાં ગ-
 મન ॥૬૭॥ એમ કહી પાર્વતી અંતર ॥ ધ્યાન થયાં ગયાં તે કૈલાસ ॥ રાધા ગોપીસહ
 જવા કરે ॥ એહેવે કૃષ્ણ આવ્યા રાધા પાંસ ॥૬૮॥ કૃષ્ણ કિશોર સ્યામસુંદર ॥ દીઠા
 પીતવસ્ત્ર પરીધાન ॥ રત્નાલંકાર ને વનમાળા ॥ શોભે માલતિ માળ લગવાન ॥૬૯॥
 ભક્તાનુ શ્રદ્ધકારી ચંદન ॥ ચરચીતાંગ પદ્મલોચન ॥ રત્નજડીત મુકુટ રાજે ॥ સરદ-
 પુનમ ચંદ્રવદન ॥૧૦૦॥ અવ્યક્ત અક્ષર વ્યક્ત સ્વામી ॥ હરી જ્યોતિર્પ સનાતન ॥
 મંગળ મંગળાધાર મલુ ॥ મંગળ પ્રદાતા મુનીજન ॥૧૦૧॥ અદ્ભુત તેને જોઈ કરી ॥
 સન્નમ થકી કર્યા પ્રણામ ॥ કૃષ્ણને જોઈને થયાં મુર્છિત ॥ રાધા સર્વાંગ પીડીત કામ
 ॥૧૦૨॥ જોઈને મુખાંબુજ સુંદર ॥ હર્ષિત વક્ત્રચ્ચુએ કરી ॥ મુખ આચ્છાદન કરે
 રાધા ॥ વારંવાર લજ્જા મન ધરી ॥૧૦૩॥ ॥ રાધિકા ઉવાચ ॥ તવ પાદપન્ને
 મન મારું ॥ અલીપત ભ્રમે નીરંતર ॥ મારા પ્રણુનાથ તમે મલુ ॥ સદા હોજો જન્મો
 જન્માંતર ॥૧૦૪॥ તવગુણ સ્મૃતિ મમચિત્તે ॥ રહે સદા ટળે નહિં જાણુ ॥ તવચર્ણ-
 બુજની ભક્તિ ॥ આપો દુર્લભ નિરવાણુ ॥૧૦૫॥ ॥ ગોપાલિકા ઉવાચ ॥ જેમ
 રાધાને તેમ મને પ્રીય ॥ થાઓ જન્મોજન્મ માહારાજ ॥ પદ્મ સહસ્રદળ સંયુત ॥
 લલિત કીડાર્ય આપો આજ ॥૧૦૬॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ ત્રણ માસ વિતે
 તમે સૌ ॥ કીડા કરશે તે મમસાથ ॥ રાસમંડળ વૃદાવનમાં ॥ રમ્ય કરશું કેહે ચક્ર-
 નાથ ॥૧૦૭॥ હું તમારા પ્રાણ છઠી તમે ॥ માહારા પ્રાણ કેહે લગવાન ॥ પ્રત કુંડ-
 તમે લોક અર્થે ॥ નહીં સ્વાર્થ પ્રીયા મુખદાન ॥૧૦૮॥ મારી સાથે આવ્યા ગૌલોકથી ॥
 મમસહ કરશે ગમન ॥ જાઓ સ્વાલય શીઘ્રે સરવે ॥ કરશે મમસહ રમણ ॥૧૦૯॥
 એ પ્રકારે કહી હરિ પોતે ॥ ઉભા રહ્યાછે યમુનાતીર ॥ કૃષ્ણમુખ ઇંદુ ગોપાલિકા ॥
 જુએ ચક્ષુ ચકોર ત્યાં સ્થિર ॥૧૧૦॥ પછે સ્વાલય આલ્યા ગોપીકા ॥ જયજય વદી
 વારંવાર ॥ સહાનંદ હરિ શિશુસહ ॥ સ્વભવન આલ્યા વિશ્વાધાર ॥૧૧૧॥ ॥ નારદ
 ઉવાચ ॥ ॥ દેશી ફર ॥ પ્રતનો પ્રકાર શુંછે કહો ॥ શુંછે નામ ને શું ફળ સ્વામી ॥
 ધ્યાન વસ્તુ શુંછે કહોને શું ॥ એ વિશે દક્ષીણા ખડુ નામી ॥૧૧૨॥ પ્રત અંતે શું રહસ્ય
 એમાં ॥ હોય તે કહો મુ મનોહર ॥ પાવન નારાયણી કથા ॥ કહો વ્યાસકૃત એ સું-
 દર ॥૧૧૩॥ ॥ સુત ઉવાચ ॥ નારદનાં વચન સાંભળી ॥ ને પોતે હસ્યા મુની
 મહાન ॥ કથા કેહેવાનો આરંભ કર્યો ॥ ચોર્ગીદ્રના ગુરુ મુખદાન ॥૧૧૪॥ ॥ નારા-
 યણુ ઉવાચ ॥ સર્વે પ્રતપ્રકાર સાંભળ ॥ નામ ગૌરીપ્રત મુનીજન ॥ માર્ધશીર માણે

કરે ભારી ॥ રૂઝ સુંદર કાંત ખાપન ॥૧૧૫॥ પ્રથમ દિવસે ઉપવાસ કરે ॥ નારી સ્વચ્છ
 વસ્ત્ર સહીતાય ॥ માર્ધ સંકાંતિ માતુઃસકાળે ॥ ભક્તિયુક્ત સરીત્ર યથા ॥૧૧૬॥ સ્નાન
 કરે નાના વસ્તુએ કન્યા ॥ ખટદેવનું વિધિપુજન ॥ કરે આવાહન ઘટ વિષે ॥ ગણેશ
 દીનેશ આરાધન ॥૧૧૭॥ વન્હી નારાયણ શિવદુર્ગા ॥ પંચો પચાર પુજન વિસ્તાર ॥
 પ્રત આરંભી વાળુ ખીડી કરી ॥ કરે દશભુજ દુર્ગાઆકાર ॥૧૧૮॥ ચંદનાગર કસ્તુરી
 સહ ॥ કપાળે અર્પિત સીંદુર ॥ દેવીનું આવાહન કરીને ॥ કરી પુઠાંજળી શ્રદ્ધાપુર ॥
 ॥૧૧૯॥ ભણી મંત્રાદિ પુજા આરંભે ॥ હૈ ગૌરી શિવ પ્રીયછો જમ ॥ કૃપા કલ્યાણી
 કરે હમને ॥ આપો દુર્લભ કાંત સુખ તેમ ॥૧૨૦॥ મંત્ર ભણી ધ્યાય જગદંબા ॥
 શામ વેદોક્ત ધ્યાન કરી મન ॥ શુણ નારદ કહું દુર્લભ ॥ ધ્યાન દુર્ગા દુર્ગાતિ નારાન ॥
 ॥૧૨૧॥ મહંભાષા શિવા શિવપ્રીયા ॥ શિવ વક્ષસ્થળ સ્થિતાસન ॥ પ્રસંનનાનને શુક્લોચ-
 ન ॥ સદા નવ ચોવન સંપન ॥૧૨૨॥ રત્નાભુષણ શોભીત અંગે ॥ રત્ન કંકણ રત્ન
 કેયુર ॥ રત્નકુંડળ ગંડસ્થળ રાજે ॥ પાદ ભુષિત રત્ન નેપુર ॥૧૨૩॥ માલતી માલક
 ખરીરાજે ॥ ભુષણ યુક્તભાષ સીંદુર ॥ તીલક કસ્તુરી ખીંદુસહ ॥ રત્નકીરીટ સુમનોહર
 ॥૧૨૪॥ મણીદ્રસાર સંયુક્ત રત્ન ॥ માળા ઉજવળ ખહુ રાજંત ॥ વળી પારીજાત
 પુષ્પમાળા ॥ શોભિત આઝાનું પર્યંત ॥૧૨૫॥ અદ્ભુતિક સ્તવે સદા દેવી ॥ છે પ્રભા
 કોટી કસ્વપ તન ॥ પકવ ખીંખાધર અંપક વર્ણી ॥ મુક્તા પંકિત નિંદીત દશન ॥૧૨૬॥
 મુક્તીદાતા ચંદ્રમુખી દેવી ॥ શિશ પુષ્પ મુકી કરે ધ્યાન ॥ ફરી પુષ્પ ગ્રહી ભક્તિ કરો ॥
 ધ્યાન પુજા સહ સનમાન ॥૧૨૭॥ પ્રતી સોડ સોપચાર કરે ॥ પુર્વોક્ત મંત્રે કરી નિર-
 વાણ ॥ પુર્વોક્ત સ્તોત્રેસ્તવી પ્રણામી ॥ કથા સાંભળે ભક્તીએ જાણ ॥૧૨૮॥ ॥ શ્રી
 નારદ ઉવાચ ॥ પ્રતને પ્રત વિધાનરૂઝ ॥ એ સાંભળ્યું સુખદાય ॥ ગૌરીવૃત સુખ-
 કારીએ ॥ પુર્વે કોણે કર્યું રૂપીરાય ॥૧૨૯॥ ॥ વલણ ॥ રૂપિરાયે એ પ્રત પુરવે ॥
 કોણે પ્રકાશ્યું મહિમા જાણે ॥ એ સરવે વિસ્તારી કહો સ્વામી ॥ સંદેહ ભંજત નિ-
 રવાણે ॥૧૩૦॥ ॥ કડવું પ અં ॥ ॥ રાગ મેવાડાની ચોપાઈ ॥ ॥ શ્રી
 નારાયણ ઉવાચ ॥ કુશધ્વજ સુતા વેદવતિ ॥ કર્યું પ્રત એ પુરવે સતી ॥ મહા
 તિર્થ પુષ્કરે મુનીજન ॥ સમાપ્ત દિવસે થયાછે પ્રસન ॥૧૩૧॥ પ્રગટીત જગદંબા
 માત ॥ લક્ષ્મણગીની સહ સાક્ષાત ॥ કોટીભાનુ ધામ રથો પરી ॥ બોલી પ્રસન પરમે-
 શ્વરી ॥૧૩૨॥ ॥ પાર્વતી ઉવાચ ॥ હૈ વેદવતી તવ કલ્યાણ ॥ માગ હચ્છાવર
 કહું વાણ ॥ તાહારા પ્રતે હું થઈ પ્રસન ॥ તને આપું જે ઇચ્છિત મન ॥૧૩૩॥ પાર્વ-
 તીના સાંભળી વચન ॥ વેદવતીનું ચીત પ્રસન ॥ બેહુ હાથ પોતે જોડી કરી ॥ દેવી
 મત્તે તે વાણી આચરી ॥૧૩૪॥ ॥ વેદવતી ઉવાચ ॥ આપો દેવી નારાયણ

સ્વામી ॥ ધ્રુવલકિત સદા બહુ નામી ॥ સતિ વાક્ય સાંભળી સાક્ષાત ॥ રથેથી ઉતરી
 બોલ્યાં માત ॥૧૩૫॥ ॥ પાર્વતી ઉવાચ ॥ જગત માતાછો વેદવતી ॥ તમે
 માહાલક્ષ્મી પોતે સતી ॥ ભુવવીત્ર પાદ રજે કરી ॥ તમે આવ્યાછો વિદ્વદ્ધ ધરી ॥૧૩૬॥
 લોકકાર્ય અર્થે પ્રત કરે ॥ તારું જોઇને વિશ્વ આચરે ॥ જન્મોજન્મ મહા મીયકારી ॥
 નારાયણની સદા તું નારી ॥૧૩૭॥ ભાર ઉતરવાને કારણ ॥ વિષ્ણુ ધરણી દેહ ધાર-
 ã ॥ રામદાસ રથી પુણી ધામ ॥ કુષ્ઠ નિગ્રહ કરવા કામ ॥૧૩૮॥ બ્રહ્મ શ્રાપથી અમ્યુત
 રામ ॥ મોક્ષ કરવા ભક્ત નિશકામા ॥ અચોધ્યા વિશે વિગ્રહ ધરી ॥ ત્રેતાયુગમાં આ-
 વશે હરી ॥૧૩૯॥ મીથીલા વિષે સાધવી તું જઈ ॥ ધરદેહ શિશુરૂપ થઈ ॥ અચોની
 સંભવ સીતા સતી ॥ માત્ર થશે જનક નૃપતિ ॥૧૪૦॥ સીતાનામ-તારું ત્યાં પડશે ॥
 રામસહ વિવાહ ત્યાં થશે ॥ કલ્પે કલ્પ હરીની તું નારી ॥ કહી ગઈ તે સૈલકુમારી ॥૧૪૧॥
 મીથીલા વિષે સાધવી તે ગઈ ॥ હસરેખામાં શિશુ થઈ રઈ ન ભુપે જોઈ નિંદ્રીત લોચન
 હેમવર્ણ કરતી રૂદન ॥ ૧૪૨॥ ગ્રહીલીધી રદ્યે કુમારી ॥ તાંહાં ગગને વાણી ઉચારી ॥
 અચોનીભવ કન્યા અનુપ ॥ ગ્રહી લે તું એ કમળારૂપ ॥૧૪૩॥ થશે જન્માત્ર શ્રી ભગ-
 વન ॥ શુણી હરખંડ મુની નૃપ મન ॥ પાળવા નિજકાંતાને જઈ ॥ આપી ભુપે હર્ષયુક્તે
 થઈ ॥૧૪૪॥ સ્વામી પામી તે શ્રી રઘુરામ ॥ પ્રત મલાવે પુરણ કામ ॥ ભુમે પ્રકાર્યું
 વૃત એ રીત ॥ કર્યું રાધાએ તે સહ મીત ॥૧૪૫॥ પામી ગોપાંગના ભગવન ॥ એ
 પ્રત મલાવે મુનીજન ॥ ગૌરીપ્રત મહા વિસારદ ॥ કથા કહી તને મેં નારદ ॥૧૪૬॥
 મહી વિષે સદા સુખકારી ॥ કરે એ પ્રત કોઈ કુમારી ॥ તેને સ્વામી શ્રી કૃષ્ણ સમાન ॥
 માત્ર થાએ સદા સુખદાન ॥૧૪૭॥ એ પ્રકારે કહ્યા મેં નારદ ॥ હરિ ચરિત્ર મહા
 વિસારદ ॥ ગોપી વસ હરણ વિચારી ॥ એ સરવ લોક સુખકારી ॥૧૪૮॥ ॥ વલ-
 ã ॥ સુખકારી એ સર્વ જનને ॥ ગુલાબ્યા કૃષ્ણ મહિમાયરે ॥ હરિ કૃપાએ માન
 કહે પુણી ॥ થયા સત્પત્રીશ્રી અધ્યાયરે ॥૧૪૯॥ ॥ ઇતિશ્રી ॥

અધ્યાય ૨૮ મો.

॥ કંઠુ ૧ હું ॥ ॥ રાગ વેરાગની ચોપાઈ ॥ ॥ શ્રી નારદ ઉવાચ ॥
 હરિસહ વિતે ત્રણ માસ ॥ કહો નવ સંગમ સુખરાસ ॥ પ્રંદાવનમાં કોણ પ્રકાર ॥ હરી
 એકને ગોપી અપાર ॥૧॥ સુત ઉવાચ ॥ સાંભળી નારદનાં વચન ॥ પોતે ના-
 રાયણ રૂપિજન ॥ હસી કરી પ્રસન વદન ॥ કહે નારદને ભગવન ॥૨॥ ॥ નારાયણ
 ઉવાચ ॥ હરિ પોતે ગયા વંદાવન ॥ મધુ સુક્લત્રયો દરીદીન ॥ ચંદ્રોદય ત્રીધાવાયુ
 પુર ॥ કરે મધુપશબ્દ મધુર ॥૩॥ નવ પલ્લવ પુષ્પ સભર ॥ પ્રક્ષ શોભે મહામનોહર ॥
 ચંદનાગરૂ કસ્તુરી વાસીત ॥ કર્પૂર કુંકુમ સમન્વીત ॥૪॥ તાંબુળ ભોગ દ્રવ્ય પુષ્પીત ॥

રતિશ્રોત્ર સુતરપ રચીત ॥ રત્ન દીપસુ ધુપ વિસાળ ॥ નાના પુષ્પ મુસોલીત માળ ॥ પાપા
 રાસમંડળ વર્તુળાકાર ॥ ચંદનાદી સુગંધ અપાર ॥ સરોવર સપદ્મ સોલીત ॥ હંસજળ
 કુકુટ કુંભત ॥ દાઢા કીડા સર હરીનુ ગંભીર ॥ સુધ સુપ્ત સુનીર્મળ નીર ॥ દધિ સુકલ ધાન્ય
 લાજ નવીત ॥ ખહુ કંઠળી સ્થંભ સોલીત ॥ જાઝા આમ પલ્લવ સંયુક્ત બાજ ॥ નાળીચેરી
 ફળ સહરાજ ॥ રાસમંડળ સુખ સદન ॥ હસ્યા જોઈ તે મધુસુદન ॥ ૮ ॥ કર્યો મોરલી
 નાદ ત્યાં ભારી ॥ ગોપીકાં કામવર્ધનકારી ॥ રાધા સાંભળી મદનાતુર ॥ તાલતાન મગન
 મનપુર ॥ ૯ ॥ ફરી થઈ ચેતન સુણીધુની ॥ ઉઠી સોલીત મન તે મુની ॥ ત્યાગી કર્મ
 તે નીકળી ખાહાર ॥ ચાલી જોતી કરતી વિચાર ॥ ૧૦ ॥ રત્નાભુષણ પ્રકાશમાન ॥ હૃદ
 કશણ પદાંભુજ ધ્યાન ॥ મન ત્રાસનકો જાણે મર્મ ॥ કામમોહે ત્યાગ્યો કુળધર્મ ॥ ૧૧ ॥
 તેત્રીસે ગોપી વય સમાન ॥ મુખ્યછે રાધાને પ્રીય માન ॥ તેની પુંકે ગતીછે જેની ॥
 સમરૂપ સંખ્યા કહું તેની ॥ ૧૨ ॥ સોળ હજાર સુશોભા સંગ ॥ તેર સહસ્ર ચંદ્રમુખી
 અંગ ॥ કુંતિવય સાથે દસ હજાર ॥ ચૌદ યમુનાસહ નીર્ધાર ॥ ૧૩ ॥ નવ સહસ્ર જાહન
 વિસાથ ॥ એમ અસંખ્ય ગોપી મુનીનાથ ॥ સર્વ એકત્ર થઈને રહી ॥ ગોપીકાહસ્ત સામગ્રી
 ગ્રહી ॥ ૧૪ ॥ કોઈ માળા ચંદન હસ્તધારી ॥ શ્વેત ચામરકો સુખકારી ॥ કસ્તુરી ગ્રહી ચાલી
 કો સાથ ॥ કોઈએ કુંકુમ લીધું હાથ ॥ ૧૫ ॥ કોઈ ગોપીકા તાંબુળ ગ્રહી ॥ કોઈ વસ્ત્ર
 ભુષણ લઈ રહી ॥ ચાલી માર્ગ રાધા વેસધારી ॥ જ્ય જ્ય હરી શબ્દકારી ॥ ૧૬ ॥
 રમ્ય રાસમંડળ દર્શણ ॥ મનમાં સમર્થા અસર્ણા સર્ણા ॥ પુષ્પીત દ્રુમ નિર્જન સ્થાન ॥
 વહે વાયુ ત્રીવિધ સુખદાન ॥ ૧૭ ॥ મુની મોહન સોભા અપારી ॥ નારીને કામ પ્રાગટ્ય
 કારી ॥ સુંણી ત્યાં કોકીલ કળધુંની ॥ અલીરવ મનોહરમુની ॥ ૧૮ ॥ મુ સોલીત છે
 સુંદર સ્થળાપેઢી રાધીકા રાસમંડળ ॥ ૧૯ ॥ વલણ ॥ રાસમંડળ પ્રવેશી રાધા ॥ શેખી
 સહ કંબળ પદ ધ્યાનરે ॥ આવતાં સનમુખ જોયાં રાધા ॥ આનંદ યુક્ત શ્રી લગવાનરે
 ॥ ૨૦ ॥ કહુંખીજું ॥ રાગઆસાવરી ॥ મદનાતુર પ્રિતિ સહીતજા ॥ સખી મધે ભૂષ-
 ãણ ભુષિતજા ॥ વજ્રલોચન દીવ્ય વસનજા ॥ ગજગામીની મુની મોહનજા ॥ ૨૧ ॥ ઢાળા
 મોહનમુની રૂપ સુંદર ॥ નવચાવન અંગ મનોહર ॥ શ્રોણીત ભરની તંબ સોભે ॥ કૃ-
 ãણ ચરણે મન તત્પર ॥ ૨૨ ॥ ચાર ચંપકવર્ણ સોભીત ॥ સરદચંદ્ર રાજતાનન ॥
 માલતી માલ સંયુત સોભે ॥ સુકપ્પરી રાજવલોચન ॥ ૨૩ ॥ રાધીકાએ ત્યાં કૃષ્ણ દીઠા
 ॥ કીશોરવય શ્યામ સુંદર ॥ નવચાવન સંયુત સોભે ॥ વજ્રચક્ષુ જુએ પ્રેમભર ॥ ૨૪ ॥
 પરમાદ્ભૂત અનુપરૂપ ॥ વિચિત્ર વેશ સર્વજ્ઞ મતિ ॥ વારંવાર જુએ વજ્રચક્ષુ ॥ મુખ ઢાંકી
 લજ્યા કરી સતી ॥ ૨૫ ॥ મુર્છા પામી તે કામ પીડીત ॥ પુલકાંચિત હતચેતન ॥ કટાક્ષ
 કામખાણે મુર્છિત ॥ પડ્યા ન રહ્યા શ્રી લગવન ॥ ૨૬ ॥ મોરલી પડી છે હાથ થકી ॥

ક્રીડા કમળ પડયું ઉન્નવળ ॥ ઉપર પીત વસન પડયું ॥ સીખી પીછ પતન તે. થજ
 ॥૨૭॥ કાણે કે ચેતન થઈ કરી ॥ રાધા પાસે ગયા ભગવાન ॥ હૃદય લીધી, માહા પ્રી-
 તિએ ॥ કયું તે આલીંગન ચુંબન ॥૨૮॥ શ્રી કૃષ્ણના સ્પર્શ માત્રે કરી ॥ મુની ચેતનતા
 પામી સતી ॥ પ્રાણાધીક પ્રાણનાથ સંગે ॥ સદાં અલૌકીક છે પ્રિતિ ॥૨૯॥ કામ શાન્તિ
 રાધા સહ કૃષ્ણ ॥ ગયા રશીક રતી મંદીર ॥ રત્નદીપક રત્નદર્પણ ॥ ચંપક ચંદના-
 ન્વીત સમીર ॥૩૦॥ કર્પુરે તાંબુળ ભોગ દ્રવ્ય ॥ સુખ સ્થાને રાધા ભગવાન ॥ રહ્યા
 રાધા તાંબુળ આપે ॥ તે આરોગે ભક્ત સુખદાન ॥૩૧॥ રાધાને તાંબુળ આપી પોતે
 ॥ રાધા ઉચ્ચીટ માગે શ્રી નાથ ॥ આપે નહિ રાધા વીનય કરે ॥ નમી પાદામ્બુજે જો-
 ડી હાથ ॥૩૨॥ પછી વિહારાર્થે રતી તલ્પે ॥ જઈને કયું સહ સંયન ॥ શૃંગાર અષ્ટ-
 વિધ વિપરીતાદી ॥ સુજ્ઞકામ સાક્ષ ભગવન્ન ॥૩૩॥ નખ દંતને કર પ્રહાર ॥ યથોચીત
 કરે મુખાકર ॥ અધરામૃત કરે ચુંબન ॥ અષ્ટ પ્રકાર રેશીકેસ્વર ॥૩૪॥ અંગોઅંગ
 આ સ્નેહાણુ કરે ॥ સહકામીની મુખ ભવન ॥ શૃંગાર કુશળ યુગ્મ રતી ॥ યુદ્ધ વિરામ
 ન બેઠું જન ॥૩૫॥ એ પ્રકારે કરે સર્વસ્થાને ॥ રમણ વિવિધ ભૂતિ ધારી ॥ સર્વ ગો-
 પાંગના સહ પ્રભુ ॥ રાસમંડળમાં મોરારી ॥૩૬॥ અભ્યંતર રતી બહીર ક્રીડા ॥ કરે
 ગોપીસહ સુભસ્થળ ॥ નવલક્ષ ગોપીસહ કૃષ્ણ ॥ લક્ષ અરાઠ રાસમંડળ ॥૩૭॥ કેશ
 વસ્ત્ર વિહીન ભુષણ ॥ મુછીત ક્રીડા તતપર ॥ કીકણ કીકણીતુપુરને ॥ યાચે સુશબ્દ ની-
 રંતર ॥૩૮॥ સ્થળ ક્રીડા કરી જળ વિષે ॥ કરે ક્રીડા શાંત અંતઃકરણ ॥ જળથી
 નીકળી વસ્ત્ર પેહેરી ॥ જીએ મુખ રત્ન દર્પણ ॥૩૯॥ ચંદનાંગર કસ્તુરી ચર્ચિત ॥
 સૌ તાંબુળ આપી કરધરી ॥ કોઈ મત્ત કામાતુર ગોપી ॥ કૃષ્ણને આકર્ષે બળ કરી
 ॥૪૦॥ કોઈ કામ મત્ત માધવને ॥ હાસ્ય કરી કરે દીધાંબર ॥ કરી વસ્ત્ર આપી અ-
 હી સ્વામી ॥ ને કરે ચુંબન ખિંખાધર ॥૪૧॥ વક્ત્રચક્ષુ મુખ ચંદ્ર સ્તન ॥ ઉનન્ત દર્શાવે
 કામ મત્ત ॥ કોઈ કેસ મુધારી મુમન ॥ અર્પે માલતી માળ સંયુત ॥૪૨॥ કોઈ મથુર
 પીછ ધરે કોઈ ॥ ગુંબશ્રવણ ભુષણહાર ॥ કો મેમવર્ધન હેતુ કરે ॥ વિવસ્ત્ર કૌતુક વારં-
 વાર ॥૪૩॥ કોઈ નૃત્ય કરેછે ગોપીકા ॥ હર્ષયુક્ત કરે કોઈ ગાન ॥ કૌતુકી કરે કોઈ
 ગોપીના ॥ વસ્ત્રા કર્ષણ શ્રી ભગવાન ॥૪૪॥ કોઈને નગ્નાંગ કરી કોને ॥ ખાંધે ક્ષેપણ
 કરી વસન્ન ॥ શ્રી કૃષ્ણ રાધાને કરગ્રહી ॥ કરે વક્ષસ્થળ સ્થાપન ॥૪૫॥ કમ્પરી રં-
 મ્ય કરે તેહેની ॥ હાસ્ય ભાષણ કરે મધુર ॥ નાના વિધના કુસુમ ગુંથે ॥ કસ્તુરી ખિંકુ
 સહ સિંદૂર ॥૪૬॥ ભાલ લલિત કરી પ્રયત્ને ॥ ગ્રહી પદ પેરાવે નેપુર ॥ ભુષણ ભૂષીત
 કરીકરે ॥ ચંદન અર્ચન અંગ તેપુર ॥૪૭॥ માલતી માલ આપીને કરે ॥ શ્રી હરિચં-
 દન વારંવાર ॥ મુંદર નેત્રે કરે અંજન ॥ સોભીત નીળ કમળા કાર ॥૪૮॥ ગજમુકતા

ધરે નારીકાએ ॥ ધિંધ અધર ઈરી દસલે ॥ સુંદર સ્મીતા ત્રટે ત્રટે ॥ કરે વિહાર સ્થા-
 ન નિર્જન ॥૪૬॥ વલણ ॥ નિર્જન સ્થાને ક્રીડા કરીને ॥ સૌ આવ્યા રાસમંડ-
 લ સાંઘારે ॥ રાસશ્વર પુર્ણ રાસ કરે ॥ પુર્ણ કરવા ગોપી ઇચ્છાયરે ॥૫૦॥ કંઠું ત્રીચું
 રામ સારંગની ચોપાઈ ॥ રાસમંડળ સોભા સહીત ॥ ત્રીધાવાયુ સુંદર વહીત ॥ અલી
 ધ્વની કોકીલ કુંજીત ॥ ખહુ મુર્તિ હરીએ નીર્મીત ॥૫૧॥ પરમશુર ચોગીના હરી ॥
 પોતે કરેછે શૃંગાર કરી ॥ નખદંત પ્રહાર પ્રકારી ॥ હરી ગોપીકાના ચીતહારી ॥૫૨॥
 કંકણ કીંકીણી વીસારદ ॥ યાચે નેપુર રાખદ નારદ ॥ કૃણ કરકુચ પરધરી ॥ નખ-
 ચીત્ર કરેછે શ્રી હરી ॥૫૩॥ નવવીધ આલીંગન સાર ॥ કરે સુખન અષ્ટ પ્રકાર ॥ સોડ
 સવીધ કરે શૃંગાર ॥ ગોપીકેશ્વર વિશ્વઆધાર ॥૫૪॥ અંગ પ્રત્યે અંગ ભગવન ॥ કરે
 કામીની સહ આલીંગન ॥ નારીની સોડસ કળા જાણ ॥ છે શૃંગાર પ્રકાર પ્રમાણ
 ॥૫૫॥ કળાભેદે સોળ નીરૂપીત ॥ સર્વ જાણે કામશાસ્ત્ર વીત ॥ ગોપીકા સહ પોતે ગો-
 પાળ ॥ સુહૃદ-શોભે શ્રી કૃણ કરપાળ ॥૫૬॥ જોવા રાસ પુરણ આતુર ॥ સકળત્ર
 આવ્યા મુહુર ॥ સુવર્ણ રથ માંહે રાજીત ॥ સહ સ્વજન પુલકાંચીત ॥૫૭॥ ત્રવિ-
 મુની સીદ્ધ વિદ્યાધર ॥ પીત રાક્ષસ યક્ષ કિન્નર ॥ અંધર્વ સર્વ નારી સમાજ ॥ યુક્ત આ-
 વ્યા જોવા વૃજરાજ ॥૫૮॥ દિવ્યસ્થેન તે આરોહિત ॥ મણીરત્ન જડીત સોભીત ॥
 સ્વેતચામર દર્પણરાજે ॥ સતચક્ર ચિત્ર ખહુ ભાજે ॥૫૯॥ રત્નકળસ શ્વેત નીર્માણ ॥
 આવ્યા સંભુ ઉમાસહ જાણ ॥ વામેકાળ ભૈરવ સુંદર ॥ દક્ષિણ પાસે નંદી કેસ્વર ॥૬૦॥
 અગ્રેસડાનન સોભે ધરા ॥ મહાનુજ દેવ ગણા ધીસ ॥ હર વક્ષસ્થળે કુર્ધાસ્થીત ॥ આ-
 વ્યા શ્રદ્ધાસાવીત્રી સહીત ॥૬૧॥ વામ પાસેછે સપ્તરેષય ॥ દક્ષિણ ભાગે સનકાદ્ય ॥
 સ્વર્ણરથે આવ્યા ધર્મ જાણ ॥ સર્વ કર્મના સાક્ષી પ્રમાણ ॥૬૨॥ તેને વક્ષસ્થળે સ્થીત
 સતી ॥ કૃણ રાસ તે પુર્ણ દ્રસ્યતિ ॥ પાર્શદ વેષીત ચહુપાસ ॥ જવળીત બ્રહ્મ તેજ
 પ્રકાશ ॥૬૩॥ સચી સહ આવ્યા વિબુધસ ॥ રોહીણી સહ આવ્યા નીશિષ ॥ સ્વાહા
 સહ પાવક આવેસ ॥ સંજ્ઞાયાસહ આવ્યા દિનેસ ॥૬૪॥ આવ્યા કામદેવ રતીસહ ॥ સક-
 લત્ર આવ્યા સર્વ ગ્રહ ॥ સહસ્રી દીકપાળ આકાસ ॥ રહી જીએ છે સૌ સુખરાસ ॥૬૫॥
 જોઈ મોહ પામ્યા ત્યાંહાં કોઈ ॥ કોઈ મુર્છા પામ્યા રાસ જોઈ ॥ સર્વ મૂર કરે માહા
 પ્રીત ॥ કુસુમવૃષ્ટિ ચંદનાન્વીત ॥૬૬॥ ચંદન પુષ્પે કૃણ અર્ચય ॥ મુનીસ્વર વદે જય
 જય ॥ રાધા સહ કૃણ પુર્ણ રૂપ ॥ ગોપી સહ માયા કૃણ અનુપ ॥૬૭॥ રાધા કૃણ
 ક્રીડા જળે કરી ॥ જળ રાધાને આપે શ્રી હરી ॥ રાધીકા આપે અંજળી ભરી ॥ તેનું
 વક્ષ ગ્રહી લીધું હરી ॥૬૮॥ અવક્ષ કરી માલ છેદન ॥ કરે શ્રી હરી જળ તાડન ॥ ઘો-
 વાયુ ચંદનાં ગણેપન ॥ ગમું કાજળ નેત્ર અંજન ॥૬૯॥ ગ્રહવા વક્ષ ધરી સુંદરી ॥

જળાન્તરે ઝેલા ત્યાંડા હરીના કોપી મોરલી દૂર ક્ષેપન ॥ ફરી શ્રદ્ધા તે ખીત વસન્તપાળના
 ભક્તાધીન રતી સુખદાન ॥ દીધાંખર કર્યા ભગવાન ॥ હરી તેને આકર્ષણ કરી ॥ લીધી
 વક્ષસ્થળે કરે ધરી ॥૭૧॥ કરે ચુંખન તે વારંવાર ॥ ગોપી સહ કૌતુક અપાર ॥ નાના
 વીધ ક્રીડા કરી નીર ॥ દીધાંખર ગયા સહ તીર ॥૭૨॥ કરી હાસ્ય માધવ મસજ ॥
 આખ્યાં રાધાને માલ વસજ ॥ પછી ખંરો વક્ષ રાક્ષસ્વરી ॥ આખ્યાં શ્રી કૃષ્ણને કરે ધરી
 ॥૭૩॥ લઈ કસ્તુરી કુંકુમાન્વીત ॥ સરવાંગ ચંદન ચર્ચિત ॥ પુષ્પ ભુષણ ભુષિત કીન ॥
 શ્રી કૃષ્ણ પ્રેમભક્તિ આધીન ॥૭૪॥ હરિ વિવિધ પુષ્પ લઈ કર ॥ રાધા કુંખરી રક્ષી
 મનોહર ॥ માલતી માલા સુસોભામાન ॥ રાધાને પેદેરાવે ભગવાન ॥૭૫॥ ધર્યાં કર્ણ
 કુંડળ વિશાળ ॥ સિંદુર કસ્તુરી ખિંદુભાલ ॥ લીધાં હૃદયે પ્રેમ અખર ॥ કરે ચુંખન તે
 વારંવાર ॥૭૬॥ વારંવાર આલીંગન કરી ॥ રાધા ગળે માલ હરીધરી ॥ નાના વિધભૂ-
 ષણ ભૂષીત ॥ ચરણે નેપુર મુખ રીત ॥૭૭॥ તેમ માયા કૃષ્ણ ગોપી બાણ ॥ ભિન્ન
 ભિન્ન રથાં નીરવાણ ॥૭૮॥ વલણ ॥ નીરવાણ જળ ક્રીડા કરી ॥ હરીજન પાવન ભૂત-
 ણરે ॥ કામમત સુંદર સરવોદકરી ગયાં તે રામમંડળરે ॥૭૯॥ કંડવું ચોથું ॥ રાગ
 રામત્રી પુર્ણ ઇંદુ ચંદ્રીકા સહીતલ ॥ રતી ચોગ્યને જન રહીતલ ॥ માધવી કેતકી
 માલતીલ ॥ મલીકા કુંદ જોઈને સતીલ ॥૮૦॥ ઢાળ ॥ સતી જોઈ સુરભી કૃતતે
 ॥ પુષ્પ કરવા માળ ઇશ્વરી ॥ સુંદર મનોહર રાધીકા ॥ લેવા ગોપી નીચાજ કરી ॥૮૧॥
 કૌંઘની ચોભાળા કારણ ॥ કોઈ તાંમ્રખુજ કરવા કાજ ॥ કોઈ ચંદન ધર્પણ અર્થે ॥
 ચંદન માલા તાંબુલસાજ ॥૮૨॥ ગોપીદત્ત લઈને સુંદરી ॥ પ્રિતિએ કૃષ્ણને અર્પિત ॥
 હાસ્યુક્ત જીવે વક્ષ નેત્રે ॥ કરે નૃત્ય ગાન સુરીત ॥૮૩॥ મૃદંગ મુરબદી વિવિધ ॥ વા-
 હુત્રે કરી કો નીચાજન ॥ એ પ્રકારે કરે રાસલીલા ॥ નાનાવિધ સહ ભગવન ॥૮૪॥
 ગોપી નિંદ્રીત જોઈ કરીને ॥ હરિ કરેછે હાસ્ય રમણ્ય ॥ તેહેની સાથે ક્રીડા કરે ॥ ને
 મુખ ઝેલેછે ભક્ષણ ॥૮૫॥ દુર રહી ઊંચે સ્વરે હસે ॥ કરે કૌતુક ખહુ પ્રકાર ॥ સર્વત્ર
 નિર્જનસ્થાન વિષે ॥ મનોહર માધવ વિહાર ॥૮૬॥ સુંદર પુષ્પ વિમાન વિષે ॥ સરવીષે
 વિવિધ વિધાન ॥ રમ્ય પર્વત ગુફા વિષે ॥ નદી વિષે ક્રીડા ભગવાન ॥૮૭॥ અસંખ્યરૂપ
 કૃષ્ણ થઈ ચોતે ॥ અનંત ગોપીઓની માંહે ॥ નારી વાંચીત જે સ્થાન વિષે ॥ તેત્રીસે
 વનછે જ્યાંહે ॥૮૮॥ ભાંડીર, શ્રીવન, કદંબવન, ॥ તુળરી, કાનન, કુંદવન ॥ ચંપકાનન
 નિમીસારણ્ય ॥ મધુવન જંખીરકાનન ॥૮૯॥ નાળીએર વન પ્રગવન ॥ કંઠીવન ખંદરી
 માંહે ॥ વાંસવન ડાડી મકાનના અસ્વથ કાનન ખીલ્વ તારે ॥૧૦૦॥ નારંગવન મંદારવન ॥
 તામ્ર વનને અગ્ર મોઝાર ॥ કેતકી કાનન અસોકવન ॥ ખજુર કાનનમાં વિહાર ॥૧૦૧॥
 આષતકને જંબુગહન ॥ સાળકાનન કંટક વન ॥ પક્ષ કાનનને જાતીવન ॥ નેત્રોધ વન

જોઈ મહાન મહા શ્રી ખંડને મહા કૌર ॥ સર્વશક્તિ વિલસણુ આર ॥ શ્રી મહાર કામ
 જોઈ ॥ દીવાનિરી કૌતુક અપાર ॥ દરૂ તમાપિ મન નહીં પુરણુ ॥ નહીં કીચીત પાચે
 વિરમ ॥ શૃંગાર કરી નહીં નિવર્તી ॥ યાંત યાચે ન કામની કામ ॥ દશ કામધિ
 કથાએ કીડા થકી ॥ જમ વન્હી વૃદ્ધિ ધૃત ધાર ॥ દેવ દેવી ગયા નિજ ગૃહે ॥ મુની
 સ્વાશ્રમ હર્ષ અપાર ॥ દપા સર્વ જય પ્રસંસા કરતા ॥ સહસં વિરમય વારંવાર ॥ નૃપ
 ગ્રહે સૌ દેવીઓ જન્મી ॥ ધૃષ્ટા કરી કૃષ્ણ સંગાર ॥ દદા ॥ વલણુ ॥ શૃંગાર
 રાસલીલા કૃષ્ણની ॥ કહે નારદને રૂપિરાયરે ॥ ગુલાબકુંવર માન કહે ॥ થયો અઠાવી-
 અંગે અધ્યાયરે ॥ દજા ॥ ઇતીશ્રી ॥ ॥ બ્રહ્મ ॥ ॥ માહા ॥

અધ્યાય ૨૯ મો.

॥ કડકું ૧ લું ॥ ॥ રાગ દેશાખની ચોપાઈ ॥ ॥ નારાયણ ઉવાચ ॥ કો
 કૃષ્ણ જોઈ વહ્લોચન ॥ કહે આપો માલતી સુમન ॥ કો કે ચાલો કૃષ્ણ મને લઈ ॥
 કો હરી સંધે વળજે જઈ ॥ ૧ ॥ કોદર્પ મત્ત કેહે કૃષ્ણ આવો ॥ પીતવસ્ત્ર તમારૂં પેહેરા-
 વો ॥ કોઈ કહે માહારી શીઘ્રે હરી ॥ નિજ હરતે સુધારો કામરી ॥ ૨ ॥ કરે શમશ્યા નેત્ર
 સરોજ ॥ મીથુનાર્થ જોઈ મુખાંમુજ ॥ મોરલી હરીના કર ધરી ॥ કોઈએ ગ્રહી લીધી
 ખળ કરી ॥ ૩ ॥ કોઈ ગ્રહી લઈ પીત વસન ॥ હીન વસ્ત્ર કર્યા ભગવન ॥ કોઈઓલી તે
 પ્રેમ વીહવળ ॥ નાના ચીત્ર કરો ગંડસ્થળ ॥ ૪ ॥ મારા સ્તનપર ચીત્રા મણુ ॥ કરો શ્રી
 કૃષ્ણ અશર્ણાશર્ણ ॥ કો કહે હે કૃષ્ણ કરધરી ॥ સૈંધે સીંદુર પુરોને હરી ॥ ૫ ॥ અનુમાન કરી
 ભગવત ॥ તાંહાં સર્વને જોઈ પ્રમત ॥ કૃષ્ણ રાધિકાને લઈ સાથા ॥ અંતરધ્યન થયા વિશ્વનાથ
 ॥ ૬ ॥ પર્વત પર્વતે પ્રવેસન ॥ રમ્યદીપ દીપે નિરજન ॥ પુષ્પભદ્રા શુકાવેરી તીરા ॥ કુંડ વને
 ત્રીવીધ સમીર ॥ જા સર્વત્ર રમણુ રાધા સાથ ॥ મળઆચળે ગયા શ્રી નાથ ॥ સયઃ પુષ્પ
 મય ત્યાંહાં કરી ॥ રાધીકસહ રમે શ્રી હરી ॥ ૮ ॥ સુખ સંભોગથી સહ સ્વામી ॥ મુની તેથી
 રાધા મુર્છા પામી ॥ કૃષ્ણ રહે લીધી પ્રીયા માણુ ॥ પુલકાંચીત, ત્રીગ્રહ બાણુ ॥ ૯ ॥
 જોઈ મુર્છીત તેને શ્રી હરી ॥ વસ્ત્રહીન પીન પચોધરી ॥ કામાતુર સર્વાંગ સીથળ ॥ છુટી
 કૌશ પડીછે વીબહળ ॥ ૧૦ ॥ સ્વજનને સદા સુખદાન ॥ ચેતન કરી શ્રી ભગવાન ॥ તેને
 આરોપી માલતી માળ ॥ સહકુંદના પુષ્પ વિશાળ ॥ ૧૧ ॥ શુભ ભાજે તિલક સીંદુર ॥
 સ્તન ગંડસ્થળ ચીત્રપુર ॥ તેને ઉઠાડીને લઈ સાથ ॥ સરોવરે ગયા પ્રજનાથ ॥ ૧૨ ॥
 વીરાજિત વિવિધ કમળ ॥ શુભ સ્વચ્છે પુરણુજળ ॥ હંશ આદિ નાનાવિધ જંત ॥
 અલિજળ કુકુટ રહંત ॥ ૧૩ ॥ સહ સ્નાન જળકીડા કરી ॥ જળ રાધાને આપે શ્રી હરી ॥
 રાધા માધવને આપે જળ ॥ પછી હરી ગ્રહેછે કમળ ॥ ૧૪ ॥ એક આખું રાધિકાને હાથ ॥
 એક રાખી રમે ચકુનાથ ॥ ચંદનાગરૂ નિજાંત્રેધર ॥ રાધિકાંત્રે કરે રાધેશ્વર ॥ ૧૫ ॥

ચાલ્યા આજે જોયા વડસાર ॥ ભિંચી શાખા અતિ વિસ્તાર ॥ મુજે છાયા યાજન પ્ર-
 માણ ॥ કેતકી વન સમીપ જાણ ॥૧૬॥ હરી બેઠા ત્યાં સુખ આસન ॥ સુરભીકૃત વહે
 પવન ॥ છે વિચીત્ર વન પુરાતન ॥ હર્ષી રાધાને કહે ભગવન ॥૧૭॥ ઐટલામાં તાંહાં
 મુનીજન ॥ આવ્યા દીઠા પ્રસન વદન ॥ મુની રહે જોયા વિશ્વાધાર ॥ ધ્યાન રહિત દીઠા
 તે ખહાર ॥૧૮॥ અઘ્નરૂપ અષ્ટાવક નામ ॥ ચોર્ધીદ્ર જટીલ તપ ધામ ॥ અઘ્નચર્ય પોતે
 ધરી દેહ ॥ નખ કેશ દીર્ઘશાન્ત તેહ ॥૧૯॥ ભક્તિયુક્ત હાથ જોડી કરી ॥ મુનીને પ્ર-
 માણ્યા પોતે હરી ॥ હરી રાધીકા જોઈ અઘ્નજાણ ॥ તેને કરી હરી નીવારણ ॥૨૦॥ કૃષ્ણ
 કથો મુનિ મહિમાય ॥ મુનીએ પ્રમાણ્યા પ્રજરાય ॥ પુર્વ સ્તોત્ર આપ્યું ઉમા ઇશ ॥ તેણે
 સ્તવે હરીને મુનીશ ॥૨૧॥ ॥ અષ્ટાવક ઉવાચ ॥ ગુણાતીત હરી ગુણાધાર ॥
 ગુણખીજ પ્રભુ ગુણાકાર ॥ ગુણજ્ઞે પોતે ગુણીશ ॥ નમું નારાયણ જગદીશ ॥૨૨॥
 સીદ્ધી ખીજને સીદ્ધિ સ્વરૂપ ॥ નમું સિદ્ધિ નિયંતા અનુપ ॥ નમું નાગયાળ વેદજ્ઞેમ ॥
 અઘ્નાનંતને ધર્મ મહેશ ॥૨૩॥ ઇંદ્રાદીકના ઇશ અનુપ ॥ નમું સર્વેશ્વર સર્વ રૂપ ॥ પ્રકૃ-
 તિશને પ્રકૃતિધર ॥ પ્રકૃતિ અંશ પરાત્પર ॥૨૪॥ વૃક્ષ સંસારને ખીજ રૂળ ॥ નમું શ્રી
 કૃષ્ણ રૂપ સકળ ॥ તેજ રૂપ નમું નિરાકાર ॥ નમું સ્વેચ્છામય સર્વાધાર ॥૨૫॥ એમ કહી
 મહિ ધરી શિશ ॥ પડ્યા ચર્ણાંબુજે તે મુનીશ ॥ માણત્યાગ કરી મુનીજન ॥ યાગે કરી
 થયા તે ખતન ॥૨૬॥ પાદપદ્મ સમીપમાં તેહ ॥ દેવરૂપિ અચેતન દેહ ॥ માહા મુનીનું
 તેજ ઉથાન ॥ થયું દિપ્તાગ્નિ શીખા સમાન ॥૨૭॥ ઉર્ધ્વતા સમ તાડ પ્રમાણ ॥ ભમી-
 લીન પદાંબુજે જાણ ॥ અષ્ટાવક કૃત સ્તોત્ર એહ ॥ પ્રાતઃઉડી બાણે જન જેહ ॥૨૮॥
 પરંમોક્ષ તેને નિરવાણ ॥ પ્રાપ્ત થાયે અસંસમ જાણ ॥ પ્રાણાધીક સ્તોત્ર વિસારદ ॥
 મુમુક્ષુને ચદાએ નારદ ॥૨૯॥ પુર્વે સ્તોત્ર આપ્યું કૃપા કરી ॥ સંકરને વૈકુંઠમાં હરિ ॥૩૦॥
 ॥ વણણ ॥ હરિ પુજન કરે પોતે ॥ ગુલાખ્યા સુખદાયરે ॥ કૃષ્ણ કૃપાથી માન કહે
 યથો આગણત્રીસમો અધ્યાયરે ॥૩૧॥ ॥ ઇતીશ્રી ॥

અધ્યાય ૩૦ મો.

॥ કડવું ૧ હું ॥ ॥ રાગ સામેરી ॥ ॥ શ્રી નારદ ઉવાચ ॥ એ
 અદ્ભુત રહસ્ય મુનીસજી ॥ તવ પ્રસાદે સાંભળ્યું ઇશજી ॥ મુની મળે થયા પછી સ્વા-
 મીજી ॥ શું કરતા હવા ખહુ નામીજી ॥૧॥ ॥ ઢાળ ॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવા-
 ચ ॥ ખહુ નામી જોઈ મૃત મુની ॥ ઉડ્યા કરવાને ચતકાર ॥ હૃદે દેહ લઈ રૂએ
 કૃષ્ણ ॥ યજ્ઞ નર સમાન અપાર ॥૨॥ રૂધિર માંસ રહિત છે ॥ માહા મુનીંદ્રનું શરીર ॥
 છ હજાર વરસ કર્યુંછે ॥ તપ નિરાહાર મુનીધીર ॥૩॥ દબ્ધ લોહીતને માંસ અસ્તિ ॥
 મજ્જળીત જડરાજી કરી ॥ માહાત્મ મુની રહ્યા ચિતવૃત્તિ ॥ સદા શ્રી હરિ ચરણે ધરી ॥

૧૧૪૥ ॥ ચંદન કાષ્ઠે ચિતા રચીને ॥ ઉપર સખ ક્યું સ્થાપન ॥ અગ્નીએ કરી જવળીત
 ચીતા ॥ કાણુ મુછીત મધુસુદન ॥ ૧૫૥ ॥ દેહ લખ્મ થઈ પુષ્પ વૃષ્ટિ ॥ ગગન સ્વર્ગ હુંકુલી
 વાજે ॥ એટલામાં ત્યાં રતન નિર્મિત ॥ રથ વસ્ત્ર આચ્છાદીત રાજે ॥ ૧૬૥ ॥ પાર્સદ યુક્ત
 શ્રી કૃષ્ણ તુલ્ય ॥ આવ્યો ગૌલોકથી હરિ સમીપ ॥ સેવક રથથી ઉતરીને ॥ સર્વે પ્રાણ-
 મ્યા રાધીકા ધીપ ॥ ૧૭૥ ॥ કૃષ્ણ દેહ ધરી નમી મુની ॥ ગયા રથપર બેસી કરી ॥ ગૌલોક
 ગયા જોઈ મુનીને ॥ થઈ વિસ્ત્રે પુછે રાસેસ્વરી ॥ ૧૮૥ ॥ ॥ રાધીકા ઉવાચ ॥ સ-
 વર્ગવંક શ્રેષ્ઠ મુનીકો ॥ એ તપસ્વી માહા તેજસ્વીન ॥ કેમ નિકળી લખ્મ દેહથી ॥
 થયા તવ પાદામ્બુજ લીન ॥ ૧૯૥ ॥ રથે બેસી ગૌલોક ગયા તે ॥ તમો રોયા પોતે સ્વાત્મા
 રામ ॥ નેત્રાંશુ પુર્ણ સત્કાર કર્યો ॥ મને કહો સર્વ સુખધામ ॥ ૨૦૥ ॥ રાધીકાનાં વચન
 સાંભળી ॥ પોતે હરયા મધુસુદન ॥ કયા કહેવાને કર્યો આરંભ ॥ યુગાંતરની મુનીજન
 ॥ ૨૧૥ ॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ અષ્ટાવક વિખ્યાત મુની ॥ ખડુ કાળના મ-
 મજન ॥ માહા જસવાન જ્ઞાની પોતે ॥ મુનીદ્ર વિખ્યાત ત્રીભુવન ॥ ૨૨૥ ॥ શ્રી કૃષ્ણનાં
 વચન સાંભળી ॥ વિચારી બોલ્યાં રાધીકા વાણુ ॥ વિસ્તારી સર્વ કહે સ્વામી ॥ મુની
 ઉદભવ યસ પ્રમાણુ ॥ ૨૩૥ ॥ ॥ રાધીકા ઉવાચ ॥ વેદ કરતા છો સ્વામી
 તમો ॥ વિધાતાના જનક સીવેષ્ઠ ॥ માહા વિશ્નુ ઇશ્વર તમોથી ॥ અન્ય-કોણુ વક્તા
 જગ શ્રેષ્ઠ ॥ ૨૪૥ ॥ રાધીકાનાં વચન સાંભળી ॥ શ્રી કૃષ્ણ થયા મન પ્રસન્ન ॥ ૨૫૦ ॥ અપરમા-
 દ્ભુત ગુપ્ત રહસ્ય ॥ કહે રાધાને જગજીવન ॥ ૨૫૧ ॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ શું-
 ભ્રાંતી ધૃતિહાસ કહું ॥ પુરાતન મુણે પાપકવંશ ॥ વિશ્નુ નાભીપદે થયા પ્રજ્ઞા ॥ માહા
 પ્રજાપતિ મમઅંશ ॥ ૨૬૥ ॥ ચાર પુત્ર માનસી થયા તેને ॥ નારાયણ અંશ સુખધામ ॥ સી
 પુષ્પેય વરસી સર્વદા ॥ દીધાંખર તત્વજ્ઞ નિષ્કામ ॥ ૨૭૥ ॥ સનક સનંદ સનાતન ॥ સનત
 કુમાર મુનીજન ॥ તેને કહ્યું બ્રહ્મા એ કરો શ્રદ્ધા ॥ તે ન રહ્યા ગયા તપવન ॥ ૨૮૥ ॥
 વિધાતા ઉદાસ પુત્ર જતે ॥ કુખદા પુત્ર ન આજ્ઞાધીન ॥ જ્ઞાન તપથી ખીજ પુત્ર ની-
 ર્યા ॥ બ્રહ્મા એ માહા તેજસ્વીન ॥ ૨૯૥ ॥ અત્રિ પુલસ્ત બ્રેણુ પુલહ ॥ મરીચી અંગીરા
 કનુ કવિ ॥ વસીષ્ઠ કપીલ સંખ સંકુ ॥ પંચસીખ પ્રચેતા તપસ્વી ॥ ૩૦૥ ॥ એ સરવે તપ
 કરીને ॥ સૃષ્ટિ નારી થકી ઉતપંત ॥ તપસ્વી સર્વ સંસાર કરતા ॥ થયાં પુત્રપુત્રાદિ અનં-
 ત ॥ ૩૧૥ ॥ તેની થઈ ખડુ સૃષ્ટિ નારદ ॥ વંશ અનુક્રમથી કથન ॥ તે ચંદ્રમુખી
 રાધીકા મત્તે ॥ પોતે કહે શ્રી ભગવન ॥ ૩૨૥ ॥ પ્રચેતાના પુત્ર પાવન ॥ થયા મુનીનામ
 અસીત ॥ દેવ સહસ્ર વરસ લગી ॥ તે સકળ તપ તપીત ॥ ૩૩૥ ॥ પુત્ર માત્ર નહીં થયો
 તેને ॥ તે મનધારે ત્યાગી એ પ્રાણુ ॥ એટલે તેને સંબોધકારી ॥ થઈ ત્યાં સત્ય આકા-
 શવાણુ ॥ ૩૪૥ ॥ શું કરવા પ્રાણુ તજે મુની ॥ તું જાને શંકર સંનિધાન ॥ શંકર મુખથી

મંત્ર ગ્રહી ॥ કર તું સિદ્ધ ઇચ્છા તપવાન ॥૨૫॥ નિશ્ચય દેવી મંત્ર આધીન ॥ તને થશે
 તે સાક્ષાત્કાર ॥ તે દેવીના વરદાન થકી ॥ તારે પુત્ર થશે નીરધાર ॥૨૬॥ બ્રહ્મવાણી
 તે સાંભળી શીઝે ॥ વિમ ગયો સીવ સન્નીધાન ॥ યોગીને પણ અગમ્ય શિવ ॥ લોક નિ-
 રામય સુખદાન ॥૨૭॥ સહકળત્ર અસીત પોતે ॥ પ્રસન્ન કરવાને સંકર ॥ પુટાંજળીયુક્ત
 થઈ કરી ॥ બેહુ ભક્તિ નત્રાત્મ કંધર ॥૨૮॥ . ॥ અસીત ઉવાચ ॥ સદાશીવજગ
 ગુરુ નમુ ॥ શીવદાતા શીવ ભગવાંન ॥ યોગેદ્રના યોગિદ્ર ગુરુના ॥ ગુરુ નમુ ભલુ સુખ-
 દાન ॥૨૯॥ કાળના કાળ સ્વરૂપ નમું ॥ મૃત્યુખંડન કારણ ઇશ ॥ મૃત્યુના ઇસને
 મૃત્યુજય ॥ મૃત્યુખીજ નમુ જગદીશ ॥૩૦॥ ગુણખીજ ગુણાત્મક નમું ॥ ગુણાતીત
 નમું ગુણાધીસ ॥ બ્રહ્મ સ્વરૂપને બ્રહ્માકાર ॥ નમુ સદા બ્રહ્માત્મક ઇશ ॥૩૧॥ એમ સ્તવીને
 શીવને નમી ॥ રહ્યા સનમુખ મુન્દ્રીસ્વર ॥ દીનવત અમૃતપુર્ણ નેત્ર ॥ પુલકાંચીત સંપુટ
 કર ॥૩૨॥ અસીત મુનીકૃત સ્તોત્રએ ॥ ભક્તિયુક્ત ભણે જન જેહ ॥ વરસ એક લગી
 જે માણી ॥ સદા સેવે સંકરને તેહ ॥૩૩॥ તેને વૈશ્ણવ પુત્ર સુંદર ॥ જ્ઞાનીચીરંજીવી શીજ
 થાય ॥ નીર્ઘન ધનવંત થાય ॥ મુખ થાએ તે પંડિતરાય ॥૩૪॥ નારીહિન નર પામે
 નારી ॥ પતીવૃત્તા સુશીળતા સતી ॥ આ લોકે સુખ ભોગવી અંતે ॥ શીવલોક મંત્ર
 થાય ગતિ ॥૩૫॥ એ સ્તોત્ર પુર્વે આપ્યું બ્રહ્માએ ॥ પુત્ર પ્રચેતાને ભયહારી ॥ પ્રચેતાએ
 સ્તોત્ર આપ્યું નીજ ॥ પુત્ર અસીતને સુખકારી ॥૩૬॥ ॥ ઇતિ શીવ સ્તોત્ર ॥
 ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ ॥ વલણ ॥ સુખકારી મુની સ્તોત્ર ગુણી ॥ ભગ-
 વાન શંકર સુરેસરે ॥ બ્રહ્મા પૌત્ર નીજભક્ત પ્રત્યે ॥ બોલ્યા ભક્તવત્સલ મહેશરે ॥૩૭-
 ॥ કડવું ર જાં ॥ ॥ રાગ મારૂની ચોપાઈ ॥ ॥ સંકર ઉવાચ ॥ સ્થીર
 થાતું શ્રેષ્ઠ મુનીજન્મ ॥ જાણ્યું મેં તવ વાંચીત મન્ન ॥ પુત્ર હોશે સઘ મમવાણુ ॥ મારે
 અંશે મમ સમજાણુ ॥૩૮॥ સુદુર્લભ મંત્ર આપું સહી ॥ આપ્યો સોડાક્ષર એમ કહી ॥
 કવચ સ્તોત્ર પુંજ વિધાન ॥ ભવ વિજય નામ નિર્વાણુ ॥૩૯॥ વરદાઈની તે દેવી ઇષ્ટા
 હોશે પ્રતક્ષ દાની વરીષ્ઠ ॥ એમ કહીને પામ્યા વિરામ ॥ ગયા મુની કરીને પ્રણામ ॥
 ॥૪૦॥ મંત્ર જપી સત વર્ષ સેવી ॥ પ્રગટ થઈ વર આપ્યો દેવી ॥ પુત્ર હોશે તને સુખભાવિ ॥
 વર આપી તે ગૌલોક આવી ॥૪૧॥ કાળે પુત્ર જ્ઞાની અવતંશ ॥ નામ દેવળ શીવનો
 અંશ ॥ સુયજ્ઞ નૃપ સુતા રત્નમાળા ॥ વર્યા તે વિશ્વ મોહીની ખાળા ॥૪૨॥ સ્થાને
 સ્થાને એકાંતે તે સાથ ॥ સત વરસ રમ્યા મુની નાથ ॥ કાળે ક્રીડા તણ મુનીજન્મ ॥
 કરે ધર્મીષ્ઠ હરિ સ્મરણુ ॥૪૩॥ રાત્રે ઉડી ચાલ્યા તપ ધન ॥ તપ કરવા ગંધમાદન ॥
 તણ નિંદ્રા જીએ કાંન્ટા કામી ॥ નહિ દીડા સૈયાપર સ્વામી ॥૪૪॥ દગ્ધ વિરહાગ્ની
 કરે પોકાર ॥ ઊંચે સ્વરે રૂએ વારંવાર ॥ તણ હાર તબ્યા તેણે માણુ ॥ ક્રિયા વિધિ

પુત્રે કરી જાણ ॥૪૫॥ તપ કરે માહામુની સ્વર ॥ યેસી ગંધમાદન ઘઘર ॥ દેવ વર્ષ
 સહજ પ્રમાણ ॥ મમલકત જીતેન્દ્રીય જાણ ॥૪૬॥ જોયા મુની થયું દૈવભાવિ ॥ સંગારા
 સકતરંભા ત્યાં આવી ॥ અતિ સુંદર કંદર્પ ધામ ॥ કહે મુનીને રંભા સકામ ॥૪૭॥
 ॥ રંભા ઉવાચ ॥ મુણે વાક્ય મારું સાધુનર ॥ તમે કામનીના મનોહર ॥ તણ
 કઠોર ચાલો એકાંત ॥ ક્રીડા કરી કરે મને શાંત ॥૪૮॥ શ્રેષ્ઠથી છે શ્રેષ્ઠ સુખકંદ ॥
 નવ સંગમમન આનંદ ॥ સ્વર્ગ હેતુ કરે યજ્ઞ ભુપ ॥ ભોગ સાર ત્યાં મારું સ્વરૂપ ॥૪૯॥
 સ્તન સુંદર પંકજ સુખ ॥ જોઈ નર સઘ પામે સુખ ॥ સ્ત્રી સહ સુખ સર્વ વાંચીત ॥ કુ-
 ર્દ્વિલ ભોગ રસીકાન્વીત ॥૫૦॥ દેવ મનુષ્ય યક્ષ ગંધર્વ ॥ નારી શ્રેષ્ઠરંભા કહે સર્વ ॥
 માત્ર કાંન્ટા તજે નર જોહ ॥ ખડુ કાળ નક વસે તેહ ॥૫૧॥ પુશ્વલી શ્રાપથી સહ
 કાપે ॥ અપુન્ય બ્રહ્મા મોહિની શાપે ॥ માત્ર પુશ્વલીનો ત્યાગ કરે ॥ તેથી માહા ક્રોધ
 મન ધરે ॥૫૨॥ ધ્યાન ત્યાગ કરે મુનીજન્મ ॥ ભોગવો તપ ફળ પ્રાપ્ત ॥ સુણી યો-
 દ્યા મુની તપધામ ॥ સત્યહિત સુખ પરિણામ ॥૫૩॥ ॥ દેવજ ઉવાચ ॥ સુંણ
 રંભા કહું સુખકાર ॥ શ્રેષ્ઠ વચન વેદનો સાર ॥ સત્યને કુળ ધર્મ ઉચીત ॥ વિપ્ર તપ-
 સ્વીને જે ઘડીત ॥૫૪॥ ધર્મે પ્રાપ્ત થાએ માહાભાગ ॥ નીજ ચોસીતાનો કરે ત્યાગ ॥
 થાય સર્વત્ર પુણ્ય સદા ॥ પરલોક આ લોકમાં મુદા ॥૫૫॥ બ્રાહ્મણ ક્ષત્રી વૈશ્યમાં
 કોય ॥ પર ચોસીતા રતજે હોય ॥ તેના ગ્રહયકી લક્ષ્મી જાય ॥ કોપીને તે અપુણ્ય
 થાય ॥૫૬॥ આ લોક વિષે સર્વ નિંદીત ॥ નિજ કર્મયકી જે રહીત ॥ પરલોકે અંધ
 કુપ માંહી ॥ સત વરસ વસે જન ત્યાંહી ॥૫૭॥ ગ્રહીને ત્યાગનો દોષ સંહી ॥ તપસ્વીને
 કદાચીત નહી ॥ બ્રહ્મા સૃષ્ટા પણ ન વિરકત ॥ દેવ મને નહીં અનાશકત ॥૫૮॥ ત્યા-
 ગી સ્વસ્ત્રી ગ્રહે પરનારી ॥ યસ ધનાયુક્ત નાશકારી ॥ જેહનો યશ નહીં મહિતજ ॥
 તેનું જીવન જગ નીષ્ફળ ॥૫૯॥ તપસ્વીને વય પ્રહ તત્ત ॥ મારું તારે તે શું પ્રયોજન ॥
 સુંદર સુવેસ માત્રે કરી ॥ જાણુછે તું યુવાન સુંદરી ॥૬૦॥ એવાં વાક્ય મુનીનાં સાંભળી પ્ર-
 કોપીને યોલી અપસરા વળી ॥ વાક્ય મુનીને ત્રાસીત જાણ ॥ દુખકારી સદા નીરવાણ ॥
 ॥૬૧॥ ॥ રંભાઉવાચ ॥ ચંપકવર્ણ કાંતિ મદન ॥ તપ પ્રભાવે જ્ઞાલા સદન ॥
 સુવેસછે સ્ત્રીને માન્યકારી ॥ તમ વિનાકો કંદર્પહારી ॥૬૨॥ તજ્યો કેમ જીવે કામાતુર ॥
 શીઘ્રે મને લજો મુનીશ્વર ॥ મને તમથી શાન્ત અનંગ ॥ કેળથી જેમ મન માતંગ ॥૬૩॥
 નીતો શ્રાપું કહેને ત્રારુંણ ॥ ગ્રહ મને કે શ્રાપ દારુંણ ॥ મટે મન પ્રાણ દગ્ધવાન ॥
 તવ સંગાર પીયુષપાન ॥૬૪॥ દિવ સાંભળી રંભા વચન ॥ થયા ધ્યાન તત્પર મુનીજ-
 ન્મ ॥ યોદ્યા નહીં રહ્યા મૌન ધરી ॥ તેણે સાપ દીધા કોપ કરી ॥૬૫॥ વક્રચીતનું થા
 વક્રઅંગ ॥ હીન ચોવનને શ્યામ રંગ ॥ ત્રીલોક નીંદીત તવ કાએ ॥ પુરાતન તપ નષ્ટ

થાચે ॥૬૬॥ ગઈ પુંશ્વલી તે એમ કહી ॥ મુંનીએ હરિને દીઠા નહિં ॥ તેથી કુખીતછે
મુની મન ॥ દીકું પુન્યહીન વક્ર તત્ત ॥૬૭॥ અગ્નીકુંડ કર્યો શોક ધરી ॥ પ્રાણ તજવા-
ની ઇચ્છા કરી ॥ તે જોઈ આપ્યું મેં વરદાન ॥ કર્યો બોધ આપી દિવ્યજ્ઞાન ॥૬૮॥
આસવાસના મિતિએ કરી ॥ શાંત થયા મુની રાજેશ્વરી ॥ અષ્ટવક્ર જોઈ મેં લે ઠામ ॥
અષ્ટાવક્ર મુની ધૃતું નામ ॥૬૯॥ મારે વાક્યે કરી મુનીજન્મ ॥ કૃતું મળયાચળે ગમન ॥
હરિચરણે ધ્યાન મન દીધું ॥ છ સહસ્ર વર્સ તપ કીધું ॥૭૦॥ પરમ ભક્ત મારો નીરવા-
ણ ॥ મુક્ત કર્યો પ્રિયા એ મેં જાણ ॥ સર્વ પ્રાણીતે પ્રલએ જાય ॥ મારા ભક્તનો નાશ
ન થાય ॥૭૧॥ ચીરકાળ તપ નિરાધાર ॥ દીક્ષ જડરાગની ત્યક્તહાર ॥ તેથી ભસ્મ
પુરણ મુનીજન્મ ॥ મુની હેતુ મારું આગમન ॥૭૨॥ અષ્ટાવક્ર મારો ભક્ત રાએ ॥ એવો
થયો નહીંકો ન થાએ ॥ એ પ્રકારે થયો તપ નીષ્ઠ ॥ પ્રપૌત્ર પ્રજ્ઞાનો મુની શ્રેષ્ઠ ॥૭૩॥
પુંશ્વલી શાપે મુની કુવેસ ॥ પુર્વે અપુજ્ય પ્રજ્ઞા પ્રજ્ઞેશ ॥ એ મેં કહ્યું સર્વ સુખકારી ॥
માહાત્માનું રહસ્ય વિસ્તારી ॥૭૪॥ સુખદાઈ પુન્યદાતા એહ ॥ હાવેશું સાંભળવું કે
તેહ ॥૭૫॥ ॥ વેલાણુ ॥ તે કે તું ઇચ્છા જે મનતાણી ॥ એમ બોલ્યા શ્રી ગોકુળ
રાયરે ॥ ગુલાબપ્રા કવી માન કહે ॥ થયો પુર્ણ ત્રીસમો અધ્યાયરે ॥૭૬॥ ॥ ઇતીશ્રી ॥

અધ્યાય ૩૧ મો.

॥ કંડકું ૧ કું ॥ ॥ રાગ કાફી ॥ ॥ રાધીકા ઉવાચ ॥ નાથ
ચરિત્ર સુમનોહર ॥ સાંભળ્યું આશ્ચર્ય સુખાકર ॥ હવે સાંભળવાછે ઇચ્છાય ॥
પ્રક્ષશાપ હેતુ પ્રજરાય ॥૧॥ ॥ ઢાળ ॥ પ્રજરાજ ઇચ્છા મન તણી ॥
ત્રીજગત તપ ફળદાંએ ॥ વિશ્વપિતા કુલટા શાપથી ॥ કેમ અપુજ્ય થયા પ્રજ્ઞાએ ॥
॥૨॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ રેવંત નામ મન વન્તરમાં ॥ સુ ચંદ્ર નૃપતિ
હુન શ્રેષ્ઠ ॥ તપસ્વી વૈશ્નવ માહાજ્ઞાની ॥ ધર્મ પરાયાણુ હરિનિષ્ઠ ॥૩॥ સહસ્ર વરસ તપ
કૃતું ॥ આવી ભુપતી મળ આચળે ॥ દેહ છૂટ્યું થયો તપ થકી ॥ પુર્વે તપ કરતાં આ-
ચળે ॥૪॥ એ જોઈ વિદ્યાતા વરદાતા ॥ તપસ્થાને આવ્યા કપાનીધી ॥ કમંડળ જળ
કૃતું સીંચન ॥ મંત્ર મેં આપેલો તેણે વિધી ॥૫॥ જળ સ્પર્શ થકી ઉઠી નૃપ ॥ નમ્યા
વિધિને સમીપ સ્થીત ॥ કમજોદભવ કહે ભુપને ॥ મારા રૂઝેદ્રવર વાંચીત ॥૬॥ વચન
સાંભળી વિદ્યાતાનાં ॥ માગ્યું ભુપતીએ વરદાન ॥ મારા ચરણની ભક્તિ માગી ॥ વળી
મમ શેવા સુખદાન ॥૭॥ કપા કરીને પ્રજ્ઞાએ ત્યાં ॥ નૃપને આપ્યો વર વાંચીત ॥ કાં-
ન્તી કામ સમ રહ્યા ઉભા ॥૮॥ માહાતેજ સર્વ આચ્છાદીત ॥૯॥ એટલામાં ભુપે રથ ઉત્ત-
મ ॥ દીકો આવ્યો તે માર્ગ આકાશ ॥ રત્નરચીત ફળસ પ્રભા ॥ રાજ્યત સતસુર્ય મકાશ

૥૬૥ મુક્તા માણીક રત્ન દર્પણ ॥ ચેત ચામર મુમનોહર ॥ દિવ્ય વસ્ત્રાર્જીવિત મુમન ॥
 પારીજાત મુમુરલીકર ॥૧૦૥ નાનાચીત્ર ચિત્રીત શોભીત ॥ સહપાર્સદ રત્ન ભુશીત ॥
 ચતુર્ભુજને રયામ મુંદર ॥ તેને નમ્યો નૃપ મુદાનવિત ॥૧૧૥ સહસા તેને શીર ઉપર ॥
 થઈ મુમન વૃષ્ટિ અપાર ॥ હુંદુબી આનક વાગ્યાં સ્વર્ગે ॥ શ્રીમુની આશીશ ઉચાર ॥૧૨૥
 રાજને દેવ પ્રસંશે રહ્યા ॥ રથે બેસી અવ્યા મમસમીપ ॥ સ્વમંદીરે જતાં વિધાતાને ॥
 જોયા મોહીની કામ મદીપ ॥૧૩૥ જુએ વક્ર નયને સિંદુર ॥ સહકસ્તુરી ખિંદુધારી ॥
 ચાર ચંપકવર્ણ આભા ॥ સર્વદા ચોવન મુખકારી ॥૧૪૥ દીર્ઘ નીતંખને પીતરતન ॥
 સરદ પાર્વણુતે ચંદ્રાનંન ॥ વસ્ત્ર રત્નાલંકાર ભુષિત ॥ કટાક્ષ ત્રીલોક્ય વિમોહન ॥૧૫૥
 માહામદ માતંગ ગમની ॥ પુલકાંચીત માર્ગે મુછીત ॥ તે જોઈ પ્રહ્લા હરી સમરી ॥
 ચાલ્યા છત્રેદ્રી નહીં મોહીત ॥૧૬૥ પ્રહ્લાલોક પોત્યા જગપતી ॥ કુલટા કામહત ચેતન ॥
 નીશદીન સ્વપ્ને ચતુર્મુખ ॥ ધ્યાન અન્ય જન વિસ્મરણ ॥૧૭૥ મુએ બેસે ઉઠે ક્ષણેકણ ॥
 પ્રહ્લા તમ પાત્રે જેમ ધન ॥ એટલામાં ત્યાં આવી રંભા ॥ જય કામલોક મદવાન ॥
 ૥૧૮૥ દ્વિડી માર્ગે સહચરી તેણે ॥ મુશકતાત્રુક કંઠ અધર ॥ અભિપ્રાય જાણી પુછે રં-
 ભા ॥ હાસ્યયુક્ત મુખ મનોહર ॥૧૯૥ ॥ રંભા ઉવાચ ॥ એ પ્રકારે કેમ થઈછે
 ॥તું જન ત્રીલોક્ય મોહનકારી ॥ માહાભાગ તું કહેની સીત્રે ॥ થા ચેતન હું રંભા સહચારી
 ૥૨૦૥ સૌજન ઇન્દ્રિમુખ ઇચ્છે ॥ સર્વ કુલટા ભાગ સમાન ॥ પ્રાણ ત્યાગે નહીં હોય
 લજ્યા ॥ આત્મા અધિક કો નહીં આન ॥૨૧૥ ત્રિલોકે પુત્ર ખંધુસહ ॥ સ્નેહ તે સ્વાત્મા
 કારણ જાણુ ॥ સંમંધછે આત્મા જ્યાં લગી ॥ ત્યાંહાં લગી સ્નેહ નીચાણુ ॥૨૨૥ કામ
 લોક પ્રયે જાઉછી ॥ સખી જો મને કામ પ્રચુર ॥ જે સહ હોય સંગાર ઇચ્છા ॥ જઈ
 કર તેને મોહાતુર ॥૨૩૥ વચન હૃદય રાખી કરી ॥ રાખ તું સ્ત્રીનો મહિમા ભારી ॥
 કામપ્રકાશ કરે ન નારી ॥ વિના સ્વકાંત ને સહચારી ॥૨૪૥ તેથી હૃદય અભિપ્રાય જે ॥
 તે મને કહે તું પ્રિય પ્રકાશી ॥ અન્યને કહેવા ચોગ્ય નહિ તે ॥ થાંએ મર્ણુતુલ્યે જુહુ-
 હાંસી ॥૨૫૥ વળણુ ॥ હાંસી થાએ કહેવાય ન કોને ॥ સાંભળી સલજ્યા હર્ષિ મનરે ॥
 સ્વાભિપ્રાય મોહિની રંભાને ॥ કહેછે સર્વનિજ વદનરે ॥૨૬૥ ॥ કંઠું ૨ જું ॥
 ॥ રાગ વસંત ॥ મોહિની ઉવાચ ॥ દીડા પ્રહ્લા મેં નિર્જન સ્થાન ॥ થઈ કામા-
 ગ્નિએ દગ્ધમાન ॥ રંભા રૂએ નહીં ખાનપાન ॥ નહીં દિવસ નિશીતું જ્ઞાન ॥૨૭૥
 નિરંતર જગૃત સ્વપન ॥ તેનું ઇચ્છે આલીંગન મન ॥ ધીક પુંશ્વલીનો અવતાર ॥ તેમાં
 ધીક મને નિરધાર ॥૨૮૥ કહે રંભા શું કરવો ઉપાય ॥ લજ્યા દેહ બે કેમ રખાય ॥
 હરી સાંભળી મોહીની વાણુ ॥ વદે નિતી ઉપાય તે જાણુ ॥૨૯૥ ॥ રંભા ઉ-
 વાચ ॥ કહું હિતથી કર ધારણુ ॥ તારા કથ્યાણું જે કારણુ ॥ કુઃખ નાશ કરે

મુખદાયે ॥ તેજ ભય સાંભળ ઉપાયે ॥૩૦॥ કરી અપુર્વ વેસને સાધ ॥ પ્રથમ મનમથને
 આરાધ ॥ જાતું કામ સહાય સહિત ॥ કરે મોહિની તેને મોહિત ॥૩૧॥ જીર્ણદ્રિય બ્રહ્મ
 મુખ ભોગી ॥ નારાયણાત્મક માહા યોગી ॥ વિના કામદેવની સહાયે ॥ કોણ સમર્થ
 જે તે જીતાયે ॥૩૨॥ તે થકી તું કામ તપ કર ॥ જઈ મોહિની થજ પુન્કર ॥ થશે
 સાક્ષાત મન આરામી ॥ છે દયાળુ ચોસીતાના સ્વામી ॥૩૩॥ રંભા ગઈ ઉપદેશ કરી ॥
 ગઈ પુન્કર તે મન ધરી ॥ તપે કામ કરીને પ્રસન્ન ॥ કર્યું બ્રહ્મ લોકમાં ગમન ॥૩૪॥
 દીઠા બ્રહ્મા તે નીર્જનસ્થાન ॥ રહિ સન્મુખ મોહવા ધ્યાન ॥ કરે નૃત્ય રૂચીર સુતાન ॥
 મારા ચરિત્રનું કરે ગાન ॥૩૫॥ ભક્તના ચીત મોહનકારી ॥ સુંદર સંગીત માનસહારી ॥
 દેહ પુલકીત વિધી મન ॥ મોહિત અમૃતપુર્ણ લોચન ॥૩૬॥ જોઈ રૂપ તે ચતુરાનન ॥
 હણાયું બહુ મોહિની મન ॥ લીલા કરે સ્વભાવ પ્રમાણ ॥ અંગ દરસાવે કટાક્ષ બાણ ॥
 ॥૩૭॥ નહિ લજ્યા રહે તેને મન ॥ જેનું કામે હણાયું છે તન ॥ તેનો ભાવ બાણી નીજ
 મન ॥ કર્યું વિધીએ નિયંત્ર વદન ॥૩૮॥ આપ્યું દાન તેને થૈ પ્રસન્ન ॥ કરે વિરકત હરિ
 સ્મરણ ॥ વિધાતાનો ભાવ જાગી કરી ॥ આશા ખંડીત થઈ સુંદરી ॥૩૯॥ ન થયું
 મોહિની મન ધાર્યું ॥ કળા કરી કરી મન હાર્યું ॥ હત ઉદમ થઈ મનભંગ ॥ પ્રસંનાર્થ
 સ્તવે તે અનંગ ॥૪૦॥ ॥ મોહિની ઉવાચ ॥ સર્વેદ્રિ પ્રવેશ વિરનું અંશ ॥ નમું
 મનોમય અવતંશ ॥ શીવ બ્રહ્માના મન હારણ ॥ સર્વ જન ઉદ્ભવ કારણ ॥૪૧॥ નમું
 સકળ શરીરે સ્થીત ॥ યોગીને પણ છે અદર્શીત ॥ સર્વાજીત નમું જગસાધ્ય ॥ નમું
 દુર્નિવાર્ય દુરા રાધ્ય ॥૪૨॥ મોહિનીને એ સ્તોત્ર અનુપ ॥ મુની દુર્વાસા સંકર રૂપ ॥
 આપ્યું દયાળું કૃપા સદન ॥ પુરે પવિત્ર ગંધમાદન ॥૪૩॥ સ્તોત્ર પવિત્ર ભક્તિએ કરી ॥
 ભણે કામી શ્રદ્ધા મનધરી ॥ સઘ પામે મનેચ્છિત જેહ ॥ રહે નિષ્કંઠક જન તેહ ॥
 ॥૪૪॥ રહે અરોગી સદા શ્રીવાન ॥ કાન્તિ કામદેવને સમાન ॥ સાધવી રૂપ સુશીળ
 અપાર ॥ પામે ત્રીલોક્ય મોહિની નાર ॥૪૫॥ ॥ વલણ ॥ નાર પામે ત્રિલોક્ય
 મોહિની ॥ કામદેવ સ્તોત્ર મહિમાયરે ॥ ગુલામ કુંવર માન કહે ॥ થયો એકત્રીસમો
 અધ્યાયરે ॥૪૬॥ ॥ ઇતિશ્રી ॥ બ્રહ્મ માહા

અધ્યાય ૩૨ મો.

॥ કંડુ ૧ હું ॥ ॥ રાગ મલાર ॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ મો-
 હિની સ્તવને કરી કામજી ॥ થયા પ્રસન્ન કામી વિશ્રામજી ॥ અંત્રિક્ષ રહિ માકમવાન-
 જી ॥ કર્યું મદને સર સંધાનજી ॥૧॥ ॥ ઢાળ ॥ સરસંધાન મંત્રે કરીને ॥
 અસ્ર પિતાને કર્યું ક્ષેપન ॥ કામાકુળ થયા બ્રહ્મા પોતે ॥ કામસાક્ષથી ચંચળ મન ॥૨॥

જોવા લાગ્યા સજીવ વિધાતા ॥ મોહિની વદન વારંવાર ॥ જ્ઞાન વિચારી વિરામ પામ્યા
 સમર્થા શ્રી હરિ વિશ્વાધાર ॥ ૩૧ ॥ સર્વ ચરિત્ર જાણું કામનું ॥ કોધિ તાત પુત્રને દેશાપ ॥
 હે કામ ઇશ્વર્યતા ગર્વિત ॥ દર્પ ભંગ થજે મુઠ આપ ॥ ૩૨ ॥ હૃત ઉઘમ માર મધુસહ ॥
 ગચ્છે બ્રહ્મ સાપે ભયાતુર ॥ એ પ્રકારે કહે વિશ્વ શ્રદ્ધા ॥ મોહિની પ્રત્યે વદે માધુર ॥ ૩૩ ॥
 ॥ બ્રહ્મા ઉવાચ ॥ માત મોહિની જનું જાણ્યો મેં ॥ તારો અભિપ્રાય અધદીત ॥
 વેદ નિંદીત કર્મ ન થાય ॥ હું શ્રદ્ધિકર્તા વેદ વિદિત ॥ ૩૪ ॥ પ્રાપ્ત યોસીતા ન ત્યાગે રાગી ॥
 તપસ્વી ત્યાગે એ વેદ વાણ ॥ સર્વ ત્યાગવા ઘટેછે તેને ॥ તેમાં પુંશ્વલી વિશેષે જાણ ॥
 ॥ ૩૫ ॥ માહા રૂપવતી તુંછે સદા ॥ મોહ કર જઈ કામીજન ॥ તવ સમાગમ તપસ્વીને ॥
 વિષ તુલ્ય સદા રહે મન ॥ ૩૬ ॥ સર્વ અપહરા મધ્યે શ્રેષ્ઠ ॥ તું સદા સ્થીર ચાવનવાન ॥
 કર્મ યથાચોગ્ય યુવા કોઈ ॥ સુંદરી જો તું તવ સમાન ॥ ૩૭ ॥ કામીજીને કામીનર મજે ॥
 તે સંગમ સદા મુખપ્રીજા ॥ જરાતુર ને વૃદ્ધ અવસ્થા ॥ હું તપસ્વી વિશ્નવ દ્વિજ ॥ ૩૮ ॥
 છઉં સદાયે પરધીન હું ॥ પુંશ્વલી વિષે ન રતીમન ॥ હે વત્સ જનું હાં થકી સીચે ॥
 ત્યાગ જાણી પીતા વૃદ્ધ તન ॥ ૩૯ ॥ મનમથ ચંદ્ર જયન્ત ભાનું ॥ સ્વર્વેધ દાન્તવ બુધ
 સુર ॥ એ સર્વે બહુ સ્વરૂપવાન ॥ કામશાસ્ત્રને રતી ચતુર ॥ ૪૦ ॥ સદા સંભોગ ઇચ્છા
 રહે તેને ॥ કરે પ્રાર્થના સ્ત્રીની તેહ ॥ રત્ન પદારથ સર્વ મધ્યે ॥ દુર્લભ રત્ન કામીની
 દેહ ॥ ૪૧ ॥ લોકાચારને નિગમ વિષે ॥ કહે શ્રેષ્ઠ સ્વવસ્તુનો ભોગ ॥ નિજ વસ્તુ ભુક્તા
 પુજ્ય સદા ॥ પર વસ્તુરત નિંદા યોગ ॥ ૪૨ ॥ વેદોક્ત કરવે થાએ સદા ॥ પ્રસન્ન શ્રી
 હરિ નિર્વાણ ॥ હરિ પ્રસન્ન જગ પ્રસન્ન ॥ હરિ રૂઠે જગ રીપુ જાણ ॥ ૪૩ ॥ ક્યાંથી
 કુલટાને ક્યાંથી સાધવી ॥ સર્વ નીજ કર્મથી ઉદીત ॥ પ્રકૃતીના અંશે કરી સહ ॥ નારીને
 નારાયણે નિર્મિત ॥ ૪૪ ॥ દુષ્ટિ પુંશ્વલી સર્વ નિંદે ॥ નનિંદે પતિવૃતા જાણ ॥ પતિ-
 વૃતા ત્રીવિધા કહેછે ॥ છે ત્રિવિધ પુંશ્વલી પ્રમાણ ॥ ૪૫ ॥ તેમાં કો ન જાએ વિના તેડા ॥
 પોતે નિષ્કામી જનને ધામ ॥ એ પ્રકારે કહી જગશ્રદ્ધા ॥ પીતામહ પામ્યાછે વિરામ
 ॥ ૪૬ ॥ ॥ વલણ ॥ વિરામ પામ્યા વિધાતા પ્રત્યે ॥ તે થઈ બોલવાને ત-
 ત્પરરે ॥ કોપવાન થઈછે કામીની ॥ કરકે વારંવાર અધરરે ॥ ૪૭ ॥ ॥ રાગ વે-
 રાડીની ચોપાઇ ॥ ॥ મોહિની ઉવાચ ॥ જાણું ચરિત્ર સર્વ તમારું ॥ નિતિએ
 મન થીર ન મારું ॥ ભુત શ્રદ્ધા-તમારું વદન્ત ॥ જોવેથી કો ગમે નહીં જન્મ ॥ ૪૮ ॥ દગ્ધ
 કામાગ્નિએ દેહાકાર ॥ જ્યારે ત્યાગવા કર્યો વિચાર ॥ આવી રંભા તેણે કર્યો રાધ ॥
 મને મંત્ર આપી કર્યો બોધ ॥ ૪૯ ॥ ત્યારે કામને લઇ સહાએ ॥ તવ સમીપ આવી સુર
 રાએ ॥ સહ મધુતપ સાપ ધરી ॥ ગચ્છે નાસોધમ થઈ કરી ॥ ૫૦ ॥ ગતિ સત્તા નથી
 દીનખંધુ ॥ કપા કરે મને કપાસીધુ ॥ તવ આલિંગન માત્રે હિત ॥ નિશ્ચે થઈરા હું

જવર રહિત ॥૨૩॥ તમે જગતધાતાછો સ્વામી ॥ કર્મે હું કુલટા દેહ પામી ॥ સંત
 જન કરે નહીં ગર્વ ॥ કર્મ આધીનછે જીવ સર્વ ॥૨૪॥ કો ગતિ કરેછે સુખાસન ॥
 તેને વહન કરે કો જન્મ ॥ કો સિદ્ધાસને કો ભુવિશ્રામી ॥ કર્મે કો સેવક કોઈ સ્વામી ॥
 ॥૨૫॥ કોઈ અસ્વ ગજ રથે જાએ ॥ કોને કર્મે ઉપાનન પાચે ॥ શુંકરી જડર થીકો
 જન ॥ કોઈ સચી જડરે ઉત્પન ॥૨૬॥ કો તપ પુત્ર સુખ વિલાસ ॥ હરિ ભક્તિ કર્મે
 હરિ દાસ ॥ કોઈ કર્મે થાએ વીટનંત ॥ થાએ રાજા કોઈ તપવંત ॥૨૭॥ કર્મે કોઈ
 જન સ્વર્ગે જાયે ॥ કર્મે કરી કો નર્ક પળાયે ॥ કો ઇંદ્ર થાએ કો કર્મે સુર ॥ કર્મે કો
 નરને દો અમુર ॥૨૮॥ વર્ણ શ્રેષ્ઠ વિમ કર્મે થાએ ॥ ક્ષત્રી વૈશ્ય સુદ્ર ધરે કાએ ॥ કો
 કર્મે સુખને કો વિદ્વાન ॥ કો નેત્રાદિ અંગ હિતવાન ॥૨૯॥ તમે ખલ્લા થયા કર્મે કરો ॥
 સ્વર્ગ વેશ્યાની દેહ મેં ધરી ॥ સદા ભોગ ઇચ્છે સુરમન ॥ આલિંગનને કર્મે ખંડન
 ॥૩૦॥ રૂળ આપે કર્મે દારે ઇશ ॥ કર્મે રૂપ ખળી જગદીશ ॥ એમ કહી ત્યાં મોહિની
 રહી ॥ વિશ્વધાતા મન ભ્રમ્યું સહી ॥૩૧॥ કાંધ્યા ખલ્લા ભય તેનો ધરે ॥ પાછી કુલંટા
 કટાક્ષ કરે ॥ કામ ભાવ સ્વઅંગે દર્શાવે ॥ કામખાણ પીડીત જણાવે ॥૩૨॥ એટ-
 લામાં યોગવીત કામ ॥ પ્રગટયા સર્વજ્ઞ જ્યાંતિ ધામ ॥ ક્ષેપ્યાં પંચખાણ માહાવેગ ॥
 સંમોહનને ખીજું ઉધવેગ ॥૩૩॥ સ્થંભન ઉન્નમત્તાએ ચાર ॥ ચેતનહાર પંચ પ્રકાર ॥
 ક્ષીમ મદને અંત્રીક્ષ રહી ॥ પ્રેર્યા કિંકર મોહવાસહી ॥૩૪॥ પીતાને વસંતને કોકિલ ॥
 શીત મંદ સુંગંધ અનીલ ॥ અભ્યંતર જઈ કરે વિકાર ॥ સમીપે કરે અલી ગુંબર ॥૩૫॥
 વેગે સર્વાંગ પુલકાંચીત ॥ મોહિની હાવભાવ દર્શીત ॥ કામે કર્યા છે હૃત ચેતન ॥ સર્વ
 જાણ્યુ વિધાતાએ મન ॥૩૬॥ નથી સકતા મન થીર કરી ॥ સભય થઈ સમર્થા હરી ॥
 ખલ્લા ધ્યાન કરેછે અનુપ ॥ હૃદયસ્થ કુળ શાન્તરૂપ ॥૩૭॥ ધનશ્યામ પીતાંખરધારી ॥
 કમનીય કિશોર મોરારી ॥ રાજે દિલુજ મોરલીધર ॥ થીર ચોવન શ્યામ સુંદર ॥૩૮॥
 મન્મથલુપાણુ ભુષિત અંગ ॥ કાન્તિ રાજીત કોટી અનંગ ॥૩૯॥ ॥ ખલ્લા ઉ-
 વાચ ॥ રક્ષ રક્ષ હરિ કૃપા કરે ॥ મને ખુડતો કામ સાગર ॥ જળ પુર્ણ
 કુકિર્તિ અપાર ॥ ખહુ સંકટ કુખારતાર ॥૪૦॥ ભક્તિ નાસખીજ દુસ્તરન ॥ કરે જ્ઞાન
 ચક્ષુ આચ્છાદન ॥ પ્રિય પ્રથમ મુદ્ધા પ્રમાણ ॥ પરિણામે વિસવત જાણ ॥૪૧॥ યમ
 આજય પ્રવેસકારી ॥ સર્વદા મુક્તિ દારનીવારી ॥ બુદ્ધિ તરણી વિજ્ઞાને કરી ॥ મને તારો
 કર્ણધાર હરી ॥૪૨॥ હે વિશ્વનાથ કર્ણેણા સિંધુ ॥ કૃપા કરો મને દીનખંધુ ॥ તમે
 માયાના ઇશ કહાવો ॥ મને દુસ્વપ્નના ઘરસાવો ॥૪૩॥ એમ કહિ વિધાતા અકામ ॥
 નમ્રઆનન પામ્યા વિરામ ॥ વારંવાર કરી પદધ્યાન ॥ ધાતા સમરે શ્રી ભગવાન ॥૪૪॥
 વિધાતા કૃત સ્તોત્રને જન ॥ ભક્તિયુક્ત કરે જે પદ્મ ॥ કામસાગરે મગ્ન ન થાએ ॥

વિષ વિસંખે તે ન પીડાએ ॥૪૫॥ મારી માયા ઉલંઘન કરી ॥ જ્ઞાન પાત્રે ન આવે તે
ફરી ॥ ॥ વલણ ॥ ફરી આવે નહીં ભવ વિષે ॥ નહીં ત્રીવિધિ તાપે
પીડાયરે ॥ ગુલાબપ્રા કવી માન કરે ॥ પુર્ણ ખતરીસમો અધ્યાયરે ॥૪૬॥ ॥૪૬તિશ્રી॥

અધ્યાય ૩૩ મો.

॥ કહડું ૧ હું ॥

॥ રાગ વેરાડી ॥

॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥

હરિ સ્તોત્ર કરી જગદ્રાતાલ ॥ રહ્યા સમીપ સ્થીત વિદ્યાતાલ ॥ મનમત્ત ગર્જેદ્ર
મકારલ ॥ કામાસકત કર્યું મેં નિવારલ ॥૧॥ ॥ ઢાળ ॥ નિવાર્યું દીવ્ય
જ્ઞાન અંકુશ ॥ રાધા આપ્યું તેને કૃપા કરી ॥ વિદ્યાતા પ્રત્યે મોહિની ખેલી ॥ પરીહાસ
વચન ત્યાં ફરી ॥૨॥ ॥ મોહિની ઉવાચ ॥ કામા કાંત નારી દેખી
અહીં ॥ સંભોગ કરે ઉત્તમજન ॥ મધ્યમજન જે કેવે થકી ॥ કરે સંભોગ થઈ પ્રસન્ન ॥
॥૩॥ કામાર્ત નારી કરે તોપણ ॥ ન અહે તે નપુંસક જાણ ॥ પ્રાપ્ત સ્ત્રી કદાત જે તપ-
સ્વી ॥ પામે નર્ક અપુન્ય નિર્વાણ ॥૪॥ સોભા બુદ્ધિરૂપ બ્રહ્મ થાયે ॥ નપુંસતા પામે શાપે
કરી ॥ ઘોરકામ સાગર મગ્નને ॥ ઉડી અહીંલ્યો નાથ કરધરી ॥૫॥ જંતુ વર્ણતસ્થાન
નીર્જન ॥ ત્રીધાં વાયુ કોકીલ શબ્દીત ॥ મનકાંમના કરે પુરણ ॥ જન્મોજન્મ દાસી
સેવાંત્રીત ॥૬॥ એમ કહી મોહિની ખેલાનું ॥ આકર્ષ્યું વસ્ત્ર હસીત જાણ ॥ બોધ કરે
ભયાનુર વિધી ॥ વીનય યુક્ત પીયુંપવાન ॥૭॥ ॥ ખેલા ઉવાચ ॥ સાંભળ
મોહિની કહું તને ॥ સત્ય હિતાર્થ મમવચન ॥ તજ મને પુત્ર જાણી અંખા ॥ વૃદ્ધ
નિષ્કામી સમજ મન ॥૮॥ જો તવચોગ્ય રસીક યુવા ॥ મમસહન રતી નીર્માણ ॥ મહત
તુચ્છ જે કર્મ સર્વ ॥ દૈવ આધીનછે નીર્વાણ ॥૯॥ એમ કહી વિદ્યાતા સમરે ॥ આરા
પદાંણબુજ સુખદાન ॥ ફરિ આકર્ષ કરે વેશ્ય ॥ કામહતતે ચેતનવાન ॥૧૦॥ ઈંટલે
તે સ્થાન વિષે સીથે ॥ માહા મનોહરને મહંત ॥ આવ્યા મુનીજન તપસ્વીન ~~સ્વર્ગ~~
અક્ષતેજ જવળંત ॥૧૧॥ અત્રી પુલસ્ત પુલહત્રગુ ॥ વસીષ્ઠ મરીચી અંગીરા જાણ ॥
કપીલ પ્રચેતા અહસ્પતિ ॥ પીપલ પરાસર નીરવાણ ॥૧૨॥ આવ્યા શ્રેષ્ઠ મુનીસ્વર
દેખી ॥ તજ મોહિની વિધી લજ્જિત ॥ સર્વ મુનીએ પ્રણામ કીધા ॥ નચકંધર ભક્તિ
અન્વીત ॥૧૩॥ વિધિએ આસીરવાદ દીધો ॥ બેસાડયા કરીને સનમાન ॥ મુની સહ
સભા મધ્યે શોભે ॥ તારા મધ્યે ચંદ્ર સમાન ॥૧૪॥ પુછે મુની કેમ તવ સમીપ ॥
સ્વર્ગ વેશ્યા મોહિની આજ ॥ સાંભળી વચન મુની પ્રત્યે ॥ બોલ્યા મજ્જપતી સુરરાજ
॥૧૫॥ ॥ ખેલા ઉવાચ ॥ અપુર્વ નૃત્ય ગાન કરીએ ॥ રહી કન્યાવત
માહા મગ્ન ॥ એમ કહી મુનીસહ હસ્યાં ॥ સૌ મુની હસ્યા સર્વજ્ઞ ॥૧૬॥ વિધિ મનનું

રહસ્ય જાણ્યું ॥ કોપાકુળ થઈ ખહુ મન ॥ સર્વાંગ કંપીત માન થયું ॥ થઈ કુલટા કુ-
 ટીલ વદન ॥ ૧૭ ॥ અરુણ પંકજ નેત્ર થયાં ॥ કોપથી મસ્કરીત અધર ॥ હિડ કરી ત્યાં
 સભા મધ્યે ॥ સનમુખ રહી રોસાકર ॥ ૧૮ ॥ ॥ વલણ ॥ રોશાકર સન-
 મુખ રહી ॥ તે બોલી વિધાતા મત્યે વાણરે ॥ શ્રી હરી કહેછે રાધીકાને ॥ કથન
 ખલ્લશાપ નિરમાણરે ॥ ૧૯ ॥ ॥ કડવું.૨ જું ॥ ॥ રાગ માર્ગની ચો-
 પાઈ ॥ ॥ મોહીની ઉવાચ ॥ હે વિધાતા તમે જગતાત ॥ વેદ જનક
 તમે સાક્ષાત ॥ નીયંતા સ્વયં વિચાર કુર ॥ વેદ જ્ઞાતાનાછો તમે ગુર ॥ ૨૦ ॥ નીર્મીત
 સ્વર્ગ વેશ્યા અનુપ ॥ ઇસ્વરે મને દિવ્ય સ્વરૂપ ॥ દારી તુલ્ય વનીતાછે સર્વ ॥ થા અ-
 પુન્ય હર્યો ખહુ ગર્વ ॥ ૨૧ ॥ ભર સંભાવિષે હાંશી કરી ॥ કરશે દર્પભંગ શ્રી હરી ॥
 સર્વ દેવ પુંજ વિધિ હોએ ॥ તવ પુંજ કરે નહીં કોયે ॥ ૨૨ ॥ એમ કહી મોહિની ધરી
 ધીર ॥ ગઈ સીત્રે મદન મંદીર ॥ તેની સાથે રતી કીડા કરી ॥ અંગ અનંગ વ્યથા
 નીસ્તરી ॥ ૨૩ ॥ પછી ચેતનતા પામી મન ॥ પશ્ચાતાપ તપીત સ્વતન ॥ અનુચીત
 કર્યું કરે વીઝાપ ॥ જગદાતાને દિધો મેં શાપ ॥ ૨૪ ॥ વેશ્યા જવેથી કૃપા સ્પદન ॥ કુ-
 ખી થયા મુનીજન મન ॥ કમજોદભવ કંપીત તત્ત ॥ મુખ હેતુ વદે મુનીજન ॥ ૨૫ ॥
 સદોપાય કલ્યાણ કરણ ॥ જાઓ વૈકુંઠનાથ સરણ ॥ ગયા મુની કહી નીજસ્થાન ॥
 ખલ્લા ગયા શરણ ભગવાન ॥ ૨૬ ॥ મમમુર્તિધન શ્યામ શાન્ત ॥ શ્રી નારાયણ કમળા
 કાન્ત ॥ વૈકુંઠના સદા મુખધામ ॥ ચતુર્ભુજને કર્યા પ્રણામ ॥ ૨૭ ॥ રહ્યા થઈ જઈ નજ
 સમીપ ॥ કહ્યું રહસ્ય મળ અધીપ ॥ વિપત તારણ કૃપાસિંધુ ॥ જન મુખદાતા દીન
 ખંધુ ॥ ૨૮ ॥ સર્વ રહસ્ય સાંભળી કરી ॥ હરી બોલ્યા વિધિ મત્યે હરી ॥ સત્ય સાર
 હિતકારી વાણ ॥ જગતને મુખકારી જાણ ॥ ૨૯ ॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥
 તમે કર્યું અનુચીત જોહેવું ॥ કોઈ મુખ કરે નહિ તેહેવું ॥ વનિતા જતી પ્રકૃતિ અંસ ॥
 જગે બીજરૂપ અવંતંસ ॥ ૩૦ ॥ સ્ત્રીનું હાસ્ય તે પ્રકૃતિ હાસ ॥ તજે યોગી પાપ પુરવા-
 સ ॥ નિજ કળતૃનો કરે ત્યાગ ॥ ગ્રહે જે પરસ્ત્રી અનુરાગ ॥ ૩૧ ॥ કામ મુખના લોભે
 જે કરી ॥ અધમ નર તે કહે હરી ॥ તજ નિજ સ્વામીને કામિની ॥ પરપુરૂષ સહ ગા-
 મીની ॥ ૩૨ ॥ આ લોકે મહત ઉપહાસ ॥ પરલોકે નરકની વાસ ॥ સ્વર્ગ વેશ્યાકુળ ધર્મ
 વાન ॥ આવી તેનું કર્યું અપમાન ॥ ૩૩ ॥ શાપ મુઠ્ઠી ઉપાય કરીશ ॥ રહો કલોક મળ
 અધિસ ॥ એટલામાં દસમુખ ધાતા ॥ આવ્યા હરિપુરમાં વિધાતા ॥ ૩૪ ॥ દારપાળે
 આવી કરી જાણ ॥ નજકંઠર બોલ્યા તે વાણ ॥ ૩૫ ॥ ॥ દારપાળ ઉવાચ ॥
 દસમુખ ખલ્લા માહામતી ॥ દારે આવ્યા ખત્રાંડાધીપતી ॥ ઉભા રહ્યા માહા ભક્તધાતા ॥
 તવ દર્શણાર્થ મુખદાત ॥ ૩૬ ॥ મુણી દારપાળનાં પચન ॥ આપી આજ્ઞા તે શ્રી ભગ-

વન ॥ દસમુખે સ્તુતી કરી જઈ ॥ બેઠા વિરનુની આગન્યા લઈ ॥ ૩૮ ॥ ચતુર્ભુજ ના-
રાયણ હરી ॥ દારપાળને આગન્યા કરી ॥ જે કો આવે ખજા પ્રજાવીપ ॥ આવવા દેજો
મમસમીપ ॥ ૩૯ ॥ એટલામાં તે થાને અનુપ ॥ આવ્યા ખજા સતમુખ રૂપ ॥ દિવ્ય
સ્તોત્રે સ્તુતિ ખહુ કરી ॥ કૃપા કરી બેસાડયા શ્રી હરી ॥ ૪૦ ॥ આવ્યા ખજા સહસ્ર
વદન ॥ નમ્યા તે શ્રી હરીને ચરણ ॥ ભક્તિયુક્ત નખાત્મ કંધર ॥ પુછે વૃતાંત સહ ત-
ત્પર ॥ ૪૧ ॥ જોઈ વક્ત આધિક્યતા સુખ ॥ દર્પ ભંગ થયા ચતુર્મુખ ॥ વીરનુ તુલ્ય હું
એ ગયું માન ॥ થયા ખજા મૃતક સમાન ॥ ૪૨ ॥ અતિ ખજાંડ ખજા આનંદ ॥ હરિ રોમ
કુપે વરતંત ॥ નારાયણને કરી પ્રણામ ॥ ગયા સહ નીજ નીજ ધામ ॥ ૪૩ ॥ જોયું આ
વિધી સ્વપ્ન સમાન ॥ એમ પુછેછે શ્રી ભગવાન ॥ નારાયણ વાક્ય સુંદરું જ્યારે ॥
જગજનક બોલ્યાછે ત્યારે ॥ ૪૪ ॥ ભુત ભવિષ્યને વર્તમાન ॥ તવમાયા ઉદ્ભવ ભગ-
વાન ॥ એમ કહી વિધિ શીરનામી ॥ બેઠા સભા વિષે લજ્યા પામી ॥ ૪૫ ॥ પોતે સર્વાંત
રાત્મા શ્રી હરિ ॥ તેના ઉપાયની ઇચ્છા કરી ॥ કૃષ્ણ કથા એ પર્મ અનુપ ॥ કલ્પદ્રુમ
નારાયણ લુપ ॥ ૪૬ ॥ ॥ વલણ ॥ ॥ લુપ નારાયણના રાણીને ॥
અતિ પ્રીય કૃષ્ણ મહિમાયરે ॥ ગુલામકુંવર માન કહે ॥ થયા તેત્રીસમે અધ્યાયરે
॥ ૪૭ ॥ ॥ ઇતિશ્રી ॥

અધ્યાય ૩૪ મો.

॥ કડવું ૧ હું ॥

॥ રાગ ધનાશ્રી ॥

॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥

એટલે શંકર માહા ભાગલ ॥ વૃષભારૂઠ લસમાંગ રાગલ ॥ આવ્યા વ્યાઘ ચર્મામ્મર
રાજેલ ॥ નાગ અગ્નેપવિત વિરાજેલ ॥ ૧ ॥ ॥ ઢાળ ॥ રાજે સ્વ-
ર્ણાકાર જટા ભાર ॥ અર્ધચંદ્ર સુભાલ સોભિત ॥ માહા આયુધ ત્રીશુળ ધર ॥ કરમાં
યંત્ર રત્ન રચોત ॥ ૨ ॥ વાહનથકી હર ઉતર્યા ॥ યુતભક્તિ નખાત્મ કંધર ॥ પ્રણિપા-
તે કમળા કાંતને ॥ જોઈ વિધિને આનંદ ભર ॥ ૩ ॥ આવ્યા મુનીને સુર સઠાદિ ॥
સિદ્ધ વસુ મનુદિનકર ॥ સર્વે નમ્યા પુરૂષોત્તમને ॥ શીવ વિધિને નખ કંધર ॥ ૪ ॥ ગાન
સંગીત કર્યું શંકર ॥ શુભતાન યંત્ર સહિત ॥ લીલા આપણી રાસની રાધા ॥ સુમનોહર
સમચોચિત ॥ ૫ ॥ તે ગાયન સાંભળી દેવાદી સર્વે ॥ મુર્છા મામ અચેતન વાન ॥ રૂદ્ર
રૂપ થઈ ગયા સહ ॥ એવું કર્યું તે સંગીત ગાન ॥ ૬ ॥ વિધાતા નારાયણ કમળા ॥ પોતે
સંકરાદિ સર્વ જાણ ॥ જળમય તે થઈ ગયા ॥ સહ વૈકુંઠ સઘળું પ્રમાણ ॥ ૭ ॥ જળહળ
થઈ તે સુરસરી ॥ રાધામમ ઇચ્છાથી પાવન ॥ પાછું મેં વૈકુંઠ નિરમ્બું ॥ જેવું હતું સુખ
સદન ॥ ૮ ॥ પુર્વવત ખજા સઠાદિ ॥ થઈ સભા તાંહાં સ્થાપીત ॥ શ્રી કૃષ્ણ કહે શુણ

રાધીકા ॥ એ સરીત મહિમા અમીત ॥૬॥ હરિ ભક્તિદાનીછે ભક્તને ॥ કોટી જન્મના
 હોય જે પાપ ॥ તેના સ્પર્શ માત્રે નારા પામે ॥ સુખદાતાછે શરી પ્રતાપ ॥૭॥ તું કેમ
 ન જાણે પ્રાણ પ્રિયા ॥ સ્પર્શ દર્શણનું ફળ જેહ ॥ તને કહ્યું નીરપણ કરી ॥ સુતીર્થ
 શ્રેષ્ઠ પુષ્કરે તેહ ॥૧૧॥ નૃપ ભગીરથે આણી ભુમા ॥ તેથી ધરું ભાગીરથી નામ ॥ ગો
 જે મહિમા પ્રવાહ તેથી ॥ ગંગા નામ થયું સુખધામ ॥ ત્રીધા રાજત મમ આજ્ઞાએ ॥
 સ્વર્ગમહિ મંડળ પાતાળ ॥ સ્વર્ગે મંદાકીની કહે એને ॥ ત્રીપથ ગામીનામ વિસાળ ॥
 ॥૧૩॥ ક્ષીર તુલ્ય જળ નીરંતર ॥ શ્વેત તરંગ અતિ ઉનન્ત ॥ વૈકુંઠથી બ્રહ્મલોક આવી-
 ત્યાંથી સ્વર્ગ પ્રત્યે સમાગત ॥૧૪॥ સ્વર્ગથી હીમાદ્રિમાર્ગે ભુમાં ॥ આવી અલક નંદા
 રાજતી ॥ સુદ્ધ સ્ફટીકવતછે કાન્તિ ॥ બહુ વેગવતિ માહા સતી ॥૧૫॥ પાપીનાં પાપ
 મુકાયે ઘણાં ॥ દગ્ધ કારીણી પાવક રૂપ ॥ સગર વંશને મેક્ષદાઈ ॥ વૈકુંઠ માર્ગે સ્ના-
 પાન અનુપ ॥૧૬॥ અંતકાળે કળેવર ત્યાગે ॥ પ્રાણી ગંગોદક કરી પાન ॥ નિરાપદ
 બ્રહ્મલોક પામે ॥ વૈમાન આરોહી સુખદાન ॥૧૭॥ પછી પુંનીતના બ્રહ્મ પ્રત્યે ॥ ભુવિષે
 ભરતખંડે જાય ॥ અનન્ય નીશ્ચળ ભક્તિ પામી ॥ મારો મુખી પાર્શ્વ તે થાય ॥૧૮॥
 ગંગાસ્નાનનો માહા મહિમા ॥ સર્વ પાપમુક્ત હોય જન ॥ ફરી લીમ નહિ થાય પાત-
 ક ॥ રાધા પ્રત્યે કહે ભગવન ॥૧૯॥ ભરતખંડે પંચ સહસ્ર ॥ વર્ષ સ્થિત રહે કળીમાંહી ॥
 કળી વિષે ગંગાસ્થિત સતે ॥ જગ અન્ય મહિમા કઈ નાહિ ॥૨૦॥ દસ સહસ્ર વર્ષ
 મમમુર્તિ ॥ કળીમાં પુરાણ કથા રહે ॥ જે ધારા ગઈ પાતાળ વિષે ॥ તેનું ભોગવતી
 નામ કહે ॥૨૧॥ આકર અમુલ્ય રત્ન મણિ ॥ ખચીત ઘાટછે નિર પાવન ॥ તેને
 ત્રટે કીડા કરે સર્વે ॥ નાગ કન્યા તે સ્થીર ચોવન ॥૨૨॥ મુળ ગંગાજે વૈકુંઠ વેદિત ॥
 સદા સહસ્ર ચોજનાકાર ॥ લંબાઈ લક્ષ ચોજનની છે ॥ સ્મરણે પાપ સમુદ્ધ નીસ્તાર ॥
 ॥૨૩॥ એનો વિનાસ પ્રલયે નહિ ॥ અખંડ જનહવી મુનીજન ॥ નાના રત્નાકર દિવ્ય-
 તીર ॥ સુમનોહર માહા પાવન ॥૨૪॥ ॥ વલણ ॥ પાવન એ મેં કહ્યું
 તુજને ॥ ગંગાજન્મ પુન્ય સુખદાયરે ॥ ગુલાબમા માનસીધ કહે ॥ થયો ચોત્રીસમે
 અધ્યાયરે ॥ ૨૫ ॥ ॥ ઇતિશ્રી ॥ ॥ બ્રહ્મ ॥ ॥ માહા ॥

અધ્યાય ૩૫ મો.

॥ કંડવું ૧ હું ॥ ॥ રાગ દેસાખની ચોપાઈ ॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ
 ઉવાચ ॥ જગવિધિ પ્રત્યે રાધા ફરી ॥ બોલ્યા નારાયણ કૃપા કરી ॥ સર્વ
 ગત જોઈ ગંગારૂપ ॥ માને તે મમ માયા અનુપ ॥૧॥ ॥ નારાયણ ઉવાચ ॥
 વિધિ જાતું કલ્યાણ ઉપાય ॥ ગંગાસ્નાને શાપ મુક્ત થાય ॥ તુંતો પવિત્ર વૈશ્નવ આદ ॥

તીર્થ ઇચ્છે વિશવના પાદ ॥૨૧॥ પાણી સાપ મુક્ત તવ અંગ ॥ તેથી પવિત્ર કાળ પ્ર-
 સંગ ॥ પાપમીજ હંકાર નિદાન ॥ થશે પવિત્ર કર ગંગા સ્નાન ॥૨૨॥ એમ કહી પોતે
 મુખધામ ॥ નારાયણ પામ્યા તે વિરામ ॥ સાપ મુક્ત અંગા સ્નાને કરી ॥ વિધિ ગયા
 અક્ષયોકે ફરી ॥૨૩॥ કહ્યું મીયા વૃતાંત મેં જોહ ॥ ગુહ સર્વ પુરાણમાં એહ ॥ જોહ્યા
 કૃષ્ણજી કરી કપાએ ॥ કહે શું સાંભળવા ઇચ્છાએ ॥૨૪॥ ॥ નારાયણ ઉવાચ ॥
 માણસના પાપમ મુણી કરી ॥ હમી જોહ્યા તે પરમેશ્વરી ॥ લાગ્યાં પુછવા રાધીકા ફરી ॥
 કેહો કૌતુકી સ્વામી શ્રી હરી ॥૨૫॥ ॥ રાધીકા ઉવાચ ॥ વેશ્યા પ્રાપ્ત
 પોતે મુખધાતા ॥ કેમ ગ્રહી નહીં તે વિધાતા ॥ પ્રાપ્ત ત્યાગ દોષ માહાભાગ ॥ જ્ઞાતા
 ધાતા કેમ કરી ત્યાગ ॥૨૬॥ ॥ નારાયણ ઉવાચ ॥ રાધીકાનાં સાંભળી
 વચન ॥ હમી જોહ્યા તે મધુસૂદન ॥ પદ્ય કલ્પવૃક્ષાંત વિસ્તારી ॥ રાધા પ્રત્યે કહેછે
 શ્રી હરી ॥૨૭॥ ॥ વલણ ॥ શ્રી હરિ રાધા પ્રત્યે કહેછે ॥ વેશ્યા ત્યાગ
 કારણ વૃતાંતરે ॥ દેવવ્રતિ પ્રત્યે કહે પોતે ॥ મળુ નારાયણ માહંતરે ॥૨૮॥ ॥ કડવું
 રુચું ॥૨૯॥ ॥ રાગ સામેરી ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ પ્રિયા
 સાંભળ પુર્વ વૃતાંતજી ॥ અકથ્ય ગોપ્ય નિંદે માહંતજી ॥ મળ સજન મનેછા ધરીજી ॥
 ત્યારે જ્ઞાને મેં આજ્ઞા કરીજી ॥૩૦॥ ॥ હાજી ॥ કરી આજ્ઞા જ્યારે
 વિધાતાને ॥ તેણે પુત્ર સજ્યા મને કરી ॥ સનક સનંદ સનાતન ॥ સનતકુંભાર દિવ્ય
 દેહ ધરી ॥૩૧॥ કહ્યું પીતાએ તેને પૃજસજો ॥ કયું નહિ તે વાક્ય પ્રમાણ ॥ તપ કર-
 વાને ચહ્યા ત્યાંથી ॥ મમ ધ્યાન પરાયણ જાણ ॥૩૨॥ ત્યારે રોશ કરીને વિધાતા ॥
 ફરી કર્યા પુત્ર નિર્માણ ॥ યોગયુક્ત મમધ્યાન કરી ॥ સ્વાત્મારામ સદા નીરવાણ ॥૩૩॥
 વસીજી પુલહ અને અંગીરા ॥ વ્રતુ મયુ પુલસ્ત ઉદીત ॥ અત્રી કંદર્પ દક્ષ મરીચી ॥
 એને મળ સજન પ્રેરીત ॥૩૪॥ હર્ષ મનથી પુત્ર સજીને ॥ એક કન્યા સજી માહારૂપ ॥
 કામદેવ પુત્ર પ્રગટીત ॥ મમ કન્યા કંદર્પ અનુપ ॥૩૫॥ સ્થીત સંનમુખ પુત્ર પ્રત્યે ॥
 જોહ્યા વિધાતા મુખ આકર ॥ મમઅંશ છે હેપુત્ર તું ॥ માહા અજીતને મનોહર ॥૩૬॥
 ॥ જ્ઞાતા ઉવાચ ॥ સ્ત્રી પુરૂષ કીડાને અર્થે ॥ સાહાનંદ તમને નિર્મિત ॥ સમોહનાદિ
 સહસ્ર વિધિએ ॥ પંચ આખ્યાં તેને હસાંન્વીત ॥૩૭॥ ગ્રહી સર્વ સંમોહનકર ॥ કુર્નિ
 વાર્ય મમ વરદાન ॥ વર પામી મંત્ર પરીક્ષાર્થે ॥ તે મુક્યા વિધિપર અજ્ઞાન ॥૩૮॥
 અતિ પ્રાપ્ત પવિત્ર મંત્ર ॥ છે વિધિ માહા યોગીજન ॥ ક્ષણેક મુર્છીત થયા તેણે ॥
 પોતે વિધાતા હતચેતન ॥ ૨૦ ॥ ચેતન થઇ જીએ સમીપ ॥ દીઠી કન્યા માહારૂપ
 ધામ સંભો ॥ કરવા કરી ઇચ્છા ॥ વિવેકહીન મતિ સકામ ॥૨૧॥ સતી ભયમુક્ત નાઠી
 ત્યાંથી ॥ દેખી પશ્ચાત્ત ધસતા તાત ॥ રીતે થઈ તે સર્ણાંગત ॥ મઇ જહાં તપસ્વી

નીજ ભાત ॥૨૨॥ નિજ ભગીની સમીપ રાખી ॥ ક્રોધી પીતાને કહે વચન ॥ હિત
 સત્ય નીગમ વદીત ॥ નીતિસાર પરમ અચન ॥૨૩॥ ॥ રૂપિ ઉવાચ ॥ હે
 જનક તમે આ શું કરે ॥ કુકર્મ સર્વ જન નિંદીત ॥ નીચ હેતું ન આચરે તમે ॥
 જગ જનક વેદ વીદિત ॥૨૪॥ કન્યા ગ્રહણ કરી તમે ॥ વિશ્વ નિંદીત કર્મ સાંક્ષાત ॥
 ભસ્મ કરવા ન સમર્થ અમે ॥ તમે થાએ હમુરા તાત ॥૨૫॥ સાંભળી ધાતા લખ્યા
 પામ્યા ॥ ઇચ્છા કરે ત્યાગવા તન ॥ ચોગ્રે ખટચક ભેદી કરી ॥ અલ્પ રંધે કરી માણ
 અંધન ॥૨૬॥ ત્યાગ સમે નમસ્કાર કરી ॥ કહે હરિને હે વિશ્વાધાર ॥ પરવસ્તુ વિષે
 મન માઈ ॥ લોભ કરે નહીં કોઈ વાર ॥૨૭॥ તવ પાદામ્બુજ ધ્યાન આપો ॥ અચસન
 થાએ ભગવાન ॥ અચસ માહા દુષ્પદાંઠક ॥ યસસ્વીને માણત્યાગ સમાન ॥ ૨૮ ॥
 એ માગી અલ્પલીન અલ્પાતે ॥ દેખી કન્યા રૂએ થઈ દીન ॥ ચોગ્રે કરી તેણે દેહ ત્યા-
 ગી ॥ કુપે કરી થઈ અલ્પલીન ॥૨૯॥ તાત ભગીનીનો નાશ જોઈ ॥ માહામુની રોયુ
 કુપે કરી ॥ શ્રી હરીનું કરે સ્મરણ ॥ મુની શોક ખહુ મન ધરી ॥૩૦॥ રાધા મમઅંશ
 નારાયણ ॥ ત્યાં આવ્યા સમન સંતાપ ॥ તેણે જીવાડ્યા વિશ્વ વિદ્યાતા ॥ કન્યા જી-
 વાડી હરિએ આપ ॥૩૧॥ સનમુખ જોઈ હરિને ત્યાં ॥ વર માગે તે વિધિ વાંચીત ॥
 મમચરણની ભકિત માગી ॥ અવિનાશીની ભકત ઇચ્છીત ॥૩૨॥ લન્નિજત થયાં જોઈ
 વિદ્યાતા ॥ તે મત્તે બોલ્યા કપાળું કરી ॥ બોધ વચન સત્ય કહું તે ॥ મુનીતી સાંભળ
 કહે હરિ ॥૩૩॥ ॥ શ્રી નારાયણ વાચ ॥ સુકિર્તિ સુખ દુષ્પ ॥ સઉને
 હોયે કર્મ પ્રમાણ ॥ યસ અપયશ માઈતને ॥ તે તુચ્છ જંતુને નહિ જાણ ॥ ૩૪ ॥
 પરદારા પરવસ્તુ સદા ॥ પાપ અપયશનું કારણ ॥ તેથી સંત ગ્રહે નહિ તેને ॥ મમચરણે
 મન ધારણ ॥૩૫॥ ચોસીતા રૂપછે મારી માયા ॥ સર્વને મોહ કરણી જાણ ॥ લીલા
 માત્રમાં મોહ કરે તે ॥ સંતત ચોગીને નિર્વાણ ॥૩૬॥ માંસ પીંડ સ્તન સુસોભીત ॥
 જાણયુક્ત અસુચી અંધર ॥ દેહ મુખ સહ શ્રોણીયુક્ત ॥ સદા મદન દેવનું ઘર ॥૩૭॥
 તે થકી તેને નહિ જુએ ॥ સંત ધર્મ ભંગ ભયમાન ॥ હાં અપયસ પર નર્ક તેને ॥ જેનું
 વિષયી મન લોભવાન ॥૩૮॥ દુષ્પ ખીજ સુખ રૂપ માને ॥ દૈવ નાસિત ચેતન મંદ ॥
 પરસ્ત્રી સેવન પ્રિતે કરે ॥ સંતત મુઠજન આનંદ ॥૩૯॥ ઉત્તમ મમ પાદામ્બુજ સેવે ॥
 સેવે સુકર્મ મધ્યમ તદા ॥ અધમનું મન નિરંતર ॥ પરનારી વિષે રહે સદા ॥૪૦॥ સંતત
 વિપતી રહે તેને ॥ જેનું પર વસ્તુ વિષે મન ॥ તેમાં વિશેષથી પરદારા ॥ વળી પરસં-
 ચીત કાંચન ॥૪૧॥ પરસ્ત્રી દેખી મન બ્રહ્મ થાય ॥ કરે પવિત્ર હરી સ્મરણ ॥ પરસુવર્ણ
 જોવેથી જન ॥ હસ્ત પ્રક્ષાલણથી પાવન ॥૪૨॥ નિતીમાનને સભા પ્રસંશે ॥ વિરોધીને નીંદે
 સૌજન ॥ મમપ્રસાદે પરસ્ત્રી વિષે ॥ વિધિ જાય નહીં તવ મન ॥૪૩॥ બાહ્યાન્તર મમ

પદાંત્રુજ ॥ કર ચીતવન વીઘ્ન વિનાશી ॥ તપ કન્યા હોશે જગધાતા ॥ મંદન કા-
મીની સુખરાશી ॥૪૪॥ એ પ્રકારે કહી બ્રહ્મા મત્યે ॥ કરી આસવાસના શ્રી હરી ॥
કમળાપતી ગયા વૈકુંઠ ॥ સ્વાલય સાંભળ રાસેસ્વરી ॥૪૫॥ ॥ વલણ ॥ રા-
સેસ્વરી એમ સાંભળીને ॥ કૃષ્ણ મત્યે બોલી સુખદાયકે ॥ ગુલાબકુંવર માન કહે ॥
થયો પાંત્રીસમે અધ્યાયકે ॥૪૬॥ ॥ ઇતિશ્રી ॥ ॥ બ્રહ્મ ॥

અધ્યાય ૩૬ મો.

॥ કહ્યું ૧ હું ॥

॥ રાગ સારંગ ॥

॥ રાધીકા ઉવાચ ॥

વેદ વિધીથી મોહીની ત્યાગી ॥ કેમ અપુબ્ય થયા શાપ લાગી ॥ કેમ દર્પ ભાંગ્યો
લક્ષ્મી પતિ ॥ કહો મને પ્રછે રાધાસતી ॥૧॥ નારાયણા વાચ ॥ રાધી-
કાનાં સાંભળી વચન ॥ હરયા પોતે તે શ્રી ભગવન ॥ અતિ ગુડ ઇતિહાસ સાર ॥ તેને
કહેવાનો કર્યો વિચાર ॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ બ્રહ્મા તપતપી ચીરકાળ ॥
મુરારથી વર પામ્યા વીસાળ ॥ કરી શ્રદ્ધિ વિવિધી રચન ॥ થયા ધાતો ગર્વિ માહામન ॥
॥૨॥ તપ કળદાતા હું ઇશ્વર ॥ એવો ગર્વ જાણ્યો મેં અંતક ॥ મારા મનમાં વિચારી
કરી ॥ દર્પ ભંગ કર્યો કહે હરિ ॥૩॥ વિશ્વ વિષે ગર્વ જેને થાય ॥ તેને શીક્ષક હું સુ-
ખદાયકે ॥ એ વિત્રિ ગર્વભંગ પ્રકાર ॥ કહું સાંભળ અન્ય વિસ્તાર ॥૫॥ સંભુકમાં ચંદ્ર
રવી ફરી ॥ વન્હી દુર્વાસાને ધનવન્તરી ॥ એનો સાંભળ તું દર્પભંગ ॥ ક્રમે કહું તે સરવ
મસંગ ॥૬॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ શ્રી કૃષ્ણનાં સાંભળી વચન ॥
પ્રછે થઈલયવિવ્હળ મન ॥ રાધીકા સુસ્કંઠ અંધર ॥ કહો સર્વ પ્રાણ દાનેશ્વર ॥૭॥
॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ વિધિનો દર્પભંગ સાંભળી ॥ કહું અન્ય તું સાંભળ ફરી ॥
મમઅંશ શીવ વિશ્વધારી ॥ મમસમ ઐશ્વર્ય પુરારી ॥૮॥ ગુરૂ ચોંગેંદ્ર નામમરૂપ ॥ સ-
ર્વદા જ્ઞાનાનંદ સ્વરૂપ ॥ પ્રીયા સાંભળ તેનું આખ્યાન ॥ હસહસ યુગ તપવાન ~~સદા~~
ઉત્ત તપતપી દીવાનીશ ॥ મમ સમપુર્ણ કળાઈશ ॥ તપ તેજ કોટી સૂર્ય રાસી ॥ ભકત
કલ્પતરૂ વિશ્વવાસી ॥૧૦॥ યોગી ધ્યાન કરે કાલાંતર ॥ રદએ રૂપ જીએ સુંદર ॥ પંચ
મુખ ત્રીનેત્ર સુંદર ॥ શુભા યુદ્ધ વ્યાધ અર્માખર ॥૧૧॥ ॥ દેશી ફર ॥ સુ-
વર્ણાકાર શિર જટાધાર ॥ વિશ્વેશ ભકતાનું ગ્રહકારી ॥ સર્વ સંપતદાતા શિવ પોતે ॥ મન
થયું અભિમાન ભારી ॥૧૨॥ જે જે વર વાંચીત યાચીત ॥ તેને આપી શકે વરેશ્વર ॥
તેથી થયા તે ગર્વ સંયુક્ત ॥ પોતે સ્વાત્મારામ સુખાકર ॥૧૩॥ એક સમે વૃકદૈત્ય માહા ॥
શિવનું તપ તપે કેદાર ॥ વરસ એક દિવસ નિસિ ॥ તે સમીપ આવ્યા વિશ્વાધાર ॥૧૪॥
વાંચીત વર આપવા કરે ॥ તે ગ્રહે નહિ માહા અમુર ॥ તેનિ સમીપ રહે શંકર ॥

છે ભક્તિ પાસ ખંધનપુર ॥૧૫॥ સર્વ ઐશ્વર્યને સર્વ સિદ્ધી ॥ ભોગ મુક્તિ પ્રેરેછે મહેશ ॥
 સર્વ સમીપ આવી રહેછે ॥ તોપણ નથી લેતો દૈતેશ ॥૧૬॥ એક નીચ્છલક્ષિત દેખી તેની ॥
 ધ્યાન અચળ જોઈ કરી ॥ ત્રાસ પામી મહેશ્વર મન ॥ ત્યાં શિવરૂદન કરે કરી ॥૧૭॥
 રૂદનથી ધ્યાનભંગ થયો ॥ સામા દીઠા વર વરદાની ॥ મમ માયા પ્રેરીત દૈતેન્દ્ર ॥ વર
 માગ્યો મહા અભિમાની ॥૧૮॥ હસ્ત મુકુંડું જેને મસ્તક ॥ તત્કાળ ભસ્મ થઈ જાય ॥
 ત્યારેતુ કહિ આહ્યા તે મત્યે ॥ દોડ્યો દૈત્ય મહા દુખદાયી ॥૧૯॥ મૃત્યુજય મૃત્યુ ભય
 થકી ॥ નાઠા વિહળ ત્રાસ ઉઠીત ॥ પતન ડમરૂ વ્યાધ અર્મ ॥ દીગંખર દૈત્ય ભચેલી-
 ત ॥૨૦॥ ન હજી તેને ભક્તવત્સળ ॥ સદા કૃપાળુ સાધુનું મન ॥ મને સમરતાં આવ્યાં
 પોતે ॥ મમશરણુ સુખસદન ॥૨૧॥ હે પ્રભુ રક્ષ રક્ષ કરતાં ॥ શિવ આવ્યા તે આશ્રમ
 માંહી ॥ તેને યેસાડી પુછ્યું દૈત્યને ॥ તેણે કહ્યું થયું જે ત્યાંહી ॥૨૨॥ ત્યારે મેં મમ માયા
 પ્રેરીત ॥ તેણે જઈ દાંનવ વંચીત ॥ નિજ મસ્તક સ્વહસ્ત મુક્યો ॥ થયો ભસ્મ અસુર
 અનિતા ॥૨૩॥ સીદ્ધ સુરેન્દ્ર માનવ મુની ॥ થયા પ્રસન્ન સર્વે જન ॥ ભક્તિએ માહારૂં સ્તવનું
 કરે ॥ શંકર લજ્જિત મહામન ॥૨૪॥ ગર્વચુર્ણ થઈ ગયા શંકર ॥ કર્યો યોધા મેં કૃપા
 અપાર ॥ વળી ત્રીપુર સહ થયું તે ॥ રાધા સાંભળ કહું વિસ્તાર ॥૨૫॥ રૂદ્ર ગર્વાન્વિત
 દૈત્ય સાથે ॥ યુદ્ધ કરે હણવા ત્રીપુર ॥ પતંગ જેવો માની મનમાં ॥ મુક્યું શુળ કરી
 ખળપુર ॥૨૬॥ વર્ષ એક લગી તેની સાથે ॥ થયું યુદ્ધ તે નીશીવાસર ॥ કો કોઈને છ-
 તી નવ શકે ॥ બેહુ ચોક્ક સમાન સમર ॥૨૭॥ માયા કરી દૈત્ય બિચે ગયો ॥ તે પંચા
 શતકોટી ચોજન ॥ પાછળ શંભુ ગયા ત્યાં થયો ॥ સંગ્રામ ખાસ એક ગગન ॥૨૮॥
 શંકરના અસ્ત્રચાંપ છેદ્યા ॥ તેનાં છેદ્યાં રથ અસ્ત્રચાંપ ॥ દૈતેન્દ્રને વજ્ર મુઠ્ઠી મારી ॥
 હરે પાડ્યો થઈ મુર્છા પ્રાપ્ત ॥૨૯॥ ક્ષણે ચેતન થઈ કરી ॥ કરી કોપ ધાયો શીવપર ॥
 સહરથ પાડ્યા મહીતણે ॥ તે જોઈ ભય પામ્યા અમર ॥૩૦॥ દેવમુની મારી સ્તુતિ
 કરે ॥ કહે ત્રાહી ત્રાહી ભગવાન ॥ હર સમરણુ કરે માહારૂં ॥ નિર્ભય થઈ તે ભયવાન
 ॥૩૧॥ મેં આપેલું સ્તોત્ર તેણે સ્તવે ॥ ત્યારે ત્યાં ધ્યુમ્ પૃથ્વીરૂપ ॥ સહરથ શંકરને
 લીધા ॥ કહ્યું મેં મારો શુભ અનુપ ॥૩૨॥ ઉર્ધ્વરથો દૈત્ય ત્યાંહાં માર્યું ॥ તે શુભે હણ્યો
 ત્રીપુર હર ॥ દર્પે હણતાં મને જોઈ કરી ॥ કરીથી લજ્જા પામ્યા શંકર ॥૩૩॥ ત્રીપુર
 નાશ જોઈ દેવાદિ ॥ શિવને સ્તવે સ્તોત્ર અનુપ ॥ વિદ્યુ મુળદર્પે શિવે ત્યાગો ॥ મહા
 જ્ઞાન આનંદ સ્વરૂપ ॥૩૪॥ ત્યારથી હું પૃથ્વીરૂપે કરું ॥ માહા પ્રીય શીવનું વહન ॥
 શિવ સમાન ત્રીલોક વિષે ॥ અધિક પ્રીય નહીં કો જન ॥૩૫॥ મન સ્વરૂપ ખસ્યા છે
 માહારૂં ॥ જ્ઞાનરૂપ મહેશ્વર જાણુ ॥ બુદ્ધિરૂપ ભગવતી કુર્ગા ॥ મુળ પ્રકૃતિ મમ નિ-
 વૈણુ ॥૩૬॥ પ્રકૃતિ શક્તિ નીદ્રાદિ દેવી ॥ સરવ હર્ષરૂપ ગણેશ ॥ પરમાર્થ રૂપ ધર્મ

પોતે ॥ મમતેજ ૩૫ દિનેશ ॥૩૭॥ સર્વ મમ કળાંશ ઉદ્ભવ ॥ નાનાવિધી સુરેદ્રાદિ
 ૩૫ ॥ મહદ આદિ શ્રદ્ધી હેતુ સૌનો ॥ સરવાત્મા હું ખીજ સ્વરૂપ ॥૩૮॥ છવરૂપ
 પ્રતિખ્યામ માહારૂં ॥ સર્વ કર્મનો કરતા ભોગ ॥ ધર્મો ધર્મને પાપ પુન્યનો ॥ થાએ છ-
 વને સર્વ સંચોગ ॥૩૯॥ હું સાક્ષી અભોગી અચેષ્ટીત ॥ ભક્ત ધ્યાનાર્થ દેહ ધારણ ॥
 સ્વેચ્છા મયને ધર્મ રક્ષક ॥ પ્રકૃતિરૂપ સહુ કારણ ॥૪૦॥ ॥ વલણ ॥ કા-
 રણ હું સર્વનું રાધીકા ॥ તને કહ્યો શીવદર્પ ભંગરે ॥ હાવે પાર્વતિ ગર્વભાચન ॥ કહું
 હું સાંભળ તે પ્રસંગરે ॥૪૧॥ ॥ કહવું ર જી ॥ ॥ રાગ મારૂની
 ચોપાઈ ॥ ॥ શ્રી નારાયણો ઉવાચ ॥ ॥ એમ કહી રહ્યા પરાત્પર ॥
 શ્રી કૃષ્ણ પરમાત્મા ઇશ્વર ॥ રાધા જાણવા ગુઢાભી પ્રાય ॥ મલુ મત્યે પુછે સુખદાય
 ॥૪૨॥ ॥ રાધિકા ઉવાચ ॥ સર્વ તત્ત્વજ્ઞ શ્રી ભગવાન ॥ સર્વ ખીજ
 સનાતાન જ્ઞાન ॥ પુછ્યું પ્રશ્ન પ્રગટ્યું જે મન ॥ કહો સર્વ સંદેહ ભંજન ॥૪૩॥ સર્વ
 જ્ઞાનાધિ દેવ શંકર ॥ સર્વ તત્ત્વવીત સર્વેશ્વર ॥ મૃત્યુજ્યછે કાળના કાળ ॥ તપ તુલ્ય
 મહાન કૃપાળ ॥૪૪॥ પંચમુખ વિભુતી ધારણ ॥ ત્રયનેત્ર કહો શું કારણ ॥ દીગંખર
 જટા શીરધારી ॥ કેમ નાગ ભુષણાંગકારી ॥૪૫॥ રત્નભુષણ અપ્રીય માન ॥ નહિ
 દિવ્ય વસ્ત્ર પરીધાન ॥ વર વાહનનો કરી ત્યાગ ॥ વૃષ વાહનનો અનુરાગ ॥૪૬॥
 તથા પારિજતાદિ સુમન ॥ ધંતુર ખીલપત્ર પ્રસન ॥ ન કીરીટ જટા પ્રીયવાન ॥ દિવ્ય
 લોક તથા દે સ્મરાન ॥ ૪૭ ॥ કહો વિસ્તારી મલુ પ્રસન ॥ કૌતુહલ શ્રવણેચ્છા
 મન ॥ રાધિકાનાં સાંભળી વચન ॥ હસ્યા પોતે શ્રી મધુસુદન ॥૪૮॥ રાધા વૃક્ષસ્થળે
 લઈ કરી ॥ કથા કથન કરે શ્રી હરી ॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ તપ્યા
 છ સહસ્રયુગ હર ॥ માહારૂં ધ્યાન ધરી મહેશ્વર ॥૪૯॥ મને દીઠો સમીપ શંકર ॥ વય
 કીશોર શ્યામ સુંદર ॥ જોઈ રૂપ શ્રેષ્ઠ સુખદાય ॥ ત્રય નેત્ર તૃપ્ત નહીં થાય ॥૫૦॥ થીર
 નેત્ર પડે નહીં પળ ॥ કરે રૂદન પ્રેમ વિબ્હળ ॥ ધન્ય વિધાતા ચંતુસનન ॥ સેશ ભાગ્ય
 સહસ્ર વદન ॥૫૧॥ ખહુ લોચને નીરખે હરી ॥ ખહુ મુખે સ્તવે પ્રેમ કરી ॥ સ્તવી
 જોઈ તૃપ્ત નહીં મન ॥ એક મુખને દય લોચન ॥૫૨॥ ઈચ્છતામાં થયાં ચાર મુખ ॥
 પૂર્વ સાથે પંચ મુખમુખ ॥ એકેકે ત્રય ત્રય નયન ॥ નામ ત્રીનેત્ર પંચઆનંદ ॥ ૫૩ ॥
 શીવને સ્તુતિ દર્ષણ મુખ ॥ અધિક થયાં નેત્રને મુખ ॥ સંહારકાળે ક્રોધાગ્ની ભારી ॥
 પ્રગટ કરેછે ત્રીપુરારી ॥૫૪॥ ઉર્ધ્વતા કોટી તાડ મમાણ ॥ કોટી સુર્ય સમ પ્રભા જાણ ॥
 શંકર ત્રીલોક ભસ્મ કરે ॥ તે ભસ્માંગ રાગ નીત્ય ધરે ॥૫૫॥ સર્વદા ચોગી આનંદ
 મન ॥ દીગંખર સદા નીજ તન ॥ તપસ્યા કાળે જટા રહે શીશ ॥ તેમની તેમ રાખે
 ચોગીશ ॥૫૬॥ ગહ્વરભયે નાગ રાણ થાય ॥ ભુષણ કરી રાખે શીવરાય ॥ હુંહું વાહન

વૃક્ષલ તન ॥ અન્ય કરી શકે ન વહના ॥ પછા મંત્ર ચડાવી પુષ્પ ચંદના ॥ પુજે શીવ આદી
 સર્વે જન ॥ ઇષ્ટ પુંજની વસ્તુરે જાણી ॥ શીવ ધરે નહીંરે સયાણી ॥ પટા તેથી ધરે
 ધંતુર સુમન ॥ ખીલવ પત્ર કર્પુર લેપન ॥ દીવ્યલોક દીવ્ય સેજ જોડ ॥ ભોગી પ્રીય શીવ-
 નેન તેહ ॥ પદા છે સ્મશાન એકાંતીક સ્થાન ॥ શીવને કરવું મારું ધ્યાન ॥ બ્રહ્માથી તે
 ત્રણ પરી ચંત ॥ સ્વપ્રવત મને શીવ સંત ॥ ૬૦ ॥ અનીર્વચનીય મમ રૂપ ॥ તેમાં
 મગ્ન મનછે અનુપ ॥ બ્રહ્મા પડે પ્રજે જન જાય ॥ ક્ષણ એક સંકરની થાય ॥ ૬૧ ॥
 તેનાં આયુસનું પરીમાણ ॥ હું ન જાણું મૃતીને ન જાણ ॥ મારૂ મન ત્રંપકંસ્વર માંહી
 ॥ શીવથી પ્રીય કો મને નાહી ॥ ૬૨ ॥ હર બ્રહ્મરૂપ પરમાર્થ ॥ શીવને છતવા કો સ-
 મર્થ ॥ નહીં વસુ હું ગૌલોક માંહી ॥ તંવસમીપ વૈકુંઠે નાહી ॥ ૬૩ ॥ સદાશીવ રૂદે મારો
 વાસ ॥ હું અખંધ ખંધ પ્રેમ પાસ ॥ સ્વર સહ સુતાલ સુતાંન ॥ પંચ વકતે કરે હરગાંન
 ॥ ૬૪ ॥ મારી ગાથા તે કંઈલાસાધીપ ॥ તેણે કરી હું સદા સમીપ ॥ મૃત્યુજય સદા-
 મુળ પાણી ॥ મમ સમતેજ નીરવાણી ॥ ૬૫ ॥ ચોગી કો નહીં સંકરપર ॥ ચોગથકી
 બ્રહ્માંડ નીકર ॥ દીવ્યજ્ઞાને શ્રજે મુખરાસ ॥ કરે ભોહ વીલાસથી નાસ ॥ ૬૬ ॥ કાળના
 કાળ સમર્થ હર ॥ કોન જ્ઞાની સંકરથીપર ॥ સર્વ સંપદ દાતા અપાર ॥ મારી લે-
 કિત મુક્તિના દાતાર ॥ ૬૭ ॥ શકળ સીધી દાતા ઇશ્વર ॥ કોન દાતા સંકરથી પર ॥ હું
 સદાસીમને સુદર્શન ॥ તેજ તુલ્ય કહે ભગવન ॥ ૬૮ ॥ પંચ વકતે જપે મમ નામ ॥ ચોગી
 ધ્યાન ધરે નિસકામ ॥ મમરૂપ ધ્યાન નિરંતર ॥ નહિ લકત સંકરથી પર ॥ ૬૯ ॥ એ
 પ્રકારે મેં કહ્યું સંકળ ॥ સંકરનો યશ નિરમળ ॥ તોપણ તેનો દરપ નાસન ॥ હાવે શું
 સાંભળવું છે મન ॥ ૭૦ ॥ ॥ વલણ ॥ મન ઇચ્છે શું સાંભળવાને ॥ રાધા પ્રત્યે
 કહે પ્રજરાયરે ॥ ગુલામ માનસીહ કહે ॥ થયો છત્રીસમો અધ્યાયરે ॥ ૭૧ ॥ ઇતીશ્રી

અધ્યાય ૩૭ મો.

॥ ૩૭૩ ૧ હું ॥ ॥ રાગ ધનાશ્રી ॥ ॥ રાધીકા ઉવાચ ॥
 હેવા સમર્થ શ્રી વીશ્વેશજી ॥ ઉમાનાથ મહાત્મા મહેસજી ॥ એનો પ્રસાદ ન લેકો જન-
 જી ॥ એ શું કહે સંદેહ ભંજનજી ॥ ૧ ॥ ॥ દાળ ॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ
 ઉવાચ ॥ સંદેહ ભંજન કહે પ્રભુ ॥ સુણ ઇતિહાસ પુરાતન ॥ અગ્નિ કાષ્ઠવત
 કરે સદા ॥ પાપ ઇંધનનુંરે દહન ॥ રાા સનતકુમાર વૈકુંઠ ગયા ॥ ભોજન કરતા દીઠા
 શ્રી હરી ॥ પ્રણમી દીવ્ય સ્તોત્રે સ્તવ્યા ॥ પ્રભુ પ્રસાદ આપ્યો કૃપા કરી ॥ રાા કંઈ
 એક પોતે ભક્ષણ કર્યો ॥ કંઈ એક રાજ્યા ખંધુને કાજ ॥ સીદ્ધા શ્રમેતે શીવને આ-
 પ્યો ॥ હૃષી આધો શીવ મહારાજ ॥ ૪ ॥ ભક્ષણ કરીછે પર્મ વસ્તુ ॥ નૃત્ય કરે તે પ્રેમ

સહીત ॥ હસાંશુ નેત્ર પુણી શંકર ॥ પ્રભુ સર્વાંગ પુલકાંચીત ॥ ૫૫ ॥ ભક્તિએ શું કંઠ
 પંચ મુખે ॥ મારા ગુણનું કરે તે ગાન ॥ તાળ માનને મુરસુંદર ॥ રાગ ભેદ બહુ ઝેર
 તાન ॥ દાઢાં ડમરૂં અંગને વ્યાગ્રચર્મ ॥ પડ્યાંને પોતે થયા મુર્છીત ॥ મહા કમનીયરૂપ
 ક્યાને ॥ રદસ્થ જોઈ હૃદયે નવીત ॥ ૭૫ ॥ એટલામાં ત્યાંહાં દેવી દુર્ગા ॥ નિજ જન દુર્ગતિ
 નાસન ॥ મુદાનવીત મન આવ્યાં ત્યાંહાં ॥ છે નેત્ર વદન પ્રસન ॥ ૮૫ ॥ રોતા મુર્છિત
 પડ્યા દેખી ॥ ભક્તિયુક્ત મહેસ સાક્ષાત ॥ હસી કરીને કુમાર પ્રત્યે ॥ સુખપાણીની પુ-
 છે છે વાત ॥ ૯૫ ॥ કહ્યું વૃતાંત કુમારે તેને ॥ કરી સ્તુતી સ્તોત્ર મનોહર ॥ બોલ્યાં ત્યારે
 જગત જનની ॥ વચન નીતી સાર આકર ॥ ૧૦૫ ॥ કોપે રકત પંકજ લોચન ॥ સમીપ
 રહી કહે વચન ॥ સૈલ કન્યાના કોપથી કાંપ્યા ॥ બ્રહ્માંડ સંહર્તા ભગવન ॥ ૧૧૫ ॥
 ॥ પાર્વતી ઉવાચ ॥ જગપાતા તમો સદા મારૂં ॥ રક્ષણ કરતા વિશ્વાધાર ॥
 જનક વક્તા ચતુર્વેદના ॥ સર્વ સંપદ મોક્ષદાતા ॥ ૧૨૫ ॥ નિતિભંગ તમો કરી ત્યારે ॥
 કોણ રક્ષણ કરતા કરી ॥ કૃપા કટાક્ષથી પોશોલો હું ॥ નાથ સદા પોતાની કિંકરી ॥
 ॥ ૧૩૫ ॥ મને વંચીપ્રસાદ વિશ્વનૌ ॥ પોતે ભક્ષણ કર્યો પુરાશી ॥ સર્વોત્કૃષ્ટ નૈવેદ્ય હરી
 નું ॥ એ પવિત્ર સદા મુખકારી ॥ ૧૪૫ ॥ પ્રાપ્ત વિશ્વ પ્રસાદથી જન ॥ ॥ મુખ્ય પાર્સદ
 પ્રભુનો થાય ॥ માહા મીષ્ટ અમૃતાદી વસ્તુ ॥ કાંઈ નહી આવે સમતાએ ॥ ૧૫૫ ॥ મહા
 પ્રસાદ મને ન આપ્યો ॥ તેનું કૃણ આપે ભગવન ॥ તવ નૈવેદ્ય જે ગ્રહે ભુખે ॥ અધમ
 જન્મ પામે તે જન ॥ ૧૬૫ ॥ એમ કહીને શીવ સમીપ ॥ પાર્વતીએ કહ્યું છે રૂદન ॥ દ્રષ્ટિ
 પડીકંક વિશે તેણે ॥ નીલકંઠ થયા ત્રીલોચન ॥ ૧૭૫ ॥ ત્યારે શીવાશીવે રૂદ લીધાં ॥ કરે
 સ્તોત્રે કરીને સ્તવન ॥ નેત્ર નીર નીવારણ કરી ॥ નિતી વાક્ય કરે પ્રબોધન ॥ ૧૮૫ ॥
 રોષ રહિત થઈને દેવી ॥ નિજ સ્વામી પ્રત્યે કહે વાણ ॥ કલેવર હું તનું શંકર ॥
 નૈવેદ્ય રહિત નિરવાણ ॥ ૧૯૫ ॥ અપુર્વ તવ નૈવેદ્ય પ્રભુ ॥ જન્મમૃત્યુ જરા નાશકારી ॥ તે-
 ને દુષીત કર્યો મેં તેથી ॥ ત્યાગ કરું દેહ ત્રીપુરાશી ॥ ૨૦૫ ॥ પવિત્ર વિશ્વ નૈવેદ્ય સાચું ॥
 તંમારું નૈવેદ્ય શુદ્ધ થાય ॥ એ પ્રકારે ત્યાંહાં કહી દેવી ॥ થયાં તત્પર તજવા કાય ॥ ૨૧૫ ॥
 ॥ શંકર ઉવાચ ॥ ક્ષમા કર અપરાધ મારો ॥ સ્વામીને કૃપાચોગ ભવાની ॥ બ્રહ્મા
 વિશ્વ મહેશની તુંછે ॥ સદા બીજરૂપ સનાતની ॥ ૨૨૫ ॥ થીરથા જગદંબ ચંડિકા ॥
 તું સાકાર નિત્ય નીરાકારી ॥ ગૌલોક નાથ ગુણાતિતની ॥ સર્વ શક્તિરૂપ સહચારી ॥
 ॥ ૨૩૫ ॥ સ્વેચ્છામય સર્વ બીજરૂપ ॥ માહા માયા માહા મનોહર ॥ સર્વ સીદ્ધિ પ્રદ
 મોક્ષદાતા ॥ કૃષ્ણ ભક્તિપ્રદ સુખાકર ॥ ૨૪૫ ॥ એમ કહીને રહ્યા સન્મુખ ॥ ॥ ચંદ્ર
 શીખર આનંદ ધામ ॥ પ્રસન થઈને માહાદેવી ॥ તેણે હરને કર્યા પ્રણામ ॥ ૨૫૫ ॥ એ
 પ્રકારે પાર્વતી સ્તોત્રએ ॥ પૂર્વે કહ્યું તે સંકરરાએ ॥ વિપતવાન જે જન ભણે ॥ ટળી

કૃષ્ણ માહાકૃષ્ણ થાએ ॥૨૬॥ ॥ ઇતી પાર્વતી સ્તોત્ર ॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ
ઉવાચ ॥ નાથની વાણી સાંભળીને તે ॥ થઈ પ્રસન્ન રોષ પરહરી ॥ સ્વર્ગ નહી
વિશે ગયાં સીએ ॥ સ્નાનાર્થ હર આજ્ઞાએ કરી ॥૨૭॥ સ્નાન કરીને ભક્તિએ પુંજે ॥
નિર્ગુણ ધૃષ્ટદેવ અનાદી ॥ સર્વ સામગ્રી કરી સુંદર ॥ મિષ્ટાન્ન વિવિધ વ્યંજનાદી ॥૨૮॥
સ્નાન કરી શીવ સનાતન ॥ બ્રહ્મજોતીનું કર્યું પુજન ॥ રૂઢસ્થ મને પ્રસન્ન કીધા ॥ મેં
જઈ કર્યું ત્યાં ભોજન ॥૨૯॥ મનવાંચીત મેં આપ્યું તેને ॥ પાર્વતી નૈવેદ્ય પામી સાર ॥
સહસ્વામી ભક્ષ કર્યું દેવી ॥ પ્રભુમી હરને વારંવાર ॥૩૦॥ એ પ્રકારે કહ્યું તંને સર્વે ॥
તેં મને પ્રહું જે શુરેશ્વરી ॥ નીશેધ શીવ નીરમાળનું ॥ કારણ કહ્યું સહ વિસ્તરી ॥
॥૩૧॥ ॥ વલણ ॥ વિસ્તારી સર્વે કહ્યું રાધા ॥ અન્ય સાંભળ કહું ક-
થાયરે ॥ ગુલાખ્યા માનસીંહ કહે ॥ થયો સાડત્રીસમો અધ્યાયરે ॥૩૨॥ ॥ ઇતીશ્રી ॥

અધ્યાય ૩૮ મો.

॥ કડબું ૧ હું ॥ ॥ રાગ વેરાડીની ચોપાઈ ॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ
ઉવાચ ॥ ગર્વ ભંગ કહ્યો ત્રીલોચન ॥ સાંભળ દુર્ગા દર્પ મોચન ॥ સુર તેજથકી
તે સુંદર ॥ દેવીરૂપ ધર્યું મનોહર ॥૧॥ હણ્યા દૈત્ય માહાકૃષ્ણ મુળ ॥ રક્ષણ કરી દેવનું
કુળ ॥ દક્ષનારીને ગરભે જઈ ॥ લીધું જન્મ કન્યારૂપ થઈ ॥૨॥ વર્યા હર વિશ્વ આ-
રાધન ॥ માહાદેવી જગત કારણ ॥ પરમ ભક્તિએ કરી સતી ॥ સેવે નિરંતર નિજ
પતિ ॥૩॥ દક્ષ સાથે દેવાધનકારી ॥ પુર્વે શત્રુતા થઈ પુરાશી ॥ વિના કાર્યવિધી યાગ
માંહી ॥ સર્વ સુર સભા બેઠે ત્યાંહી ॥૪॥ કોપી આવી દક્ષે કર્યો યાગ ॥ તેડયા સુર
કરી શીવ ત્યાગ ॥ સહ સ્ત્રી દેવતા સર્વ જાણે ॥ જુએ કેલાસથી રીવરાચે ॥૫॥ જવા
શતી ઇચ્છા મનધરી ॥ માહાદેવે નિવારણ કરી ॥ માન્યું ન થયું ચંચળ મન ॥ આજ્ઞા
વિના કર્યુંછે ગમન ॥૬॥ તેથી થઈ દેવી દર્પભંગ ॥ પિતા બોલ્યા નહિ દેવી સંગ ॥
સતી મનમાં પામી વૈરાગ ॥ સ્વામી નિંદા સુણી દેહ ત્યાગ ॥૭॥ સતી દર્પભંગ કર્યો
યથા ॥ રાધા સુણ જન્માંતર કથા ॥ સતી જન્મી સૈલગ્રહ જઈ ॥ તેના અસ્તી ભસ્મ
શીવે લઈ ॥૮॥ અસ્તી માળાને ભસ્માંંગ રાગ ॥ કરી બ્રમે સતી અનુરાગ ॥ મૈનાથી
પ્રગટી માહા દેવી ॥ વિશ્વમાં કો કન્યા નહી તેવી ॥૯॥ વૃદ્ધિ ચંદ્રકળા શુકલ પખે ॥
થયાં યુવાસૈલ ગ્રહ વિખે ॥ તે પ્રત્યે થઈ આકાશવાણી ॥ કર શીવતપ પતિ જાણી ॥૧૦॥
તપ વિના ધૃષ્ટિ ન પ્રાપીત ॥ સુણી હઝી ચોવન ગર્વીત ॥ પુર્વના અરિતને ભસ્મ મા-
હરી ॥ સહ અંગ ધરે ત્રીપુરાશી ॥૧૧॥ મને જોઈ માહારૂપ જાણી ॥ મારો સંકર ગ્રહ
શે પાણી ॥ શકે બ્રહ્માંડનો લય કરી ॥ બ્રમે સોક મારો મન ધરી ॥૧૨॥ વરે કેમ ન

તે પ્રેમ કરી ॥ મને જોઈ પરમ સુંદરી ॥ દેખી ભસ્મ થયું મમ અંગ ॥ ક્યો દક્ષિણ હર
 ભંગ ॥૧૩॥ વિશ્વ વિષે કોન દેહ ધરી ॥ મારા જેવી પરમ સુંદરી ॥ ગર્વે કરી મનવૃત્તિ
 ક્ષીણી ॥ નહિ ક્યું તપ માહાદેવી ॥૧૪॥ રૂપવાન યુવાવસ્થાધારી ॥ નર પોતે
 ગ્રહે ક્ષેત્ર નારી ॥ મારું રૂપ જોઈને તત્પર ॥ થઈને ગ્રહશે મને હર ॥૧૫॥ વિના
 તપ રદ ક્ષેત્ર માની ॥ હોંમગ્રહે રહીછે ભવાની ॥ સખી સાથે ત્યાંહાં નિરંતર ॥ ક્રીડા
 કરે માહા મનોહર ॥૧૬॥ ॥ વલણ ॥ હરદુત આવ્યો એટલામાં ॥ સૈલ સભા
 મધે કહે પાણીરે ॥ મધુર સમીપ રહી કરી ॥ કરજોડી નય થઈ જાણીરે ॥૧૭॥ ક-
 ડવું ર બું ॥ ॥ રાગ મેવાડો ॥ ॥ દુત ઉવાચ ॥ ૭૭ સૈલેદ્ર
 કર ગમન ॥ આવ્યા શીવ વૃષભ વાહન ॥ અક્ષયવટ તળે સગણ ॥ કરી મધુમ-
 કવાદી ગ્રહણ ॥૧૮॥ ॥ ઢાળ ॥ ગ્રહણ કરીને જઈ ત્યાંહાં ॥ આપ
 ભક્તિએ નયકંધર ॥ સૈલેદ્ર કરતું પૂંજ પ્રીતે ॥ સદા સીદ્ધ સ્વરૂપ ઇશ્વર ॥૧૯॥ અર્તીદ્રીય
 માહાદેવ પોતે ॥ ચાગીંદ્રના છે ગુરુ સીદ્ધેસ ॥ મૃત્યુજયને કાળ કાળના ॥ બ્રહ્મ જોતી
 અક્ષય મહેશ ॥૨૦॥ સૈલેદ્રદુત વાક્ય સાંભળી ॥ જલદી ઉડ્યા હૃષીકેશ મન ॥ મધુમકવા-
 દીક લઈ ક્યું ॥ સંકર સમીપમાં ગમન ॥૨૧॥ દેવીદુત વચન સાંભળી ॥ પ્રસન્ન વદન
 નેત્ર મન ॥ વિચાર્યું મને વરના કારણ ॥ આવ્યા પોતે શીવ ભગવન ॥૨૨॥ પેહેર્યાં
 અંગ ઉત્તમ અંખર ॥ ને રત્ન આભુષણ ધરે ॥ સુમન ચંદનયુક્ત ધરી ॥ સંભુ સેવા મ-
 નોરથ કરે ॥૨૩॥ રત્નસીંહાસન ભેસી બુદ્ધિ ॥ દર્પણમાં મુખ સુશોભિત ॥ રક્તનેત્ર
 નિરમળ અંજન ॥ સહઅંત્રી કમળ રાજીત ॥૨૪॥ સીંદુર સેથે કરતુરૂં ખિંદુ ॥ શોભે
 અંધર તાંબુળ યુત ॥ રમ્ય, પકવ, ખીંખ, ફળ, વત, ॥ રત્નકુંડળ કર્ણ અદ્ભુત ॥૨૫॥
 મુક્તા સમુદ્ર ઉજવળ શોભે ॥ દંતપંક્તી મહા મનોહર ॥ ગજ મુક્તા નાસીકા શોભિત ॥
 માલતિ પુષ્પ કમ્પરીધર ॥૨૬॥ રત્નમાળ વક્ષ, સ્થળ શોભે ॥ પીનસ્તન યુગ્મ મનોહર ॥
 વર્તુળાકાર, ગંભીર નાભી સર્વાંગ સુંદર મુખાકર ॥૨૭॥ અતુળ રૂપ પાર્વતી દેવીનું ॥
 સંભુ ચરણકમળ મન ॥ માતા પીતા ખંધુ સહોદર ॥ શીવ વિના ન કો સમરણ ॥૨૮॥
 સૈલેશ જોયા ચંદ્ર શેખર ॥ માગા ધરી જપે મમનામ ॥ તમ સ્વર્ણસમ પ્રભા રાજે ॥
 શીર જટા શીવ બ્રહ્મધામ ॥૨૯॥ વૃસભારૂઢ હસ્ત ત્રીયુગ ॥ સર્પ ભૂષણ ભુષીતવાન ॥
 પંચમુખ ત્રીનેત્ર રાજીત ॥ અંગ વ્યાગ્ર ચર્મ પરીધાન ॥૩૦॥ વીલુતી અંગને અસ્તી
 માળા ॥ દીગંખર, હર મુખધાન ॥ માહા અવ્યકત જોતી ધામ પોતે ॥ શોભીત કોટી મુર્ય
 સમાન ॥૩૧॥ સર્વ રૂપ સરવેશ સ્વામી ॥ જળહળ બ્રહ્મતેજ આકર ॥ શીવ વાગ્મે મા-
 હાવીર શોભે ॥ રાજે દક્ષિણે નંદીકેશ્વર ॥૩૨॥ ભુત, પ્રેત, ને પીસાચ રાજે ॥ કુખમાંડી
 દેવી રાક્ષસ સાથ ॥ પૈતાળને ક્ષેત્રપાળ શોભે ॥ ભયંકર તે ભૈરવનાથ ॥૩૩॥ સનકસનંદ

સનાતન ॥ સનતકુમાર વિધી તન ॥ દેવળ ગણાદને ગૌતમ ॥ પીપલાદ કાણ્વ, મા-
હાજન ॥૩૪॥ પાણી નીકરશ્વને જાવાળી ॥ કુર્વાસા સુર્ય સમભાસ ॥ કાત્યાયની અષ્ટ વક્ર
લોમસ ॥ સહ મુની સર્વ સુખરાસ ॥૩૫॥ હીમાચળ, આવી સનમુખ ॥ શીશલુધરી
કર્મા પ્રણામ ॥ દંડવત હાથ જોડી કરી ॥ ભક્તિએ શંભુ પુરણ કામ ॥૩૬॥ પુલકાંચીત
વિગ્રહ થઈ ॥ હીંમ ધર્મદત સ્તોત્રે કરી ॥ પ્રસંનાર્થ પરમેશ્વરને ॥ સ્તવે પ્રેમમોદ મન
ધરી ॥૩૭॥ ॥ હીમાલય ઉવાચ ॥ તમે વિધાતા સૃષ્ટિ કરતા ॥ છો
વિશ્વ પાળણ કરતાર ॥ કલ્યાણકારી છો શીવ સ્વામી ॥ તમે કરતા વિશ્વ સંહાર ॥
॥૩૮॥ ગુણાતીત ધર્શર મણુ ॥ તમે સનાતન જોતી રૂપ ॥ પ્રકૃતિ રૂપને પ્રકૃતિસ ॥
પ્રકૃતિપર નિજ સ્વરૂપ ॥૩૯॥ નાનારૂપ ધારણ કર્તા ॥ ભક્તના ધ્યાન કારણ જાણ ॥
જેને જે રૂપ ઉપર પ્રીતી ॥ તેવું રૂપ ધરે નિરવાણ ॥૪૦॥ તેજસ્વી મહે સુર્ય તમે છો ॥
નયનાદિદેવ વિશ્વાધાર ॥ સશી સર્વ ધાનના રક્ષક ॥ નિજ શીતળકિર્ણ વિસ્તાર ॥૪૧॥
એ પ્રકારે કહીને સૈલેન્દ્ર ॥ રહ્યો પાદાંજલુજ ગ્રહી કરી ॥ એ મહારતોત્ર જાણુ જેહ માં-
ણી ॥ થાએ સુખી પાપ પરહરી ॥૪૨॥ અપુત્રવાન તે પુત્ર પામે ॥ પ્રેમે સ્તોત્ર જાણુ એક
માસ ॥ નારીહીન તે પામે નારી ॥ સાધવી મુશીંગા સહ વિલાસ ॥૪૩॥ ઘણા કાળનો
ગઈ જે વસ્તુ ॥ સહસા પામે ભણુ જે જન ॥ જે રાજભટ્ટ તે રાજ પામે ॥ હરખસાદ
સ્તોત્ર પઢન ॥૪૪॥ શત્રુ અસ્ત સંકટ સ્મશાને ॥ કારાગાર જળ ભય જાય ॥ વિસ
ચુકાદી વિવિધભય ॥ સર્વ ભયથી સઘ મુકાય ॥૪૫॥ ॥ વલણ ॥ મુકા-
ય માંણી શીવ પ્રસાદે ॥ કલ્પો શીવસ્તોત્રનો મહીમાયરે ॥ ગુલાખખા મુજો માન કરે ॥
પુર્ણ આડત્રીસમે અધ્યાયરે ॥૪૬॥ ॥ ઇતીશ્રી ॥

અધ્યાય ૩૯ મો.

॥ ૩૭૭ ૧ હું ॥ ॥ રાગ દેશાખની ચોપાઈ ॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ
ઉવાચ ॥ શીવને સ્તવી ભક્તિ સહીત ॥ ગીરી મધુમકવાદી અર્પીત ॥ પછી
મુની પુજા પ્રેમે કરી ॥ શીવના પાર્શ્વ પુંજ્યા કરી ॥૧॥ તેહેવે ત્યાં આવી મૈનકા રા-
ણી ॥ વટમુજે દીડા મુજ પાણી ॥ પ્રસનાનન પુરણ કામ ॥ મુની મહે રાજે પ્રદ્ધામ
॥૨॥ ઉર્કુગણ મહે દીજરાજ ॥ તેમ શોભે શીવમહારાજ ॥ માહા હાલાદકારી સ્વરૂપ ॥
કોટી કંદર્પ કાન્તિ અનુપ ॥૩॥ વૃક્ષાવસ્થા યોતે ત્યાગ કરી ॥ યુવાવસ્થા મહાદેવ
ધરી ॥ અતિ સુંદરતા ત્રીપુરાશી ॥ ચોશીતા ચીત આહર્ણીકારી ॥૪॥ કામાતુર ને કામ
સ્વરૂપ ॥ પુત્રને જેમ માખાપ રૂપ ॥ વિશ્વવને માહા વિશ્વ સ્વામી ॥ સૈવને શીવ
અંતરયામી ॥૫॥ સાક્તને શક્તિરૂપ મહેશ ॥ ભાનું ભક્તને યોતે દીનેશ ॥ કુદને કાળરૂપ
સંહર્તા ॥ સાધુજનને પાલણ કર્તા ॥૬॥ શ્વેતરાજે વૃષભ વાહન ॥ ભુતગણ નૃત્યકારી

જન ॥ અદ્વિધામ શીવ દરસન ॥ જોઈ મેનાદી અર્વ પ્રસન ॥ ૭૭ ॥ કો પુલકાંચીત હરને જો-
 ઇ ॥ કામાતુર મુર્છિત થઈ કોઈ ॥ નિંદેકાંન્ત કહે શીવ ધન્ય ॥ કોઈ મને કરે આલીંગ-
 ન ॥ ૮૮ ॥ કોઈ જોઈ વારંવાર વદન ॥ વસ્ત્રે કરે મુખ આચ્છાદન ॥ કો કહે અહ ન જાણું
 કદા ॥ શીવ સમીપ રહું હું સદા ॥ ૯૯ ॥ કરે વિવિધ કામના મન ॥ સહ કહે પાર્વતીને ધ-
 ન્ય ॥ જેનાં શીવ સ્વામી કહે કોઈ ॥ સ્ત્રીગણ સહ મેનકા જોઈ ॥ ૧૦૦ ॥ નમી શીવને ગ-
 ઇ ભવન ॥ શૈલે પ્રણમી કયું ગમન ॥ બેશી એકાંત મેનાં જીરીસ ॥ કરે વિચાર જહાંછે
 ઇસ ॥ ૧૧૧ ॥ ત્યાંહા મોકલીએ માહાદેવી ॥ જઈ આવે શીવને ત્યાં સેવી ॥ પાર્વતી શુ
 સખી ગણુમંગ ॥ કરી વેશ મનોહર અંગ ॥ ૧૨૧ ॥ પરમપ્રીય કૈલાસાધીપ ॥ ગઈ ગીરીજ
 શીવ સમીપ ॥ જઈ જોયા સીવા નિજકાંત ॥ પ્રસંનનાન શંકર શાંત ॥ ૧૩૧ ॥ મદસિણા
 કરી સમસતી ॥ હૃષી પ્રણમ્યા દેવાધીપતિ ॥ જાણ્યું અનન્ય ભાવ સંકર ॥ પોતે સર્વજ્ઞ
 પરમેશ્વર ॥ ૧૪૧ ॥ સુંદર પામ સુંદરી પતિ ॥ મારે આસીરવાદ એ સતી ॥ સૌભાગ્ય વૈભવ
 તે અપાર ॥ થશે સ્વામી સહ નીરધાર ॥ ૧૫૧ ॥ તવ પુત્ર હોશે મુખદાન ॥ ગુણ નારાય-
 ણને સમ્માન ॥ તવ પુંજ હોશે શ્રેષ્ઠ ત્યાંહી ॥ જગદંખીકા ત્રીલોક્ય માંહી ॥ ૧૬૧ ॥ તને
 પુંજે ન જન સદાય ॥ તેને સરવત્ર સીધી થાએ ॥ દેવમંત્ર ગુરૂ તીર્થ સ્નાને ॥ તેહેવી
 સીધી હોય તવ ધ્યાને ॥ ૧૭૧ ॥ ॥ વસણ ॥ ॥ ધ્યાને સીધી થાએ એમ
 કહી ॥ અદ્વિ જોતી મનેહર વ્યાયરે ॥ વ્યાઞ ચર્મે ચોગઆસન કરી ॥ મહા ચોગેંદ્ર શંકર
 શયરે ॥ ૧૮૧ ॥ ॥ કહું ર જી ॥ ॥ રાગ ધનાશ્રી ॥ ચરણ
 પ્રસાળી ભક્તિમાનજી ॥ દેવી પાદોદક કરે પાનજી ॥ અર્ધ્ય મુરમુરી જીજ અર્પીતજી ॥
 ચંદન કસ્તુરી કુંકુમ સહીતજી ॥ ૧૯૧ ॥ ॥ ઢાળ ॥ સહીત અર્પી વિવિધ
 પુંજ ॥ દેવી કરે મુદમન ધારીજી ॥ મહા મીષ્ટ સ્વાદિષ્ટ નૈવેદ્ય ॥ ધરે હરને સૈલકુમા-
 રીજી ॥ ૨૦૧ ॥ ગળે ગરલ માલતી માળા ॥ રત્તદીપ મુક્યાંછે સમારીજી ॥ ઉતમ કુપવસ્ત્ર
 ફૂલેભ ॥ કાંચન અગ્નેપવિત ધારીજી ॥ ૨૧૧ ॥ સ્નાનાર્થ મુગંધી શીતંજી ॥ દેવી હસ્તે કરે
 અર્પણજી ॥ સહર્ષ તાંબુળ મનોહર ॥ સુંદર રત્નસાર લુણજી ॥ ૨૨૧ ॥ સોહસોપચાર
 કરી દેવી ॥ વારંવાર કરેછે નમનજી ॥ શીવ પ્રસંનાર્થ સીવા પોતે ॥ પરમેશ્વરી કરે સ્ત-
 વનજી ॥ ૨૩૧ ॥ સ્તુતી કરતી પાર્વતી તજી ॥ ગયા સ્વસ્થાન ત્રય નયનજી ॥ રૂપ ચોવન
 ગર્વ તજીને ॥ પાર્વતી થઈ દર્પ મોચનજી ॥ ૨૪૧ ॥ નહીં જાણું પીતુઅહ મત્ત્ય ॥ પાર્વતી
 લજ્જા મનમાં કરીજી ॥ સ્વપ્નખી નીવારણ કરતે ॥ ચાલી વન તપ મન ધરીજી ॥ ૨૫૧ ॥
 સખી સર્વે શોક વિવ્રજી ॥ મહુચરી નેત્ર ભરે નીરજી ॥ માતા નિવારણ નહિ માની ॥
 દેવી ગઈ સ્વર્ગ નદી તીરજી ॥ ૨૬૧ ॥ એ પ્રકારે કહ્યું મે સર્વે ॥ દેવી પાર્વતી દર્પ મોચન-
 જી ॥ માહાગુહ ચરીત્ર રાધીકા ॥ હવે શું સાંભળવાછે મનજી ॥ ૨૭૧ ॥ ॥ વસણ ॥

મન સદા માહા લક્ષ્મણનું ॥ કૃષ્ણ કથા વિષે ખડુ ધાયરે ॥ કૃષ્ણ કૃપાથી માન કહે
થયા ॥ આગણુચાળીસમો અધ્યાયરે ॥૨૮૧ ॥ ઇતીશ્રી ॥

અધ્યાય ૪૦ મો.

॥ કંઠકું ૧ કું ॥ ॥ રાગ માડની ચોપાઈ ॥ ॥ શ્રી રાધીકા
ઉવાચ ॥ અપુર્વ આશ્ચર્ય ચરિત્ર ॥ એ મેં સાંભળ્યું નાથ વિચિત્ર ॥ ગુડ પી-
યુસ જ્ઞાન કારણ ॥ કૃષ્ણ સંક્ષેપે કૃત્યું ધારણ ॥૧॥ એ વિસ્તારે સાંભળવા મન ના વિસ્તા-
રી નાથ કરો કથન ॥ શું શું કઠિણ તપ પાર્વતી ॥ કરી શું શું વર પામી સતી ॥૨॥
પાર્વતી શીવવિવાહ હરી ॥ તેમને કહો નાથ વિસ્તરી ॥ સંભોગ પ્રાર્વતી ત્રીજોચન ॥
કહો કૃષ્ણનું કૃષ્ણમોચન ॥૩॥ દંપતિ વિરહ કૃષ્ણાગાર ॥ કૃષ્ણ કહો મીલનપ્રકાર ॥
અગ્નિ જ્વાળા વીસ જ્વાળા સહે ॥ વિરહ જ્વાળે દંપતિ દહે ॥૪॥ રાધીકાનાં સાંભળી
વચન ॥ કહેવા આરંભે શ્રી ભગવન ॥ કૃષ્ણ સાંભળી વીરહ વાત ॥ કેમ સહસે વિરહ
સાક્ષાત ॥૫॥ એમ વિચારે માયા અધિસ ॥ કહે કૃપાસિંધુ જગદિસ ॥૬॥ ॥ શ્રી
કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ પ્રાણવલ્લભ સુણુ રાધીકા ॥ પ્રાણાધી દેવી તું પ્રાણાધીકા ॥
વડમુળ વિષે રૂદ્ર સ્થીત ॥ સતી ગઈ તપ ઇચ્છાન્વીત ॥૭॥ જઈ સ્વર્ગ નદી કરી સ્ના-
ન ॥ મને જપે માહા મુદવાન ॥ વર્ષ એક કઠિણ અનાહાર ॥ જગદંબા તપેછે અપાર
॥૮॥ સહે વન્હી ઉનાળે ચોપાસ ॥ મધ્ય યેસી જપે અવિનાસ ॥ કરી સ્મસાને ચો-
ગઆસન ॥ શીળા પ્રષ્ટે જપે ભગવન ॥૯॥ સીત જળમાં પ્રવેસી રહે ॥ હિમ નીસદીન
દેવી સહે ॥ ઉગ્ર તપ કૃત્યું એ પ્રકાર ॥ પામી નહિ સીવ વિશ્વાધાર ॥૧૦॥ સોચયુક્ત
અગ્નિકુંડ કરી ॥ કરવા પ્રવેસ ઇચ્છા ધરી ॥ અગ્નિકુંડ પ્રવેસતી સતી ॥ જોઈ આવ્યા
શીવ ઉમાપતી ॥૧૧॥ અંગ વામન વિમ સ્વરૂપ ॥ ખાળરૂપ ધર્યુંછે અનુપ ॥ પ્રજ્વળીત
તેજ સુખકારી ॥ કુંડ છત્ર જટા શીરધારી ॥૧૨॥ સુક્લ ઉપવિત સુક્લાંખર ॥ સ્વેત
પુષ્પમાળા ઉરધર ॥ નીરજને ખાળક જોઈ કરી ॥ હસીતે મન આનંદભરી ॥૧૩॥
તેને તેજ તે ઝંખીત મન ॥ પુછે થઈને દેવી પ્રસન ॥ તમો કોણછો શીસુસ્વરૂપ ॥ સ્થીત
સમીપ આનંદ રૂપ ॥૧૪॥ મારા મનને આનંદકારી ॥ એમ પુછેછે સૈલકુમારી ॥ હસ્યા
સાંભળી તે પ્રત્યે જાણુ ॥ બોલ્યા શ્રવણાખત તે વાણુ ॥૧૫॥ ॥ સંકર ઉ-
વાચ ॥ હું તપસ્વીહું વિમ કુમાર ॥ ઇચ્છાએ રૂંડે હરી આધાર ॥ કોણુ તું
તપ કરે સુંદરી ॥ કોના કુળ વિશે અવતરી ॥૧૬॥ કોની કન્યા તું શું તારું નામ ॥
ફળદાતા તું પુરણ કામ ॥ કોણુ કારણુ તું તપકારી ॥ તપરાસી પોતે દેહ ધરી ॥૧૭॥
કમળસાણુ તું કૃપા કરે ॥ શોક શિક્ષાર્થ તપ આચરે ॥ પોતે છે માહા તેજ સ્વરૂપ ॥

ઇશ્વરી મુળ પ્રકૃતીરૂપ ॥૧૮॥ ભકત ધ્યાનાર્થએ કૃપા કરી ॥ ધરણીપર તે દેહ ધરી ॥
 કે તું ત્રીલોક લક્ષ્મી અનુપ ॥ સનાતનતું સંપતીરૂપ ॥૧૯॥ કે તું જગદંબીકા મુરતી ॥
 કે સાવીત્રી કે તું સરસ્વતી ॥ એમાં કોણછે તું સુખકારી ॥ બુદ્ધિ તર્ક શકે નહિ મારી
 ॥૨૦॥ જે કો હોય તે હો કૃપાવાન ॥ મને કલ્યાણી થા તુષ્ટ માન ॥ સતી તવ પ્રસ-
 જ્ઞતા કરી ॥ હોય પોતે પ્રસન્ન શ્રી હરી ॥૨૧॥ પ્રતિવૃત્તા તુષ્ટ થએ સતી ॥ તુષ્ટે નારા-
 યણ જગપતી ॥ ઇશ તુષ્ટે જગ ત્રય તુષ્ટ ॥ મુળ સાંચે શાખા જેમ પ્રુષ્ટ ॥૨૨॥ સીમુ
 વચન સાંભળી કરી ॥ હસી બોલી તે પરમેશ્વરી ॥ કર્ણ પીયુષ તુલ્ય વચન ॥ શીમુ
 પ્રત્યે તે મન પ્રસન ॥૨૩॥ ॥ પાર્વતી ઉવાચ ॥ લક્ષ્મી આદી હું ન
 સત્યવાણુ ॥ જન્મ સૈલ્ય ગ્રહે મમબાણુ ॥ પુર્વ દક્ષગ્રહે જન્મી હતી ॥ હર કામીની હું
 કહે સતી ॥૨૪॥ યોગાગ્નિએ દેહ પરહરિ ॥ મમતાતે સ્વામી નીંદા કરી ॥ થઈતી
 આજન્મે પ્રાપ્ત કપાળી ॥ મને તણ ગયા રૂંડમાળી ॥૨૫॥ શીવ જવેથી લજ્જિત
 મન ॥ તપ કરણુ આવી હું વન ॥ ઉગ્ર તપ તપી પવિતર ॥ પ્રાપ્ત થયા નહિ મહેશ્વર
 ના રૂંડા ॥ અગ્નિ પ્રવેશ કરવા ચીત ॥ તવ જોઈ રહી ક્ષણુસ્થીત ॥ તમો જાએ હું પ્રવેશ
 કેરું ॥ અગ્નિ વિશે દેહ પરહરું ॥૨૬॥ કરું કામના પુરણુ વિમ ॥ હરસ્વામી પામુ
 જેમ ક્ષીપ્ર ॥ જન્મ ધરું હું જઈને જ્યાંહાં ॥ નીજ સ્વામી પામું શીવ ત્યાંહાં ॥૨૮॥
 પ્રાણાધીક પ્રીય વિભુ શાન્ત ॥ જન્મોજન્મ ઇચ્છા શીવકાન્ત ॥ એમ કહી પ્રવેસે પા-
 વૃતી ॥ વિમ વારે વારંવાર સતી ॥૨૯॥ દેવી પેસતાં વન્હી તે થળ ॥ તપ પ્રસાદ થયા
 શ્રીતળ ॥૩૦॥ ॥ વલણુ ॥ શીતળ મધ્યે ક્ષણીક રહી ॥ બાહાર
 નીકળી પરમેશ્વરીરે ॥ રાધીકા સાંભળ કૃણુ કહે ॥ તે પ્રત્યે બોલ્યા શંકર કરીરે ॥૩૧॥
 ॥ કડવું ર જીવું ॥ ॥ રાગ રામગ્રી ॥ ॥ માહાદેવો વાચ ॥ હે
 દેવી બોલ માન્યો નહિ મારોજી ॥ એકું અર્થ થયા નહિ તારોજી ॥ દગ્ધ થયા નહિ
 તવ દેહજી ॥ મનવાંચીત પામી ન તેહજી ॥૩૨॥ ॥ ઠાળું ॥ તે ન થયું
 મન ઇચ્છાતવ ॥ શીવ કરવાને ભરતાર ॥ દેહ રહિત તે કેમ થાએ ॥ દેવી કર તું મન
 વિચાર ॥૩૩॥ જાતું સીએ પિતુગ્રહ પ્રત્યે ॥ જોસે ત્યાં તું શીવ વિશ્વસ્વામી ॥ મારે આ-
 શીસે તપે તાહારે ॥ પ્રાપ્ત શંકર અંતર્યામી ॥૩૪॥ પાર્વતીને એમ કહી વિમ ॥ ત્યાંહાં
 થયા તે અંતરધ્યાન ॥ પિતુગ્રહ પ્રત્યે ચાલ્યાં દેવી ॥ સમરી ને શીવ ભગવાન ॥૩૫॥
 પાર્વતીનું આગમન સુણી ॥ મેનકા સહસૈલ્ય રાજન ॥ પ્રેમ વિબ્હળ થઈ તે ચાલ્યાં ॥
 આગળ કરીને દીવ્ય પૈમાન ॥૩૬॥ રાજ મારગે મંગળ ઘટ ॥ થાપ્યા કસ્તુરી કુંકુમા-
 ન્વીત ॥ ચંદનાગર રૂપ પત્રવ ॥ કંદળી સ્થંભ બહુ રોપીત ॥૩૭॥ બ્રહ્માણુ મુનીને બ્રહ્મ-
 ચારી ॥ નદ નૃત્ય આદિ બહુ જંત ॥ પુરોહિતાદિ સંયુક્ત સર્વે ॥ કરે મંગળધ્વની

અનંત ॥૩૮॥ નાના પ્રકાર વાણંત વાજે ॥ રેણું ચંદનાન્વીત સીંદુર ॥ નગર પ્રવેશ કરે
 દુર્ગા ॥ જોતિ શોભીત પિતા પુર ॥૩૯॥ હરસામુપલ કાન્વીત સખી ॥ પ્રસન્ન આવી
 કરે પ્રણામ ॥ વત્સ વત્સેતી કહી જોલાવે ॥ મેમે આસીશ દે સુખધામ ॥૪૦॥ પછી
 રથે બેસી કરી દેવી ॥ હરખી ચાલી નીજ મંદીર ॥ મંગળ ગાન કરે અમંગળ ॥ દે
 આસીશ વિપ્ર વરધીર ॥૪૧॥ બ્રાહ્મણ બંદીને થન આપે ॥ સૈલેદ્ર માહામન આનંદ ॥
 મંગળા સીસ કરે બ્રાહ્મણ ॥ દૈ આસીશ બંદી ભણે હંદ ॥૪૨॥ નીજ કન્યા સહ એ
 પ્રકારે ॥ નીજ મંદીરે સૈલ્ય રાજન ॥ સુખ નિવાસી રહ્યાં સરવે ॥ માહાહર્ષી નીરભર
 મન ॥૪૩॥ એક સમય તપ કરવા ॥ ગીરી ગચો સ્વર્ગ નદી તીર ॥ મેનકા કન્યા સહ
 બેઠાં ત્યાં ॥ આવ્યો ભીક્ષુક ગાન ગંભીર ॥૪૪॥ વામહસ્તે શૃંગને દક્ષિણે ॥ ડમરૂ
 ભસ્માંગ જટાવાન ॥ વૃદ્ધ પ્રષ્ઠ કંઠા રક્ત વસ્ત્ર ॥ સુપ્ત કંડ મનોહર ગાન ॥૪૫॥ મારા
 ગુણનું ગાન કરેને ॥ કરે નૃત્ય મનોરમ જાણ ॥ ક્ષણ ડમરૂ વગાડે ક્ષણ ॥ નાદ કરે
 શૃંગ નીરવાણ ॥૪૬॥ આવ્યાં નગરનાં ખાળ ખાળી ॥ હર્ષ વિવ્હળ પ્રહં યુવાન ॥ સાં-
 ભળી ગાનતાન સુંદર ॥ સૌ સહસા મુર્છીતવાન ॥૪૭॥ મુર્છા પામી ત્યાં જોઈ દુર્ગા ॥
 હૃદયે દીકું શંકર૩૫ ॥ ત્રીશુળ પટીધર શંકર ॥ વ્યાગ્ર ચર્ચાંગધર અનુપ ॥૪૮॥ વિભૂતી
 ભુષણ માળ અસ્તી ॥ માહા પ્રસન્ના નન લોચન ॥ પંચવક્ત નાગ ઉપવિત ॥ વર માગ
 તું કહે પ્રસન્ન ॥૪૯॥ હૃદયસ્થ હર જોઈ કરી ॥ દેવી માનસી કર્યા પ્રણામ ॥ વર મા-
 ગ્યો તમો મારા પતી ॥ થાઓ મહેશ્વર સુખધામ ॥૫૦॥ વર આપી શીવ થયા ત્યાંથી ॥
 અલ્પ પોતે અંતરધ્યાન ॥ હૃદય વિશે ન દિઠા ત્યારે ॥ થઈ માહાદેવી ચેતનવાન ॥
 ૫૧॥ ચક્ષુ ઉઘાડી જુએ સનમુખ ॥ ભીક્ષુક કરે નૃત્ય સંગીત ॥ ભીક્ષુકને ભીક્ષા આ-
 પવાને ॥ મેનકા ઉઠી તે સહ પ્રીત ॥૫૨॥ સ્વર્ણપાત્ર રત્ન ભરી લાવી ॥ ભીક્ષા આપવા
 કારણ જાણ ॥ તે કહે અન્ય ભીક્ષા ન ગ્રહું ॥ ભીક્ષા દુર્ગા આપ કહે વાણ ॥૫૩॥
 એમ કહીને નૃત્ય કરવા ॥ લાગ્યો કૌતુકી ભીક્ષુક જન ॥ મેનાં તેનાં વચન સાંભળી ॥ થઈ
 ક્રોધીત વિસ્મય મન ॥૫૪॥ તીરસ્કાર બહુ કર્યો તેને ॥ દુર કરે કુલાષણકારી ॥ પત્નિ
 ત્રીલોક નાથ શીવની ॥ યજ્ઞ માગે ગીરીસકુમારો ॥૫૫॥ એટલામાં તાહાં તપ કરી ॥
 અહર્હર્ષ આવ્યો ગીરીશ્વર ॥ દીઠો ભીક્ષુક રથો આંગણે ॥ સુંદર સ્વરૂપ મનોહર ॥૫૬॥
 નારાયણાર્ચિ ગંગા તીરે ॥ ધ્યાનસ્થ વિચારે શોકાતુર ॥ મેનાં મુખથી વાત સાંભળી ॥
 હસીને થયો તે કોપાકુર ॥૫૭॥ આગન્યા કરી નીજ શેવકને ॥ બાહાર કરે ભીક્ષુકને
 દુર ॥ હેવે હિમાલય ત્યાં દીકું ॥ ચતુર ભુજ રૂપ તે પુર ॥૫૮॥ સુશોભીત કીરીટ કુંડ-
 લ ॥ ઘનરયામ ખીતાંબર ધર ॥ ભક્તાનું ગ્રહકારી પ્રભુજી ॥ પ્રસન્ન આનન મનોહર ॥
 ૫૯॥ ચંદનાંગ લેપન સુંદર ॥ જે પુંજ કાળે કહ્યું પુજન ॥ ધ્રુવ દીપ નૈવેદ્ય સરવે ॥

તે મત્તે દીકું સૈલ્યરાજન ॥૬૦॥ કાણમાં દિલુજ રૂપ દીકું ॥ કરમાં મોરલી સુશોભીત ॥
 ગોપ વેસને કીસાર વય ॥ સુંદર વનમાળા લુપિત ॥૬૧॥ મયુરપીછ મુકુટ શીશ ॥ રત્ના-
 લંકાર રાજીત તન ॥ ઘનશ્યામ ને પીત વસન ॥ રાજે સર્વાંગ લીમ ચંદન ॥૬૨॥ કાણુ-
 માં દિકા ચંદ્ર શીખર ॥ પોતે રોકર ત્રીશુળધારી ॥ વ્યાગ્ર ચર્માંખર અસ્તી માળા ॥ રાજે
 વિભૂતિ સર્વાંગકારી ॥૬૩॥ નાગ ઉપવિત જટાધારી ॥ શૃંગ ઉમર રાજીતકર ॥ પંચવક્ત
 હરિ જપજપે ॥ ત્રીલોચન રાજે મનોહર ॥૬૪॥ કાણુમાં વિદ્યાતા રૂપ દીકું ॥ ચતુર્મુખ
 જપે હરિનામ ॥ કાણુમાં સુર્ય રૂપ દીકું ॥ શ્રી ત્રીગુણાત્મક સુંદર ધામ ॥૬૫॥ અગ્નિ
 રૂપ મજ્જવળીત તેજ ॥ ને ચંદ્રરૂપ હાલ્લાદકારી ॥ જોયું તેજરૂપ નીરંજન ॥ નીલીમ
 નીર્ગુણ નીરાકારી ॥૬૬॥ ॥ વલણ ॥ નિરાકારનાનાં રૂપ એવાં ॥
 જોયાં સ્વેચ્છામય સુખ ધામરે ॥ હર્ષાંશુ પુલકાંગ સૈલ્યંદ્ર ॥ કર્યાછે ઉડવત પ્રણામરે ॥
 ॥૬૭॥ ॥ કડવું રૂ જી ॥ ॥ રાગ માડની દેશી ॥ ભક્તિયુક્ત પ્રદક્ષી-
 ણા કરીરે ॥ નમે વારંવાર હર્ષ ભરીરે ॥ જોયું ભીક્ષુકનુ મુળ રૂપરે ॥ ગયા માયા રચીત
 રૂપરૂપરેનાદટા ॥ લુલ્યા નાનારૂપ દર્પણ નરે ॥ ભીક્ષા દુર્ગા યાચે ભીક્ષુજનરે ॥ અન્ય
 યાચનાન મારે મનરે ॥ માન્યું નહિ તે સૈલરાજનરે ॥૬૮॥ ભીક્ષા ગ્રહી નહિ કાંઈ
 આનરે ॥ થયો ભીક્ષુક અંતરધ્યાનરે ॥ ત્યારપછી થયું મન જ્ઞાનરે ॥ મેનકાને સૈલ
 રાજનરે ॥૬૯॥ આવી ગયા સ્વપ્રવત ઇશરે ॥ આપણને પંચી જગદીસરે ॥ બેહુની
 ભક્તિ શીવપર પુરેરે ॥ દેખી વિચારે શઙ્કાદિ મુરેરે ॥૭૦॥ વિનવિએ ગુરૂ માહારાજરે ॥
 હીમગ્રહે મોકલવા કાજરે ॥ જઈ ગુરૂને પ્રણામ કરીરે ॥ કહ્યું સર્વ વૃતાંત વિસ્તરીરે ॥
 ॥૭૧॥ હિમાલય ગ્રહ પરવરેરે ॥ સુગ પાણી નીંદા જઈ કરેરે ॥ દુર્ગા પીનાકીનું
 ધ્યાન ધરેરે ॥ તે વિના નહીં અન્યને વરેરે ॥૭૨॥ જ્યારે હિમાલય કન્યાદાનરે ॥
 આપે કરી શીવને સનમાનરે ॥ મોક્ષ પામશે સૈલેસ જ્યારેરે ॥ જૂશો રતન વસુંધર ત્યા-
 રેરે ॥૭૩॥ એવા દેવતાં સુણી વચનરે ॥ કાને હાથ દીધા ગુરૂજનરે ॥ નહિ કર્યું કહેવાને
 માનરે ॥ ગુરૂ કરે નારાયણ ધ્યાનરે ॥૭૪॥ દેવ પ્રત્યે બોલ્યા ગુરૂરાયરે ॥ એમ કેમ
 કરીને તે થાયરે ॥ વેદ વેદાંગજ્ઞા તાછે હરેરે ॥ હરિભક્ત માહા માયાપરે ॥૭૫॥ ॥ બ-
 હસ્પતી ઉવાચ ॥ હે દેવ સાંભળો મારી વાણરે ॥ તમે સ્વારથ સાધક જાણરે ॥
 નીતીસાર એ વેદાક્ત વાણીરે ॥ પરીણામ સદા સુખ આણીરે ॥ હર કેસવજીવ દેવ-
 તારે ॥ બ્રાહ્મણ ગુરૂને પતીવૃત્તારે ॥ યતિ ભીક્ષુકને બ્રહ્મચારીરે ॥ એને જે જન નીંદીત
 કારીરે ॥૭૬॥ કાળસુત્ર વિશે પચે જનરે ॥ યાવતચંદ્ર ત્રીલોક્ય લોચનરે ॥ ભક્તીત માહા
 કીટ નીકરે ॥ શબ્દ કરે તે થઈ કાતરે ॥૭૭॥ દુર્ધાલકમ્બી વળી સરસ્વતીરે ॥ ગીતા
 ગુણશી ગંગા પાર્વતીરે ॥ વૃત તપ પુંજ મંત્રનુપરે ॥ એને નિંદે પડે અંધકુખરે ॥૭૮॥

સર્વઅંત કીટ ભક્ષી તાનરે ॥ કરે શબ્દ સદા ભયવાનરે ॥ વિરનુ ભક્તિ પ્રદશાસ સૃતિરે ॥
 રેશીકેસ નીંદે જે કુમતીરે ॥ ૮૨ ॥ કૃષ્ણમિયા રાધાગોપી નીંદીતરે ॥ માહો ધીર નરકે
 આપીતરે ॥ નરકે પડે શીવ નિંદકારીરે ॥ સુરા માહોદેવ ત્રીપુરસીરે ॥ ૮૩ ॥ શીવને દક્ષ
 મુતાં અપીતરે ॥ તે હર નિંદકણ માપીતરે ॥ તત્ સાંપ્રત્ય મુખરાસરે ॥ નુચ લાભ
 થયે સ્વર્ગવાસરે ॥ ૮૪ ॥ તમે જાઓ સૈલગ્રહ સુરરે ॥ જઈ મનેચ્છીત કરો પુરરે ॥ શીવને
 સૈલ મુતાં અર્પસરે ॥ તેને નીચે આક્ષ માત્ર યશેરે ॥ ૮૫ ॥ સમ ત્રયષિ આવશે નગ
 ગેહરે ॥ કરશે યોધ સૈલને તેહરે ॥ દુર્ગા વરસે પીનાક પાણીરે ॥ ગુરુએ કહી દેવને
 વાણીરે ॥ ૮૬ ॥ પછી દેવ ગયા નીજસ્થાનરે ॥ રાધા પ્રત્યે કહે ભગવાનરે ॥ કહે માન
 મુણે પ્રેમ આણીરે ॥ નૃપ નારાયણ સહ રાણીરે ॥ ૮૭ ॥ ॥ વલણ ॥ સભા
 સહ સવણ કરે ॥ રાધા કૃષ્ણ કથા ॥ મુખદાયરે ॥ પાવન કથાનો થયો પુર્ણ ॥ ચાલી-
 મમો અધ્યાયરે ॥ ૮૮ ॥ ॥ છીતીશ્રી ॥ ॥ બ્રહ્મ ॥

અધ્યાય ૪૧ મો.

॥ કંડવું ૧ હું ॥ ॥ રાગ સામેરી ॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥
 વિચારીને દેવ દેવાધીપતિ ॥ સર્વ ગયા પ્રદાને સમીપતિ ॥ જઈ કુંડું સર્વ નીવેદનંતિ ॥
 જગસ્રષ્ટીને સુર રાજનંતિ ॥ ૧ ॥ ॥ દાજ ॥ ॥ દેવા ઉવાચ ॥ જગ
 જનસૃષ્ટા તમે સ્વામી ॥ રતનાધાર હિમાલય જાણ ॥ જ્યારે તે પામશે આક્ષ ત્યારે ॥
 ભુરત્નગર્ભા ક્યાંથી નીરવાણ ॥ ૨ ॥ ભક્તિએ શીવને મુતાં આપી ॥ નારાયણ સાંપ્રત્ય
 માપીત ॥ જઈ તમે કરો શીવ નીંદા ॥ સૈલ ગ્રહ તાત સર્વ પીત ॥ ૩ ॥ વચન સાં-
 લજી અમરના ॥ તે પ્રત્યે યોધ્યા વિદ્યાતા વાણ ॥ વચન નીતીમાર આધુર ॥ કર્ણ
 ઉત્તમ પીયુષ જાણ ॥ ૪ ॥ ॥ બ્રહ્મા ઉવાચ ॥ શીવ નીંદા હું ન કરી
 સકું ॥ સંપત નામકું કુંબકોસ ॥ આકલો શીવને કરે પોતે ॥ સુર નીજનીંદા નીરદોશ
 ॥ ૫ ॥ વાયક સાંભળી વિદ્યાતાનાં ॥ ગયા નીર્જર કરી પ્રણામ ॥ શીવે જઈને કૈલાસ
 વિશે ॥ સ્તવે તે શીવ સદા નીજામ ॥ ૬ ॥ સર્વ નીવેદન કુંડું શીવને ॥ હંસી આજ્યા ક-
 પાણુ પુસરી ॥ દેવ મુદીત ગયા મંદીર ॥ ઇચ્છીત સીદ્ધી આનંદકારી ॥ ૭ ॥ હિમાલય
 બેઠો સભા મધ્યે ॥ અંધુવર્ગ પાર્વતી સહીત ॥ એટલામાં શીવ વિમ રૂપે ॥ આજ્યા ત્યાં
 સહસ્ર હસાન્વીત ॥ કંડ છત્રને વસ આજીત ॥ તીલક ઉજ્જવ્ય શેષે ભાલ ॥ સાળી
 મામ સ્વમજો ધારણ ॥ કરમાં સુખ સ્ફટીક માથા ॥ લો વિમ બેઠને ઉડ્યા તે નીમે ॥
 સભા સહજીરી હિમધામ ॥ કંડવત પડ્યા મહી વિશે ॥ ભક્તિ પુર્વક કર્યા પ્રણામ ॥ ૧ ॥
 મને ભગાડી છે પાર્વતીને ॥ જોને વિમે તે દીધું આચીરા ॥ મધુ મહાવટિ લઈ મીમે ॥ સૈભ

મીતે પુંજ્યા વિમ ઇરા ॥૧૧॥ પુછે કુશળ સૈલરાજન ॥ વિમ કોણુ તમે માહારાજ ॥ વિ-
 મેદ્ર કહે સાંભળ સર્વે ॥ કહું સહ આદર ગીરીરાજ ॥૧૨॥ ॥ આજણુ ઉવાચ ॥ શાંતવૃત્તીયે
 જ્યુધરાણી ॥ સદા સર્વજ્ઞ ઇચ્છાચારી ॥ જાણ્યું શીવને આપવા ઇચ્છે ॥ પદ્મા તુલ્ય તું નીજ
 કુંભારી ॥૧૩॥ નીરાશ્રય અરૂપ નીર્ગુણ ॥ અસંગ સદા સ્મરશાન ગામી ॥ હીમાં અમર
 વિભુતી ભુવણ ॥ ચોગી ભૂત પ્રેતાદીક ન્હામી ॥૧૪॥ વ્યાજગ્રાહી સ્વરૂપ જેતું ॥ નીર-
 ધનને નહિ નીકેત ॥ માહા દેવીછે પાર્વતીને તું ॥ આપવા કરે પ્રેમ સમેત ॥૧૫॥
 અતિવય હર વૃદ્ધતા છે ॥ નીર્વિત લવન ભીક્ષા માત્ર ॥ અવિકારી સંભુ નાગહારી ॥
 કન્યાદાન-ચોગ્ય નહિ પાત્ર ॥૧૬॥ મુતા આપશે તું સાંભળીને ॥ માહાજન તે કરશે
 હાસ ॥ લક્ષ સૈલાધીપ સૈલ તું છે ॥ કોન તર સમ શોભારાસ ॥૧૭॥ ઇંપતી મન વિચાર
 કરે ॥ જે મેં કહી તે સમજી વાણુ ॥ રાધીકા સામ્બળ કહું સદા ॥ રાગીને કુપથ્ય રૂચે
 જાણુ ॥૧૮॥ એમ કહી વીમ ગયા સ્થાને ॥ દુખી થઈ મેના માની સાચ ॥ આજણુનાં
 વચન સાંભળી ॥ હિમાલય પ્રત્યે જોલી વાચ ॥૧૯॥ ॥ મેનકા ઉવાચ ॥ સૈ
 લેન્દ્ર સાંભળો વાક્ય મારૂં ॥ કહું પરિણામ મુખકારી ॥ શોકાસુપુર નેત્ર તે કહે ॥ એને
 મુતા નહિ આપું મારી ॥૨૦॥ વિશય તણ વિષ ભક્ષ કરું ॥ અંખાગળે ખાંધી જાઈ
 વન ॥ ગ્રહી ગીરીજને ગઈ મેના ॥ કયું સયન કોપ ભુવન ॥૨૧॥ ॥ દેશી ફર ॥
 એવામાં પૃથ્વી વિષે પ્રમટચો ॥ તારકાસુર કુપ્પદાનજી ॥ અમર સરવે પીડયા તેણુ ॥ થયા
 દુખીત માહા ભયવાનજી ॥૨૨॥ ઇંદ્રાદિ સરવે ખત્રા પાસે ॥ જઈ પ્રણુમી કહેછે વૃતાં-
 તજી ॥ દેખી તારક દૈત્ય દુષ્ટનો ॥ કપા કરી વેહેલા આણુ અંતજી ॥૨૩॥ ત્યારે ત્યા ખત્રા
 પોતે જોલ્યા ॥ સહ આદિ પ્રત્યે વચનજી ॥ દૈત્યનો નાશ કરી શકે તે ॥ શિવ વિર્યથી
 ઉદભવ તનજી ॥૨૪॥ પણ તમે સદાછો સ્વારથી ॥ જાણુ નહિ ઇશ્વર ઇચ્છાયજી ॥
 રત્ન રક્ષાયે શંભુ પાસે ॥ સૈલગ્રહે કરાવી નીંદાયજી ॥૨૫॥ શંભુ સદાછે વૈરાગી પોતે ॥
 બેઠા કરે પરખલ ધ્યાનજી ॥ હિમાચળને મેનાંદુરગા ॥ થઈ રહ્યાછે માહા શોકવાનજી ॥
 ॥૨૬॥ શીવને અવીચળ થઈછે ॥ સમાધી લગ્ન કેમ થાયજી ॥ શીવ જાએ કાર્ય સીધી
 થાય ॥ ઇંદ્ર તેવો તું કરે ઉપાયજી ॥૨૭॥ વારતા સાંભળી મુંનાસીરે ॥ કરે વિચાર તે
 નીજ મનજી ॥ ત્યાંથી પ્રણુમી વિદાતાને ॥ સર્વે ગયા તે નીજ ભોવનજી ॥૨૮॥ કુત
 મોકલી કામદેવને ॥ તેડાવ્યો ત્વરાયે સુરપતિજી ॥ ઇંદ્ર આગનાએ મદનદેવ ॥ તુરત
 આવ્યો અમરાવતીજી ॥૨૯॥ સુરપતીએ મોકલ્યો તેને ॥ જ્યાં રહ્યાછે શ્રી માહાદેવજી ॥
 પંચસાયક સંયુક્ત આવ્યો ॥ ત્યાંથી કામદેવ તતખેવજી ॥૩૦॥ માહા પ્રસન્ન શ્રીમાન જો-
 તે ॥ જ્યાં સમાધી વિશે શીવરાયજી ॥ મદને જઈ જ્યેષ્ઠ ઇશ્વર ॥ સદા ભક્તજન મુખ
 ફાયજી ॥૩૧॥ શાંત ત્રીલોક્ય કાંત પ્રભુજી ॥ પ્રસન્ન વદન ચક્ર જાણુજી ॥ કામ અંત્રીકા

સ્થીત રહીને ॥ સ્વધનુષ સહ ધ્યું ખાણુ ॥૩૨॥ શક્તિ માર્યું શંકરપર ॥ હૃદય લાગ્યું
સર અમોગ ॥ આકાશવત નીરલીસ હર ॥ તેને જગાડયા ક્યું અચોખ્ખ ॥૩૩॥
સમીપ સ્થીત કામ કંપીત ॥ દેખીને મૃત્યુજય મહેશ ॥ સ્મરણ કરે સૌ દેવનું ॥
ભયાનુર સમરે સુરેસ ॥૩૪॥ સર્વ દેવતા ત્યાંહાં આવ્યા ॥ શંકર ભયે કંપીતમાન ॥
દીવ્યસ્તોત્રે કરી કરે સ્તુતી ॥ હરની નીરજર તેણે સ્થાન ॥૩૫॥ હરલાલ નેત્રથી
કોપાક્ષી ॥ પ્રગટીત મલય પ્રમાણ ॥ જવળીત ઉર્ધ્વશીખા દિપીત ॥ તેણે ભ્રમ થયો
કામ જાણ ॥૩૬॥ એક પામ્યા સૌ દેવ ત્યાંહાં ॥ આવી ભ્રમ થયો જાણી પતી ॥
વિલાપ કરે માહા દુખીત ॥ હર સનમુખ રહી રતી ॥૩૭॥ કંપીત થઈ દેવ સરવે ॥
પ્રસન્ન કરે ચંદ્ર શીખર ॥ રતી પ્રત્યે સૌ દેવ કહે ॥ કિંચિદ ભ્રમ ગ્રહણ તું કર ॥
૥૩૮॥ ભય તજ રતી અમો એને ॥ જવાડયું પામશે તું કરી ॥ હર કોપ નાશ થવે
થકી ॥ રાખ ધીરજ સોઠ પરહરી ॥૩૯॥ આસવાસના કરી રતીની ॥ દેવે ક્યું પ્ર-
હ્લાને જાણ ॥ વિધિએ વરીષ્ટને પ્રેરીઆ ॥ સૈલસને કવા બોધ વાણ ॥૪૦॥
ગીરી સમેતકા સહ પોતે ॥ કરે દુર્ગાનો શોચ અપાર ॥ સ્વજન મુંનીસહ સૈલ
બેઠો સભા મધ્યે એકવાર ॥૪૧॥ ॥ દેશી ઉપર પ્રમાણ ॥ એવામ.
ત્યાં વરીષ્ટ આવ્યા ॥ અરૂંધતી સહ સીધજન ॥ પ્રાણમી સૈલે આસન આપ્યું ॥ સોડસો
પચાર ક્યું પુજન ॥૪૨॥ રંધીઆદી સૌ સભા મધ્યે ॥ સુખાસને બેઠાછે મુનીશ ॥ અરૂં-
ધતી જઈ સીએ ક્યું ॥ મેનાં પાર્વતી ગ્રહપ્રવેસ ॥૪૩॥ ત્રવિ પૂતનીએ ત્યાં બેઠાં મેનાં ॥
ક્યું સયન શોક મુર્છિત ॥ તે પ્રત્યે સાધ્વી બોલી માધુર ॥ વાક્ય સાવધાનકારી હિત ॥
૥૪૪॥ અરૂંધતી ઉવાચ ॥ ઉઠ તું મેનાં તવ ગ્રહે હું ॥ આવી અરૂંધતી
કહે વાણ ॥ પીત્રને માનસી કન્યા મને ॥ મેનકા વધુ વીધીની જાણ ॥૪૫॥ અરૂંધતીનો
સ્વર સાંભળી ॥ મેનકા ઉઠી તે તતકાજ ॥ પ્રેમ ગ્રહ શીર નામ્યું તેને ॥ કમળા સમતેજ
વિસાળ ॥૪૬॥ ॥ મેનકા ઉવાચ ॥ પુર્વ જન્મનું પુન્ય પ્રગટ્યું ॥ મારે
ત્યાં આવ્યાં કૃપા અપાર ॥ મારું મંદીર ક્યું પાવન ॥ વિધિવધુ વસીષ્ઠની નાર ॥૪૭॥
એ પ્રકારે કહે મેનાં પ્રત્યે ॥ અરૂંધતી વાણ સુખસાજ ॥ જગત ઇશ્વરી તવ ગ્રહે ॥
આવી તેનાં દર્શણકાજ ॥૪૮॥ સ્વર્ણ પીઠ બેસાડયા સતીને ॥ ક્યું અર્ગ પાઘાદિ પુજ-
ન ॥ તેને જમાડીને પછી પોતે ॥ કન્યકા સહ ક્યું ભોજન ॥૪૯॥ શીવહેતુ નીતિ મેન-
કાને ॥ ત્યાં અરૂંધતી બોધીત વાન ॥ સૈલંદ્રને ત્રવિંદ્ર કહેછે ॥ બોધ પરિણામ સુખદાન
૥૫૦॥ ॥ ત્રવિ ઉવાચ ॥ સૈલંદ્ર સાંભળ વાક્ય મારું ॥ પાર્વતી આપી
થાતું સ્વમુર ॥ અચાચ તે પ્રયત્ને કરીને ॥ શંકર સદા સુરાદીસુર ॥૫૧॥ વિધિ પ્રાર્થના
થકી કરશે ॥ શીવ તવ કન્યાનું ગ્રહણ ॥ વળી તપતપી પાર્વતીએ ॥ પ્રતિજ્ઞા કરી હર-

સરણ ॥૫૨॥ તેથી નીશ્ચય વરજી શંકર ॥ એવાં સાંભળી ત્રરપિવચન ॥ કિંચિત્ ભય
 વિન્યાન્વીત ॥ તે મત્ય કહે સૈલરાજન ॥૫૩॥ ॥ હિમાલય ઉવાચ ॥ સીવને
 સુભરાજ સામગ્રી ॥ કાંઈ દેખુ નહિ મુનીનાથ ॥ નહિ આશ્રમ ન ઐશ્વર્યતા ॥ નહિ
 સ્વજન ખંધુનો સાથ ॥૫૪॥ તેથી એ આપવા ચાગ્ય નહિ ॥ નીલીમ ચાગીને કન્યાદાન
 ॥ વિધિ પુત્ર તમે સત્ય કહે ॥ તમને સદા ત્રીકાળી જ્ઞાન ॥૫૫॥ સમાન પાત્રને જોઈ
 કરી ॥ પીતા કન્યા આપે સુખરીત ॥ જો અચાગ્યે કરે મોહલોભે ॥ તો સતાન્દ
 નરક પ્રાપીત ॥૫૬॥ સુગ પાણીને આપવા કન્યા ॥ નહિ ઇચ્છે મુની મમ મન
 યથાચાગ્ય જે હોય તે કહે ॥ મને વિચારી ત્રરપિ વચન ॥૫૭॥ ॥ વલણ ॥
 વચન સુંણી હિમાલયનાં ॥ પછી વશીષ્ઠ વિધી નંદનરે ॥ વેદ વેદાંત વિજ્ઞાતા યોતે ॥
 તે વેદાકત વદે મુનીજનરે ॥૫૮॥ ॥ કડવું ને જી ॥ ॥ રાગ દશાખ-
 ની ચોપાઈ ॥ ॥ વસીષ્ઠ ઉવાચ ॥ લૌકીકવૈદીક ત્રીધા વચન ॥ જાણે
 શાસ્ત્ર અમલ હોયન ॥ શત્રુ વદે અસત સુધારી ॥ કહે પ્રાણીને અહીતકારી ॥૬૦॥
 ત્પરીણાશિ જન સુખદાય ॥ ધર્મવાક્ય સુચી શૈલ્યરાય ॥ સુધા કર્ણે સર્વ સુખાન્વીત ॥
 સત્યમારને હિત ઇચ્છત ॥૬૧॥ બ્રાહ્મ સંપત્તિ હીણ સર્વજ્ઞ ॥ સત્વજ્ઞાન સમુદ્ર
 નિમજ્જ ॥ કોણ કહેજે દુખી શંકર ॥ જેને કુખેર જેવા કીંકર ॥૬૨॥ સૃષ્ટિ જગુટીલીલા
 વિલાસ ॥ શ્રજે પાળેને કરે વિનાશ ॥ પરમાત્મા મકૃતિ પરેશ ॥ છો નિલીમ-નિર્ગુણ
 સર્વેશ ॥૬૩॥ લય વિષે એક અવિકાર ॥ વિભુ નિરાકારને સાકાર ॥ ત્રીધા મુર્તિ ધારે શ્ર-
 ણિકાજ ॥ બ્રહ્મા વિષ્ણુ શીવ માહારાજ ॥૬૪॥ બ્રહ્મા કર્યો બ્રહ્મ લોકવાસં ॥ ક્ષીર સાગરે
 વિષ્ણુ નિવાસ ॥ કૈલાસસ્થ શિવ નિરવાણ ॥ કૃષ્ણ વિભુતી સર્વે તું જાણ ॥૬૫॥ ધારી
 શ્રી કૃષ્ણ દ્વિધા સ્વરૂપ ॥ સ્થિત વૈકુંઠ ગૌલોક -ભુપ ॥ શ્રણિકાજ મકૃતિ નિર્માણ ॥
 માયા યાત્રી વિર્યાશ્રય જાણ ॥૬૬॥ તે થકી અંડ ઉદિત થાય ॥ માહા વૈરાટ તે મધ્ય
 કાય ॥ માહા વિષ્ણુ તેજે સુખદાન ॥ કૃષ્ણ સોડસાન્સ લગવાન ॥૬૭॥ નાલીપત્રે વિધિ
 ઉત્પન્ન ॥ ભાજ પ્રગટીત પંચાનન ॥ વામભાગે વિષ્ણુ પ્રગટીત ॥ સર્વત્ર આદિ માયા
 ઉદિત ॥૬૮॥ કૃષ્ણ મકૃતિ ઉદયકારી ॥ તેણે મુર્તિ ચતુર્વિધધારી ॥ લીલાઅંશે કરે તે
 શ્રજન ॥ કળા કરી બહુ વિધિજન ॥૬૯॥ રાધા કૃષ્ણ વામાંશ સંજાત ॥ મુખ્યદ્વલવ
 સરસ્વતિ માત ॥ વક્ષસ્થજોદ્ભવ શ્રી અનુપ ॥ દેવ તેજોદ્ભવ શીવા રૂપ ॥૭૦॥ દેવી
 સર્વ દાનવને હણી ॥ શ્રીય આપી અમરને ઘણી ॥ પછી કલ્પાંતરે ચાગમાતા ॥ દક્ષ
 ચાશીતા જઠરે જાતાં ॥૭૧॥ દક્ષે શીવને આપી માહાભાગ ॥ સ્વામી નિંદા સુણી દેહ
 ત્યાગ ॥ પીત્ર કન્યા મેળા તવનારી ॥ તેને જઠરે દેવી દેહધારી ॥૭૨॥ જન્મોજન્મ
 શિવા શિવનારી ॥ બુદ્ધિ રૂપાજ્ઞાન ઉદકારી ॥ સુખદાનન દુખ નીવારે ॥ જેના અસ્તિ

ભક્ત શીવધાર ॥૭૩॥ શીવને આપતું કન્યાદાન ॥ ભદ્ર હોશે તે શૈલ્યરાજન ॥ પ્રજા-
 પતિએ ખાંચા નિખંધ ॥ મેઢી શકે ન કોતે સમંધ ॥૭૪॥ શીવ વિવાહ સુર હર્ષિત ॥
 કુષ્ઠ તાહકાસુર પીડિત ॥ વિધિએ વિનવ્યા દેવકાજ ॥ છે કૃપાળુ શીવ માહારાજ ॥૭૫॥
 તપ સુતાતથે તપસ્થાન ॥ ત્યાંહાં આવ્યા દિજ ભગવાન ॥ વર આપી તેને આપી ધીર ॥
 ગયા પોતે તે નિજ મંદિર ॥૭૬॥ મને કહી વિધાતાએ વાણ ॥ જાઓ અરૂંધતિ સહ
 જાણ ॥ તમને યોધ કરવા વિસ્તારી ॥ શુરકાર્ય થવા સુખકારી ॥૭૭॥ નિજ ઇચ્છા
 કરી શૈલ્યપતિ ॥ નહી આપશે શીવને સતી ॥ હોશે વિવાહ સઘનિદાન ॥ ભવિતવ્ય
 માહા ખળવાન ॥૭૮॥ ઇશે વર આપ્યો તપસ્થળ ॥ શીવાને તે ન હોય વિફળ ॥ સાધુ
 મતિજ્ઞા છે અવિનાશ ॥ તોએ શિવ પોતે વિશ્વવાસ ॥૭૯॥ દેવ આવશે તે સુખદાય ॥ લઈ
 નારાયણની સહાય ॥ રત્નસાર રથે કરી જાણ ॥ દેવ શ્રેષ્ઠ યોગી નિરવાણ ॥૮૦॥
 એક ઇંદ્ર છેદે શૈલ્ય અંગ ॥ વાયુ લીલા મેરૂ સંગભંગ ॥ કો શૈલ્યસુર સહ ચોધીત ॥
 પડે સમુદ્રે વાયુ મેરીત ॥૮૧॥ એક અર્થે વિનાશ સંપત્ત ॥ તેને આપી થાએ શર્ણાંગત ॥
 જમ અનરણ્ય લુપ ભારી ॥ તેણે બિમને આપી કુમારી ॥૮૨॥ તમો શૈલ્યરાજ નિજ
 કન્યા ॥ આપો શિવને જે હોઅ ધન્યા ॥ રાખ સર્વ ખંધુનોરે સાથ ॥ કરી વશસુર સુરના-
 થ ॥૮૩॥ સાંભળીને વસીષ્ઠ વચન ॥ આનંદયુક્ત શૈલ્ય રાજન ॥ લાગ્યો પુછવા નૃપ
 વૃતાંત ॥ થયો શૈલ્ય નિજ મન ભાંત ॥૮૪॥ ॥ વલણ ॥ ॥ હિમાલય
 ઉવાચ ॥ સમ્પાંત કહે કોણ વંશમાં ॥ અનરણ્ય નૃપ પ્રગટીતરે ॥ સુતા આપીને
 કોણ મકારે ॥ તેણે સર્વે સંપત રક્ષીત ॥૮૫॥ ॥ કડવું *૩ જુનું ॥ ॥ રાગ
 રામત્રી ॥ ॥ વસીષ્ઠ ઉવાચ ॥ મનુ વંશોદ્ભવ મનોહરજી ॥ અનરણ્ય
 માહા નૃપેશ્વરજી ॥ ચીરંજીવી ધર્મશીલ લુપજી ॥ સદા જીતેદ્રી વિજીવ રૂપજી ॥૮૬॥
 ॥ ઠાળ ॥ રૂપ માહા સ્વાયંભુ મનુ ॥ પુર્વે બ્રહ્માપુત્ર ધર્મવંત ॥ રાજ કર્યું ધર્મ
 નિતિયુત ॥ એકોતેર યુગ પરીયંત ॥૮૭॥ પછી ગયા તે વૈકુંઠ પ્રત્યે ॥ સતરૂપા નારી નીજ
 સાથ ॥ હરી સાનીધ્ય દારયતા પામ્યા ॥ શીર સહાય વૈકુંઠનાથ ॥૮૮॥ પછી સ્વાદ્વિશ
 મનુ થયો ॥ પછી ઉત્તમનું શૈલેશાંતે પુંકે થયો તામશ મનુ ॥ પછી થયો રેવત મન્વેશા ॥૮૯॥ તે
 પુંકે આશુસ મનુ થયા ॥ પછી શ્રાધ્દેવ થયો જાણ ॥ આઠમો થયો સાવર્ણી મનુ ॥ શુભ સુર્વ
 તનય પ્રમાણ ॥૯૦॥ તેના વંશ વિશે થયો પુર્વે ॥ સુરથ નૃપતિ મહારૂપ ॥ નવમો દક્ષ સા-
 વર્ણી મનુ ॥ પછી બ્રહ્મ સાવર્ણી અનુપ ॥૯૧॥ એકાદશમો ધર્મ સાવર્ણી ॥ રૂદ્ર સા-
 વર્ણી શ્રી વિષ્ણુ ભક્ત ॥ તે થકી પરદેવ સાવર્ણી ॥ ઇંદ્ર સાવર્ણી હરી આશકત ॥
 ॥૯૨॥ એ મકારે કહ્યા મેં તુજને ॥ માહાન મનુ એ અનુદેશ ॥ એટલા પ્રગટીતે ખરે
 ત્યારે ॥ શૈલ્ય થાએ બ્રહ્માનો દિવસ ॥૯૩॥ ઇંદ્ર સાવર્ણી મનુનું તને ॥ કુંડું સાંભળ

સર્વ વૃતાંત ॥ મનુ મધ્ય તે સેષ ધાર્મિક ॥ શુદ્ધ ભક્ત હરીનો માહાંત ॥૬૪॥ ઇકોતેર
 યુગ રાજ કરી ॥ આપી સુચંદ્રને ગચા વન ॥ સુચંદ્રનો મુત શ્રીનીકેત ॥ તેનો પુરીશ
 તરૂ પાવન ॥૬૫॥ તેનો પુત્ર ગૌકામુખ નામે ॥ વૃદ્ધશ્રવા તેનો મુત બાણ ॥ તેનો ભા-
 નુપુંડરીક એવો ॥ તેનો જીભળ નામે પ્રમાણ ॥૬૬॥ જીભળનો મુત સંગી તેનો ॥ ભીમ
 પુત્ર વિશ્વભયહન ॥ તેનો પુત્ર યશશ્ચંદ્ર નામે ॥ યશશ્ચીતે જીતેદ્રીય મન ॥૬૭॥ સ્વચ્છ
 યશ મુરગાન કરે ॥ તેનો મુત વરેણ્ય માહાન ॥ તેનો પુરારણ્યમુત તેનો ॥ પુત્ર ધરારણ્ય
 મુખદાન ॥૬૮॥ તેનો મંગળારણ્ય તપસ્વી ॥ પુત્ર અર્થે ગચા તપવન ॥ પુંકરે તપતપી
 તે પામ્યો ॥ વર શીવથી મનભાવન ॥૬૯॥ થયા સંપ્રાપ્ત પુત્ર વૈભવ ॥ જીતેદ્રીય અ-
 નરણ્ય નામ ॥ રાજ સમરપી ગચા વનમાં ॥ કરવાને તપ મુખધામ ॥૧૦૦॥ અનરણ્ય
 શ્રેષ્ઠ મહીપતિ ॥ સમદીપ અધિપ પ્રમાણ ॥ સત્યજ્ઞ શુભ કર્યા તેણે ॥ જગુ પુરોહિત
 કરી બાણ ॥૧૦૧॥ લીલા માત્રે તેણે સક જીત્યો ॥ જીત્યો ખળીદૈતેશ અનુપ ॥ માહા
 મતાપી તે મહિપતે ॥ સતપુત્ર થયા ગીરીભુપ ॥૧૦૨॥ એક કન્યાકા માહા સુંદર ॥
 પદ્માનાન કમળા સમાન ॥ ઘૌવાવસ્થા યુક્ત થઈ કન્યા ॥ રહી નીજ પીતાને સ્વસ્થાન
 ॥૧૦૩॥ એક સમે પીપ્પલાદ મુની ॥ સ્વાશ્રમ જવા આનંદમન ॥ તપસ્થાને દીઠો છે
 ગંધર્વ ॥ સહસ્રી તે શૃંગાર મગન ॥૧૦૪॥ જોઈ કામાતુર થયા મુની ॥ તે ચલીત ચીત
 તપધ્યાન ॥ એક સમે પુષ્પભદ્રા વિષે ॥ ગયા મુનીશ કરવા સ્નાન ॥૧૦૫॥ પદ્માનારી
 જોઈ મનોહર ॥ કોની કન્યા પુછે મુનીજન ॥ અનરણ્ય નૃપતી એ કન્યા ॥ કહે મુનીને
 જન પ્રસન ॥૧૦૬॥ સ્નાન કરી હરીધ્યાન ધરી ॥ મુની ગયા અનરણ્ય ધામ ॥ રાજ
 મુનીને જોઈ કરીને ॥ ભયાકુળ જઈ કર્યા પ્રણામ ॥૧૦૭॥ મધુપકવાદીક વીધીવત ॥
 ભક્તિએ પુજ કરી મહીશ ॥ પ્રીતીએ શ્રદ્ધીને ભુપ પ્રતે ॥ કન્યા યાચના કરી મુનીશ ॥
 ॥૧૦૮॥ મુન્ય કરીને રહ્યો નૃપતિ ॥ ફરીકહે મુની કન્યા તું આપ ॥ નહોતો ભસ્મ
 કહે સરવે ॥ મુની તેજે સૌ પામ્યા તાપ ॥૧૦૯॥ વૃદ્ધ જરાતુર જોઈ મુની ॥ રાજ રાણી
 એ કરે રૂદન ॥ કન્યાની માતા થઈ મુર્છીતાઓધ કરેછે પંડીતજન ॥૧૧૦॥ નૃપાદિ સર્વને
 નિતિ ઉદ્ધમ ॥ અન્યને કન્યા આપવી સત ॥ આજે અથવા ચાર દિવસે ॥ મુનીછે સતપાત્ર ભુ-
 પત ॥૧૧૧॥ મુતા આપી સૌ સંપદરાજ ॥ રાખ નહિતો થશે સૌ નાશ ॥ રાજ પ્રાજ્ઞ વચન સાં-
 ભળી ॥ કરે વિલાપ થઈ ઉદાસ ॥૧૧૨॥ અલંકાર યુક્ત કરી કન્યા ॥ મુનીને આપીતે મહીપાળ
 કાન્તાશ્રદ્ધી થઈ મુદ્દીત મન ॥ સ્વાલય ગયા મુની કપાળ ॥૧૧૩॥ નૃપતિ સરવે ત્યાગ
 કરીને ॥ સોચાન્વીત ગયા તપ કાજ ॥ સ્વામી સુતાના શોક થકી ત્યાં ॥ રાણી પ્રીયમાણ
 કર્યો ત્યાગ ॥૧૧૪॥ પુત્ર પૌત્રને શેવક સરવે ॥ નૃપ વિના મુર્છીત સૌ સાથ ॥ અનર-
 ણ્ય નૃપ તપ કરી ॥ ધ્યાન ધરીતે રાધીકા નાથ ॥૧૧૫॥ ગૌઢાકેસે સેવારત રાજ ॥

ગોલોક પ્રત્યે કૃત્ય ગમન ॥ જ્યેષ્ઠપુત્ર કિર્તિ મત નામે ॥ નૃપનો થયો મહિરાજન ॥૧૧૬॥
 ॥ વલણ ॥ રાજ્ય પુત્રવત પ્રજા પાળે ॥ સ્વમન કૃષ્ણ ચરણે ધ્યાયે ॥ શુભાખ્યા
 માનસીક કહે ॥ થયો એકતાળીસમો અધ્યાયયે ॥૧૧૭॥ ॥ ઇતિશ્રી ॥

અધ્યાય ૪૨ મો.

॥ ૩૭૩ ૧ હું ॥ ॥ રાગ મેવાડાની ચોપાઈ ॥ ॥ વશીષ્ઠ ઉવાચ ॥
 અનરુદ્ધ કન્યા પદ્મા સતી ॥ લક્ષ્મીકૃત સેવે નીજ પતી ॥ મનસાવાચા કર્મણા કરી ॥
 જેમ કમળા શેવે શ્રી હરિ ॥૧॥ એક સમય સ્વર નદી તીર ॥ ગર્હ સ્નાનાર્થ નીરમ-
 જનીર ॥ ધર્મે દીડી તે નારી અનુપ ॥ માયા ધરી કૃત્ય નૃપ રૂપ ॥૨॥ રત્ન રથસ્થ જાણે
 અનંગ ॥ રત્નાલુપણ લુપિત અંગ ॥ નવચોવન શોભે શ્રીમાન ॥ પ્રભા નિશીઞ્જ લાન
 સમાન ॥૩॥ દેખી સુંદરી સુંદર રૂપ ॥ તે પ્રત્યે બોલ્યા ધર્મ અનુપ ॥ મુનીસીને મદન
 પ્રભાવ ॥ જણાવે નીજ અંતર ભાવ ॥૪॥ ॥ ધર્મ ઉવાચ ॥ હે સુંદરી
 લક્ષ્મીવત રૂપ ॥ નર્મ ચોવન અતી અનુપ ॥ શોભે નહિ તું વૃદ્ધ સમીપ ॥ તપ્ત ચણ્ય
 હું યુવા મહીપ ॥૫॥ ત્યાગ વિમ્બ વૃદ્ધ જરાતુર ॥ જોરાજેદ્ર કામીરતી સુર ॥ પ્રાપ્ત પુર્વ
 પુન્યે જન્મ ધન્ય ॥ સફળ રસીક આલીંગન ॥૬॥ સહસ્ર સ્ત્રીનો કાંત પ્રમાણ ॥ કા-
 મશાસ્ત્ર વિસારદ જાણુ ॥ ભજ મને તું પ્રસન્ન થઈ ॥ ક્ષીડા કરીએ એકાંતે જઈ ॥
 ॥૭॥ સૈલ્યે સૈલ્યે નદી નદસ્થાન ॥ ફરીએ બેસી પુષ્પ વૈમાન ॥ બાગમગીચે ચંદનવન ॥
 જ્યાંહાં ત્રીવિધી વાયુ વહન ॥૮॥ કામજ્વરે દેહ તવ દહી ॥ રતી ક્ષીડાકર એમ કહો
 ॥ અથો હસ્થ હર્ષ મન અતી ॥ તે પ્રત્યે બોલી તે પદ્મા સતી ॥૯॥ પદ્મા ઉવાચ ॥ દૂર
 ગમ્મ નરાધમ નષ્ટ ॥ નહિં તો ભગ્ન હોશે પાપીષ્ઠ ॥ માહા તપસ્વી જીર્ણી મન ॥
 પીપ્પ લાઘ્ય મુની પાત્રન ॥૧૦॥ હરિ રૂપ સ્વામીનીજ તજું ॥ સ્ત્રી ઝિત લેપટ તને
 ભજુ ॥ નારી જીત માહા પાપી નર ॥ ભુમે કોન પાપી તેથી પર ॥૧૧॥ માતા રૂપ
 મને કુવચન ॥ નારી ભાવે કહું કુષ્ટ જન ॥ ક્ષય થાતું શાપ સુંણી કરી ॥ તહં ભૂપ-
 રૂપ દેહ ધરી ॥૧૨॥ ધર્મ ઉવાચ. માતા જાણ્યો મને ધર્મરૂપ ॥ માહાજ્ઞાની
 વિવેક અનુપ ॥ પરસ્ત્રી હું માતા જાણું સતી ॥ સદા દૈવચોગે થૈ કુમતી ॥૧૩॥ માતા
 જાણું સદા સતી રીત ॥ દેવાધીન બુદ્ધી વિપરીત ॥ યથોચિત્ત શીજ સુખદાન ॥ શી-
 ક્ષાકારી છે શ્રી ભગવાન ॥૧૪॥ કરી પ્રકૃતિનું નીરમાણ ॥ માહા વિશ્નુ નીરમ્યાછે
 જાણુ ॥ રચ્યા શીવ બ્રહ્મા બહુ નામી ॥ નમુ શ્રી કૃષ્ણ અંતરયામી ॥૧૫॥ અતિ તેજ
 કરીને ઉત્થાન ॥ તેજરૂપ મુર્તી ભગવાન ॥ ગુંણ શ્રેષ્ઠ નીરગુણ સ્વામી ॥ નમું શ્રી
 કૃષ્ણ અંતરયામી ॥૧૬॥ સર્વ બીજ પ્રભુ સર્વ રૂપ ॥ સર્વના બંધુ સાક્ષી સ્વરૂપ ॥

સર્વના આત્મા અસંગ સ્વામી ॥ નમું શ્રી કૃષ્ણ અંતરયામી ॥૧૭॥ નીરંજન પ્રભુ
 નીરાકર ॥ અવ્યક્ત અચિંત વિસ્વાધાર ॥ સચ્ચિદાનંદ લક્ષણ સ્વામી ॥ નમું શ્રી કૃષ્ણ
 અંતરયામી ॥૧૮॥ નહિ આદી મધ્ય અવસાન ॥ જગ અધસ્તાનો અધિષ્ઠાન ॥ અન્વય
 વ્યતીરેક છે સ્વામી ॥ નમું શ્રી કૃષ્ણ અંતરયામી ॥૧૯॥ જગગુરુ ધર્મ એમ કહી ॥
 સતી સન્મુખ રહ્યા છે સહી ॥ સાધ્વી તે પ્રત્યે બોલી વચન ॥ મન દોભીત સૈલ રાજ-
 ન ॥૨૦॥ પદ્મા ઉવાચઃ સર્વવિત તમે ધર્મરૂપ ॥ સર્વ કર્મના સાક્ષી સ્વરૂપ ॥
 તમે સર્વંતરાત્મા સર્વજ્ઞ ॥ કેમ જાણું હું સ્ત્રીરૂપ યજ્ઞ ॥ ૨૧ ॥ યવા કાળે થયું દૈવ
 સાધ્ય ॥ નથી થયો મારો અપરાધ ॥ ક્રોધ વસથી દીધો મેં શાપ ॥ નારી યજ્ઞ સ્વભાવ
 પ્રતાપ ॥૨૨॥ તવ નાશે શૃષ્ટિ થાય નાશ ॥ એથી કહું સુંણા સુખરાસ ॥ સત્યયુગે
 ચારો પાદ ભૂપ ॥ સર્વ કાળે વિરાજીત રૂપ ॥૨૩॥ ત્રેતાયુગે પાદ એક જન્ય ॥ પાદ દ્વે-
 કાય દ્વાપુરે થાય ॥ કળીમાં એક પાદ ગમન ॥ કળી અંતે પાદ થાએ છન ॥૨૪॥ સ-
 ત્યયુગે પુર્ણ હોશે કરી ॥ તમે રહેશે સર્વ વ્યાપી કરી ॥ ખીજ યુગે કહું કહું વાસ ॥
 કહું તે સાંભળો સુખરાસ ॥૨૫॥ વૈશ્નવ યતિને બ્રહ્મચારી ॥ વાન પ્રસ્થ પતીવ્રતા નારી
 ॥ બ્રાહ્મ બીજી તપ ધર્મધારી ॥ સત્ય શીળ વૈશ્ય અધીકારી ॥૨૬॥ દ્વિજ સેવે તે સુદ્ર-
 પાવન ॥ સંત સંસર્ગસ્થીત જે જન ॥ એને વિશે સદા પુર્ણરૂપ ॥ તમે રાજ જો ધર્મ
 સ્વરૂપ ॥૨૭॥ યુગે યુગે તવ આધાર ॥ જડ વિશે સ્થાનક હું સાર ॥ અસ્વય વટ
 તુળશી વન ॥ ખીલવ ગૌશાળભુમી પાવન ॥૨૮॥ કૃષ્ણ ગુંણ કરે શત ગાન ॥ વેદ
 વેદાંગવાદીક સ્થાન ॥ વૃત પુજા તપ યજ્ઞ જંહાં ॥ તવવાસ સદા ધર્મ તાંહાં ॥૨૯॥
 કહું જંહાં નહીં તવવાસ ॥ જહાં પુંશ્વલી નારીની વાસ ॥ નર ઘાતી નીચ મુર્ખજન ॥
 દેવગુરું હરતા ધન ॥૩૦॥ સ્વામી નીંદક અધમનારી ॥ વિશ્નુ ભક્ત વિમ્ર નીંદકરી ॥
 સ્વાંગ કન્યાવિક્રે ધન ધરે ॥ નીજ નારીનો વિક્રે જે કરે ॥૩૧॥ નીજ આસીતને હણે
 જેહ ॥ માહાપાતકી કહીએ તેહ ॥ કામી ક્રોધી લોભી મીથ્યા લાભી ॥ પુન્ય કર્મ વિ-
 રોધીત પાપી ॥૩૨॥ એને વિશે નહિં તવ વાસ ॥ પ્રભુ સત્ય વાક્ય અવિનાશ ॥ બહી
 પતી સેવા વિશે ધ્યાન ॥ તમે જાઓ તાતનીજ સ્થાન ॥૩૩॥ વલણ
 સ્થાને જાઓ હેવી સતીવાણી ॥ સુંણી સાધ્વી પ્રત્યે બોલ્યા વાણરે ॥ વિનયાન્વીત પ્ર-
 સન્ન મુખ ॥ શ્રી માનધર્મ પર્મ સુજાણરે ॥૩૪॥ કડવું ખીજું રાગ કાલંબકો
 ધર્મ ઉવાચ ધન્ય સતી પતી ભક્તિવાનજી ॥ વર લે તું આપું મુખ દાનજી ॥
 સાધ્વી તું મમ રક્ષણ કરીજી ॥ તવ સ્વામી થશે શ્રવાધારીજી ॥૩૫॥ ઠાળ
 યોવન ધારી થશે પતીતે ॥ કન્યા રતીસુર નીરવાણી ॥ રૂપ ગુંણ માહા સુંદરતા ॥ જેદો
 અચળ યોવન જાણી ॥૩૬॥ પરમ ઐશ્વર્ય યુક્ત થાતું ॥ સુતાસ્થીર યોવન પાવન ॥ ખી-

રંછવી માકડ અધીક ॥ ધનદ અધિક હોશે ધન ॥૩૭॥ સક્ર અધિક ઐશ્વર્યતાને ॥ વિ-
 રનુ ભક્તિ તે શીવ સમાન ॥ સિદ્ધતા કપીલ ગુની સમ ॥ સદા સ્વામી સૈષ્ણાચાર્ય
 વાન ॥૩૮॥ કુંભેરાધીક ભોવન હોશે ॥ દસ પુત્ર થશે ગુણવાન ॥ પીતાધીક હોશે તે
 પાવન ॥ એ વર આપ્યા ધર્મ રાજાન ॥૩૯॥ પદ્મા પ્રદક્ષિણા કરી ચાલી ॥ ધર્મને પદ
 નમાવી શીર ॥ ધર્મ આશીશ દઈ પદ્માને ॥ પોતે ચાલ્યા તે નીજ મંદીર ॥૪૦॥ ધર્મ
 સતીને સદા પ્રશંસે ॥ સતી સ્વપતિ સહરમાણ ॥ દસ પુત્ર થયા તેને સૈલ ॥ કહ્યું ઇતિ-
 હાસ પુરાતન ॥૪૧॥ અનરહ્ય નૃપ સૂતા આપી ॥ સર્વ સંપદ રાખી જાણ ॥ તું પણ
 કન્યા આપ શીવને ॥ કપારૂપ સંજ નીરવાણ ॥૪૨॥ રક્ષણ કર ખંધુ વર્ગનું ॥ સર્વ
 સંપદ રાખસે લેસ ॥ સપ્તમી તીથીને સુભક્ષણ ॥ લગ્ન શ્રેષ્ઠ છે નક્ષત્રેસ ॥૪૩॥ વિશુદ્ધ
 રોહીણી ચંદ્રતારક ॥ આર્ગ શીર ક્ષુધ ચંદ્રવાર ॥ દાશ વિવર્ણત સદગ્રહે ॥ પતી સૌ-
 ભાગ્ય સુખ દાતાર ॥૪૪॥ સદ પ્રભ અવિધવ્ય પ્રદ ॥ જન્મોન્મન્મ સુ સુખા વહન ॥
 માહા પ્રેમાન્વીત થઈ કરી ॥ કન્યા આપી થાગીરી વાવન ॥૪૫॥ જગદંભા મુળ પ્રકૃતિ-
 એ ॥ મુરતેજ સમુદ્ધ ઉદીત ॥ કલ્પે કલ્પે દેવ રક્ષણાર્થે ॥ તેજ રાશી દિશા પ્રજ્વળીત
 ॥૪૬॥ એના તેજ દૈત્ય કેટલાક ॥ દગ્ધ થઈને દૂર પળાય ॥ કેટલાક ભગ્ન થયા સૈલ
 ॥૪૭॥ મુર્છીત કો ગુફા ભરાય ॥૪૮॥ ઘણા એક દાંતે ત્રણ ગ્રહી ॥ માહા ઇશ્વરી સ્તરણ
 જ્ય ॥ કેટલાક સાંભા યુદ્ધ કરી ॥ ગયા સ્વર્ગ સદા સુખદાય ॥૪૯॥ મુર સર્વ નીરસત્રવ
 થયા ॥ તે માહાદેવી પ્રસાદ કરી ॥ કૃષ્ણ આજ્ઞાએ કલ્પાંત વિશે ॥ દક્ષ કન્યા થઈ દેહ
 ધરી ॥૫૦॥ દક્ષ વિધિવત માહા પ્રેમે ॥ શીવને આપી તે મંત્રહા સતી ॥ દૈવચોગે મમ
 પીતાયજ્ઞે ॥ કલેસ થયા શીવ પ્રભપતી ॥૫૦॥ નમસ્કાર કરી પિધાતાને ॥ રોસચુકતી
 ગયા ત્રીલોચન ॥ દક્ષગણસહ રોષિ કરી ॥ યજ્ઞ આરંભ્યો જઈ સ્વભવન ॥૫૧॥ યજ્ઞ
 ભંગ શીવને ન આપ્યા ॥ સતી જોઈ પીતા ક્રોધાતુર ॥ કુપ્પ પામી યજ્ઞસ્થાન જોઈ ॥
 મધ્ય તે જ્યાંહાં નીજ માતુર ॥૫૨॥ ત્રીકાળજ્ઞાની ભવિષ્ય કહેછે ॥ યજ્ઞભંગ પીતા પ-
 રાભવ ॥ પલાયાણ દેવનું યજ્ઞથી ॥ શંકર સૈનાજ્ય સંભવ ॥૫૩॥ નીજ મૃત્યુ કહ્યું મા-
 હાદેવી ॥ શોકથી સ્વસ્વામી પર્વટન ॥ કરી મામી મુર્તિ બેઠે તેનું ॥ ખીજી ભવિષ્ય કહ્યું
 કથન ॥૫૪॥ સર્વ કહી અદ્રસ્ય થઈ ॥ જઈ સ્નાન કર્યું આંનવી તીર ॥ શીવ પૂજી
 દેહ તન્મો જોગે ॥ સમરી શંભુ સુખ મંદિર ॥૫૫॥ હાહાકાર મુર કરે સરવે ॥ માહા
 વિદમય થયા હિદાસ ॥ શંકર સેના જઈ કરીને ॥ દક્ષ યજ્ઞને ક્યો પિન્નશ ॥૫૬॥ સર્વ
 પ્રરાભવ કરી જઈ ॥ છલને કહ્યું સર્વ વૃતાંત ॥ સર્વ સંહાર કરતા પોતે ॥ સગણ થયા
 કુખી આહાંત ॥૫૭॥ મુર્છા પામ્યા મહેશ્વર પોતે ॥ સર્વજ્ઞ રૂપ કુપ્પ જોચન ॥ કાણીક
 રહી થયા એતન ॥ હઠ્યા શૂળ પાણી ત્રીલોચન ॥૫૮॥ ગયા હર રવર્ષ વધી તીરે ॥

જ્યાં હો દેવીનું ક્ષેત્ર ॥ શ્રી કૃષ્ણ કહે સચીકા પ્રત્યે ॥ ત્યાં હો જઈ કું જે શંકર
પ્રપન્ન ॥ વલણ ॥ ૧ ॥ શંકર કયા માહા આવન ॥ નૃપ નારાયણ સુખદાયક
॥ બુદ્ધાબુદ્ધા માનસીહ કહે ॥ થયો મેતાલીસમો અધ્યાયક ॥ ૬૦ ॥ ઇતીશ્રી.

અધ્યાય ૪૩ મો.

કહું ૧ હું ॥ રાગ સામેરીની ચોપાઈ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥
જઈ જાનહવી તીર શંકર ॥ દીડી સતી મુર્તિ મનોહર ॥ જોઈ વિરહાબ્ધી દબાંતર ॥
મુર્છા પામ્યા તત્વ મુર્તીહર ॥ ૧ ॥ કળત્રનો શોક બળવાન ॥ આત્મરૂપ શીવ ભગવાન
॥ અપ્રાપ્ય ચેતન માહાસતી ॥ જોઈ મુખાંબુજ વિશ્વપતી ॥ ૨ ॥ અમૃતપુર્ણ નેત્ર થયા દીન
॥ શરણાંગત ભકત આધીન ॥ દેવી પ્રત્યે તાં હો ત્રીલોચન ॥ કહે માહાતુર તે વચન ॥ ૩ ॥
શંકર ઉવાચ ॥ ૭૭ ૭૮ તું સુભાંગી સતી ॥ માણેશ્વરી સદા પ્રીયપતિ ॥ તવ સ્વામી
હું કૈલાસાધીપ ॥ મને જો તું હું આવ્યો સમીપ ॥ ૪ ॥ દેશી ફર ॥ સ્વશીવ શીવપદ સ-
ર્વને ॥ સંપદ રૂપ શીહી દાતાર ॥ પોતે સર્વગત સર્વાતમા ॥ તું વિના સખ તુલ્ય આકાર
॥ ૫ ॥ તવ સહ સકિતવાન સદા ॥ તું વિના હું શકિતહીન જાણ ॥ સર્વજ્ઞ તું તને નહીં
ધટે ॥ મને કેમ તજે પ્રીયા માણ ॥ ૬ ॥ જાણા વિષયું હું આદિ સર્વનું ॥ કારણ રૂપ સ-
તિ દેહ ધારી ॥ દગ્ધમાન મને કર સીંચન ॥ મધુર ભાષણ વૃદ્ધિકારી ॥ ૭ ॥ દુરથી મને
દખી કરે તું ॥ પ્રીયા ભાષણ અમૃત વાણી ॥ હમણાં કેમ રહી તું રૂઢી ॥ મને વિલાપ
કરતો જાણી ॥ ૮ ॥ માણાધીક માણાધીક હો ॥ માહા સતી મમ અધોગ ॥ રૂઢન કરતો
જીએ નહીં ॥ તું કેમ કરેછે પ્રતભગ ॥ ૯ ॥ પ્રતીવ્રતા હો શોવા અર્થે ॥ ન તજવા ઘટે તને
માણ ॥ એમ કહી મૃતદેહ લઇ ॥ યગ્નવત ચુંબન કરે જાણ ॥ ૧૦ ॥ વારંવાર આંહી-
ગન કરી ॥ ફરી મુર્છીત થયા છે હર ॥ ચેતન થઇને શોક થકી ॥ ઉન્મત્ત વત્ત ફરે શં-
કર ॥ ૧૧ ॥ સમર્પાપને સમ સાગરે ॥ જાએ વક્ષસ્થળે કરી સતી ॥ સતસંગીરી જંબુ-
દીપે ॥ ભરતખંડે વિશ્વના પતી ॥ ૧૨ ॥ ઊએશ્વરે રૂઢન કરેછે ॥ નિર્જન સ્થાન અક્ષય
વટે ॥ વારંવાર કલ્પાંત કરે ॥ હે સતી સાધવીગંગા ત્રટે ॥ ૧૩ ॥ ત્રય નેત્રના નેત્ર નિર-
થી ॥ પ્રગટ થયું ત્યાં સરોવર ॥ નેત્રસર થયું નામ તેનું ॥ દય ચોજનનું મનોહર
॥ ૧૪ ॥ પ્રત્યક્ષ તેમાં સ્નાન કરે ॥ ફરી જન્મ જનનું ન થાય ॥ સત જન્મના પાપ
સઘળા ॥ સ્નાન કરવેથી સૌ જાય ॥ ૧૫ ॥ માનવી દેહનો ત્યાગ કરી ॥ હરી પદ પામે
નિર્વાણ ॥ ત્યાં હો રૂઢન હર ત્યાગીને ॥ ફરી જાણ કરેછે જાણ ॥ ૧૬ ॥ પુણ્ય વર્ષ
ગત માહાસંગી ॥ વીરહાતુર શંકર મન ॥ અસ્તીમાળનું કું જુવણ ॥ શોષ અંગનું કું
દહન ॥ ૧૭ ॥ હરતે ભસ્માંમ રાગ કરી ॥ હે સતી માણેશ્વરી ઉચ્ચાર ॥ કરી મુર્છીત થયા

દ્રીથી ॥ પરમાત્મા વિભુ વિશ્વાધાર ॥૧૬॥ અચિદ્ વિરહજનર થકી ॥ ગીરીવર મુજે
 તે સર્વન ॥ દેખી દેવ શીવ સમીપમાં ॥ આવ્યા નારાયણ ભગવન ॥૧૬॥ રત્ન વૈમાને
 યેસીને આવ્યા ॥ મણુ પદ્માચીત પાદાંબુજ ॥ રત્નાલંકાર દોવ્ય શોભીત ॥ ખીતાંખર
 ધારી ચતુર્ભુજ ॥૨૦॥ બ્રહ્મા ધર્મ શેષસુર રેસી ॥ આવી હરીને કર્યા પ્રગામ ॥ હરીએ
 હરને રૂદે લીધા ॥ ભક્તવત્સળ પુરણ કામ ॥૨૧॥ ॥ શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥
 સર્વજ્ઞ જ્ઞાનીના ગુરુ કહે ॥ સ્વાત્મારામ સાંભળોનિ વાણુ ॥ હિત સત્ય અધ્યાત્મ વા-
 ચક ॥ દુષ્પ શોક નિવર્તક જાણુ ॥૨૨॥ દુષ્પ શોકને ભય ને શંભુ ॥ અપિવેકી અજ્ઞા-
 નીને જાણુ ॥ જ્ઞાનખીજ હર સનાતન ॥ થાઓ ચેતન હોશે કલ્યાણુ ॥૨૩॥ સતી
 પ્રાપ્ત તવ થશે નિશ્ચે ॥ સકળ વીદીતછે પ્રસંગ ॥ તેજ સુર્ય મહી ગંધ જમ ॥ તેમ સતીને
 શીવનો સંગ ॥૨૪॥ એ પ્રકારે સાંભળી કરીને ॥ સમ્યક બોલ્યા ત્રીલોચન ॥ નેત્ર ઉઘાડી
 કરી સંકર ॥ કહે સાંભળો દુષ્પ મોચન ॥૨૫॥ ॥ શીવ ઉવાચ ॥ કોણુ તમે
 તેજ સ્વરૂપછો ॥ તવ સંનિધાન કોણુ નામ ॥ કોણુ તમારું નામ કોણુ સતી ॥ હું કોણુ
 કહોને સુખ ધામ ॥૨૬॥ કીંકરે આવ્યા ક્યાંહાં થકી ॥ કાહાં રહે કહો ક્યાંહાં ગતી ॥
 એ પ્રકારે સાંભળી કરીને ॥ રૂદન કરેછે જગપતિ ॥૨૭॥ સગણુ રોતા હરીને હરે ॥
 કરેછે નેત્ર નીરે સીંચન ॥ હરી હરના નેત્ર નીરથી ॥ થયું ત્યાં સરતીર્થ પાવન ॥૨૮॥
 ભરતખંડ ગીરી પશ્ચાત ॥ તાંહાં અક્ષયવડ સમીપ ॥ તપસ્થાન થયું તે સુંદર ॥ મુક્તિ
 ખીજને તીર્થ અધીપ ॥૨૯॥ ॥ વસણુ ॥ અધીપ વિશ્વના શીઘ્રે કહે ॥
 હર પ્રતે દ્રી હરી જ્ઞાનરે ॥ સર્વ દેવમુની ઉર્ધ્વરેતા ॥ શ્રવણુ કરે તે મુખદાનરે ॥૩૦॥
 ॥ કડવું ર જનું ॥ ॥ રાગ મારું ॥ ॥ શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥
 શુણુ કહું જ્ઞાનાનંદ ઇશ ॥ પરાત્પર શનાતન ધીશ ॥ શોકે મોહીત થયાછો હર ॥ સુધીન
 દુર્દિન નીરંતર ॥૩૧॥ સુખદુષ્પ પ્રકૃતિથી સર્વ ॥ સુખ થકી હોએ હર્ષ ગર્વ ॥ એક ખલ
 ને અનાદિ સીદ્ધ ॥ ગુણ ભેદે તે વસ્તુ વિવિધ ॥૩૨॥ સગુણરૂપ તે માયા આશ્રીત ॥
 નિર્ગુણ સ્વરૂપ માયા અતિત ॥ નિજ ઇચ્છામય ભગવાન ॥ ઇચ્છા કરી કરે મુખદાન ॥
 ॥૩૩॥ ઇચ્છા શક્તિ પ્રકૃતિ નિર્વાણુ ॥ નિત્ય સર્વ પ્રમુતિ તે જાણુ ॥ કોઈ કહે એક
 ખલમતી ॥ કોઈ કહે પુરૂષ પ્રકૃતિ ॥૩૪॥ જેથી હોએ દીધા વિસ્તારણુ ॥ તે ખલ પોતે
 સર્વ કારણુ ॥ એક ખલ દીધા ઇચ્છા કરી ॥ તે પ્રકૃતિ શક્તિ રૂપધારી ॥૩૫॥ તે આશ-
 ક્ત પ્રાકૃત સગુણુ ॥ તેમાં નિર્લીન નિત્ય અગુણુ ॥ તે આત્મા ઇશ્વર સર્વાધાર ॥ સર્વ
 સાક્ષી તે રૂઢદાતાર ॥૩૬॥ પ્રાકૃત દેહ દીધાછે હર ॥ એ નિત્યને એક નરવર ॥ હું
 તું આપણા વિબ્રહ નિત્ય ॥ અંશ ભુત પ્રાકૃત અનિત્ય ॥૩૭॥ ઇંદ્રાદિ તવ અંશ મદંશ ॥
 વિંબુ માયા એદિધાવતંશ ॥ દીલુજ ચતુર્ભુજ સ્વરૂપ ॥ ચતુર્ભુજ હું વૈકુંઠ ભુપ ॥૩૮॥

સહ પદ્માને પાસંદ જાણી ॥ ગોવિંદે દીક્ષુજ નિરવાણી ॥ અહ જોપીને રાધીકારાણી ॥
 નિત્ય પ્રજ્ઞ પ્રકૃતિ જાણી ॥ ૪૬૫ ॥ એ પ્રકારે પ્રજ્ઞ પ્રધાન ॥ તેમ પ્રકૃતિ સદા સમાન ॥
 શક્તિ ધ્વજા જે હોએ સ્વમન ॥ હર કરે પ્રકૃતિ સ્તવન ॥ ૪૦૧ ॥ ગીરા એમ કહી સુખ-
 ધામ ॥ લક્ષ્મી પતિતે પામ્યા વિરામ ॥ પ્રકૃતિને સ્તવે મહેશ્વર ॥ નમી શ્રી કૃષ્ણચરણે
 હર ॥ ૪૧ ॥ ॥ શંકર ઉવાચ ॥ ॥ મંત્ર ॥ ॥ જોમ નમઃ પ્રકૃતે ॥
 આહી તું સદા બ્રહ્મ સ્વરૂપ ॥ થા પ્રસિદ્ધ સનાતની રૂપ ॥ પરમાત્મ સ્વરૂપ હૃશ્વરી ॥
 પર્માનંદ રૂપ મહેશ્વરી ॥ ૪૨ ॥ દુર્ગા ભદ્રરૂપ ભદ્રદાતા ॥ ભવાર્ણવ નૌકા વિશ્વમાતા ॥
 સર્વ બીજરૂપ સર્વેશ્વરી ॥ મને પ્રસન્ન થા પરમેશ્વરી ॥ ૪૩ ॥ સર્વ સ્વરૂપ તું સર્વાધાર ॥
 સર્વ વિદ્યા અભય દાતાર ॥ સર્વ મંગલ મંગલદાત્રી ॥ મંગલાધાર પ્રસન્ન થાની ॥ ૪૪ ॥
 નિંદ્રા તંદ્રા ક્ષમા શ્રદ્ધારૂપ ॥ તૃષ્ટિ પૃષ્ટિને દયા સ્વરૂપ ॥ જ્યા માહામાયા જગદંબ ॥
 શાન્તિ સુધા તૃષા નીરાલંબ ॥ ૪૫ ॥ લજ્જા મેધાને વેદ સ્વરૂપ ॥ પ્રસીદ્ધ ભક્ત વત્સલ
 રૂપ ॥ વેદ કારણ તું વેદવિદ ॥ વેદ માતા મને થા પ્રસીદ્ધ ॥ ૪૬ ॥ યસ રૂપ તું યસ કાર-
 ãણ ॥ યસ પ્રદને કળાધારણ ॥ સર્વ કાળ બ્યાસ સર્વ થજ ॥ મને પ્રસિદ્ધ દિનવત્સલ ॥
 ॥ ૪૭ ॥ કળા અંશે સમસ્ત કામીની ॥ દેહ ધરી રહી તું સ્વામીની ॥ સર્વ શક્તિ કારણ
 સ્વરૂપ ॥ કૃષ્ણ હૃદયે રાધીકા રૂપ ॥ ૪૮ ॥ દેવી સર્વ જગત આધાર ॥ વસુંધરા રૂપ ર-
 ત્નાધાર ॥ થા પ્રસિદ્ધ ચરાચર રૂપ ॥ યોગેસ્વરી તું યોગ સ્વરૂપ ॥ ૪૯ ॥ યોગાધીષ્ઠાત્ર
 દેવી પ્રસીદ્ધ ॥ સર્વ સીદ્ધી રૂપા સિદ્ધીમદ ॥ સર્વ સિદ્ધિ હેતુ સિદ્ધેસ્વરી ॥ વ્યાખ્યાશાસ્ત્ર
 ભેદ મહેશ્વરી ॥ ૫૦ ॥ માહા વિશ્વ નાભીપદે સ્થિત ॥ રહ્યા કમળોદ્ભવ ઉદિત ॥ તેને
 અધુકૈલ અમુર ॥ હણવા કરે લીલા એકુર ॥ ૫૧ ॥ સ્વરક્ષાર્થે સ્તુતિ વિધિ કરી ॥ તેના
 ના સાર્થ જોધીત હરી ॥ નારાયણે તું શક્તિએ કરી ॥ હણ્યા અમુર પરમેશ્વરી ॥ ૫૨ ॥
 સર્વેશ્વરતા તે શક્તિ સાથ ॥ અનીસ્વરતા તું વિના નાથ ॥ ત્રીપુર સંત્રાએ તે હૃશ્વરી ॥
 મહ વિશ્વ રક્ષા ભારી કરી ॥ ૫૩ ॥ હમણા રક્ષા કર નીર્વાણ ॥ પૂરિહાજી દગ્ધ મને
 જાણુ ॥ એમ કહી રહ્યા વિશ્વતાત ॥ પ્રસન્નાસ્ય દીકાં જગન્માત ॥ ૫૪ ॥ વિરહિત હર
 જોષ કરી ॥ શ્રીએ સ્તુતિ કરે તેની કરી ॥ દુખની વેદીત માહામુર ॥ રૂદનચુકત વિર આ-
 તુર ॥ ૫૫ ॥ દેખડાવી તેને હસ્તિમાળ ॥ અંગ ભરમ લુપણ વિશાળ ॥ કહી વિનય વાણી
 નીદોશ ॥ માહાદેવીને કયો સંતોષ ॥ ૫૬ ॥ નારાયણ બ્રહ્મા ધર્મ શેષ ॥ સ્તવે રૂપિને મુર
 મુરેશ ॥ સંલુ રક્ષા કરે મહેસ્વરી ॥ સર્વે કહે એમ સ્તુતિ કરી ॥ ૫૭ ॥ સ્તોત્રે કરીને થઈ
 પ્રસન્ન ॥ માહાદેવી વહેછે વચન ॥ સંલુ પ્રત્યે માહા સુખદાન ॥ કહું સાંભળ સૈલ રાજ-
 ન ॥ ૫૮ ॥ ॥ પ્રકૃતિ ઉવાચ ॥ ॥ માયા કહે સ્થીર થાઓ હર ॥ મારા
 પ્રાણાધીક મહેસ્વર ॥ તમે પરમાત્મા યોગીશ ॥ સદા સ્વામી જન્મેજન્મ ઇશ ॥ ૫૯ ॥

હિમાચલની જે મેના નારી ॥ તેને ભર્ગે જન્મી મુખકારી ॥ તવ પત્ની થઈ રહીશ સહ-
 થા ॥ વીરહ પુકત થાઓની નાથ ॥ ૬૦ ॥ એ મકારે મકતી ઉચરી ॥ શીવની આશવાસના
 કરી ॥ હર્ષયુક્ત થઈને નગેસ ॥ ચાલ્યા કૈલાસ પ્રત્યે મહેસ ॥ ૬૧ ॥ શીવકૃત માયા સ્તો-
 ત્રે ગાય ॥ તેને નારી ભેદ નહિ થાય ॥ આંહાં મુખ ભોગવી અનંત ॥ જાય અંતે શીવાલય
 જંત ॥ ૬૨ ॥ ॥ વલણ ॥ ॥ જંત ધર્માર્થ કામ મોક્ષને ॥ પામે નીશંકાય
 મુખદાયરે ॥ ગુલામખા મુણા માન કહોથયો ત્રેતાળીસમે અધ્યાયરે ॥ ૬૩ ॥ ॥ ઇતિશ્રી ॥

અધ્યાય ૪૪ મો.

॥ કંડુ ૧ હું ॥ ॥ રાગ કેદાર ॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥
 સાંભળી વસીષ્ઠનાં વચનજી ॥ સગણ હિમાલય રાજનજી ॥ ભાર્યાસહ થયા વિષ્ણુ મન-
 જી ॥ હસ્યાં પાર્વતી મન પ્રસન્નજી ॥ ૧ ॥ ॥ ઢાળ ॥ ॥ પ્રસન્ન પરમેશ્વરી
 પોતે ॥ અરૂંદતી બોધ મુખરાસ ॥ નીરાહાર ખહુ રોતી મેના ॥ તેના શોકનો કર્યોછે
 નાશ ॥ ૨ ॥ મુદીત મેનાં અરૂંદતીને ॥ પ્રેમે જમાડી કરે પુજન ॥ માહા મંગળ કરે સર્વે ॥
 ઉત્તમ ભોગ કરે ભોજન ॥ ૩ ॥ વસિષ્ઠે આગન્યા થકી પર્વત ॥ વિવિધસ્થાન પત્રપ્રેરીત ॥
 મંગળ પત્રીકા શીવ પામે ॥ મોકલી સૈલ મનહર્ષીત ॥ ૪ ॥ નાના મકારે કરે સામગ્રી ॥
 ગુડ શર્કરા ક્ષીર મયુર ॥ ચવચુર્ણ પીષ્ઠ ઘૃત પકવ ॥ ખહુ કર્યા પદાર્થ માધુર ॥ ૫ ॥ દિવ્ય
 વસ્ત્ર વિવિધ વિધનાં ॥ રત્ન પ્રવાળ રજત મુવર્ણ ॥ સૈલ મંગળ કરે આરંભ ॥ મુલ દિવસ
 મંગળ કર્ણ ॥ ૬ ॥ સંસ્કાર ઉમાને સૈલ નારી ॥ કરાવે રનાન વસ્ત્ર ધારણ ॥ રત્ન ભુષણ
 ઘરે ઢરેણ ॥ કુર્પા અક્ષત મુલ કારણ ॥ ૭ ॥ કન્નજી યુકત કરે હોચન ॥ કપરી વ્યક્ત
 માલતી માળ ॥ રક્ત પંકજ ચરણ રાજે ॥ શુભ સકળ ગાત્ર રસાળ ॥ ૮ ॥ ઐટલામાં
 મુરીસ ત્યાં આવ્યા ॥ રત્ન પૈમાન આરોહિત ॥ દીવ્યાસન આપી મનોહર ॥ શૈલ્ય પરમ
 પ્રેમ પુણ્ય ॥ ૯ ॥ રંભા નૃત્ય કરે મનોહર ॥ રૂઝ પલ્લવ તોરણ રાજે ॥ જળ સંયુક્ત કળશ
 શાભે ॥ ચંદનાગર કુમ કુમ ભાજે ॥ ૧૦ ॥ નારાયણ ભગવાન પોતે ॥ સહ પાર્સદ આવ્યા
 ત્યાં જાણ ॥ શીઘ્રે ઉતર્યા ગરૂડ થકી ॥ ચતુર્ભુજ મલુ નિરવાણ ॥ ૧૧ ॥ ચતુર્ભુજ પાર્સદ
 સરવે ॥ રત્ન ભુષણ ભુષિતવાન ॥ સેવીત શ્વેત ચામરાદીકે ॥ માહા રૂપિ મુર સ્તુતિ-
 માન ॥ ૧૨ ॥ પ્રસન્નમાન કૃપાળુ પોતે ॥ નિજ ભક્ત અનુગ્રહકારી ॥ દેવમુની ગણ સહ
 અહા ॥ બેઠા શાભે મુવેસધારી ॥ ૧૩ ॥ ઐટલામાં માહાદેવ આવ્યા ॥ જોવા ચાલી શૈલ્ય
 પુરે નાર ॥ વૃદ્ધ ખાળને મુવા અખળા ॥ મુશોભીત વસ્ત્ર અલંકાર ॥ ૧૪ ॥ કોઇને હસ્તે
 રહ્યું કાળજી ॥ કોઇને હસ્તે વસ્ત્ર રહીત ॥ કોઇને હસ્તે રહ્યું સીંદુર ॥ સરવ અર્ધવેશ
 ભુષિત ॥ ૧૫ ॥ દેવકન્યા વળી રૂપિ કન્યા ॥ નાગ કન્યા તે રૂપ સુંદર ॥ ગંધર્વ કન્યાને

સર્વોત્તમ રૂપ ॥ ગુણાતિત ગુણ સુકત પ્રભુ ॥ ગુણ ખીજછો યોગ સ્વરૂપ ॥ ૪૮ ॥
 યોગાધારને યોગ કારણ ॥ યોગીના ગુરૂછાને યોગીશ ॥ પ્રલય આદિ પ્રલય જેતુ ॥ પ્ર-
 લયાંતે શેષ જગદીશ ॥ ૪૯ ॥ કાળે સૃષ્ટિ સંહાર કારણ ॥ દુરાસાધ્ય શીવ ભગવાન ॥
 શીવખીજ શીવ શીવાશ્રય ॥ શીવ રૂપ સદા સુખદાન ॥ ૫૦ ॥ એ પ્રકારે સ્તવન કરીને ॥
 હીમાલય પાચ્યોછે વીરામ ॥ દેવમુની સૌ કરે પ્રસંસા ॥ ગીરીશ્વર માહા બુધ ધામ ॥
 ॥ ૪૧ ॥ હીમાલય કૃત સ્તોત્ર એજે ॥ રાધા ભક્તીએ ભણુ જે જન ॥ સદા સુખ સંપદ
 તે પામે ॥ રહે શંકર સદા પ્રસન્ન ॥ ૪૨ ॥ ॥ વલણુ ॥ પ્રસન્ન સદા રહે
 શંકર ॥ નૃપ નારાયણ સુખદાયક ॥ ગુલાખ પા માનસિંહ કહે ॥ થયો ચુંભાલીસમો અ-
 ધ્યાયકે ॥ ૪૩ ॥ ॥ ઇતિશ્રી ॥ ॥ બ્રહ્મ ॥ ॥ માંહા ॥

અધ્યાય ૪૫ મો.

॥ ૬૩૭ ૧ હું ॥

॥ રાગ સારંગ ॥

॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥

અથ વેદવિધી આવાહેન ॥ ઈશ્વર કરે વન્હિ સ્થાપન ॥ કરે યજ્ઞ મોદન અતિ ॥ વામે
 રાખ્યાછે દેવી પાર્વતી ॥ ૧ ॥ કરી યજ્ઞ વિધિએ શંકર ॥ આપી દક્ષીણા વિમને હર ॥
 હર્ષ પ્રાપ્ત દંપતિ જે સ્થાન ॥ કરે નારી ત્યાં મંગલ ગાન ॥ ૨ ॥ થઈ રહી જય જય
 ધ્વની ॥ પ્રવીણે ગ્રહ વિશે કામીની ॥ સકટાક્ષ પુલકીત અંગ ॥ શીવ રૂપ તે કોટી અ-
 નંગ ॥ ૩ ॥ પ્રત્યેકાંતે મનોહર ॥ ભાળ લુપિત ખીંટુ સીંદુર ॥ ચંદનાગર કસ્તુરી
 ધરી ॥ કુંભ કુંભારીત વીગ્રહ કરો ॥ ૪ ॥ ચંપકવર્ણ નર યોવન ॥ રૂપ મુર્તિ મન
 મોહન ॥ લક્ષ્મી સાવીત્રી જનહવી રતી ॥ સચી અરૂંધતિ સરસ્વતિ ॥ ૫ ॥ તુલશી અહિ-
 દ્યાને અદિતી ॥ રાહીણીને વસુંધરા સતી ॥ સ્વાહા સત રૂપાદિ ભોજન ॥ નારી મધ્યે
 છે માહાપાવન ॥ ૬ ॥ દેવ કન્યા નાગ કન્યા વર ॥ મુની કન્યા માહા મનોહર ॥ અસં-
 કીત નારી સ્થીત તંહી ॥ સંખ્યા કરવા શકત કો નહીં ॥ ૭ ॥ ॥ સરસ્વતિ
 ઉવાચ ॥ માહાદેવ પ્રાણાધીક પ્રાપ ॥ ચંદ્રમુખ જોઈ તજો તાપ ॥ મૃતી સહ
 આનંદીત ઇશ ॥ સર્વ કાળ સુખી મમાશીશ ॥ ૮ ॥ ॥ લક્ષ્મિ ઉવાચ ॥ તણ
 લજ્જા શિવ માહામતી ॥ તમે કરો વક્ષસ્થળે સતી ॥ રહો દંપતિ સુમુખ લહિ ॥ એ-
 ના વીના તમે શોભો નહીં ॥ ૯ ॥ ॥ સાવીત્રી ઉવાચ ॥ શીઘ્રે ભોજન
 કરો શંકર ॥ પ્રેમે ઉમાને જમાડો હર ॥ સકર્પુર સુગંધ સુરજ ॥ શીવ શીવાને આપો
 તાંબુળ ॥ ૧૦ ॥ ॥ જનહવી ઉવાચ ॥ સ્વર્ણ કંકણ કુચર ધારી ॥
 કેસ કુમુદ યુત સમારી ॥ કામીનીને સદા સુખદાન ॥ સ્વામી શૌભાગ્ય શમ નહી આન
 ॥ ૧૧ ॥ ॥ રતી ઉવાચ ॥ પાર્વતીને ગ્રહો માહાદેવ ॥ ફલભ નારીને

સ્વામી સેવ ॥ વિન ક્વારથ પુરણકમી ॥ કેમ ભસ્મ કર્યો મમસ્વામી ॥૧૨૧॥ કામને
 છવાડો મહેશ્વર ॥ મારો નીવારો વીરહ જ્વર ॥ દયાનીધી સદા હર હરી ॥ તો પણ
 ભસ્મ કર્યો કોયે કરી ॥૧૨૨॥ એમ કહી ભસ્મ આપી છોડી ॥ રોવા લાગી રહી કરજો-
 ધી ॥ હરી સાંભળી તેનું રૂદન ॥ કરૂણામીધુ શ્રી ભગવન ॥૧૨૩॥ વિધાતા ધર્મ દયા
 નિધાન ॥ આવ્યા શીવ નિવાશીત સ્થાન ॥ હરી ધર્મ પ્રદાને નિર્જર ॥ જોઈ ઉઠ્યા
 શીધે મહેશ્વર ॥૧૨૪॥ કરો આજ્ઞા કહે વીનય કરી ॥ શીવ વાક્ય સુણી બોલ્યા હરી ॥
 કામને છવાડો શુભ પાણી ॥ ગયા દુર કહી એમ વાણી ॥૧૨૫॥ મુઘા દ્રષ્ટિ કરી વિશ્વા-
 ધાર ॥ કામ ભસ્મથી નીકળ્યો બાહાર ॥ પ્રણમી રતી જોઈ સ્વસ્વામી ॥ કામે પ્રણમ્યા
 શીવ નિષ્કામી ॥૧૨૬॥ દીઠા સુર હરી આવ્યો બાહાર ॥ નમ્યો સુર હરી પગે માર ॥
 સરવે આશીર્વાદ ઉચારે ॥ કહે કાળ કૃતિ કો નિવારે ॥૧૨૭॥ પછી નારાયણ સુર
 સાથ ॥ શૈલ્યે જમાડ્યા ભકિતએ નાથ ॥ શંભુ વાસ ગ્રહે સહ સતી ॥ જમાડેછે મોદમન
 અતી ॥૧૨૮॥ શીવ જમતાં જોઈ સમીતી ॥ ત્યાંહા દેવની માતા અદીતી ॥ રાધા પ્રત્યે
 કહે ભગવન ॥ બોલી સરસ પ્રેમ વચન ॥૧૨૯॥ ॥ અદીતી ઉવાચ ॥ ભો-
 નેમાતે સતીને શંકર ॥ જળ આપો પોતે મહેશ્વર ॥ મારી મીતી અરથે જગદીશ ॥
 દંપતિ મીતી કુલ્લભ ઇશ ॥૧૩૦॥ ॥ સચી ઉવાચ ॥ વીલાપ કરતાતા જે
 કારણ ॥ રદ્યે સખ કરી ધારણ ॥ જે કારણ થઈ મનભંગ ॥ કરી ભસ્મ ધારણ સ-
 વંગ ॥૧૩૧॥ ॥ અરૂંધતી ઉવાચ ॥ હર તમને આપી મેં સતી ॥
 મેના આપવા નહીં ઇચ્છતી ॥ ખડુ બોધ કર્યો માહારાજ ॥ મને મીતી કરાવવા
 કાજ ॥૧૩૨॥ ॥ અહલ્યા ઉવાચ ॥ વૃહાવસ્થા હર પરીહરો ॥ અતિ
 તરૂણ અવસ્થા કરો ॥ તેણે કરી મેના હર્ષે મન ॥ મુતા અર્પી પરમ પાવન ॥૧૩૩॥
 ॥ તુલશી ઉવાચ ॥ તમે સતીનો કરીને ત્યાગ ॥ કામદંધ કર્યો માહાભાગ ॥
 કૃપાદ્રષ્ટિ મહેશ્વર કીધ ॥ હવે સર્વે કામ થયું સીદ્ધ ॥૧૩૪॥ ॥ સ્વાહા ઉવાચ ॥
 સ્થીર થાવો સદા શુભકાજ ॥ સ્ત્રીવચને શીવ માહારાજ ॥ વીવાહ વ્યવહાર પ્રમાણ ॥
 એ છે નારીનો મંગળવાણ ॥૧૩૫॥ ॥ રોહિણી ઉવાચ ॥ પાર્વતી કામ
 પુરો શંકર ॥ કામશાસ્રે વીસારદ હર ॥ કામીની કામ સાગરમાંજ ॥ પોતે પાર કરો
 માહારાજ ॥૧૩૬॥ ॥ વસુંધરા ઉવાચ ॥ કામાશક્ત નારી મનભાવ ॥
 જાણી સર્વજ્ઞ કામ પ્રભાવ ॥ વિપત સ્વામી વિના શંકર ॥ સ્વામી સહસ્રખ નિરંતર ॥૧૩૭॥
 સતરૂપાઉવાચ ॥ ભોગદ્રવ્ય વિના ભોગીપુર ॥ નહીં તુલ્ય થાએ સુધાતુર ॥ જેણે તુલ્ય થાએ
 મહેશ્વર ॥ તેમ કરો શંભુ મુખાકર ॥૧૩૮॥ ॥ સંજ્ઞા ઉવાચ ॥ સહ પા-
 વતી શંકરસય ॥ શીધે સ્થાપન કરો સૈયાય ॥ રત્ન દીપક નીર્જનસ્થાન ॥ સહ વ્રાંબુળ

શીવ ભગવાન ॥૨૦॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ ॥ વસાણ ॥ ભમ-
વાન કહે શાધીકાને ॥ હેવા સાંભળી સીના વચનરે ॥ નિર્વીઠારી યોગીદ્રના ગુરુ ॥ ખેતે
જોડ્યા શીવ ભગવનરે ॥૪૧॥ ॥ કહું ર જી ॥ ॥ રાગ વેરાડી ॥
॥ શંકર ઉવાચ ॥ દેવી કહે ન વાક્ય પ્રદીપણ ॥ એ પ્રકારના મમ સમીપણ ॥
પુત્રને અચોચ કહે કેમણ ॥ જગમાતા તમો કરી પ્રેમણ ॥૩૨॥ ॥ ઠાળ ॥
કેમ કહે તમો પુત્ર મતે ॥ હેવા સાંભળી શીવ વચન ॥ ચીત્પત સૌ મૌન્ય થઈને ॥ સ-
ભમયુક્ત લણત મન ॥૩૩॥ મીષ્ટ ભુક્ત આચમન કરી ॥ આરોગી તાંબુળ નારી સાધાઈ
મેનાદત રત્ન સીંહાસનોસહર્ષ યોગ શ્રી વિશ્વનાથ ॥૩૪॥ રત્નદીપને રત્ન દર્પણ ॥ મણી
યુક્ત ચેત આમર ॥ ચંદનાગર સંયુક્ત શોભે ॥ સુમન સૈયા માહા સુંદર ॥૩૫॥ નાના
વિચીત્ર વિસ્વકર્માએ ॥ નિર્મીત રત્નમણી ખચીત ॥ કહું વૈકુંઠ રચના કરી ॥ ને કહું
વૃંદાવન રચીત ॥૩૬॥ કહું રાસમેડળ રચના ॥ કહું કેલાસ ઇંદ્ર મંદિર ॥ માહાદેવ મા-
હાશ્વર્ય દેખી ॥ થયા સંતોષ મન ગંભીર ॥૩૭॥ પ્રભાતકાળ થવેથી રાધા ॥ નાનાપ્રકાર
વાણન વાય ॥ સુરેંડરી સ્વવાહન શ્રવે ॥ જવા કેલાસ તત્પર થાય ॥૩૮॥ શંભવાસ
ગ્રહ ધર્મ આવ્યા ॥ નારાયણ આજ્ઞા કરી જાણ ॥ યોગીશ શંકર મતે જોડ્યા ॥ ધર્મ
સમય ઉચીત વાણે ॥૩૯॥ ॥ ધર્મ ઉવાચ ॥ ઉઠ ઉઠ તવભદ્ર હોશે ॥
ખલાંડાં ધીસ કેલાશ ઇશ ॥ પાર્વતી સહીત કરે ગતિ ॥ સમરો શ્રી હરી જગદીશ ॥૪૦॥
કેલાશ જવા તત્પર રાધા ॥ જોઈ પાર્વતી સહ શંકર ॥ કૃષ્ણાનિધી મત્સ્ય જોડી મેના ॥
રૂદન કરતી ઊંચે સ્વર ॥૪૧॥ ॥ મેના ઉવાચ ॥ • કૃષ્ણાનિધી મમમુતા
પાજી ॥ ક્ષમા કરજો દોશ અનંત ॥ તવ પદાંબુજ ભકિત એને ॥ જન્મજન્મ સદા
ભગવંત ॥૪૨॥ સ્વપ્ને સમરણ સદા તમારું ॥ તવ ભજન મન આનંદ ॥ તવ નિંદા શુણી
નવ શકે ॥ તમો નાથ સદા સુખકંદ ॥૪૩॥ એમ કહી મેના રહી ત્યાંહાં ॥ આવ્યા હી-
માલય ગીરીશ્વર ॥ ઊંચેશ્વરે રૂદન કરીને ॥ રૂદે સુતા લીધી કૃપાકર ॥૪૪॥ વત્સ
જાએ ગૃહ શુણ્ય કરી ॥ તવ ગુણનું સદા સ્મરણ ॥ એમ કહીને પર્વત છોડે ॥ શીવને
શીવા કરી અર્પણ ॥૪૫॥ શૈલ્ય પુત્ર પરવાર સાથે ॥ ત્યાંહાં સૌ રોમાં વારંવાર ॥ અશ્વા-
ત્મ વિદ્યાએ યોધ કર્યો ॥ ખેતેભગવાન વિશ્વાધાર ॥૪૬॥ પાર્વતીએ આત્મ જીતા ગુરુને ॥
ભકિતએ કર્યા નમસ્કાર ॥ માયા કરી મહંમાયા ખેતે ॥ રૂદન કરે તે વારંવાર ॥૪૭॥
સર્વે સી રોઈ સતી રૂદને ॥ સુરસુન્દરી નારી ગણાન્વીત ॥ અર્ધ ઘડી મા આનંદ સાથે ॥
શીમે શંકરસાથ પ્રાપ્તિ ॥૪૮॥ આવ્યા કેલાસે ત્યાં સર્વ પત્ની ॥ કહેજો ગાન મંગલવાન ॥
વ્રથ પત્નીને કુપેર પત્ની ॥ તારાશુર ગુરુ પત્ની જાણુ ॥૪૯॥ શુક પત્નીને
કુર્વસા પત્ની ॥ અત્તી પત્ની અનુસુયા સતી ॥ ચંદ્ર પત્ની દેવ નાગકન્યા ॥ સુન્દરી કન્યા

મહા પતીવ્રતી ॥૫૦॥ અસંખ્ય નારી શંખ્યા કરવા ॥ કો સમર્થ નહીં બુધ મીર ॥ આ-
 નેશ્વરુક્ત શીવ પાર્વતી ॥ દંપતિ પ્રવેશીત મંદીર ॥૫૧॥ રત્ન સીંહાસને બેઠાં છે ત્યાં ॥
 સતીને દેખડાવે શીવાલય ॥ હમણાં તું શૈલ્ય કન્યા થઈ ॥ પ્રથમ દક્ષ ગૃહે ઉદય ॥
 ॥૫૨॥ જાતી સ્મરે તને સમર્ણ હશે ॥ એવાં મુણી શંકર વચન ॥ મન આનંદ પુલકીત
 સતી ॥ બોલ્યા થૈને પ્રસન્ન વદનાપઠાસર્વ સ્મરણછે પ્રાણ પતી ॥ એમ કહી મૌન્ય થઈ
 રહી ॥ નાના વસ્તુ ભોજન કરે ત્યાં ॥ નારાયણાદિ દેવતા સહી ॥૫૪॥ તૃપ્ત થૈને દેવ
 સહ બાલ્યા ॥ નાના રત્ન ભુપણ ભુષિત ॥ સહસ્રીને સગણ સરવે ॥ પ્રાણમી શંકરને
 મુદીત ॥૫૫॥ નારાયણ વિધાતાને યોતે ॥ નમ્યા મહેશ્વર જગદીશ ॥ અન્યો અન્ય
 ત્રયવેદ ભેટી ॥ પછી બાલ્યા તે દઈ આશીશ ॥૫૬॥ શૈલ્યંદ્ર મેના મળી બન્યાએ ॥
 મેનાક તેડાવ્યો નીજપાસ ॥ શીઘ્રે પાર્વતીને તેડી લાવો ॥ સહ શંકર શ્રી અવીનાશ ॥
 ॥૫૭॥ સાંભળી તે શીવાલય ગયા ॥ આણ્યા પાર્વતી પરમેશ્વર ॥ આવ્યા સાંભળીને
 બોળ બાળી ॥ વૃદ્ધ યુવા દોડ્યા સૌ તત્પર ॥૫૮॥ મેના પુત્ર વધુસહ દોડી ॥ હીમાલય
 મનુ મોહાનંદ ॥ રથથી ઉતર્યા માહાદેવી ॥ દેખી માતા પીતા સુંખકંદ ॥૫૯॥ ગુરુ
 સર્વેને પ્રાણમી સતી ॥ મગ્ન આનંદ સાગરે મન ॥ પાર્વતીને ભેટી રદ લીધી ॥ મેના
 વીલ્લુજ હર્ષ પાવન ॥૬૦॥ હીમાલય મનમોદ માહા ॥ ફરી ગયા આવે જેમ પ્રાણ ॥
 મુતા લઈ નીજ ગૃહે ગયા ॥ આશુ રત્ન સીંહાસન બાણ ॥૬૧॥ મુજ પાણીને આસન
 આપી ॥ પુજ કરી સોડસો પચાર ॥ એ કથા સર્વે કહીછે રાધા ॥ શીવ વીવાહ મંગળ
 સાર ॥૬૨॥ ॥ વલણ ॥ ॥ સાર કથા માહા હર્ષ કરતા ॥ હવે શું
 સાંભળવા ઇચ્છાયરે ॥ ગુલાબ બા મુણે માન કરે ॥ થયો પીસ્તાલીસમો અધ્યાયરે ॥
 ॥૬૩॥ ॥ ઇતીશ્રી ॥ ॥ પ્રભ ॥ ॥ માંહા ॥

અધ્યાય ૪૬ મો.

॥ કડકું ૧ હું ॥ ॥ રાગ મારૂ ॥ ॥ રાધીકા ઉવાચ ॥
 છવાડ્યો શંકર મૃતમાર ॥ સ્વામી પામી રતી સુખકાર ॥ સ્ત્રીને સ્વામી વીચોગાતી કુખ ॥
 ફરી પ્રાપ્ત મીથ માહાસુખ ॥૧॥ શીવ સતી પામ્યા મનોહર ॥ તણ વીરહ કરે શું હર ॥
 સ્ત્રી વિચોગ સદા કુખાનીક ॥ ફરી પ્રાપ્ત પ્રાણ દાનાધિક ॥૨॥ સ્વામી વીરહ રતિને
 મન ॥ સ્ત્રી વિરહી શીવ ભગવન ॥ સ્વામી સ્ત્રી મજાથી બીજું નહું ॥ બેહુને શું સુખ
 દોતું હવે ॥૩॥ તે સાંભળવા ઇચ્છે સ્વામી ॥ કૃપાથી કહો અંતરયામી ॥ મીલન
 કથા શોડહારણ ॥ શ્રવણ મંગળનું કારણ ॥૪॥ ॥ નારાયણ ઉવાચ ॥ ॥
 પ્રકારે રાધા દેવી કહી ॥ વિરામ પામી મુની ત્યાં રહી ॥ કમળ સાંભળી તેનાં વચન ॥

રાધા પ્રત્યે જોડ્યા લગવન ॥૫॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ પામી કામનારી
 કામ પતિ ॥ લઈ સ્વાલય આવી તે રતી ॥ સ્વામીને પોતે મુવેસકારી ॥ રતી ક્રીડા હર્ષ
 મનધારી ॥૬॥ તેનો ભાવ જાણીને મદન ॥ પૈમાન આરોહી ચાલ્યો વન ॥ સૈલે સૈલે
 નદી નદ જ્યાંહી ॥ દ્વીપ દ્વીપે સિંધુ તટ માંહી ॥ જા અર્જુનુ ભુમી નીકટ નિર્જન ॥ ૧૮
 મુજે પ્રુપિત કાનન ॥ અમર કોકીલાદી કુંજત ॥ મંદવાયુ શીત મુગંધીત ॥૮॥ નારી
 ચીત ચેતન તાહારી ॥ કળામાન તે સંગારકારી ॥ દીવ્ય વર્ધ સત વામા સાથ ॥ રમે
 જાણે ન કંઈ રતીનાથ ॥૯॥ વિરામ પામે ન ક્રીડાતુર ॥ રતીસાસ વિસારદ મુર ॥ રતી
 કામનો કલ્પો વિહાર ॥ શીવ શક્તિનો સાંભળ સાર ॥૧૦॥ પરમાશ્વર્ય શ્રવણામૃત ॥
 પ્રુન્ય સુખદા કુખ નીવૃત ॥ સહ પાર્વતી શંકર રાય ॥ ક્રીડા અર્થે તે વન પળાએ ॥૧૧॥
 રતન રથે આરોહણ કરી ॥ ગંધમાદને આનંદ ભરી ॥ વન સુંદર સાગ તટ ॥ ગીરી
 સમીપવટ નીકળે ॥૧૨॥ સતી સામ જ્યાં મુક્યું તું હર ॥ દેખી સ્થાન ઉદાસ સંકર ॥ સતીને
 દેખાડે સર્વે સ્થાન ॥ જમ્યા જ્યાં જ્યાં શીવ લગવાન ॥૧૩॥ કરે રમણ સ્થાન ની-
 ર્જન ॥ પુર્ણ થયું ન દંપતી મન ॥ માહા શંગાર આરંભે હર ॥ વર્સ સહસ્ર આનંદભર ॥
 ॥૧૪॥ સુખા સકત મનોહરાકારી ॥ વિરહોદ્ભવ સંતાપ હારી ॥ સર્વ ગાત્ર તે પુલકાં-
 ચીત ॥ સયન કામખાણે મુર્છીત ॥૧૫॥ પ્રુપ સૈયાયે સુખ સંભોગ ॥ રતીસાસ જાણે સર્વ
 યોગ ॥ નખદંત મહાર રાજીત ॥ ચંદનાગર કસ્તુરી સાજીત ॥૧૬॥ કેસ કામરી સ્ત્રીયજ
 અંગ ॥ કંકણ નેપુર શબ્દ પ્રસંગ ॥ પ્રુપ સૈયા વિવિધ વિહાર ॥ ક્રીડા કૌતુકી કરે
 અપાર ॥૧૭॥ ॥ દેશી ફર ॥ દિવ્ય વર્સ સહસ્ર જવેથી ॥ શીવ પાસે ગયા
 સુરેસ્વર ॥ જે પ્રકારે વિર્ય પડે ભુમે ॥ તે ક્રિયાકૃત સઘ તત્પર ॥૧૮॥ તે વિર્યથી સ્કંદ
 પ્રગટીત ॥ અમર ભદ્ર કરતા આહે ॥ જોડ્યા ખટમુખ દેવ પ્રત્યે ॥ તમને ભય તે કોનો
 થાએ ॥૧૯॥ એમ પુછીને તારકામુરનો ॥ ક્યો તતક્ષણ સંહાર ॥ દેવ સર્વે પ્રસન્ન થ-
 યાને ॥ કરી પુંજ વિવિધ પ્રકાર ॥૨૦॥ નમસ્કાર કરી દેવ સરવે ॥ ગયા તેનીજ નીજ
 ધામ ॥ શીવ સતીને પુત્ર સાથે ॥ કૈલાસ ગયા પુરણકામ ॥૨૧॥ ॥ નારાયણ
 ઉવાચ ॥ કૃષ્ણ કહી એમ રાધીકાને ॥ સકટાસ પ્રસન્ન વદન ॥ એકાંત નિર્જને
 રાધા સહ ॥ કૃષ્ણ ગયા તે ચંદન વત્ર ॥૨૨॥ ખહુ પ્રકારે કરે ક્રીડા ॥ રહ્યાં રાધા સહ
 મુનીજન ॥ મુર્છા થયા રતી અતિ કરી ॥ શું સાંભળવા ઇચ્છે મન ॥૨૩॥ એ મંગળ
 કર્મ જે સાંભળે ॥ તેને ખંધુ વિછેદન હોય ॥ પુત્ર કળત્રનો ભેદ નહિ ॥ સહ રહે સદા
 સુખી સૌય ॥૨૪॥ ॥ સુત ઉવાચ ॥ એમ કહી ધર્મ પુત્ર પોતે ॥ માહામુની
 પામ્યા વિરામ ॥ ફરી કથા પુછેછે નારદ ॥ દેવમુની સદા અક્ષધામ ॥૨૫॥ ॥ વલણ ॥
 અક્ષધામ ચક્રપતી પ્રભુ ॥ રાધીકા પ્રત્યે કહે કથાયરે ॥ ગુલાખ ખા આનસિંહ કહે ॥ યથા

કેટલાકીએ આધારે ॥૨૬॥ ॥ ઇતિશ્રી ॥ ॥ અહ ॥ ॥ માંહા ॥

અધ્યાય ૪૭ મો.

૧ ॥ કહું ૧ હું ॥ ૧ ॥ રાગ વેરાડીની ચોપાઈ ॥ ૧ ॥ શ્રી નારદ
ઉવાચ ॥ હવે કીડાંતરે પ્રેમ કરી ॥ હરીને શું પુછે રાશેસ્વરી ॥ કથા કહે જે
અંતર્યામી ॥ કહે તે કર્ણાનીધી સ્વામી ॥૧॥ નારાયણ ઉવાચ ॥ મુખ
સંભાળી ઉડી કરી ॥ અંગે કરી રાધીકાને હરી ॥ મલયદ્રોણીછે મુખાકર ॥ બિડાં વટ-
ખુજ મનોહર ॥૨॥ રાધા પુછે પ્રભુને વૃતાંતા ॥ મસનાનન કહે મમકાંનત ॥ વજ્રધારીનો
જે દર્પભંગ ॥ ગુહ શ્રવણ મુખ પ્રસંગ ॥૩॥ ॥ રાધીકા ઉવાચ ॥ મુખ
ચાણી અસ મુખકારી ॥ દર્પભંગ સાંભળ્યો પુરાશી ॥ પાર્વતી દર્પભંગ વિવાહ ॥ શ્રોતાને
મુખદા કૃપા દહ ॥૪॥ હવે સાંભળવા ઇચ્છે મન ॥ દર્પભંગ જે સુર રાજન ॥ તેનો
વિસ્તાર તે કહે કરી ॥ કર્ણાસિંધુ કહે શ્રી હરી ॥૫॥ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥
૧ ॥ દશી દર ॥ કર્ણ પીયુષ તુલ્ય વિસ્તારી ॥ સુરપતીનો જે દર્પભંગ ॥ કહું સાં-
ભળ્યો તે મુંહસી ॥ ત્રણે લોકે પ્રસિદ્ધ પ્રસંગ ॥૬॥ દિન દિન ઐશ્વર્યતા અતી ॥ સત
અંખ કરી દર્પ પુર ॥ રીઠ મંત્ર કહ્યો અક્ષરપતી ॥ સંપદ્યુક્ત થયા સર્વ સુર ॥૭॥
ઇંદ્રે વિશ્વકર્માને તેડી ॥ કહું સ્વર્ગ કરે નીચી ત્રીતલ ॥ બહુ કાળ સોલી રહેતેડું ॥
કુંભને નહિ થાય નાશીતલાટ ॥ શ્રીપતી સકનો ગર્વ જાણી ॥ અમરાવતી ગયા શ્રીહરિલા ॥
કંઠ ઇન્દ્ર મુકલ વજ્રધારી ॥ ૩૫ માંહા મનોહર ધરી ॥૮॥ વયસીસુને બુધ વિલક્ષણ ॥
હસી સકળ વિશ્વ આધાર ॥ મુખદાતા વિધાતાના ધાતા ॥ જઈ રહ્યો તે ઇંદ્રને દાર-
ણ ॥૧૦॥ દારપાળે જઈ કહું ઇંદ્રને ॥ દારે આવ્યાછે અક્ષરવરૂપ ॥ વચન સુણીને
સકે ગયો ॥ જોયા સીમુરૂપ સુર ભુપ ॥૧૧॥ શોભે બાળ સમુદ્ધ વેદિત ॥ ભકિતએ
સકે કર્યા પ્રણામ ॥ મિતિએ આશીરવાદ કીધો ॥ ભક્તવત્સલ શ્રી મુખધામ ॥૧૨॥
મધુમકાદિક આપી સકે ॥ પુંજ કરી વિવિધ પ્રકાર ॥ પુછે આગમન શું કારણે ॥
વિષ બાળક કહે નીજ સાર ॥૧૩॥ ઇંદ્ર વચન તે સાંભળીને ॥ વિષ બાળક બોલ્યાછે
બોણ ॥ અહરપતિ ગુરુના તે ગુરુ ॥ મેઘ સદ્રસ્ય ગંભીરવાન ॥૧૪॥ આવ્યો ઊંડું
જોયા તુમને ॥ પુછવુંછે ઇચ્છીત વચન ॥ ચિત્ર નગર નિર્માણ સુણી ॥ હરિ થકી
થયું મન-મન ॥૧૫॥ કેટલા વર્ષ નિર્માણ એ તે ॥ સંકલ્પ કર્યો યથા પ્રકાર ॥ કેહે
કુંચિત્ત વિશ્વકર્માએ ॥ નીર્માણ કર્યું યથા પ્રકાર ॥૧૬॥ એહેવું કે ઇંદ્ર ન નિર્મીત ॥
વિશ્વકર્મા રાક્ષા નહિ કરી ॥ બાળ વાક્ય સુણી ઇંદ્ર હસ્યો ॥ મદાન્મત પુછે કરી ॥
૧૧૬૫ કેટલા ઇંદ્ર જોયા સાંભળયા ॥ કહે વિશ્વકર્માનું નીરમાણ ॥ રાક વાક્ય સુણી
હસી બોલ્યા ॥ બાળ પીયુષ સદ્રસ્ય વાણ ॥૧૮॥ ॥ આજણ ઉવાચ ॥ આહું

તવ તાત કસ્યપ ॥ તેનો તાત મરીચી મુનીશજી ॥ જાણું તેહેનો તાત વિધાતા ॥ થયા
 નાભી પન્ને જગદિશજી ॥ ૧૯ ॥ વારંવાર પ્રલય ઉદ્ભવ ॥ નાના વિધ અષ્ટિ નીરમા-
 જીજી ॥ હોયે સંખ્યા ભુ રેણુની પાણી ॥ સઠ સંખ્યા નહીં નીરવાણીજી ॥ ૨૦ ॥ ઇંદ્રા-
 યુસ યુગ એકોતર ॥ અઠાવીસ સઠ જ્યારે હોયજી ॥ વિદુશ નીગમા ગમ કહે ॥ વિધા-
 તાનો અહર્નિશ હોયજી ॥ ૨૧ ॥ એકસો અષ્ટ વર્સ ઉપર ॥ પરમેષ્ઠી આયુસ પ્રમાણીજી
 એવા વિધાતાની સંખ્યા નહીં ॥ તો ઇંદ્ર સંખ્યા શેની જાણીજી ॥ ૨૨ ॥ બ્રહ્મા વિશ્વનુ રૂદ્ર
 રહે જેમાં ॥ એવા બ્રહ્માંડ અસંક્ષીતજી ॥ મહા વિશ્વનુના રામ વિશે ॥ રહ્યાછે ખહુ પ્ર-
 ગટી તજી ॥ ૨૩ ॥ જેમ માહાજળે રહે નૌકા ॥ યથા અવકાશ ભરપુરજી ॥ બ્રહ્માંડ
 વિશે નાના વિધના ॥ તવ તુલ્ય રહે ખહુ ગુરજી ॥ ૨૪ ॥ એટલે જોઈ ત્યાં પીપીલીકા ॥
 સત ધનુષ વર્તે અસંક્ષીતજી ॥ જોઈ હરયા તે વિપ્ર ખાળક ॥ તેનું હેતુ નહીં પ્રગટી તજી
 ॥ ૨૫ ॥ વલણ પ્રગટ્યું નહીને મુંન્ય કિંધું ॥ સઠ સાંભળી કથા કથનરે ॥
 સઠ ફરી પુછેછે વિપ્ર પ્રત્યે ॥ થયો સુસ્કંદ ઉત્તર મનરે ॥ ૨૬ ॥ કંઠનું ખીજું ॥
 રાગ સામેરી ॥ ઇંદ્ર ઉવાચ ॥ કેમ હરયા વિપ્રેન્દ્ર મુજાણી ॥ મને કારણ કહો નીરવાણીજી ॥
 તમો કોણ માયા મય રૂપ ॥ ગુણસાગર શીમુ સ્વરૂપ ॥ ૨૭ ॥ મુણી ઇંદ્રતાણુરે વચન ॥
 બોલ્યા તે પ્રત્યે દિવ લગવન ॥ અધ્યાત્મીક માહા નીતિ સાર ॥ જ્ઞાન ખીજ વાણી
 નીરધાર ॥ ૨૮ ॥ બ્રાહ્મણ ઉવાચ ॥ પીપીલીકા સમુહ જો ભારી ॥ એનો હેતુ છે
 ગુહ અપારી ॥ મને પુછનો શોકનું મુગ ॥ તવ અજ્ઞાન કારણ મુગ ॥ ૨૯ ॥ સંસારીને
 જે વૃક્ષ સંસાર ॥ મુગ ખાણું તે નીરધાર ॥ તમ અજ્ઞાન આખરું ભારી ॥ જ્ઞાનદીપ
 નીવારણ કારી ॥ ૩૦ ॥ સર્વ વેદ વિશે ગુહ જહ ॥ માહા સિદ્ધને દુર્લભ એહ ॥ યોગી
 જનને માણ સમાન ॥ મુહ હંકાર ભંજનવાન ॥ ૩૧ ॥ એમ કહી રહ્યા તેણે ઠામ ॥
 દિવ શ્રેષ્ઠ માહા બ્રુધધામ ॥ ફરી પુછે સઠ સુરવર ॥ સુસ્કંતાલુકને કંઠા ધર ॥ ૩૨ ॥
 સઠ ઉવાચ ॥ કહો શીમે વિપ્ર ખહુવાણી ॥ જ્ઞાન દીપ પુરાતન જાણી ॥ નહીં જાણું
 તમો કોણ ખાળ ॥ જ્ઞાન રાશી મુર્તિ સર્વ કાળ ॥ ૩૩ ॥ શુણી ઇંદ્ર તાણુંરે વચન ॥
 બોલ્યા વિપ્ર રૂપ જનાર્દન ॥ જ્ઞાન ભાષણ આરંભે વાણી ॥ યોગીસને એ દુર્લભ જાણી
 ॥ ૩૪ ॥ બ્રાહ્મણ ઉવાચ ॥ જોઆ પીપીલીકા ગણ ભારી ॥ ક્રમે ક્રમે એકેકને ધારી ॥
 સર્વ ક્રમે કરીને સંચોગ ॥ સઠ થઇને ભોગવ્યા ભોગ ॥ ૩૫ ॥ હમાણા થયા સર્વ સંઘાતી ॥
 -ક્રમે કરી પીપીલીકા જાતી ॥ જંત ક્રમે વૈકુંઠ પળાએ ॥ બ્રહ્મલોક શીવલોક જાએ ॥ ૩૬ ॥
 ક્રમે સ્વર્ગ પાતાળને લહે ॥ ક્રમે ઘોર નરક દુખ સહે ॥ ક્રમે સુકરી ગરભે જાએ ॥
 પશુ પક્ષી કીટ વ્રક્ષ થાયે ॥ ૩૭ ॥ દેવ પીતર દીજ અંતક ॥ મુખી દુખીને સેવ્ય સેવક ॥
 સ્વક્રમે સીખીકા આરો હીત ॥ ક્રમે વહનકારી ઉદીત ॥ ૩૮ ॥ ક્રમે વ્યાધી યુક્ત હોએ

અંગેણ કર્મે સુંદર અંગ પ્રસંગ ॥ કર્મે વ્યથા કર્મે સુખ શાતા ॥ કર્મે સુત્રે બ્રહ્મા રૂળ
 દાતા ॥ ૩૯ ॥ કર્મે સ્વભાવ સાધક જાણુ ॥ એમ કહી અધ્યાત્મીક વાણુ ॥ સુખદા
 પુન્યદા શુભ સાર ॥ સ્વપ્રવત સકળ સંસાર ॥ ૪૦ ॥ મૃત્યુ મસ્તકે પ્રાણીને જાણુ ॥
 જંતુ કાળ કવળ પ્રમાણુ ॥ જળ બુદ્ધ બુદ્ધ વત કહંત ॥ શુભાશુભ મામ સર્વ જંત ॥ ૪૧ ॥
 એ પ્રકારે કહી વીમ વર ॥ તાંહાં રહ્યા મોદ મન ભર ॥ વિસ્મે પામ્યો તે સુર રાજન ॥
 નિર્મહત્વ થયું નિજ મન ॥ ૪૨ ॥ હેવે તાંહાં આવ્યા મુની ભૂપ ॥ માહા યોગી જ્ઞાની
 વૃદ્ધ રૂપ ॥ જટીલ તીલક શ્વેતકારી ॥ માથે કટ વ્યાઘ્ર ચર્મ ધારી ॥ ૪૩ ॥ વક્ષ સ્થળે
 લોમ ચક્ર બાજો ॥ કીચીત્ દેશ લોમ હીન રાજો ॥ બેહુ મધ્યે આવી સદ્યા સ્થિત ॥ નમ્યો
 મહેદ્ર હર્ષ અન્વીતરા ॥ ૪૪ ॥ મધુ મકવાદિ ક્યું પુજન ॥ પૂછે લોમ વિનય વચન ॥ અ-
 તિથી ભાવે કરી સાદરાવિમ બાળક વાક્ય ઉચ્ચાર ॥ ૪૫ ॥ બાળક ઉવાચ ॥ ક્યાંથી
 આવ્યા વિમ કહો નામ ॥ આવ્યા શું કામે કહાં છે ધામ ॥ રદે લોમ ચક્ર કટ શીશ ॥
 કીચિત્ અલોમ ચક્ર મુનીશ ॥ ૪૬ ॥ મને કૃપા કરી કહો વાત ॥ શ્રવણુચ્છા કૌતુ-
 હણુ તાત ॥ મુની સાંભળી શીશુ વચન ॥ સ્વવૃતાંત કહે મુની જન ॥ ૪૭ ॥ મુની
 ઉવાચ ॥ અદ્વાયુશ ક્યું નહીં ધામ ॥ ભીક્ષુ એકાકી લોમસ નામ ॥ નવીવાહન ઉપ-
 જવન ॥ હેતુ આવ્યાનું તવ દર્શન ॥ ૪૮ ॥ તપ સાંત્યર્થ કટ ધારણુ ॥ લોમ ચક્રનું કહું
 કારણુ ॥ શુભ્રા સંસારીને ભય ધારી ॥ શ્રેષ્ઠ વિવેક ઉદભવ કારી ॥ ૪૯ ॥ મરણ આયુ
 સંખ્યાનું પ્રમાણુ ॥ લોમ ચક્ર વક્ષસ્થળે જાણુ ॥ એક રાકનું હોએ પતન ॥ ત્યારે એક
 લોમ ઊત્પાન ॥ ૫૦ ॥ ગતકાળ અલોમ સ્થળ રહે ॥ બ્રહ્મા પતને મૃત્યુ મારું કહે ॥
 બહુ બ્રહ્મા પડે બ્રહ્મ ધામ ॥ મારે નારી પુત્રનું શું કામ ॥ ૫૧ ॥ એક બ્રહ્મા ન્યારે પડી
 જાએ ॥ ચક્ષુ નિમેષ હરીની થાએ ॥ તેના પાદ પદ્મ કરે ધ્યાન ॥ સદા ચીત્વન શ્રી ભ-
 ગવાન ॥ ૫૨ ॥ દુર્લભ હરી સેવા નિર્વાણુ ॥ મુક્તીથી ભક્તિ શ્રેષ્ઠ છે જાણુ ॥ સ્વપ્રવત
 ઐશ્વર્ય છે જોહ ॥ ભક્તિ અંતરાય કારી તેહ ॥ ૫૩ ॥ એ મારા ગુરૂંએ આપ્યું જ્ઞાન ॥ કૃપા
 સીધુ શીવ ભગવાન ॥ ભક્તિ વિના ગ્રહું નહીં સાર ॥ સાલોક્યાદિ જે છે મોક્ષ ચાર ॥ ૫૪ ॥
 એમ કહીને મુની અધીપ ॥ ત્યાંથી ગયા તે શીવ સમીપ ॥ શીશુ રૂપ તે શ્રી ભગવાન
 ત્યાંથી થયા છે અંતરધ્યાન ॥ ૫૫ ॥ સ્વપ્રવત ઇંદ્ર જોઈ કરી ॥ દર્પહીન સમર્થ શ્રી
 હરી ॥ રાજ ભક્તી સચી કરી ત્યાગ ॥ ગ્રથો વેરાગતે માહા ભાગ ॥ ૫૬ ॥ જોઈ નિ-
 વેકી તે નિજ નાથ ॥ સચી દુખી થઈ મન સાથ ॥ ગુરૂ પ્રત્યે શોકાન્વીત થઈ ॥ સર્વ
 ક્યું નિવેદન જઈ ॥ ૫૭ ॥ ગુરૂ સક તેડયો દયા ધરી ॥ રસ શાસ્ત્ર નિતી બોધ કરી ॥
 બહુ વિધિ ક્યો ઉપદેશ ॥ સચીસહ રાજ્યકરે સુરેશ ॥ ૫૮ ॥ સર્વ કહું હરી નિરવાણુ ॥
 રાક દર્પ વિમોચન જાણુ ॥ નંદ યજ્ઞ વિષે રાસેશ્વરી ॥ દીઠો પ્રત્યક્ષ તે કહે હરી ॥ ૫૯ ॥

॥ વલણ ॥ કહે શ્રીહરી રાધિકા પ્રત્યે ॥ એ વૃતાંત નારાયણ રાયરે ॥ ગુલાખ્યા
સુણો માન કહે ॥ થયો સુડતાળીશો અધ્યાયરે ॥ ૪૭ ॥ ઇતીશ્રી બ્રહ્મ :

અધ્યાય ૪૮ મો.

॥ કડવું ૧ લું ॥ રાગ રામશ્રી ॥ રાધિકા ઉવાચ ॥ દર્પ ભંગ જે સુરરાજનજી
સર્વે સાંભલ્યો શ્રી ભગવાનજી ॥ રવી દર્પ ભંગ કહ્યો સ્વામીજી ॥ શ્રવણ ઇચ્છાછે બહુ
નામીજી ॥ ૧ ॥ ઢાળ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ બહુ નામી કહે રાધીકાને ॥ એક સન-
મય રવી ઉદિત ॥ અસ્તાચ્છે ગયો રવી ત્યારે ॥ માળી સુમાલ્ય દૈત્ય દર્પીત ॥ ૨ ॥
મકાશ કર્યો નીજ કાંતીનો ॥ મદમત શંભુ વરે કરી ॥ તેના મકાશથી થાએ નહીં ॥
રજની તું સાંભળ સુંદરી ॥ ૩ ॥ રોષી રવી નિજ શુભે કરી ॥ લીલા માત્રે હણ્યા તે વીરજી
સૂર્ય શુભે તે થયો મુર્છિત ॥ ધરણી તંજે પડ્યોછે ધીર ॥ ૪ ॥ ભક્ત સંકટ જાણી કરી ॥
ભક્તવત્સળ શંકર રાચે ॥ આવી છવાડ્યો નીજ ભક્તને ॥ ઉઠી નમીચો શંકર પાચે ॥ પાદ
મણી ભક્તિ એ સ્તુતિ કરી ॥ દેવેન્દ્ર ગયો નીજ મંદિર ॥ રોષી માહાદેવ સૂર્યપર ॥ દો-
ડ્યા હણવા જ્ઞાન ગંભીર ॥ ૬ ॥ જોઈ સૂર્ય સંહાર કરતા ॥ હણવા આવ્યા કૈલાસવાસી ॥
ભયવાન થઈ રવી ત્યાંથી ॥ બ્રહ્મા શરણે તે ગયો નાશી ॥ ૭ ॥ દોડ્યા માહાદેવ તેહેની. પુંઠે
બ્રહ્માલયે ગયા ક્રોધાકર ॥ ત્રીશુભ ધારીને ત્રીપુરારી ॥ કાળના કાળ તે ભયંકર ॥ ૮ ॥
દીઠા રોષીત હર બ્રહ્માએ ॥ પ્રસંન કરવા મહેશ્વર ॥ ચતુર્વદને વેદાકત સ્તોત્રે ॥ સ્તવે
વિધીહર વિશ્વંભર ॥ ૯ ॥ બ્રહ્મા ઉવાચ ॥ પ્રસન્ન થા દક્ષ યજ્ઞ ૫વંશી ॥ મમ શર્ણાંગત
દીનેશ ॥ તમે શ્રષ્ઠા છો શ્રષ્ઠી આરંભે ॥ જગત ગુરૂ પોતે મહેશ ॥ ૧૦ ॥ શીઘ્રે કૃપા કરો
માહા ભાગ ॥ પ્રસંન થાઓ ભક્તવત્સળ ॥ કૃપાસીધુ તમે કરો રક્ષા ॥ અહરનીશ
સ્થળ સંકળ ॥ ૧૧ ॥ બ્રહ્મા રૂપ ભગવાન પોતે ॥ શ્રષ્ઠી સ્થીત્યંતઃ કાસણ જાણુ ॥ પોતે રવી
નીરમાણુ કર્યોને ॥ રૂપહણવા ઇચ્છો નિરવાણુ ॥ ૧૨ ॥ સ્વયં બ્રહ્માને અનંત પોતે ॥
પોતે ધર્મ સૂર્ય હુતાસન ॥ ચંદ્ર ઇંદ્રાદ્ય દેવ સરવે ॥ તમથી ભય પામે ભગવંન ॥ ૧૩ ॥
રૂપી સર્વને બુની સરવે ॥ તમને સેવેછે તપધન ॥ તપ રૂપ દાતા તમે સ્વામી ॥ તમે
તપને તપ પરંન ॥ ૧૪ ॥ એ મકારે કહી બ્રહ્મા પોતે ॥ સૂર્ય આણી ભક્તિએ કરી ॥
પ્રીતીએ તે કર્યો અર્પણુ ॥ શંકર ચર્ણાંબુજે ધરી ॥ ૧૫ ॥ શંભુ તેને આશીશ કરીને ॥
વિધીને કર્યો તે નમસ્કાર ॥ પ્રસંનવદન થઈ પોતે ॥ સ્વાલંબ ગયા તે વિશ્વાધાર ॥ ૧૬ ॥
એ વિધાતા કૃત સ્તોત્ર નર ॥ સંકટે ભણુ પ્રીતીએ કરી ॥ ભયવાન ભયમુક્ત થાએ ॥
બંધ મુક્ત બંધ પરહરી ॥ ૧૭ ॥ વલણ ॥ પરહરી સંકટ સરવે ॥ સ્તોત્ર સ્મરણ માત્રે
સુખ થાય રે ॥ ગુલાખંડવર માન કહે ॥ થયો અડતાલીશો અધ્યાયરે ॥ ૧૮ ॥ ઇતીશ્રી

અધ્યાય ૪૯ મો.

કંઠુ ૧ હું ॥ રાગ માડની ચોપાઈ ॥ શ્રી કૃશ્ન ઉવાચ ॥
 સૂર્ય પ્રણામ ખલ્લાને કરી ॥ મોઢયુક્ત આજ્ઞા તેની ધરી ॥ ગયા ભજતા શીવનું નામ ॥
 ત્રીગુણાત્મીક તેજનું ધામ ॥૧॥ હવે કહું વનિહનું આખ્યાન ॥ રાધા સાંભળ
 થઈ સાવધાન ॥ ગુપ્ત પુરાણમાં નિર્વાણ ॥ કર્ણ પીયુષ ઉત્તમ જાણ ॥૨॥ ત્રીલોક્ય
 ભસ્મ કરવા મન ॥ ઉઘમયુક્ત થયો હુતાશન ॥ ઊંચી તે સતતાળ પ્રમાણ ॥ શીખા કરી
 ભયાનક જાણ ॥૩॥ અગુરૂપિના શ્રાપ કારણ ॥ સુખીત મન દોષ ધારણ ॥ નીજ તે-
 જસ્વી માનીને મન ॥ તુચ્છ માને તે અન્યત જન ॥૪॥ એવામા વિશ્નુ કરી વિચાર ॥
 લીલા કરી આબ્યા વિશ્વાધાર ॥ તેને દાહ કરવાનું મન ॥ શક્તિ વીરતારીછે હુતાશન
 ॥૫॥ સિધુરૂપ તે શ્રી ભગવન ॥ તે પ્રત્યે બોલ્યા 'છે જનાર્દન ॥ વિનય કરીને સુખાકર
 ભક્તિયુક્ત નત્રાત્મકંધર ॥૬॥ શીધુરૂપાચ ॥ કેમ રૂઢ થયા ભગવન ॥ કારણ
 કહોની હુતાંસન ॥ ભસ્મ ત્રેલોક્ય કરવા કાજ ॥ વીના અર્થ ઇચ્છો મહારાજ ॥૭॥
 તર્મિને કર્યો ભગુચે શ્રાપ ॥ કરો દમન અગુને આપ ॥ એકના અપરાધ સંચોગ્ય ॥ ત્રણ લોક
 ભસ્મ નહી ચોગ્ય ॥૮॥ વિશ્વ અજતા વિધાતા તાત ॥ રક્ષણ કરે હરી શાક્ષાત ॥
 શંહતા રૂદ્ર જગદાધાર ॥ એહેલે ક્રોધે વિશ્વ વિસ્તાર ॥૯॥ તે તું શું પ્રકારે ભસ્મ કરે ॥
 છતે પોતે શંકર ઇશ્વરે ॥ જીવોના હરિ રક્ષણકારી ॥ સંહરવા તું કરે તૈયારી ॥૧૦॥
 પ્રહ્લ્લ ખટ્ટ એમ કહી કરી ॥ વૃક્ષપત્ર લીધુ કરંધરી ॥ અતિ શુષ્ક તે પ્રાણવા કાજ ॥
 તેને આપ્યું તે શ્રી મહારાજ ॥૧૧॥ શુષ્કપત્ર દગ્ધ થયું નહી ॥ ન થયુ શીધુ રોમેક શહી ॥
 ॥ દેખી લજ્યાયુક્ત હુતાશન ॥ સ્તબ્ધ થયો ભય પામી મન ॥૧૨॥ વનિહ દર્પ ભંગ
 એમ કરી ॥ અંતર્ધ્યાન થયા ખટ્ટ હરી ॥ વનિહ જતાજા પોતાની શંહરી ॥ નીજ
 સ્થાને ગયો ભય ધરી ॥૧૩॥ કહ્યો દર્પભંગ હુતાશન ॥ હવે શું સાંભળવા છે મન ॥
 નિત્યનું તન પરમાખ્યાન ॥ દેવદર્પ મોચન અમાન ॥૧૪॥ રાધીકા ઉવાચ ॥

ધનવંતરીનો જે દર્પભંગ ॥ કહો જગતગુરૂ મસંગ ॥ ગુપ્ત વાત એ છે ખટ્ટું નામી
 ॥ કુતુહલ સંભળાવો સ્વામિ ॥૧૫॥ નારાયણ ઉવાચ ॥ રાધીકાના વચન સાં-
 ભળી ॥ હરીને બોલ્યા પોતે શ્રી હરી ॥ કથા કહેવા આરંભેછે મન ॥ શ્રવણ સુંખદ
 પુરાતન ॥૧૬॥ વલણ ॥ પુરાતન કૃશ્ન કહે કથા ॥ સાંભળો નારાયણ રાયરે
 ॥ ગુલાખખા માનસીંગ કહે ॥ થયો આગણપચાસમો અધ્યાયરે ॥૧૭॥ ઇતિ
 શ્રી બ્રહ્મવૈવર્તે મહાપુરાણે શ્રી કૃશ્ન જન્મખંડે નારાયણ નારાદ સંવાદે શ્રી કૃશ્ન રા-
 ધીકા સંવાદે વનિહ દર્પભંગ પ્રસ્તાવો નામ ॥૪૯॥ મો અધ્યાય ॥

અધ્યાય ૫૦ મો.

કહ્યું ૧ હું ॥ રાગ વેરાડી ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ ધનવં-
તરી નારાયણ અંશ ॥ દધિમથને તે અવતંશ ॥ સર્વ વેદજ્ઞાતા છે નીપુણ ॥ મંત્ર તંત્ર
પુરા સર્વ ગુણ ॥ ૧ ॥ પરમગુરુ કૈલાસાધીશ ॥ એ છે શંકરનો ઉપશીષ ॥ ખહુ શીષ્ય
સહ તેહ જાય ॥ જાંહાં કૈલાસે છે શીવરાય ॥ ૨ ॥ દીઠો મારજો નામ તક્ષક ॥ ફણા
ધારી મહા ભયાંનક ॥ લક્ષ નાગ પરિવૃત્તકારી ॥ સર્વ શ્રેષ્ઠ મહાવીરધારી ॥ ૩ ॥ લક્ષ
હેતુ આગ્યા કોપ કરી ॥ તેને દેખી હરચો ધનવંતરી ॥ દંભીશીષ્ય તક્ષકને ધરી ॥
જૂંભીતકર્યો તે મંત્રે કરી ॥ ૪ ॥ મણી. મસ્તક થકીજ હાર ॥ ભૂમાવી દુરં નાખ્યો તે
વાર ॥ પડ્યો મતક તુલ્ય ઉદાશ ॥ ગાણુ મોકલ્યા વાસુકી પાંસ ॥ ૫ ॥ મુણી વાસુકી
થયા ક્રોધીત ॥ સર્પ મોકલ્યા છે અંસંક્ષીતા ॥ રોનાગૃહી પંચ નીરવાણા ॥ દ્રોણકાલી ક-
કોટીકજ્ઞાણ ॥ ૬ ॥ પુંડરીક ધનંજય ભારી ॥ મુખીપંચ મહાવીર ધારી ॥ સર્વે ગયા જાંહાં
ધનવંતરી ॥ ભય ખામ્યા શી'ય જોઈ કરી ॥ ૭ ॥ નાગે જઈ શ્વાસવાયુએ કરી ॥ પીડયા
શીષ્ય ગયા જાણુ મરી ॥ જ્ઞાનહીન ગઈ સ્વકરણી ॥ કંડવત પડ્યા તે ધરણી ॥ ૮ ॥
સુધાવૃષ્ટી કરી ધનવંતરી ॥ જીવાડયા ગુરુ મંત્ર સમરી ॥ ચેતન કરી શીષ્યનું વ્યુહ ॥
કર્યો જૂંભીત સર્પ સમુહ ॥ ૯ ॥ મંત્રથી થયા જ્ઞાન રહીત ॥ પડ્યા ભ્રમતવત અમિત ॥
જાણું વાસુકી સર્વજ્ઞરૂપ ॥ તેડી ભગીની જ્ઞાન સ્તરૂપ ॥ ૧૦ ॥ વાસુકી ઉવાચ ॥

જ તું નાગરક્ષાએ સુખકારી ॥ ત્રયલોકે પુજા હોશે તૂારી ॥ હસી મુણી વાસુકી
વચન ॥ બોલી પીયુષ વાક્ય વદન ॥ ૧૧ ॥ મનસા ઉવાચ ॥ મારી નાગેશ
સાંભળો વાણ ॥ સમર મત્તે જાણું નિરવાણ ॥ ભદ્ર અભદ્ર દેવઆધીન ॥ યથોચીત
થશે દુખહીણ ॥ ૧૨ ॥ કરુ રક્ષા તે શત્રુ સંહારી ॥ સમરથજે લીલાએ કરી ॥ જઈ હાથું
જેને શત્રુ ધારી ॥ તેનું કોશકે રક્ષણકારી ॥ ૧૩ ॥ મારા ગુરુ શેષ ભગવાન ॥ મને સિદ્ધ
મંત્ર દત્તવાન ॥ જગત ઇશ શ્રી નારાયણ ॥ કવચ મને કર્યું ધારણ ॥ ૧૪ ॥ ત્રયલોક
સુભંગકારી ॥ શકુ હું વીશ્વ સૃજ સંહારી ॥ સર્વ મંત્ર નિયંતા સ્વમેવ ॥ મને આપ્યું
જ્ઞાન મહાદેવ ॥ ૧૫ ॥ ન ગાણુ શીવ શીષ્ય પક્ષીસ ॥ ધનવંતરી તે સું તેનો શીષ્ય ॥
કહી ચાલી તે તજ નાગેશ ॥ મણુમી હરી સંભુને શેષ ॥ ૧૬ ॥ જહાં રહ્યા દેવ ધનવંતરી
॥ તાંહા ગઈ દેવી કોપે કરી ॥ દ્રષ્ટિમાત્રે જૈં સર્પ જીવાડયા ॥ વીશ દ્રષ્ટિ શત્રુ શીષ્ય
પાડયા ॥ ૧૭ ॥ ધનવંતરી મંત્ર વીસારદ ॥ ખહુ પ્રયત્ન કર્યું નારદ ॥ ન ઉડાળી શક્યો
ભગવાન ॥ દેખી તે મત્તે દેવી વચન ॥ ૧૮ ॥ બોલી ત્વરાયુક્ત હર્ષિકરી ॥ કહુ યુક્તિ
હંકારે ઇશ્વરી ॥ મનસા ઉવાચ ॥ મંત્ર અર્થને તંત્રના ભેદ ॥ મહા ઔ-

પદ્ય મુહુ તું વેદ ॥૧૬॥ સું તુ જાણે તે કહે ઔષધીશ ॥ સીધ તું છે ગરૂડનો શીબ્ય ॥
 વલણ ॥ શીબ્ય ગરૂડનો સીધ તું છે ॥ હું ને ગરૂડ સંભુના જાણે ॥ બેહુ સીબ્ય
 મુણ ધન્વંતરી ॥ એમ બોલી તે મનસા વાણે ॥ ૧૨૦ ॥ કડવું ર જી ॥
 રાગ રામગ્રી ॥ એમ કહીને પદ્ય સુમનજી ॥ પ્રેયુ કરીને મંત્ર સાધનજી ॥ જ્વળ-
 દગ્નિ તુલ્ય જોઈ કરીજી ॥ કયું ભસ્મ તેને ધન્વંતજી ॥ ૨૧ ॥ ઢાળ ॥
 ધન્વંતરીએ તે ભસ્મ કીધું ॥ દેખી મનસા ક્રોધ કરંત ॥ મંત્ર સાધ્ય કરી તેણે શીથે ॥
 મેર્યા સર્પ સમુદ્ધ અનંત નાર ॥ દેખી ધન્વંતરી મંત્રે કરી ॥ નિષ્કળ ભસ્મ કર્યા તે વારા ॥
 ગૃહણ કરી શક્તિ દેવીએ ॥ પ્રભાગ્રીસમ રવી આકાર ॥ ૨૩ ॥ મંત્રાન્વીત કરી તેને પ્રેસી
 ॥ રીપુ ઉપર ક્રોધીત મન ॥ વિશ્વદત્ત મુળ ધન્વંતરી ॥ લીલા માત્રમાં કરી પતન
 ॥ ૨૪ ॥ વૃથાશક્તી થઈ દેખી દેવી ॥ પ્રજ્વળીત ક્રોધ બહુ ધારી ॥ નાગપાશ ગ્રહણ
 કર્યો છે ॥ મનસાએ મહા ભયકારી ॥ ૨૫ ॥ નાગ લક્ષાન્વીત તે દીપીત ॥ શીધ મંત્રે મંત્રી
 નીરવાણ ॥ કોપવાન થઈ કરી પ્રેર્યો ॥ પ્રભાકાંજાન્તક સમજાણ ॥ ૨૬ ॥ ધન્વંતરી
 નાગપાશ દેખી ॥ મનમોદ હર્ષીત આનંદ ॥ સ્મરણ કયું તેણે ગરૂડનું ॥ સીધે આવ્યા
 ત્યાં વીરનું વાહન ॥ ૨૭ ॥ સર્પાસ જોઈ હરી વાહન ॥ ભક્ષ કર્યા ચંચે સહુ અહી ॥
 નાગાસ નિષ્કળ દેખી કોપી ॥ શીવદત્ત ભસ્મ મુદ્રી ગ્રહી ॥ ૨૮ ॥ ભસ્મ મુદ્રીને પાવન
 મંત્રે ॥ પ્રેરી દેવીએ તે જોઈ કરી ॥ પાંખ વાયુએ કરી નિષ્કળ ॥ ગરૂડે શીબ્યને પાછળ
 ધરી ॥ ૨૯ ॥ વ્યર્થ દેખી દેવી ભસ્મ મુદ્રિ ॥ કોપીને શુળ કયું ધારણ ॥ શીવદત્ત મુળ
 સૂર્ય સમ ॥ પ્રભા અગ્નિ મલય કારણ ॥ ૩૦ ॥ એટલામાં શીવઆદી આવ્યા ॥ ધન્વંતરી
 રક્ષણને કાજ ॥ દેખી દેવી સંકર વિધાતા ॥ નમિ કહી જય મહારાજ ॥ ૩૧ ॥ ધન્વં-
 તરીને ગરૂડ આવી ॥ નમયા સુરેસ્વરને પાચે ॥ દેવે આશીર્વાદ કીધો તેને ॥ બોલ્યા
 વિધીવાક્ય મુખદાયે ॥ ૩૨ ॥ ખલ્લા ઉવાચ ॥ હે ધન્વંતરી તું મહા ભાગ્ય ॥
 સાસ્ર વીસારદ નિર્વાણ ॥ મનસા સાથે યુધ કરવા ॥ તારી સમતા નહી તુ જાણ ॥ ૩૩ ॥
 શીવદત્ત શુળ દુર્નિવાર્ય ॥ એ છે ત્રયલોક ભસ્મકારી ॥ ક્ષમા માગ સુરેસ્વરી પાસે ॥ કૌ-
 થુમી સાષોકત ધ્યાન ધારી ॥ ૩૪ ॥ સોડ સોપચાર આપી કરી ॥ ભક્તિ એ કર દેવી
 પુજન ॥ આસ્તિક યુક્ત સ્તોત્રે કરીને ॥ તારે કરવા ચોગ્ય રતવન ॥ ૩૫ ॥ તને પ્રશન્ન
 થઈ મનસા ॥ દેસ આશીસ તે સુખકારી ॥ એજ મત છે સદાશીવનો ॥ બોધ્યા ગરૂડ
 બોધ વિસ્તારી ॥ ૩૬ ॥ એવા વીધી વચન સાંભળી ॥ સ્નાને સુચી થયા તતકાળ ॥
 પુરો હીતકરી વીધાતાને ॥ પુજન કરવાને વીચાર ॥ ૩૭ ॥
 ॥ ધન્વંતરી ઉવાચ ॥ આંહા આવો તમે વિશ્વ માતા ॥ ગ્રહણ કરો મમ પુજના ॥
 પ્રભુત સદા ત્રય લોકમાં ॥ કસ્યપ કન્યા મહા પાવન ॥ ૩૮ ॥ તો જીત્યું જગત સરવે

માહા દેવી તું વિશ્વ સ્વરૂપ ॥ એમ કહીને નમ્રકંઠર ॥ ગ્રહ્યું સુમન ઊગ્ગમરૂપ ॥ ૧૮૬ ॥
 ભક્તિ યુક્ત તે ધ્યાન તત્પર ॥ ચંપકવર્ણ મનોહર અંગ ॥ પ્રસન્ન આનન સર્વ વિદ્યા ॥
 વીસારદ વિચીત્ર સુરંગ ॥ ૧૮૭ ॥ એહેવાં દેવી નાગેશ્વરીને ॥ ધ્યાન કરીને આપ્યું સુમના ॥
 સોડસોપચાર પુજા કીધી ॥ કરે નમ્રકંઠર સ્તવન ॥ ૧૮૮ ॥ ॥ ધનવંતરી ઉવાચ ॥
 નમું સીદ્ધી રૂપને સીદ્ધીદા ॥ નમું કરચપ કન્યા ઇશ્વરી ॥ વરદાઇની નાગ સહાઇની ॥
 નાગ ભગિન નમું નાગેશ્વરી ॥ ૧૮૯ ॥ એ પ્રકારે સ્તુતી કરીને ॥ ભગિતએ કરી કર્યા પ્ર-
 નામ ॥ થઈ શ્રક્ષ્ણ તે વર આપી ॥ ત્યાંથી ગઈ દેવી નીજ ધામના ॥ ૧૯૦ ॥ બ્રહ્મા રૂદ્રને પૈન
 તેય ॥ સર્વે ગયા નીજ નીજ સ્થાન ॥ પછે નીજ મંદીરે ગયા ॥ પોતે ધનવંતરી ભગ-
 વાન ॥ ૧૯૧ ॥ હર્ષાન્વીત થઈ નાગ ગયા ॥ સ્વાલય ફણા બહુ રાહત ॥ એ પ્રકારે કહ્યું
 એ સરવે ॥ સ્તવરાજ સુખદ ભાલત ॥ ૧૯૨ ॥ એ પુણ્ય સ્તોત્રને જે ભક્તીએ ॥ ભણે પ્રેમ
 માહા મન આણ ॥ તેહેના કુલ સમગ્રને નહી ॥ નાગ ભય અશંકા જાણ ॥ ૧૯૩ ॥
 ॥ વલણા ॥ અશંકાય શર્પ ભય નહી ॥ માહા સ્તોત્રનો એ મહીમા એરે ॥ ગુલામપ્રાપ્ત સુણા
 માન કહે ॥ થયો પુર્ણ પચાસમો અધ્યાયરે ॥ ૧૯૪ ॥ ઇતિ શ્રી બ્રહ્મ પૈવર્તે માહા
 પુરાણે શ્રીકૃષ્ણ જન્મ ખંડે નારાયણ નારદ સંવાદે રાધા કૃષ્ણ સંવાદે ધનવંતરી દર્પભંશ
 મનસા વિજય પ્રસ્તાવો નામ પચાસમો અધ્યાય ॥ ૧૯૫ ॥

અધ્યાય ૫૧ મો.

॥ કડકું ૧ હું ॥ રાગ દસાકની ચોપાઈ ॥ શ્રીકૃષ્ણ ઉવાચ ॥ કહ્યો મેં સ-
 વનો દર્પભંશ ॥ તે તે સાંભળો સર્વ પ્રસંગ ॥ હવે ઊંડ જઈએ પ્રંદાવન ॥ વીરહાતુર જેહું
 ગોપીજન ॥ ૧ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ ॥ હેવ સાંભળી કૃષ્ણ વચન ॥ રાત્રિકાને
 માન આવ્યું મન ॥ મારેથી ચાલી શકાય નહીં ॥ મને પહોચાડો મળુ તહીં ॥ ૨ ॥ એવાં
 સાંભળી રાધા વચન ॥ પોતે હરયા શ્રી મધુસૂદન ॥ એસ ખાંધે કહ્યું ભગવાન ॥ એમ
 કહી થયા અંતર્ધ્યાન ॥ ૩ ॥ બહુ કરતી રાધા રૂદન ॥ શોધતી ચાલી તે પ્રંદાવન ॥ શોક
 યુક્ત ગમવન ચંદન ॥ દીકાં દુખી ત્યાં ગોપીકા જન ॥ ૪ ॥ નમ્ર મુખ અસ્તુ છે નયન ॥
 કરે ભ્રમણ સર્વ કાનન ॥ નાથ નાથ એમ વદે પ્રીત ॥ નીરાહાર સર્વ રોષાન્વીત ॥ ૫ ॥
 તેને દેખી રાધા માન સાંત ॥ કહ્યું મળયાદિ નીજ વૃત્તાંત ॥ સહ સાથે રૂએ રાધા આપ ॥
 કરે હે નાથ નાથ વિલાપ ॥ ૬ ॥ શ્રીકૃષ્ણ નિંદા કોપે ઉચરે ॥ સર્વે સરીર ત્યાગવા કરે ॥
 એટલામાં તે ચંદનવન ॥ આપ્યું દર્શન શ્રી ભગવન ॥ ૭ ॥ દેખી રાત્રિકા ગોપિકાન્વીત ॥
 હસી દોડી થઈ પુલકાંચીત ॥ કરી મોર્લિમાળા આહરન ॥ નગન કરવા પ્રીત વસન ॥ ૮ ॥
 કરે ચંદન અંગે લેપન ॥ જીવે મુખ કરે છે ચુંબન ॥ આલીંગન કરી અર્પે કુલ ॥ આપે

સહ કેપુર તાંબુજ ॥૬૧॥ પછી સરવ ગોપીકા જન ॥ પ્રેમ વિબુહન કરે રંદન ॥ દુખવિરહ
 જ્યાજ તપન ॥ સહ કરે સર્વ નિવેદન ॥૧૦॥ દેહ દુખ હારતુટયા તન ॥ ભ્રમણ સર્વદા
 વતેવન ॥ કમકો જીને સ્તુતિ કરે ॥ ભૂપણ ચંદન અંગે ધરે ॥૧૧॥ કરે માણ ચોરનું
 રક્ષણ ॥ હરી કરે ન એવાં લક્ષણ ॥ કો કહે કરવો ન વીશ્વાસ ॥ રદ સાથે ખાંધો પ્રેમપાસ
 ॥૧૨॥ કોઈ કહે હેની શું પ્રતીતી ॥ ચીતચોરને ચોરીની રીતી ॥ એવા સાંભળી તેનાં
 વચન ॥ હરયા પોતે શ્રી મધુસૂદન ॥૧૩॥ રમ્ય નીર્જન જ્યાં જ્યાંહાં વન ॥ ગોપીકા
 સહ કરે ભ્રમણ ॥ કૃષ્ણ-સહ તલપે સુખ ભોગ ॥ જીવે ચંદ્રમુખ નીરરોગ ॥૧૪॥ ભલ
 સીંદુર નેત્ર કજ્જલ ॥ રકતાધર શોભે ગંડસ્થળ ॥ કપરી નેત્ર વક્ર ભ્રાજીત ॥ રત્નકુંડળ
 યુગ્મ રાજીત ॥૧૫॥ મુક્ત માળ શોભીત વીશાળ ॥ સુદૃઢ વસ્ત્રે માધવ કૃપાળ ॥ કરેમુખ
 સ્વચ્છ પ્રેમ કરી ॥ કમળી ગુણે પોતે શ્રીહરી ॥૧૬॥ પુરે સીંદુર ભક્તવત્સલ ॥ પુષ્પ માળ
 અર્પે વક્ષસ્થળ ॥ કરે કસ્તુરીના પિંદુ ભાલ ॥ ખહુ શોભિત શોભા વિશાળ ॥૧૭॥ રત્ન-
 મણીહાર ભગવન ॥ અર્પે અમુલ્ય દીન્ય વસન ॥ રત્ન મુદ્રિકા અંગુળીએ ધર ॥ પગે
 પ્રભુ પંદરે વે ઝાઝર ॥૧૮॥ પારજીતી પુષ્પ વીસારદ ॥ અઘાદત્ત અર્પે તે નારદ ॥ શીવ-
 દત્ત કમળ નીર્મળ ॥ હરી આપે તે સહસ્રદળ ॥૧૯॥ મણીરત્ન કૌસ્તુભ અર્પીતા ॥ ધર્મદત્ત
 હસીને શુ પ્રીત ॥ રત્નપાત્રે તાંબુજ રસ જાણ ॥ પાન અર્થે આપે નીરવાણ ॥૨૦॥ મા-
 લતી માધવી કુંદ મંદાર ॥ ચંપકાદિક પુષ્પ અપાર ॥ રત્નપાત્રસ્થ આપે શ્રીહરી ॥ વરુણ
 દત્ત વસ્ત્ર તેને ધરી ॥૨૧॥ ખટસત કોળી ગોપીજન ॥ લઈ સામગ્રી ત્યાં આગમન ॥
 તેમાં ગોપીકા ખટહનર ॥ નરાધાની સેવામાં મુખી સાર ॥૨૨॥ કોઈ ચંદન હસ્તમાં ગ્રહી
 શ્વેત ચામર ગૃહી કો રહી ॥ કોઈ હસ્તે માળા કો કસ્તુરી ॥ કોઈ રહી છે સીંદુર ધરી ॥૨૩॥ કોઈ
 હસ્તમાં વર વસન ॥ હસ્ત દર્પણ કો ગોપીજન ॥ કોઈ ગોપી કર તાલ ગ્રહી ॥ કોઈ ગો-
 પીછે અંદગ વાહી ॥૨૪॥ સર ચંત્ર કો કરમાં સહી ॥ કોઈ વીણા ગ્રહીને ત્યાં રહી ॥ આવી
 રાગરાગીણી છત્રીસ ॥ ગોપી રૂપ ધરીને મુનીશ ॥૨૫॥ ગૌલોકથી રાક્ષાસહ મહી ॥ સર્વે
 દેહ ધારી આવ્યાં સહી ॥ કોઈ નૃત્ય કરે ચીત હારી ॥ મનો હહાદ કોઈ ગાનકારી ॥૨૬॥
 સ્વે રાધાકો શ્વેત ચામર ॥ કોઈ ચરણ સેવા તત્પર ॥ તાંબુલ આપે કો ગોપીજન ॥ કૌતક
 વિવિધ પ્રદાવન ॥૨૭॥ સ્થીત સર્વ ગોપીકા સહીત ॥ વક્ષસ્થળે તે રાધીકા સ્થીત ॥ કાણ
 રાધા સહ ભગવાન ॥ કરે માધવ અધરપાન ॥૨૮॥ કાણ પ્રીતે તાંબુલ ખાદીત ॥ કાણ
 નિંદ્રા કરે હર્ષાન્વીત ॥ કાણ કરે રતી રતી ધીર ॥ મણીરત્ન નીર્મીત મંદીર ॥૨૯॥ કાણમાં
 કરે જળ વીહાર ॥ યમુના જળ નીર્મળ સાર ॥ વત્સ કહી કથાએ વીસ્તારી ॥ હરી રાસ-
 કીડા સુખકારી ॥૩૦॥ સ્વેચ્છામય સ્વાત્મ પુર્ણ સ્વામી ॥ સ્વતંત્ર નીર્ગુણ ખહુ નામી ॥
 પ્રકૃતીપર સર્વ અધીસ ॥ બ્રહ્મા વિષ્ણુ શીવાદિના ઇશ ॥૩૧॥ કૃષ્ણજન્મ રહસ્ય અપાર ॥

ખાળ કીડન તે વિશ્વાધાર ॥ કહ્યાં કીશોર ચરીત્ર હરી ॥ શું સાંભળવા ઇચ્છા છે કરી પ્રેર ॥
 ॥ વલણ ॥ કરી ઇચ્છા શું સાંભળવાની ॥ તમે કહો દેવ રૂપીરાયરે ॥ ગુલાખખા
 માનસીંગ કહે ॥ થયા એકાવનમો અધ્યાયરે ॥ ૩૩ ॥ ॥ ઇતિ શ્રી બ્રહ્મ વૈવર્ત મહા
 પુરાણે શ્રી કૃષ્ણ જન્મખંડે નારાયણ નારદ સંવાદે રાસકીડા વર્ણન પ્રસ્તાવો નામ એ-
 કાવનમો અધ્યાયઃ ॥ ૫૧ ॥

અધ્યાય પર મો.

॥ ૩૩૩ ॥ ૧ હું ॥ ॥ રાગ કાલેરો ॥ શ્રીનારદ ઉવાચ ॥ પછે શું થયું એ
 ઉપરાંત ॥ મુની શ્રેષ્ઠ કહો તે વૃતાંત ॥ કેમ મથુરાં પ્રતે શ્રીહરી ॥ ગયા નંદાજય
 ત્યાગી કરી ॥ ૧ ॥ ઢાળ ॥ ત્યાગી નંદાજય ગયા હરી ॥ નંદકેમ રાજ્યા નીજ માણ ॥
 ગોપાંગના સહ યશોદાચે ॥ કેમ સહ્યા વીચાગ નીરવાણ ॥ ૨ ॥ ચક્ષુ નીમેષ માત્ર વીચાગે ॥
 જીવે નહીં રાધા સુખદાન ॥ તેણે માણ કેમ કરી રાજ્યા ॥ માણેશ્વર વીના ભગવીન
 ॥ ૩ ॥ જેજે ગોપ સદા સંગ રહે ॥ ભોજનાદી ભોગ વરતાચે ॥ વિવિધ વિધ વિલાસ કીડા ॥
 તેનું વિસ્મરણ કેમ થાયે ॥ ૪ ॥ મથુરાં જઈ શ્રીકૃષ્ણજીએ ॥ શું શું કર્મ કર્યું ભગવાન ॥
 સ્વર્ગા રાહણ પર્યંત સહુ ॥ તમે કેહેવા થોડ્ય સુખદાન ॥ ૫ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥
 કંસે ધનુર્મખ આરંભીત ॥ આકુર પ્રેમી નંદમંદીર ॥ નૃપ આજ્ઞાએ કરી હર્ષીત ॥ ગયા
 ગોકુળ જ્ઞાન ગંભીર ॥ ૬ ॥ શ્રીકૃષ્ણ જાળને લઈ કરી ॥ આવ્યા સહ ગોપ મથુરાં માંહે ॥
 ભક્તવત્સલ શ્રીકૃષ્ણ પોતે ॥ હણ્યો નૃપતી આવી ત્યાંહે ॥ ૭ ॥ રજક ગજહણી પ્રભુ
 એ ॥ ચાતુર મુષ્ટીક કરી નાસ ॥ ખંધ મુક્ત કર્યાં માતાપીતા ॥ ખંધુવર્ગ સુખી વિશ્વ
 વાસ ॥ ૮ ॥ કુમળ સહ સંગાર કરીને ॥ ગોલોક આપ્યું શ્રી ભગવન ॥ ઉપવીત ધરી
 અવંતી ગયા ॥ ગૃહી વિદ્યા ગુરૂ સાંદીપન ॥ ૯ ॥ ત્યાર પછી જરાસંધ જીતી ॥ હરીએ
 હણ્યો કાળયવંન ॥ ઉગ્રસેનને અભીષેક કરી ॥ સમુદ્રે ગયા શ્રી ભગવંન ॥ ૧૦ ॥ દ્વારકાં-
 પુરી નીર્મીત હરી ॥ હરાણ કરી રૂક્ષમણી સતી ॥ કાલિંદી, લક્ષમણા, સૈન્યાં, સત્યાં ॥
 વળી મીત્રવંદા, જંખવતી ॥ ૧૧ ॥ નાગ જીતી, એ અષ્ટ પરણ્યાં ॥ હણ્યો નરકાસુર શ્રી-
 હરી ॥ સોળહજાર ત્યાંથી વર્ષા ॥ આણ્યું પારીજાત હર્ણ કરી ॥ ૧૨ ॥ લીલા માત્રમાં
 જીતી સક્રને ॥ હસ્ત છેદન કર્યાં જઈ ખાણ ॥ ચંદ્ર સેખર જીતી હરીએ ॥ પૌત્ર ઓક્ષ
 કર્યો નીરવાણ ॥ ૧૩ ॥ કરી આવ્યા હરી દ્વારકાંમાં ॥ લોકને આત્મ ભાવ દર્શીત ॥ યાગ
 વીશે વસુદેવજીને ॥ તીર્થયાત્રા પ્રસંગ નીર્મીત ॥ ૧૪ ॥ પછે માણ અધીષ્ઠાતા દેવી ॥
 મહ્યા રાધીકા નીરવાણ ॥ સતવર્ષ પુર્ણ થયે થકી ॥ મુક્ત શ્રીદામા શ્રાપથી જાણ ॥ ૧૫ ॥
 કરી ગયા રાધા સાથે પ્રભુ ॥ પરમ પવીત્ર પ્રદાવંન ॥ ચૌદવર્ષ જગપતી પોતે ॥ ત્યાંહાં

રાસ કૃષ્ણ ભગવંત ॥૧૬॥ પૂર્વ એકાદશ વર્ષ રહી ॥ આવ્યા ત્યાગી તે નંદ મંદીર ॥
મથુરાં વીશે તે દારકાંમાં ॥ સતવર્ષ પુર્ણ યદુવીર ॥૧૭॥ ભાર ઉતારી ભુમીપરનો ॥ સત
વર્ષ ઉપરી પચીસ ॥ રહી ધગણી ગોલોક ગયા ॥ ભક્તવત્સલ શ્રી જગદીશ ॥૧૮॥ ય-
શોદાનંદને પ્રથમાનુને ॥ કૃપાકરી વિશ્વઅધીપ ॥ રાધીકા વળી કળાવતીને ॥ હરીએ
આપ્યો મોક્ષ સામીપ ॥૧૯॥ સહ ગોપીને રાધીકા સહ ॥ સર્વે મહાકુતુહલ કરી ॥ ની-
મંધ કરી ધર્મ શેતુનો ॥ ગયાં ગોલોક પોતે શ્રીહરી ॥૨૦॥ એ મકારે કહ્યું એ સરવે ॥
સંક્ષેપે મહામુની ઉદાર ॥ કૃષ્ણ ચરીત્ર મહા સુંદર ॥ ધર્માદી ચાર ફળદાતાર ॥૨૧॥
બ્રહ્માદીથી ત્રાણ પરીપંત ॥ સરવ નમ્પર મુનીવંત ॥ તેઓ પરમાનંદ પ્રભુને ॥ ભજે
સાનંદ નંદ નંદન ॥૨૨॥ સ્વેચ્છામય પ્રભુ પરબ્રહ્મ ॥ પરમાત્મા પરેશ મોરારી ॥ પરમ
અક્ષર અવ્યકત હરી ॥ ભક્તાનુગ્રહ વીગ્રહ ધારી ॥૨૩॥ સત્ય નિત્ય સર્વેસ સ્વતંત્ર ॥
મકૂતી પરછે વીશ્વાધાર ॥ નીર્ગુણને નીરીહ સર્વદા ॥ હરી નીરંજન નીરાકાર ॥૨૪॥

॥ વલાણ ॥ નીરાકાર સાકાર અદ્વય ॥ એક પ્રભુ નારાયણ રાધેરે ॥ ગુલામખા
માનસાંગ કહે ॥ થયો દ્વીપંચાસતમો અધ્યાયરે ॥૨૫॥ ઇતિશ્રી ॥

અધ્યાય ૫૩ મો.

॥૬૬૭ ૧ હું ॥ ॥રાગ સારંગતી ચોપાઈ ॥ શ્રીનારાયણ ઉવાચ ॥ ॥ તે
સર્વાત્મા કૃષ્ણ નીરવાણ ॥ પુરૂષ પરદુરારાધ્ય જાણ ॥ સર્વારાધ્ય મુખ પ્રદ એહ ॥
નૌજ ભક્તને સાધ્યછે તેહ ॥૧॥ ભક્તવત્સલ ભક્તને દ્રશ્ય ॥ સદા અભક્તનેછે અદ્રશ્ય ॥
દુર્યોધ ચરીત્ર ભગવાન ॥ માયા મોહીત સર્વ નીદાન ॥૨॥ જેના ભયથી વાયુ વહંત ॥
નીરાશ્રય તે કુર્મ ધરંત ॥ કુર્મ શેષ ધરે ભયે કરી ॥ ધરે શેષ વીશ્વ ભય ધરી ॥૩॥ સમ
દ્વીપને સમ સાગર ॥ સૈલ કાનન સંયુક્ત ધર ॥ સમ પાતાલ સ્વર્ગ સહીત ॥ વીવીધા
બ્રહ્મલોક અન્વીત ॥૪॥ એ મકારે તે ત્રયભૂવંત ॥ કરત્રીમ સદા ભગવંત ॥ જેનો આ-
શય કોણ વખાણુ ॥ બ્રહ્મા વિષ્ણુ મહેષ ન જાણુ ॥૫॥ વત્સ હું મંદબુદ્ધિ શું જાણુ ॥
કેમ મથુરાં આવ્યાં વખાણુ ॥ ત્યાગ કરીને પ્રેમવંત ॥ ગોપીરાધા તજ્યાં ભગવંત ॥૬॥
યશોદાનંદ નંદ નંદન ॥ દર્પદાતાને દર્પહનંત ॥ શ્રીદામાશ્રાપ કારણુ કરી ॥ રાધા દર્પ
ભંગ કર્યો હરી ॥૭॥ કૃષ્ણ તુલ્ય પોતે જે શ્રીરંગ ॥ મહાવિષ્ણુ કર્યા દર્પભંગ ॥ બ્રહ્મા-
વિષ્ણુ શંકરને શેષ ॥ ધર્મ યમ ચંદ્રને દીનેશ ॥૮॥ ગરૂડવન્હી ગુરૂ દુર્વાસા ॥ દ્વારપાળ
સદા હરીદાસા ॥ જયવીજય સુરઅસુર ॥ લક્ષ્મણ અર્જુન ખાણાસુર ॥૯॥ ભગુ મુખેરૂ
સરીતા પતી ॥ વાયુ વરૂણને સરસ્વતી ॥ દુર્ગાપદ્મા સાપત્રી સુ અંગ ॥ તે દેવીયાને
વળી જે ગંજ ॥૧૦॥ પ્રાણાધિક રાધીકા અર્ધંગ ॥ સરવેનો કર્યો દર્પ ભંગ ॥ કર્તાહર્તા

પાલણ સ્વર્ગન. ॥ સ્તવિ શકે ન પંચવડેન ॥૧૧॥ ચતુર્વકત્ર વીધાતા વારવેસ ॥ સહસ્ર
 મુખે સકત નહી સેષ ॥ શ્રીકૃષ્ણ મહીમાંવી સારદ ॥ નહિ જાણે નીગમ નારદ ॥૧૨॥
 એ પ્રકાર કહ્યો મુનીજન ॥ સર્વ પ્રભાવ શ્રી ભગવંન ॥ કૃષ્ણ નિર્ગુણ યાદવરાય ॥ હવે
 સું સાંભળા ઇચ્છાચે ॥૧૩॥ ॥ વલણ ॥ ઇચ્છા સું સાંભળવા નારદ ॥
 કહે નારાયણ રૂપીરાયરે ॥ ગુલાખખા સુંજો માન કહે ॥ થયો તેપંનમો અધ્યાયરે ॥૧૪॥
 ઇતી શ્રી બ્રહ્મવૈવર્તે માહાપુરાણે શ્રી કૃષ્ણ જન્મખંડે નારાયણ નારદ સંવાદે કૃષ્ણ
 પ્રભાવ વર્ણન નામ ત્રીપંચાસતમો ધ્યાયઃ ॥૫૩॥

અધ્યાય ૫૪ મો

કડવું ॥૧॥ હું રાગ ગોડી ॥ નારદ ઉવાચ ॥ વીષ્ણુનો દર્પ
 ભંગ મુનીશય ॥ કેમ કર્યો કૃષ્ણ જગદીશય ॥ વળિ અન્યનો કોણ પ્રકારય ॥ તમે
 તે કેવા ચોગ્ય વીરતારય ॥૧॥ ॥ દાસ ॥ નારાયણ ઉવાચ. ॥ મહા-
 વિરનુને હુંકાર થયો ॥ મહારા રામ કુષે વીશ્વ સર્વ ॥ હું સરવનો નીચંતા છઉ ॥ અહુજ
 થયો એહેવો ગર્વ ॥૨॥ મંદાર ભૈરવ થઈ કરી ॥ તેને લિલામાત્રમાં આસીત ॥ તે ભક્ષણ
 કારી સરવને ॥ શમચ મસ્તક વિશે સ્થીત ॥૩॥ શહજ વીશે તે વિધાતાને ॥ નીતી દર્પ
 થયો મુનીજન ॥ તેને બ્રહ્માના શમહુ ખહુ ॥ તે સમે દર્શાવ્યા ભગવંન ॥૪॥ ફરી પુન્ય
 હરી કર્યા બ્રહ્મા ॥ જ્ઞાન આપું પ્રભુ જ્ઞાનાનંદ ॥ વિષ્ણુને ગર્વ થયો મનમાં ॥ હુ જગ
 પાતા પુરાણાનંદ ॥૫॥ આત્મવિસ્મરણ થઈ કરી ॥ પ્રભુચે રાંમ જન્મ ધારણ ॥ અનંત
 મનમાં દર્પ થયો ॥ હું વિશ્વ ધારી વીશ્વ કારણ ॥૬॥ દર્પ ભંગ તે ગરૂડ દ્વારા ॥ એક
 સમય સરવે નાગ ॥ પુણત પ્રીતે કૃષ્ણ વાહન ॥ સેસે પુન્યા નહી માહાભાગ ॥૭॥ ગ-
 રૂડ ક્રોધીત થઈ કરી ॥ સેષ ગ્રહી હાથ મતી કીધી ॥ જઈ અનંતના મોક્ષ કર્યો ॥ ભ-
 કતવત્સલ કર્ણાનીધી ॥૮॥ ઇસના દર્પ ભંગ તણો ॥ પુર્વ કહ્યોછે તને વીરતાર ॥ એક
 સમે વળી યુધ્ધ કર્યું ॥ ખાણામુર યુદ્ધે વીશ્વાધાર ॥૯॥ જૂભણાસે કરી ભગવન ॥ કર્યા
 શંકરને જડીભુત ॥ અનરણ્ય કન્યા દ્વારે કરીને ॥ ધર્મને આપ થયો અદ્ભુત ॥૧૦॥
 માંડવ્ય આપે કરી યમને ॥ પ્રામ શુદ્રયોની મુનીજન ॥ સોવરસને અંતે ફરીથી ॥ થયો શુધ્ધ
 તે યમ રાજન ॥૧૧॥ ચંદ્રમાહા મંદે કરી હરાણ ॥ સ્વશુર પ્રીયા કર્યો અધર્મ ॥ દર્પ
 ભગ થઈ પ્રાપ્ત થયો ॥ ક્ષયરોગ અવિહીત કર્મ ॥૧૨॥ માહા તેજ ગર્વે કરી સુર્ય ॥ હ-
 ણુવા લાગ્યો શીવકિંકર ॥ રવિ દર્પ ભંગ કર્યો તે ॥ કૈલાસાધીપ પોતે હર ॥૧૩॥ વનિહ
 દર્પ ભંગ ભગુઆપે ॥ સર્વ ભક્ષ હુવો હુતાશન ॥ શુર નીજ નારી હરણથી ॥ દર્પ ભંગ હવા
 મુનીજન ॥૧૪॥ વલણ ॥ મુની કુર્વાસા દર્પ સુર્ણીત ॥ હવો અંખરીધંથી નિરમા-

નરે તો સુદર્શનચક્રે વ્યથીત તે ॥ ભક્તવત્સલ ભગવાનરે ॥૧૫॥ ॥૬૬૬૬ ૨ જી ॥
 ॥રાગ દશાખની ચોપાઈ ॥ જય વીજય દર્પ દહન ॥ બ્રહ્મ આપથી હવા પતન ॥વા
 રાહ રૂપે શ્રી ભગવાન ॥ હણ્યો હીરણ્યાક્ષ કુખદાન ॥૧૬॥ હીરણ્યકશ્યપને શ્રી હરી ॥
 હણ્યો નૃસિંહ રૂપને ધરી ॥ પછે રાવણને કુંભકાર્ણ ॥રામખાણે હણ્યા ધર્માવાર્ણ ॥૧૭॥
 રીશુપાલ દંતવદ્ધ ભારી ॥ તેને હણ્યા કુંભે ચક્ર ધારી ॥ મુરદર્પ ભંગ દૈત્ય દ્વાર ॥ દૈત્યનો
 મુર દ્વાર નીવાર ॥૧૮॥ વિધી દ્વારા તવ દર્પ ભંગ ॥ પુર્યે હતો પ્રજાપતિ ભંગ ॥ પીતા
 આપથી થયો ગંધર્વ ॥ પછે દાસી પુત્ર હતા ગર્વ ॥૧૯॥ હરી મહીમાથી વીસારદ ॥ હ-
 માણા હવો ફરી નારદ ॥ કામને દર્પ થયો છે મન ॥ મારે સાધ્ય વીશ્વ ભ્રવ જન ॥૨૦
 હરદ્વાર તેને ભસ્મ કરી ॥ લીલા માત્રે જીવાડ્યો તે ફરી ॥ હરી ભક્ત એકાંતીકપર ॥
 માર મુકે નહી પુષ્પસર ॥૨૧॥ દર્પ ભંગ કર્યો લક્ષ્મણ ॥ રીવ સુજા મેરીત રાવણ ॥
 રામ સ્તવને જીવાડ્યો ફરી ॥ વીરનું ભુલ્યા બ્રહ્મ આપે કરી ॥૨૨॥ સન્માન્યું કર્યો દર્પ
 ભંગ ॥ અમોઘ પર્મ સન્ન પ્રસંગ ॥ વિમ પુત્રના મરણે કરી ॥ ફરી વક્ષ લીધા કાળે હરી
 ॥૨૩॥ કાર્ણ સાથે કરતાં સંગ્રામ ॥ પાર્થ દર્પ ભંગ ત્રય ડામ ॥ ખાણાંમુરનો દર્પ હનન ॥
 ઉપા હરણે ભુજ છેદન ॥૨૪॥ દક્ષયગ્ને ભ્રુ દર્પ ભંગ ॥ પર્મરામનો રામ પ્રસંગ ॥ મેર
 ધ્રંગ ભંગ વાયુ દ્વાર ॥ સમુદ્રનો અગસ્ત અહાર ॥૨૫॥ દુર્ગા દર્પ ચુકત મન જાણી ॥
 તજ તપે ગયા મુજપાણી ॥ દર્પ ભંગ થયા લજ્યા ધરી ॥ તપે વિશ્વને પ્રસન્ન કરી ॥૨૬॥
 ફરી થકી તે સૌભાગ્ય પામી ॥ માત્ર શંભુ સનાતન સ્વામી ॥ માહાલક્ષ્મી દર્પ ચુકત થઈ
 સ્વામિ નીવાસ દ્વારે તે ગઈ ॥૨૭॥ જયવીજયે નીવારણ કરી ॥ દર્પ ભંગ ગ્લાની મન
 ધરી ॥ હરી ચરણે ધરીને મન ॥ કરે તજવાને નીજ તન ॥૨૮॥ બ્રહ્મા વિશ્વને ધર્મ
 મહેશ ॥ આવ્યા વનિહ વરૂણ મુરેશ ॥ ચંદ્રભાનું કામ ધનેશ્વર ॥ રૂપીમુની મનુ ગણેશ્વર
 ॥૨૯॥ સર્વે આવ્યા મહાલક્ષ્મી ભંડાં ॥ પદ્મા રૂદન કરે છે તાંહ ॥ સ્તુતિ કરે સહુ વીને
 કરી ॥ મુજ પ્રકૃતિ તું મહેશ્વરી ॥૩૦॥ ॥ દેવા ઉવાચ ॥ ક્ષર્મા કરે તમો ભગ-
 વતિ ॥ ક્ષમા શિલ પરાત્પર સતિ ॥ શુદ્ધ રૂપ સદા સત્વ શેવી ॥ તમો કોપાદી વર્જીત
 દેવી ॥૩૧॥ મહા સાધ્વી દેવી સર્વ દેવ ॥ તને પુજી કરે સહુ સેવ ॥ તુ વિના દેવી વિશ્વ
 સકળ ॥ અત તુલ્ય તે જાણી નીશ્કળ ॥૩૨॥ દેવી તું સર્વ સંપતિ રૂપ ॥ સર્વ રાજ્યત સર્વ
 સ્વરૂપ ॥ મુખ્ય દેવી તું છે રામેશ્વરી ॥ તારી કળાછે સીતા ઇશ્વરી ॥૩૩॥ કૈલાસે પાર્વતિરૂપ
 ધરે ॥ સીધુ કન્યા તું ક્ષીર સાગરે ॥ માહાલક્ષ્મી વૈકુંઠે તું રતિ ॥ ગંગા તુલસી તું સર-
 સ્વતિ ॥૩૪॥ બ્રહ્મલોકે સાવીત્રી સ્વરૂપ ॥ દેવી ગોલોકે રાધીકારૂપ ॥ રામેશ્વરેશ્વરી વી-
 હરતિ ॥ પ્રંદાપ્રંદા વને ભગવતિ ॥૩૫॥ કૃશ્ન પ્રીયા તુ ભાંડીર વન ॥ ચંદ્રા દેવી ચંદન
 કાનન ॥ ચંપક વને વીરજ રાજે ॥ સતસંગે સુંદરી વીરાજે ॥૩૬॥ પદ્મ વને દેવી પદ્મા-

વતી ॥ માલતી વને તું છે માલતી ॥ કંદમ્બવને કંદમ્બમાળા ॥ રાજ લક્ષ્મી તું રાજ
વીસાળા ॥ ૩૭ ॥ ગ્રહ લક્ષ્મી ગ્રહે ગ્રહે રહે ॥ ખડુ રૂપા ક્રેમ કરી કહે ॥ એમ કહી દેવ
મુનીજન ॥ સુકકંઠને નમ્ર વદન ॥ ૩૮ ॥ લક્ષ્મી સ્તોત્ર એ પર્મ પવીત્ર ॥ દેવ કૃત શુભદા
સર્વત્ર ॥ માત ઉડી ભણે જે કો જન ॥ પામે ઐશ્વર્ય ઇચ્છિત મન ॥ ૩૯ ॥ નારી હીન પામે
જન નારી ॥ કુલવાન સતિ સુખકારી ॥ સુસીળા સુંદરી તે આધીની ॥ મહા દોમડા રમ્ય
વાદીની ॥ ૪૦ ॥ અપુત્રી પામે પુત્ર સુસંત ॥ તે ઐશ્વર્ય વીધાંય સંવંત ॥ બ્રહ્મ રાજ્ય પામે
શુભ રાજ ॥ બ્રહ્મ શ્રી શ્રી પામે શુભસાજ ॥ ૪૧ ॥ સ્તોત્ર એ સર્વ મંગળદાતાં ॥ સોકનં
શક દાયક સાતા ॥ હર્ષાનંદ સદા ફળકારી ॥ ધર્મ અર્થ કામ મોક્ષચારી ॥ ૪૨ ॥
॥ વણુ ॥ ચારફળ દાતા સ્તોત્ર એ છે ॥ સુણો નારાયણ નરરાયરે ॥ માહારાણી સુણો
માન કહે ॥ થયો ચતુરપંચામતમો અધ્યાયરે ॥ ૪૩ ॥ ઇતિશ્રી બ્રહ્મવૈવર્ત મહાપુરાણે
શ્રીકૃષ્ણ જન્મખંડે નારાયણ નારદ સંવાદે ભગવદ્ગુણ વર્ણને લક્ષ્મી સ્તોત્ર કથનં પ્ર-
સ્તાવો નામ ચતુર પંચામતમો અધ્યાય.

અધ્યાય પપ મો.

કડવું ૧ હું ॥ રાગ સામેરી ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ દેવા-
દીનું સાંભળી સ્તવનજી ॥ ત્યાગ કર્યું દેવીએ રૂદનજી ॥ સ્તોત્રે કરી દેવરૂપી જનજી ॥
બોલી થઈ તે મન પ્રસનજી ॥ ૧ ॥ હાજી ॥ લક્ષ્મી ઉવાચ ॥ ક્રોધ
થકી દેહ ત્યાગ કરૂં ॥ નથી પૈરાગ્ય કઈ મમ મન ॥ હૃદયમાં મેં એમ વીચાર્યું ॥ કહું
સાંભળો દેવ વચન ॥ ૨ ॥ સત સર્વાત્મા ધૃષ્ટ નિર્ગુણ ॥ જેને છે ત્રણ શૈલ સમાન ॥
બ્રહ્મથી વીલાસમાં કરે જે ॥ લક્ષ્મી લક્ષ લક્ષ્મી ભગવાન ॥ ૩ ॥ સ્ત્રીને સેવક સમ
જેને ॥ તેને સેવેથી સું પ્રયોજન ॥ તેને સ્ત્રી મા પ્રધાન હું છું ॥ મને દ્વારથી કરી નીવા-
રાણ ॥ ૪ ॥ તેને સેવક પ્રીય સ્ત્રી ન ઇચ્છે ॥ તેથી કરૂં હું જીવન ત્યાગ ॥ વનિહ વિષે પર-
જી ભારે ॥ સ્વામિનો નથી અનુરાગ ॥ ૫ ॥ જે સ્ત્રીને સ્વામી ન સનમાને ॥ તેને
સર્વ સ્થાને અપમાન ॥ સયન ભોજને સુખ નહી ॥ તેનું જીવન વૃથા દુખદાન ॥ ૬ ॥
જેને સ્વામિનો પ્રેમ નહી ॥ તેનું જન્મ નીરર્થ સકળ ॥ પુત્ર ધન સ્વરૂપ સરવે ॥
ચોવન સંપતિ તેની રૂઝ ॥ ૭ ॥ જેની ભક્તિ સ્વામીપર નહી ॥ સર્વ પ્રીય પ્રીયો તમ
જેહ ॥ તે અસુચીને ધર્મ રહીત ॥ સર્વ કર્મ વીવર્જિત તેહ ॥ ૮ ॥ પતી ગતી છે શ્રેષ્ઠ દૈ-
વત ॥ ભર્તા ગુરૂ સ્વામી સુખદાન ॥ મુઠ હોય તો પણ નારીને ॥ સ્વામિ થકી ગુરૂ
નહી આન ॥ ૯ ॥ પીતા માતા વળી સુતબાતા ॥ કલેશ દાતા છે સરવે જાણ ॥ સર્વસ
દાતા છે નીજ સ્વામી ॥ ચો સીતાને મુરાસત વાણ ॥ ૧૦ ॥ દેવ જાણે પતીને સુસાધવી

સુવંશે જ્ઞાતા મુખીજા તેહ ॥ કુવંશની કુમુખી કુચોની ॥ કુઃશીજા પતિ નીંદક જેહ
 ॥૧૧॥ વિશનું ગુરુ સમપતિનો જેહ ॥ દેશ કરે નારી નીરવાણુ ॥ નર્ક વિશે પડી કુખ
 શહે ॥ ચતુર્દશ ઇંદ્ર સુધી જાણુ ॥૧૨॥ અજ્ઞ સન્ન વૃત્તને દાન સત ॥ કરે પુન્ય તપચીરં
 કાળ ॥ જે પતિભક્તી વીંછીન તેનું ॥ ભસ્મ હોયે સર્વ તતકાળ ॥૧૩॥ પતીદાશ ન કહે
 કીચીત ॥ પતિ ઇશ્વર છે મહા ભાગ ॥ દૈવે પતી અપરાધ થાએ ॥ નારી નીશ્ચે કરે
 માણુ ત્યાગ ॥૧૪॥ પતી સેવા પ્રત્યે નારીને ॥ પતી સેવા તપ નીરવાણુ ॥ પતી
 સેવા મહા ધર્મ સ્ત્રીનો ॥ પતી સેવા દેવાચીન જાણુ ॥૧૫॥ સત્ય તીર્થદાન પતી સેવા
 ॥ સદા સર્વ દેવમય સ્વામી ॥ સર્વ પુન્ય સ્વરૂપ છે સ્વામી ॥ જનાર્દનરૂપ ખહુ નાની
 ॥૧૬॥ જે સ્વામી ઉચીષ્ઠ ભક્ષ કરે ॥ નીત્ય પાંદોદક કરે પાન ॥ સર્વદા તેનું દર્શન
 ઇછે ॥ સર્વ દેવ કરે સનમાન ॥૧૭॥ તે સર્વ તીર્થ પવીત્ર કરે ॥ એમ કહી રેયાં તા-
 રંવાર ॥ ભયયુક્ત થઈ નજકંધર ॥ પ્રહ્લા વીનયવાક્ય ઉચાર ॥૧૮॥ પ્રહ્લા ઉવાચ ॥
 નહી ભદ્રજય વીજયનું ॥ તમે શ્રાપ્યા નહી પ્રભુ ભીત ॥ ધર્મીષ્ઠ તમે ક્ષમી રહ્યાં છો
 ॥ ખણુ હોશે તે સર્વ નામીત ॥૧૯॥ જો ન સમર્થ શ્રાપ કરવા ॥ નહી શકે દંડ કઈ કા-
 રી ॥ અપરાધકારી પુરૂષને ॥ કરે દંડ યમ અપીકારી ॥૨૦॥ ક્ષમા કરે તમે સહ માતા
 ॥ કરે સ્વામી સમીપ ગમન ॥ સ્વામી ભક્ત હુ મને માતાજી ॥ કરે શ્રદ્ધીર્ઘ્નની યા-
 જન ॥૨૧॥ એમ કહી અગ્રે કરી માતા ॥ સર્વ દેવમુની સહજાણુ ॥ સર્વે આલ્યા પૈકુંડ
 મત્યે ॥ સ્તવવા ઇશ્વર શ્રી નીર્વાણુ ॥૨૨॥ જગન્નાથને સ્તવે જઈ ત્યાં ॥ પ્રસન્નાર્થ તે
 કમળાસન ॥ ચતુર્વેદ વીંદ ચતુર્મુખે ॥ વીંદુસ ગુરુ ચતુરાનન ॥૨૩॥ સ્તવન સાંભળી
 પ્રહ્લાનું ને ॥ જોઈ કમળા તે અગ્રેસર ॥ રૂદ્રાંતી ખહું નખવદના ॥ બોલ્યા શ્રીપતી
 પરમેશ્વર ॥૨૪॥ શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥ સર્વજ્ઞ હું ને સર્વ પાલક ॥
 સર્વ રક્ષક સર્વાત્મા સ્વરૂપ ॥ સર્વાદિ કારણુ સર્વ જાણુ ॥ કમળાદ્ભવ સર્વ અનુપ
 ॥૨૫॥ ભગ્ત કલત્રને ખંધુવર્ગ ॥ સર્વ સમ મારે સતવાણુ ॥ તથાપી ભગ્ત વીશેષ મારે
 ॥ કળત્ર થકી તું પ્રહ્લાજાણુ ॥૨૬॥ જય વીજય આદી સરવે ॥ દારપાળનો નહી અંત
 ॥ કરે અપરાધ ક્ષમા એનો ॥ એ ભક્તિ પુણુ છે મહાસંત ॥૨૭॥ એ પ્રકારે કહી
 જગન્નાથ ॥ સ્વ વક્ષસ્થળે તે લક્ષ્મી લીધી ॥ દારપાળને સનમાનીને ॥ આસવાસના
 પ્રભુએ કીધી ॥૨૮॥ નહી ભય પામો વત્સ તમે ॥ હું છતે તમને ભય સાંનો ॥ મમ
 ભગ્તને કોણુ કરે શીક્ષા ॥ આત્મપદ જાએ સુખ માંનો ॥૨૯॥ એમ કહી ભગવાન
 પોતે ॥ નારદ પામ્યા પ્રભુ વીરામ ॥ સરવ દેવ સ્વસ્થાને ગયા ॥ પ્રણમી ઇશ પુરણ
 ધામ ॥૩૦॥ દારપાળ ઉવાચ ॥ પુલ કાંચીત સર્વાગ થઈ ॥ કહે ભક્તિ
 એ નજકંધર ॥ ભય ન પામીએ હમે સ્વામી ॥ દેવાદી સર્વ થકી ઇશ્વર ॥૩૧॥

વલણ ॥ ઇશ્વર તવ ચણાખુન્ને ॥ એક નીછ સદા મન ધ્યામરે ॥ ગુલાખખા મા-
નસીહ કહે ॥ થયો પંચ પચાસતમો અધ્યાયરે ॥ ૮૨ ॥ ઇતીશ્રી ખલ્લ વૈવર્તે મહા પુરાણે
શ્રી કૃષ્ણ જન્મખંડે નારાયણ નારદ સંવાદે લક્ષ્મીદર્પ મોચન પ્રસ્તાવો નામ પંચ પં-
ચાસતમો અધ્યાય ॥

અધ્યાય ૫૬ મો.

કહયું ૧ હું ॥ રાગ સારંગની ચોપાઇ ॥ •શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥
થયો પૃથ્વીને દર્પ નારદ ॥ ફળદાતા મલુ નીરમદ ॥ સર્વ ધારણ હું છું માહાન ॥ મથુ
દ્વારા તે દર્પ જહાન ॥ ૧ ॥ સાવીત્રીને દર્મ થયો મન ॥ વેદ માતા હું વીર્ય પાવન ॥ થયું
પુત્રનું તે અદર્શન ॥ દર્પદાતી છે શ્રી ભગવન ॥ ૨ ॥ દર્પ થયો ગંગાજને જાણ ॥ પા-
પીને પદ આપું નીરવાણ ॥ જહુ દ્વારા તે દર્પ જહાર ॥ જગપતી મલુ વીશ્વાધાર ॥ ૩ ॥
ક્યો મનસા દર્પ દહન ॥ દુર્ગા દ્વારા પુરે સુતીજન ॥ વીર જગજે કરનછે જહાં ॥ કોપી
રાધીકા આવ્યા તાંહાં ॥ ૪ ॥ ગર્વ તે શ્રીદામ શ્રાપે કરી ॥ ઉતર્યો પોતે કૃષ્ણ શ્રી હરી ॥
ગૌત્રાકથી ભ્રષ્ટ થઈ કરી ॥ પૃથ્વી વીશે આવ્યા રાક્ષસરી ॥ ૫ ॥ વલણ ॥ રાક્ષ-
સરી રાધાકરન કથા ॥ નીત્યે હરીજન ગાયરે ॥ ગુલાખખા સુણો માન કહે ॥ થયો
છપનમો અધ્યાયરે ॥ ૬ ॥ ઇતીશ્રી ॥ ખલ્લ ॥ માહા ॥

અધ્યાય ૫૭ મો.

કહયું ૧ હું ॥ રાગ કેદારે ॥ એ પ્રકાર કહ્યો તને સર્વજ ॥ સર્વનો જે થયો ભંગ
ગર્વજ ॥ વળી ઇંદ્રનો જે દર્પ ભંગજ ॥ તે વીરતારે સાંભળ પ્રસંગજ ॥ ૧ ॥ ઢાળ
પ્રસંગ સાંભળ સુરેસનો ॥ ઇંદ્ર દર્પ થકી સભા માંહે ॥ રતન ગીહાસને બેસી રહ્યો ॥
નહી ઉઠ્યો ગુર આવ્યા તાંહે ॥ ૨ ॥ ગુર ગયા રીસ યુક્ત થઈ ॥ ઇંદ્રે કર્યું ગુર અપ-
માન ॥ તોપણ કૃપાળું સ્નેહ થકી ॥ તેને શ્રાપ્યા નહી સુખદાન ॥ ૩ ॥ વીના શ્રાપે ગર્વ
ભંગ હોએ ॥ ધર્મી શ્રાપે નહી કોપ કરી ॥ તોપણ હજીછે ધર્મ તેને ॥ પ્રેરક ફળ દાતા
શ્રીહરી ॥ ૪ ॥ તેથી એક સમે થઈ ખલ્લહત્યા ॥ ભયે તજ ગયો નીજ રાજ ॥ સરોવર વીશે
જઈને તે ॥ પદ્મનાભ રહો સુર રાજ ॥ ૫ ॥ વીરગુસરે જઈ શકે ન હત્યા ॥ તપસ્વીનું
માહા તપ સ્થાન ॥ પુરકર તીર્થ કહેછે તેને ॥ ઇંદ્રરાજ ભ્રષ્ટ જોઈ રાજન ॥ ૬ ॥ ધર્મી
નહુંશે ઇંદ્રાસન ગ્રહ્યું ॥ સચી થઈછે સ્વામી રહીત ॥ જાએશ્વર ગંગા રૂદન કરતી ॥
નવ યુવા ભુષણ ભુષીત ॥ ૭ ॥ મુકોમળા તે માહા સતી ॥ જોઈ મોહ્યો નહુંશ નરેશ ॥
જઈ સમીપ વીનીત થઈ ॥ દાશવત બોલ્યો કામાવેશ ॥ ૮ ॥ નહુંશ ઉવાચ
વીચીત્ર ગતિછે વીધાતાની ॥ માહા સુંભાંગ સ્ત્રી મુખ શશી ॥ તારા તું જેવી નારી જેની

ગ્રહણી ॥ કોણ માત્ર રંભા ઉરવસી ॥૬૧॥ તીલોતમાં મેના રત્નમાળા ॥ કળાવતી કા
 જીકા સુંદરી ॥ ભદ્રાવતી શુભ ચંપાવતી ॥ એ કોઈ શકેન સમતા કરી ॥૧૦॥ ચંદ્રમુખી
 ભજ મને પ્રીતે ॥ મારે હૃદય રહે તું વસી ॥ જેમ રાધીકા રહે જોલોકે ॥રાજે સદા ક-
 ણેણ વક્ષસી ॥૧૧॥ વૈકુંઠ જેમ રહેછે લક્ષ્મી ॥ બ્રહ્મલોક વીશે સરસ્વતિ ॥ બ્રહ્મલોકે બ્ર-
 હ્માણી રહેછે ॥ બ્રહ્મવક્ષ સ્થળે મુખદતી ॥૧૨॥ જેમ મુર્તી મહાસાધવી રહે ॥ સદાધર્મ
 વક્ષ સ્થળ સ્થીત ॥ પાતાળે જેમ રહેછે લક્ષ્મી ॥ અનંતવક્ષ સ્થળે સુમીત ॥૧૩॥ ગ-
 ળિશે પુષ્ટીને દેવ શેના ॥ કર્તીકે વરુણે ભાર્યા જેમ ॥ હુતાશને સ્વાહા રતી કામે ॥ દી-
 નેશ્વરે સંજ્ઞા રહે તેમ ॥૧૪॥ વાયુપત્ની વાયુવક્ષ સ્થળે ॥ ચંદ્ર રદ્યે રોહીણી સ્થીતી ॥
 તવ સ્વમુર કશ્યપ હૃદયે ॥ દેવ માતા રહે છે અદીતી ॥ ૧૫ ॥ હીમાલયે મેના પીત્ર
 કન્યા ॥લોપામુદ્રા અગસ્ત વક્ષસી ॥જેમ તારા બ્રહ્મસ્પતી હૃદે ॥ દેવ હુતી કર્દમ ઉરસી ॥૧૬॥
 મનુ હૃદે જેમ સતરૂપા ॥ નળ વીધે દમયંતી જેમ ॥ શો ભાગ્યા મમ હૃદય વીશે ॥
 સદા રહે તું સુંદરી તેમ ॥૧૭॥ સહસ્ર ઇંદ્રથી શ્રેષ્ઠ ક્ષીલા ॥ હું કરતા શકત નહી સંદેહ
 ॥રૂપામી થકી પ્રજાવત હોયે ॥ જન નારી ઇછે મન તેહ ॥૧૮॥ સુમેરૂ ગીરી ત્રીકુટ
 દુર્ગમ ॥ રમ્યસ્થળ મળય નીકટે ॥ સત સંગે જોદાવરી તીરે ॥ પુષ્પભદ્રા મહાનદી
 તટે ॥૧૯॥ ચંપાવતી નદી તીર રમ્ય ॥ ત્રીવીધ વાયુ ચંપક વન ॥ કંદર કંદર શૈલ
 સૈલ્યે ॥ દ્વીપ દ્વીપે ચંદન કાનન ॥૨૦॥ નદી નદીએ ને નદ નદે ॥ સૈમુદ્ર તીરને જંત
 વર્જીત ॥ સ્થાને પુષ્પ ચંદન સૈયાચે ॥ પુષ્પચંદન અંગ અર્ચીત ॥૨૧॥ કર વીહાર તું માહારી
 સાચે ॥ પામ્યે બ્રહ્માથી વર પાવન ॥ જરા અત્યુ રહીત પતી તું ॥ કર કલ્યાણી સ્થીર
 યોગ વન ॥૨૨॥ સુવેશ સુંદર ધીર્ય ધારી ॥ કામસાસ્ત્ર વીસારદ જાણ ॥ સરદ પુનમ ચંદ્ર
 મુખ ॥ ઉદ્ભવ ચંદ્ર પંશ પ્રમાણ ॥૨૩॥ હુમાણા ઉર્વશી આવી કરી ॥ મને ઇચ્છંતી કરી
 મે ત્યાગ ॥ મને સ્મહા નહી પરસ્ત્રીની ॥ તને દેખી લોભ મન લાગ ॥૨૪॥ સ્વભાર્યા
 ત્યાગ કરું અથવા ॥ કર સંયદાશી સઉ તારી ॥ વરુણે આપીછે રત્નમાળા ॥ તેને
 છત્યો હું બ્રહ્માસ્ત્ર ધારી ॥૨૫॥ વનિહ છત્યો તેણે વસ્ત્ર આપ્યા ॥ અદીતીયે કુંડળ
 અર્પિત ॥ ચંદ્ર પત્નિ રોહીણીયે આપ્યા ॥ કર ભુષણ રત્ન નીર્મીત ॥૨૬॥ વિના યુદ્ધે
 ભય પામી આપ્યા ॥ પાર્વતીએ તે ભુષણ જાણ ॥ જેના સ્વામી કૃપાળ શંકર ॥ સ્તુ-
 તી વક્ષ પ્રભુ નીરવાણ ॥૨૭॥ અમુલ્ય રત્ન નિર્માણ કેયુર ॥ ગંગાએ આપ્યા તે
 મનોહર ॥ બીજ આપ્યા વળી સુર્ય પત્નિ ॥ રત્ન સાર આભુષણ કર ॥૨૮॥ દીવ્ય
 દર્પણ આપું રતીએ ॥ કામને છત્યો લીલાયે કરી ॥ ક્રીડા કમળ આપું નીર્મળ ॥
 થઈ કમળા પ્રશન્ન સુંદરી ॥૨૯॥ મુર્છન અર્પિત સાવત્રીએ ॥ વાણીએ વીણા સુભ
 અર્પીત ॥ નહુંસ નીલ પ્રભાવ કહી ॥ પાદાંબુજ પડયો મહા પ્રીત ॥૩૦॥

વહાણ ॥ ખીત રીત જોઈ નહુંશની ॥ સચ્ચિ બહુ મનમાં ત્રાસીતરે ॥ કરે બ્રહ્મી
 ઉઠાડી તે પ્રત્યે ॥ ભીત સચ્ચી વાક્ય ઉચ્ચરીતરે ॥૩૧॥ કહ્યુ રે જી ॥ રાગ
 માડની ચોપાઈ ॥ સચ્ચી ઉવાચ ॥ સુણુ વત્સ રાજ ભય ત્રાતા ॥ પ્રજા
 પીતા વત સુખદાતા ॥ શ્રી બ્રહ્મ છેહમણા મહેદ્ર ॥ હવે સ્વર્ગ નૃપતું નરેદ્ર ॥૩૨॥
 ગુરુપતિ દેવપતિ જોહ ॥ શીષ્ય પુત્ર રાજપતિ તેહ ॥ પીત્ર બ્રાત પતિનરે સુજાણ ॥
 એ પુરુષને માતા સમાન ॥૨૩॥ તુ છે નર હું દેવની નારી ॥ માતા તારી વદે વેદ
 ચારી ॥ સર્વ પાપીનો હોએ છોદાર ॥ માત્ર સંગીનો નહી નીચતાર ॥૩૪॥ કુંભી પાકું
 તે માણી પતંત ॥ સતકલ્પ હોય કમીજત ॥ ક્ષત્રી વેસ્ય મુદ્ર નર જોહ ॥ વીમ સ્ત્રી
 સંગથી પ્રાપ્ત એહ ॥૩૫॥ કોઠિ મ્હેચ્છ સમ જન્મ થાયે ॥ નર્ક ભોગવે કહ્યું બ્રહ્માચે ॥
 વેદ વચન નહી નીસ્તારા ॥ કહ્યો અંગીરાડીએ સાર ॥૩૬॥ સંસારીને સુખ સ્વર્ગ
 ક્ષાયે ॥ મુમુક્ષુને મોક્ષે સુખ હોય ॥ તપસ્વીને તપ નીરમાણ ॥ બ્રાહ્મણને બ્રહ્મણ્યતા
 જાણ ॥૩૭॥ મુની તપ પૈદીકને વેદ ॥ કવીને ભણવા કાવ્યભેદ ॥ વધુશનવને વીરનું
 ભકિત પ્રીત ॥ ભકિતંત્રીના ન મોક્ષ ઇચ્છીત ॥૩૮॥ મળમુત્ર દુર્ગંધીત સ્થાન ॥ સાધુને
 સ્ત્રી ચોની દુઃખદાન ॥ કુળ પ્રદીપકારી નરેશ ॥ સર્વ રાજ મહો તું મહેશ ॥૩૯॥ પાંચો
 ભારતે જન્મ પાવન ॥ ચંદ્રવંશ પદ્મ પ્રકાશન ॥ તું પ્રગટયો ગ્રીષ્મ ભાસ્કર ॥ સર્વને
 સ્વધર્મ પ્રશકર ॥૪૦॥ પામે નર્ક રહીત સ્વધર્મ ॥ નીત્ય ત્રીસંધ્યા દીજનું કર્મ ॥ હરી
 પૂજા પાદોદક પાન ॥ ભક્ષે નૈવેદ્ય સુધા સમાન ॥૪૧॥ અન્ન વીષ્ટા જળ મુત્ર જોહ ॥
 હરીને ન નીવેદીત તેહ ॥ ભક્ષે બ્રાહ્મણ હોય શુકર ॥ સદા નૈવેદ્ય ભક્ષણ વર ॥૪૨॥
 એકાદશીએ અપવાશ કરે ॥ ક્રશન જન્મ દીને પ્રતધરે ॥ શીવરાત્રી કરે ઉપવાસ ॥
 રામ નૌમી સદા સુખરાસ ॥૪૩॥ કહ્યો બ્રાહ્મણ ધર્મ વીધાતા ॥ સ્ત્રીને પતીસેવા સુખ-
 દાતા ॥ પર પતી તે પુત્ર સમાન ॥ ચોષીતા ધર્મ એ સુખદાન ॥૪૪॥ રાજ પ્રજા પુત્ર
 વત લેખે ॥ પ્રજા સ્ત્રીને માતા વત દેખે ॥ યજ્ઞ કરે સેવે વીરનુ દેવ ॥ કરે સાધુ વીમ
 ગુરુસેવ ॥૪૫॥ રૈયત પાળવી સર્વ કાળ ॥ દુષ્ટ સીક્ષા સાધુ પ્રતીપાળ ॥ કહ્યો બ્રહ્માએ
 ક્ષત્રીનો ધર્મ ॥ ધર્મ વાણીજ્ય વૈસ્યનું કર્મ ॥ ૪૬ ॥ વિમ્ર સેવા મુદ્ર ધર્મ જાણ ॥
 સર્વ ત્યાગ સન્યાસ નીર્વાણ ॥ રક્તપશનને દંડીધર ॥ અતીકાનું કર્મકંઠ કર ॥૪૭॥
 સમદર્શી જપે હરી નામ ॥ કરે ભ્રમણ નહે એક ઠામ ॥ વિદ્યા મંત્ર ન કોઇને આપે
 ભીસુ આશ્રમ સ્થીર ન થાયે ॥૪૮॥ અન્ય વાસના સંગ ન કરે ॥ નીર મોહ અસંધ વી-
 ચરે ॥ સ્ત્રી મુખ ન જીવે સ્વાદ ત્યાગે ॥ ભક્ષ વસ્તુ નહી મુખ માંગે ॥૪૯॥ એ સન્યા-
 સીના ધર્મ તુ જાણ ॥ કહી કમજોદ્ભવે એ વાણ ॥ વત્સજા તું જાંહાં સુખકામ ॥
 કહી ઇદ્રાણી પામી વીરામ ॥૫૦॥ નહુશ ઉવાચ ॥ કહ્યું સર્વ તે વીપદ

જાણી ॥ કહુ યથાર્થ વેદાકત વાણી ॥ કર્મ ફળ ભોગે સર્વ કોચે ॥ સ્વર્ગ પાતાળે અન્ય
 ન હોચે ॥૫૧॥ સુભાસુભ કર્મ પ્રાણી કરે ॥ પુન્યક્ષેત્ર ભારતે આચરે ॥ અન્યત્ર તે ફળ
 ભોગ હોએ ॥ કર્મ થકી જે પ્રગટે સોચે ॥૫૨॥ શ્રેષ્ઠ ભરતખંડ સકળ ॥ પુન્યક્ષેત્રએ ત-
 પતું સ્થળ ॥ ત્યાં જન્મી માયા ગાહે કરી ॥ ઇચ્છે વીશય ન સેવે હરી ॥૫૩॥ ત્યાંહાં
 પુન્ય કરી સુભદાન ॥ સ્વર્ગે ગતિ કરે પુન્યવાન ॥ દેહ નવો ધરે તેને તજે ॥ ભોગ ખહુ
 સિ શ્રંગાર સજે ॥૫૪॥ આઠ્યો હુ તેનો તે દેહ ધરી ॥ મહત્ પુન્ય જો માહારું સુંદરી
 ॥ ખહુ જન્મતું પુન્ય પાવન ॥ ફળે થયું તારું દરશન ॥૫૫॥ કર્મ સ્થળ ન આ ભોગ-
 સ્થાન ॥ ૫૨ સ્ત્રી ભોગવે પુન્યવાન ॥ ભોગ સ્થળે વસ્તુ પ્રાપ્ત હોચે ॥ તેને તજે પણ પ્રા-
 ણી સોચે ॥૫૬॥ જન્મું કરે સૈયા સુખકારી ॥ શ્રેષ્ઠ એકાંત સ્થળ વીચારી ॥ તણ દીધા
 મન મનોહર ॥ મારી સાથે સુખાનંદ કરે ॥૫૭॥ અમુલ્ય રત્નમાણીની માલ ॥ આપી
 ભક્તી ઉરથી વીશાળ ॥ શેષ શીરમાણીની તે કરી ॥ તને આપું દુર્લભ સુંદરી ॥૫૮॥
 માણીરત્ન કૌસ્તુભ ભાણત ॥ નારાયણને ઉરરાણત ॥ ભીક્ષા કરી મે વૃત આચરી ॥
 આપ્યુ નારાયણે કૃપા કરી ॥૫૯॥ શીવ ભાલે ચંદ્રાર્ધ ધારણ ॥ જન્મ મૃત્યુ જરા નીવા-
 રણ ॥ શીવ વૃતે આપ્યો કૃપાહર ॥ નીશ્ચે આપુ તને સુખાકર ॥૬૦॥ આપુ સ્યમંતક
 માણી જાણ ॥ સુર્યવ્રતથી પ્રાપ્ત નિર્વાણ ॥ જરા મૃત્યુવ્યાધી નીત્ય હરે ॥ અષ્ટભાર સુવાણું
 તે ઝરે ॥૬૧॥ અમુલ્ય પાત્ર સુમનોહર ॥ આપુ મધુ પુર્ણ નીરંતર ॥ મદન થકી થયુ સુલભ
 ॥ ત્રયલોક વીસે તે દુર્લભ ॥૬૨॥ પદ્મ અમુલ્ય રત્ન નીમીત ॥ સુર્ય તુલ્ય તેજ અમમીત ॥
 પ્રાપ્ત પદ્માલયે વ્રત ધાર ના મહા નિર્મળ મંડળાકાર ॥૬૩॥ ઇશ્વરેચ્છાયાં તે પ્રગટીત ॥
 તને આપુ સુંદરી નીશ્ચીત ॥ એમ કહી નહુંશ વીસ્તાર ॥ ચાણું પડ્યો તે વારંવારાકરા
 વલણ ॥ વારંવાર સુગી નૃપ વાણી ॥ સુખ તાણુકકંડ અધરરે ॥ તે પ્રત્યે યોડી
 ત્યાં મહેદ્રાણી ॥ સમરી હરી ગુરૂં હરે ॥૬૫॥ કડકું ૩ જી ॥ રાગ

કાલેરો ॥ સચી ઉવાચ ॥ હે મદમત્ત તુ તજ મનેજી ॥ દારી માતા હું કહુધુ
 તનેજી ॥ રેતું પ્રથમ દીવસ છે આજીજી ॥ નીતી કહું સાંભળ તું રાજીજી ॥૬૬॥ ઢાળ ॥
 પ્રથમ દીવસે ચંડાળીને ॥ દ્વીતીએ ખેલ્યા રૂપ ધારીજી ॥ દ્વીતીએ રજકી રજસ્વલા ॥
 યોથે સ્વામીને શુદ્ધ નારીજી ॥૬૭॥ દેવ નૈવેદ પાક વીશેને ॥ પીત્ર સાધ વીશે તે અ-
 શુધજી ॥ સાસ્ત્ર અર્થ વીચાર કરીને ॥ ગ્રહણ કરે નહીંબુધજી ॥૬૮॥ રજસ્વલા કાંતા
 પ્રત્યે સ્વામી ॥ પ્રથમ દીવસે જે જાયજી ॥ દેવ પીત્ર અર્થે તે ન આવે ॥ તેને ચાર બ્રહ્મ
 હત્યા થાયજી ॥૬૯॥ દ્વીતીએ દીવસે નારી પ્રત્યે ॥ જાએ રજસ્વલા જન જાણીજી ॥
 કામ મત્ત પરીપુર્ણ કામી ॥ ગૌહત્યા પામે સઘ તે પ્રાણીજી ॥૭૦॥ ત્રતીય દીને સ્ત્રી
 હત્યા પામે ॥ તેને નહીં દેવાદી સરણજી ॥ હે મુદ માતા રજસ્વલાને ॥ કરવા કરે ખજી

ગ્રહણ ॥૭૧॥ વચન સાંભળી સચી મત્યે ॥ વળી યોદ્ધો નહુંશ રાજન ॥ મધુર
 સાંતને નમ્રવાણી ॥ દેવ પત્ની સદા પાવન ॥૭૨॥ સયન ભોજન વીશે દેવી ॥ મનુષ્ય
 અશુભ છે જાણ ॥ રજસ્વલા સંભોગ પાતક ॥ કર્મ સ્થલે આંહાન નીર્માણ ॥૭૩॥
 કર્મ ક્ષેત્રે વેદાકત કર્મ તે ॥ સદા શુભાશુભ ફળકારી ॥ વીશ્નવને તે હોય નહીં જે ॥
 મજ્જવળીત બ્રહ્મ તેજ ધારી ॥૭૪॥ શુષ્ક કાષ્ટ ત્રણ હોય જેમ ॥ ભસ્મ મદીત વન્હિને
 તાપ ॥ વિસ્તુ પ્રસાદથી ભસ્મ તેમ ॥ વૈષ્ણવ વીશે સહુ પાપ ॥૭૫॥ વન્હિ સુર્યને
 બ્રહ્મણ થકી ॥ વૈષ્ણવમાહા તેજવંત ॥ વિષ્ણુ ચક્ર રક્ષા કરે જેની ॥ સ્વતંત્ર મહામદ્
 મત ॥૭૬॥ સ્વકર્મ ભોગ ન વૈષ્ણવને ॥ હમો રહીએ સર્વદા શાંત ॥ છે મહીમા
 સામની કૌતુમી વીશે ॥ બ્રહ્મસ્પતીને પુછ પ્રતાંત ॥૭૭॥ હમને સહુ સર્વત્ર જાણે ॥ ચંદ્ર
 વંશી તે વૈષ્ણવ જન ॥ હરી વીના અન્ય દેવ ન સેવે ॥ ચંદ્રવંશીનો નીમ પાવન ॥
 ॥૭૮॥ સદવંશ પ્રભવ જે પ્રાણી ॥ બ્રહ્મણ અથવા ક્ષત્રી જાત ॥ વિષ્ણુમંત્ર ન ગ્રહણ
 કરે ॥ વિષ્ણુ માયા મોહીત અજ્ઞાત ॥૭૯॥ કોણ મંત્ર ક્રેણ દેવ માહારે ॥ યમ સ-
 હીત સર્વ આધીન ॥ સર્વને શીક્ષા કરી શકું ॥ બ્રહ્મા વિષ્ણુ મહેશ્વર વીન ॥૮૦॥
 ગ્રહ મત્યે જઈ કર સૈયા ॥ તવ ગ્રહે આહુ શીર્ષ કરી ॥ રેતુ પાપ હોશે તો મુજને ॥
 તેમાં તારે શું જ સુંદરી ॥૮૧॥ એમ કહી નહુંશ ચાલ્યો છે ॥ રથે યેશી નંદનવ-
 ન ॥ ભય પામી સચી ગુરૂ ગ્રહે ॥ ગર્હ દીડા ગુરૂ પાવન ॥૮૨॥ તારા સેવે પાદ-
 ખજ સ્વામીના ॥ જવળીત બ્રહ્મ તેજ પ્રકાશ ॥ જપમાળા કર ગ્રહી જપે ॥ ગુરૂ શ્રીકૃષ્ણ
 વીશ્વ નીવાસ ॥૮૩॥ પરમ પરમાનંદ પ્રભુ ॥ પરમાત્મા પ્રરમેશ્વર ॥ નીરગુણને
 નીરીહ સ્વામી ॥ સદા સ્વતંત્ર પ્રકૃતીપર ॥૮૪॥ સ્વેચ્છા મય પરબ્રહ્મ ભક્ત ॥ અ-
 નુગ્રહ કારી શ્રી હરી ॥ મહી શીરનામી નમસ્કાર ॥ કરે આનંદા શૂનેત્ર ભરી ॥૮૫॥
 વલાણ ॥ ભરી અશુ નેત્ર સચી તેને ॥ ચરણે નમી કરે રતવનરે ॥ શોકાર્ણ વે
 મગ્ન મન દુઃખી ॥ પ્રસન્નાર્થ ગુરૂ ભગવનરે ॥૮૬॥ કંડુ ૪ થું ॥ રાગ
 સારંગની ચોપાઈ ॥ સચી ઉવાચ ॥ રક્ષ રક્ષ મને અવીનાશી ॥ શરણાંગત હુ ગુરૂ
 દાશી ॥ સ્વ રાજ્યથી શીર્ય દુરી ભુત ॥ શીક્ષા તમારી થઈ અદ્ભુત ॥૮૭॥ નીજ દોશે
 પાચ્યો પરીતાપ ॥ કરો કૃપા અનુગ્રહ આપ ॥ પીતાછે સર્વ સુખના દાતા ॥ પીતાથકી
 સતગુણી માતા ॥૮૮॥ વિદ્યા મંત્ર જ્ઞાન ભક્તી દાએ ॥ માતાથી સોગણા ગુરૂરાએ ॥
 અજ્ઞાન નીશાનો અંધકાર ॥ કરે જ્ઞાન ભાનુએ નીસ્તાર ॥૮૯॥ જન્મમર્ણ નીવારણકારી
 સદગુરૂ પરમ ઉદારી ॥ ગુરૂ વીષ્ણુ બ્રહ્માને મહેશ ॥ ગુરૂ સર્વાત્મા ધર્મને શેષ ॥૯૦॥ સર્વ
 તીર્થાશ્રમ ગુરૂદેવ ॥ હરી રૂપ ગુરૂ સ્વયમેવ ॥ દેવ કોપે ગુરૂ રક્ષા કરે ॥ ગુરૂ કોપે કોણ
 કર ધરે ॥૯૧॥ ગુરૂ પર કોન શાસ્તા ઈશ ॥ દેવ રાજ ગુરૂ શીશ્ય શીશ ॥ જન્મોજન્મ

ગુરુ શીક્ષાકારી ॥ નમુ પાદાબ્જ મસ્તક ધારી ॥૬૨॥ બ્રહ્મવેતા બ્રહ્મીષ્ઠ ધર્મિષ્ઠ ॥ વિપ્ર
મહો પ્રભુ છો વરીષ્ઠ ॥ સકલેને મને મુનીજન ॥ શીષ્ણે પ્રભુ થાઓ પ્રસન્ન ॥૬૩॥ તમે
પ્રસન્ન થી ગ્રહ દેવ ॥ સર્વ પ્રસન્ન તે તતક્ષેવ ॥ એમ કહી સચી ઊચિશ્વરે ॥ શોકાતુર રૂ-
દન તે કરે ॥૬૪॥ રૂદન દેખી તે તારા સતી ॥ વારંવાર રે.છ કૃપાવતી ॥ પતી વીનવ્યા
કરી સ્તવન ॥ બોલ્યા તે પ્રત્યે ગુરુ પ્રસન્ન ॥૬૫॥ ॥ ગુરુ ઉવાચ ॥ તારા સાં-
ભળની કહું વાણી ॥ સચીનું ભદ્ર હોશે તું જાણી ॥ સઘ પામશે એ ભરતાર ॥ ઇંદ્રને મારા
આશીષે નાર ॥૬૬॥ એમ કહી ગુરુ વીસારદ ॥ પામ્યા વીરામ મુનીનારદ ॥ પડી પાં
કાંબુંજ તારા કરી ॥ કૃપાળુ રૂદન બહુ કરી ॥૬૭॥ તારા ચીત પરમ કોમળ ॥ ગ્રહી
સચી લીધી વૃક્ષસ્થળ ॥ બોધ કર્યો વીવીધ પ્રકાર ॥ અધ્યાત્મીક નીગમનો સાર ॥૬૮॥
સચી કૃત ગુરુ સ્તોત્ર જન ॥ ભણે તેને ગુરુ હે પ્રસન્ન ॥ નીર રોગ સદા તન પુષ્ટ ॥ ગ્રહ
દેવ દીજ રહે તુષ્ટ ॥૬૯॥ રાજા બાંધવ સંતુષ્ટ સોએ ॥ ગુરુ ભકિત વીંબુ ભકિત હોએ ॥
સદા હર્ષ હોએ શોક નહી ॥ પુત્ર અર્થિ પુત્ર પામે સહી ॥૧૦૦॥ ભાર્યા અર્થિ તેને ભાર્યા
પ્રાપ્ત ॥ બંધુ વીછેદ કંદાન વ્યાપ્ત ॥ વીપુલ ધર્મ યશ વૃદ્ધીત ॥ પામે ઐશ્વર્યતા ધનાન્વીત
॥૧૦૧॥ આંહાં ભોગવી મુખ પાવન ॥ અંતે હરી પદ પામે જન ॥ ગુરુ સ્તુતી મહા
મુખકારી ॥ જન્મ મૃત્યુ જરા શોક હારી ॥૧૦૨॥ ॥ વલણ ॥ શોકહારી હરી
ગુરુ સદા ॥ સાંભળો નારાયણ રાયરે ॥ ગુલામબા માનસીહ કહે ॥ થયો સમપૂંચાસતમે
અધ્યાયરે ॥૧૦૩॥ ઇતી ॥ બ્રહ્મ ॥ માહા ॥ કાન જન્મખંડે
નારાયણ મહેદ્ર દર્પ ભંગમક્રણે ॥ સચી કૃત ગુરુ સ્તોત્ર પ્રસ્તાવોનામ ખજાને અધ્યાય ॥

અધ્યાય ૫૮ મો.

કહવુ ૧ હું ॥ રાગ આસાવરી ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥
સચી સ્તોત્ર મુણી વીસારદ ॥ બ્રહ્મસ્પતી સંતુષ્ટ નારદ ॥ ઇંદ્રપત્ની પ્રત્યે મહામતી-
છ ॥ મીષ્ટ સાંત બોલ્યા બ્રહ્મસ્પતી ॥૧॥ ઢાળ ॥ બ્રહ્મસ્પતી ઉવાચ ॥
બ્રહ્મસ્પતી કહે હે વત્સનુ ॥ ભય તજ હુંછુ ભયસાંને ॥ મારે પુત્રવતશીબ્ય છે સદા ॥
ગુરુશીબ્યપુત્ર ભેદ ન માને ॥૨॥ પીત્ર તર્પણ પાઠ પોષણે ॥ અગ્નીદાતા પુત્ર સમ
સીબ્ય ॥ કમળોદ્ભવે એ કહ્લી નીતી ॥ વીશ્વ શ્રષ્ટાએ ભુત ભવીબ્ય ॥૩॥ પીતા માતા
નીજ ગુરુ ભાર્યા ॥ શીબુ અનાથ બાંધવ નેહ ॥ નીત્ય પોશણ ચોગ્ય એ સહુ ॥ કમળોદ્
ભવે કહ્યુંછે એહ ॥૪॥ એનુ પોશણ જે કરે નહી ॥ તેના ભગ્ન સકળ સુકર્મ ॥ ગુરુ
અપમાન કરે જે કોઈ ॥ તેનાં નાશે રાજલક્ષ્મી ધર્મ ॥૫॥ મને દેખી કરી સભા મહે
॥ ઉડ્યો નહી તે માંક સાસન ॥ પ્રત્યક્ષ રૂળ ભોગવે તેનું ॥ તે થયો ભષ્ટ ઇદ્રાસન ॥૬॥

તેહની રક્ષા હું કર હવે ॥ તાહારા વીનયથી સચી જાણ ॥ રક્ષા શીક્ષા કરી શકે જે
 તે ॥ ગુરુ કહે વેદશ્રુતી વાણ ॥ જાણ તને જેણું કહું કુભાષણ ॥ તે નાશ હોશે પાતક
 વસ ॥ તવ મહીમાં દુર્ગાસમ હોશે ॥ લક્ષ્મી સમ પ્રતીષ્ઠા યશ ॥ દાસ સૌભાગ્ય રાધીકા
 સમ સ્વામી ॥ પ્રેમ પ્રાધાન્ય ગૌરવમાન ॥ ભારતી સમાન સદા પુજા ॥ નીરૂપમ સા-
 વીત્રિ સમન ॥ દાસ એટલામાં તાંહા તેવે સમયે ॥ આવ્યા નહુંશ નૃપનોચર ॥ ભયચુકત
 થઈ ઉભો રહી ॥ બોલ્યો વાક્ય સ્વામી શીખધર ॥ ૧૦ ॥ દુત ઉવાચ ॥
 ઉઠ દેખી તું ચાલની શીઘ્રે ॥ તને તેડે નહુંશ રાજન ॥ ક્રીડા કરવા એકાંત સ્થાન
 માહા રમ્ય નંદન કાનન ॥ ૧૧ ॥ દુત વચન સાંભળી કરી ॥ તે પ્રત્યે બોલ્યા ગુરુ વચન
 ॥ રેમાંચીત સર્વાંગ કંપીત ॥ ક્રોધીત ચક્રતર્કજ લોચન ॥ ૧૨ ॥ ગુરુ ઉવાચ ॥
 જઈ કહે તું નહુંશ પ્રત્યે ॥ જો તું સચી સહભાગ ઇચ્છીત ॥ અપુર્વ વાહને બેસી કરી
 આવ નીશા વીશે તું નીશ્ચીત ॥ ૧૩ ॥ સમરૂશીના સ્કંધ ઉપર ॥ સુખ સીખીકા કરી
 સંચોગ્ય ॥ એ અપુર્વ વાહને બેસીને ॥ તું છે સમર્થ આવવા ચોગ્ય ॥ ૧૪ ॥ ગુરુવાક્ય
 સુણી કુતે જઈ ॥ નૃપ પ્રત્યે કહ્યો સમાચાર ॥ દુત વાક્ય સાંભળી તે પ્રત્યે ॥ નહુંશ
 હશી બોલ્યો તે વાર ॥ ૧૫ ॥ શીઘ્રે જા તું સમરૂશી પાશે ॥ તેડી લાવ કરીએ સાધન ॥
 કુતે જઈ કહું રૂપી પ્રત્યે ॥ ચાલો તેડે નહુંશ રાજન ॥ ૧૬ ॥ દુતવાક્ય સુણી સમરૂપી ॥
 મુદીત મન આવ્યા તે વાર ॥ રાજા સર્વને દેખી પ્રણામ્યો ॥ સહ આદર વચન ઉચાર
 ॥ ૧૭ ॥ નહુંશ ઉવાચ ॥ તમો મહાનસુત પ્રજ્ઞાના ॥ મહાપ્રજ્ઞ તેજ પ્રજ્વ-
 લીત ॥ બ્રહ્મા સંદ્રશ સર્વ સંતત ॥ ભકતવત્સલ કરુણાન્વીત ॥ ૧૮ ॥ નારાયણાચીત ની-
 રંતર ॥ સુદ્ધ સત્વરૂપ પ્રગટીત ॥ મોહ મત્સર રહીત સર્વે ॥ સદા હંકાર દર્પ વર્જીત ॥ ૧૯ ॥
 નારાયણ સમાન સરવે ॥ સર્વદા તેજસ્વી યશે કરી ॥ અગણીત ગુણને કૃપાએ ॥ પ્રેમ
 વરદાને સમ હરી ॥ ૨૦ ॥ એમ કહીને પ્રણામ કર્યા ॥ પ્રસન્નાર્થ કર્યું તે રૂદન ॥ દીનત્વ
 નૃપનું દેખી બોલ્યા ॥ છે પરહીત મન પાવન ॥ ૨૧ ॥ રૂપય ઉવાચ ॥ હે
 વત્સ ભાગ ભાગ તાહારે ॥ જે મનઇચ્છીત વરદાન ॥ સર્વ આપવા સમર્થ છેયે નથી
 અસાધ્ય કહીરાજન ॥ ૨૨ ॥ ઇંદ્રત્વ મનુત્વ ચીર આયુ ॥ સમદીપ એશ્વર્યતા જાણ ॥
 સર્વ સીદ્ધીવા સર્વ એશ્વર્ય ॥ મુક્તી ભક્તી પદ નીરવાણ ॥ ૨૩ ॥ શું ઇચ્છે શીઘ્રે કહે તું
 વત્સ ॥ વીના અર્થ કાળ બહુ જાય ॥ એક ક્ષણ કળનાચન વીના ॥ લક્ષ્યુગ સમતા
 તે થાય ॥ ૨૪ ॥ તે દીવસ દુર્દીવસ જાણો ॥ જે ધ્યાન સેવન વીવર્જીત ॥ તેના સેવન વીના
 જે કોઈ ॥ મન વીસય બહુ ઇચ્છીત ॥ ૨૫ ॥ વીસયમતી તે નાશ કરતા ॥ જેમ તજે અ-
 મૃત વીષ ધરે ॥ વીસય પૈરાગ્યમતી જેની ॥ જન્મમૃત્યુ જરા કુખ હરે ॥ ૨૬ ॥ વ-
 લાણ ॥ હરે જરા કુખ સાંભળતે છતે ॥ તે પ્રત્યે બોલ્યો ભુપ વચનરે ॥ સંસ્મરત

નમ વક્ત્ર થઈ ॥ માયા મોહીત ભુપતી મનરે ॥૨૭॥ ॥ કહું ૨ જું ॥ રાગ
 મેવાડાની ચોપાઈ ॥ ॥ નહુંશ ઉવાચ ॥ આપવા સક્ત તમિં સક્ત ॥
 સદાછો સ્વામી ભક્તવત્સજ ॥ આપો હમણા તો રૂપીરાચે ॥ મને સચી છઠ્ઠા પુર્ણ થાય
 ॥૨૮॥ તમે સર્વ થાઓ જો વાહન ॥ મને સચીવરે થઈ પ્રસન્ન ॥ મને આપો એ વર
 કૃપાએ ॥ આજ સચીસંગ સદ્ય થાએ ॥૨૯॥ એવાં સુણી નહુંશ વચન ॥ પરસ્પર હસ્યા
 મુનીજન ॥ માહોમા કહી કહતુક વાણી ॥ માયા મોહીત ભુપતી જાણી ॥૩૦॥
 વીરનુ માયા ભ્રમાવ્યો છે રાચે ॥ સત્ય પાળવા કરી કૃપાચે ॥ મુક્તામાણીકય રત્ન ભુષીત
 ॥ સ્કંધે મીખીકા તે આરોહીત ॥૩૧॥ તે પર હર્ષી બેઠો ભુપાળ ॥ લઈ ચાલ્યા પરમ
 કૃપાળ ॥ થાય વીલાંમ જાણીને મન ॥ વેલા ચાલો કહું છે રાજન ॥૩૨॥ અગ્રવાહી
 દુર્વાશા પ્રતાપી ॥ આપ્યો કોપી તે ભુપતી પાપી ॥૫૭ થઈ અજગર તું ભુપ ॥ મુઠ
 ધરી મહાન સ્વરૂપ ॥૩૩॥ ધર્મ પુત્રના દર્શને જાણુ ॥ તવ મોક્ષ હસે સતવાણુ ॥ જસે
 પૈમાને વૈકુંઠે મુદા ॥ કર્મ નીસ્ફળ ન હોયે કદા ॥૩૪॥ કહી ગયા સર્વ હસી કરી ॥
 ૫૭યો આપે સર્પ દેહ ધરી ॥ ગઈ સચીતે સાંભળી વાણુ ॥ પ્રાણમી ગુરુ સ્વગ્રહે જાણુ
 ॥૩૫॥ બ્રહ્મસ્પતી સીધે ત્યાંથી જાય ॥ પદ્મ પત્રમાં જ્યા મુરરાય ॥ જઈ ઇંદ્રને કહેછે
 આવ ॥ કૃપાનીધી કૃપાળ સ્વભાવ ॥૩૬॥ ॥ ગુરુ ઉવાચ ॥ આવ
 મહેંદ્રનો હે તું જાનો ॥ હું છતે ભય છે તને શાનો ॥ ભય ત્યાગ કર મુરપતી ॥ હું છું
 તારો ગુરુ બ્રહ્મસ્પતી ॥૩૭॥ નીજ ગુરુના સુણી વચન ॥ હર્ષ પામ્યો મુરપતી મન ॥
 તણ કરી તે સુક્ષ્મરૂપ ॥ આવ્યો ધરીને મુલ સ્વરૂપ ॥૩૮॥ ગુરુ ચાણું ૫૭યો ડંડવત ॥
 ભંયાન્વીત રોચો શુરપત ॥ ગુરુએ કરાવ્યો સોમયાગ ॥ પ્રાયશ્ચિત અર્થે માહાભાગ ॥
 ॥૩૯॥ ગુરુએ બેસાડ્યો સીંહાસન ॥ માહા ઐશ્વર્ય આપ્યું પાવન ॥ પુર્વથી ચોગામુ ગું-
 રદેવ ॥ સર્વ દેવ આવી કરે સેવ ॥૪૦॥ સચી સંપ્રાપ્ત નીજ ભરતાર ॥ ત્રીદેશેશ્વર રૂપ
 ઉદાર ॥ મંદીરમાં પુષ્પતલ્પ કરી ॥ કરે મોદ માહાનંદ ભરી ॥૪૧॥ એ કહ્યોમે વત્સ
 દર્પ ભગ ॥ મુરપતીનો તને પ્રસંગ ॥ સચી સત્ય રક્ષીત પાવન ॥ હવે શું સાંભળવા
 છે મન ॥૪૨॥ નારદ ઉવાચ ॥ સોમયાગનો કહો પ્રકાર ॥ મને મહામુની
 સૌવીરતાર ॥ કેમ કરાવ્યો ગુરુ માહાન ॥ તેનું સુ ફળ છે ભગવાન ॥૪૩॥ શ્રી
 નારાયણ ઉવાચ ॥ મુની બ્રહ્મહત્યા સમાવન ॥ સોમયાગનું ફળ પાવન ॥ સો-
 મજતા પાન વીસારદ ॥ વર્ષ એક કરવું નારદ ॥૪૪॥ વર્ષ એક ફળ ભક્ષ જાણુ ॥ એ-
 ક વર્ષ તે જળ નીર્માણુ ॥ હોયે ધાન્ય ને ધન અપાર ॥ સોમયાગ થાય છે તેવાર ॥
 ૪૫॥ સર્વ સાધન યજ્ઞ પાવન ॥ ભોજનાર્થ જાણ્યેખહુ અન્ન ॥ વીવીધ દક્ષીણા મુ-
 નીજન ॥ દાન અર્થે જોઈયે ખહુ ધન ॥૪૬॥ ॥૫૬॥ ધન અન્ન ખહુ હોય ત્યા-

રે ॥ સોમયાગ પુરણ થાયરે ॥ ગુલાખખા મુણો માન કહે ॥ થયો અદ્વાવનમો અધ્યા-
યરે ॥ ૪૭ ॥ ઇતીશ્રી ॥ બ્રહ્મ ॥ માહા ॥ શ્રીકૃષ્ણના નારાયણ ॥ સદ્દર્પ ભંગ પ્રકૃણ
સદ્દર્શણો નામ ॥ ૫૮ ॥ અધ્યાય ॥

અધ્યાય ૫૯ મો.

કડવું ૧ કું ॥ રાગ રામત્રી ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ એ કહો ઇદ્રનો
દર્પ ભંગજી ॥ વળી સાંભળ ગુહ પ્રસંગજી ॥ મથી સીંધુ કરી સુધા પાનજી ॥ છત્યા દૈત્ય
થયો દર્પવાનજી ॥ ૧ ॥ ૬૭ ॥ શદ્દર્પ કૃપ્તે બળી દ્વારા ॥ શ્રીહત કર્યો સુર રાજન ॥ ગુર-
સ્તોત્રથી અદીતીગર્ભે ॥ શ્રીકૃષ્ણજી થયા છે વામન ॥ ૨ ॥ યાચી બળી હરી કૃપાનીધી
ઇદ્રને આપી સંપદા સર્વ ॥ કલ્પાંતરે દર્પ થયો ફરી ॥ દુર્વાસા દ્વારાયે ભંગ ગર્વ ॥ ૩ ॥
આપી શ્રી ફરી ભક્તવત્સજી ॥ દુર્મદે હરી ગૌતમ નાર ॥ ગૌતમ શ્રાપે ભગાંગ થયો ॥
પ્રાપ્ત સ્વાંગ વેદના અપાર ॥ ૪ ॥ રૂપીમુની સર્વ જોઇ હશે ॥ જીજ્ઞાસુ બ્રહ્મસ્પતી સહુ દેવ
॥ સહસ્રાન્ત તપી સુર્ય વરે ॥ સહસ્રાક્ષ થયો તતક્ષેવ ॥ ૫ ॥ કલંક રૂપ થયું ઇદ્રનું ॥ પ્રાપ્ત
વાન તે રક્ષુ નીકર ॥ પ્રાપ્ત કલંક જેમ ચંદને ॥ તારા હરણથી નીશીશ્વર ॥ ૬ ॥ નારદ
ઉવાચ ॥ રૂપી સ્ત્રી હરી કોણ પ્રકારે ॥ મહા સતી પુજ્ય ત્રીભુવન ॥ નીર્મળ
પાવન પદ્મા કળા ॥ શ્રવણે રજા કહો ભગવન ॥ ૭ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥
પુસ્કરતીર્થ યાત્રા વીણે ॥ સુર્ય પર્વાણી મુની પાવન ॥ સ્નાનાર્થે આવી અહલ્યા તાંડાં ॥
દીડી સતી તે પાક સાસન ॥ ૮ ॥ શ્રેષ્ઠ આનન સુપચોધર ॥ દ્રષ્ટી માત્રથી ઇંદ્ર મુર્છીત ॥
બીજે દીન મંદાકીની ત્રટે ॥ કરે તે નગ્ન સ્નાન જીજ્ઞાસુ ॥ ૯ ॥ દેખો અંગ સ્તન પામ્યો
મુર્છાં ॥ ગયો સમીપ થઈ ચેતન ॥ પતીવ્રતા સતી પ્રત્યે કામી ॥ જઈ બ્રાહ્મણ વીનય
વચન ॥ ૧૦ ॥ મહેદ્ર ઉવાચ ॥ મહાગુણ સુરૂપ ચોવન ॥ મુખ શ્રી પુર્ણ
ચંદ્ર નીદીત ॥ શોભે પ્રાંકય મધુર પીયુષ ॥ તેથી સહુજન મન રંજન ॥ ૧૧ ॥ ચાર ની-
તંબ્ર યુગલ શોભે ॥ વર્તુલ ચંદ્રખીંબ સમાન ॥ શ્રી યુક્ત જેમ યુક્ત શ્રીફળ ॥ સુભક્ષ્મ સ્તન
યુગ મોલાવાન ॥ ૧૨ ॥ અતી ઉનંત ને કહીનતા ॥ માહા ત્રૈલોક્ય ચીત મોહન ॥ અહો
તપસું તાપ્યો ગઉતમ ॥ પામ્યો સુંદરી વર વદન ॥ ૧૩ ॥ ઉર્વસીઆદી અપ્સરા
સહ ॥ મને સેવે નીરંતર જાણ ॥ દાસી કરવા આપુ તુજને ॥ સ્વ સ્ત્રી સચી સહ સત
વાણ ॥ ૧૪ ॥ ત્રીલોક્ય લક્ષ્મી ગ્રહ ગૌતમ ॥ તજ તપસ્વી દુર્મલ તેહ ॥ કામ શાસ્ત્ર
નદક્ષ નીકામી ॥ નારાયણ પરાયણ જેહ ॥ ૧૫ ॥ આહાવી કામીની તપસ્વીને ॥ આપી
અચોગ્યતા વીધી જાણ ॥ એમ કહીને પડ્યો ચરણ ॥ સાધ્વી બોલી સદ્ પ્રત્યે વાણ
॥ ૧૬ ॥ અહલ્યા ઉવાચ ॥ અભાગ્યથી થયો વીધાતાને ॥ તપસ્વીન મ-

રીચી સંતાન ॥ અભાગ્યથી થયો કસ્યપને ॥ પુત્ર તું પાપ માનસવાન ॥ ૧૭ ॥ જેને સદા
 નારી મનારથ ॥ કામી મોહાર્થ નાર નીર્મીત ॥ નીષ્કળ જપતપ મૌન્ય તેનું ॥ તીર્થ
 પ્રતને સુર અર્ચીત ॥ ૧૮ ॥ કદા એ વીના ન હોય શ્રદ્ધી ॥ પ્રથમ માયા કળા નીર્માણ ॥
 કર્મ બંધીત જનને એ છે ॥ અભંગ નીગદ સક તુ જાણ ॥ ૧૯ ॥ વીશ કુંભની ઉપર દુગ્ધ ॥
 જેમ ભર્યું મીઠ સુખદાન ॥ પરીણામે એ દુષ્પ ખીજક ॥ સદા એ નરકનું સોપાન ॥ ૨૦ ॥
 મહા રૂપી સનકાદી આદી ॥ વીવાહ ઇચ્છે નહી સકળ ॥ પરસ્ત્રી વીશે મન છે જેનું ॥
 તેનું સરવ પુન્ય નીષ્કળ ॥ ૨૧ ॥ સક સેવન પરસ્ત્રીનું ॥ આ દોષે અયસ કરતા જાણ ॥
 અંતે તે ઘોર નરક દાતા ॥ કામી જનને દુષ્પ નીરવાણ ॥ ૨૨ ॥ એમ કહી ગ્રહ ગઈ
 સાધવી ॥ સકને તજી ગૌતમ નાર ॥ સર્વ કહ્યું જઈ ગૌતમને ॥ હસી નીંધો તે ઇંદ્ર
 અપાર ॥ ૨૩ ॥ એક સમયે ગૌતમ ત્યાંથી ॥ ગયા તે શંકરને સ્વસ્થાન ॥ સકે ગૌતમનું
 રૂપ ધરી ॥ તેનો ભોગ કર્યો અજ્ઞાન ॥ ૨૪ ॥ સર્વજ્ઞ રૂપીએ જાણ્યું સર્વે ॥ તે આવ્યા નીજ
 મંદીર દ્વાર ॥ નીકળતો દીડો ત્યાં ઇંદ્રને ॥ મુની કેધીત મન તેવાર ॥ ૨૫ ॥ નગ્ન અહ
 દયા દીડી એકાંતે ॥ રાજ્યત પદોધર ઉનંત ॥ મુનીએ શ્રાપ્યો શકનું થાનું ॥ સહસ્ર ભ-
 ગાંગ મદમત ॥ ૨૬ ॥ કોપ થકી શ્રાપી નીજ પત્ની ॥ રૂદ્રાન્તિ થઈ ભય વીંહળ ॥ પાપાંણ
 રૂપ કામીની થાનું ॥ કર વીચાર ધર્મ સકળ ॥ ૨૭ ॥ ગૌતમ ઉવાચ ॥ જાણ્યું
 હું તારું શુદ્ધ મન છે ॥ પતીવ્રતા શુદ્ધ વ્રતવાન ॥ તથાપી તન્મુષ્ટ તને સાધવી ॥ પરવીર્ય
 ધારી દુષ્પદાન ॥ ૨૮ ॥ પરભોગથી અશુદ્ધ કાન્તા ॥ નર્ક પામે કરે તેનો સંગ ॥ અજ
 વીષ્ટા જળ મુત્રવત ॥ બરભોગી સ્ત્રી કર પ્રસંગ ॥ ૨૯ ॥ વીના ઇચ્છા શ્રંગાર કરીને ॥
 નારી જનથી નહી કુષીત ॥ કુષીત નારી હોયે તે નીશ્ચિત ॥ કરે સંગાર નીજ ઇચ્છીત
 ૩૦ ॥ તે સકને નીજ સ્વામી માની ॥ સુખ ભુક્ત રતી ગ્રહ જાણ ॥ પછી જ્ઞાન થયું
 છે તુજને ॥ મને દેખી કહું સત વાણ ॥ ૩૧ ॥ જા માહારંભયે પાસાણ થાનું ॥ રામ પદથી
 થશે પાવન ॥ મને પામશે રામ પ્રસાદે ॥ ફરી તવ હોશે આગમન ॥ ૩૨ ॥ એમ કહી
 ગયા સ્તપ્ત અર્થે ॥ એ કહ્યો ઇંદ્રનો દર્પ ભંગ ॥ ફરી પામ્યો લક્ષ્મી સુરાધીપ ॥ મુની
 ઇશ્વર કૃપા પ્રસંગ ॥ ૩૩ ॥ વલણ ॥ પ્રસંગ પાવન પરમ એહ ॥ તે સાંભળો
 નારાયણરાયરે ॥ ગુલાબપા સુણો માન કરે ॥ થયો આગણસાકમે અધ્યાયરે ॥ ૩૪ ॥
 ઇતી ॥ શ્રી ॥ બ્રહ્મ ॥ માહા ॥ શ્રી કૃષ્ણ ॥ નારાયણ ॥ ૫૯ ॥ મો અધ્યાય ॥

અધ્યાય ૬૦ મો.

કડવું ૧ હું ॥

રાગ સોરઠની ચોપાઈ ॥

શ્રી નારદ ઉવાચ ॥

કહો રૂપી સકોણ પ્રકાર ॥ રામ ઠાસરથી અવતાર ॥ મોક્ષ ગૌતમ નારીનો રામ ॥ ક-

યૌ કોણ યુગે કોણ કામ ॥૧૧॥ રામા અવતાર મનોહર ॥ માહા ભાગ કહો મુખાકર ॥
 સંક્ષેપે કરી એ કૌતુહલ ॥ મને શ્રવણ ઇચ્છા સકળ ॥૨૧॥ શ્રીનાશાયણ ઉવાચ ॥
 વીધાતાની પ્રાર્થના એ જાણ ॥ મગટયા પોતે વિબલ નિર્વાણ ॥ પીતા દસરથ કૌસલ્યા
 માતા ॥ ત્રેતાયુગે ભક્ત મુખદાતા ॥૩૧॥ રામતુલ્ય શીલ ગુણવાન ॥ કેકેયે ભરત મુખ
 દાન ॥ લક્ષ્મણને શત્રુઘ્ન ઉદીત ॥ સૌમીત્રાથી પરમ પુત્રીત ॥૪૧॥ વીશ્વામીત્ર સ્વયંજ્ઞ
 રક્ષણ ॥ તેડી ગયા તે રામલક્ષ્મણ ॥ મીથીલામત્યે કર્યું મૃયાણ ॥ સીતા ગ્રહણ કરવા
 જાણ ॥૫૧॥ માર્ગે કામીની પાશાંણ રૂપ ॥ જોઈ રામ શ્રી કૌસલ ભુપ ॥ પુત્રે વીશ્વા-
 મીત્રને કારણ ॥ જગદીશ અસરણા સર્ણો ॥ રામચંદ્રનું સુણી વચન ॥ જોલ્યા વીશ્વા-
 મીત્ર તપોધન ॥ સર્વ હેતુ કહ્યું રૂપીજન ॥ સુણી રામ ભુવન પાવન ॥૬૧॥ પાદસ્પ-
 સંથી સ્વરૂપ પામી ॥ પતીલોક ગઈ શીરનામી ॥ જનકપુર ગયા રૂપીસંગ ॥ કર્યો રીવ
 ધનુષનો ભંગ ॥૮૧॥ પાણીગ્રહણ સીતાનું કરી ॥ પરમુરામનો દર્પ હરી ॥ અચોધ્યા
 ગયા પોતે શ્રીરામ ॥ રામને નૃપ કરવા કામ ॥૯૧॥ મુનીએ તીર્થોદક મંગાવી ॥ અભી-
 શેક કર્તા થયું ભાવી ॥ ભરત માતાએ ગ્રન્થો કર ॥ નૃપને નીવારી માગ્યો વર ॥૧૦૧॥
 સ્વામી રામ વસે જઈ વન ॥ આપો ભરતને રાજ્યાશન ॥ રાજા ઇચ્છે ન પ્રેમ વીન્હળ
 ॥ જોલ્યા રામ ધર્મજ્ઞ સકળ ॥ ૧૧ ॥ શ્રી રામ ઉવાચ ॥ પુન્ય છે સતવાપી ખં-
 નન ॥ તેથી અધીક સર કરન ॥ દશ સરનું પુન્ય પ્રમાણ ॥ તેથી અધીક છે કન્યાદાન ॥
 દશ કન્યાદાને પુન્ય થાય ॥ તેથી અધીક યજ્ઞનું કેવાય ॥ પુન્ય પામે સત યજ્ઞ કર ॥
 પુત્ર દર્શણથી પામે નર ॥ ૧૩ ॥ સત પુત્ર દર્શો પુન્ય હોય ॥ સત્ય પાગવાથી પામે
 સોય ॥ સત્યથી શ્રેષ્ઠ ધર્મ ન ખાપ ॥ અનૃત જેવું ખીન્નુ ન પાપ ॥ ૧૪ ॥ ગંગાસમ
 તીર્થ કોઈ નહી ॥ કેશવ સમ દેવ ન સહી ॥ ધર્મથી શ્રેષ્ઠ ધામ ન ધન ॥ ધર્મ રાખ-
 નો કરી યતન ॥ ૧૫ ॥ સ્વધર્મ રક્ષણકારો જે છે ॥ તેને સર્વત્ર મંગલ રહેછે ॥ સુમ-
 તીષ્ઠા પ્રતાપ પુજન ॥ ચૈદ વર્સ કરીને જમાણ ॥ ૧૬ ॥ સત્ય પાળી વનવાસ કરી ॥ તાત પ્રસાદ
 આવીશ ફરી ॥ ઇચ્છા આણુ ઇચ્છા પ્રતિજ્ઞા ધર્મ ॥ પાળે તેના ન નાસે સુકર્મ ॥ ૧૭ ॥
 સત્ય પાળે નહી જે અધ્રમી ॥ કુંભીપાકે પડે થઈ ક્રમી ॥ ત્યારપછે કોઢી મુકો હોય ॥
 સપ્ત જન્મ માનવના સોય ॥ ૧૮ ॥ એમ કહી રામ નમી ચાલ્યો ॥ વન ચાલ્યા મ
 સીતા લક્ષ્મણ ॥ સત્ય પાળવા રામ ગમન ॥ પુત્ર શોકે તજ્યું નૃપ તત્ત ॥ ૧૯ ॥ ભ-
 ગીતી રાવણની તે વન ॥ ભાત્ર સહ કરતી જમાણ ॥ દેખી રામને કુલટા કામી ॥ દેહે
 પ્રલકી મુરખાં પામી ॥ ૨૦ ॥ શ્રી રામ સમીપ ગઈ જાણ ॥ હસી જોલી તે રાક્ષસી
 વાણ ॥ ચોવન સંયુક્ત પ્રોઢા કામી ॥ દુર્મદા મન આનંદ પામી ॥ ૨૧ ॥ સુર્પનખા
 ઉવાચ ॥ હે રામ અંગ છે ધનરયામ ॥ ગુણયુક્ત સ્વરૂપના ધામ ॥ વનીતાને

સદા સુખદાન ॥ મને અહોની નીજન સ્થાન ॥૨૨॥ સુપનખાના સુણી વચન ॥ ધર્મે
રમણું કરી ભગવન ॥ બોલ્યા મીઠવાક્ય વીસારદ ॥ આપભયથી રામ નારદ ॥૨૩॥

શ્રી રામ ઉવાચ ॥ ભાર્યા વાન હું છઉં હે માતા ॥ ભાર્યા વીના છે જન્મમ
આત ॥ રામ વચન સાંભળી કરી ॥ લક્ષ્મણ પાસે ગઈ સુંદરી ॥૨૪॥ મને ભજરૂપ
ગુણામાર ॥ એ પ્રકારે કહ્યું વારંવાર ॥ સુણી વચન તે પ્રતે જાણુ ॥ લક્ષ્મણ બોલ્યા
કૌતુક વાણુ ॥૨૫॥ લક્ષ્મણ ઉવાચ ॥ રામ સર્વ ઇશ પરહરી ॥ મુઠ
દાસ ઇચ્છામન કરી ॥ દાશી સીતાની થશે તુ જાણુ ॥ દાસ સીતાનો છુ સતવાણુ ॥૨૬॥
મુઠ સીતાજીની સૌતી થા તું ॥ મારા સ્વામી રામમત્યે જ તુ ॥ તવપુત્ર હુ થઇશ માતા
॥ સીતાનો જન્મ વીશ્ર વીખ્યાતા ॥૨૭॥ લક્ષ્મણના તે સુણી વચન ॥ કાંમ હત કામી-
નિનું મન ॥ લક્ષ્મણ પ્રત્યે તે બેસી વાણુ ॥ મુક કંદોષ તાણુક જાણુ ॥૨૮॥

સુપનખા ઉવાચ ॥ સ્વયમેવ આપી કામ ધારી ॥ મને તજે મુઠ અહંકારી ॥
તમો પામશે વીપત્તી ભારી ॥ અસંસય ખન્યો અવીચારી ॥૨૯॥ બ્રહ્મા અપુખ્ય મો-
હીની આપ ॥ રંભાઆપે દક્ષ પરીતાપ ॥ યજ્ઞ ભાગહીન ધનવંતરી ॥ થયા ઉર્વસીના
આપે કરી ॥૩૦॥ મેના આપે અરૂપ ધનદ ॥ દ્રુતાચી આપે ભસ્મીત મદ ॥ મંદાલસા
આપે ખળી જાણુ ॥ રાન્યબ્રહ્મ થયા નીરવાણુ ॥૩૧॥ મારે આપે હું થે હત કામ ॥
નારી વીરહીત હોશે રામ ॥ સુપનખાના સુણી વચન ॥ લક્ષ્મણ કરી નારા છેદન
॥૩૨॥ તેના આતા છે ખરદુષણ ॥ સસૈન્ય હણ્યા તેને લક્ષ્મણ ॥ ત્યાંથી સુપનખા
સીધે કરી ॥ રાવણ પ્રત્યે તે પરવરી ॥૩૩॥ સર્વ નીવેદન કયું જઈ ॥ પુકર તીથે
પંજી તે ગઈ ॥ બ્રહ્માની પાસે પામી છે વર ॥ તપ કરી તે મહા દુકર ॥૩૪॥ વલ-
ણુ ॥ દુકર તપથી બ્રહ્મા આવ્યા ॥ તપસ્વીની જોઈ નીરાહારે ॥ સર્વજ્ઞ તેની
મન ઇચ્છા જાણી ॥ મુનીપીતા બોલ્યા કૃપાગારે ॥૩૫॥ કંકુ રજુ ॥

રાગ ધ્વાશ્રી ॥ બ્રહ્મા ઉવાચ ॥ અપ્રાપ્ત દુઃખાપ્ય સીતારામજી ॥ મલુ
છે મૃત્તિખરધામજી ॥ હૃત્તેદ્રી મધ્યે મુખ્ય લક્ષ્મણજી ॥ ધર્મીષ્ઠ કર્તા ધર્મ રક્ષણજી
॥૩૬॥ હાજ ॥ રક્ષણ કર્તાને વીશ્વભર્તા ॥ બ્રહ્મા વીરનુ શીવાદીના ઇશા
જન્મોંતરે તવભર્તા હોશે ॥ વરાનને રામ જગદીશ ॥૩૭॥ એ કહી સ્વાળય ગયા બ્રહ્મા
॥ તે દેહ તણ થઈ કુખ્ખરૂપ સુપનખાના આપચોગે ॥ માયા સીતા હરી લંકાભુપ
॥૩૮॥ સીતા હરણે રક્ષ મુર્છીત ॥ લક્ષ્મણ કર્યા મલુ ચેતન ॥ પછે ભ્રમણ કરે સધજે
નદકંદર સૈલગહન ॥૩૯॥ સોકાર્તમુની આશ્રમ બોલ્યા ॥ ત દીડી જનકી ભગવન ॥
સુગ્રીવ સાથે થઈ મીત્રતા ॥ વાલી હણી આપ્યુ રાજ્યારાન ॥૪૦॥ સુગ્રીવે ખહુ કુત
સોકલ્યા ॥ સર્વત્ર સ્થાન બોળવા કાજ ॥ હનુમેતને આપી મુદ્રીકા ॥ સીતા પ્રાણાધાર

માહારાજ ॥૪૧॥ તેને પ્રેયો દક્ષીણ દીશાએ ॥ વાહ્ય તે માહાવીર હૃષીત ॥ જઈ
 લંકા અશોકવનમાં ॥ દીઠાં બેઠાં સીતા સોઠાન્વીત ॥૪૨॥ નીરાહાર સર્વોગ હસીત ॥
 જપે રામ રામ મુખ જપ ॥ જટાધારી મન ધ્યાનકારી ॥ રામ પાદાબ્જ હારી સંતાપ
 ॥૪૩॥ સુ સીળા પતીવ્રતા મુખદા ॥ સર્વ ભુવન પાવન ધામ ॥ વાયુ નંદન રૂદન કરી
 ॥ જોઈ માતાને કર્યા પ્રણામ ॥૪૪॥ રત્ન અંગુળી રામની આપી ॥ તેને આનંદીત
 હનુમાન ॥ કહ્યો રામ સંદેસા સીતાને ॥ જીવન રક્ષણકારી વાણ ॥૪૫॥ હનુમાન
 ઉવાચ ॥ આવ્યા સીંધુ પારે રામ લક્ષ્મણ ॥ સહમીત્ર સુગ્રીવ કપીસ ॥ વાલી
 મારી રાજ્ય નીકંટક ॥ આપ્યું સુગ્રીવને જગદીશ ॥૪૬॥ તમને યોગવા કપી ખડું ॥
 ગયા સરવત્ર, ઠામે ઠામ ॥ ગંભીર સાગર ખાંધ્યા પ્રભુ ॥ થોડાકાળમાં આવશે રામ ॥૪૭॥
 પુત્ર ખંધુ સહ રાવણને ॥ હણી કરી શ્રી રામ લક્ષ્મણ ॥ માતા તમને મુક્ત કરશે ॥
 કુષ્ઠ થકી અસરણમણી ॥૪૮॥ હમણા રત્ન મય એ લંકા ॥ તવ મસારે ભસ્મ કરીશ ॥
 હથેલી તમે તે જીવો બેઠાં ॥ હૃદયે રાખી કૌસલાધીશ ॥૪૯॥ પીપીલીકાના સમુહવત
 ॥ સસેન્ય રાવણ કરે ચુર ॥ કૃપાળુ શ્રીરામચંદ્રની ॥ આજ્ઞા નથી હણવા અશુર ॥૫૦॥
 સ્થીર થાઓ ભયને ત્યાગી ॥ કહી માર્તીય એવીવાણ ॥ સુણી બોલી ભય યુક્ત સીતા ॥
 રામ પત્ની પતીવ્રતા જાણ ॥૫૧॥ સીતા ઉવાચ ॥ મારા સોઠા સાગર થકી તે ॥
 કુખીત રામ પ્રાણ આધાર ॥ કોણ રીતે ઘરતે પ્રભુ ॥૫૨॥ તાત મને કેની વીર્યાધાર ॥૫૩॥
 કૌસલ નાથ કુસલછે કે ॥ હસ અંગ થયા ભગવન ॥ કળ હારે કરે કે કેમછે ॥ માહાધી
 મીય જગજીવન ॥૫૪॥ સમુદ્ર પારે પ્રભુ આવ્યા કે ॥ સત્ય કહેને માર્તી ભેવ ॥ ભક્ત-
 વત્સલ કે સમે મારે ॥ કરે સ્મરણ કે સ્વયંભેવ ॥૫૫॥ મારે અર્થે પ્રભુ કુખ પામ્યા ॥
 જે સદા મુખી અખંડાનંદ ॥ સતયોજન સમુદ્ર પારે ॥ આવવું પડશે સ્થુનંદ ॥૫૬॥ ક્યારે
 જોઉં કર્ણસાગર ॥ સાંતકાંત રામ મુખ ધામ ॥ પાદપન્ન સેવા કરે ક્યારે ॥ સેવા હીન
 જીવન નીકામ ॥૫૭॥ દેવર, ધર્મ પુત્ર લક્ષ્મણ ॥ જેનું મારે સોઠે મગ્ન મન ॥ વીર
 મુખી ધર મીષ્ટ મોટા ॥ શોધતા હશે મને વનેવન ॥૫૮॥ સત્ય શીજ પ્રભુ અજીવન ॥
 ક્યારે જોઈશ તાત લક્ષ્મણ ॥ થોડા દીવસમાં જોસો હવે ॥ કહ્યું સીતાને કપીચે તેજણ
 ॥૫૯॥ પછી ભસ્મી ભુત કરી લંકા ॥ લીલા માત્રમાં તે મુનીજન ॥ પછે પ્રયોધ આપી
 સીતાને ॥ કપી ગયા જ્યાં પન્ન લોચન ॥૬૦॥ સર્વ વૃતાંત કહ્યું સીત નું ॥ સુણી ફાયા
 રામ વીસારદ ॥ ઉંચે રૂદન કર્યું લક્ષ્મણ ॥ સુગ્રીવ રાજા ખડુ નારદ ॥૬૧॥ રૂદન કર્યું
 સહ વાનરે ॥ માહા બલી પરાક્રમવાન ॥ સેતુ ખાંધી લંકા મત્તે વાહ્યા ॥ દયાસાગર શ્રી
 ભગવાન ॥૬૨॥ સસેન્ય સ્થનુંજ સીધે પ્રભુ ॥ જઈ રાવણને હણ્યો રામ ॥ સખાંધવ
 પુત્ર કુજ સહ ॥ સીતા મુક્ત કર્યાં મુખ ધામ ॥૬૩॥ પુષ્પક યાન આરોહ કરી ॥ સત્ય

પરાયણ સીતા સાથ ॥ અયોધ્યા પ્રત્યે ચાલ્યા શીખે ॥ ઐક્રીડા કૌતુક મંગળ નાથ ॥૬૩॥
ક્રીડા કરે ભગવાન પોતે ॥ સીતા વક્ષસ્થળ કરી જાણુ ॥ વીરહજ્વાળા તણ કાણુમાં ॥
આનંદ યુક્ત થયા નિર્વાણુ ॥૬૪॥ સખ દીપેશ્વર રામ પોતે ॥ થયા પૃથ્વી તળ ભગવાન ॥
સમગ્ર પ્રથંવી થઈ ત્યારે ॥ આખી વ્યાધી હીન મુખદાન ॥૬૫॥ રામ પુત્ર થયા બે પાવન ॥
ધર્મ શીળ, લવ, કુશ, નામ ॥ તેના પુત્રને પૌત્ર થયાએ ॥ સુર્યવંશોદ્ભવ મુખ ધામ ॥૬૬॥
એ પ્રકારે કહ્યું વત્સ સર્વે ॥ રામચરીત્ર શુભ મુખદ ॥ ભવાર્ણવ તરવા નૌકારૂપી ॥ એ
પુંજ ચરીત્રંછે મોક્ષદ ॥૬૭॥ વલણુ ॥ મોક્ષદ ચરીત્ર રામકૃષ્ણના ॥ સ્ખ-
ભજો નારાયણરાયરે ॥ ગુલાખ્યા માનસીંહ કહે ॥ પુર્ણ થયો સાડમો અધ્યાયરે ॥૬૮॥
છતી ॥ બ્રહ્મ ॥ માહા ॥ શ્રીકૃષ્ણ ॥ નારાયણ ॥ શ્રીરામચરીત્રમસ્તાવો નામ ૬૦મો અધ્યાય

અધ્યાય ૬૧ મો.

.. ॥ કડવું ૧ હું ॥ રાગ કેદારાની ચોપાઈ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ કંશ કરેછે
નીત્ય ચીંતન ॥ દીકુ કુસ્વપ્ન ઉદીઘ મન ॥ લય યુક્ત મીત્ર પુરોહીત ॥ તેડી સલામાં
બોલ્યો દુખીત ॥૧॥ કંશ ઉવાચ ॥ દીકુ પાછલી રાતે સ્વપન ॥ કહું સાં-
ભજો સર્વ સ્વજન ॥ રક્ત ચંદન પુષ્પાંગ ધર ॥ ખડૂગ તીક્ષ્ણને રક્તાંખર ॥૨॥ સહજે
કરતી અટહાશ ॥ અતી વૃંધ ભયંકરી ત્રાસ ॥ અતી કૃન્તાંગી વીંધવ્ય વતી ॥ યુક્તકેશી
નગરે નૃત્યતી ॥૩॥ માહા મુદ્રી મને તે જોળતી ॥ આલીંગન કરવા ઇચ્છતી ॥ દીવ્ય નારી
પુત્ર પતી વતી ॥ પુર્ણું કુંભ ભાંગ્યો આવી સતી ॥૪॥ રીસ કરતી મન અપાર ॥ દેતી
આપ મને વારંવાર ॥ રત્ન પુષ્પ ચંદન ચર્ચીત ॥ વીમ રાખથી મને આપીત ॥૫॥ નગરે
વૃષ્ટી ભરમ અંગાર ॥ શબ્દ કરેછે શ્વાન શીયાર ॥ વાનર વાયસને ભલુક ॥ સુકર ખર
બોલે ઉલુક ॥૬॥ શબ્દ શ્રાણુ મન ભયંકાર ॥ શોક મુચક થાય અપાર ॥ પીત વસ્ત્ર
પરીધાનકારી ॥ એ ૧ ચંદન સર્વાંગ ધારી ॥૭॥ માલતી માલ રત્ન ભુષીત ॥ ક્રીડાકમળ
હસ્ત રેષીત ॥ મને આપી કરી ભગવતી ॥ મારા મંદીરથી ગઈ સતી ॥૮॥ પાસ હસ્ત
યુક્ત કેશનર ॥ જોયો પેસતો મમ નગર ॥ નગન નારી યુક્ત કેશવતી ॥ તે ગ્રહ ગ્રહ
મત્યે નૃત્યતી ॥૯॥ અતીશય રૂપ ભયંકાર ॥ દીડી હાર્ય કરતી અપાર ॥ ચંદ્ર સુર્ય કર્યા
રાહુ ગ્રાસ ॥ એક કાળે જોયામે આકાશ ॥૧૦॥ વાયુ ધુર્ણુમાન સાખા છીન્ન ॥ તરૂંથી
મહીતલ પતન્ન ॥ માહા પર્વત મારૂત ખગ ॥ પડતામે જોયા પૃથ્વી તલ ॥૧૧॥ જોયો
પુરૂષમે છીન્ન સીર ॥ નૃત્ય કરતો નગન શરીર ॥ મુંડમાળા માહા કર ધર ॥ ગ્રહ ગ્રહ
વીખે ભયંકર ॥૧૨॥ દગ્ધ આશ્રમ સર્વ સમુગ ॥ ભરમ પુર્ણ અંગાર સંકુગ ॥ જોયાશ-
બ્દ થયે છે પસાર ॥ સર્વજન કરે હાહાકાર ॥૧૩॥ એ પ્રકારે કહી કંશ ઇશ ॥ મૌન્ય
રહ્યો સલામાં મુનીશ ॥ સ્વપ્ન સાંભળી ખંધુ સ્વજના ॥ થયા સર્વે તે દુખીત મન ॥૧૪॥

પુરોહીત સત્યક ઉદાશ ॥ યજ્ઞમાનનો જાણી વીનાશ ॥ નારી વર્ગ કરેછે રૂદન ॥ માતા
પીતા શોકાતુર મન ॥૧૫॥ વલાણુ ॥ મન સોચીત વીનાશ માની ॥ જાણ્યુ સથ
કંશ અત્યુ થાયરે ॥ ગુલામખા સુણો માન કરે ॥ થયો એકશહીતમો અધ્યાયરે ॥૧૬॥
ઘટી ॥ માહા ॥ શ્રીકૃષ્ણ ॥ નારાયણ ॥ કંશદ્રુસ્વપ્ન પ્રતાવો નામદર્શિઅધ્યાય
અધ્યાય ૬૨ મો.

॥કાઁઘું ૧ હું ॥ રાગ સામેરી ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ સર્વ કરી વીચાર
નારદજી ॥ સત્યક પુરોહીત વીસારદજી ॥ બુદ્ધિમાન સુક શીષ્ય ધારીજી ॥ બેલ્યો વાક્ય
કંશ હીતકારીજી ॥૧॥ ઢાળ ॥ સત્યક ઉવાચ ॥ હીતકારી વાક્ય કરે સત્યક ॥કંશ
ભુપ ભય તું ત્યાગ ॥ ભય શાનો હુ છને તુજને ॥ વીધ નાશ કર શીવ યાગ ॥૨॥ યાગ
ધનુર્મખ નામ તેનું ॥ ખહુ અજ દક્ષીણા દાન ॥ સ્વપ્ન રૂજને નાશ કરતા ॥ શત્રુ ભય
વીનાશક માન ॥૩॥ અધ્યાત્મધીભુત અગ્રી દેવ ॥ ત્રીવીધ ઉતપાત નીવાર ॥ યાગ પુ-
રણ સમય શંભુ ॥ હોયે સાક્ષાત શુભ દાતાર ॥૪॥ એ યાગ પુરવે કર્યો ખાણુ ॥ નંદીને
પર્સુરામ નીર્વાણુ ॥ શીવે ધનુશ નંદીને આપ્યું ॥ પુર્વે કર્યો યાગ સીધ જાણુ ॥૫॥ ધર્મશીલ
તે ખાણુને આપ્યું ॥ ખાણુ યાગ કર્યો સુખદાન ॥ તેણુ રામને આપ્યુ તે તંને ॥ આપ્યું
પર્સુરામ ભગવાન ॥૬॥ સહસ્ર હસ્ત દીર્ઘતા તેની ॥ અતી કડીણતા મહીપાળ ॥ પ્રસસ્ત
પ્રમાણુ હસ્ત દશ ॥ રચ્યું શંકર દીન દયાલ ॥૭॥ સર્વે ધરવા અશકત એને ॥ એકવીના
નારાયણ દેવ ॥ યજ્ઞ વીધે છે સેવા શીવની ॥ કર ધનુર્યાગ શીવ સેવ ॥૮॥ એ યજ્ઞ વીશે
એ ધનુષ ભાંગે ॥ તે તવ વીનાશ નીરધાર ॥ પાણુ ધનુષ કોથી ભાંગે નહી ॥ કર યાગ
રૂજ દાતર ॥૯॥ બ્રહ્મા ધનુષને મુજે રહેછે ॥ મધ્યે નારાયણ સ્વયમેવ ॥ અગ્રે રહે છે
ઉગ્ર પ્રતાપી ॥ સ્વય સર્વેસ શ્રીમાહાદેવ ॥૧૦॥ અસકત અનન્ત નભાવવા ॥ સુર્ય ને
સ્વામી કાર્તીક જાણુ ॥ અન્યની કથા શી કહુ તને ॥ કોણુ માત્ર જન્ત સતવાણુ ॥૧૧॥
એ ધનુષે ત્રીપુર હણીને ॥ શીવે કર્યા સુખી શુરમન ॥ કંશ મહીપ તેપ્રત્યે બેલ્યો ॥
સાંભળી સત્યકના વચન ॥૧૨॥ કશ ઉવાચ ॥ વસુદેવ ગ્રહે પ્રગટીને જો કુજ
નંદ ગ્રહે વૃહીત ॥ તેણુ ખંધુ હણ્યા ખહુ મારા ॥ પુતના ભગીનીને વધીત ॥૧૩॥ ગો-
વર્ધન ધર્યો કર એકે ॥ જીત્યા સર્વ સુર સુરેશ ॥ બ્રહ્માને બ્રહ્મ રૂપ દેખાડ્યું ॥ વત્સખાળ
કર્યા મુનીશ ॥૧૪॥ તે ખળી હણવા મંત્ર કરો ॥ મારે કોઈ તે વીના શત્રુ નહી ॥ ભુ-
સ્વર્ગ પાતાલે કોન માહારે ॥ સર્વ ખંધુ રાજ મમ સહી ॥૧૫॥ મહા તપસ્વી બ્રહ્મા છે
પોતે ॥ તપસ્વી શીવ કૈલાસાધીશ ॥ વીંબુ સર્વત્ર સર્વાત્મા પોતે ॥ સમ દર્શી સનાતન
શશ ॥૧૬॥ નંદ પુત્રને હણી કરી હું ॥ ત્રીલોકેશ થાઉ નીરંતર ॥ સર્વ શ્રીને વૈભવ
સંપન ॥ થયશ માહા સમ દીપેશ્વર ॥૧૭॥ પછી હાંચું સ્વર્ગે સુર સ્વામી ॥ વળી જીવું

સર્વે દેવ્ય જન ॥ ૧૧ ॥ થાઉ મહેદ્ર સુણો સત્યક ॥ છતું કરી ત્રેલોક્ય લોચન ॥ ૧૨ ॥ બ્યાધી
 અસ્તછે ચંદ્ર નીર્ગત ॥ હું પરમ પુરુષાર્થ વાન ॥ વાયુ કુબેર વશુ યમ ॥ છતીરા સ-
 હુને નીરચે માન ॥ ૧૬ ॥ જાઓ નંદ પ્રજા પ્રત્યે શીઝે ॥ આણો નંદને નંદ નંદન ॥ તેને
 જ્ઞાત ખજ માહા ખજી ॥ તે સહીત ઓપ સહુ જન ॥ ૨૦ ॥ કંશા વચન સાંભળી કરી ॥
 તે પ્રત્યે સત્યક બોલ્યો વાણી ॥ સહીત સત્યને નીતી પુર્વકા ॥ સારાસાર વીચાર પ્રમાણ ॥ ૨૧ ॥
 વલણ ॥ પ્રમાણ વાણી કહે સત્યક ॥ સાંભળ કંશા અવની પાળરે ॥ હું કહું તેને
 નું પ્રજા પ્રત્યે ॥ જઈ મોકલની તતકાળરે ॥ ૨૨ ॥ કડવું ર જુ ॥ રાગ મેવાડાની
 ચોપાઈ ॥ સત્યક ઉવાચ ॥ અકુર ઓધવ વસુદેવ ॥ મોકલ એમાંથી તતખેવ ॥
 વાક્ય સાંભળી કંશા રાજન ॥ વસુદેવ તેડ્યા કરી માન ॥ ૨૩ ॥ રાજા ઉવાચ ॥
 તત્ત્વ જ્ઞાતા તમે વસુદેવ ॥ નંદ પ્રજા જાઓ સ્વયમેવ ॥ પ્રથમાન નંદકુળ ખજ ॥ શીઝે
 લાવો યજ્ઞમાં સકળ ॥ ૨૪ ॥ ખીછ પત્રીકા સરવે ગૃહી ॥ દશોદીશા ગયા કુત સહી ॥ સર્વ
 રાંજ રૂપી મુની ગણ ॥ કરવા સહને નીમંત્રણ ॥ ૨૫ ॥ નૃપ વાક્ય સુણી વીધ કર ॥
 મુકકંઠ તાલુક અધર ॥ રાજા પ્રત્યે તે બોલ્યા વચન ॥ વસુદેવ કુંખી થઈ મન ॥ ૨૬ ॥
 વસુદેવ ઉવાચ ॥ એન યુક્ત રાજેદ્ર વીચાર ॥ મારે જવું ગોકુળ મોંજર ॥ તેડી
 લાવતા નંદ સ્વજન ॥ ખજાદેવને નંદનંદન ॥ ૨૭ ॥ તેને લાવે મને લોક હશે ॥ તારી
 સાથે કલહ સધ થશે ॥ સમાગમથી જાણવું મન ॥ તેને કેવા તમને વીધજ ॥ ૨૮ ॥ પીતા
 પુત્ર આણી કર્યો કાળ ॥ પુત્ર પાસે હણાવ્યો ભુપાળ ॥ એવું કહી યુદ્ધ સહુ બોશે ॥ એમાં
 એકનું મૃત્યું તે હોશે ॥ ૨૯ ॥ વસુદેવના વાક્ય સાંભરી ॥ રકત પંકજ લોચન કરી ॥ ખડ્ગ
 બ્રહ્મી તે હણવા ચાલ્યો ॥ હાહા કરી ઉત્સેને જાલ્યો ॥ ૩૦ ॥ ઉત્સેન મહા ખજવાન ॥
 નીજ પીઠે રાખ્યા કરી સાન ॥ કોપ યુક્ત કંશા ગ્રહ ગયો ॥ જઈ પ્રજા અકુર મેરચો ॥
 એવે આવ્યા ખહુ મુની જન ॥ સ્વારી સહીત આવ્યા રાજન ॥ દીગપાળ સુર હર્ષમન ॥
 તપસ્વીયો બ્રાહ્મણ પાવન ॥ ૩૧ ॥ સનક, સનંદ, સનાતન ॥ સનતકુમ્ભર, એ તપ ધન ॥
 પુલસ્ત્ય, કપીલ, ભગવંન ॥ પૈલ, સુમેંત, અત્રી, ચવંન ॥ ૩૨ ॥ પુલહ, અંગીરા, માહા-
 મતી ॥ કસ્યપ, મરીચી, બ્રહ્મસ્પતી ॥ ભણુ, ભારદ્વાજ, મુનીવર ॥ વસીષ્ઠ, પ્રચેતા,
 પરાસર ॥ ૩૩ ॥ કૃતુદક્ષ, ગૌતમ, પવીત્ર ॥ બ્યાસ, યાજ્ઞવલ્ક્ય, વીશ્વામીત્ર ॥ જૈમીની,
 સૌભરી, કાત્યવ્ય ॥ મુનીપૂર્વત, સાકટાયન ॥ ૩૪ ॥ દેવળ, જાવાબી, ને માર્કંડ, પશુ-
 રામ, વાલ્મીક, મૃકંડ ॥ લાંગળ, શીલાલીક, સમસ્ત ॥ રૂપીમાત્ર, સાંકૃતિ, અગસ્ત ॥ ૩૫ ॥
 સહુ શીષ્ય માહામુની ગણ ॥ સહુ પુત્ર તપસ્વી બ્રાહ્મણ ॥ આવ્યા જરાસંધાદી સકળ ॥
 ભગવંત, બીષ્મક, મુદ્ગળ ॥ ૩૬ ॥ દાંબી દંતવક્ર, શીષુપાળ, ॥ સલ્ય, ને ધૃતરાષ્ટ્ર ભુપાળ
 ધુવકેતુનૃપ ધુવકેશ ॥ રત્નાજીત, સંખર નરેશ ॥ ૩૭ ॥ બીષ્મ, દ્રોણ, કૃપાચાર્ય જાણ ॥

અશ્વસ્થામા, મહાપ્રભવાન ॥ ભૂરીશ્રવા, સાલ્ય, કૈકેય ॥ સુભટન રૂપી સર્વહોય ॥ રણા સર્વ
સહ નૃપ સંભાષીત ॥ કંસ મહારાજ યથોચીત ॥ યજ્ઞ દીવસે સત્યક સીધ ॥ સામગ્રી
રચેછે નાના વીધ ॥ ૪૦ ॥ ॥ વલણ ॥ નાના વીધ સન્માને સહુને ॥ વૈરથી કંસ
ક્રુણને ધ્યાયરે ॥ ગુલામખા સુણા માન કહે ॥ પુણી થયો ખાસેટમે અધ્યાયરે ॥ ૪૧ ॥
૥ ઘટી ॥ કૃષ્ણ ॥ નારાયણ ॥ કંસયજ્ઞ પ્રતાપો નામ ખાસેટમે અધ્યાય સંપુર્ણ

અધ્યાય ૬૩ મો.

કહવું ૧ હું ॥ રાગ મલાર ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ કંસરાયન્મ
સુણી વચન ॥ થયુ અકુર મન પ્રસન્ન ॥ ઉધવ મત્યે કહે તે વાણ ॥ ૧ ॥ લાગ્યોદય
થયો કહું જાણ ॥ ૧૧ ॥ દાળ ॥ અકુર ઉવાચ ॥ જાણ ઉધવ સુદીન થયો ॥
થયો તુષ્ટ વીમ ગુરુદેવ ॥ કોટી જન્મનું પુન્ય સંચીત ॥ પ્રાપ્ત થયું આવીશ્વ યમેવ ॥ ૨ ॥
કર્મ શુભાશુભ ખંધનને ॥ નાશ કરતા પુન્ય ઉદીત ॥ કારાગાર સંસાર થકી હું ॥ મુક્ત
થઈ હરીપદ સ્થીત ॥ ગા કંસાજ્ઞા થઈ વરદાન જેવી ॥ કહું ઉધવ સત્ય વીચાર ॥ પ્રજે
તેડવા પ્રજે જાણું ॥ જોઈશ મલુ મોક્ષ દાતાર ॥ ૩ ॥ નવીન નીરદં શ્યામ સુંદર ॥ નિલઘ
દીવર દોચન ॥ પીતાંબર પરીધાન અંગે ॥ જન્માદી માહા દુષ્પ મોચન ॥ ૪ ॥ ધુલીધુસર
મુક્ત અથવા ॥ જોવું ચંદન ચર્ચીત અંગ ॥ નીમન કરતા ગૌ ગણુને ॥ કેવા સખાં સં-
વાદ પસંગ ॥ ૫ ॥ નવની તાન્વીત દધી દુગ્ધ ॥ અન્ન માસન કરતા જાણ ॥ વીનોદમુરલી
વગાડતા કે ॥ જોઈસ સચનકર્તા નીરવાણ ॥ ૬ ॥ બ્રહ્મા વીંબુ મહેશ્વર જેનાં ॥ સદા
પાદપદ્મ કરે ધ્યાન ॥ જાણી શકે ન અનંત જેનો ॥ અંત અનંત વીચરહવાન ॥ ૭ ॥ જેનો
મલાવ જાણુ નહી કો ॥ દેવ દનુજ સીદ્ધને સંત ॥ સરસ્વતી જેની સ્તુતી કરવા ॥ નથી
સમર્થ પોતે મહંત ॥ ૮ ॥ જેનાં પાદ સેવે માહાલક્ષ્મી ॥ જેથી ગંગા પ્રગટયા પાવન ॥
જન્મ મૃત્યુ જરા વ્યાધી હારી ॥ દર્શ સ્પર્શેથી પાપ નાશન ॥ ૯ ॥ અનંત બ્રહ્માંડ રચે
માયા ॥ જેની સત્તા થકી નીર્વાણ ॥ તેના દર્શને જાણું હું ખંધુ ॥ માયા માનુશ રૂપ તે
જાણુ ॥ ૧૦ ॥ સર્વ સર્વાતરાત્મા સર્વજ્ઞ ॥ બ્રહ્મ જોતી જે પ્રકૃતિપર ॥ ભક્તાનું મહાવીચર
જેનો ॥ નીર્ગુણ નીરીહ નીરંતર ॥ ૧૧ ॥ નીરાનંદને નીરાશ્રય જે ॥ નંદનંદનછે મુખ કંદ ॥
સ્વેચ્છામય સર્વપર સર્વ ॥ બીજ સ્વરૂપ પરમાનંદ ॥ ૧૨ ॥ એવું કહે ચોગી નીરંતર ॥ અ-
હનીશી ધ્યાય ક્રુણ રૂપ ॥ પદ્મે બ્રહ્મા તપ્યા તપ પુર્વે ॥ તે મત્યે કહી વાણી અનુપ ॥ ૧૩ ॥
ફરી તપ કર એટલું તું ॥ મને જોશે કહું મત જાણુ ॥ સુણી વાણી પણ નહી દીઠા ॥
સનાતન મલુ નીરવાણ ॥ ૧૪ ॥ મન્યંતર સહસ્ર ફરીથી ॥ તપ્યા નીરાહાર કસદેહ ॥ તેટલા
કાળ જવે થકી તે ॥ પામ્યા દર્શન શુભ વર તેહ ॥ ૧૫ ॥ એવા મલુ જોઈ સહ ધવ ॥ જેનું
તપ તપ્યા છે મદેશ ॥ બ્રહ્માયુશ લગી ત્યારે દીઠા ॥ જોતી રૂપ ક્રુણુ જે લોકેશ ॥ ૧૬ ॥ પ્રાપ્ત

ભક્તી થઈ પદાંબુજે ॥ કર્યા આત્મા સમ ભગવાન ॥ એવા પ્રભુ જોઈસ ઉધવ ॥ તપ તપ્યા
રોષ મુખદાન ॥ ૧૮૧ ॥ સહસ્ર સહપતન લગી ॥ નીરાહાર ક્રશતન જાણુ ॥ ત્યારે આત્મા સમ
જ્ઞાન આપ્યું ॥ અનંતને હરી નીરવાણુ ॥ ૧૮૨ ॥ એવા પ્રભુ જોઈશ ઉધવ ॥ સહસ્ર મુઠેસ પરી
યંત ॥ તપ તપ્યા પુર્વે ધર્મે ત્યારે ॥ થયા સર્વ સાક્ષી તે નીયંત ॥ ૨૦૧ ॥ કર્મ શુભાશુભ ફળ
હાતા ॥ ઉધવ પ્રભુ પ્રસાદે સોચે ॥ વરી અઠાવીશ ઘટ્ટ નાસે ॥ બ્રહ્માનો દીવશ નીશી હોચે
॥ ૨૧૧ ॥ એ ક્રમથી પક્ષ માસ વર્ષ ॥ સત વર્સ બ્રહ્માનું જીવન ॥ તે બ્રહ્મા પ્રભુ નીમિષથી ॥
હોચે પતન વેદ વચન ॥ ૨૨૧ ॥ એવા પ્રભુ જોઈસ ઉધવ ॥ નિશ્ચે વિશ્વ પ્રત્યે રહે એક ॥
મોહાવીરાટના રોમરોમે ॥ અસંખ્ય બ્રહ્મા વીશ્વ અનેક ॥ ૨૩૧ ॥ બ્રહ્મા વિંબુ મહેશ્વર
આદી ॥ સિદ્ધ મુની મન્વાદીક સમસ્ત ॥ ચરાચર જેને સોળમે અંસે ॥ વીરાટ રૂપે
અજે કરે અસ્ત ॥ ૨૪૧ ॥ એવા પ્રભુ જોઈશ ઉધવ ॥ કહી અકુર પુલકાંચીત ॥ નેત્રાન્ન
પદાંબુજ સમરી ॥ ભક્તી પુરુષ મન મુઝીત ॥ ૨૫૧ ॥ ઉધવ ભેટયા આનંદ પામી ॥ ધન્ય
ધન્ય પ્રસંસીત ધીર ॥ ગયા સ્વાલય પ્રેમ પુરીત ॥ અકુર ગયા નીજ મંદિર ॥ ૨૬૧ ॥

॥ વલાણુ ॥ મંદિર ગયા અકુર પોતે ॥ મહા હર્ષે નારાયણુ રાયરે ॥ શુભાખ્યા
માનંસીગ કહે ॥ થયો ત્રીસટીતમે અધ્યાયરે ॥ ૨૭૧ ॥ ઇતીશ્રી ॥ શ્રીકૃષ્ણ ॥ નારા-
યણુ ॥ અકુરોધવ સંવાદે હર્ષોત્કર્ષ કથનં નામ ૬૩ મો અધ્યાય સંપુર્ણ

અધ્યાય ૬૪ મો

॥ કકલું ૧ લું ॥ રાગ માર્ગની ચોપાઈ ॥ નારાયણુ ઉવાચ ॥ રાસેશ્વરિયુક્ત
રૂપે રાસ ॥ રાસેશ્વર ઉત્સાહ વીલાસ ॥ મુખે નીદ્રીત કર્યું સયન ॥ રાધીકાએ દીકુછે સ્વ-
પન ॥ ૧૧ ॥ ઉડી સ્વામી પ્રત્યે થઈ દીન ॥ કહે સાંભળો ભક્ત આધીન ॥ આવો પ્રભુ કરું
આલોગન ॥ ન જાણુ કઈ હોશે વીગન ॥ ૨૧ ॥ એમ કહીને તે માહા ભાગ ॥ હૃદે લોધા
પ્રભુ અનુરાગ ॥ કહે છે જે થયું દુઃસ્વપન ॥ રાધીકા અતી દુખીત મન ॥ ૩૧ ॥

॥ રાધીકા ઉવાચા ॥ હુ બેઠેલી રત્ન સીંહાસનારત્ન છત્ર ધરી ભગવનાતાંહા
આવી નુકસાન ગદીશ ॥ છત્ર લીધું વીખે કરી રીસ ॥ ૪૧ ॥ મને નાખી ગંભીર સાગર ॥
કજ્જલા કાર ગોર દુસ્તર ॥ ભમાવી પ્રવાહે વારંવાર ॥ ઉર્મી વેગે વ્યાકુળ અપારાપા
ત્રાહી ત્રાહી હે નાથ વદામી ॥ તમને વારંવાર મે સ્વામી ॥ દીડા નહી તમોને શ્રીહરી
ભય પામી પ્રારથના કરી ॥ ૬૧ ॥ પછે દીકુ પડતુ ભુતળ ॥ સતખંડ થૈ ચંદ્રમંડલ ॥ કાણાં-
તરે જોયો દીનકર ॥ ચારખંડ થૈ પડ્યો ભુપર ॥ ૭૧ ॥ એક કાળે ચંદ્રને દીનેશ ॥ આહ-
કર્યા રાહુએ પ્રજેસ ॥ કાણાંતરે જોયો દીન હરી ॥ ગયો ચક્ષુ મારા ગ્રહી કરી ॥ ૮૧ ॥
ક્રીડા કમળ હતું જે હાથા ॥ પડ્યું ખંડ ખંડ થઈ નાથ ॥ રત્ન દર્પણ હસ્તથી સ્વામી ॥
ખંડ ખંડ થયું બહુ નામી ॥ ૯૧ ॥ રત્નહાર થયો મમ જીન ॥ પદ્મ પડ્યું અવની મર્લીન ॥

ખડુ પુતળી ગાન શ્રવણ ॥ નૃત્ય કરે રૂવે ક્ષણ ક્ષણ ॥ ૧૦ ॥ કૃષ્ણવર્ણ ચક્ર તે ગગન ॥
 વારંવાર કરેછે અમત્ત ॥ પડે વળી મગટે અંધર ॥ જોયું તે મેં મલુ ભીયંકર ॥ ૧૧ ॥ મા-
 ણવલ્લભ એ વીપરીત ॥ મારૂં દક્ષીણાંગ ફરકીત ॥ મારા માણ તે ડોલાયમાન ॥ મા-
 નસ સોકાકર્ષીત વાન ॥ ૧૨ ॥ મન ઉદ્દીપ્ત કરે રૂદન ॥ એસું એસું કહો ભગવન ॥ નાથ
 તમે વેદ જ્ઞાતાવર ॥ કરો કૃપા સ્વદાસી ઉપર ॥ ૧૩ ॥ કહી એમ રાધા કૃપાકર ॥ સુઠક
 કંઠ તાલુક અંધર ॥ પડી ચર્ણાંબુજે થેં સીથળ ॥ ભય યુક્ત તે શોક વિહવળ ॥ ૧૪ ॥
 સુગ્રી સ્વપ્ન વૃતાંત સકળ ॥ કૃષ્ણ લીધાં દેવી વક્ષસ્થળ ॥ પછે અધ્યાત્મીક યોગે કરી ॥
 કરે બોધ રાધાને શ્રીહરી ॥ ૧૫ ॥ વલણ ॥ શ્રીહરી બોધ કરે રાધાને ॥ તે સાંભળો
 નારાયણરાયરે ॥ ગુણામૃતા મુગે માન કહે ॥ પુર્ણ થયો ચોસટમે અધ્યાયરે ॥ ૧૬ ॥
 ઇતીશ્રી ॥ મહા ॥ શ્રીકૃષ્ણ ॥ નારાયણ નારદ સંવાદે રાધા શોક કથન પ્રસ્તાવો
 નામ ૬૪ મે અધ્યાય

અધ્યાય ૬૫ મો.

કંઠું ૧ હું ॥ રાગ રામગ્રી ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ વીરહ વ્યાકુળ
 જોઈ મનહ ॥ કામીનીનું તે કામ મોહનહ ॥ તેને વક્ષસ્થળે લઈ કરીહ ॥ ગયા ક્રીડા
 સરોવરે હરીહ ॥ ૧ ॥ દાળ ॥ હરી વક્ષસ્થળે શોભીતને ॥ રાસેશ્વરી રાધા મુનીજનહ ॥
 જેમ દામીની ઘોતદમકે ॥ નવીન નીરદમા ગગનહ ॥ રાસે રાધા સહ કૃપાનીધી ॥ રા-
 સેશ્વર્ણ માણી મરકતહ ॥ રત્ન નીર્મીત દીપ દીપીત ॥ રત્ન ભુષણ શોભા શોભિતહ
 ॥ ૩ ॥ રાસ કૌતુક રસસાગરે ॥ મગ્ન રાસીકેશ્વરી જાણહ ॥ સ્વપ્ન સુતી કરી રાધા પોતે ॥
 રાસેશ્વર પ્રત્યે કહે વાણહ ॥ ૪ ॥ રાધીકા ઉવાચ ॥ મકુલ હું તમે સહ નાથ ॥ તમ
 વીના સુઠક ભગવાનહ ॥ જેમ આપધી ગણ પ્રભાતે ॥ નીસી વીતે મગદીત ભાનહ ॥ ૫ ॥
 તવ વક્ષસ્થળે પુર્ણ દીપ્ત ॥ મારી પ્રભા ચંદ્ર સમ જાણહ ॥ તમ વીના હું જેમ કૃષ્ણપક્ષે ॥
 ક્ષીણ કળા નીશીસ અમાણહ ॥ ૬ ॥ ચીંતા જવરે જરાવાન થઈશ ॥ તમે જવેથી સુ-
 ખસાગરહ ॥ અસ્ત રવી સસી થવે થકી ॥ અંધકાર ઘરત જેમ ધરહ ॥ ૭ ॥ વેસ
 મલુ તમ વીના ॥ મારૂં રૂપ ધાવન ચેતનહ ॥ તારાવળી જેમ ભટ્ટ હોચે ॥ જ્યારે ઉદીત
 સુર્યકીરણહ ॥ ૮ ॥ તમે આત્મા મલુ સર્વના છો ॥ મારા વીશેષધી સુખ દાનહ ॥ આ-
 ત્મગત તન જેમ તેમ ॥ તમે વીના હું શ્રી ભગવાનહ ॥ ૯ ॥ ગોપાંગના ગણ ખડુ શોભે ॥
 રાસ વીશે રાસેશ્વર સાથહ ॥ હાર શ્રોવણ રચીત રાજે ॥ રવેતમાણી સહ જગનાથહ
 ॥ ૧૦ ॥ પ્રજરાજ સહ ગોપ શોભે ॥ નભ ચંદ્ર સહ તારા તેમહ ॥ યશોદાનંદની શોભા
 તમે ॥ સાખા ફળ સહ તરૂં જેમહ ॥ ૧૧ ॥ રાસપણ રાસેશ્વર તમે ॥ સહ શોભે મ-
 નોહર જાણહ ॥ દેવરાજ સહ જેમ રાજે ॥ સ્વર્ગે અમરાવતી નીર્વાણહ ॥ ૧૨ ॥ પ્ર-

દાવન શોભા તમે સ્વામી ॥ તાર વીના સુસ્થ થશે વનજી ॥ યસોદાસીસાગરે મજા ॥
 થશે તમે વીના ભગવનજી ॥૧૩૧॥ વત્સ વીના સુરભી વ્યાકુળ ॥ તેમ નંદ થશે દગ્ધ
 માણજી ॥ તમે વીના તમ ગાત્ર સ્વામી ॥ ધની ધન જવે જે પ્રમાણજી ॥૧૪૧॥ એમ ક-
 હીને પરમ મેમે ॥ પડી રહી ચરણે તે જાણજી ॥ અધ્યાત્મીક યોગે કરી તેને ॥ બાધ
 કરે મળુ નીરવાણજી ॥૧૫૧॥ અધ્યાત્મીક મહા યોગ તેનું ॥ જાણુ કારણ મેહ છેવનજી ॥
 વૃક્ષ છેવન હેતુ તે જેમ ॥ તીવૃધાર પૃથુ સુતી જનજી ॥૧૬૧॥ નારદ ઉવાચ ॥ અ-
 ધ્યાત્મકન્નહા યોગ કર્યા ॥ મળુ તમે વેદ જ્ઞાતા વરજી ॥ સોકહારી જ્ઞાન કહો મને ॥
 છે શ્રવાણ ઇચ્છા રૂપીશ્વરજી ॥૧૭૧॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ અધ્યાત્મ યોગયોગી
 ન જાણે ॥ તે સર્વ જાણે પેતે શ્રીહરોજી ॥ કંઈએક જો કોઠે રાધાકાન્તે ॥ કહ્યો શંકરને
 કૃપા કરીજી ॥૧૮૧॥ સહશ્ર ઇંદ્રપતન લગી ॥ તપ કર્યો પૈરનવ માહનજી ॥ વળી પુષ્ક-
 રમા પહોંદભવે ॥ સત ઇંદ્રપતન પર્યંતજી ॥૧૯૧॥ તપ કર્યો ઉચ કશોદર ॥ જોઈ કહ્યો
 કીચીત કૃપાજી ॥ સીંહ ક્ષેત્રે મમ ખીતા કર્યો ॥ તપ પડ્યા ચૈદ શુરપાજી ॥૨૦૧॥
 ત્યારે કીચીત યોગ ભણાવ્યા ॥ ધર્મને અધ્યાત્મ ભગવાનજી ॥ તપ કર્યો મે ત્યારે
 કીચીત ॥ કહ્યો અધ્યાત્મક મુખદાનજી ॥૨૧૧॥ સતત્કુમારને અનંતને ॥ કહ્યો કીચીત
 યોગ નારદજી ॥ કપીલને તે કહ્યો કીચીત ॥ કહ્યો ભાસ્કરને વીસારદજી ॥૨૨૧॥ મહા-
 દત્તે ને દૂર્વસાનેએ ॥ જગુને કહ્યો કીચીત જાણજી ॥ એ મહા શુદ્ધ નીચ ભક્તને ॥ કહ્યો
 ભક્ત વત્સજી નીર્વાણજી ॥૨૩૧॥ રમ્ય ક્રીડા સરોવર વીશે ॥ કૃપા સાગર ભક્ત ભાવનજી ॥
 સોકાર્ત રાધીકા મત્યે કહ્યો ॥ તે તું સાંભળની મુની જનજી ॥૨૪૧॥ વૈલાણ ॥ હે
 મુની વીરકત જોઈ તાંહા ॥ રાધીકાને લઈ વક્ષસ્થળરે ॥ અધ્યાત્મક યોગ કહે તેને ॥ ચો-
 ગીના ગુરુ ભક્ત વત્સજી ॥૨૫૧॥ કંઈ ર જાણ રાગ દેસાખની ચોપાઈ ॥ શ્રી
 કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ જાતી સ્મરતું વીશ્વ કારણ ॥ કેમ થયું વીસ્મૃત ધારણ ॥ પ્રીયા
 સર્વ ગોક્ષેક વૃતાંત ॥ શ્રાવણુદામનનો કેમ જાંત ॥૨૬૧॥ શ્રાવ યોગથી મહારો વીયોગ ॥
 હોશે રૂપી ભીલન સંયોગ ॥ જશે ગે લોકે તું નીચસ્થાન ॥ ગોપીગોપ સહ મુખદાન ॥૨૭
 કંઈ શુણુ અધ્યાત્મીક સાર ॥ સોક નાસક હર્ષ દાતાર ॥ હું સર્વાત્મા નીલીમ નીર્વાણ ॥
 સર્વ વીશેને અદ્રાવ્ય જાણુ ॥૨૮૧॥ વાયુ ફરેછે સર્વત્ર જેમ ॥ સર્વ વસ્તુ વીશે હું છુ તેમ ॥
 તે નીલીમ તેમ મને જાણુ ॥ સર્વ કર્મનો સાક્ષી પ્રમાણુ ॥૨૯૧॥ જીવ મારું પ્રતીર્માઈ હોયા ॥
 સઘજે સર્વ માણીમા શોય ॥ શુભાશુભનો ભોગતા છે એહ ॥ સદા કર્મનો કરતા તેહ ॥૩૦
 જેમ પુણી ગટ વીશે જગ ॥ તેમાં ચંદ્રને સૂર્ય મંડળ ॥ ઘટ ભાંગે તેનો નહીં ભંગ ॥
 તેમ હું સર્વ વીશે અભંગ ॥૩૧૧॥ જીવ જીવન મણીનીદાન ॥ સર્વદઃ આપણુ વીધમાન ॥
 આધારામેય કાર્ય કારણ ॥ કર્તા ઉદ્ભવ લય પાલણુ ॥૩૨૧॥ કોઈ દેવ ઉદે મમ અંસ ॥

કોઈકલાંસા ઉદ્ભવ જાણુ ॥ અંસા અંસ કો ઉદ્ધીત પ્રમાણુ ॥૩૩॥ મારા અંસથી સુદમ
 પ્રકૃતી ॥ પંચ પ્રકારની તે મુરતી ॥ કમળા દુર્ગાને સરસ્વતી ॥ દેવ વિષે તું દેવી પ્ર-
 કૃતી ॥૩૪॥ હું નીત્યાત્મા દેહી વીશે જાણુ ॥ ભક્તને અનુગ્રાહીત વાન ॥ રાધા જે જે
 પ્રકૃતીની વાસ ॥ પ્રકૃતી લયે થાય તે નાશ ॥૩૫॥ સર્વ આગળ હું છઠ્ઠ જાણુ ॥ ૨ હું
 પાછળ હું નીરવાણુ ॥ જેમ હું તેમ તું એક અંગ ॥ જેમ દુધને સ્વેતતા સંગ ॥૩૬॥ ભેદ
 કોઈ વીધી હોય નહીં ॥ તેમ આજણુ જાણુ તું સહી ॥ માહાવૈરાટ કરે સ્વર્ગન ॥ જેનાં
 લોભમા વીશ્વ ઉત્પન્ન ॥૩૭॥ વીશ્વ પ્રત્યે એક એક જાણુ ॥ અક્ષા વીંનુ શીવ નીરવાણુ ॥
 કળા અંસ સર્વ દેવી દેવ ॥ ચરાચર મારી સ્વયંમેવ ॥૩૮॥ વૈકુંઠે મહાલક્ષ્મી રૂપ ॥
 તાહાં હું ચતુર્ભુજ સ્વરૂપ ॥ તે વીશ્વ થકી ઉર્ધ્વે છે અહાર ॥ જેમ ગોલોક તેમ વીસ્તાર
 ॥૩૯॥ સરસ્વતી તું સાવીત્રી રૂપ ॥ અન્ન પ્રીયા સ્વરૂપ અનુપ ॥ સીવ લોકે તું સીવા ની-
 વાણુ ॥ મુગ પ્રકૃતી ધશ્વરી જાણુ ॥૪૦॥ દુર્ગા દુર્ગતી સર્વ નામન ॥ દક્ષ કન્યા રૂપ
 પ્રકાશન ॥ સૈલ કન્યા તે કૈલાસે સતી ॥ સીવ વક્ષસ્થળે જે પાર્વતી ॥૪૧॥ આન્સેતું
 સીંધુ કન્યા અકળ ॥ ક્ષીરસીંધુ વીરનુ વક્ષસ્થળ ॥ હું અન્ના વીરનુ શીવ સ્વરૂપ ॥ તું
 લક્ષ્મી સીરા સાવીત્રી રૂપ ॥૪૨॥ એ લોકે તું રાધા નીરવાણુ ॥ રાસ વીશે રાસેશ્વરી જાણુ ॥
 પ્રેમાવનમાં પ્રેમ સ્વરૂપ ॥ વીરજ ત્રે વીરજ રૂપ ॥૪૩॥ તે તું સુદામનના આપે કરી ॥
 પૂન્ય ભરતખંડે ઉતરી ॥ ભાર્ત પાવનાર્થ દેહુ ધરી ॥ પ્રેમાવન પાજાણુ સુંદરી ॥૪૪॥ તારી
 કળા અંસે સર્વ સ્થળ ॥ વીશ્વ વીશે યોષીતા સકળ ॥ નર તે હું તું નારી સ્વરૂપ ॥ વનહી
 હું તુ સ્નાહા દાહરૂપ ॥૪૫॥ તું સક્રિત સહુ હું કર્તા સકત ॥ તું વીના દાહ ક્રીડા અસકત
 ॥ સૂર્ય હું તું પ્રભા સંજ્ઞા રૂપ ॥ ચંદ્ર હું તું રોહીણી સ્વરૂપ ॥૪૬॥ સદા તું સહુ હું મનોહરા
 તારા વીના હું નહીં સુદર ॥ કળા કરી હું યજ્ઞ સ્વરૂપ ॥ અંસે કરી તું દક્ષીણા રૂપ ॥૪૭॥
 હું પુરુષ તું પ્રકૃતી જાણુ ॥ તું વીના શ્રવણ નહીં નીરવાણુ ॥ જેમ કુલાલ સકે ન કરી ॥
 અગ્નિ વીના ગટ સુંદરી ॥૪૮॥ તું કાન્તી કીર્તીને લક્ષ્મી મતી ॥ તુબ્ધી પુબ્ધી ક્ષમા
 લખ્યા સતી ॥ કુધા તૃષા ત્રણુ નીદ્રાલયા ॥ વાણી તંદ્રા મુર્છા ક્રીડા દયા ॥૪૯॥ મુર્તી
 રૂપાને ભક્તી સ્વરૂપ ॥ પ્રાણી માત્રની તું દેહ રૂપ ॥ મારે આધાર તું સુખાકર ॥ તારો
 અત્મા હું એ પરસ્પર ॥૫૦॥ જેમ તું તેમ હું યથા યોગ્ય ॥ પ્રકૃતિ પુરુષનો સંયોગ ॥
 નહીં શ્રદ્ધા હોય નીરવાણુ ॥ બેડુ એકતર વીના જાણુ ॥૫૧॥ એ પ્રકારે પરમાત્મા કહી ॥
 અગ્રાધી રાધા પ્રાણપ્રીયા સહી ॥ કરી વક્ષધિ જ્ઞાન ગંભીર ॥ ક્રીડા કરે તે રત્ન મંદીર ॥૫૨॥
 વલાણુ ॥ રત્ન મંદીરે રમણુ કરે ॥ રાધા સહુ હરી મુખદાયરે ॥ ગુલામમા મા-
 નસીંગ કહે ॥ થયો પંચશ્રદ્ધીતમે ॥ અધ્યાયરે ॥૫૩॥ ઇતીશ્રી બ્રહ્મવૈવરતે મહાપુરાણુ ॥ શ્રી
 કૃષ્ણ જન્મખંડે ॥ નારાયણુ નારદ સંવાદે ॥ રાધા ક્ષણુ સંવાદે ॥ અધ્યાત્મ યોગ કથન
 પ્રસ્તાવો નામ દ્વપઅધ્યાય સંપૂર્ણ ॥

અધ્યાય ૬૬ મો.

॥ ૬૬૩ું ૧ હું ॥ રાગ ધનાશ્રી ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ સૈયા થકી ઉડયા
 ક્રીડા કરીછ ॥ પ્રાણાધીકને બોધે શ્રીહરીછ ॥ વસ્ત્રે કરી નીર્મળ વદનછ ॥ બોધ્યા મ-
 ધુર મધુસુદનછ ॥ ૧ ॥ ઢાળ ॥ શ્રી કૃષ્ણે ઉવાચ ॥ મધુસુદન કહે રાધીકાને ॥ રામ
 વીશે રહેજે રામેશ્વરી ॥ પ્રેમાવન મત્યે રહી કરી ॥ પ્રજા વીશે જાતું પ્રજેશ્વરી ॥ ૨ ॥ સખી
 સહ ચંદન કાન ॥ રહેજે આનંદ યુક્ત સુંદરી ॥ વળી ગ્રહે રહેજે તું પ્રાણપ્રીયા ॥ મને આપ
 વીધા પ્રીતે કરી ॥ ૩ ॥ તારે વીશે સદા મન મારે ॥ તુંજ સંસાર વાસના જાણ ॥ તારા
 થકી પ્રીય કોન મારે ॥ તું છે પ્રીય શંકર સમાન ॥ ૪ ॥ પ્રાણ મારેછે સત્ય શંકર ॥ પ્રા-
 ણાધીક તું છે સત માન ॥ એમ કહી આલીંગન કરે ॥ ઉઘમ જવાનો ભગવાન ॥ ૫ ॥
 અકુર આબ્યા જાણી સર્વજ્ઞ ॥ સર્વ રક્ષક સર્વ સાધન ॥ જવા તત્પર થયા જોઇને ॥ બોલી
 રાધા કુખી થઈ મન ॥ ૬ ॥ રાધીકા ઉવાચ ॥ હે નાથ તમે રમાણુ શ્રેષ્ઠ ॥
 હે કૃષ્ણ રમાનાથ પ્રજેસ ॥ તમારું ભીન્ન મન જોઉં છું ॥ મારે વીશે ન પ્રેમ પ્રાણુસ ॥ ૭ ॥
 કહાં જાઓછો મનેનીચાછ ॥ મહા ગંભીર સોકસાગરા ॥ વીરહ વ્યાકુળ દીન તવા ॥ સરણાં
 ગત કરૂણા કરાટા ॥ નહીં રહી સહું ગ્રહ મત્યે ॥ રહીસ પ્રભુ કાનનાન્તર ॥ કૃષ્ણકૃષ્ણ
 કૃષ્ણ એ પ્રકારે ॥ કર્તા કરીસ નીમી વાસરાટા ॥ તહાં કામના કરી તમારી ॥ તણસ પ્રીતમ
 કલેવર ॥ કરી છવતી મને ન પામે ॥ તમે સંભજો રયામસુંદર ॥ ૧ ॥ ના જમ આકાશને
 જમ આત્મા ॥ જમ ચંદ્ર ત્રેલોક્ય દોચના ॥ તેમ તમે રહો મારી પાસો ॥ બંધ થઇને પ્રેમ
 વસજી ॥ ૨ ॥ સરણાંગતને દીન હું છું ॥ દીનવત્સલ તમે મહારાજ ॥ રાસ વીશે મને
 મુકી કરી ॥ કરો ત્યાગ અયુક્ત છે આજ ॥ ૩ ॥ જેના પાદ પદ્મ ધ્યાન કરે ॥ બ્રહ્મા
 વીંબુ શીવાદીક સર્વ ॥ તમે માયા ગોપ વેશ ધારી ॥ કેમ જાણું સમત્સર ગર્વ ॥ ૪ ॥
 હે દેવ જે કર્યા અનોચીત ॥ અપરાધ પ્રભુના અપાર ॥ પતી ભાવે કહ્યું અભીમાને ॥
 જે તે સમ કરો વીશ્વાધાર ॥ ૫ ॥ દૂર થયો છે ગર્વ મારો ॥ મનોરથ સાથે નીરવાણુ
 તમને કહી શકું નહીં હું ॥ પ્રેમ ભકિત પાસ થકી જાણુ ॥ ૬ ॥ મને તણને જશો પ્રભુ
 તો ॥ થશો સકલંક અવીનાશ ॥ તમારા પુત્રને પૌત્ર સર્વે ॥ બ્રહ્મ શ્રાપ થકી થશે નાશ
 ॥ ૭ ॥ કાણુ સતયુગ સમ મનુ ॥ તમે વંના હે વીશ્વ કારણુ ॥ સતવરસ તમે વીના
 સ્વામી ॥ કેમ કરીશ પ્રાણુ ધારણુ ॥ ૮ ॥ એ પ્રકારે કહીને રાધીકા ॥ પડી ધરણીતળે
 મુઠીત ॥ કૃષ્ણે દેખીને કરી ચેતન ॥ કૃપાનીધી કૃપા મગદીત ॥ ૯ ॥ વક્ષસ્થળે લઇ કરી
 પ્રભુ ॥ કરે બોધ વીવીધ પ્રકાર ॥ સોક નાશ કર્તા યોગ મહા ॥ તણ શકે ન શોક સ-
 ગાર ॥ ૧૦ ॥ પ્રજા મત્યે ન ગયા તે દીન ॥ ગયા ક્રીડા સરોવર સાથ ॥ ક્રીડા કરે સહ

રાધીકાનો ॥ હરે વીરહ જાળ શ્રીનાથ ॥૨૦॥ રાસ વીશે રાસેશ્વરી રાધા ॥ ચંદન ચ-
ચીત વીસારદ ॥ સ્વામી સહ સુખ રૂપ રહી ॥ એકાંત પુખ્ત સૈઆથ નારદ ॥૨૧॥

॥ વલણુ ॥ નારદ રહ્યા પુખ્ત સૈઆથ ॥ રાધા સહ પ્રજ રાયરે ॥ હરી કૃપાથી માન
કહે ॥ પુણ્ય થયો છાસેટમે અધ્યાયરે ॥૨૨॥ ઇતી ॥ અન્ન ॥ ૬૬ ॥ અધ્યાય

અધ્યાય ૬૭ મો.

કહું ૧ હું ॥ રાગ મા૩ ॥ નારદ ઉવાચ ॥ સુંરહસ્ય એશી
ઉપરાંત ॥ રાધા કૃષ્ણનુ કહો વૃતાંત ॥ મહા ગુહ પરમ પાવન ॥ કહેવા યોગ્ય તમો
મહાત્મન ॥૧॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ કહું રહસ્ય એ. વીસારદ ॥ પરમા-
દ્યુત શુણુ નારદ ॥ સર્વ વેદ વીધે ગુપ્ત જાણુ ॥ વળી-ગુહ્ય કહેછે પુરાણુ ॥ ૨ ॥ શ્વેછા-
મય શ્રી કૃષ્ણ સકામ ॥ રાસે રમે રાધા સહસ્યામ ॥ ચોસઠકળા છે કળાવતી ॥ કામ
સાક્ષ નીપુણ જે સતી ॥૩॥ મહા નીપુણ લીલા શ્રંગાર ॥ સ્થીરચોવન સુંદર નાર ॥
પીત્રની માનસી કન્યા દેવી ॥ સતકલ્પ જીવી સંભુ સેવી ॥૪॥ તેની કન્યા તેવી રાધા
સતી ॥ નાના ભાવ કરે સ્વામી પ્રતી ॥ ચોસેટકળા માન શ્રંગાર ॥ કરે રાસ વીવીધ પ્ર-
કાર ॥૫॥ નખક્ષત શ્રોણી સ્તનપુર ॥ ચંદનાંગ કપરી સીંદુર ॥ પુલકી સુખ સંભોગે
મજ્જ ॥ શોક મુર્છીત નીંદ્રીત નજ્જ ॥૬॥ તેને જોઈ કૃષ્ણ કૃપાનીધી ॥ માયાથી રોઈ
રદ્યે લીધી ॥ લોક માયા શીક્ષાદ્રશ્ય ઇસ ॥ પહેરાવે વસ્ત્ર રાધાધીસ ॥ ૭ ॥ કરે ક-
પરી કૃષ્ણ રચન ॥ ચરચે કુંકુમાં ચંદન ॥ તેને ગળે હરી વીશ્વાધાર ॥ પહેરાવે
રત્નજડીત હાર ॥૮॥ પ્રભુ આરોપે સીંદુર ભાલ ॥ પાદ પદ્મે મંજરી વીશાળ ॥ પૌ-
દાં ગુળી તે રત્ન રચીત ॥ નાશા લુપ્ત મુક્તા ખચીત ॥૯॥ શ્રી શાણુગાર આલીંગન
॥ પ્રભુ કરે રાધાને સુંમન ॥ વીચોગ થયો તે દુઃખ મન ॥ એવે આવ્યા બ્રહ્મામુની
જન ॥૧૦॥ સીવ સેસાદી દેવ મુનીસ ॥ આવી નામકું શીર જગદીશ ॥ કરી પુટાંજળી
શતવે હરી ॥ સામવેદોક્ત સ્તોત્રે કરી ॥૧૧॥ બ્રહ્મા ઉવાચ ॥ ઓ જય જય જ-
ગદાધાર ॥ નીર્ગુણ નીરાકાર સાકાર ॥ સ્વતંત્ર ભક્તાનું ગ્રહકારી ॥ માયાએ ગોપવી
ગ્રહધારી ॥ ૧૨ ॥ સુવેસ સુસીલ સર્વ સ્વામી ॥ જ્ઞાનદાતા છે અંતરઆમી ॥ પરા-
ત્પરને પ્રકૃતિપર ॥ નીલીમાત્મા પ્રભુ સર્વાંતર ॥૧૩॥ વ્યક્તા વ્યક્તને શાક્ષી સ્વરૂપ
ભારોત્તારણુ કારણુ રૂપ ॥ કૃણાગારને નીરંજન ॥ શોક સંતાપ જરા હરણુ ॥ ૧૪ ॥
અભયદા મૃત્યુભય હર ॥ અસરણુ સર્ણુ સુખાકર ॥ ભક્તવત્સળ શ્રી ભગવન ॥ નમુ
ભક્તાનું ગ્રહ કરન ॥૧૫॥ એમ કહી વીધી વારંવાર ॥ પ્રાણુમ્યા શ્રી કૃષ્ણ વીશ્વાધાર
॥ એ બ્રહ્માકૃત સ્તોત્ર જે જન ॥ થઈ નિશ્ચળ કરે શ્રવણુ ॥૧૬॥ તેને સર્વ ઇચ્છા સિદ્ધ

હોયે ॥ પુત્ર પામે જે અપુત્રી હોયે ॥ પ્રિયાહીન મુપ્રિયા માપન ॥ માત્ર નિર્ધનને પુણ્ય
 ધન ॥ ૧૭ ॥ આલોકે ભોગવી સુખભોગ ॥ અંતે શ્રી હરી સેવા સંચોગ ॥ પામે અચળ
 ભક્તિ નિર્વાણ ॥ મુક્તિ થકી તે દુર્લભ જાણ ॥ ૧૮ ॥ ઇતિ બ્રહ્મા સ્તોત્ર ॥
 જગદાતા સ્તુતિ કરી સાર ॥ પ્રણમે પ્રભુને વારંવાર ॥ હજારે હજારે ઉઠી કરી ॥ ભ-
 ક્તિયુક્ત બ્રહ્મા બોલ્ય કરી ॥ ૧૯ ॥ બ્રહ્મા ઉવાચ ॥ ઉઠો દેવાધી દેવ દેવેશ
 ॥ હેતુ પરમાનંદ પરેશ ॥ ગંદ નંદન આનંદ કંદ ॥ પ્રણમુ નિત્યાનંદ સાનંદ ॥ ૨૦ ॥
 તમે નંદાજ્ય ભગવન ॥ તમે નાથ પ્રંદાવન વન ॥ કરો શ્રી દાસ શ્રાપ સ્મરણ ॥ સત
 વર્ષનું જેની ખંધન ॥ ૨૧ ॥ પ્રિયા તમે શ્રાપ સિદ્ધી લઈ ॥ કરી પામશે ગોલોક જઈ ॥
 જૈ જુઓ અદુરાવ્ય માધવ ॥ માનો કાકા અતિથી વૈશ્નવ ॥ ૨૨ ॥ શ્રીધે થઈ કરી
 શ્રી અદુનાથ ॥ મધુપુરી જાઓ તેની સાથ ॥ સંભુ ધનુષ જઈ ભંગ કરી ॥ મારા પૈરી
 ગણહણી હરી ॥ ૨૩ ॥ હણુ કંસ દુરાત્મામાં મુખી ॥ કરો માતા પીતા પ્રભુ મુખી ॥
 કરો દારકાનુ ત્રીરમાણ ॥ મહી ભાર ઉતારવા જાણ ॥ ૨૪ ॥ પ્રભુ કરી સુરેશ દમન ॥
 સીવ જૂંભણ રાધા રમાણ ॥ આણબુજ દર્પ નીરવાણ ॥ પ્રભુ કરો રૂક્ષણી હરણ
 ॥ ૨૫ ॥ નરકાશુરને હણી કરી ॥ સોળ સહશ્ર વરો શ્રી હરી ॥ ઉઠો તમે પ્રાણપ્રિયા સા-
 થ ॥ રાધા ઉઠે ન એટલે નાથ ॥ ૨૬ ॥ એ કહી બ્રહ્માદેવ દેવેશ ॥ બ્રહ્મલોક ગયા સીવ
 સેષ ॥ પુષ્પ ચંદનની વૃષ્ટી કરે ॥ દેવ સર્વ શ્રી કૃષ્ણ ઉપરે ॥ ૨૭ ॥ કૃષ્ણ કૃષ્ણ થઈ
 ન ભવાણી ॥ કંસ વધો વધ ચોગ્ય જાણી ॥ માતા પીતાના ખંધ નીવાર ॥ શ્રી કૃષ્ણ
 ક્ષય કરો ભુભાર ॥ ૨૮ ॥ વલણ ॥ ભુભાર હરોની એ પ્રકારે ॥ મુગી
 નંભવાક્ય ભુતેસરે ॥ રાધા ભગવતી તણ કરી ॥ હજારે રહી ઉડયા રાધેસરે ॥ ૨૯ ॥
 કડબું ર જુ ॥ રાગ સામેરી ॥ કંઈ એક દુર ઉભા જઈ કરી ॥ નીરખે
 વારંવાર શ્રી હરી ॥ કાણેક રહ્યા ચંદન વન ॥ વાસ સમીપ શ્રી ભગવન ॥ ૩૦ ॥

હાજ ॥ ભગવન ગયાને જાગી રાધા ॥ તલપથી ઉઠી જુએછે ભાંત ॥ દીડા
 નહિ ત્યાં પ્રણવલ્લભ ॥ પ્રાણાધાર સાન્તનીજ કાન્તા ॥ ૩૧ ॥ હા નાથ નાથ રમાણ શ્રેષ્ઠા
 મારા જીવન જગજીવન ॥ પ્રાણ ચૈર પ્રીયતમ પ્રભુ ॥ કાહાં ગયા છો વદે વચન
 ॥ ૩૨ ॥ કાણીક જોળી કરીને પછે ॥ કરે ભ્રમાણ દુખીત મન ॥ કાણુ જ્યેષ્ઠ ને ઉઠે કાણુ-
 માં ॥ કાણુમાં પડે ભુતલ તનનાડો ॥ ઊંચે સ્વરે રૂદન કરીને ॥ કરે વીલાપ બહુ મ-
 કાર ॥ આવ આવ હે નાથ મારા ॥ એ પ્રકારે કહે વારંવાર ॥ ૩૩ ॥ વીરહાનજે સંતપ
 થઈ ॥ પડી મથયી મુઝીત તન ॥ આવી ત્યાં સત સહશ્ર ગોપી ॥ ગ્રહી આમર હસ્ત
 ચંદન ॥ ૩૪ ॥ તેમાંથી પ્રિયા સખી આવીને ॥ રાધીકા લીધા તે વક્ષ સ્થળ ॥ મૃત વત
 પ્રિયા જોઈ કરી ॥ કરે રૂદન પ્રેમ વીળહજ ॥ ૩૫ ॥ ગોપી ગણ બહુ તાહાં સેવે ॥ શ્વેત

આમર ચંદન સાર ॥ ૧૧ ॥ એટલે કૃષ્ણ દીધુ દર્શન ॥ હરખી જો પી ગણુ અપાર ॥ ૩૭ ॥
 કૃપાનીધી કરી રાધીકાને ॥ લઈને વક્ષસ્થળે ચેતન ॥ સંખોધીત ચેતન થઈ કરી ॥
 દીડા માણવલ્લભ જીવન ॥ ૩૮ ॥ થીર થઈ તાહાં માહાદેવી ॥ ત્યાગ કર્યો તેં વિરહજ્વર
 ॥ સાંત કાંત આલીંગન કરી ॥ સ્થિર નેત્ર જીવે માણુસ્વર ॥ ૩૯ ॥ નાનાં પ્રકાર સંગાર
 કરે ॥ ક્રીડાનીપ્રણ મધુમુદન ॥ રાધીકાને રૂઢ્યે લઈ કરી ॥ પુષ્પ સૈયાએ કંચુ સયન
 ॥ ૪૦ ॥ રાધા પ્રીય સખી રત્નમાળા ॥ મહા ચેતુરરૂપ નીધાન ॥ કૃષ્ણ મત્યે મધુર
 ભાષણુ ॥ કરે નીતીનાર સુખદાન ॥ ૪૧ ॥ રત્નમાળા ઉવાચ ॥ સાંભળો
 કહું કૃષ્ણ સુખદા ॥ પરિણામ દુષ્પ નીવારણુ ॥ હીત સત્યને નીતી સારદ ॥ દંપતી
 પ્રીતી વૃદ્ધી કારણુ ॥ ૪૨ ॥ સંમત છે કામશાસ્ત્ર વિષે ॥ નીતી નંગમાગમ પુરાણુ ॥
 લૌકિક વ્યવહાર વિષેએ ॥ મશંસીત યશકર જાણુ ॥ ૪૩ ॥ કાંમનીને પ્રીય પીતા માતા
 ॥ ને ભ્રતા ખંધુવર્ગ સકળ ॥ તે થકી પ્રીય પુત્ર પુત્રી ॥ છે પ્રીયપતી પ્રત વત્સળ
 ॥ ૪૪ ॥ સત પુત્ર થકી પ્રીય સ્વામી ॥ સાધ્વીનારને સાધુ સમત ॥ અનીત્ય સંસાર
 વીખે નહીં ॥ સુખ સોભાગ્ય સમ કહંત ॥ ૪૫ ॥ સ્ત્રીને સ્વામી સેવા નહી જહાં ॥ તે
 અશોભીત સદા જીવન ॥ નહી લક્ષ્મી તે મંદીર વિષે ॥ તેનું સદા નીષ્કળ જીવન
 ॥ ૪૬ ॥ સ્વામી વીમેદ સદા દુઃખદા ॥ સ્ત્રીને સોક સંતાપ કારણુ ॥ જગરત સ્વપ્ન વિષે
 સ્ત્રીને ॥ જુર સ્વપતી માણુ ધારણુ ॥ ૪૭ ॥ તમે જવેથી નાથ રાધીકા ॥ મહીતલ પડી
 મુઠા પામી ॥ મેં મુખજળ સીંચન કરી ॥ કરી ચેતન કહે હે સ્વામી ॥ ૪૮ ॥ ક્ષણીક
 કહે હે નાથ નાથ ॥ ક્ષણુ હે કૃષ્ણકૃષ્ણ વદન ॥ ક્ષણ સખી કહી પામે મુઠા ॥ થઈ
 ચેતન કરે રૂદન ॥ ૪૯ ॥ રાધીકા શરીર મહા તપ ॥ વીર હાનજે શ્રી ભગવાન ॥ નહિ
 સ્પર્શ થઈ શકે અંગે ॥ અનળા શકત લોહ સમાન ॥ ૫૦ ॥ સ્વપ્ન જગત દીવસ નીસી ॥
 જળરથળ અંતરીક્ષ જાણુ ॥ ચંદ્ર સુર્યોદયે જીવે રાધા ॥ વિરનુમય વિશ્વ ત્રિવાણુ
 ॥ ૫૧ ॥ પંક પંકજ પત્રની સૈયા ॥ કરે વિરહાતુર સયન ॥ શ્વેત આમરે સેવીત સખી
 ॥ કરેછે ચંદન ખડુ લેપન ॥ ૫૨ ॥ રાધાંગ સ્પર્શ માત્રે કરીને ॥ પંકસુસ્ક-થાએ-તતકાણુ
 ॥ પદ્મ પત્ર થાએ ભસ્મ સર્વે ॥ સ્પર્શે વિરહાનળ વિશાલ ॥ ૫૩ ॥ વળી ચંદન સુસ્કતા
 માત્ર ॥ સ્વાંગ ચંપક કાન્તી વિસ્તાર ॥ વિરહાનળે કરૂપ થઈ ॥ સર્વાંગ વર્ણુ કન્જ-
 જાકાર ॥ ૫૪ ॥ સિંદુર ખિંદુ સ્થામતા માત્ર ॥ લીલાવીલાસ ક્રીડા રહીત ॥ કૃષ્ણ વી-
 ચારી કરે ઊચીત ॥ નારી હત્યા ન થાઅ એ રીત ॥ ૫૫ ॥ રત્નમાળા વાક્ય શુણી
 હસ્યા ॥ બેઠ્યા માધવ મેરલીધર ॥ હિત સત્ય મુલનીતી સાર ॥ જેનુ પરિણામ સુ-
 ખાકર ॥ ૫૬ ॥ શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥ બ્રહ્માન્ડ વિષે મર્યાદા શ્રેણી ॥ જે
 પ્રકારે કરી મેં સ્થાપન ॥ તે પ્રકારે કર્મ કરે સર્વે ॥ સુરમુનીને માનુષ જન ॥ ૫૭ ॥

શ્રી દામાના શ્રાપે કરી નીશ્ચે ॥ સતવર્ષ અવધ્ય વિછેદ ॥ સ્ત્રી પુરૂષને હોષે સુંદરી ॥
 શ્રાપ પુણી લગી મનપ્રેદ ॥ પટા જન્યતમા ભેદ મારી સાથે ॥ મીલન સ્વપ્નમા સુખદાન
 ॥ સર્વદા હોશે કહું તુજને ॥ એ પ્રકારે મારું વરદાન ॥૫૬॥ આપ્યું છે મેં અધ્યાત્મીક
 તેજો ॥ કરીને હોશે શોક છેદન ॥ રાધીકાને તું બોધ કરજે ॥ હવે જલું હું નંદલુવન
 ॥૬૦॥ એ પ્રકારે કહી ગયા ત્યાંથી ॥ નંદાલય મત્તે જગનાથ ॥ રાધીકાને બોધ કરે
 સહુ ॥ નારદ મળી સખીને સાથ ॥૬૧॥ જઈ નમ્યા તે માત પીતાને ॥ પ્રેમે કરાવ્યું
 માત ભોજન ॥ સીતાજી તાંબુલ આપ્યું ॥ બેડા માત સમીપ ભગવન ॥૬૨॥ સર્વ
 ગોપ સમુદ્ધ કરેછે ॥ તાહાં સેવા વિવિધ પ્રકાર ॥ શ્વેત ચામર પુષ્પ ચંદન ॥ મન મુદીત
 સખા અપાર ॥૬૩॥ વલાણુ ॥ અપાર મોદ શ્રી હરી સાથે ॥ રહે ગોપ
 સખા સમુદાયરે ॥ ગુલામખા સુગો માન કરે ॥ થયો સમસથી તમો અધ્યાયરે ॥૬૪॥
 ઇતિશ્રી ॥ ખંડ ॥

અધ્યાય ૬૮ મો.

કડવું ૧ હું રાગ દેશાખની ચેપાઈ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥
 કંઠસ આજ્ઞા સુણી હરી જન ॥ ગ્રહ ગયા અકૂર પાવન ॥ શેષ મિષ્ટાન કરી ભોજન ॥
 સુભ સૈયા કર્યું છે સયન ॥૧॥ નિંદ્રાભોગ કરે સુખરૂપ ॥ સ્વપ્ન માત થયું છે અનુપ ॥
 પશ્ચાત નીસાં છે અવશેષ ॥ મન ધ્યાન છે જોવા પ્રજ્ઞેશ ॥૨॥ વયકી શૌર સ્યામસુંદર ॥
 દ્વયભુજને ઝોરલીધર ॥ પરીધાન તે પીત વસન ॥ વનમાળા લુષીત સુતન ॥૩॥ પુષ્પ
 ગંધ સર્વાંગ શોભીત ॥ રત્નમણી લુષણુ લુષીત ॥ સીખી પીચ્છ ચુક વીલસીત ॥
 દીજ સીસુ પ્રથમ દર્શીત ॥૪॥ પછે જોઈ પતી પુત્રવતી ॥ સુ વસેલુષણુ ધારી સતી ॥
 હસ્તદીપ સુકલ ધાન્ય ધારી ॥ ચંદ્રાનન વર શુભકારી ॥૫॥ જોયો વિમ શુભાષણુકર
 ॥ શ્વેતપદ્મ હંસ સરોવર ॥ જોઈ સફળીત વૃક્ષા વળી ॥ આમનાળી ફેરને કંદળી ॥૬॥
 જોયા અન્નતુરંગ અપાર ॥ વીણા વાદીત નાદ સુશાર ॥ હેમ રજતને મણીવર ॥ ચુકતા
 માણીકને રત્નાકર ॥૭॥ સુરભી શવત્શ મુનીજન ॥ જોયાં મુક સારીકા ખંજન ॥
 સુર સ્થાન પ્રતીમા ધારી ॥ જોયાં સ્વપ્ને જે મંગળકારી ॥૮॥ દેખી સ્વપ્ન ઊઠ્યા સુખશાં-
 ત ॥ કહ્યું ઉઘવ મત્તે વૃતાંત ॥ ઉઘવની આજ્ઞા લઈ કરી ॥ ચાલ્યા સમરી ગુરુ શ્રી
 હરી ॥૯॥ માર્ગે મંગળ સુભ સારદ ॥ વાંછીત ફળ દાતા નારદ ॥ વાંચે સખ નકુળ ને
 ચાશ ॥ સાલંકાર સાધવી પુત્ર પાંસ ॥૧૦॥ સુકલ પુષ્પ ધાન્ય ને ખંજના ॥ જમણે પ્રશ-
 ભ વીમજન ॥ સવત્શ ધેનું હંસ રસાળ ॥ ધ્વજ દધી વેળ્યા પુષ્પમાળ ॥૧૧॥ મણી
 માણીક હેમ રજત ॥ માનસ ચંદન મધુને ગ્રત ॥ સંખ કોકીલ ધ્વની વીચીત્ર ॥ કૃષ્ણ

સંગીત શબ્દ પવીત્ર ॥૧૨॥ એ પ્રકારે જોઇ શુણી કરી ॥ હૃદયભર મન જોવા હરી ॥
 પેઠા સમરી શ્રી ભગવન ॥ પરમ પાવન પ્રદાવન ॥૧૩॥ જોયું સમીપે રાસમંડળ ॥ ચંદ
 નાગર અચીત થળ ॥ પુષ્પ કસ્તુરી વાયુ વાણીત ॥ શુભ મંગળ ઘટ રાજ્યતં ॥૧૪॥
 કંઠજી સ્થંભ આજ શોભીત ॥ પદ શુભે કરી વીચીત્રીત ॥ પદ્મ રાગે નીમીત, અહર
 શોભે ત્રીકોટી રત્ન મંદીર ॥૧૫॥ સતકોટી સુકુંજ કુટીર ॥ રાસ પ્રદાવન જોઈ
 ધીર ॥ ચાલ્યા ત્યાં થકી કંઈ એક દુર ॥ જોયું નંદનું પ્રજા અકુર ॥૧૬॥ શુભ
 સોભા વૈકુંઠ સમાન ॥ રત્ન સ્થંભને રત્ન સોપાન ॥ રત્ન મુર્ણીદ્ર સાર ખચીત ॥
 વીશ્વકર્માએ રચ્ય રચીત ॥૧૭॥ પતાકા જોયા મુક્તા ભુષીત ॥ ધ્વજ રત્ન ચિત્રવિચિ-
 ત્રીત ॥ જોતાં જોતાં જાય હરીજન ॥ જ્યાંછે નંદરાજનું ભવન ॥૧૮॥ દુરથી દીઠા કૃ-
 ણગુને રામ ॥ સખા સાથે જોડા સુખ ધામ ॥ જોયા નંદ પ્રશાન્તાન્વીત ॥ ખીજ પ્રજા અ-
 નંત સહીત ॥૧૯॥ તેણે જોયું અકુરાગમન ॥ હર્ષ થયો તે સર્વને મન ॥ મધુમકવાદી
 ગ્રહી સાદર ॥ ગયા સમીપ આનંદભર ॥૨૦॥ નંદ પ્રણામ રામકૃણ ॥ મણીમી પુછે
 કુરાગ મખન ॥ પુજ્યા અકુર પર્મ પાવન ॥ મીતે કયું સર્વે આર્ણીગણ ॥૨૧॥ પાદમણમ્યા
 ગોપ સકળ ॥ ગ્રહ્યું આશીષ વાક્ય સકળ ॥ અકુરાનંદીત જોયા હરી ॥ લીધા રામ
 કૃણક્રમે કરી ॥૨૨॥ યુગલ ગંડસ્થળ પાવન ॥ વારંવાર કરેછે ચુંખન ॥ સર્વે પુલકાં
 ચીત છે તન ॥ હર્ષે મજળ થયાં લોચન ॥૨૩॥ શ્રીકૃણ દીલુજ મુખાકર ॥ ક્ષણેક
 જોયા શ્યામંસુદર ॥ પીત વસ્ત્ર કર્યાં પરીક્ષાન ॥ પુષ્પમાળ ભુષીત ભગવાન ॥૨૪॥ ચં-
 દન સર્વાંગ પુર્ણ કામ ॥ વર ખંશીધર ઘનશ્યામ ॥ સ્તવે મુનિંદ્ર બ્રહ્માને શોષ ॥ સન-
 કાદીક રૂપી મહેષ ॥૨૫॥ જોયા ગોપ કન્યાગણ સાથ ॥ પરીપુર્ણ કૃણ જગ નાથ ॥
 જોતે જોતે જોયા નેત્ર ભરી ॥ તતક્ષણ ચંતુર્ભુજ હરી ॥૨૬॥ લક્ષ્મી સરસ્વતી સહજાણ ॥
 વનમાળા ભુષીત નીર્વાણ ॥ સુનંદનંદ કુમુદ પાર્સદ ॥ હરી સેવે તે સર્વ નારદ ॥૨૭॥ સીદ્ધ
 ગણ સેવીત અનુપા ॥ ભકતી નમ્ર પરાત્પર રૂપ ॥ ક્ષણમાં જોયા ત્યાં ત્રીલોચન ॥ મહાદેવ
 તે પંચવદન ॥૨૮॥ શુદ્ધકાટીક કાન્તીભ્રાજત ॥ અંગે નાગ ભુષણ રાજ્યત ॥ પરપ્રજા
 પ્રભુ દીર્ઘખર ॥ ભસ્મ અંગરાગ જટાધર ॥૨૯॥ જપમાળા કર ધ્યાન નિષ્ઠ ॥ સર્વે
 ચોગીદ્ર મહે વરીષ્ઠ ॥ ક્ષણમાં ચતુર મુખ અનુપ ॥ ક્ષણમાં જોયા ધર્મ સ્વરૂપ ॥૩૦॥ ક્ષ-
 ણમાં અકુરે દીઠા શોષ ॥ ક્ષણમાં જોતીરૂપ દીનેશ ॥ ક્ષણમાં કોટી કામ સ્વરૂપ ॥ કામ-
 નીને કમનીય રૂપ ॥૩૧॥ એવા જોઈ શીષુ મુખદાન ॥ વક્ષસ્થળે ચાંપ્યા ભગવાન ॥ રત્ન
 સીદ્ધાસન વિસારદ ॥ નંદે બેસવા આપ્યું નારદ ॥૩૨॥ વલણ ॥ નારદ તે ઉપર બે-
 સાડી ॥ કરી મદક્ષિણા હરીજનર ॥ ભકતી પુલકાંચીત વીઘ્નહ અકુર કરે હરી સ્તવનર
 ॥૩૩॥ કંઠવું રજું ॥ રાગ કાલેરો ॥ અકુર ઉવાચ ॥ પુર્ણ પરમાત્મા શ્રીહરી ॥

કારણ રૂપ નમોનમો ॥ નીર્યતા સર્વ વિશ્વતા ॥ ઇશ્વર રૂપ નમોનમો ॥૩૪॥ પરાત્પરને
 મકૃતીપર ॥ નીચુંણાય નમોનમો ॥ નીરૂપ ખહુ રૂપ ધારી ॥ નીરીહાય નમોનમો ॥૩૫॥
 સર્વ દેવ સ્વરૂપ હરી ॥ દેવે સ્વરાય નમો નમો ॥ સર્વ દેવાધીદેવ વિશ્વ ॥ આદી રૂપાય
 નમોનમો ॥૩૬॥ અસંખ્ય વિશ્વમા બ્રહ્માવિષ્ણુ ॥ શંકરાત્મક નમોનમો ॥ આદી ખીજ ઇશ
 વિશ્વાદી ॥ સ્વરૂપાત્મક નમોનમો ॥૩૭॥ ગોપ ગણેશ્વર વ્રજેશા ॥ ગણેશેશ્વર નમોનમો ॥ રાધા
 રમણ સ્વરૂપાય ॥ રાધીકેશ્વર નમોનમો ॥૩૮॥ રાધા આરાધ્ય રૂપ રાધા ॥ જાણાધી કાય
 નમોનમો ॥ રાધા પ્રાણાધી દેવ રાધા ॥ મીયતમાય નમોનમો ॥૩૯॥ વેદ મુત્યાત્મક વેદજ્ઞ ॥ વેદ
 રૂપાય નમોનમો ॥ વેદ અધીષ્ઠાત્ર દેવાયા ॥ વેદ ખીજય નમોનમો ॥૪૦॥ જેના હોમે અસંખ્ય
 વીશ્વા ॥ નીત્ય નીવાસ નમોનમો ॥ મહા વિષ્ણુ ઇશ, વિશ્વેશા ॥ આનંદ રાશી નમોનમો ॥૪૧॥
 પોતે મકૃતી સ્વરૂપાયા ॥ મકૃતી સ્વર નમોનમો ॥ મધાન પુરૂષ રૂપાય ॥ સર્વાધી સ્વર નમો
 નમો ॥૪૨॥ એ મકારે સ્તુતિ કરીને ॥ સભા મદ્યે થયા મુર્છીતા ॥ પડયા સહસા પૃથ્વી તળે ॥
 કુશી થકી પ્રભુ ધરીત ॥૪૩॥ વારંવાર કૃષ્ણને જોઈ ॥ પછી કરી મીષાત્ત ભોજના ॥ અકૂર
 કુશળ કહીને ॥ કૃષ્ણ કંશ વૃત્તાંત કથંત ॥૪૪॥ મન ગયું મથુરાં પ્રત્યે ॥ સુગૃહી અકૂરનાં
 વચન ॥ સાતા પીતાના મોક્ષ અર્થે ॥ કરે રામ કૃષ્ણ ગમંત ॥૪૫॥ એ અકૂર કૃતસ્તો
 ત્રને ॥ ભણે નિશ્ચય થઈ જોજન ॥ અપુત્ર હોએ પુત્ર પામે ॥ અભાર્યા પામે સ્ત્રી પાવન
 ॥૪૬॥ અધન ધન વીપુળ પામે ॥ હૃત પ્રજા પ્રજા પ્રાપંત ॥ અમતીછીત પ્રતીષ્ઠાને ॥
 પામે યશ અયસીજન ॥૪૭॥ ઇતી અકૂર કૃત સ્તોત્રા ॥ રમ્ય ચંપકતલપવીશ ॥ પછે
 કૃષ્ણ સુખ સયત્ર ॥ કૃષ્ણ લઈ નીજ વક્ષસ્થળે ॥ મહા આનંદ પુરીત મત્ત ॥૪૮॥ માત
 કેળે ઉડી કરીને ॥ કરી માત ક્રીયા પાવંત ॥ રામકૃષ્ણને લઈ કરી ॥ નીજ રથે કર્યા સ્થા-
 પન ॥૪૯॥ ગવ્ય પંચ પ્રકાર લઈ ॥ વૃષભાનનંદ સુનંદ ॥ ચંદ્રભાનાદી ગોપ સર્વે ॥ સેહ
 જગપતી સુખકંદ ॥૫૦॥ નાનાવીધ વાજીત્ર વાગે ॥ મુરજદી ઝાંઝમૃદંગ ॥ પાણવ આ-
 નક હુંદુભી ॥ ગોપ વ્રજેસ સાનંદ અંગ ॥૫૧॥ વાજીત્ર સાંભળી ગોપીકા ॥ સુણ્યું રામ
 કૃષ્ણ ગમંત ॥ રથસ્થ રામ કૃષ્ણ જોયા ॥ આવી કોપ પીળીત મંત ॥૫૨॥ કૃષ્ણનીવા-
 રીત સર્વને ॥ રાધા મેરીત ગોપીકા સર્વ ॥ ઇશ્વરનો રથ જઈ ભાંગો ॥ લીલા કરી કરે
 હૃત ગર્વ ॥૫૩॥ હાહાકાર કરે ગોપી સર્વે ॥ કોખળવંત ધાધ તે વાર ॥ કૃષ્ણ વક્ષસ્થળે
 લઈને ॥ કરે અકૂરને તીરસ્કાર ॥૫૪॥ કર કંકણુ કરે તાડન ॥ કોઈ ખળે રહીછે સાહી
 વસ્ત્રે કરીને અકૂરને ॥ કો ખંધન કરવા ધાધ ॥૫૫॥ તેનું વસ્ત્ર ગ્રહી કરીને ॥ તાંહાં કરે
 તે વીવસંત ॥ અકળાવેછે અકૂરને ॥ સર્વાંગ જુએ ભગવંત ॥૫૬॥ રાધીકા પાસે ગયા
 કૃષ્ણ ॥ કરે જોધ વીવીધ પ્રકાર ॥ અધ્યાત્મીકને નીતી વચને ॥ સાદર વીનય વીસ્તાર
 ॥૫૭॥ આકાશથી વીચીત્ર રથ ॥ આવ્યો દીડો દીવ્ય શ્રીહરી ॥ વીશ્વકર્માએ રચીત

તે ॥ ખચીત મણીદ્ર સારે કરી ॥ પદા તે જોઈ માતા ભોવનમાં ॥ આવ્યા પોતે જગજી-
વન ॥ ખાનપાન કરીને સુતા ॥ સુખ સહ આંધવ સ્વજન ॥ પદા ॥ રહ્યાં મુનીંદ્રને યોગીદ્રા ॥
જ્ઞાના ધર્મ શેષ વંદીત ॥ સુતાં ગોપીકા સર્વ હર્ષી ॥ પુષ્પ સૈયાએ રાધા મુદીત ॥ ૬૦ ॥
મન મહા આનંદ યુક્ત ॥ ગોકુળ વાસી સર્વે જન ॥ કોઈ ગોપી નૃત્ય કરેછે ॥ કો સં-
ગીત ગાન મગન ॥ ૬૧ ॥ વલણ ॥ મગન મન આનંદ જન ॥ સહ શ્રીહરી સુખ
દાયકે ॥ ગુણામૃતા માનસીંગ કહે ॥ થયા અષ્ટસદ્ગીતમે અધ્યાયકે ॥ ૬૨ ॥ ૬૦ ॥ જ્ઞાના
મહાના ॥ શ્રીકૃષ્ણના ॥ નારાયણ નારદના ॥ ગોપીકા વીધ્ય પ્રતાપો નાચ ૬૮ એ
અધ્યાય સંપૂર્ણ

અધ્યાય ૬૯ મો.

કંકુ ૧ કું ॥ રાગ કાલીંગદો ॥ શ્રીનારાયણ ઉવાચ ॥ કંકુ સગોપી
રાધા સર્વન ॥ પુષ્પસૈયા ત્રીવીધ પર્વન ॥ વીતીનીશાં જ્યારે પોહોર ત્રણ ॥ શુભ ચંદ્ર
યોગ શુભ ક્ષણ ॥ ૧ ॥ શુભ અમૃત યોગ સંયુત ॥ શુભ લગ્ન સૌમ્ય સ્વામી યુક્ત ॥ સૌ-
મ્યગ્રહ નક્ષત્ર દર્શીત ॥ પાપગ્રહને દોષ વરજીત ॥ ૨ ॥ માતા અશોકાને બોધ કરી ॥ ખંધુ
વર્ગ ઉડાડ્યા શ્રીહરી ॥ કંકુ વાજીત્રનુ નીવારણ ॥ રાધા ભગ્ને અસરણાસણ ॥ ૩ ॥ કર્તા
ભર્તા ને પાતા સ્વર્તા ॥ પાદ પ્રક્ષાળી ધર્યાં સુવસ્ત્ર ॥ રૂપ પદ્મવ યુક્ત સુસ્થાન ॥ ગંધ
લીમ બેઠાં ભગવાંન ॥ ૪ ॥ પુર્ણ કુંમ વન્હો વાંમે કરી ॥ વીમ રાખ્યા દક્ષીણ શ્રીહરી ॥
સનમુખ પતી પુત્રવતી ॥ દીપદર્પણ ધારી સુસતી ॥ ૫ ॥ દુર્વા પુષ્પ શુકલ ધાન્ય કરે ॥
આખ્યાં ગુરુ હરી શીર ધરે ॥ ઘૂત મધુ રજત કાંચન ॥ દંધી દુગ્ધ ચંદન લેપન ॥ કાકરી
પુષ્પ માળ ગળે ધરી ॥ ગુરુ વીમ વંદાં ભક્તી કરી ॥ મંગળાષ્ટક સંગીત આન ॥ સંખ
ધ્વની વેદ પાઠવાંન ॥ ૭ ॥ વીમ આધીરવાદ સુંદર ॥ કરી શ્રવણ પરમદર ॥ કરી મંગળ
રૂપનું ધ્યાન ॥ સર્વ સ્થાન તે મંગળદાન ॥ ૮ ॥ નીત્ય નુતન નીત્યે અનુપ ॥ નીત્ય ખી-
જને નીત્ય સ્વરૂપ ॥ મેલુ કંકુ નીત્ય વીસારદ ॥ લોકના સંગ્રહાર્થ નારદ ॥ ૯ ॥ નીત્ય વી-
ગ્રહ પ્રેમ નુતન ॥ નીત્ય વેશ નુતન ચોવન ॥ ઉભા હેતા હેતા શ્રી વીશ્વેસ ॥ આંગણામાં
આવ્યા છે માયેમ ॥ ૧૦ ॥ રંભાસ્થંભને છે ત્યાં રસાળ ॥ તળે વેદીકા શોભે વીસાળ ॥
પદ્ય રાગ મણીદ્ર ખચીત ॥ પોતે વીશ્વકર્માએ રચીત ॥ ૧૧ ॥ કસ્તુરી કુંકુ મને ચંદન ॥
રમ્ય દર્શીત મોહીત મન ॥ તે પર જઈ ઉભા શ્રી નાથ ॥ સહ અકુર આંધવ સાથ
॥ ૧૨ ॥ માતા યશોદા તે ભેટી કરી ॥ વામરદ્યે લીધા શ્રી હરી ॥ લીધા સહમાયા વૃજ
સનંદ ॥ દક્ષીણાંગે શ્રી ગોકુળચંદ ॥ ૧૩ ॥ સુખાષીત આંધવાલીંગન ॥ માતા પીતાએ
કંકુ ચુંબન ॥ દુઃખહારી કથા સુખદેણ ॥ નારદ પ્રત્યે કહે નારાયણ ॥ ૧૪ ॥ વ-

લણ ॥ નારાયણ નરાધીપ ધુણી ॥ કૃષ્ણકથા મહા સુખદાયરે ॥ શ્રી કૃષ્ણ કૃપાથી
માન કરે ॥ ધરો અગણિતેરમે અધ્યાયરે ॥૧૫॥ ઇતીશ્રી ॥ અન્ન ॥
મહા ॥

અધ્યાય ૭૦ મો.

કંઠુ ૧ હું ॥ રાગ રામગ્રી ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥
કૃષ્ણગુરુ પાદ સીર નામીલ ॥ નીકલ્યા નારદ અંતર્યામીલ ॥ આરોહ્ય મભુ સ્વર્ગ વૈ-
માનલ ॥ મધુપુરી ચાલ્યા ભગવાનલ ॥૧॥ ઢાળ ॥ સહાકૃર ગોપગણ
સાથે ॥ સોભાયુક્ત માહા મનોહર ॥ ભગવાન ગયા છે મથુરાં ॥ સદ્ગુરીથી અતી સુંદર
॥૨॥ નાના વીધના ચીત્ર ચીત્રીત ॥ અમુલ્ય રત્નમણી અચીત ॥ પરમ સોભાયુક્ત
શોભીત ॥ વીશ્વકર્માએ રમ્ય રચીત ॥૩॥ પુષ્પો ધાન ત્રીકોટી શોભીત ॥ રાજમાર્ગ
મરમ રાજીત ॥ ચંદ્રાકાર મણી અચીત શોભે ॥ સરોવર સહસ્ર ભાજીત ॥૪॥ સુદ
સ્ફાટીક મણી કાન્તી ॥ રાજે પદ્મરાગ મુનીજન ॥ રત્નાલંકાર ભુષીત શોભે ॥ પદ્મીની
ગણ સ્થીરચોવન ॥૫॥ વદ્ધ ભૃગુટીવીલાસ લીલા ॥ લલીત ચંચળ છે લોચન ॥ પીન
શ્રોણી પયોધર રાજે ॥ મનલાલસા કૃષ્ણ દર્શન ॥૬॥ કોમલાંગ મધુર ભાષણી ॥ રતી
તુલ્યરૂપ વીસારદ ॥ ભવન અટારી ચડી જીએ ॥ કૃષ્ણને આવતા સહુ નારદ ॥૭॥
જને જેવો ભાવ તેવા કૃષ્ણ ॥ નમ્રવાસી જીવે નીરવાણ ॥ નાના રક્ષક નમ્ર રક્ષેછે ॥
રક્ષા શાસ્ત્ર વીસારદ જાણ ॥૮॥ એ પ્રકાર મથુરાંનગરી ॥ દીડી રમ્ય હમળ લોચન ॥
પછે માર્ગ વીધે કુખળ દીડી ॥ જરો યુક્ત વીગત ચોવન ॥૯॥ ડંડ કરધરી ગતી કરતી
॥ એક હસ્તે ધૃયું છે ચંદન ॥ કસ્તુરી કંકુમ યુક્ત માહા ॥ મનોહર સુગંધ મુનીજન
॥૧૦॥ શ્રી નીવાસ તે વૃદ્ધે જોયા ॥ મહા શોભીત પરમેશ્વર ॥ પુટાંજલી નમીને ચંદન ॥
ચર્ચીત શ્યામગાત્રે સુંદર ॥૧૧॥ સર્વ ગોપને કરી લેપન ॥ સ્વર્ણ પાત્ર પદ્મ કરધાર ॥
કરી મદક્ષીણા શ્રી કૃષ્ણને ॥ પ્રણામ કરે છે વારંવાર ॥૧૨॥ શ્રી કૃષ્ણ દ્રષ્ટી માત્રે કરીને
॥ કરી તે શોભાયુક્ત સ્ત્રી જન ॥ સહસ્રા લક્ષ્મી સમ શોભીત ॥ સુંદરરૂપ થયું ચોવન
॥૧૩॥ દીવ્ય વસ્ત્રને રત્નભુષણ ॥ શોભે કન્યા સમ મનોહર ॥ ખીખરકંઠ આજી કાંચન
આભા ॥ ખીલ્વદ્ધન તુલ્ય પયોધર ॥૧૪॥ અમુલ્ય રત્નહાર રાજીત ॥ ગજગમની ગળે
યુક્તમાળ ॥ કપરી ભાર કસ્તુરી ખીંદુ ॥ રત્નદર્પણ હસ્ત વીસાળ ॥૧૫॥ સંકલ્પી વરો
શ્રી કૃષ્ણ સ્વામી ॥ ડોલે લોચન ચંચલ મન ॥ શ્રી નીવાસ કરી આસવાસના ॥ કહ્યું
આવી સતવ ભવન ॥૧૬॥ કૃતાર્થ કુખળ થઈને ગઈ ॥ નીજ સ્થાને શોભા થૈ નીર્વા-
ણ ॥ જોયું ધામ રત્ને નીરમીત ॥ ખહુ લક્ષ્મી ત્યાં રાજીત જાણ ॥૧૭॥ રત્નેદ્ર દર્પ-

૧૭ આરો પાસે ॥ જોયાં વસ્ત્રને રવેત ચામર ॥ દાસ દાસી ગણ રહ્યાં સેવી ॥ કુખ્જ
 કરે મીષ્ઠ ભોજન વર ॥ ૧૮ ॥ શીતળ જળનું પાન કરી ॥ લીધુ તાંબોળ થઇને પ્રસન્ન
 ॥ રત્ન સૈયાએ સયન કીધું ॥ અંગે શોભે કસ્તુરી ચંદન ॥ ૧૯ ॥ મન સાવાચાને કર્મ-
 ૧૭ ॥ કરી હરીનું છે મન ધ્યાન ॥ હરી આગમનનો હર્ષ તેથી ॥ કુખ્જનન છે ચંદ્ર
 સમાન ॥ ૨૦ ॥ જગ કૃષ્ણમય જુવે સર્વે ॥ કોટી કંદર્પ કાન્તી અપાર ॥ પછે કૃષ્ણ
 માર્ગે માળી દીઠો ॥ જતો લેઈ માળા રાજદાર ॥ ૨૧ ॥ તેણે પણ શ્રી કાન્ત જોયા ॥
 ભુષીર ધારી કર્યા પ્રણામ ॥ પુષ્પની માળા લઈ માળીએ ॥ અર્પી દેખીને પુરણ ધામ
 ॥ ૨૨ ॥ તેને દુર્લભ વર આપીને ॥ રાજમાર્ગે ચાલ્યા માગ ગ્રહી ॥ લઈ વસ્ત્ર જતો
 રજક જોયો ॥ ખળ ચોવન ઉદ્ધત સહી ॥ ૨૩ ॥ વસ્ત્ર યાચના કરી શ્રી કૃષ્ણ ॥ વીનય
 ચુકત થઈ મુનીજન ॥ વસ્ત્ર મળુને ન આપ્યાં તેણે ॥ હરી મન્યે યોદ્ધા કુવચન ॥ ૨૪ ॥
 રજક ઉવાચ ॥ ગોપને ચોગ્યએ વસ્ત્ર નહીં ॥ મહીપતચોગ્ય છે તુજાણ ॥ ગોપકન્યા
 ગ્રહી ગોકુળમાં ॥ કરે લંપટકર્મ નીર્વાણ ॥ ૨૫ ॥ અરાજ્ય ત્યાં કરે તેમ છાજે ॥ અહીં
 ન હોય છેકંસ રાજન ॥ દુષ્ટને શીક્ષા કરતા પોતે ॥ યેડા છે તું ધરભય મન ॥ ૨૬ ॥
 રજકના વચન સાંભળી ॥ પોતે હરયા શ્રી મધુસુદન ॥ હસ્યા ખલને અકૂર હસ્યા ॥
 હસ્યા સર્વ ગોપ વૃજજન ॥ ૨૭ ॥ રજક હણીને વસ્ત્ર લીધાં ॥ ધર્યાં પોતે નીજ જન
 સાથ ॥ ગોલોક ગયો વૈમાન યેસી ॥ કરી કૃપા કૃષ્ણ જગનાથ ॥ ૨૮ ॥ રજક કલેવર
 તણને ॥ ધર્યો દીવ્ય દેહ ધનસ્યામ ॥ પીત વસ્ત્ર પાસંદ થઈ તે ॥ જઈ રહ્યો અક્ષય
 મુખ ધામ ॥ ૨૯ ॥ અસ્ત ભાસ્કર જોઈ અકૂર ॥ ગયા સ્વગ્રહ હૃષીત મન ॥ લઈ નંદ
 ખળ સર્વ પ્રજા ॥ ને સાથે કૃષ્ણ જગજીવન ॥ ૩૦ ॥ અકૂરે પુન્યા પ્રેમે સર્વને ॥ વિનં-
 યાન્તીત કર્યા પ્રણામ ॥ બ્રહ્માદી દુર્લભ વર આપ્યો ॥ ૩૧ ॥ તેને કૃપા કરી ધનસ્યામ
 ॥ ૩૨ ॥ મિષ્ટાન ઉત્તમ ભક્ષ કરી ॥ નીંદ્રાવસ થયા સહ જન ॥ એવે કૃષ્ણ કુખ્જ ગ્રહ
 ને દીઠો ॥ રત્ન સૈયાએ કર્યું સયન ॥ ૩૩ ॥ દાસી ગણ આવૃત સુંદરી ॥ યોધ કરે
 તેને ભગવાન ॥ નીંદ્રાવસ સહુ દાસી ગણ ॥ જોઈ પુરણ કૃપાનીધાન ॥ ૩૪ ॥
 શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥ વલણ ॥ તજનીંદ્રા માહો ભાગ પ્રેમે ॥ મને શ્રંગાર
 આપ સુંદરીરે ॥ રાવણ ભગની સુર્પનખા તું ॥ મારા વરે કુખ્જ દેહ ધરીરે ॥ ૩૫ ॥
 કહ્યું ર જી ॥ રાગ મારૂ ॥ તપ પ્રભાવે હું મામ કાન્ત ॥ કૃષ્ણજન્મે
 થશે મન સાન્ત ॥ રામાવતારે મમ કારણ ॥ તે તપ વ્રત કર્યું ધારણ ॥ ૩૬ ॥ ઉઠ સંભો-
 ગ મુખ નીધાન ॥ કરી જા તું પછે મમ સ્થાન ॥ અતી દુર્લભ ગોલોક જાણ ॥ જરા
 મૃત્યુ હરણ નીર્વાણ ॥ ૩૭ ॥ એ પ્રકારે કહી શ્રી નીવાસ ॥ વક્ષસ્થળે લીધી નીજદાસ
 ॥ કરે સંગાર મુખ ચુંખન ॥ નવ સંગમ લજ્જત મન ॥ ૩૮ ॥ રતન મર્દન કરે નજાં-

ગ ॥ કમળાવત પ્રેમ પ્રસંગ ॥ નહીં સંગાર વીરકત હોયે ॥ રતી પંડીત દંપતી સોયે ॥
 ॥૩૮॥ સ્તને નખ ચિત્ર વીસારદ ॥ અધરે દંત ડંસ નારદ ॥ નાના પ્રકારે વીહાર કરી ॥
 મામ સંભોજે મુર્છાં સુંદરી ॥૩૯॥ એવે ગોલોકથી ઘોત માન ॥ રથ આવ્યો જ્યાં
 શ્રી ભગવાન ॥ જળ હળીત રત્ન નીર્મીત ॥ ચાલી પ્રેમે રથ આરોહીત ॥૪૦॥ માહા
 દીવ્ય ધરી કલેવર ॥ રત્ના લુખણુને દીવ્યાંખર ॥ ગોપી ચંદ્રમુખી થૈ સુંદરી ॥ ખહુ
 વીધ કૃષ્ણની કીકરી ॥૪૧॥ ક્ષણ રહી ગયા ભગવન ॥ જાંહાંનંદ અકુર ભવન ॥ ની-
 દ્રાખા કંસને ભયા વન ॥ મૃત્યુ મુચક થયું સ્વપન ॥૪૨॥ દીઠા સુર્ય પડયો મહીતળ ॥
 ચતુરખંડ જોયું નભસ્થળ ॥ દસ ખંડ ચંદ્ર અસ્ત રાહુ ॥ નર દીધાંખર ઉર્ધ્વખાહુ ॥૪૩॥
 રંડા સુદ્રી નજા નાસા બીજ ॥ હસી નૃત્યતી કરતી ચીન્હ ॥ ગર્ધભ મહીસને સુકર ॥ ભલુક
 કાક અહ વાનર ॥૪૪॥ ગતી કરે કખંધ અધર ॥ દગ્ધ સ્થાન હીતનીર સર ॥ દગ્ધ
 ખાગને પુષ્પ કાનન ॥ વીમ આપીત કોપીત મન ॥૪૫॥ ગુરૂ ભીક્ષુક આપ વચન ॥
 કહે ચાગીને વૈષ્ણવજન ॥ એવું જોઈ થયો ભય કલેશ ॥ ઉઠી કહ્યું માતાને નરેસ ॥૪૬॥
 પીતા ભાતાને પત્ની સકળ ॥ કરે રૂદન પ્રેમ વીબહળ ॥ કરી મંચક હસ્તી થાપન ॥
 મલ્લ ચોદ્ર મુક્યા ખળવન ॥૪૭॥ કરી સભાછે મન સભીતા ॥ યત્ને યાજે પ્રેયો પુરો-
 હીત ॥ રણે નીચોજ્યા ચોદ્ર અપાર ॥ ચોધ્યા ચતુર માહા ગુઝાર ॥૪૮॥ રાજ બ્રાહ્મણ
 મુનીસ ઇન્દ્ર ॥ કોવીદ શુદ્ધને ધર્મીન્દ્ર ॥ યાગ સ્થાને સભા મુની જન ॥ રામ સહ
 આવ્યા ત્યાં ભગવન ॥૪૯॥ હર ધનુષ ભાંચું શ્રીહરી ॥ ત્યાં સેહેજે લીલા માત્રે કરી ॥
 તેના શબ્દ મથુરાં ખધીર ॥ એદ પામ્યો કંસ ગયું ધીર ॥૫૦॥ પછે ગર્જેદ્ર મલ્લને હણી
 સભા મહે આવ્યા કંસ ભણી ॥ દીઠા ચાગી એ પરમાત્મા રૂપ ॥ જોવા હૃદયે ઇસ અ-
 નુપ ॥૫૧॥ તેવા ખહાર દીઠા ભગવાન ॥ જોયા રાજેદ્રરૂપ રાજન ॥ પીતા માતાએ
 જોયા તે કેવા ॥ સ્તન પાનાર્થ ખાળક જોવા ॥૫૨॥ કામીનીએ કોટીકામ રૂપ ॥ ભીલા
 લાવણ્ય ધારી અનુપ ॥ કંસે કાળરૂપ જોયા હરી ॥ તેના ખાંધવે જોયાંછે વૈરી ॥૫૩॥ મલ્લ
 મૃત્યુ દીઠા ભગવાન ॥ દીઠા યાજવે પ્રાણ સમાન ॥ વીમ મુની સમુહને નમી ॥ માતપીતા
 ગુરૂને પ્રણામી ॥૫૪॥ મંચ સમીપ મધુ સુદન ॥ ગયા હાથે ધરી સુદર્શન ॥ હીરાહાર
 વીલુપીત વાન ॥ રત્ન વૈભાનથી ભગવાન ॥૫૫॥ ઉતરી ભકતને હીતકારી ॥ પગે ચા-
 હ્યા માહા રૂપ ધારી ॥ મંચ પર ચઢી તતપેવ ॥ કંસકેસ અક્ષા કૃષ્ણદેવ ॥૫૬॥ મંચ
 થકી આકર્ષણ કરી ॥ કંસ હણ્યો લીલાએ શ્રીહરી ॥ કરી સત્કાર થઇ પાવન ॥ આપ્યું
 બ્રાહ્મણને ખહુ ધન ॥૫૭॥ મુમતી ઉઘસેન રાજને ॥ રાજ છત્ર આપ્યું ભગવાને ॥ થયો
 નૃપેન્દ્ર નીતી પ્રમાણ ॥ ચંદ્ર વંસ તે ઉદ્ભવ બાણ ॥૫૮॥ કરે વીલાપ કંસની માતા ॥
 ખંધુ ભગની કામીની ભાતા ॥ ઉઠ રાજેન્દ્ર આપ દર્શન ॥ રક્ષ ખાંધવ રાજ્યને ધન ॥૫૯॥

હરી સર્વ ચરાચર દેવ ॥ સજે પાઠે હરેશ્વર મેવ ॥ બ્રહ્મા મહેસ ધર્મને સેષ ॥ દેવ ઇંદ્ર
ગણેસ દીનેસ ॥૬૦॥ સીદ્ધ સંત ચોગીદ્ર મુનીસ ॥ જેનું ધ્યાન કરે આહર્નીસ ॥ વેદ વાણી
સ્તવે ઇશ્વર ॥ સ્તવે પ્રકૃતિ પ્રકૃતિ પર ॥૬૧॥ સ્વેચ્છામય નીરીહ સ્વરૂપ ॥ પરબ્રહ્મ
પરમાત્મા રૂપ ॥ નિત્ય નીરંજન નીરાકારી ॥ ભક્તાનું ગ્રહ વીગ્રહ ધારી ॥૬૨॥ નીચું
નિત્યાનંદ અક્ષર ॥ જોતી રૂપ એ પરમેશ્વર ॥ અવતર્યા કૃષ્ણ મહારાજ ॥ મહીભાર ઉ-
તારવા કાજ ॥૬૩॥ ગોપ બાળવેશ માયા કરી ॥ કોણ રાખે જેને હજી હરી ॥ જેને
રાખે પોતે શ્રી નીવાસ ॥ તેને કોણ કરી શકે નાશ ॥૬૪॥ એમ કહી સૌ પામ્યા વીરાભ
પીતા પાસે ગયા ધનસ્થામ ॥ લોહ નીધ કરી છેદન ॥ મુક્ત કરી નમ્યા ભગવાન ॥૬૫॥
શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥ દંડવત પડી મહીપર ॥ કહે ભકિત નમ્રાત્મ કંધર ॥ પાઠે નહીં
જે કો પીતા માતા ॥ વળી ગુરૂ વીધા મંત્ર દાતા ॥૬૬॥ સદા તે જન અમુચી જાણ ॥
પુજ્ય કો નહીં પીતા પ્રમાણ ॥ એમ કહીને સુંદર સ્થામ ॥ વારંવાર નમ્યા કૃષ્ણરામ
॥૬૭॥ બાપે આદરે ચુંબન કીધાં ॥ હૃદયે માતાએ હૃદય લીધાં ॥ પછે મિષ્ટાન પય સા-
ન્વીત ॥ ભક્ષ કરાવ્યું માતા સમીત ॥૬૮॥ નંદાદી ગોપ સાદર કરી ॥ ભોજન કરાવ્યું
હૃદયે ભરી ॥ બ્રહ્મભોજ્ય કરાવ્યું સન્માન ॥ હૃદયે બહુ વીધ આખ્યાં દાન ॥૬૯॥ વક્ષણા
દાન બહુ સન્માન કરીને ॥ આખ્યાં સાનંદ માતા પીતાયરે ॥ ગુલામ કુંવેરખા. માન
કહે ॥ પુણ્ય થયા સોતેરમે અધ્યાયરે ॥૭૦॥ ઇતી શ્રી બ્રહ્મ વૈવર્તે ॥ મહાપુરાણે શ્રીકૃષ્ણ-
જન્મખંડે નારાયણ નારદ સંવાદે કંસ વમુદેવ દેવકી ભોક્ષણે પ્રસ્તાવે નામ ૭૦ મે અ-
ધ્યાય સંપુર્ણ ॥

અધ્યાય ૭૧ મો.

કહ્યું ૧ હું ॥ રાગ કેદારો ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ પછે રામકૃષ્ણ પ્રીતે
કરીછ ॥ પીતાનંદ. પ્રત્યે કહેહરીછ ॥ જાણી શોકાતુર ભગવાનછ ॥ બોલે અધ્યાત્મીક
મુખ દાનછ ॥૧ ॥ ઢાળ ॥ જ્ઞાન દાન આપે હરી પોતે ॥ નંદ કરે આકંઠ
રૂદન ॥ પૂત્ર વીંછેદ દીન કાતર ॥ તે પ્રત્યે બોલ્યા શ્રી ભગવાન ॥૨॥ શ્રી ભગવાન
ઉવાચ ॥ હે નંદ જ્ઞાન ગ્રહો કહું કું ॥ મેં કહ્યું પૂર્વે બ્રહ્માને જોહ ॥ સેષગણેસ ઇ-
સને આખ્યું ॥ ચોગી મુની દીનેસને તેહ ॥૩॥ કોનો પુત્રને તાત કોણછે ॥ કોની માતા
કોનું નહીં કોઈ ॥ આવે જય સંસાર વર્તે ॥ આપ આપે કર્મે કરીને સોઈ ॥૪॥ કર્માનું-
સાર જંતુ ગ્રગટે ॥ કોધાતા ચોગીદ્ર કર્મે કરી ॥ વૈશ્ય શુદ્રને તીર્યગચોની ॥ કોપસ્વાદી
વીઘે દેહ ધરી ॥૫॥ માયા મોહે દુખીજન સર્વે ॥ દેહ ત્યાગ બાંધવ વીંછેદ ॥ પ્રજા
ભૂમી ધનાદી વીંછેદ ॥ મણાંધીક તે અતી ખેદ ॥૬॥ મૂઠ જનને તે હોય નીત્યે ॥ વીદા-

નને સોક નહીં લેસ ॥ મારો ભકત ભકિત યુક્ત રહે ॥ મને પુંછ રહે નીર કલેશ ॥ ૭૭ ॥
 મારા મંત્ર ઉપાસી જે જન ॥ મારી સેવા નીરત પવીત્ર ॥ મારા ભયથી વાયુ વહેછે ॥
 રવી ભય ધરે જગ મીત્ર ॥ ૮૮ ॥ શોભે ચંદ્રને મહેદ્ર કાળ ॥ ભયથી વરસે પરજન ॥ વહની
 દહે મૃત્યુ ગતી કરે ॥ તે આહ કરેછે સર્વે જન ॥ ૮૯ ॥ કાળે વૃક્ષ પુષ્પફળ ધરે ॥ વાયુ સદા
 રહે નીરાધાર ॥ કચ્છપ વાયુ આધારે રહે ॥ રહે શેષ કચ્છપ આધાર ॥ ૯૦ ॥ સેષાધાર
 પર્વત રહેછે ॥ પર્વતાધાર સમ પાતાળ ॥ નીશ્ચય જળને જળે સ્થીત ॥ રહે વરુન્ધરા
 સર્વ કાળ ॥ ૯૧ ॥ સમ સ્વર્ગ ધરાધાર રહે ॥ જોતીશ્વર અહાશ્રય જાણુ ॥ નીરા ધાર
 વૈકુંઠ રહે છે ॥ શ્રેષ્ઠ બ્રહ્માંડથી નીર્પાણુ ॥ ૯૨ ॥ તે થકી પર ગોલોક પંચા ॥ સત-
 કોટી ચોજન વીસ્તાર ॥ નીરાશ્રય પરમ પાવન ॥ ઉર્ધ્વ નીરમીત રત્નેદ્ર સાર ॥ ૯૩ ॥
 સમ દ્વારને નદી વીરજ ॥ રત્નેદ્ર સૈલ શ્રંગ સુંદર ॥ ચોજન દશ સહસ્રનુ છે ॥ મમાણુ
 અનુપ સોભા વર ॥ ૯૪ ॥ સતસંગ સોભીત તે મહે ॥ સોભીત એક શ્રંગ ઉજ્જવળ ॥ સત
 કોટી ચોજન ઉર્ધ્વતે ॥ સૈલ રાજ્યત રાસ મંડળ ॥ ૯૫ ॥ અમુલ્ય રત્ન નીર્માણુ તેનું ॥
 વર્તુળાકાળ ચંદ્ર સમાન ॥ પારી જાત વન પુષ્પ વેષ્ટીત ॥ કલ્પવૃક્ષ સત પુષ્પો ધાન
 ॥ ૯૬ ॥ નાના વીધ પુષ્પવૃક્ષ સોભે ॥ રાજે ત્રીકોટી રત્ન ભોવન ॥ ગોપી લક્ષ રક્ષીત
 સુંદર ॥ રત્નદીપ રત્ન તલ્પાસન ॥ ૯૭ ॥ નાના ભોગ સત મધુ વાપી ॥ છે મીષ્ટ સરોવર
 સુંદર ॥ અહગોપ સંખ્યા ન જાણુ કો ॥ જે વેદ વીદ્યાન પ્રજેસ્વર ॥ ૯૮ ॥ શોભીત સુંદ-
 ર રાધા સીખી ॥ અમુલ્ય રત્ન કલસ ઉજ્જવર ॥ રત્નદર્પણ સ્થંભ રાજ્યત ॥ વીચીત્ર
 ચીત્ર શ્વેત ચામર ॥ ૯૯ ॥ માણીક મુક્તા હીરા રાજ્યત ॥ રત્ન વેદીકા રાજે સુંદર ॥
 રત્નપાત્ર ખડુ તલ્પ રાજે ॥ રત્ન ચીત્રીત ચીત્રાકર ॥ ૧૦૦ ॥ સોળ લક્ષ ગોપી રહે સર્વે ॥
 રક્ષણુ કરતી ચારો પાસ ॥ રાધીકાની જે મુખ્ય કીંકરી ॥ રૂપ ધામ તે ચંદ્ર મકાશ
 ॥ ૧૦૧ ॥ આંગણાં અમુલ્ય રત્ને કરી ॥ રચ્યા મંડપ સ્થંભ અમુલ્ય ॥ રત્નમંગળ કુંભ
 રાજ્યત ॥ યુક્તફળ પલ્લવને ફુલ ॥ ૧૦૨ ॥ અમુલ્ય રત્ન નીમાણુ પૃથ્વી ॥ ભવનમાં રત્ન
 સીંહાસન ॥ સ્થીત ગોપીકા લક્ષ સેવીત ॥ કોટી પુર્ણેન્દુ સોભીતાનંત ॥ ૧૦૩ ॥ અમુલ્ય
 રત્ન નીમાણુ રમ્ય ॥ લુપ્તીત લુપ્તણને વસન ॥ રત્ન પદ્મ રૂચીર હસ્તમાં ॥ શોભીત
 મૃગ મહ ચંદન ॥ ૧૦૪ ॥ કપરી ભાર માલતી માલ ॥ સુંદર મનોહર મંડીત ॥ એ મકાર
 રાસેસ્વરી રાધા ॥ શ્વેત ચામર ગોપી સેવીત ॥ ૧૦૫ ॥ રાધીકા પ્રાણા ધીષ્ટાત્ર દેવી ॥
 ગોપીમહે વર નીરવાણુ ॥ તે ગોલોકથી શ્રીદામા આપે ॥ પ્રથમાન સુતા થઈ જાણુ ॥ ૧૦૬ ॥
 સતાબ્દ વીછેદ મારી સાથે ॥ તે પાળી લુભાર ઉતારી તાત ॥ પછે ગોલોક જઈસ સઘ
 ॥ સાથે તમોને યશોદા માત ॥ ૧૦૭ ॥ ગોપ ગોપી સહ પ્રથમાનુ ॥ તેની પત્ની કળાવતી
 સાથ ॥ એમ જઈ કહેજો યશોદાને ॥ શોક તણ જાઓ પ્રજનાથ ॥ ૧૦૮ ॥ હું આત્મા

સાક્ષી મવં જીવમાં ॥ નીલીમ નીરાકાર નીર્વાણ ॥ મારું પ્રતીર્ષાંબ જીવ મારો ॥ વીકાર
 મકૃતી તે હું જાણ ॥૨૯॥ જેમ દુગ્ધ સ્વેતતા અભેદ ॥ જળમાં જેમ સીતળ તાપ ॥
 જહની દાહને શબ્દ આકાસ ॥ ભુમી ગંધ જેમ પ્રજરાય ॥૩૦॥ જેમ સોભા ચંદ્રવીષે પ્રભા
 ॥ દીનકર વીષે જેમ જાણ ॥ જીવાત્મા હું તેમ રાધા સહ ॥ તજ્યો ગોપી બુદ્ધી. સતવાણ
 ॥૩૧॥ વલણ ॥ સતવાણ કહું મારે વીષે ॥ પુત્ર ભાવનો કરોની ત્યાગરો ॥
 હું સર્વ હેતુ મકૃતિ રાધા ॥ વીલુતી સાંભજો માહાં ભાગરે ॥૩૨॥ કહું ૨ જી ॥
 શાગ વેરાડીની ચોપાઈ ॥ પુરે બ્રહ્માને કહી મેં તાત ॥ જે સંસેષે વીલુતી સાક્ષાત ॥ દેહી
 મધ્યે હું કૃષ્ણ નીર્વાણ ॥ ગોલોકે દીલુજ પે તે જાણ ॥૩૩॥ અતુલુંજ હું પૈકું મંહી
 ॥ સીવલોકે શીવ પોતે સહી ॥ બ્રહ્મલોકે બ્રહ્મા હું પ્રજેસ ॥ તેજસ્વી મધ્યે હું હું દીનેસ
 ॥૩૪॥ પવીત્ર મધ્યે હું જહની જાણ ॥ દ્રાવ વીષે હું જળ પ્રમાણ ॥ ઇંદ્રી મધ્યે પ્રજેસ
 હું મન ॥ સીધ ગામી મધ્યે હું પવન ॥૩૫॥ દંડ કરતાં મધ્યે યમધાર ॥ અક્ષર મધ્યે
 છઠી અકાર ॥ ચૌદ ઇંદ્ર મધ્યે ઇંદ્ર જાણ ॥ ધની મધ્યે કુખેર પ્રમાણ ॥૩૬॥ દીસીપાળ
 મધ્યે ઇસ ઇસાન ॥ ચ્યાપક મઢે નભ હું માન ॥ જીવ અંતરાત્મા હું નીર્વાણ ॥ વર્ણ
 મધ્યે હું બ્રહ્મણ જાણ ॥૩૭॥ ધન મધ્યે હું રત્ન અમુલ્ય ॥ પુષ્પ મઢે પારી જાત
 ફુલ ॥ સર્વ ધાતુ મધ્યે હું હું હેમ ॥ મણી મધ્યે હું કૌસ્તુભ તેમ ॥૩૮॥ અવ્યં મઢે
 છઠી સાલીગ્રામ ॥ પત્રમાં તુગસી સુખધામ ॥ તીર્થ મધ્યે પુકર હું ધાર ॥ વૈભવ
 મધ્યે હું છઠ કુમાર ॥૩૯॥ ચોર્ગાંદ્રમાં ગણેસ પ્રમાણ ॥ સેનાપતી મઢે સ્કંદ જાણ ॥
 ધનુર્ધારીમાં લક્ષ્મણ રામ ॥ રાજંદ્ર મઢે સુંદર સ્યામ ॥૪૦॥ નક્ષત્ર મઢે સક્તી પ્રમાણ
 ॥ માસ મઢે માર્ગ સીર જાણ ॥ રેતુ મઢે વસંત હું સાર ॥ વાર મધ્યે હું આદીત્યવાર
 ॥૪૧॥ સહનતા મઢે પૃથ્વી જાણ ॥ એકાદસી તીથીમાં પ્રમાણ ॥ પાંદવમાં માતારૂપ
 કહી ॥ ભક્ષ વસ્તુમાં અન્નત સહી ॥૪૨॥ વૃક્ષ મઢે કલ્પવૃક્ષ ધાર ॥ ઘેનું મઢે કામ
 ઘેનું સાર ॥ શ્રેષ્ઠ ગંગાં સરીતામાં જાણી ॥ છઠી પંડીત મઢે હું વાણી ॥૪૩ મંત્ર મઢે
 પ્રણવ પ્રમાણ ॥ વનસ્પતીમાં અશ્વત્થ જાણ ॥ ગુરૂ મઢે મંત્ર દાતા જેહ ॥ પક્ષી મઢે
 ગરૂડ હું તેહ ॥૪૪॥ નાગ મઢે અનંત હું કહું ॥ નર મધ્યે નરાધીપ રહું ॥ બ્રહ્મરૂપીમાં
 ભગુ પ્રમાણ ॥ દેવરૂપીમાં નારદ જાણ ॥૪૫॥ રાજરૂપીમાં જનક ભુપ ॥ મહરૂપીમાં
 સુક સ્વરૂપ ॥ ચિત્રરથ હું ગંધર્વ મહી ॥ શીઠ મઢે કપીલ હું સહી ॥૪૬॥ બુદ્ધીમાન
 મઢે બહસ્પતી ॥ કવીમાં હું શુક કવીપતી ॥૪૭ મઢે સનીગ્રહ જાણ ॥ વીશ્વકર્મા સીલ્પી
 મેં પ્રમાણ ॥૪૮॥ મૃગ મઢે હું મૃગેંદ્ર કહું ॥ વૃષભમા શીવ વાહન રહું ॥ ગજમાં
 હું હૈરાવતરૂપ ॥ હંદ મઢે ગાયત્રી સ્વરૂપ ॥૪૯॥ સર્વ શાસ્ત્રમાં વેદ પ્રજેસ ॥ જળ જંત-
 માં હું હું જજેસ ॥ દેવી મઢે કમળા અનુપા ॥ નારી મઢે હું હું સતરૂપા ॥૫૦॥ સાધ્વી

મહે સાવીત્રી હું આદ ॥ છઠી દાસવ મહે મહાદ ॥ રૂપી નારાયણ ભગવાન ॥ જ્ઞા-
 નીમાં કપીમાં હનુમાન ॥ પળા પાંડવમાં ધનંજય જાણ ॥ નાગ કન્યામાં મનસા મ-
 માણ ॥ વસુ મહે દ્રોણ વસુ જેહ ॥ જળ ધરમાં દ્રોણ છે તેહ ॥ ૧૫૧ ॥ કામી મહે કામ
 દેવ કહી ॥ કામુકી મહે હું રંભા સહી ॥ લોક મહે હું ગોલોક કહું ॥ સુંદરી મહે હું
 રતી રહું ॥ ૧૫૨ ॥ સાક્ષી મહે હું ધર્મ સાક્ષીણ ॥ રાક્ષસા મહે હું વીભીશણ ॥ રૂદ્રમાં
 કાળાક્ષીરૂદ્ર જાણ ॥ સંખમાં પંચ જન્ય પ્રમાણ ॥ ૧૫૩ ॥ મનુમાં સ્વાયંભુ સ્વયંભવ ॥
 મુનિ મહે છઠી વ્યાસ દેવ ॥ શ્વધા પીત્ર પત્નીમાં હું કહું ॥ શ્વાહા જહની મીયા મહે
 રહું ॥ ૧૫૪ ॥ યજ્ઞ મહે હું રાજ મુનામ ॥ સત્ત્વજ્ઞાત્રમાં પરશુરામ ॥ પુરાણીમાં હું સુત
 પુરાણી ॥ નીતી માનમાં અંગીરાજાણી ॥ ૧૫૫ ॥ વ્રત મહે હું હું વીંબુ વ્રત ॥ ખળી
 મહે દેવ ખળવત ॥ ધર્મ કર્મમાં હું હું સુકૃત્ય ॥ સ્નેહપાત્ર મધ્યે પુત્ર સત્ય ॥ ૧૫૬ ॥
 સત્રુ મહે વ્યાધી સત્રુ જાણ ॥ વ્યાધી મહે તે જવર પ્રાણામ ॥ મારી ભક્તીમાં દાસ્યતા
 કહી ॥ આશ્રમમાં યશતાસ્રમ સહી ॥ ૧૫૭ ॥ વીવેકીમાં હું સન્યાસી જન ॥ સત્ત્વ મધે
 છઠી સુદર્શન ॥ ઐશ્વર્યમાં માહા જ્ઞાનાનુપ ॥ સુખમાં સુખ વૈરાગ્યરૂપ ॥ ૧૫૮ ॥ પ્રીતી
 દાતામાં મીષ્ટ વચન ॥ દાનમાં આત્મદાન રાજન ॥ સંચયમાં ધર્મ કર્મ બન ॥ કર્મમાં
 કર્મ આરં અર્ચન ॥ ૧૫૯ ॥ કહીણતામાં હું તપ કહું ॥ રૂળ મહે મોક્ષ રૂળ રહું ॥ અસ્ટ
 શીઢીમાં પ્રાકાશ્ય સહી ॥ પુરી મહે કાસીપુરી રહી ॥ ૧૬૦ ॥ નગરમાં નગર કાન્યી કહે
 ॥ દેસમાં જહાં વૈભવ રહે ॥ સ્થળમાં હું પૈરાટ સ્વરૂપ ॥ સુક્ષમમાં પરમાણુ રૂપ
 ॥ ૧૬૧ ॥ વૈદ્યમાં હું અશ્વીની, કુમાર ॥ ઉષધીમાં રસાયણ ધાર ॥ મંત્રજ્ઞાતામાં હું ધનં-
 તરી ॥ ક્ષયકારીમાં વીસ હુ ફરી ॥ ૧૬૨ ॥ રાગમાં રાગ એથ મહાર ॥ શ્રીદામાં હું
 પાર્સદમાં સાર ॥ ખંધુમાં હું ઉધવ પાવજ ॥ પશુમાં ગૌ વનમાં ચંદન ॥ ૧૬૩ ॥
 નીસંકમાં વૈભવ નીર્વાણ ॥ વૃક્ષ મહે હું અંકુર જાણ ॥ સર્વ વર્ણમાં છઠી ઔકાર ॥
 સર્વ ભુતમાં હું નીરધાર ॥ ૧૬૪ ॥ મારે વીશ્વે સર્વ નીરવાણ ॥ વૃદ્ધેફળ રૂળમાં વૃક્ષ જાણ ॥
 સર્વ કારણ હું છઉ સહી ॥ મારાથી પરકારણ નહીં ॥ ૧૬૫ ॥ જ્ઞાની સર્વ ખીજ મને કહે
 ॥ પાપી જાણે ન મોહીત રહે ॥ પાપઅસ્ત વીધી મત હરે ॥ હું સર્વાત્મા નઆદર કરે
 ॥ ૧૬૬ ॥ હે પ્રજ્ઞસંનંદ મમતાત ॥ પ્રજ જાણે જ્ઞાનગ્રહીમાત ॥ યસે દાને રાધા કહેશે
 જ્ઞાન ॥ મારી માતાને તે સુખદાન ॥ ૧૬૭ ॥ ચાહ્યા જ્ઞાન ગ્રહી પ્રજનાથ ॥ લઈ સર્વે ગોપ
 જન સાથ ॥ જઈ જ્ઞાન કહું વીસારદ ॥ તજ્યો શોક નારીએ નારદ ॥ ૧૬૮ ॥ કૃષ્ણ ની-
 હપીત માયા અધીસ ॥ માયાએ વરતે જગદીશ ॥ યસોદાય પ્રેર્યા પ્રજ ધણી ॥ ફરી
 આવ્યા તે માધવ ભણી ॥ ૧૬૯ ॥ પ્રસન્ન કરવાને શ્રી હરી ॥ સામવેદોક્ત તે સ્તોત્રે કરી ॥
 પુર્વે જહાકૃત માહા સુત્ર ॥ તેણે સ્તવે તે સમીપ પુત્ર ॥ ૧૭૦ ॥ વલણ ॥

પુત્ર સમીપમાં રહી કરી ॥ ખડુ સ્તુતી કરે વ્રજસયરે ॥ ગુલાખ કુવેરખા માન કહે ॥
થયા એક સમતીતમે અધ્યાયરે ॥૭૧॥ ઇતી • બ્રહ્મ મહા. શ્રી કૃષ્ણ. નારા-
યણ. નંદાદી શોક પ્રમોચન પ્રસ્તાવોના ॥૭૧॥ એ અધ્યાય સંપૂર્ણ.

અધ્યાય ૭૨ મે.

॥૬૬૬ ૧ હું॥

રાગ ધનાશ્રી ॥

શ્રી નારાયણ ઉવાચા ॥

મુની શ્રી કૃષ્ણ પરમાર્નદલ ॥ પરિપુર્ણ પ્રભુ મુખ કંદલ ॥ મરામર એ શ્રી જગદીશલ
॥ પંદે બ્રહ્મશેષ બ્રમ ઇશલ ॥૧॥ હાજ ॥ ઇશ એ ભુવ ભાર હરવા ॥
પરમાત્મા શ્રી જગદાધારલ ॥ ભક્તાનું ગ્રહ કરતા હરી ॥ પોતે નીચુંણને નિરાકારલ
॥૨॥ થયા તુષ્ટનંદ સ્તુતી શુણી ॥ તે પ્રત્યે બોલ્યા બ્રહ્માન્ડાધીશલ ॥ વીરહજ્વરે
કુઃખીત તાત ॥ આવ્યા ગોકુલથી વ્રજ ઇશલ ॥૩॥ શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥
જાઓ નંદવ્રજ પ્રત્યે તમે ॥ તલ શોક સંશે જમભારીલ ॥ સત્ય પરમ જ્ઞાન સાંભળો
॥ શોક ગ્રંથી નીવારણ કરીલ ॥૪॥ વાયુ, ભુમી, નલ, તેજ, જળ ॥ પંચભુત મુતી કહે
જાણલ ॥ સર્વ દેહીમી તાત સમજો ॥ દેહ પંચ ભૈતીક નીર્વાણલ ॥૫॥ મિથ્યા બ્રમ
મયાન્વીત ભાશે ॥ કૃત્રીમ સદા સ્વપ્ન સમાનલ ॥ દેહ પંચ ભૈતીક સૌ ગ્રહે ॥ બ્રમા-
ત્મકરૂપ કુઃખદાનલ ॥૬॥ કોણ કોનો સુત તાત કોનો ॥ કોણ પતી પત્ની સહુ
જંતલ ॥ માયામાં જમાણ કરે સર્વે ॥ નીરંતર ધરે જન્મ અનંતલ ॥૭॥ કર્મે કરીને
જંત પ્રગટે ॥ લય થાય સહુ કર્મે કરીલ ॥ મુખ કુખ ભય શોક પામે ॥ કર્મે કરી
પ્રાણી અવતરીલ ॥ ટાકો જન્મ સ્વર્ગે કોનુ પાતાલે ॥ વિપ્ર, ક્ષત્રી, વૈશ્ય, શુદ્ર, કૌયલ
॥ અતિ નીચક્રમી વિષે કોઈ ॥ યશુપક્ષી શુદ્ર જંત હોઅલ ॥૮॥ એ પ્રકારે બ્રમે તાત
સર્વે ॥ નીજ નીજ કર્મે વારંવારલ ॥ મારો ભક્ત મને પ્રિય સદા ॥ નીર્મુલ કર્મ કરે ની-
રંધારલ ॥૧૦॥ સત્ય, ત્રેતાને, દ્વાપુર, કળી ॥ ચતુર્યુગ નિગમ સ્થાપનલ ॥ પંચ વિસ
સહસ્ર યુગને ॥ અંતે હૈંએ મનુનુ નીધનલ ॥૧૧॥ મનુ સમ મહોદ્ર આયુષ ॥ પડે ચૌદ
ઇંદ્ર વીધી દીનલ ॥ એ પ્રકારે સત્ય નીર્મીત મે ॥ મારા વર્ષ કાલ આધીનલ ॥૧૨॥
બ્રહ્મયુગ સત વર્ષનું તે ॥ બ્રહ્માપતને નીમેષ મારીલ ॥ બ્રહ્માદી ત્રણમાં પરમાત્મા ॥
સત્ય હું ભક્તાનું ગ્રહ કરીલ ॥૧૩॥ મારા ઉપાસી દેહ તલને ॥ જાએ ગોલોક કર્મની
વારીલ ॥ અસંખ્ય બ્રહ્મા પડે તે નહીં ॥ પડે જન્મમૃત્યુ કુઃખ હારીલ ॥૧૪॥ નંદ
મારા ભક્તનું અમુલ ॥ કરી શકે નહિ કોઉજનલ ॥ ચારો પાસ કરતું રહેછે ॥ સર્વદા
રક્ષીત શુદ્ધર્શનલ ॥૧૫॥ હુંથી ખલવાન ભક્ત મારા ॥ હું ચિંતાકરૂં તે નચિંતીતલ ॥
હું સ્વામી હજી તેને મસ્તક ॥ મારે કો નહિ સ્વામી રક્ષીતલ ॥૧૬॥ પુત્ર બુદ્ધિનો ત્યાગ
કરીને ॥ મને ભજો તે બ્રહ્મ સ્વરૂપલ ॥ જમ નીગડને છેદી કરી ॥ જાઓ ગોલોક પર-

માનુંપણ ॥૧૭॥ જઈ કરી કહેજો યસોદાને ॥ ગોપ ગોપી ગણ સહુ સાથે ॥ શોક
તજે તે સર્વે જન ॥ જાઓ સ્વમંદીર પ્રજનાથે ॥૧૮॥ ભગવાન એ પ્રકારે કહીને ॥
સભા મધ્યે પામ્યા વિરામણ ॥ પુછે કરીથી નંદ સાનંદ ॥ શુભો સર્વજ્ઞ સુંદર સ્યામણ
॥૧૯॥ નંદ ઉવાચ ॥ કહો સંસારી જ્ઞાન પ્રભુ ॥ પામે તવપદ જેણે
કરી ॥ જ્ઞાન રહીત હું મુંઢ હઉ ॥ મુતી જનક તમે શ્રી હરી ॥૨૦॥ નંદના એવા
વાક્ય સાંભળી ॥ સ્વયં સર્વજ્ઞ શ્રી ભગવાન ॥ નીગમા ગમ નીરૂપીત તે ॥ કહે સત્ય
હીત સુખદાન ॥૨૧॥ વલણ ॥ સુખદાતા જ્ઞાન કહે કૃપન ॥ તે સાં-
ભળો નારાયણરાયરે ॥ ગુલામ્યા સુભો માન કહે ॥ યથો દી સમતીતમે અધ્યાયરે
॥૨૨॥ ઇતિ ॥૦ બ્રહ્મ ॥૦ મહા ॥૦ શ્રી કૃષ્ણ ॥૦ નારા ॥૦ ભગવાન
નંદ સંવાદે ॥ ૭૨ મો અધ્યાય સંપૂર્ણ.

અધ્યાય ૭૩ મો.

કડવું ૧ હું ॥ રાગ દેશાખની ચોપાઈ ॥

શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥

કહું સાંભળો તે તમે નંદ ॥ પરમાદ્રુત જે સુખકંદ ॥ જ્ઞાન ફલેભ ગુપ્ત તે જાણ ॥ વેદ
પુરાણમાં નીરવાણ ॥૧॥ નારી વીએ વિશ્વાસન આણ ॥ કુલટા વિષે સર્વદા જાણ ॥
મોક્ષ મારગ વિરૂપકારી ॥ હરીભક્તિ નાશક વિચારી ॥૨॥ માત ઉઠી પ્રુથ્વજન જ્યાંહી
॥ રહે પદ્મ બ્રહ્મરંધ્ર માંહી ॥ ગુરુ ચિંતવન તે સુખદાન ॥ કરી કરે નિત્ય કૃત્યે રનાન
॥૩॥ પાદ મક્ષાળી વસ્ત્ર ધારણ ॥ પુજે પરમાત્મા મુક્તિ કારણ ॥ મંત્રાનુરૂપ ધ્યાન
તે ધરે ॥ સોડ સોપચાર પુજ કરે ॥૪॥ વિમ ગાય ગુરુ પુજે જાણ ॥ ગંદનિર્મીત પાત્રે
મમાણ ॥ સંધ્યા કરી હરીપદ ધ્યાએ ॥ અસંકલ્પી, ભક્ત અહ જાએ ॥૫॥ શ્રીકામા સુ-
દામાં, વસુદામાં ॥ વિરભાનું, અંદ્રભાનું, નામાં ॥ ગોપનંદાદી, પાર્શદ જન ॥ પુજે કુમુદ, ને
મુદર્શન ॥૬॥ લક્ષ્મી, દુર્ગા, રાધા, સરસ્વતી ॥ ગંગા, વસુંધરા, મહા સતી ॥ ગુરુ, તુલશી,
શંભુ, કાર્તીક ॥ વિનાયક, નવગ્રહ દીક ॥૭॥ દીગપાલાદી, પુજે ધીમાન ॥ ખટદેવાદી
વિદ્ય રંજન ॥ ગણેશ, દીનેશ, બહુની, જાણ ॥ વિષ્ણુ, શીવ, શીવાઈ, મમાણ ॥૮॥ મુતી
નીર્મીતદેવ મોક્ષાર્થ ॥ ગણેશ પુજ વિદ્યના સાર્થ ॥ સુર્ય પુજ વ્યાધી વિનાસજ ॥ બહુની
પુજ તે અંતે પ્રાપ્ત ॥૯॥ મોક્ષ અર્થે વિષ્ણુ પુજ સાર ॥ સંકર જ્ઞાન દાન દાતાર ॥
બુદ્ધિ મુક્તિ નીમીત્ત પાર્વતી ॥ પુજે પરમ પ્રીતે સુમતિ ॥૧૦॥ ગુરુ પ્રણામી પ્રણામે મુર ॥
કરે પુજયથા સુખપુર ॥ મોક્ષ અર્થે મોક્ષ ધ્વજાન્વિત ॥ તે ચેદાકત સ્વાત્મ મુદ્ધિહિત ॥૧૧॥
મુખ સ્તન સિ દષ્ટી ધારણ ॥ નાશ ખીજ વિપદ કારણ ॥ નારી ભોગ દીવસનો
જાણ ॥ રામ કારણ ત્યામ મમાણ ॥૧૨॥ એક તારો ન જોવો ગગન ॥ રાગ ભયથી

સમજી મન ॥ દેવ આધીન જોવાઈ જાય ॥ હરી સમરવા મુખ દાય ॥૧૩॥ અસ્તકાલે
 રવિ ચંદ્ર સહિ ॥ વ્યાધી કારણ જોવા તે નહીં ॥ ખંડ ચંદ્ર ઉદીત તે જાણુ ॥ વ્યાધી
 કારણ કહે પ્રમાણુ ॥૧૪॥ હિંસક જન પાસે ન જાણું ॥ કૃષ્ણ કારણથી દુર થાણું ॥
 ખલ સાથે ન કરણું મિલન ॥ શોક કારણ સમજી મન ॥૧૫॥ દેવ વિમ વૈષ્ણવ વિત્ત
 શ્રોએ ॥ મુખ હરે સર્વ નાસ હોએ ॥ પોતે પરે આપ્યું હરે જેહ ॥ વિષ્ટા વિષે જંત, હોય
 તેહ ॥૧૬॥ પછી શ્રદ્ધ, મુકર, મંઝાર ॥ ઉલુક, સ્વાનં, ખર, અવતાર ॥ સર્પ, સાકુંલ, ભેક,
 સંગાળ ॥ કુંભી પાકે પચે ખહુ કાલ ॥૧૭॥ દક્ષિણા આપું શંકરપી કરી ॥ તતકાલ
 આપે નહીં કરી ॥ એક રાત્રી વીતે હોય દાન ॥ તે દી ગુણ કહે ભગવાન ॥૧૮॥ માર્ગ
 વીતે સતગાણુ હોય ॥ બે માર્ગે સહજ ગણુ સોયા ॥ સંવત્સર જો વીતીને જાય ॥ દાતા પડે
 તે નરક માચે ॥૧૯॥ નહિ આપે તે મુખ દાતાર ॥ યાચે નહિ જો તે યાચનાર ॥ બેહુ
 નરક જાય નિર્વાણુ ॥ દાતા વ્યાધી યુક્ત હોય જાણુ ॥૨૦॥ વિમ હણુતાનો વંશ જાય ॥
 દ્રવ્ય હિન તે ભિક્ષુક થાય ॥ દેખી દેવ, વિમ, ગુર, જેહ ॥ નહિ નમે મહા પાપી તેહ ॥૨૧॥
 સીવ, કુર્મા, સુર્ય, ગણુચતિ ॥ વિમ, વૈષ્ણવ, વિન્નુને, સતિ ॥ હેની નિંદા કરે મુઠ જન ॥
 રૌરવ નરે તેનું ગમન ॥૨૨॥ મુઠ સ્ત્રી સ્વપતિ હરી રૂપ ॥ સેવે નહિ પડે અંધકુપ ॥
 વિમ ભક્તિ હિન ક્ષત્રી વૈરય ॥ ને શુદ્ર પડે નરે ભવિષ્ય ॥૨૩॥ પિતા માતાદી સ્વ પ-
 રીવાર ॥ પાળે ન પામે પાપ અપાર ॥ સાળીગ્રામ સ્નાન જળ પાન ॥ વિન્નુ પ્રસાદ જે
 ભુક્તવાન ॥૨૪॥ તીર્થ પવિત્ર કરે તે જન ॥ ભક્ત ચરણુ ધરા પાવન ॥ દેવને ન ની-
 વેદન કરે ॥ ભક્ષે પાપ તે ઉદર ભરે ॥૨૫॥ નંદ અમુચી સદા લે જાણુ ॥ પુન્ય પુરાકૃત
 કરે હાણુ ॥ વિન્નુ ઉચીષ્ઠ ભોજ જે જન ॥ અસ્વમેધનું ફળ પ્રાપન ॥૨૬॥ એકાદશી,
 જન્માષ્ટમી, કરે ॥ સત જન્મ કૃત પાપ હરે ॥ ખાજ કૌમાર પ્રહ ચોવન ॥ કૃત પાપ
 ભરમ હોએ જન ॥૨૭॥ એકાદશી, જન્માષ્ટમી, દીન ॥ ભક્ષ કરે તે મહા પાપીન ॥
 ત્રૈલોક્ય કૃત જે જગ પાપ ॥ તેને હોય તે અરવે પ્રાપ ॥ રતા પ્રહ રોગીને દોશ ન
 વ્યાપે ॥ વિમ ભક્તને દાન જો આપે ॥ રામનૌમી, સીવરાત્રી, વ્રત ॥ કરે ત તેને થાય
 આપત ॥ ૨૮ ॥ વલણુ ॥ આપત્તી હોય વ્રત હેલને ॥ નારદ કહ્યો
 વ્રત વિસ્તારરે ॥ મુદ્રાજ ભોજ વિમને કહે ॥ હરી દોષ નીમીત પ્રકારરે ॥૩૦॥ કડવું
 ર જુ ॥ રાગ સારંગ ॥ શુદ્રનું શ્રાધ દીવસે અજ્ઞ ॥ નંદ જો દીજ
 કરે ભોજન ॥ કુંભીપાકે, પચે દીજ જન ॥ હેવી નીતી નીગમ વચન ॥૩૧॥
 ઠાળ ॥ વચન નીતી નીગમનું એ ॥ હથીઆર ખાંધી જીવે જેહ ॥ શુદ્રના રાખ
 દાહક કરી ॥ દીજ નહિ જાણુવો તેહ ॥૩૨॥ શુદ્ર વત તેને ખહાર કરે ॥ તેનું અજ્ઞ શ્રદ્ધે
 નહિ સંત ॥ સર્વ કર્મથી કરે અજ્ઞ ॥ દીજ કર્મ હિન શુદ્ર જંત ॥૩૩॥ સંધ્યા હિન

અમુચી સદા તે ॥ કર્મ વિષે નહિ અધિકાર ॥ તેનું કરાવ્યું કર્મ કરે તે ॥ કર્મ ફલ ન-
હોય લગાર ॥૭૪॥ વામ, મંત્ર હપાસી આજ્ઞા ॥ નર્ક જાય તે વેદ વાણ ॥ પ્રજેસ્વર મુચી
રહે સદા ॥ખેટ કર્મ યુક્ત દ્વીજ જાણા ॥૩૫॥ અતીકા ધાન્ય ક્ષેત્રની વૃક્ષ ॥ મુળની નદી ગ-
ભેની જેહ ॥ સર્વે સૌચ સાધન વિષે ॥ ત્યાગ કરેછે મૃત્તીકા તેહ ॥૩૬॥ કુસ્માંડ ઘાતી
કામીની હોય ॥ નરદીપ નીવારણ કરી ॥ સમ જન્મ હોય રોગી તે બેહુ ॥ જન્મો
જન્મ દરીદ્ર કુપારી ॥૩૭॥ પ્રદીપ સીવલીંગ, સાલીગ્રામ ॥ મણી, મતીમા, યજ્ઞસુત્ર, જેહ ॥
સુવર્ણ, શંખ, હીરાને, મુક્તા ॥ ગૌ મુત્ર, ગૌ દુગ્ધ, દ્ધત, તેહ ॥૩૮॥ એને જે કોઈ અર્ણુ સ્પ-
ર્શેને ॥ ભુપર મુકે જે પ્રમાદીન ॥ દરિદ્રી કૃપણી હોય કુષ્ટી ॥ વંશ હીનને કામીની
હીન ॥૩૯॥ ભુમી હીન પ્રજાહીન ખંધુ ॥ હીન અંધ પંગુ ખર હોય ॥ વળી અંગ હીન
ક્રમે કરી ॥ હોય અવિવેકી જન સોય ॥૪૦॥ દીવસ સંધ્યાએ નીંદ્રા કરે ॥ સ્ત્રી સંભોગ
કરે જન જેહ ॥ સમ જન્મ જન હોય રોગી ॥ ને સમ જન્મ દરિદ્રી તેહ ॥૪૧॥ સુર્યો-
દય જે દેવ ધાવન ॥ કરે જે તે મહા પાપી થાયે ॥ મૃત્તીકા ભસ્મનું સીવલીંગ ॥ કરી
પુંજે જે જન સ્વર્ગે જાયે ॥૪૨॥ જીવન મુક્ત હોએ સીવ પુંજ ॥ પુંજ હીન મુક્ત ન-
થાએ ॥ મને પુંજેને સીવને નીંદે ॥ પડે તેની નર્ક વિષે કાયે ॥૪૩॥ મને સર્વ પ્રિયપાત્ર
વિષે ॥ આજ્ઞા પ્રિયોત્તમ પ્રજાણ ॥ આજ્ઞા થકી પ્રિય છે લક્ષ્મી ॥ નિત્ય વક્ષસ્થળ
સ્થિત જાણ ॥૪૪॥ તેથી અધીક પ્રીયછે રાધા ॥ રાધાધીક ભક્ત પ્રીય સ્નાયે ॥ તેથી
અધીક પ્રીય શંકર ॥ શંકર અધીક નહી કોયે ॥ ૪૫॥ મહાદેવ મહાદેવ વળી ॥ મહાદેવ
વદેછે જે જન ॥ તે સાથે નામ શ્રવણ લોભે ॥ નીત્ય રહું કહે ભગવન ॥૪૬॥ મન મારું
સીવ ભક્ત વિષે ॥ રહે પ્રાણવત ધ્રુવ જાણ ॥ આત્મા મારોછે શંકર જાહાં ॥ પ્રાણાધીક
છે શીવ પ્રમાણ ॥૪૭॥ આઘ નારાયણી શક્તિ સૃષ્ટી ॥ ઉદ્ભવ સ્થિતિ સંહારકારી ॥
જેણે કરીને કરું હું સૃષ્ટી ॥ જાહાદી દેવ ત્રણ વિસ્તારી ॥૪૮॥ તે શક્તિ માયા મેં શંકર
ને ॥ આપી પરમ પ્રીય સીવાય ॥ જે વિના સર્વ જગત નાસ્તી ॥ જેણે કરીને સૃષ્ટી-
સંજય ॥ ૪૯ ॥ દયા, નીંદ્રા, ક્રોધા, ત્રસી, તૃષ્ણા ॥ ને શ્રદ્ધા, ક્ષમા, પ્રતી નીર્વાણા ॥
તુષ્ટી, પુષ્ટી, શાન્તી, લજ્જા, વળી ॥ વૈકુંઠે મહા સાધવી તે જાણા ॥૫૦॥ ગોલોકે રાધીકા
અન્યે લક્ષ્મી ॥ ક્ષીર સીંધુએ છે તેજ સતી ॥ તે દક્ષ કન્યા મેનકા કન્યા ॥ સંકરાદી
અહે માહા મતી ॥૫૧॥ દુર્ગા દૈત્ય દુર્ગતી નાશીની ॥ વાણી સાવીત્રી રૂપ અનુપ ॥
બહની વિષે ઘણ શક્તિ રૂપ ॥ ભાસ્કરે પ્રભાશક્તિ સ્વરૂપ ॥૫૨॥ શોભા શક્તિ પુર્ણચંદ્ર
વિમે ॥ જાહે થીતળ શક્તિ પ્રમાણ ॥ ધાન્ય વિષે મથુરા શક્તિ ॥ ધરા વિષે ધારણત્ત
જાણ ॥૫૩॥ તપસ્વી વિષેછે તપ શક્તિ ॥ મુક્ત વિષે મુક્તી શક્તિ જેહ ॥ ભક્તિ શ-
ક્તિ મહા ભક્ત વિષે ॥ નૃપ વિષે રાજ લક્ષ્મી તેહ ॥૫૪॥ વણીજ વિષે લાભ રૂપીણી

શ્રુતી વિષે શક્તી છે વ્યાખ્યાય ॥ સંત વિષે સદ્બુદ્ધિ રૂપ ॥ દાની વિષે શક્તિ દાત્ર તાય ॥
 ૧૫૫ ॥ ક્ષત્રી આદી વર્ણ વિશે શક્તિ ॥ વિપ્ર ભક્તિ પતિ ભક્તિ નારી ॥ એ પ્રકારની
 શક્તિ રૂપ તે ॥ શીવને આપી મેં સુખકારી ॥૫૬॥ વલાણ ॥ સુખકારી
 તાત કહ્યું સર્વે ॥ ફરી શું સાંભળવા ઇચ્છાયરે ॥ માનસીંગ કહે ગુલામખા ॥ થયો ત્રી-
 સમતીતમે અધ્યાયરે ॥૫૭॥ ઇતિશ્રી ॥૦ શ્રીકૃષ્ણ ॥૦ નારાયણ ॥૦ ભગવાન
 નંદ સંવાદે ॥ ૭૩ અધ્યાય ॥

અધ્યાય ૭૪ મો.

॥ કંડવું ૧ હું ॥ રાગ માર્ગની ચોંપાઈ ॥ શ્રી નંદ ઉવાચ ॥

જેના દર્શને પુન્ય પાવન ॥ પાપ અદરપેછે ભગવંન ॥ કહો સર્વ તે જગજીવના ॥ કૌતુહલ
 સાંભળવા મન ॥૧॥ શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥ તિર્થ બ્રાહ્મણ વિષ્ણુવ જન ॥ દેવ
 પ્રતિમાનુ દરશન ॥ સુર્ય સતિના દરશને જાણી ॥ હોય પવીત્ર સઘ તે પ્રાણી ॥૨॥ યતી
 સન્યાસીને બ્રહ્મચારી ॥ ઘેનું દર્શન પવીત્રકારી ॥ ગુરુ દષણ વીશેષ જાણ ॥ બહની ગજને
 સીંહ પ્રમાણ ॥૩॥ શ્વેત અશ્વને હંસ મયુર ॥ ચાસપક્ષી દર્શે પુન્યપુર ॥ વત્સ યુક્ત ઘેનુ
 સુખકારી ॥ વળી પતી પુત્રવતી નારી ॥૪॥ દીપ અશ્વત્થ સુવર્ણમણી ॥ મુક્તા માણિક્યને
 હીર કણી ॥ તુલસી સુકલ પુષ્પ દર્શન ॥ સુકલ ધાન્ય એ પાપ નાસન ॥૫॥ ફલ ઘટ દધી
 મધુ લાજ ॥ પુર્ણ કુંભ દર્પણને રાજ ॥ જલપતાકા વટ અક્ષય ॥ દર્બન પાવન દેવાલય
 ॥૬॥ સુકલપક્ષને દેખી નીશિષ ॥ પુન્ય પામે નર પ્રજા ઇસ ॥ ખીચુષ કુંકુમને ચંદન ॥
 કસ્તુરીને મુગંધી પવન ॥૭॥ સાંખ દેવાલય ગંટ જાણ ॥ દેખી પુન્ય પામે નીરવાણ ॥
 દેખી કુંદુલી સુકતી પ્રવાણ ॥ રજત રૂઢીકને રસાળ ॥૮॥ ગંગાજળ કુસ તાંત્ર જાણ ॥
 પુન્ય પામે નર સતવાણ ॥ પુસ્તક જે અઢાર પુરાણ ॥ વીંતુ જવ દુર્વાક્ષિત જાણ ॥૯॥
 રત્ન તપસ્વી સીદ્ધાદી સોંધ ॥ સમુદ્ર યજ્ઞ મહોત્સવ જોધ ॥ ગૌમુત્રને ગૌ ગોષ્ઠની ધુરી ॥
 પવીત્ર કુગ્ધ ગૌપદ ખૂરી ॥૧૦॥ પક્વ ધાન્ય યુક્ત ક્ષેત્ર દેખી ॥ પુન્ય પામે તે નર વીશેખી ॥
 નારી પત્નીણી સુવેશ ધારી ॥ તે દર્શે પુન્યછે સુખકારી ॥૧૧॥ કાર્તીકી પુર્ણીમા દીનજન ॥
 રાધા પ્રતીમા કરી પાવના ॥ નર પ્રણમી કરે પુજના ॥ તે માણી કરે દુઃખ ખંડન ॥૧૨॥
 સીવરાત્રી કાસીવીશ્વનાથ ॥ પુજા કરે ઉપવાસ સાથ ॥ જન્માષ્ટમીએ માર્ગ પુજન ॥
 સહ ઉપવાસ જન્મખંડન ॥૧૩॥ પૌસ પુર્ણીમા રાત્રે સુજાણ ॥ પક્ષા પ્રતીમા દર્શે ની-
 વાણ ॥ નમે પુજા કરી આવાહન ॥ સઘ કરે તે જન્મખંડન ॥૧૪॥ સપ્ત જન્મ સદા
 સુખી નર ॥ હોયે પુત્ર પૌત્ર ધનેસ્વર ॥ એકાદસી ઉપવાસ કીન ॥ ઉડી પ્રભાતે દ્વાદસી
 કીન ॥૧૫॥ કરે અન્ન પુર્ણાનું દર્શન ॥ કરે તે જન્મ મર્ણ ખંડન ॥ કરે વીંતુ ચરણ

પુનન ॥ વીંબુ પદ્મ જન્મખંડન ॥૧૬॥ પ્રયાગ વીધે કરી મુંડન ॥ પિત્ર તપ્તે જન્મ
 ખંડન ॥ નૈમી સારણ્યે ઉપોરય કરી ॥ જન્મ ખંડી તે હોય સુખારી ॥૧૭॥ ઉપોરય
 પુનરે સ્નાન કરી ॥ બદરીકાશ્રમે વ્રત ધરી ॥ પુણ્ય ભક્તીએ મારું દર્શન ॥ સઘ કરે
 તે જન્મ ખંડન ॥૧૮॥ બદરીકાશ્રમે બદરી ભુક્ત ॥ મને પુજે હોય જન મુક્ત ॥ મને
 પુજે પુન્ય પ્રદાવન ॥ નર તે કરે જન્મખંડન ॥૧૯॥ પ્રીતે નીરખે જગંનાથ નર ॥ પુણ્ય
 માણમે ભક્તી તત્પર ॥ ઉતરાયણ સંક્રાન્તી જન ॥ કરે સ્નાન પ્રયાગ પાવન ॥૨૦॥
 માધવ પુજે કરે દર્શન ॥ સઘ કરે તે જન્મ ખંડન ॥ ચંદ્રભાગા સમીપમાં જહ ॥ રાધા
 સહ દેખી મને તેહ ॥૨૧॥ પુજે ભક્તીએ હર્ષિત મન ॥ સઘ કરે તે કુખ ખંડન ॥
 સેતુ બંધ રામેશ્વર તેહ ॥ અશાહી પૂર્ણિમાં દીન જહ ॥૨૨॥ કરી ઉપોરય કરે પુનન ॥
 કરે તે માણી જન્મખંડન ॥ દીનાનાથ દીનકર રૂપ ॥ ઉતરાયણ દેખી અનુપ ॥૨૩॥
 પુજા કરે ઉપવાસ ધારી ॥ મુક્ત હોય તે સઘ સુખારી ॥ પાર્વતી મતીમા ગણેશ્વર ॥ સ્વામી
 કાર્તીક નંદી શંકર ॥૨૪॥ દેખી પુજે ઉપવાસ ધરે ॥ દંડી યુક્તાન્ત પારણ્ય કરે ॥ કરે
 સ્તુતી ને મંત્ર ઉચરે ॥ જન્મ મણાદી કુખ તે હરે ॥૨૫॥ વક્ષણ ॥ હરે કુખ
 જન્મ મરણાદી ॥ અપ્પય સુખ પામે તે જનરે ॥ પ્રજેસ સાંભળો કહું હવે ॥ વીમ બંદી
 પોષણ કથનરે ॥૨૬॥ કડવુ ર જી ॥ રાગ રામગ્રી ॥ વીમ બંદીનું કરે
 પુનન ॥ તેણે થકી હોયે સુખી જન ॥ આપે સ્થાન માન પુન્ય જાણી ॥ વેદ શકે
 ન કળ વખાણી ॥૨૭॥ ઢાળ ॥ વખાણે શું જાણી શકે નહીં ॥ સર્વ સન્ત
 મુની સીદ્ધ શુર ॥ ગણીનાકે કોઉ ભુમી રજ ॥ ગણે પ્રજીર્ણુ ગણપુર ॥૨૮॥ વીધાતા
 પાણ જાણી ન શકે ॥ વીમ બંદી પાલણ મહી માયે ॥ પાળે તે દાતા શ્રીમાન હોય ॥ અંતે
 મણ ચરણે મુક્ત થાયે ॥૨૯॥ મારે દાસ તે ભક્તી પામીને ॥ આવે વૈકુંઠે સુખ રૂપ ॥
 નાશ કદા નહીં હોય તેને ॥ જેમ હું તેમ તેનું સ્વરૂપ ॥૩૦॥ કુમારી સુવીમને અરપે ॥ તેને
 મહા સુખ કળ હોય ॥ અનાથ દરીદ્રી પંડીત તેને ॥ ભીક્ષુને દ્રવ્ય અપે સાય ॥૩૧॥ સ્વર્ગ
 બ્રહ્મ લોકે ગતા તેની ॥ અંતે વૈકુંઠે હોય નીવાસી ॥ વીવાહ દર્શને કળ મહા ॥ હોય સદા
 આનંદની રાસી ॥૩૨॥ આ શ્રીકૃષ્ણ જન્મખંડનું જે ॥ પુરાણ બંદી વીમને અર્પીત ॥
 પૃથ્વી દાનનું કળ હોય તેને ॥ નીરંતર રહે તે મુદીત ॥૩૩॥ વળી એકસોઅષ્ટ પુસ્તકા
 અર્પે સેવણું સીદ્ધ સહીત ॥ ભીન્ન ભીન્ન દીજ બંદી પુણ્ય ॥ તે પામે શ્રી પૈભવ સુરીત ॥૩૪॥
 ભાગવત ગીતા વેદાંત ॥ પુસ્તક એ દાન કરે જે પુન્યવાન ॥ તેને ગજ દાનનું પુન્ય હોય
 ગજ દાને સ્વર્ગ સુખમાન ॥૩૫॥ ગજર્ધ પુન્ય શ્વેત તુરંગે ॥ ગજેન્દ્ર તુલ્ય કૃષ્ણ ગૌદાન
 ભૂમી દાને હોય શ્રેષ્ઠ પુન્ય ॥ અન્નદાની માહા પુન્યવાન ॥૩૬॥ શ્રીય માત્ર હોય સ્વર્ણ દાને ॥
 રજતે રાજત્વ સતવાણ ॥ અન્ન દાનનું કળ હોય જે ॥ તે હું જાણી શકું નહીં જાણ ॥૩૭॥

મુતી શકે કેમ જાણી તેને ॥ બ્રહ્મ ભોજ્ય મહા ફળ સોચે ॥ અન્નદાન થકી શ્રેષ્ઠ દાન ॥
ખીજી ભૂતભવીશ્યે ન હોય ॥૨૮॥ અન્ન દાન વીશે સુપાત્રનું ॥ ને કુપાત્રનું નહીં પ્રમાણા
ચૌર અથવા ચંડાળ લગી ॥ અન્ન દાન તે આપવું જાણુ ॥૨૯॥ અર્પે ધત દેવ દીપ અ-
ર્થે ॥ ફળ પકવને પુષ્પની માળ ॥ ગ્રહ આપે દીન વીમ ખંદીને ॥ તેને થાય શુભ પુત્ર-
ખાળ ॥૩૦॥ પ્રજનાથ જાગ્યા પ્રજાપત્યે ॥ કરે બ્રહ્મભોજ્ય સ્વાર્ણ દાન ॥ ગોકુળે વ્યા-
કુળ ગોકુળને ॥ જઈ રક્ષા કરે સુખ દાન ॥૪૧॥ તાત નંદમે કહું એ મર્મે ॥ સર્વદા
પુન્ય વર્ધન કારી ॥ નંદ કહે પ્રભુ કહો ખીજી ॥ શુભ સ્વપ્નની કંથા વીચારી ॥૪૨॥
વલણુ ॥ શુભ પ્રકાર એ પુન્યનો ॥ સાંભળો મહારાણી સુખદાયરે ॥ ગુલાખમા માન-
સીંગ કહે ॥ થયો ચતુર્સમતીતમો અધ્યાયરે ॥૪૩॥ ઇતી ॥ બ્રહ્મ ॥ મહા ॥
શ્રીકૃષ્ણ ॥ નારાયણ ॥ ભગવાન નંદ સંવાદે ૭૪ મો અધ્યાય સંપૂર્ણ ॥

અધ્યાય ૭૫ મો.

કડવું ૧ લું ॥ રાગ સામેરીની ગોપાઈ ॥ નંદ ઉવાચ ॥ કોણુ
સ્વપ્ને કોણુ પુન્ય હોયે ॥ કોણુ માત્ર મોક્ષ સુખ સોચે ॥ કોણુ કોણુ સુસ્વપ્ન શ્રીહરૂ ॥
સર્વે કહો પ્રભુ કૃપા કરી ॥૧॥ શ્રીમત્રવાન ઉવાચ ॥ વેદ વીશે સામવેદે કર્મ ॥ કા-
ળ્ય સાખ્યા પુન્યકાન્ડે મર્મે ॥ જે સુસ્વપ્ન કહ્યાં પુન્યકારી ॥ સુણુ તાત તે કહું વીસ્તારી ॥૨॥
કહું સ્વપ્નાધ્યાય જન ત્રાતા ॥ નીરંતર પુન્ય ફળ દાતા ॥ સ્વપ્નાધ્યાય સુણુ નર જેહ ॥ પામે
ગંગાસ્નાન ફળ તેહ ॥૩॥ સ્વપ્ન પ્રથમ જોહોરે થાયે ॥ એક સંવત્સરે ફળ દાયે ॥ ખીજે યામે
અષ્ટમાસે સાયાત્રીજ્યામે તે ત્રીમાસે હોયાજાણા યામે યામે અર્ધમાસે જાણા ફળદાતા સ્વ સ્વપ્ન
પ્રમાણુ ॥ અરુણોદયે જો સ્વપ્ન થાયોહોયં દસદીને ફળ દાયોપાત્ર દીને થાયે તે સ્વપ્નનું ફળ
તાતક્ષણુ દેખે છે સકળ ॥ ચીંતા વ્યાધી ચુકત સ્વપ્ન જોયે ॥ તાત તે સર્વે નીષ્ફળ હોયે
॥૪॥ લલુસંકા ચુકત ભય માન ॥ ચુકત કેસી હીન વસ્ત્રવાન ॥ તે સ્વપ્ન ફળને પામે નહીં
એવી રીતે સ્વપ્ન જુએ સહીજાણા હેમ, પ્રપલ્લ, ઘેનું, નૃપ, ગજા, દીપ, ફળ, પુષ્પ, જત્ર, ધ્વજ ॥
જુવે સ્વપ્ને તે કુટુંબ આપત ॥ કીર્તી શ્રી તેને વીપુળ માત્ર ॥૫॥ પુર્ણું કુંભ, ખીજ, વૃંદાવી
જેહ ॥ તાંબુળ, મંદીર, વેશ્યા, તેહ ॥ શુકલ ધાન્યને નૃત્યકારી ॥ દેખે પામે શ્રી હોયે સુ-
ખારી ॥૬॥ ગૌકીર, ને ધત, જુવે જન ॥ પામે ઇચ્છા પુર્ણ બહુ ધન ॥ દંધી, દુગ્ધ, અભા-
ન્વીત, અન્નામીષ્ટ પત્ર પત્રે જે ભોજના ॥૧૦॥ સ્વપ્ને ભુક્તકાન નર જેહ ॥ સઘફળ હોયે
રાંજ તેહ ॥ માર્ગ વીશે કરતાં ગમન ॥ છત્ર, પાદુકા, પામે જે જન ॥૧૧॥ માત્ર તીવ્ર અમી,
તેમ જાણીપરાજ્ય પ્રધાન હોય તે માણી ॥ દક્ષીત વૃક્ષ, જુવે સ્વપ્નનાનીશ્યે ધન આપીત તે
જન ॥૧૨॥ સર્પ ભક્ષે, અર્થે પ્રાપ્તથાયો ॥ રવી, વીધુ, જુવે વ્યાધી જાયો ॥ સ્વપ્ને હોય નીધડ, ખંધન
॥ મતીષ્ટા પુત્ર પામે તે જન ॥૧૩॥ નદી તટે દંધી, પાયસજ્ઞા પામે પત્રે કરે જે ભોજના ॥ સઘ

રાજા હોયછે તે પ્રાણીતાતા સાંભળો એ સત્ય વાણી ૧૪૥ ॥ જળો, પ્રસ્થીક, સર્પને, જોયો ॥
 ધન વિજયાદી પ્રાપ્ત હોયો ॥ મત્સ્ય, માન્સ, ને મુક્તિ, ચંદન ॥ સંખ, હીરા, જીએ જે સ્વપના ૧૪૭ ॥
 તેને ધનજ્ય પ્રાપ્ત હોયો ॥ સીવલોગ, પ્રતીમા, જે જોયો ॥ પુષ્પ ફળીત ખીલવ, ને આચા જ્વલદ-
 ગ્ની, જીએ રંગ તામ્ર ૧૪૮ ॥ ને વળી ફળ, કમળ, જોયે ॥ તેણે કરી ધન પ્રાપ્ત હોયે ॥
 દેવ, દીજ, ઘેતું, ને ખીલળ ॥ સ્વપ્ને દેખે એ વસ્તુ સકલ ૧૪૯ ॥ સુકલ માલ્ય, મુકલા અપર,
 ધારી ॥ દ્રવ્ય નારી તે કલ્યાણકારી ॥ વલાણ ॥ કલ્યાણકારી સ્વપ્ન પ્રજ્ઞેશ ॥
 સર્વ મુકલ વસ્તુ પ્રસંશીતરો ॥ ભસ્મ અસ્તી વીવરણ તેમાં ॥ સાંભળો તાત મન મુદીતરો ૧૫૦
 કડવું ખીજી ॥ રાગ કેદારો ॥ દીવ્ય સ્ત્રી, વિમરતન ભૂષીતણ ॥ જેના મંદીરમાં પ્ર-
 વેશીતણ ॥ તેને તે સદા પ્રિય પ્રાપીતણ ॥ આલ્મણ, આલ્મણી સંતોષીતણ ૧૫૧ ॥ ઢાળ ॥
 સંતોષીત તેને ફળ આપે ॥ તેને પુત્ર પ્રાપ્ત મુખજાણ ॥ આલ્મણ, આશીષ, કરે સ્વપ્ને ॥ તેને
 ઐશ્વર્ય પ્રાપ્ત નીર્વાણ ૧૫૨ ॥ સંતુષ્ટ દીજ, જેના મંદીરે ॥ પ્રવેશીત તે મંદીર માંહે ॥ જ-
 હ્ના, વિંબુ, રૂદ્ર, પ્રવેશીત ॥ યશ સંપતિ હોય છે તાંહે ૧૫૩ ॥ સહજ સ્વપ્ન વિષે મુરભી ॥
 જેને પ્રાપ્ત હોય તે જન ॥ પામે ભુમીને પત્નીવ્રતા સ્ત્રી ॥ તે સદા સદા મુખ ભવન ૧૫૪ ॥
 હસ્તી, સુંદ સ્થાપે સિર જેને ॥ રાજ્ય પ્રાપ્ત શ્રીયાન્વીત સોયે ॥ સ્વપ્ને પુષ્પ આપે
 દીજ જેને ॥ જ્ય ધન પ્રાપ્ત મુખ હોય ૧૫૫ ॥ સ્વપ્ને તીર્થ, દેખે જ્ય પામે ॥ હોએ
 તીર્થ સ્નાઈ નર તેહ ॥ પુર્ણ કળસ, સ્વપ્ને કો આપે ॥ પુત્ર લાભ રહે મુખી દેહ ૧૫૬ ॥
 સ્વપ્ને રથ જોસી, જે પુરૂષ ॥ મુકલ ચંદન, અંગ લેપન ॥ તાહાં ભુક્ત દધિ, કે પાયસ ॥
 હોય નૃપતી તાત તે જનગારખા ॥ મુકમારી અષ્ટવર્ષની તે ॥ દીવ્ય રતન ભૂશણ ભૂષીત ॥
 જેને પ્રસન્ન હોય તે સ્વપ્ને ॥ તે જન હોય કવિ પંડીત ૧૫૭ ॥ આલ્મણ ભણાવે, તાત જેનો ॥
 યત્ન પૂર્વક પીતા સમાન ॥ પ્રીતે કરીને પુસ્તક, આપે ॥ તે હોય અતિ ગુણવાન ૧૫૮ ॥
 સ્વપ્ન વિષે જે પુસ્તક, પામે ॥ માર્ગે અથવા જે તે થળ ॥ તે પંડીત તે હોય યસસ્વી ॥
 ને વિખ્યાત હોય મહિતળ ૧૫૯ ॥ જે વિમ, વિમ સમુદ્ર, દેખે ॥ નમી પામે આશીશ વ-
 ચ્ન ॥ રાજેન્દ્ર હોય કે અથવા તે ॥ હોયે પંડીત કે કવીજન ૧૬૦ ॥ જેને સ્વપ્ને વિમ,
 રથે જોસાડી ॥ નાનાસ્વર્ગ દરશાવે જાણ ॥ ચિરંજીવી હોય આયુષને ॥ ધનવૃદ્ધિ હોયે
 નીર્વાણ ૧૬૧ ॥ સ્વપ્નવિષે સરોવર, જીવે ॥ કે સમુદ્ર, નદી, નદ, જોયે ॥ અથવા મુકલ, સેલ
 જીએ તો ॥ જન જગી નિશ્ચે રાજા હોયો ૧૬૨ ॥ સ્વપ્ને વિરનુ, સંભુ, પદ્મા, સીવા ॥ વેદ માતા
 ગંગા, સરસ્વતી ॥ ઝોપી સહ, રાધા સ્વપ્ને દરશીત ॥ તે જાત્રે શુદ્ધ પ્રાપતી ૧૬૩ ॥ કહું
 નંદશુ સ્વપ્ન તમને ॥ પુન્ય હેતુ મહા મુખકારી ॥ હવે શુ સાંભળવું છે ફરી ॥ શુ કહું
 કહો તાત વિચારી ૧૬૪ ॥ વલાણ ॥ વિચારી કહો કહે કૃષ્ણજી ॥ મુખે
 નારાયણ નરરાયરે ॥ ગુલાબપ્રા માનર્ચોગ કહે ॥ થયો પંચોતેરનો અધ્યાયરે ૧૬૫ ॥

હતિ ॥૦ શ્રીકૃષ્ણ ॥૦ નારાયણ ॥૦ ભગવાન નંદ સંવાદે શુસ્વમ્ન કથન પ્રસ્તાવો નામ
૭૫ શ્રી અધ્યાય સંપૂર્ણ ॥

અધ્યાય ૭૬ મો.

કકલું ૧ હું

રાગ કેદારાની ચોપાઇ ॥

શ્રી નંદ ઉવાચ ॥

કૃષ્ણ વિસ્વનાથ બહુ નામી ॥ શુ સ્વમ્ન કૃષ્ણ સાંભલ્યુ સ્વામી ॥ વેદસાર પ્રભુ નીતીસાર
॥ લૌકીક પૈદીક જે વિસ્તાર ॥૧॥ હવે સાંભળવા ઇચ્છા સોચે ॥ જેના દર્શને પાતક
હોએ ॥ જે કર્મ વિષે પાપ સંચોગ્ય ॥ વત્સ કહે તમે કેવા ચોગ્ય ॥૨॥ વેદ, સંત,
બ્રહ્મા, સુર, સાથ ॥ તમે વિશ્વના તાતશ્રી નાથ ॥ વત્સ શુણી અમત વચન ॥ તવ
વિચાગ દાહ સમ્મત ॥૩॥ બ્રહ્માદય સકે નહિ જોઈ ॥ સ્વમે જે પદ પંકજ સોઈ ॥
સર્વ કામના કૃષ્ણ પ્રદાઇ ॥ દ્રષ્ટી ગોચર થયા છે સાંઈ ॥૪॥ કૃષ્ણ ક્યાં હું બુધ્ધિ મોહધારી
॥ કર્મ ચાગ દેહ અહંકારી ॥ એવો દીન ક્યારે વત્સ સાથ ॥ હોશે સંવાદ બ્રહ્માદીનાથ
॥૫॥ કૃપાનાથ પ્રભુ કૃપા કરો ॥ હરી મારો દોશ ક્ષમા કરો ॥ વત્સબુદ્ધિ કરી હરી નાશ
॥ ઇશ બુદ્ધિ કરો વિશ્વ વાસ ॥૬॥ એ પ્રકારે કહી તાંહાં નંદ ॥ સોચાકુળ થઈ નીરહ
નંદ ॥ મુર્છા પ્રાપ્ત કરે ત્યાં રૂદન ॥ પુત્ર વિછેદ વિવહળ મન ॥૭॥ ત્રાણીત દેખી શ્રી
ભગવન ॥ ઓધ કરે ત્યાં કરી યતન ॥ આપે જ્ઞાન અધ્યાત્મીક હરી ॥ જગપતિ તેને-
કૃપા કરી ॥૮॥ શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥ હે જનક શુણો મમવાણ ॥
કહું જ્ઞાન પરમ કલ્યાણ ॥ દુર્લભ જ્ઞાનીને એ છે વાત ॥ વેદશાસ્ત્ર વિષે ગુપ્તતાત ॥૯॥
અહો જ્ઞાન સાંભળીને નંદ ॥ નીશ્ચલ ચીત કરી આનંદ ॥ જન્મમૃત્યુ જરાવ્યાધી જાએ
॥ જેના અભ્યાસથી નહિ થાયે ॥૧૦॥ થીર થાઓ તમે માહારાજ ॥ પ્રજા પ્રત્યે
જાઓ પ્રજારાજ ॥ જ્ઞાન પામી મહાનંદ નીત ॥ શોક મોહાદીક વીવરણ ॥૧૧॥
જલબુદ્ધિ વત સંસાર ॥ સચરાચર સર્વ વિસ્તાર ॥ દ્રશ્ય એ સ્વપ્રવત નીર્વાણ ॥
મોહ કારણ મિથ્યાએ જાણ ॥૧૨॥ પાંચ ભૈતીક કૃત્રીમ હરી ॥ સત્ય દીશેએ માથા
ચે કરી ॥ લોભ મોહાન્વીત કર્માધીન ॥ માયા જીવ જ્ઞાનહિન દીન ॥૧૩॥ નિંદ્રા, તંદ્રા,
સુધા, પ્યાશ, તુષ્ટી ॥ ક્ષમા, સ્વધા, દયા, લગ્ન, પુષ્ટી ॥ ધૃતી, શાંતી, મનોધી, કેસરીત ॥
ચેતના માણ જ્ઞાનાત્માન્વીત ॥૧૪॥ તે સહદેવ સર્વ સંયુક્ત ॥ જેમ વાયસ પ્રદે
આશક્ત ॥ આત્મા, હું સર્વ જ્ઞાન સ્વરૂપ ॥ મન, બ્રહ્મા, ધી, પ્રકૃતી, રૂપ ॥૧૫॥ માણ
વીરનુ, ચેતના, પ્રમાણ ॥ પદ્મા, તે અધી દેવતા, જાણ ॥ મારી સ્થિતિએ સર્વત્ર સ્થિત
॥ હું વીના હોએ સર્વ અનીત ॥૧૬॥ હું વિનાદેહ સધપતંત ॥ ભુત વિશે લીન સર્વ
જંત ॥ નામ વ્યર્થ મોહ હેતુ સહી ॥ શોક, અજ્ઞાન, જ્ઞાનીને, નહીં ॥૧૭॥ નિંદ્રાદી, શ-

કિત મૃતિ કળા ॥ લોભાદ્ય, હંકાર, સકળા ॥ બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, રુદ્ર, ત્રય ગુણ ॥ જ્ઞાન રૂપ,
હું આત્મા નીર્ગુણ ॥ ૧૮ ॥ મૃતી, નીવાસે, આત્મા, જીવ ॥ ગુણ સહ બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, શીવ,
॥ અંસ ધર્મ, સેસ, સૂર્ય, શશી ॥ મત્કલાંસા મનુ, સુર, રેશી ॥ ૧૯ ॥ સર્વ દેહે પ્રવીણ હું જન-
ણ ॥ કમ વિશે અલીપ નીર્વાણ ॥ મમભક્ત જીવનમુક્ત નીત ॥ જન્મમૃત્યુ જરાયે
રહિત ॥ ૨૦ ॥ સર્વ સિદ્ધિ અધીશ શ્રી માન ॥ કવી પંડીત કીરતીવાન ॥ સર્વ કર્મકારી
સીદ્ધિ સહી ॥ મારો ભક્ત તેને ઇચ્છે નહિ ॥ ૨૧ ॥ વલણ ॥ નહિ ઇચ્છે
મમતા રહિત ॥ ભક્ત તે સિદ્ધિ સાધન સાસરે ॥ મારા મુખથી સાંભળી ગ્રહો ॥ પ્રજેશ
સિદ્ધ મંત્ર પ્રકારે ॥ ૨૨ ॥ ॥ કંઠ ૨ જી ૧ ॥ રાગ કલેરો ॥ અણી-
માં, લંબીમાં, માસી, જાણજી ॥ મહીમાં, પ્રાકાશ્યતા, પ્રમાણજી ॥ કામા વસાઈ, સીદ્ધી
ઈસીત્વજી ॥ વળી દુર શ્રવણ ॥ વસીત્વજી, ॥ ૨૩ ॥ ઢાળ ॥ વસીત્વ, પ-
રકાયા વેસન, ॥ મનો યાચીત્વ, ને સર્વજ્ઞત્વ, ॥ અંબીપ્તીત્વ, ને વહની સ્થંભન, ॥ જળ
સ્થંભન, ચીરંજીવીત્વ, ॥ ૨૪ ॥ વાયુસ્થંભન, ને સુત્પી પાસા, ॥ સૃષ્ટી કારણ, નીંદ્રાસ્થં-
ભન, ॥ કાય વ્યુહને, વળી વાક સીદ્ધી, ॥ પ્રાણકરણજી, અતા નયન, ॥ ૨૫ ॥ મંત્ર ॥
ઐં સર્વે સ્વરાય સર્વ વીઘ્ન વીનાસીને મધુસુદનાયઃ સ્વાહા; ॥ ખાવીસ અક્ષર મંત્ર એ તે
॥ સર્વને કલ્પવૃક્ષ છે જાણ ॥ સામવેદકથીત સાધન ॥ સર્વ સીદ્ધીદાતા નીરવાણ ॥ ૨૬ ॥
એણે કરી મુની સીદ્ધિયોગી ॥ સુરા સતલક્ષ કરે જાપ ॥ એ મંત્ર જપેથી સર્વ સીદ્ધી ॥
સત્યપામે વૃજે સ્વર આપ ॥ ૨૭ ॥ એ નારાયણ ક્ષેત્ર વીશે જો ॥ હંવીશાન્ન જપે નર
૨૪ ॥ વળી નર જપ કરે તાત ॥ મણીકર્ણીકા કાશીમાં જઈ ॥ ૨૮ ॥ એણે કરી મૃત-
લોક વીશે ॥ હોએ જ્ઞાન મુર્તી સુખાકર ॥ એ મંત્રે કરી વર્તે તે પણ ॥ જીવનમુક્ત હો-
યે તે નર ॥ ૨૯ ॥ વૃજ કરે પરમ પાવન ॥ વૃજનાથ વૃજે જઈ કરી ॥ પાપ હોય છે
જેને દર્શણે ॥ તાત કહુ મુણે ચીત ધરી ॥ ૩૦ ॥ માહા પાપખીજ છે કુસ્વપ્ન ॥ કેવળ
વીઘ્નકારી પ્રમાણ ॥ વળી ગૌ ઘાતી, ને બ્રહ્મઘાતી, ॥ કૃતઘ્નકુટીલ હોંચે જાણ ॥ ૩૧ ॥ દેવ
શ્રાતીખીત, મંત્ર, ઘાતી ॥ પાપી વીશ્વાસઘાતી, જે જન ॥ મીથ્યા સાક્ષી, ઘાતાર જે મા-
ણી ॥ હોયે પંચઅતીથી વચન ॥ ૩૨ ॥ દેવ, વીમ, વસ્તુ જે હારીણ ॥ અસ્વત્યઘાતી,
અગ્નિ ઘાહન ॥ શીવ, વીષ્ણુ, નીંદ્રે સંધ્યા, હીન ॥ દીજસુદ્રાન્ન, કરે ભોજના ॥ ૩૩ ॥ ગુરુ ભ-
ક્તી નહીં, વીરજી ભક્તિ ॥ જે દેવ, બ્રાહ્મણ, નીંદાકારી ॥ અદીક્ષીત દીજ, અનાચારી ॥
સુદ્રની વીધવા, વ્યભીચારી ॥ ૩૪ ॥ નીરંતર કોપ, યુક્ત માણી ॥ દુષ્ટ જર પ્રગટીત, જન ॥
મીથ્યા વાક્ય વાદીન, કરતા ॥ ચૈર, સરાણુંગત દાયન ॥ ૩૫ ॥ માનસ, હારી દીજ વેસ્યાપતી
॥ બ્રાહ્મણી ગામી સુદ્ર, જે નર ॥ અચોગ્ય ગામીન, દુષ્ટ અધમ ॥ નીજ માતા, સ્વપત્ની
માતર ॥ ૩૬ ॥ ભગીની, સુતાને, ગુરુપત્ની ॥ પુત્ર પત્ની, ભ્રાત્ર પ્રીયા, સતી ॥ માત્ર સ્વસા,

વળી પીત્રસ્વસા ॥ ભાણેજ મીયા, ગોકુળપતી ॥૩૭॥ વળી માતુલાની, નવોદાને ॥ પીત્રન્ય
સી, રજસ્વળા, જાણ ॥ પીત્ર, માત્ર, પ્રસુતા અગમ્યાયે ॥ અષ્ટાદશ એ ન્નીતી પ્રમાણ
॥૩૮॥ એ સામવેદે કહ્યું પ્રમાણ ॥ તે ન પાળે માહા પાપરૂપ ॥દેશ કરે ગુરૂવંશનો તે ॥
કુરમદ પુરૂષ વૃજભુપ ॥૩૯॥ પોષણ કરે નહીં કુટુંબનું ॥ બ્રહ્મહત્યા પામે તે નર ॥
તેને જોઈને સ્પર્ષ કરે તે ॥ પામે મહાપાપ કુખાકર ॥૪૦॥ કામથી જીએ તે મહાપાપી
॥ જીએ ન સંત તે શ્રાપ ભીત ॥ રાહુ અહસ્ત રવીકળા નીધી ॥ તેને નહીં જીએ વીપ-
શ્રીત ॥૪૧॥ ભાદ્રમાસે સુકલપક્ષ વીધે ॥ ચતુર્થીએ ચંદ્ર નહીં જોયે ॥ જીએ કદા જો
વૃજપતી ॥ તેા પ્રાત્ન કલંક દુસ્કર હોય ॥૪૨॥ કામથી જીએ કલંક પામે ॥અકામથી
નહીં નીરવાણ ॥ જો દેખે મંત્ર પવિત્ર જળ ॥ પાને નીસ્કલંક હોયે જાણ ॥૪૩॥
વલાણ ॥ હોયે જાણો તે પવિત્ર સદા ॥ મંત્રજળ પાને સુખદાયરે ॥ ગુલાખ્યા
માનસીંગ કહે ॥ થયો ષડ સમીતમે અધ્યાયરે ॥૪૪॥ ઇતી ॥૦ બ્રહ્મ ॥૦
મહા ॥૦ શ્રીકૃષ્ણ ॥૦

અધ્યાય ૭૭ મો.

॥ ૬૩૩ ૧ હું ॥ રાગ કાફીની ચોપાઈ ॥ નંદ ઉવાચ ॥
સુર્ય ચંદ્ર રાહુ અસ્ત કેમ ॥ વીશ્વસ્વામી કહો કરી પ્રેમ ॥ કેમ નષ્ટ ચંદ્ર ભાદ્રપદ ॥ સુ-
કલપક્ષ ચતુર્થીયે વદ ॥૧॥ વેદ પીતા તમે ભગવન્ન ॥ કોણ કહે તમે વીના અન્ય ॥
જે ગુપ્ત વેદ પુસણુ કરી ॥ તે કથા નંદને કહે હરી ॥૨॥ . શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥
તાત એ નથી ચેગ્ય કથન ॥ કહે નીશેધ વિદ્વાન જન ॥ ક્ષમા કરો નંદભદ્રકારી
॥ અન્ય પ્રબ્ધ કરો મન ધારી ॥૩॥ વીશ્વ પ્રત્યે વચન પ્રકાશ ॥ કરે વિવેકી જે સુખ
રાસ ॥ હોય પ્રકાશે વીઘ પ્રમાણ ॥ સાધુ છીદ્ર દૈવાધીન જાણ ॥૪॥ નંદ ઉ-
વાચ ॥ કહે વીશ્વનાથ મોહ હરો ॥ ભક્ત પ્રત્યે રંગાઈ ન કરો ॥ રાહુ અસ્ત
અદ્રસ્ય દેવેસ ॥ બેહુ પુન્ય દાતાએ વૃજેસ ॥૫॥ શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥
સુણો નંદ પરમ વચન ॥ એ કથા કહું હું પુરા તન ॥ નીસ્કલંકી શ્રવણ તત્પર ॥
તીર્થ સ્નાનકારી હોય નર ॥૬॥ પાપી દેખી પ્રાત્ન પાપ જેહ ॥ એ આખ્યાન સુણો ભ-
સ્મ તેહ ॥ જમદગ્ની કૌતુકે એકદા ॥ ગયા રેણુકા સહ નર્મદા ॥૭॥ કરે ક્રીડા તીરે
નીરજન ॥ રમ્ય નવોદા નવ ચોવન ॥ રત્નાભુષણ હાસ્ય વદન ॥ શ્રી રૂપાકાર રાજીત
સ્તન ॥૮॥ ચંપકવર્ણ વિરાજે તન ॥ કટાક્ષાન્વીત પદ્મ નયન ॥ સુક્ષ્મ વસ્ત્રાંગ પુલ-
કાંચીત ॥ કામખાણ સંભોગે મુર્છીત ॥૯॥ કોકીલાદી મધુર શબ્દીત ॥ ત્રિધાવાયુ તદ્વપ
પુષ્પાન્વીત ॥ ચંદનાંગ કરેછે સંભોગ ॥ દંપતી બેહુ ત્યાં યથાચોગ ॥૧૦॥ દીવસ વીરો

તે મુનીવર ॥ અનીતી દેખી બોલ્યા ભાસ્કર ॥ સુર્ય ઉવાચ ॥ વેદકર્તા પ્રપાત્ર સુરચી ॥
 અતુર્વેદ વીધે મદા સુચી ॥ ધર્મજ્ઞાતા વેદ વિદ્યાંવર ॥ તપસ્વી તેજસ્વી વૃત્ત પર ॥૧૧॥
 તમો સામોક્ત ભણે પંડીત ॥ અધર્મ કરે વેદ વીખીત ॥ ધર્મજ્ઞાતા તજે ક્રમ ધર્મ ॥
 દીને મૈથુન દાષીત કર્મ ॥૧૨॥ ધર્મ સાક્ષી હું તેથી કથન ॥ સુણી તજ્યુ મૈથુન જ્ઞાન ॥
 વીમરૂપ દેખીને લગ્નિજત ॥ સુર્ય પ્રત્યે બોલ્યા તે કોપીત ॥૧૩॥ રેણુકા મન લગ્નિજત
 અતી ॥ વસ્ત્ર ધારણ કીધાં તે સતી ॥ સાંભા દીઠા સુર્ય વીમરૂપ ॥ સર્વ સાક્ષી ઇશ્વર
 સ્વરૂપ ॥૧૪॥ જમદગ્ની ઉવાચ ॥ તમો કોણ પીડીત અભીમાન ॥ તમો થકી
 પંડીત ન આન ॥ ભગવાન ભૃગુનો હું શીષ્ય ॥ તમો કર્યપના છો દીનેસ ॥૧૫॥ અ-
 તુર્વેદનું જાણુ કારણ ॥ ધર્મો ધર્મનું જે નીરૂપણું ॥ વેદ વદીત જેજે છે ધર્મ ॥ તેથી
 ઉલટુ કરે અધર્મ ॥૧૬॥ જેને દેહ વીશે અભીમાન ॥ તેને ધર્મ અધર્મનું જ્ઞાન ॥ તેજસ્વીને
 ન દોષ પ્રમાણ ॥ જેમ સર્વ ભક્ષ વહની જાણ ॥૧૭॥ સાસ્તા વૈશંતવને નહીં કોઈ ॥ હરીભ-
 ક્ત અસુભ ન હોઈ ॥ સુદર્શન ભકત રક્ષા પર ॥ નારાયણ બ્રહ્માને શંકર ॥૧૮॥ હમને યમન
 શીક્ષા કર ॥ તમો પણ નહીં દીવાકર ॥ રાજકુંવર વર્તે જે રીત ॥ ગતી હમારી મન ઇચ્છીત
 ૧૯ કરી શકું ભસ્મ યમ ગર્વ ॥ તેમ ભસ્મ કરું સુર સર્વ ॥ ઇંદ્રઆદી સુર્ય ક્ષણ મહીં ॥ લીલા
 માત્રમાં જાણુ તું સહી ॥૨૦॥ સર્વોપરી હરી કરતાર ॥ તું કોણ મને ધર્મ વકતાર ॥
 શીક્ષા કર્તા કૃણુ કૃપાવાન ॥ મૃત્યુપર શ્રી ભગવાન ॥૨૧॥ હમણા નીર્જન સ્થાને રહી ॥
 રસ ભંગ કર્યો છે તે સહી ॥ મારા શ્રાપ થકી પાપ દ્રવ્ય ॥ રાહુ ગ્રહસ્ત હોશે તું અદ્રવ્ય ॥
 નીજ તેજે કરી ગર્વ જાણુ ॥ હત તેજ હશે મમ વાણ ॥ મેઘાછન્ન સ્વલ્પ તેજવાન ॥
 રાહુ ગ્રહરત હોશે સત માન ॥૨૩॥ સાંભળી બ્રાહ્મણનાં વચન ॥ પોતે દીનકર ભગવન
 ॥ પુટાંજળી કરી મૃદુ મન ॥ શ્રેષ્ઠ મુનીને કરે પ્રસન્ન ॥૨૪॥ વલણ ॥ પ્રસન્ન કરે મહા
 મુનીને ॥ તાંહાં ભાસ્કર ભગવંનરે ॥ સાંભળો તાત શ્રીકૃષ્ણ કહે ॥ કથા શ્રવણ શ્રેષ્ઠ
 ખાવનરે ॥૨૫॥ ॥ કડવું ર જુ ॥ રાગ કાફી ॥ ભાસ્કર ઉવાચ ॥ હે ધર્મજ્ઞ
 સર્વે અન્યકારીજી ॥ નારાયણ, બ્રહ્મા, ત્રીપુરાશીજી ॥ ગણેશ, શેષ, ધર્મ, સનાતનજી ॥
 સ્તવે વીમરૂપ જનાર્દનજી ॥૨૬॥ ॥ ઢાલા ॥ જનાર્દન રૂપ વીમરૂપ ॥ વીમરૂપ
 યમ, હુતાસન ॥ ધનાધીપને, વરૂણ, વાયુ ॥ સર્વ સુર, ને સુર રાજન ॥૨૭॥ ક્ષમા કરે
 વીશુદ્ધ પૈશ્વવ ॥ નીજ ધર્મ સદા સમાચર ॥ વૈશંતવ રદ્યે કોપ ક્યાંથી ॥ જેને રદ્યે જ-
 નાર્દન ધર ॥૨૮॥ હમો પુણ્યે વીમરૂપ ને તમો ॥ સુરને પુજોછો સત વાણ ॥ મને આપ્યો
 તમો સાપ મારો ॥ તમને પ્રાપ્ત હોશે તે જાણ ॥૨૯॥ ક્ષત્રી થકી પરાભવ હોશે ॥ મરણ
 ક્ષત્રી અસે દીજસ ॥ એ સુણી કોપીને કરી આપ્યો ॥ તું સંભુથી પરાજીત દીનેશ ॥૩૦॥
 એમો બેહુનો કલહ જાણી ॥ કર્યપ સહ આવ્યા બ્રહ્માયે ॥ આવી ભાસ્કરને બોધ કરે ॥

એ ધર્મજ્ઞ શ્રેષ્ઠ મુનીરાયે ॥૩૧॥ બ્રહ્મા ઉવાચ ॥ ક્ષમા કરે મળાકર સદા ॥
 તું સાક્ષાત નારાયણરૂપ ॥ પરિપાલ્ય અવધ્ય બ્રાહ્મણ ॥ સર્વ પુણ્ય દીન સ્વરૂપ ॥૩૨॥
 મુરવિશે શ્રેષ્ઠ જુ સંતોથા ॥ કર્મ સંકીર્ણ તેજ સંયુક્ત ॥ કોષ દીન કોષ ક્ષણ મત્તે ॥ થઈ
 ઘનાચ્છન્ન જ્યોમ મુક્ત ॥૩૩॥ યેગાયોગ્ય ગતિ વર્ણવિશે ॥ રાહુ અસ્ત હોશે તવરૂપ ॥
 તાહાં અદ્રશ્ય કૅટલાકને ॥ કોઈને પુન્ય દ્રશ્યસ્વરૂપ ॥૩૪॥ સર્વ કાળે પુન્યદ્રશ્ય સદા ॥
 ધરણી વિશે તું ભગવંત ॥ તને દેખી નમસ્કાર કરે ॥ સર્વ પાપ મુક્ત હોયે જન ॥૩૫॥
 અસ્તકાળ વિશે ઘનાચ્છન્ન ॥ પાપદ્રશ્ય હોશે અર્ધોદીતા ॥ માલીશુમાલી યુદ્ધ વિશે તું ॥ સંભુ
 થકી થશે પરાજીત ॥૩૬॥ એ પ્રકારે સુર્ય મત્તે કહે ॥ ફરી બ્રાહ્મણને બાધ વચન ॥
 માહામુની નમ્ર શ્રાપથકી ॥ પરાજીત તે લજ્જાતં મના ॥૩૭॥ હે વિષ્ણુ નીજ ગ્રહ મત્તે તું ॥
 ગતી કરે યથા સુખ શુભ ॥ તવ તેજથી ક્ષણમાત્રમાં ॥ સર્વ વિશ્વ હોય ભસ્મી ભુત ॥૩૮॥
 તને પરિપાલ્ય સુર્ય વત્સ ॥ તું તે સુર્યને રક્ષ અનુપ ॥ પરસપર પુણ્યછો સર્વદા ॥ એક
 રૂપ સદા સુખ રૂપ ॥૩૯॥ શ્રીહરી અંસ કરીને ક્ષત્રી ॥ કાર્તિ રિય અરજુન ભુપ ॥ હોશે
 અશંશય તે થકી તું ॥ પરાજીત જીત જીત રૂપ ॥૪૦॥ પ્રારબ્ધ વિશે જોછે સરવે ॥ કદા-
 ચિત નહોયે ખંડન ॥ નારાયણ નિજ અંશે થશે ॥ તવ પુત્ર તે કુલ મંડન ॥૪૧॥ ની-
 ક્ષત્રી કરશે પૃથ્વી નીશ્વે ॥ એકવિશવાર પરમાણુ ॥ તવ મૃત્યુ હોશે યશ ખીજ ॥ ધરણી
 તળમાં તે તું જાણુ ॥૪૨॥ એ પ્રકારે કહી બ્રહ્મા ત્યાંથી ॥ ગ્રહ મત્તે ગયા પ્રજેસ્વર ॥
 જમદગ્ની ગયા સ્વ આશ્રમ ॥ ગયા નીજમંદીર ભાસ્કર ॥૪૩॥ એ પ્રકારે કહ્યું પ્રજનાથ
 તાત આખ્યાન પુન્ય કારણુ ॥ રાહુ અસ્ત અદ્રશ્ય ભાસ્કર ॥ એ હેતુએ કરીને ધારણુ
 ॥૪૪॥ અતુર્થી દીવસે ચંદ્રોદીત ॥ ભાદ્રમાશે મુકલપક્ષ માંહી ॥ તે અદ્રશ્યને નષ્ટ રૂપ તે ॥
 પ્રજેશ સાંભળો હેતુ તાહી ॥૪૫॥ રાહુ અસ્ત સકલંક વળી ॥ પુર્વે શ્રાપ માત્ર અત્રી તંત્ર
 સર્વે તમને કહીશ કથી ॥ એ કથા પરમ પુરાતન ॥૪૬॥ વલણુ ॥ પુરાતન
 કથા એ પાવન ॥ શુભ્રા નારાયણ નરનાયકે ॥ ગુલાખ્યા માનસીંગ કહે ॥ થયો સમ શ
 મતીતમો અધ્યાયકે ॥૪૭॥ છતિ ॥૦ બ્રહ્મા ॥૦ શ્રીકૃષ્ણ ॥૦ નારાયણ ॥૦
 ભગવાન નંદ સંવાદે સુર્ય સમ જમદગ્ની સમબ્રહ્મા ગમન પ્રસ્તાવો નામજ્ઞમો અધ્યાયકે

અધ્યાય ૭૮ મો.

કડકું ૧ હું ॥ રાગ માર્ગની ચોપાઈ ॥ નંદ ઉવાચ ॥ વેદના કારણ
 તમો સ્વામી ॥ બ્રહ્માદીના પીતા બહુ નામી ॥ સર્વ કથા કહો જગદીશ ॥ તમો વિના
 કોને પુહું ધરા ॥૧॥ શ્રીકૃષ્ણ ઉવાચ ॥ પુર્વે ગુરૂ પત્ની તારા નામ ॥ નવધા-
 વન રૂપનું ધામ ॥ રત્નાભુષણુ ભુશીત અંગ ॥ સુદમાંબર શોભીત સુરંગ ॥૨॥ સુંદરી

મનોહર વીર્યાળ ॥ કામરી રમ્ય માલતી માલ ॥ ચંદન સીંદુર ખીંકુ લાલ ॥ કસ્તુરી ખીંકુ
 ઉજવળ ભાળ ॥ ૩૩ ॥ મુકતા પંકતી દસન ઉજવળ ॥ મનોહર શ્રવણ કુંડળ ॥ રત્નજોતી
 રાજ્ય ગંડસ્થળ ॥ શોભીત કામીની સુકોમળ ॥ ૪૪ ॥ ગતી ગયંદ ચંદ્ર વદન ॥ કન્નજા-
 નવીત પદ્ય હોચન ॥ મંદાકીની સ્વર્ગ સરી તીર ॥ કરતી સ્નાન નીર અંબીર ॥ ૫૫ ॥ દેખી
 સર્વોગ કામ પીળીત ॥ ભાદ્ર ચતુર્થી ચંદ્રનું ચીત ॥ હૃદ ક્ષણે ચેતન કરી ॥ રથ બેસી
 તારા કર ધરી ॥ ૬૬ ॥ કામાતુર કંથુ આલીંગન ॥ તે કામીનાનું મુખ ચુંબન ॥ અંગાર ક-
 રવઃ ઇચ્છે વજ્ર ॥ તે મતે બોલી ગુરૂ સ્ત્રીજન ॥ ૭૭ ॥ તારા ઉવાચ ॥ ત્યજ
 મને ચંદ્ર કૃપીચાર ॥ સુરકુળ વીશે તું અંગાર ॥ તું છે પુત્ર હું માતા છું તારી ॥ ગુરૂ
 શુણી તને ભસ્મકારી ॥ ૮૮ ॥ તું પુત્રાધીક સ્વામીને ઇષ્ટ ॥ હું માતાને ત્યજ તું પાપીષ્ઠ ॥
 સ્ત્રીહંત્યા આપીસ તણ અંગા ॥ વચન ઉલંગી ઇચ્છે સંગા ॥ ૯૯ ॥ કહે શ્રાપ તારા કોપી મના ॥
 પતિવ્રતા નીકામ પાવન ॥ રાહુ ગ્રસ્ત ઘન કળા હારી ॥ પાપ દ્રવ્ય થાતું પાપકારી ॥ ૧૦
 કળંકી વ્યાધી ગ્રસ્ત તું જાણ ॥ અસંસય હોસે મમ વાણ ॥ ચંદ્ર તું મારા શ્રાપનું રૂળ
 મુરા ધમ ભોગવ સકળ ॥ ૧૧ ॥ ચંદ્ર મત્યે કહી તાંહા આપ ॥ તારા કાંમદેવને દે શ્રાપ ॥
 કો તેજસ્વી થકી કામ જાણ ॥ ભસ્મી ભુત હોશે મમ વાણ ॥ ૧૨ ॥ ચંદ્ર ત્યાંથી તારા
 અહી કરી ॥ મણિ ભય પાણુ પરહરી ॥ લઈ ચાલ્યો તેને પાપ મજ ॥ કરતી શોકાતુર
 રૂદ્રજ ॥ ૩૩ ॥ રમ્ય નીર્જન નીર્જન સ્થાન ॥ સૈલે સૈલે જાહાં મુખ ધન ॥ નદી નદ મ-
 નોરમ સર ॥ તીરે તીરે માહા મનોહર ॥ ૪૪ ॥ મધુવ્રત પીકાદી શરદીત ॥ પુષ્પ ખાગ
 પરમ પુષ્પીત ॥ રમ્ય પુષ્પ સૈયા વીષે જાણ ॥ તે રમે તારા સહ નીર્વાણ ॥ ૫૫ ॥ ચંદન
 ચર્ચીત સર્વ દેહ ॥ મધુપાન રત્ન સુર તેહ ॥ મુખ સંભોગ આસકતવાન ॥ દીવસ નીસાનું
 નહી જ્ઞાન ॥ ૬૬ ॥ મળયા અજે મળય વજ્ર ॥ મળય મારૂત આવાહન ॥ દંધી સમીપવન
 ચંદન ॥ ત્રીકુટે વટ મુખ પાવન ॥ ૭૭ ॥ ચંદ્રમરોવર શુભ સ્થાન ॥ ચંપકાનીલ ચંપકોધાનન
 કાન્ચન ભુમી સૈલ કાન્ચન ॥ રત્ન સૈલ વીષે વીહરન ॥ ૮૮ ॥ મણિમાણિક્ય મોકતા
 સુસાર ॥ શોભીત સુંદર હીરા હાર ॥ વસ્ત્ર દર્પણ ચામરોજવળ ॥ રત્નદીપ દેવ કીડા
 સ્થળ ॥ ૯૯ ॥ વારૂણી મદીરા કરી પાન ॥ વરૂણ રમણનું જ સ્થાન ॥ તારા સહ તાં-
 હા વીહરીત ॥ જ્યાં છે પારી જાત સુગંધીત ॥ ૧૦ ॥ રૂક્ષ સૈલ કલ્પ વૃક્ષવન ॥ જહની
 પ્રીય આશ્રમ પાવન ॥ રત્નમાળા ત્રટ સ્વચ્છનીર ॥ કામધેનુ કીરોદધી તીર ॥ ૧૧ ॥
 અર્ચ સ્થાન કરતાં વીહાર ॥ મલ્યા અસુરગુરૂ તેણી વાર ॥ જહની સુધાંખર દત્ત પ્રીત
 ॥ રત્નમાળા વરૂણ અપીત ॥ ૧૨ ॥ દત્ત છત્ર વાસુ મેમાન્વીત ॥ હેવા અસુર ગુરૂ દર્શીત
 ॥ ખલીગ્રહથી આવ્યા માહાંત ॥ મણિમી કહ્યું સર્વ વૃતાંત ॥ ૧૩ ॥ તેને શરણુ ગચ્છા હ-
 ચીત ॥ શુક નીતી વચન બોધીત ॥ શુક ઉવાચ ॥ શુણ વત્સગુરૂ પત્ની

લઈ ॥ તારા આપ ગુરને તું જઈ ॥ કહું અપરાધ નીવારણ ॥ પ્રીયા આપી સીધેયા
 શરણ ॥ ૨૪ ॥ માતાધીક ગુર પત્ની જાણ ॥ ત્યજ સાંભળીને મંમવાણ ॥ બળે ગ્રહે
 મતી ગુર નાર ॥ બ્રહ્મહત્યા પામે તે હજાર ॥ ૨૫ ॥ કુંભી પાકે પચે બહુ કાળ ॥ દુખ
 ભોગે વીવધ વીશાળ ॥ વત્સ કોણ તું નીસંક મત્ત ॥ તારે માથે આવેછે વીધજ્ઞ ॥ ૨૬ ॥
 વલણ ॥ વીધજ્ઞ આવે ચંદ્ર મત્યે કહે ॥ રૂપી નારાયણ રાયરે ॥ ગુલાબખા
 માનસીંગ કહે ॥ થયો પુર્ણ ઇઠોતેરમો અધ્યાયરે ॥ ૨૭ ॥ ઇતી ॥ માહા ॥
 શ્રી કૃષ્ણ ॥ નારાયણ ॥ ભગવાન ॥ તારા હરણ ખસ્તાવો નામ ॥ ૭૮ ॥
 અધ્યાય સંપુર્ણ ॥

અધ્યાય ૭૯ મો.

॥ કડવું ૧ હું ॥ રાગ ધનાશ્રી ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ દેવ
 સુકે દીઠા સર્વ સુરજ ॥ આકાસ માર્ગે આવતાં દુરજ ॥ રણસક્ષ અક્ષ સર્વ ધારીજ ॥
 સતકોટી રથ ભયકારીજ ॥ ૧ ॥ ઢાળ ॥ ભયકારી ગર્વેદ્ર ગણછે ॥ તે સત
 કોટી સંખ્યા પ્રમાણ ॥ ચાર સતકોટી રથ સંખ્યા ॥ ત્રીકોટી સંખ્યા પતાકા જાણ ॥ ૨ ॥
 ગજ સત ગુણ અશ્વ સંખ્યા ॥ અશ્વ સત ગુણ પાળાજંત ॥ હુંદુભી પંચલક્ષ વાજત ॥
 ચાહ્વાઓ ધોર શબ્દ ગર્જત ॥ ૩ ॥ હીંડીભાનહી લક્ષ વાજત ॥ ઐરાવતે ઇંદ્ર સમરથ ॥
 શ્વેત અશ્વે ધર્મ વીરાજત ॥ કુબેર વરૂણ વહેની રથ ॥ ૪ ॥ દીવાકર રથદીવ્ય સોભે ॥
 શંકર પ્રથભારૂડ રાજત ॥ એ પ્રકારે સર્વ સુર સેન્યા ॥ દેખી ભગુસશીને રક્ષીત ॥ ૫ ॥
 આગળ આવ્યા શંકર પોતે ॥ પુકે બ્રહ્મા વીંબુ સર્વ સુર ॥ ત્રીશુળ પટીધરને વ્યાધ ॥
 ચર્મખંભરધારી તેજપુર ॥ ૬ ॥ ભકતાનુ ગ્રહી ગરૂડે વીંબુ ॥ સોભે સર્વેસ સર્વજ્ઞ રૂપ ॥
 વળી વીધાતા રત્ન સ્યંદને ॥ દીઠા તે વેદ પીતા અનુપ ॥ ૭ ॥ સમીપ આવ્યા જોઈને
 સુકે ॥ કર્યા દેવાને ઈંડમણામ ॥ શ્વાગત પુછી રત્ન શીધાપણે ॥ બેસાડ્યાતે મહામુખ
 ધામ ॥ ૮ ॥ ચણેાદક ભક્તિએ લઈને ॥ વીધીપુર્વક કયું પુજન ॥ કૃપાળુ જગનાથ શ્રી
 ધાતા ॥ શુકપત્યે કહેછે વચન ॥ ૯ ॥ બ્રહ્મા ઉવાચ ॥ સાંભળો શુક કહું ત
 મને ॥ દુર્મતી સશીકૃત અનીતી ॥ સ્નાનાર્થ નીજ સ્મરથી આવી ॥ ગુરપત્ની પતીવ્રતા
 સતી ॥ ૧૦ ॥ તેને ગ્રહીને તવ સરણે ॥ આવ્યો છે પાપીષ્ઠની શાંધીપ ॥ તે કારણ સહ
 દેવ સૈન્ય ॥ હું સંભુ આવ્યા તવ સમીપ ॥ ૧૧ ॥ સંભુ ઉવાચ ॥ ચંદ્ર લાવ
 આંહાં વીમ વર ॥ જો દીજ ઇચ્છે આત્મ કલ્યાણ ॥ પંહરીસ શીરતે પાપીનું ॥ ની
 તો દૈત્ય હણું સહુ જાણ ॥ ૧૨ ॥ મારા સક્ષથી કોણ રક્ષીત ॥ કાણ માત્રમાં કરું સૌ
 નાશ ॥ લીલાચે શુર રિપુ વર્ગને ॥ હણીસ બોલ્યા સ્વે અવીનાશ ॥ ૧૩ ॥ દુર્પાશામુની

છે અંશ મારો ॥ તેના ગુરુ ઓગીશ મુનીશ ॥ અન્થોન્થ સમંધ ગુરુ પુત્ર ॥ તે મારા
ગુરુ કહેછે ઇશ ॥ ૧૪૧ ॥ બ્રહ્મસ્પતી માહા તેજસ્વી છે ॥ ભસ્મ કરવા સમર્થ જાણ ॥
નહિ કરે ગુરુ કૃપાળુ છે ॥ પ્રિય શીર્ય કારણ પ્રમાણ ॥ ૧૫ ॥ મારા ગુરુ પુત્રની પ-
ત્ની તે ॥ આપ તારા મનોહર ભારી ॥ મારા વૈરી ચંદ્રને આપ તું ॥ માત્ર ભારીયા
આ હાથકારી ॥ ૧૬ ॥ શરણાંગત દીનાર્ત માણી ॥ તેની રક્ષા કરે નહિ જોઈ ॥ નિરંતર
પડે નર્ક વિશે ॥ યાવત ચંદ્ર દીવાકર તેહ ॥ ૧૭ ॥ એને વિષે તે પાતક નહિ ॥ પાપી
શરણાંગતથી પાપ ॥ પાપી જેને શરણે જાય તે ॥ મહાપાપી અશંકાય આપ ॥ ૧૮ ॥
વલણ ॥ આપ વિમ સાદુલ તે પાપી ॥ માત્ર ગામી મુઠ કહે ઇશરે ॥ કર બહારનીજ
આશ્રમથી ॥ તારા, સાધ્વી સહીત મુની સેરે ॥ ૧૯ ॥

કડકું ૨ જી ॥

રાગ દેશાખની ચોપાઈ ॥ સુક ઉવાચ ॥ મુરશુરના સાસ્તા છે ઇશ ॥
સર્વ જગતના જગદીશ ॥ સહાય કરે છે શુર સાથ ॥ કેમ દૈત્ય હજી વિશ્વનાથ ॥
૧૨૦ ॥ વિશ્વ સંહરતા સમરથ ॥ દૈત્યહણ શું પુરપારથ ॥ પરમ જોતી બ્રહ્મ સગુણ ॥
ગુણભેદ ત્રીધા નીરગુણ ॥ ૨૧ ॥ સ્વયં બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, શિવ, રૂપ ॥ સર્વ બ્રહ્માન્ડાધીશ અ-
નુપ ॥ સમા કરીને દોધ પેહરે ॥ વીમ હણીશું પુરુષાર્થ કરે ॥ ૨૨ ॥ જીવી હું ન
આપુ નીશાંકર ॥ શરણાંગત એ પાપ પર ॥ હું તવ શરણે મુખદાન ॥ યથોચિત કરે
ભુગવાન ॥ ૨૩ ॥ એવાં સાંભળી શુક વચન ॥ આનંદા તે શિવ ભગવન ॥ પછે આણી
મુક્યો તારા સાથ ॥ સંભુ પાદાંબુજે નીશા નાથ ॥ ૨૪ ॥ પાદ રજે તે કર્યો પાવન ॥ હૃદ
ચે લીધો થઈ પ્રસન્ન ॥ અભય આપી કૃપાળુ હર ॥ તેને મસ્તકે મુક્યોછે કર ॥ ૨૫ ॥
ક્ષીરે દધીયે કરાવી રનાન ॥ પ્રાયશ્ચીતે કરી ભગવાન ॥ કર્યો નિસ્પાપ શિવે નીશીશ ॥
સહ બ્રાહ્મણ શુચી પ્રજેશ ॥ ૨૬ ॥ યોગે ચંદ્રને દીખંડ કર્યો ॥ હરે રક્ષાર્થ લલાટે ધર્યો ॥
એવા શંભુ મહા કૃપા કર ॥ તેથી નામ તે ચંદ્ર શીખર ॥ ૨૭ ॥ અધ અંક કલંકીત તેહ
॥ લાજ ચંદ્રે કર્યો ત્યાગ દેહ ॥ ક્ષીર સિંધુ તીરે ચંદ્ર નાશ ॥ શુણી આવ્યા અત્રી દુષ્પ
વાસુ ॥ ૨૮ ॥ રૂઢીત કર્યા અશ્રુ સીંચન ॥ તેથી ચંદ્ર થયો શ્રવણ ॥ બ્રહ્મા ભગવાન
મહેશ્વર ॥ અભિશેક કરે મુખાકર ॥ ૨૯ ॥ સર્વ દેવ સહીત સ્વમેવ ॥ તે પ્રત્યે જોડ્યા શ્રી
મહાદેવ ॥ માહાદેવ ઉવાચ ॥ પુત્ર જાતું સ્વસ્થાન પાવન ॥ કરે
વિશય મુદીત મન્ન ॥ પરચાત સ્વશુર આપધર ॥ વ્યાધી ગ્રસ્ત હોશે નીસાંકર ॥ ૩૦ ॥
ભાદ્ર શુભ ચોથદીન માન ॥ ગુરુપત્ની કરી ક્ષતવાન ॥ તેથી તે દીવસે નીરવાણ ॥ પાપ
દ્રશ્ય યુગે યુગ જાણ ॥ ૩૧ ॥ સતકોટી કલ્પ લગી સહી ॥ ભોગવિના કર્મકાય નહિ ॥ તા-
રા હરણ પાપનું રૂળ ॥ કલંકયુક્ત ચંદ્ર મંડળ ॥ ૩૨ ॥ આવ તારા સાંભળ વચન ॥ પતી
પ્રતા પરમ પાવન ॥ ગર્ભદોનો સત્ય કહો સતી ॥ ત્યાગી સુક થાતું મહામતી ॥ ૩૩ ॥

અકામ સાધવી ખળાકર્ષીત ॥ તેણે કરી ન નાર કુષીત ॥ નરક પામે કામધી મંદ ॥
 યાવત્ ચંદ્રદિવાંકર નંદ ॥૩૪॥ પ્રહ્લા મત્તે તારા ગર્ભવતી ॥ ગર્ભ ચંદ્રને છે કહે સતી
 ॥ તેણે પુત્ર મસંચે સુંદર ॥ લઈ ચાલ્યો ચંદ્રનીજ ઘર ॥૩૫॥ આપી તારા ગુરને લ-
 જીત ॥ ગુર સ્વાશ્રમ ચાલ્યા ગ્રહીત ॥ વીધી સીલાદીને નામી શીર ॥દેવમુની ચાલ્યા
 સ્વમંદીર ॥૩૬॥ ગયા સંભુ વિધાતા મુદીત ॥ શુક દૈત્યચુકત મુદાન્વીત ॥ પ્રજનાથ કહ્યું
 સુખાકર ॥ પુન્યકારી આખ્યાન એ વર ॥૩૭॥ એના શ્રવણિ નિસ્પાપ થાય ॥ નિસ્ક-
 લંકીત નર સદાયે ॥ યશ આયુષ ધાન્યને ધન ॥ સદા સર્વ સંપત વર્ધન ॥૩૮॥ શોક
 નાશ હર્ષ પ્રહીકારી ॥ સદા મંગલ અશુભ હારી ॥ તણ શોક સદાનંદ ભર ॥ ગ્રહમત્તે
 જાઓ પ્રજેસ્વર ॥૩૯॥ સર્વ કહે યશોદાને જઈ ॥ રાખો ગોપી ગણ જ્ઞાન દઈ ॥ સ્ત્રી-
 ઝા અમળને શોક ધારી ॥ તેને આપો બોધ સુખકારી ॥૪૦॥ હે નંદ હે નંદ પ્રજેસ્વર ॥
 પ્રજ મત્તે જઈ શોકહર ॥ જે મેં આપ્યું છે પરમજ્ઞાન ॥ તેણે થાઓ સદા હર્ષવાન ॥૪૧॥
 વલાણુ ॥ હર્ષવાન થઈ પ્રજ મત્તે ॥ રહો સદા તમે પ્રજરાયરે ॥ ગુંલા-
 ખામા માનસીંગ કહે ॥ થયો પુણ્ય અગણાશીમે અધ્યાયરે ॥૪૨॥ ઇતિ ॥૦ શ્રી કૃ-
 ણુ ॥૦ નારાયણુ ॥૦ ભગવાન નંદ સંવાદે તારા હરણુ તન મોચન મસ્તાવો
 નામ જ્ઞ મો અધ્યાય ॥

અધ્યાય ૮૦ મો.

કડકું ૧ હું ॥ રાગ સારંગ ॥ નંદ ઉવાચ ॥ સર્વ સાંભલ્યું શ્રીભગ-
 વંનજી ॥ હવેં કરે દુઃસ્વપ્ન કથનજી ॥ નંદ મત્તે બોલ્યા ભગવાનજી ॥ કડકું સાંભળો તે
 આખ્યાનજી ॥૧॥ હીજ ॥ શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥ આખ્યાન કડકું તે
 દુઃસ્વપ્નનું ॥ હશે, હર્ષે, સ્વપ્ન વિષે જંત ॥વિવાહ, નૃત્ય, ને ગીત, દેખે ॥તેને વિપત્તિ
 માત્ર અજ્ઞત ॥૨॥ ટૌલ લેપન, સંવાએ કરી ॥દક્ષિણ, દીશા મત્તે જે જાય ॥ખર, ઉટ, કે
 મહીખ, બેસી ॥તેનું મૃત્યુ અશંકાય થાય ॥૩॥ નખાંગ, શ્યામને, છીન્નનાશ ॥દેખે શુ-
 દ્રની વીધવાનાર ॥ મહીતજ, તાજ રૂજ, દેખે ॥ તેને શોક માત્ર નીરવાર ॥૪॥ સ્વપ્નને
 આહ્વાણુ, આહ્વાણી, રૂકે ॥ કોપ સંચુકત જેખર થાય ॥ તેને વિપત્તિ હોય છે નીશ્ચે ॥ તેના
 ઘરમાંથી લક્ષ્મી જાય ॥પાપરકત પુષ્પ, પળાશ પુષ્પીત ॥સ્વપ્નને દેખે પામે દુઃખ તેહ ॥જાત
 પશુ, મસ્તક, દેખે ॥અસ્તી માળ, પામે જન જેહ ॥૬॥ એ કુસ્વપ્નનું રૂજ થાય ॥ પ્રજેરા
 વિપત્ત પામે તેહ ॥દેવાલય, નૃત્ય, ગાન, દેખી ॥ હશેતેનો હોય જાત દેહ ॥ખર સંચુકત
 રથ, ઐકાકી ॥જા જે જન તે પરઆરોહીત ॥ એવા સ્વપ્ન વિશે જેજન જાગે ॥જાત્યુ હોય
 છે તેનું નિશ્ચીત ॥દા રકતવસ્ત્ર, ધારી શુદ્ર નારી ॥ વિધવા, સ્વપ્નને કરે આલીંગન ॥ તેને
 માહા વ્યાધી હોય અંગે ॥ હે તાત સઘ મમ વચન ॥દા સ્વપ્ન વિષે જે નર્ક, દેખે ॥વંળી

માહા અંગાર, નિર્વાણ ॥પ્રહુ ભસ્મ પુર્ણ ચિતા,દેખે ॥પામે અત્યુ અશંશય જાણુ. ॥૧૦॥
 કાષ્ઠ,ત્રણ,લોહ,કૃષ્ણાંગ,નારી ॥સ્વપ્ને દેખે પામે દુઃખ તેહ ॥રક્ત પુષ્પ,ફળ,માન્સ,દેખે ॥
 ગોડ,ગુમડ, મગદે દેહ ॥૧૧॥ કાક,ભાલુ,ને રોઝ,વાનર ॥સ્વપ્ને દ્રષ્ટ તે વ્યાધી કારણ ॥
 રક્ત અંગાર,ભસ્મ પ્રણી ॥દેખે તે મહા દુઃખ ધારણ ॥૧૨॥ જટીલ,સુકર,મહીખ, ખર ॥
 ઘોર અત છવ,ભયંકર ॥ અંધકાર, ચોની,લીંગ સ્વપ્ને,દેખે પામે તે વિપત્તિ નર ॥૧૩॥
 કુવે,શમ્ભેહ,ને યમદુત ॥સસુ ધારી,દેખે અત્યુ ફળ ॥જેના દંત ભાંગે, કેશ પડે ॥ તેને ધન
 હાની તે નિશ્ચય ॥૧૪॥ ગ્રહ પડે, સૈલ્ય, ધુમ,કેતુ ॥ પ્રક્ષ ભંગ,દેખે દુઃખા ગત ॥નભથી
 રથ, તુરંગ, હસ્તી ॥ ભુપડે દેખે મામ વિપત ॥૧૫॥ જેના મસ્તક થકી છત્ર તે ॥ કો
 દુષ્ટ ખજે આકર સતી ॥ નાશ હોએ છે જનક તેનો ॥ અથવા ગુરુ કે મહીપતી ॥૧૬॥
 જેના મંદીર થકી શુરભી ॥ ત્રાશીત વત્સ, સહ પળાયે ॥ તે પાપી થાયને જય લ
 ક્ષ્મી ॥ તેની વસુંધરા,પણ જાયે ॥૧૭॥ મ્લેહ, અથવા યમદુત,તે ॥ જેને પાસે, કરે છે
 ખંધન ॥ ગ્રહી કરી લઇ જાયે સ્વપ્ને ॥ નિશ્ચય મૃત્યુ પામે તે જન ॥૧૮॥ વિરૂધકારી
 કાક,કુકર ॥અથવા ભલ્લુક, પક્ષી, જાણુ ॥જેના દેહપર પડે આવી ૫ તેનું મૃત્યુ અશંશય
 વાણુ. ॥૧૯॥ મહીખ, શુકર,ને ગર્ધભ ॥જેની પરસ્વપ્ને ખીજ ધાયે ॥ તેનું ફળ પ્રજ્ઞેશ સાં
 ભજો ॥ તે માણી નિશ્ચય રોગી થાયે ॥ર ૦ ॥રક્ત ચંદન,કાષ્ઠ, લઇને ॥અત સંચુકત, હોમે
 જે જન ॥ ગાયત્રી સહસ્ર કરી, સાન્તી ॥ ભક્તીયે જપે મધુશુદ્ધ ॥૨૧॥અચ્યુત, કેશવ,
 મેહા વીરનુ ॥શ્રીહરી,ને સત્ય જનાર્દન ॥ હંસ ભગવાન, નારાયણ ॥ અષ્ટ નામ એ શુભ
 પાવન ॥૨૨॥શ્રીકૃષ્ણ,વિરૂનુ,નેનારાયણ ॥વળીમાધવ,મધુશુદ્ધ ॥શ્રીહરી,ને નરહરી,રામા ॥
 નિત્ય ગોવીંદ, વિભુ વામન ॥૨૩॥ પવિત્ર થઇને એનું પુજન ॥કરે ભક્તી શ્રદ્ધાયુત જપ ॥
 દુઃસ્વપ્ન તે શુસ્વપ્ન થાયને ॥ દુઃખ નાશીત હોયે નિઃપાપ ॥૨૪॥ લક્ષ્મી જપ કરે જે
 માણી ॥ ખંધન મુક્ત નિશ્ચય હોયે ॥ દશ લક્ષ જપવેથી વંધ્યા ॥ જે નારી હોયે પ્રમુતા
 જાયે ॥૨૫॥ અશુદ્ધ જપેથી શુદ્ધ થાયે ॥ દરિદ્રિ જપે તો પામે ધન ॥ સત લક્ષ જે જપ
 કરે તો ॥ જીવન મુક્ત હોયે તે જન ॥૨૬॥ ઐનમઃ ॥ સ્વામી કારતીક,ને દીને-
 શ્વસ સીવ,દુર્ગા, વળી ગણપતી ॥ધર્મ, ગંગાને, સતી તુળશી ॥ રાધીકા,લક્ષ્મીને, સર
 સ્વતી ॥૨૭॥ એ નામ સઘળા ભદ્રકારી ॥ જળે સ્નાન કરી જપે જેહ ॥મનવાંછીત પામે
 તે માણી ॥ દુઃસ્વપ્ન સુસ્વપ્ન હોયે તેહ ॥૨૮॥ ઐશ્રીકલી દુર્ગતી નાશીન્યે માહામાયા
 યૈ સ્વાહા ॥ ઐનમો મૃત્યુ જય એ રીતે ॥ સ્વાહાંત લક્ષ્મી જપ પર ॥ દેખે
 મરણ સ્વપ્ન વિષે તે ॥ પુર્ણ આયુષ ભોગવે નર ॥૨૯॥ વલણ ॥ નરાયણ
 યશસ્વિ પાપનાશ ॥ હવે શું સાંભળવા પ્રચ્છાયરે ॥ ગુલાખખા મુણા માનસીંગ કહે ॥
 પુર્ણ થયો ઐશીમો અધ્યાયરે ॥૩૦॥ ઇતિ ॥૦ નારાયણ ॥૦ ભગવાન ॥૦ દુઃસ્વપ્નકથન
 મસ્તાવો નામ ૮૦ મો અધ્યાય સંપુર્ણ ॥

અધ્યાય ૮૧ મો

કહું ૧ હું ॥ રાગ મારૂની ચૌપાઈ ॥ નંદ ઉવાચ ॥ વેદ વિદી હેતું
અંતર્યામી ॥ તમે વિના કોને પુછું સ્વામી ॥ વિમ્, ક્ષત્રી, વૈશ્ય, શુદ્ર, કર્મ ॥ સન્યાસી, ય-
તીના, કહો ધર્મ ॥ ૧ ॥ બ્રહ્મચારી, ગ્રહીના, જે હોય ॥ વિધવા સ્ત્રી, વિગ્નવ, ના સોય ॥ ૫
તિવ્રતા, ધર્મ કૃપા કરી ॥ તમે સર્વ કહેવા ચાગ્ય હંશે ॥ ૨ ॥ કહો ગુરૂ મત્તે, શીષ્ય કૃતિ ॥
પુત્ર કન્યાના, માખાપ મતી ॥ કેટલી વિધી, હોય છે નાર ॥ કહો ભક્ત, કેટલા પ્રકાર ॥ ૩ ॥
એ શ્રવણ ઇચ્છા મન ધરી ॥ તવ મુખાંબુજથી શ્રીહરી ॥ ભગવાન ઉવાચ ॥
સંધ્યાઆદી નીત્ય, વીમ જન ॥ સદા કરે તે મારું, સેવન ॥ નિત્ય મમ પ્રસાદ, ભોજન ॥
અનિધવેન ભક્ષીત જન ॥ ૪ ॥ અન વિષ્ટા મુત્ર જળ જેહ ॥ અનિવેદીત વિશ્વને તેહ ॥
વિશ્વ મસાદ ભક્ષીત મુદા ॥ જીવનમુક્ત તે બ્રાહ્મણ સદા ॥ ૫ ॥ નિત્ય તપ નીરત ની-
ર્વાણ ॥ સુચી શાંત શાસ વીત જાણ ॥ પ્રત, તીર્થ, આશ્રીત ધર્મીષ્ઠ ॥ નાના ધ્યાન, ચુકત
બ્રહ્મનિષ્ઠ ॥ ૬ ॥ ગુરૂ સેવે વિશ્વ મંત્ર ગ્રહી ॥ લઈ આજ્ઞાને હોય સંગ્રહી ॥ દક્ષિણા પુજ
ગુરૂ અર્પિત ॥ ગુરૂ પોષણ કરે સમીત ॥ ૭ ॥ સર્વ વંધ મહે પિતા સમ ॥ ગુરૂદેવ સદા-
સર્વોત્તમ ॥ મત્યક્ષ ભોક્તા ગુરૂ જગદીશ ॥ ગુરૂ બ્રહ્મા વિશ્વ સ્વયંદસ ॥ ૮ ॥ ગુરૂ સર્વ
દેવ આવાહન ॥ ગુરૂ પ્રસન્ને દેવ પ્રસન્ન ॥ સ્વધર્મ નીરત સદા સુચી ॥ ૯ ॥ ધર્મી વીમ તે
અસુચી ॥ ૧૦ ॥ અપવીત્ર વીમ પ્રપલ, વાહી ॥ પાક કારી, શુદ્ર સખ, દાહી ॥ દેવાળયે દેવ દ્રવ્ય,
ગ્રાહી ॥ સંધ્યાહીન, શુદ્ર સમ આહી ॥ ૧૧ ॥ જે બ્રાહ્મણ દીવસે સર્વન ॥ કરે સાદુ મુદ્રાન્ન,
ભોજન ॥ મુદ્ર તુલ્ય સદા દીજ જાણી ॥ ભક્તી હીન દુર્મલ તે માણી ॥ ૧૨ ॥ જે મંત્ર
સાલીગ્રામ પુજક ॥ ભક્ષે નૈવેદ્યને પાદોદક ॥ હરિ પાદોદક પાનકારી ॥ તિથ સ્નાન
હોય પાપહારી ॥ ૧૩ ॥ સર્વ યજ્ઞ વિશે તે દીક્ષીત ॥ વિગ્ન લોક મત્તે નિવાશીત ॥ વિમ
વિગ્ન નૈવેદ્ય ભોજનના પ્રયત્ને કરે વીગ્ન પુજન ॥ ૧૪ ॥ નિત્ય ત્રીસંધ્યા, બ્રાહ્મણ કરે ॥
એકાદશી, નું પ્રત આચરે ॥ જન્માષ્ટમી, કરે અપવાસ ॥ શીવરાત્રી, કરે મમ દાસ ॥ ૧૫ ॥
રામ નવમી, રહે નિરાહાર ॥ જીવનમુક્ત દીજ બ્રહ્માકાર ॥ મથવી વિષે તિર્થ, જે હોયા ॥
વિમ ચરણે સમગ્ર સ્નાય ॥ ૧૬ ॥ પીએ વીમ પાદોદક જેહ ॥ તીર્થ સ્નાન હોય નર તેહ ॥
પૂવીત્ર પાવક સમ હોય ॥ યમ લોક, સ્વપ્ને નહી જોય ॥ ૧૭ ॥ વૈકુંઠે મુદીત નિરવાણ ॥
હરી પાર્શ્વ થાય તે જાણ ॥ નહી હોયછે તેનું પતન ॥ હરી સેવી વીમ હરીજન ॥ ૧૮ ॥
વિગ્ન મંત્ર, ઉપારાક જેહ ॥ માહા વૈગ્નવ દીજ છે તેહ ॥ વૈગ્નવ, બ્રાહ્મણ, બુદ્ધીમાન ॥
કોન પુરૂષ તેની સમાન ॥ ૧૯ ॥ નિગમોક્ત, પુરાણોક્ત, જેહ ॥ તેણે વર્તે સુચી મુની તેહ ॥
વિગ્ન મંત્ર શ્રી ગુરૂ વહીત ॥ જેના કર્ણ વીણે પ્રવેષીત ॥ ૨૦ ॥ તે વૈગ્નવ પરમપાવન ॥

થાય માહા અનુભવીજન ॥ એ મંત્ર ગ્રહણ માત્રે જાણ ॥ જીવને મુક્ત હોયે નીરવાણ
 ॥૨૦॥ વલણ ॥ નિર્વાણ સ્થાન પ્રત્યે તે જાયછે ॥ અખીલ બ્રહ્માંડને ભેદીતરે
 પ્રજ્ઞેસ નીરાકાર નીર્ગુણ ॥ તે મુદીત હરીપદ સ્થીતરે ॥૨૧॥ કંકડું ર જ્યું ॥ શગ
 સામેરી ॥ સમ પુરે પરના પ્રમાણજી ॥ ઉઢારે કુળ જનને જાણજી ॥ વિન્નુભક્ત
 પરમ પાવનજી ॥ ઉઢારે મોસાળ પીત્રુ જનજી ॥૨૨॥ ઢાળ ॥ પીત્રુજન ઉઢાર પામે ॥
 વિન્નુ મંત્ર ગ્રહણ પ્રજ્ઞેસ ॥ ગ્રહી એકાંતીક જપ કરી ॥ પ્રસન્ન કરે પરાપરેસ ॥૨૩॥
 દીજ દેવંતા છે માણ મારા ॥ માણાધીક સદા ભક્ત જન ॥ વિસ્વ મધ્યે પ્રીય પાત્ર વીધે
 કોન ભક્ત થકી પ્રીય મન ॥૨૪॥ માહા તેજસ્વીન ગુરુ જોઈ ॥ સકે સર્વત્ર રક્ષણ કરી ॥
 તે થકી મંત્ર ગ્રહણ કરે ॥ વીચીક્ષણ તે મન વીચારી ॥૨૫॥ વય હીનને જ્ઞાન હીનથી ॥
 વીધા હીનને સાક્ષ વીહીન ॥ વ્યાધીવાનને વંશ હીન જે ॥ ભાર્યો હીનને માહા મલીન
 ॥૨૬॥ તે થકી ન ગ્રહણ કરવો ॥ મંત્ર કદાપી નહી પ્રજ્ઞેસ ॥ વિન્નુ ભક્તિ હીન થકી
 વળી ॥ વિન્નુ મંત્ર ન ગ્રહવો દ્વેશ ॥૨૭॥ સૈવસાક્ત દીજ થકી વળી ॥ ગ્રહે કદાન વૈભવ
 કોય ॥ વય હીનથી અદ્યપ્રાયુશ ॥ જ્ઞાનહીને અપંકીત હોય ॥૨૮॥ વિધા હીનથી
 હોય મુર્ખતા ॥ જાતી હીનથી ક્ષય નીર્વાણ ॥ મુર્ખથી મુર્ખ સઘ હોયછે ॥ દુઃખી સ્વા
 શ્રમે હીનથી જાણ ॥૨૯॥ વંશ હીનથી નીરવંશ હોયે ॥ વ્યાધી ચુકને હોયે વ્યાધીવાન ॥
 ભાર્યો હીનથી સ્ત્રીહીન થાયે ॥ શીષ્ય હોયછે ગુરુ સમાન ॥૩૦॥ વિન્નુ ભક્તી હીનથકી
 થાયે ॥ સઘ વીન્નુ ભક્તી હીન જન ॥ સૈવસાક્ત ગુરુથી પ્રજ્ઞેસ ॥ હોય ન હરી ભક્તિ
 વર્ધન ॥૩૧॥ બ્રાહ્મણ વૈભવ હોય જે તે ॥ શકે નીવેદીત પકવ અન્ન ॥ અસમર્થ હરીને
 અર્પવા ॥ પકવ અન્નતે ઇતર જન્ન ॥૩૨॥ ઝોંકાર ઉચારણ કરીને ॥ સાલીગ્રામનું કરે
 અર્ચન ॥ વીમ વૈભવ વીના અન્યને ॥ થાયે પાતક ધરે પકવ અન્ન ॥૩૩॥ વીમ વૈભવે
 પાક કરવો ॥ નીત્ય નીત્ય તે ભાંડનુંતન ॥ અથવા પક્ષ પર્યંતરાખે ॥ ત્યાગ કરે તે
 પંકીત જન ॥૩૪॥ સ્થાન સુચી કરી પાક કરે ॥ પછે મને નીવેદીત તેહ ॥ ભક્ષે તે પોતે
 સ્ત્રીત્ર કરી ॥ અપવીત્ર મને ન અર્પે જોહ ॥૩૫॥ ચંદ્ર સુર્યનું ગ્રહણ થાયે ॥ જન્મ મૃતા
 સૌચ માહા ભાગ ॥ સઘ અમુચી સમય ત્યારે ॥ કરે પાક ભાંડ પરી ત્યાગ ॥૩૬॥ યાત્રા
 યુદ્ધ ગંગાતીર વિશે ॥ વળી જો હોયે શ્રાધ દીવસ ॥ ભોજન મૈથુન ત્યાગ કરે ॥ નીમ
 કરીને પામે તે જસ ॥૩૭॥ દીજ વીન્નુભક્ત ભુધજન ॥ એને પાત્ર આપે સત વાણ ॥
 પ્રસળી પતીને નહી આપે ॥ શુદ્ધ શેવકને નહી જાણ ॥૩૮॥ સંખ્યા હીનને વૃષવાહક ॥
 કુષ્ઠ મુક્ત, વીકીય જોજન ॥ કદાચીત એને નહી આપે ॥ આપે વીમ નરક ગમન ॥૩૯॥
 સર્વ પાતકીથી માહા પાપી ॥ કન્યાવીકીય કરતા જોહ ॥ મુલ્ય લઈજે આપે છે તે ॥
 રૌરવ નર્ક ભોગવે તેહ ॥૪૦॥ તે કારણ માટે વીચીક્ષણ ॥ કન્યા સુપાત્રને આપે સહી ॥

કુપાત્રને આપે પ.પ હોયે ॥ તેથી સુજ તેને આપે નહી ॥૪૧॥ વિમને વૈષ્ણવનો ધર્મ જે ॥
 તે પ્રજેશ્વર કર્યો કથીત ॥ કહ્યોછે પુરાણ વીધે સર્વે ॥ એ ચારે વેદમુત વદીત ॥૪૨॥
 વલાણ ॥ જ્ઞીત વિમ વૈસ્નવ ધર્મ ॥ વેદ નારાયણ નરરાયરે ॥ ગુલાબિમા કવી
 માન કહે ॥ થયો પુણ્ય એકાસીમો અધ્યાયરે ॥૪૩॥ ઇતી ॥ અન્ન ॥ શ્રીકૃષ્ણ ॥
 નારાયણ ॥ ભગવાત ॥ વિમ વૈષ્ણવ ધર્મ કથન ॥૮૧॥ એ અધ્યાય સંપુર્ણ ॥

અધ્યાય ૮૨ મો.

કડવું ૧ હું ॥ રાગ કેદારાની ચે.પાઈ ॥ નંદ ઉવાચ ॥ ક્ષત્રી,તૈષ્ય,ને
 શુદ્ર,નો ધર્મ ॥ મથવી તજે જે જેનું કર્મ ॥ સર્વ કહો કૃષ્ણ જગ સ્વામી ॥ સર્વજ્ઞ તમો
 અંતર્યામી ॥૧॥ શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥ ક્ષત્રીનો ધર્મ દીજ, પુજન ॥ નિત્ય કરે
 નારાયણાર્ચન ॥ કરે રાજ્યનું, પરીપાળણ ॥ સદા નિર્ભયતા રહે રણ ॥૨॥ દીજ, અં-
 દીને, આપે તે દાન ॥ સરણાંગત, રક્ષીતવાન ॥ પુત્રવત પ્રજાને, સુખદા ॥ દુષ્ટીનું, કરે પા-
 લન સદા ॥૩॥ સસ્ત્રકળાદક્ષ, રણ ધીર ॥ કરે તપન, દેવ મંદીર ॥ શાસ્ત્ર જ્ઞાતા, પંડીત,
 પાળીત ॥ દયા સંયુક્ત, સભા શોભીત ॥૪॥ હસ્તી, હય, રથ,પાળા, જન ॥ ચતુર્વીધ
 સેના સોહાવન ॥ યત્ને પાજે,સદા સુખ દાન ॥ યસસ્વી,માહા પ્રતાપ,વાન ॥૫॥ પૈશ્યનો મુખ્ય
 વાણીજ,ધર્મ ॥ ગઠરક્ષણને,કૃષી, કર્મ ॥ વીમ,સંતને,દેવ,અર્ચન ॥ તપ,પરમ વ્રત,સેવન ॥૬॥
 વીમ પુજન, શુદ્રનો ધર્મ ॥ ભક્તીયુક્ત એ વેદોક્ત કર્મ ॥ વીમ વસ્તુને હરતા જેહ ॥
 સતજન્મ સ્વાનંદોય તેહ ॥૭॥ બ્રાહ્મણી, સહ જે છે વીહાસી ॥ માત્ર ગામી, તે
 પાતક કારી ॥ કહુ સન્યાસીના ધર્મ જેહ ॥ મારા મુખથી સાંભજો તેહ ॥૮॥ દંડગ્રહણ,
 સન્યસ્ત ભુપ ॥ નર હોય નારાયણ રૂપ ॥ પુર્વ કર્મ તે કરે હન ॥ ક્રીયમાણ નીરાશ્રીત
 મન ॥૯॥ ભક્તીયે કરે માર્ગ, ચીંતન ॥ આવે તે મમસુખ ભુવન ॥ સન્યાસીના પાદપર
 સાય ॥ સદા મથવી પાવન થાય ॥૧૦॥ વૈષ્ણવનો સ્પર્શ પાપહારી ॥ જેમ તીર્થ છે પ-
 વીત્રકારી ॥ સન્યાસી સ્પર્શે પવીત્ર નર ॥ સન્યાસી જમાડે પુન્યવર ॥૧૧॥ અશ્વમેધ
 રૂળ મહી તજ ॥ નમસ્કારે રાજમુદરૂળ ॥ સન્યાસી સંતોષે રૂળ જાણ ॥ યતી બ્રહ્મચા-
 રી તે પ્રમાણ ॥૧૨॥ સાંજ સમય સુધીત થાયે ॥ સન્યાસી ગ્રહીને ઘર જાયે ॥ સુખોજન
 કદા કુલોજન ॥ ન તજે જમે થઈ પ્રસન્ન ॥૧૩॥ ન કરે યાચુના મીષ્ટ અન્ન ॥ કદા કરે
 નહી કોપ મન ॥ સન્યાસી ધનને નહી ગ્રહે ॥ એકવાસ કદા નહી રહે ॥૧૪॥ સીત
 શ્રીમ છે જેને સમાન ॥ લોભ મોહ વીવર્જીત માન ॥ એક રાત્રી રહે એક સ્થાન ॥
 પ્રાતુસ્કાંઠે અન્યસ્થળ ધ્યાન ॥૧૫॥ ગતી કરેજે બેસી વાહન ॥ કદા ગ્રહેજે ગ્રહીનું
 ધન ॥ ગ્રહ પાંચે કરેજે વેપાર ॥ બ્રહ્મ સન્યાસી તે સ્વ આચાર ॥૧૬॥ બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રીની

વીધવા નાર ॥ હવીસ્યાન્ન ભક્ષે એકવાર ॥ દીવ્યવસ્ત્ર, ગંધ, તૈલ, તન્ને ॥ નહી સીંદુર, લુપ-
 ણ, સન્ને ॥ ૧૭ ॥ હરી સમરે ને ધ્યાન ધરે ॥ નારાયણ સેવા નીત્ય કરે ॥ હરીભક્તી,
 રત રહે સૌથ ॥ પુત્રવત પુરૂષને જોય ॥ ૧૮ ॥ મીષ્ટ અન્ન, ભક્ષ નહી કરે ॥ એકાદશી,
 સુપ્રત આચરે ॥ શીવરાત્રીવ્રત, જન્માષ્ટમી ॥ ભક્તીયે કરે રામનવમી ॥ ૧૯ ॥ નલે
 તાંબુલ વીધવા, નારી ॥ સન્યાસીયતીને, બ્રહ્મચારી ॥ ખાળાવસ્થા કેશ શીર ધરે ॥
 તીર્થે જઈ પછી પરહરે ॥ ૨૦ ॥ તૈલાંગનકરે મરદન ॥ દર્પણ, નજીવે સ્વવદન ॥
 ધુંગ્રો સંતર્ધન સુખદાતા ॥ સાંભવેદની રૂપીત તાત ॥ ૨૧ ॥ ભણે ભણાવે વેદાનુસરે ॥
 પરીપાલણે શીશ્યનું કરે ॥ નીત્ય કરે ગુરુનું સેવન ॥ નીરંતર દ્વીજ દેવાચન ॥ ૨૨ ॥
 સીઠાંત સાસ્ત્રનું કરે ધ્યાન ॥ સ્વાત્મા સંતોષે સુધ્ધવ્યાખ્યાન ગ્રંથાલ્યાસ કરે નીરંતર ॥
 વેદ સંમત વીચારપર ॥ ૨૩ ॥ વલણ ॥ પરમાચરણ સુધ સર્વે ॥ સંતર્ધન
 એ વેદ વિખ્યાતરે ॥ પતીપ્રતાના ધર્મ કહું તે ॥ સર્વે સાંભળો તમો તાતરે ॥ ૨૪ ॥
 કહું ૨ જી ॥ રાગ રામગ્રી ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ સ્વામી પા-
 દોદક શીર ધરે ॥ નીત્ય ભક્તીભાવે ભોગ કરે ॥ તેની આજ્ઞા ધીનવર્ત માન ॥
 તન્ને દેવવૃત તપ ધ્યાન ॥ ૨૫ ॥ ઢાગ ॥ ધ્યાન તણ સર્વ ધર્મનું તે ॥
 પતી સેવા વીધે માહાહીત ॥ પતી સંતોષી શેવન કરે ॥ કર્મ કરે ન આજ્ઞા રહીત
 ॥ ૨૬ ॥ નારાયણવત સેવા તત્પર ॥ ધ્યાનાસ્થીત રહે નીજપતી ॥ પર પુરૂષે ન દ્રષ્ટી
 કરે ॥ સુવેસ નર ન જીવે સતી ॥ ૨૭ ॥ નટ નૃત્ય નાચ ક્રીડા મેળો ॥ તે જીવે નહી
 સુપતી વૃતા ॥ સ્વામી ભક્ષ ઉચ્ચીષ્ટ સતી ભક્ષે ॥ ક્ષણ સંગ ન તન્ને સુપ્રતા ॥ ૨૮ ॥ ઉત્તરે
 તર ન દે સ્વામીને ॥ કદા કોપ કરે નહી મન ॥ કોપચુકત મુખ કરે નહી ॥ સુધીત
 કાંતને આપે ભોજન ॥ ૨૯ ॥ નહી જગાડે નીંદ્રા વીશેથી ॥ કદા કામ પોતે ન મેરીત ॥
 પુત્ર થકી સતગુણો સ્નેહ ॥ પતી વીશે સતી સમરીત ॥ ૩૦ ॥ પ્રતીદેવને પતીની પુજા
 ॥ કુલ સ્ત્રીને પરમ દૈવત ॥ સુધાતુલ્ય નીજપતી મુખ ॥ જીવે સુંદરી સદા સુમત
 મન્જ ॥ જે પતીપ્રતા સ્ત્રીનો પતી તે ॥ કર્મ ખંધ થકી ચુકત હોય ॥ સતીના વૃત તેજે
 કરીને ॥ કર્મ ભોગ ન ભોગવે શોય ॥ ૩૧ ॥ તેણે સહનીઃ કર્મી થઇને ॥ જય સુદીત હરી
 મંદીર ॥ પૃથ્વી વીધે તીર્થ ફલ જે તે ॥ સતીપાદ પક્ષાલીત નીર ॥ ૩૨ ॥ તેજ જે સુર-
 મુની સ્વરનું ॥ સતી વીધે તે સર્વ પ્રમાણ ॥ તપસ્વીનું તપવ્રતી વ્રત ॥ ફળ સતી વીધે
 સર્વ જાણ ॥ ૩૩ ॥ દાન ફળ દાનેશ્વરીનું જે ॥ નારાયણ સંભુ જગસ્વામી ॥ ધાતા સુર-
 મુની સીદ્ધ સર્વે ॥ નીરંતર રહે ભય માની ॥ ૩૪ ॥ સતીના પાદ રજે કરીને ॥ સઘ પા-
 વન હોયછે ધર ॥ સતી ને નમસ્કાર કરે જે ॥ પાતક ચુકત હોય તે નર ॥ ૩૫ ॥ ત્રૈલોક્ય
 ભસ્મ કરી શકેછે ॥ ક્ષણમાંહી પ્રતીપ્રતા નાર ॥ તેને ભય કીચીત નહી ॥ દેવયમ

થકી નીરધાર ॥૩૭॥ સ્વતેજે કરી સમર્થ બહુ ॥ પતીવૃતા પરમ પાવન ॥ સતીના
 પતી પુત્ર સરવે ॥ નીસંક રહે સદા તે મન ॥૩૮॥ સત જન્મ પુનીતને ઘેર ॥ પતીવ્રતા
 મગધીત થાયે ॥ પતીવ્રતા પ્રસૂતાં પાવન ॥ જીવનમુક્ત હોય પીતાયે ॥૩૯॥ સતી માત
 હડી કરી નીજ ॥ સ્વામીને નમી કરે સ્તવન ॥ ગ્રહકૃત્ય કરી સ્નાન કરે ॥ ભક્તિયે
 કરે પતી પુજન ॥૪૦॥ પવીત્ર જળે સ્નાન કરાવી ॥ વસ્ત્ર આપી પાદ પ્રક્ષાલીત ॥
 આશન આપી કરે ચંદન ॥ સર્પાગ ગળે માલ્ય અર્પીત ॥૪૧॥ સામવેદાકત મંત્રે કરીને
 ॥ભોગદ્રવ્ય આપે સુધા સમાન ॥ સંપુજ્ય કાંત ભક્તી થકી ને ॥સ્તવનમે પતી ભગવાન
 ॥૪૨॥ મંત્ર ॥ ઐ નમઃકાન્તાય,સાન્તાય સર્વ દેવા શ્રયાય સ્વાહાઃ ॥ ઐ મંત્રે કરી
 પુષ્પ ચંદન ॥ પાઘર્ષ ધુપ દીપાનું કુળ ॥ વસ્ત્ર નૈવેદ્ય ઉત્તમ અર્પે ॥ સુવાસીત નીરને
 તાંબુળ ॥૪૩॥ ઐ અરપીને સ્તોત્ર ભણે તે ॥ પદ્માકૃત પુરવે જે જાણે ॥ ઐ નમઃ
 કાન્તાય સાસ્ત્ર વૈશિ ॥ શીવ ચંદ્રરૂપ નીરવાણ ॥૪૪॥ નમો કાન્ત શાન્ત દેવાશ્રય ॥
 અભરૂપ સતી માણાધાર ॥ નમો પંચ માણાધી દેવાય ॥ પત્નીને પરમાનંદાદાર ॥૪૫॥
 પતી બ્રહ્મા વીશ્ણુ મહેશ્વર ॥ પતી નિર્ગુણાધાર અભરૂપ ॥ ભગવાન દોષ ક્ષમા કરે ॥
 દાશીનો દયાસીંધુ અનુપ ॥૪૬॥ ઐ સ્તોત્ર મહા પવીત્ર એને ॥ સૃષ્ટીની આદી પદ્માયે
 કીધુ ॥ સરસ્વતી ધરણી ગંગાયે ॥ પુરવે પ્રીતે ભણીને લીધુ ॥૪૭॥ બ્રહ્માની સાવત્રી
 ચે ઐ સ્તોત્ર ॥ સીવની પાર્વતી ભણ્યા જાણે ॥ મુની મુરની પત્ની સરવે ॥ ભણ્યા
 સ્તોત્ર પુરવે નિર્વાણ ॥૪૮॥ પતીવ્રતાને સ્તોત્ર સુભદા ॥ પ્રેમે પતીવૃતા સુણે ઐહ ॥
 અન્ય નરે નારી જે સાંભળે ॥ સર્વ વાંછીત પામે છે તેહ ॥૪૯॥ અપુત્રી હોય તે પુત્ર પામે
 ॥ નીર્ધન હોય તે પામે ધન ॥ રોગ થકી મુક્ત હોય રોગી ॥ બંધ મુક્ત હોય બંધ જન
 ॥૫૦॥ પતીવૃતાના સ્તવને કરી ॥ સર્વ તીર્થ સ્નાન કરી થાય ॥ સર્વ તપને વૃત્ત સર્વનુ
 ॥ સઘક્ષણ પામે પ્રજરાય ॥૫૧॥ વલણે ॥ પ્રજરાય સતી ધર્મ કહ્યો ॥ મુણે
 ગ્રહી ધર્મ સુખદાયકે ॥ ગુલાખ્યા માનસીંગ કહે ॥ પુર્ણ થયો બ્યાસીઓ અધ્યાયકે
 ॥૫૨॥ ઇતી ॥ અન્ન ॥ અધ્યાય ૮૨ માં સંપુર્ણ ॥

અધ્યાય ૮૩ મો.

કડવું ૧ હું ॥ રાગ દેશખની ચોપાઇ ॥ શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥
 ગ્રહી દ્વીજ, દેવાચન, કરે ॥ ચારે વર્ણ સ્વધર્મ આચરે ॥ ગ્રહીની આશા દેવાદી કરે
 ॥ પુજે ન અતીથી, પાપ ધરે ॥૧॥ નીર્મીત કાળે કરે પુજન ॥ પીતર, અતિથી, દેવાચન
 ॥ સંધ્યાકાળે અતીથી પુજયે ॥ ગ્રહીને દઈ આશીષ જાયે ॥૨॥ ન પુજે જો આવ્યા
 નીજ ધામે ॥ ત્રયલોકનું પાતક પામે ॥ જો અતીથી અપુજ્ય જાયે ॥ દેવ, પીતરની

રાસ થાયે ॥૩૧॥ બ્રહ્મ, ગૌ, શ્રી, ગુરુ, ધાતી હોયે ॥ જે અતીથી પુજે નહીં સાચે ॥ પાપ
 આપી લે પુન્ય પળાયે ॥ સ્વર્ગે દેવને, પીતર, જાયે ॥૩૨॥ તેથી સર્વથા કરે પુજન ॥ ની-
 રંતર ધર્મ વીતે જન ॥ માંડે આશ્રમ પુશ્ચગી સહ ॥ મરણાધીક દુઃખ તે ગ્રહ ॥૩૩॥
 પતી દેશ, સદા દુષ્ટ કરે ॥ નાપે ભોજન, કલેશ, આચરે ॥ ત્રાણવત માને, ક્ષીકારે સાચ ॥
 દુર્પાક્ય વગિહ દગ્ધ તે હોય ॥ દાહ છવન પર્યંત દુઃખાગાર ॥ દુષ્ટ વંશની પામે જે નાર ॥
 મુણ્ણા મુગ્રહીણીનો આચાર ॥ પુજે પતી, દેવ, ક્ષીજકાર ॥૩૪॥ માત ઉડી નમે પતી સુર ॥
 કરે આંગાશુ મંગળ પુર ॥ ગૌમુત્ર જળ લઈ પોતે કરી ॥ કરે સ્નાન ગ્રહ કલ્પ કરી ॥૩૫॥
 નમે સુર, વીમ, નીજ પતી ॥ પુજત ગ્રહ દેવતા, સતી ॥ ગ્રહ કૃત્યથી વીરામ પામી ॥
 સતી જમાડે છે નીજ સ્વામી ॥૩૬॥ અતિથી, જમાડીતે પુજન ॥ કરી, સતી કરે સ્વભો-
 જન ॥ પુત્ર કરે, જનકની સેવ ॥ શીશ્ય પુજે, નીજ ગુરુ દેવ ॥૩૭॥ કર્મ કરે આજ્ઞા-
 ધીન જાણ ॥ પુત્ર, શીશ્ય, સેવક, પ્રમાણ ॥ કર્મ કરે ન કદા કીચીત ॥ ગુરુ પીતાને સર્વ
 અર્પિત ॥૩૮॥ ગુરુ, પીતા, ઇશ જાણે સહી ॥ નર બુદ્ધી, કદા કરે નહી ॥ જો કરેતો હોયે
 અપાવન ॥ બ્રહ્મહત્યા પામે, સઘજન ॥૩૯॥ પીતા અધીક, માતાની સેવ ॥ માતા, અ-
 ધીક સંદા ગુરુ દેવ ॥ માતા, પીતા, ગુરુ, ભાયા, જેહ ॥ શીશ્ય, પુત્રને અનાથ, તેહ ॥૪૦॥
 ભગીની, કન્યા, ગુરુની નારી ॥ એને પોષે જે તે ધર્મ ધારી ॥ સર્વ ધર્મ કહ્યોછે મે તાત
 કહું ત્રીવીધ સ્ત્રીનીરે જાત ॥૪૧॥ શ્રેષ્ઠ પતીવૃતા સુખ દાતા ॥ જાતી સર્વાદી શ્રીજી વીધા-
 તા ॥ ૧૧૨ ॥ ત્રીવીધા નીમીત નાર ॥ ઉત્તમાધમ, મધ્યમા, કાર ॥૪૨॥ ઉત્તમ સ્ત્રી, પતી ભ-
 કતીકારી ॥ માહા ધર્મ યુક્ત, સુવીચારી ॥ માણાંતે ન કરે, ભ્રષ્ટ મન ॥ કદાપી ન, ભજે
 જરૂર જન ॥૪૩॥ સદા કરે સ્વકાંત, પુજન ॥ દેવ, ક્ષીજ, અતીથી, યજન ॥ નાનાશ્રત, ઉપ-
 વાસ, કરે ॥ ઉત્તમ, પતીને અનુસરે ॥૪૪॥ કીચીત્પ્રેવે પતી ભગવન ॥ એ રીતે મધ્યમા
 નારી જન ॥ યત્ને રહે પતી રક્ષાકાર ॥ ભય થકી, ભજે નહીં જરૂર ॥૪૫॥ નહીં સમય,
 સ્થાન, વીચારી ॥ નમરૂ નર, પ્રાર્થનાકારી ॥ તેણે સત્યત્વ, રાખેછે તક્ત ॥ હવે કહું અ-
 ધમ્મીઆત ॥૪૬॥ અધર્મી, દુઃખી, કળહીત ॥ પતીને તીરસ્કારે, તેનીત ॥ જરૂર સેવે,
 રહે મનમુદા ॥ કાંતને દુઃખ દાતાછે, સદા ॥૪૭॥ રતી સુર, યુતા, જોઈ નર ॥ જરૂર કરે
 ક્રુષ્ટ, નીરંતર ॥ પતીનું નહીં કરે સેવન ॥ કરે જરૂરનું સદા ચીંતન ॥૪૮॥ ગુરુને તે, તી-
 રસ્કાર કરે ॥ યાચે જરૂરને, સેવા આચરે ॥ અધર્મ યુક્ત તે નીરંતર ॥ સ્વામી સાથે કપટ,
 તત્પર ॥૪૯॥ વૃત, ધર્મ, કરે નહીં મન ॥ અહર્નિસ તે જરૂર ચીંતવન ॥ નારી જાતી ત્રી-
 વીધા કથન ॥ મુણ્ણા કહું ત્રીધા ભક્ત જન ॥૫૦॥ મારા ગુણ કીર્તન આધાર ॥ ને ત્યાગ
 કરે સુખ સંસાર ॥ મારા પદાબ્જ ધ્યાન પાવન ॥ ભક્તને સદા મારું ભજન ॥૫૧॥
 નહીં ઇચ્છે સાક્ષાત્કાદીયર ॥ ઇચ્છે મારી સેવાનો આધાર ॥ મારી ભક્તિ માગે તે પાવન ॥

નારી, પ્રરથમેઢ ન મન ॥૨૫॥ એં, ઉત્તમનું વર્તમાન ॥ ભક્તી ઇચ્છેને સેવાનું ધ્યાન ॥
મધ્યમ કરે મારું ભજન ॥ ભક્તીયે રાખે સેવામાં મન ॥૨૬॥ સીદ્ધી સુખ વૈભવને વ્યાગે ॥
ઈદ્ર દેવાદી પદને માગે ॥ મમ જાપ કરી તે મુજણ ॥ આહે ભોક્ષ પદ નીરવાણ ॥૨૭॥
શોધ મુતિ સીધાંતને સાર ॥ મને જીવે નીચુંણ નીરાકાર ॥ સર્વત્ર તેને મારું દર્શન ॥
સદા રહે પરમ પાવન ॥૨૮॥ કનીષ્ઠ પણ મને તે ભજે ॥ નીત્ય પ્રત્યે મારી સેવા
શ્રજે ॥ અહર્નિશ કરે મમ જાપ ॥ સંત સેવે તે દય ગુ આપ ॥૨૯॥ મારગ્ય કરે ભોગ
પીનારા ॥ કાંઈ આહે ન હરી વીશ્વાસ ॥ કર્મ કર્તા નહું નીરમાન ॥ જે તે કાંઈ સર્વ શ્રી
ભગવાન ॥૩૦॥ મનસાવાચા કાયાયે કરી ॥ નીરંતર ચીંતન શ્રીહરી ॥ તુલ્યાંધીક એ
ત્રીધા કથન ॥ એને ન યમદુત દર્શન ॥૩૧॥ સ્વપ્ન મત્રે ન ભકતને હોય ॥ જીવ સ-
હજ તારે શ્રેષ્ઠ સોય ॥ મધ્યમ કરે સૂત ઉદ્ધાર ॥ અધમ કરે ચાર નીસ્તાર ॥૩૨॥ ત્રણ
વિધના એ ભકત જન ॥ તારી આજ્ઞાયે કયું કથન ॥ હવે બ્રહ્માંડ રચના જેહ ॥ તમને
કહું સાંભળો તેહ ॥૩૩॥ વલણ ॥ તે સાંભળો પ્રજનાથ હવે ॥ કૃણુ બાહ્યા
નરાયણરાયરે ॥ ગુલામમાં સુણો માન કરે ॥ થયો પુણું ત્યાસીમો અધ્યાયરે ॥૩૪॥
ધતી ॥ બ્રહ્મ ॥

અધ્યાય ૮૪ મો.

કહું ૧ લું ॥ રાગ રામગ્રી ॥ શ્રીભગવાન ઉવાચ ॥ કહું છુ બ્રહ્માંડ રચના ॥
તે સાંભળો થઈ સાવધાન ॥ બ્રહ્માંડ રચના ભકત જાણે ॥ મુરમુની સીધને છે જ્ઞાન ॥૧॥
જાણે વીશ્વ સર્વાર્થ વીધાતા ॥ અનંત ધર્મને મહેશ્વર ॥ સનકાદી નરનારાયણ ॥ રૂપક-
પીલને ગણેશ્વર ॥૨॥ દેવી દુર્ગા લક્ષ્મી સરસ્વતી ॥ વેદ વેદમાતા સદા જાણ ॥ એટલાં
જાણે વીશ્વ અર્થને ॥ અન્ય કો ન જાણે નીરવાણ ॥ કા બુદ્ધિમાન નહીં જાણી શકે ॥
નીત્યાત્મા અખંડ જેજેમા ॥ નિત્ય પ્રકૃતી વિશ્વ ગોળક ॥ નિત્ય ગોલોક વૈકુંઠ તેમ ॥૪॥
એક સમયે ગોલોક વિષે ॥ હું કરું છું કિત્ય તાહા રાશ ॥ તેનામા મારી ઇચ્છાથી નંદ ॥
થયો પ્રલય બ્રહ્માંડ નાશ ॥૫॥ જળ પુણું બ્રહ્માંડ થયુંને ॥ સુન્ય થઈ સૃષ્ટી પુરાતન ॥
મારી માયા શક્તિ મારી પાસે ॥ આવી દીવ્ય રૂપે તે રાજન ॥૬॥ ગોલોકે આવી તે
આદી શક્તિ ॥ વય સોગવર્ષ મનોહર ॥ રાધા લક્ષ્મી દુર્ગા દેવી સર્વ ॥ તેનું કારણ રૂપ
સુંદર ॥૭॥ સ્વેત ચંપકવર્ણ રાજત ॥ સરદ ચંદ્ર પ્રમા સુરંગ ॥ અતિ સુંદર રમણી રામા ॥
પ્રસન્નાનન કોમળ અંગ ॥૮॥ સીંદુરખીંદુ શોભે સુંદર ॥ શુભ કસ્તુરી ખીંદુ જાણત ॥
અમુદ્ય રત્ન નિર્માણ યુગ્મ ॥ કુંડળ ગંડરથળ રાજત ॥૯॥ કુંકુમારકંઠ ચંદનચાર ॥
શુભ રત્ના ભુષણ ભુષીત ॥ ગર્જદ્ર મુકતાહાર રદય ॥ નાસા ખર્ગેદ્ર ચંચ દુષીત ॥૧૦॥

સુકિત મુકતા સમ દંતપંકિત ॥ પદ્મ નેત્ર પકવ ખીખાધર ॥ અમુદ્ય રત્ન કંકણ કર ॥
 રત્નેદ્ર મંજરી મનોહર ॥૧૧॥ ગજગામીની કામીની શોભે ॥ કટાક્ષ કરી મને દર્શીત
 રાશ વિષે સનમુખ આવી ॥ મને માહા પ્રેમે આકર્ષીત ॥૧૨॥ રાધા રૂપ તેને રાધા
 બાણ ॥ એ મકૂતી ઇશ્વરી પ્રમાણ ॥ સર્વ કાર્ય વિષે છે સમર્થ ॥ શકિત નામ તેનું ની-
 વાણ ॥૧૩॥ સર્વ આધાર,ને સર્વ રૂપા ॥ મંગળદા, મંગળ,સ્વરૂપ ॥ વૈકુંઠ વિષે તે,માહા-
 દ્વાકામી ॥ મુર્તી ભેદે સરસ્વતી, રૂપ ॥૧૪॥ વેદ માતાએ સાવીત્રી, નંદ ॥ સર્વ બ્રહ્માન્ડ
 પ્રમુતા બાણ ॥ દેવ તેજે ઉદ્ભવ થયાંતાં ॥ એજ આદી મકૂતી નિર્માણ ॥૧૫॥ સકળ
 અમુર નીકંદની ॥ સદાનંદ સર્વાનંદકારી ॥ દારીદ્ર નાશી, શત્રુ ભયદા ॥ અભયદા ભકત
 ભયહારી ॥૧૬॥ દક્ષ કન્યાએ સતી, સૈલંજ ॥ પાર્વતી, સર્વાધાર સ્વરૂપ ॥ કળાએ ક-
 રીએ વસુંધરા ॥ કળાએ તુલશી, ગંગા, રૂપ ॥૧૭॥ સર્વ એની કળા ચાષીતાઓ ॥ સર્વ
 સૃષ્ટી કરે એણે કરી ॥ એની શકિતએ વારંવાર હું ॥ તે સહ રાશ કીડા આચરી ॥૧૮॥
 સર્વ ગોપી ચાનો ત્યાગ કરી ॥ રમ્યો તેની સાથે ખહુ કાળ ॥ શ્રંગારે વીર્ય મેં તેને આ-
 પ્યું ॥ સૃષ્ટી રૂપી પ્રગટવા ખાળ ॥૧૯॥ ગર્ભ ધર્યોછે તેણે તે રાધા ॥ બ્રહ્માના સત વર્ષ
 પૂર્યેત ॥ ઇંડ પ્રસવ દેખી રોઈતે ॥ નાખ્યું જળમાં થઈ રીશવંત ॥૨૦॥ તે પહોં જળ
 વિષે જઇને ॥ તેમાં વૈરાટ પ્રગ ટ્યું તે વાર ॥ જળમાં નાખ્યું તે મેં જોઇને ॥ શકિતને
 આપ દીધો નીરધાર ॥૨૧॥ તેથી પ્રજાહીન શકિત રાધા ॥ પુર્વે મમ આપે નીરવાણ ॥
 કોંખથી વીરાટ પ્રગ ટ્યું તે ॥ પીએ સ્વ અંગુષ્ઠામૃત બાણ ॥૨૨॥ સ્થાવર થઈ જળમાં શુ-
 તું ॥ માહા કાયા યોગ બ્રજે કરી ॥ તેના લોંમ લોભે રહ્યાં છે તે ॥ બ્રહ્માન્ડો યથા અવ-
 કાશે ભરી ॥૨૩॥ મારી શકિત મેરણાથી તાત ॥ વૈરાટોદરે નંદ રાજન ॥ સહસ્ર પત્રકમળ
 પ્રગટ્યું ॥ તેની નામી થકી સુપ્રદાન ॥૨૪॥ તેને વિષે બ્રહ્મા પ્રગટીત ॥ તેથી કમજોદ્ભવ
 એવું નામ ॥ ચિંતા અસ્તથૈ વીધી વિચારે ॥ કોણ થકી પ્રગટયો આ કામ ॥૨૫॥ કોણથી
 રહીને કોણ માતા ॥ મારા કોણ પીતાને ભાતર ॥ દીવ્ય ત્રણ લક્ષવર્ષ લગી ॥ ભ્રમણ
 કર્યું કમળાંતર ॥૨૬॥ પછે તાહાં પંચ લક્ષવર્ષ ॥ મને સમરી કર્યો છે તપ ॥ ત્યારે મેં
 તેને મંત્ર આપ્યો તે ॥ કમળાંતરે કર્યો છે જપ ॥૨૭॥ દીવ્ય સપ્ત લક્ષવર્ષ લગી ॥ મુચી
 નીમચુકત નિરંતર ॥ ત્યારે હું થકી તે વર પામ્યો ॥ સ્વતંત્ર થયો શ્રદ્ધા શ્રદ્ધીકર ॥૨૮॥
 માયાએ કરી બ્રહ્માન્ડ પ્રત્યે ॥ બ્રહ્મા, વિશ્ણુ, શીવાત્મક, રૂપ ॥ દ્વાદસાદીત્ય,રૂદ્ર,એકાદશ ॥
 નવબ્રહ્મસ્થ, વસુ, સ્વરૂપ ॥૨૯॥ તેત્રીસકોટી દેવ, બ્રહ્માણ ॥ ક્ષત્રી, વૈશ્ય, શુદ્ર,ને કીન્નર ॥
 પીત્ર, યક્ષ, ગંધર્વ,રાક્ષસ ॥ દેત્ય,ભુત, સર્વ ચરાચર ॥૩૦॥ સર્વ વિશ્વ,વિશ્વ,વિષે સ્વર્ગ ॥
 કયાં ક્રમે કરી મેં નિર્માણ ॥ સપ્ત મહાસાગર,રચીત ॥ સપ્તદીપ, વસુંધરા,બાણ ॥૩૧॥
 સપ્તપાતાળ,બ્રહ્માન્ડ વિષે ॥ ચંદ્ર, સુર્ય,ને ક્ષેત્ર, પાવન ॥ તીર્થ ગંગાદી,માહા વિશ્ણુના ॥

લોમ કુપે થયાંછે રાજન ॥૩૨॥ વલણ ॥ વૈરાટ નિશ્ચુના લોમ કુપે ॥ અસંખ્ય
 બ્રહ્માન્ડ થયાં જાણે ॥ હવે કહુંછુ તાત સાંભળો ॥ વૈકુંઠ ગોલોકનું પ્રમાણ ॥૩૩॥
 કડવું ૨ જી ॥ રાગ મારની ચોપાઈ ॥ શ્રીકૃષ્ણ ઉવાચ ॥ નિશ્ચ હૃદ્ય ભાગે નીર-
 વાણ ॥ વૈકુંઠ નિરાશ્રય છે જાણ ॥ મારી ઇચ્છા થકી નિર્માણ ॥ કહી શકે નંવેદ પ્રમાણ
 ॥૩૪॥ તેથી ઉપર ગોલોક જોઈ ॥ પંચાસતકોટી ચોજન તેહ ॥ ધાર્યમાણ વાયુ નિરવાણ
 પરમાશ્ચર્ય વિચિત્ર જાણ ॥ ॥૩૫॥ અતિ શુંદર રૂપ તે નિત્ય ॥ મારી ઇચ્છા કરી નીર-
 મીત ॥ સત શ્રંગ સૈલજે પાવન ॥ રાશમંડળને પંદ્રાવન ॥૩૬॥ કોટી ચોજનનોછે વિસ્તારના
 નદી વીરજ નિર્મળાકાર ॥ દીર્ઘતા સત ગુણ પ્રમાણ ॥ રત્ન હીરા માણિક્યે નિર્માણ ॥૩૭
 મણી કૌસ્તુભાદીયે સંકીર ॥ રત્નામુલ્ય અચીત મંદીર ॥ મનોહર પ્રાકાર નિર્મીત ॥ ઇ-
 શ્વરીચ્છા વિચિત્ર રચીત ॥૩૮॥ ગોપી ગોપ સમુહ વેસ્ટીત ॥ કામધેનું કલ્પપ્રસાન્વીત ॥
 પારજતીને અસંખ્ય સર ॥ પુષ્પો ઘાન તલ્પ મનોહર ॥૩૯॥ ક્રીડા તાંબુલ જળ વાષીત ॥
 ભોગ રત્ન પ્રદીપ અન્વીત ॥ રાશમંડળે ગોપ શુરૂપ ॥ સતકોટી મંદીર અનુપ ॥૪૦॥
 સુગંધી ચંદનને કસ્તુરી ॥ ધુપ સુરભી રહ્યોછે પુરી ॥ કુંકુમ, માલ્ય, રત્ન દર્પણ ॥ રાધા
 રક્ષે દાસી કોટી ત્રણ ॥૪૧॥ રત્ના ભુષણ રમ્ય સ્વરૂપ ॥ નવચોવનાન્વીત અનુપ ॥
 વર્તુલાકાર ચંદ્ર સમાન ॥ દશચોજન રચીત સ્થાન ॥૪૨॥ ચંદન કુંકુમને કસ્તુરી ॥ ચ-
 ર્યીત મંગળ ઘટ ભુરી ॥ ફલ પલ્લવ દુર્ગા અંકુર ॥ દધીલાજ પુર્ણ મનોહર ॥૪૩॥ કંદલી
 સ્થંભ બહુ વરણ ॥ ૫૮ સુત્ર નીમંધ તોરણ ॥ અમુલ્ય રત્ન રચીત સત ॥ શ્રંગ મ-
 નોહર વીરાજત ॥૪૪॥ કોટી ચોજન ઉર્ધ્વ આકાર ॥ દીર્ઘતા દૈશ ગુણ વીસ્તાર ॥ મનો
 હ્રદાદ અતી કમનીય ॥ કહે વેદ અનીર્વચનીય ॥૪૫॥ મનોહર ગોલોક રચીત ॥ રમ્ય
 હીરા હાર સમન્વીત ॥ તેને વીણે રમ્ય પંદ્રાવન ॥ સુરભી યુક્ત પ્રસન્નચંદન ॥૪૬॥ કલ્પ
 વૃક્ષ કામધેનું રાજે ॥ પરમ પુષ્પો ઘાન વીરાજે ॥ ક્રીડાસર અસંખ્ય સંકીર ॥ રમ્ય
 રહ્યાંછે રતી મંદીર ॥૪૭॥ બહુ રક્ષીત રક્ષા કરણ ॥ રમ્ય અસંખ્ય ગોપીકા ગણ ॥
 ગોલોક ત્યાં ત્રીલક્ષચોજન ॥ અતી ધ્વનીત સંયુક્ત વન ॥૪૮॥ રમ્ય અક્ષય વટ વીરાજે ॥
 સહસ્ર ચોજન ઉર્ધ્વભાજે ॥ વીરજતીર સીતળ જળ ॥ વાયુ મંદ સુગંધ સીતળ ॥૪૯॥ દા-
 શીગણ અસંખ્ય પાવન ॥ કરે તે વીનોદ પ્રંદાવન ॥ સહ રાધીકા ક્રીડા નીર્માણ ॥ મારે
 પ્રાણાધીક છે તે જાણ ॥૫૦॥ રાધા શ્રીદામના શ્રાપે કરી ॥ પ્રસાદાન સુતાં અવતરી ॥
 બ્રહ્માદી દેવને સેવા યોગ્ય ॥ સર્વ મુનીયાને પુજા જોગ્ય ॥૫૧॥ સર્વ ગુણ જ્ઞાન પુર્ણ તાત
 પ્રીયા મમ સદ્રશ્ય સાક્ષાત ॥ પ્રજનાથ એ સર્વ કથીત ॥ ગોલોક શોભા તે યથોચીત
 ॥૫૨॥ કરી શું સાંભળવાછે મન ॥ તમો કહો તે પ્રજરાજન ॥ વલણ ॥ પ્રજરાજન
 કહો તમો તે ॥ જે હોય સાંભળવા ઇચ્છાયરે ॥ ગુલાબમા માનસીંગ કહે ॥ પુર્ણ થયા

ચેરાશીમે અધ્યાયરે ॥૫૪॥ છતી ॥ શ્રીકૃષ્ણ ॥ ભગવાન નંદ સંવાદે બ્રહ્માંડ વર્ણન મ-
ન્તાલો નામ ૮૪ મો અધ્યાય

અધ્યાય ૮૫ મો.

કહ્યું ૧ હું ॥

રાગ ધનાશ્રી

શ્રી નંદ ઉવાચ ॥

લક્ષ અ-

લક્ષ ચારે વર્ણને ॥ તે કહે કારણના કારણ ॥ કર્મ વીપાક કહે પ્રાણીના ॥ જે સુખ
દુઃખ ફળ ધારણ ॥૧૥ શ્રીભગવાન ઉવાચ ॥ અથોચીત લક્ષ અમલ જે
॥ ચારે વર્ણને મુતી પ્રમાણ ॥ સાવધાન થઈ તાત મુણે ॥ સર્વ કહું તે વેદાંત વાણ
॥૨૥ શ્રી ફળ જળકાંસ્ય અપાત્રમાં ॥ નહી પાન થાય વેદવાણ ॥ તાંત્રપાત્રમાં મધગ-
ન્ય સર્વે ॥ તે ઘટવીના મધ પ્રમાણ ॥૩૥ દોમે, દોહને, પાક, પ્રીમણે ॥ ગવ્ય તાંત્રમાં
નહી ફરન ॥ લક્ષ કરતા પ્રીયણે અડકે ॥ તે છે અલક્ષ સર્વ ભ્રજન ॥૪૥ સહ લવણ
દુધ લક્ષણ ॥ ફરે સઘ તે માન્સ પ્રમાણ ॥ અલક્ષ મધુ મીશ્રીત ઘૃત ॥ તૈલ, ગુડ, તથા
શ્રુતીવાણ ॥૫૥ પીતાં રહે જળ તજે પ્રાણ ॥ જપાદી સયને અશુદ્ધાન ॥ સંધ્યા રાત્રી
અયોગ્ય સમયે ॥ લક્ષ ત્યાગ કરે મજાવાન ॥૬૥ યજ્ઞમાં વળી શ્રાવમાં ॥ ન હણવા
કો જનું ગણ ॥ કો દીવસે મુસે નહીં કરવું ॥ કળીયુગે તે માન્સ લક્ષણ ॥૭૥ હાંસા-
ત્મ યજ્ઞ નહીં કરવો ॥ પુનર્વીવાહ તે નહીં જાણ ॥ કળીયુગમાં એ નીશંધછો ॥ અલક્ષ તે
માન્સ નીરવાણ ॥૮૥ કાચુ જે છે લવણને તૈલ ॥ અલક્ષ સદા મુતી પ્રમાણ ॥ લક્ષ
પવીત્ર સર્વને છે તે ॥ શાકમા વન્હી પકવ તે જાણ ॥૯૥ શ્વાન, માંજર, નલ્લે અલક્ષ ॥
પીપીલીકા મીશ્રીત મધુ જાણ ॥ ગવ્ય, ગુ',ને જે કાંઈ વસ્તુ ॥ તાત અલક્ષ મુતી પ્ર-
માણ ॥૧૦૥ પક્ષી લક્ષને કીટ લક્ષ જે ॥ પકવ ફળ સુદ્ધ સુખદાન ॥ કાક લક્ષ તે અ-
લક્ષ સદા ॥ સર્વ વસ્તુ અલક્ષીત પાન ॥૧૧૥ ઘૃત પકવને તૈલ પકવ જે ॥ દુગ્ધ પકવ
શુ' કયુ હોય ॥ બ્રાહ્મણને તે અલક્ષ સદા ॥ અમુચીનું જે અન્નને નોય ॥૧૨૥ લક્ષ
લક્ષ જે કથીત સર્વે ॥ તે સાંભલ્યું તમો વૃજેસ્વર ॥ વીપાક કર્મનો કહું હાવે ॥ વૃજ
નાયક અતી દુસ્કર ॥૧૩૥ વલણ ॥ દુસ્કર કર્મ વીપાક કહે ॥ સુણે
નારાયણ નરરાયરે ॥ ગુલામમા કવી માન કહે ॥ થયો પંચાશીમે અધ્યાયરે ॥૧૪૥
છતીશ્રી ॥ અલ્લ. માહા. શ્રીકૃષ્ણ. ના. ભગવાન નંદ સંવાદે લક્ષાલક્ષ વર્ણન અધ્યાય ૮૫

અધ્યાય ૮૬ મો.

કહ્યું ૧ હું ॥

રાગ વેરાડીની ચોપાઈ ॥

શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥

ચારે વેદ કહ્યા મત ચાર ॥ કમ થકી કહું તે વીસ્તાર ॥ સર્વનું આર છે જે શ્રીહાંત ॥

પીતા આંબજો કહું વૃતાંત ॥૧૧॥ ભોગ વીના નકર્મનો અંત ॥ સતકોટી કલ્પ પરીયંત ॥
 હોય અવસ્ય ભોક્તાવ્ય તેહ ॥૧૨॥ કર્મ કૃત સુભાસુભ જેહ ॥૧૩॥ તીર્થદેવની મહાય ધરે ॥
 કદા માયશ્રિત પુન્ય કરે ॥ દાનયોગ તપ સર્વ થાય ॥ તોપણ ભોગવે કર્મ જાય ॥૧૪॥
 ભોગે સુઠ્ઠી પામે ને મુકાયે ॥ સુકૃતે નહીં દુસ્કૃત જાયે ॥ દુસ્કૃતે નસુકૃત નાસના ॥ યજ્ઞ તપ
 વૃત અનસન્ન ॥૧૫॥ પુરાણ શ્રવણ જપ દાન ॥ ભૂમી મદક્ષિણ તીર્થ સ્નાન ॥ નીયમ
 ગુરુદેવ પુજન ॥ સ્વધર્મને દાન આચરણ ॥૧૬॥ આપે વીમને પુજન કરી ॥ પુર્વ પુન્ય
 તે પામેછે કરી ॥ બીજરૂપ દાન નીરવાણ ॥ ક્ષેત્રરૂપે બ્રાહ્મણ જાણ ॥૧૭॥ અંત પુન્ય
 કરી સુણા તાત ॥ માનવ પામે સ્વર્ગ સાક્ષાત ॥ કર્મે કરી ભોક્ષ થાયે નહીં ॥ મારી
 શેવાથી થાય છે સહી ॥૧૮॥ સુકૃત રૂપ સ્વર્ગ મમાણ ॥ નરક દુસ્કૃતે કરી જાણ ॥ ગૌ
 ઘાતી જેકો બ્રાહ્મણ હોયે ॥ નીચ ચોની પામે જન સોયે ॥૧૯॥ તેને સર્પ ઝેહેરી ભ-
 ક્ષીત ॥ વ્યાધી યુક્ત સુધીત તૃષીત ॥ પછી પશુ થૈ વર્તે ચંડાળ ॥ કોડી વીમ થાય
 ખહુ કાળ ॥૨૦॥ પછે લક્ષ બ્રાહ્મણ ભોજન ॥ કરાવે નીર્વ્યાધી હોયે જન ॥ અંધી અં-
 ધ ક્ષત્રીને છે જાણ ॥ વૈશ્યને તેથી અર્ધ મમાણ ॥૨૧॥ તેથી શુદ્ર અર્ધ પાપ યોગ ॥
 નીરતરે ભોગવી પાપ ભોગ ॥ બ્રાહ્મણને ચતુર્ણુ વ્યાપ ॥ બ્રહ્મઘાતી વીમ નકર્મ પ્રાપ
 ॥૨૨॥ વીટકમી બ્રહ્મઘાતી સોયે ॥ ખહુ કાળે મ્લેચ્છ પછી હોયે ॥ પછે હોયે અંધ વી-
 મજન ॥ પુન્ય કરે તો થાય પાવન ॥૨૩॥ ચતુર્લક્ષ બ્રાહ્મણ ભોજન ॥ કરાવી સુચી
 હોય તે જન ॥ આરે વર્ણમાં વેદ ઉચરે ॥ મહા પાતકી સ્ત્રી હત્યા કરે ॥૨૪॥ કાળ
 સુત્રે પડે નીરવાણ ॥ સ્ત્રીના ભોભ વર્ષ લગી જાણ ॥ કુધા પીડેને કમી ભક્ષીત ॥ પછે
 હોય નર રેગાન્વીત ॥૨૫॥ લક્ષ વીમ કરાવે ભોજન ॥ સર્વે બ્રાહ્મણ જોઈ પાવન
 ॥ દીન પ્રસાદ ઉચીઠ ખાય ॥ સ્વર્ણ દાન કરે સુદ્ધ થાય ॥૨૬॥ વૈશ્ય શુદ્ર અન્યોઅ-
 ન્ય ઘાતી ॥ સમપાપ પ્રાપે બેહુ જાતી ॥ કમીકુંડ પડે વર્ષ સત ॥ કમી ભક્ષીત માહા
 વીપત ॥૨૭॥ હોયે ભ્રમંદાજી તે જંત ॥ પંચાસત વર્ષ પરીયંત ॥ દીન દુર્બળને દુ-
 ખવાન ॥ તીર્થે જઈ કરે અસ્વદાન ॥૨૮॥ તો સુખી થાયછે તે નીર્વાણ ॥ કહું શુદ્ધઘાતી
 વીમ જાણ ॥ સાવીત્રી જપ લક્ષાર્ધ કરે ॥ થઈ પવિત્ર વીમ ઉધરે ॥૨૯॥ આરે વર્ણ
 કુકુટ ઘાતકી ॥ સંકર શ્રાપીત તે પાતકી ॥ ભુક્ત સો વર્ષ રૌર વાકર ॥ પછે હોય તે કુકુટ
 નર ॥ દા ૨૬ સાળ વર્ષ નીરધાર ॥ વીમ ભક્ષીત કુકુટા કમર ॥ ગંગાસ્નાન સ્વર્ણ દાને
 કરી ॥ માણી હોયછે પવિત્ર કરી ॥૩૦॥ આપે વીમને લવણ દાન ॥ વ્યથા મુક્ત હોય
 સુખવાન ॥ આરે વર્ણ જે સર્પ હણીત ॥ મારા ચરણે છે તે ચીન્હીત ॥૩૧॥ બ્રહ્મહ-
 ત્યા પાપ તેને હોય ॥ નરક દુખ પામે છે સોય ॥ અશ્વજન ઘાતી જન જેહ ॥ મુત્ર
 કુંડે જંત હોય તેહ ॥૩૨॥ પછે હસ્તી કે અશ્વ તે હોય ॥ ત્યાર પછે શુદ્ર હોય સોય

॥ માહા કુખી વ્યાધી યુક્ત કાચે ॥ સત પ્રભભોજ્યે મુચી થાચે ॥૨૩॥ સુદ્ર જંતુ વધે
સુદ્ર જંત ॥ હોય સત વર્ષ પરીયંત ॥ હોંસકને હણે તહી દોષ ॥ અહોં સક હણે મળુ
રોષ ॥૨૪॥ વલાણ ॥ રોષ મળુનેા હોંસકપર ॥ અહોંસકને છે સુખદાતરે
॥ અશ્વત્થ ધાતીને દોષ જે તે ॥ તમને કહું સાંભજો તાતરે ॥૨૫॥ ૩૬૬ ૨ જી ॥

રાગ કેદારો ॥

અશ્વત્થધાતી પામે સંતાપજી ॥ પ્રભહત્યા સમ થાય પા-

પજી ॥ યમ સસ્રે છેદે તેનું મુખજી ॥ સત વર્ષ ભોગવે તે કુખજી ॥૨૬॥ ઠાજી ॥
કુખ ભોગી પછે વૃક્ષ થાચે ॥ તે પાપે લક્ષ વર્ષ પરીયંત ॥ પછે સુદ્ર થઈ અવતરે ॥
અંગહીન વ્યાધી યુક્ત જંત ॥૨૭॥ તે ભોગવી પછી વીમ્ર હોય ॥ પ્રણ વ્યાધી થાય તેને
અંગ ॥ પછે મુકાય તે થકી તાત ॥ પાતકી સ્વર્ણ દાન પ્રસંગ ॥૨૮॥ જે મીઠ્યા
સાક્ષી પ્રદાતા જન ॥ કૃતશ્ર વીશ્વાસઘાત કારી ॥ સુદ્ર શ્રાંધાન્ન ભોજી જે જન ॥ મીત્ર
ધાતી વીમ્ર ધન હારી ॥૨૯॥ સુદ્ર સખ દાહી પાક કારી ॥ વૃષભ વાહી પાતકી જન્મ ॥
દેવ નીંદાકારી માહા પાપી ॥ તે હોય કુંભી પાકે પતન્ન ॥૩૦॥ શ્વાન જન્મ સત હોય
પછે ॥ માહા રોગી સુદ્ર તન હોય ॥ મદાક્ષી જવર સંયુક્ત પીડા ॥ સ્વર્ણ દાને મુદ્ધ
હોયે સોયે ॥૩૧॥ ચારે વર્ણમાં જે કરે ચોરી ॥ વળી વીમ્ર વસ્તુ ધનહારી ॥ સહસ્ર
વર્ષ ખંક હોય તેહ ॥ પડે નર્કકુંડ કુખ ભારી ॥૩૨॥ પછે સુદ્રજાતી થાય માણી ॥ કુષ્ઠગ-
હીત હોય છે અંગ ॥ પછે બ્રાહ્મણ કુષ્ઠી યુક્ત તે ॥ મુકાય સ્વર્ણદાન પ્રસંગ ॥૩૩॥ પકવ
અન્ન જે હરણ કરે ॥ તે પશુચોની પામે છે જન ॥ સુદ્ર હોય પછી વીમ્ર રોગી ॥ સ્વર્ણ
દાને મુક્ત હોય તન ॥૩૪॥ કોઈ માત્રવ ક્રોધી તેને ॥ સમ જન્મ ગર્ધભના થાચે ॥
ઠળહી માત્રવ હોય પછે ॥ સમ જન્મ વાયસની કાય ॥૩૫॥ પુંશ્વળી ભોગવે નરક પ્રાપ્ત
॥ આચારહીન યવન થાય ॥ હંકારી વર્ણહીન હોય ॥ વેદ નીંદે ખધીર થઈ જાય ॥૩૬॥
જીકુ બોલે તે મુક હોય ॥ કુવાક્યથી પામે દંત કુખ ॥ સત્ય મુકે, જીવહા હીન થાય ॥
પુસ્તક ચોર નહીં પામે મુખ ॥૩૭॥ મુખ ન પામે સાંભજો તમો ॥ છે પરમ કથા પ્રજ-
રાક્ષ ॥ ગુલાખખા શુભ્રો માન કરે ॥ થયો પુર્ણ છાસીમો અધ્યાયરે ॥૩૮॥
ઈતી શ્રી ॥ ઈ. ॥

અધ્યાય ૮૭ મો.

૩૬૬ ૧ હું ॥

રાગ મારની ચોપાઈ ॥

શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥

ફરી કહુંકું કર્મ વીખ્યાત ॥ થઈ સાવધાન શુભ્રો તાત ॥ દાન આપીને પાકું જો ગ્રહે ॥
ચેત્તચોની પામે કુખ સહે ॥૧॥ વાક્ય દાન કરી નહીં આપે ॥ પામે નરક માણી તે
પાપે ॥ એકાકી મીષ્ટ ભક્ષણ કરે ॥ કાળમુને માણીપર વરે ॥૨॥ મેત થઈ ભ્રમર તે

થાય ॥ મસકને મધુ મક્ષીકાયે ॥ સુદ્ર થઇ પછે દીજ હોયે ॥ તૈલ ચાર તૈલ કીટ
 સોયે ॥ ૩૧ ॥ રક્તવસ્ત્ર કરે જે હરણ ॥ રક્ત કીટ દેહ ધરે જન ॥ પીત કૃષ્ણ શુક્લ વસ્ત્ર
 હારી ॥ સુદ્ર હોયે સદા અના ચારી ॥ ૪૧ ॥ જન અસુધ સંધ્યા આચરે ॥ વેદ વેદાંગ
 નીદા જે કરે ॥ સ્વર્ગ માર્ગ તે વીરુદ્ધકારી ॥ પડે કુંભીપાક દુષ્પ ભારી ॥ ૫૧ ॥ બ્રહ્મલોચન
 તીર્થ સ્નાન દાન ॥ વીમ પ્રેમે પુજે ભગવાન ॥ ચીરકાળ સ્વર્ગ સ્થીત સોયે ॥ ભરત-
 ખંડ ભુપતી હોયે ॥ ૬૧ ॥ કરે બ્રાહ્મણ તીર્થ પાવન ॥ જીવન-મુક્ત જે વૈભવ જન ॥ બ્રાહ્મણ
 એકાદશી વીહીન ॥ માહા પાતકી હોય તે દીનાજા ભક્ષ દીગુણ આપે તે દામ ॥ પાપ
 મુક્ત હોયે સુખવાન ॥ કરે જન્માષ્ટમીચે ભોજન ॥ કોઇ અધમ માત્રવ જનાટા ॥ ત્રી-
 લોક્ય જનીત પાપ જેહ ॥ તેનો ભોક્તા હોય પ્રાણી તેહ ॥ સર્વ નરક ભોગ તે કરે ॥
 પછે ચાંડાળનો દેહ ધરે ॥ ૮૧ ॥ એ પ્રકાર શીવરાત્રી જાણ ॥ રામનવમી દીને નીરવાણ ॥
 મારો મહોત્સવ સમાચરે ॥ મમ નામ સંકીર્તન કરે ॥ ૧૦૧ ॥ ચોરે પ્રતીમા દેવની જેહ
 સમ જન્મ અંધ હોય તેહ ॥ વ્યાધી યુક્ત દરીદ્રી તે હોયા ॥ અતી કુંરૂપ બધીર સોય ॥ ૧૧૧ ॥
 બ્રાહ્મણને જે આવતાં જોઇ ॥ ઉડી આદર ન કરે સોઇ ॥ તેજ હીન હોયે સદા જંત ॥
 સઘ સમ જન્મ પરીચંત ॥ ૧૨૧ ॥ શીવદેશી તે દુર્મલ હોયે ॥ સમજન્મ લગી જન સોચો ॥
 પીત્ર દેવાચંન તજે જેહ ॥ જ્ઞાનહીન હોય નર તેહ ॥ ૧૩૧ ॥ પલણ ॥ તે જંત ધાર
 નર્કે પડે ॥ જન્મ સમ લગી પ્રજ ભુપરે ॥ રૌરવ ભોગવી પછે પ્રાણી ॥ ધરે ત્રીજન્મ
 કાક સ્વરૂપરે ॥ ૧૪૧ ॥ કડકું ર જી ॥ રાગ રામચ્રી ॥ શ્રીભગવાન ઉવાચ ॥
 પછે ત્રીજન્મ ઔગાળ જાણીજી ॥ તીર્થે સખ ભુક્તા હોયે પ્રાણીજી ॥ નહી નીત્ય કરે
 સુરોચંનજી ॥ જ્ઞાન દુર્ભેજ દાંભીક જનજી ॥ ૧૫૧ ॥ ઢાળ ॥ દાંભીક જન ન ગુરૂ
 પુજે ॥ ભક્તીચે ન કરાવે ભોજન ॥ માહા પાતકી તે હોય દુષ્પી ॥ દેવ ગુરૂ દ્રોહી જે
 જન્મ ॥ ૧૬૧ ॥ કન્યા વીક્રય કરે માત્રવ ॥ ચારે વર્ણમાં જે નારી નર ॥ તામીશ્ર નર્કે તે
 સઘ જાયે ॥ યાવતં ચંદ્રને દીવાકર ॥ ૧૭૧ ॥ મીથ્યા કળંક વક્તા જે પ્રાણી ॥ ને દેવ બ્રા-
 હ્મણ નીદાકારી ॥ તે હોય સ્વાર્ણકાર પછે તે ॥ સમ જન્મ રજક દેહ ધારી ॥ ૧૮૧ ॥ સાસ્ર
 જ્ઞાતા દૈવ યોગે પ્રાણી ॥ તે લોભે મીથ્યા ભાષણ કરી ॥ પ્રજનાથ નીશ્ચય તે થાયે ॥
 સમ જન્મ વાનર દેહ ધારી ॥ ૧૯૧ ॥ અનેક જન્મ તપે કરીને ॥ ભરતખંડે બ્રાહ્મણ હોય
 અધર્મી અનાચારી દુષ્ટ જન ॥ તપના પ્રભાવથકી સોય ॥ ૨૦૧ ॥ નદી વીષે જેમ ગંગાછેને
 તીર્થ વીષે પુષ્કર તે જેમ ॥ પુરી વીષે જેમ કાશી છેને ॥ જ્ઞાની વીષે શંકર છે તેમા ॥ ૨૧૧ ॥
 સાસ્ર વીશે જેમ નીગમછે ॥ વૃક્ષ વીષે અશ્વત્થ પ્રમાણ ॥ તપ વીષે જેમ પુલ્લ મારી ॥
 વૃત વીષે અનસૂત્ર જાણ ॥ ૨૨૧ ॥ તેમ જાતી વીષે છે બ્રાહ્મણ ॥ વર્ણ શ્રેષ્ઠ પાપ નસા-
 વન ॥ વીમ ચરણ વીષે રહે છે ॥ સર્વ તીર્થ ને વૃત પાવન ॥ ૨૩૧ ॥ વીમ પાદરજ પવીત્ર

છે ॥ પાપ વ્યાધી નાસક પ્રમાણ ॥ તેનું સુલ આસીશ વાક્ય તે ॥ સર્વને કલ્યાણ કરતા જાણુ ॥૨૪॥ એ તમને તાત કહ્યું સર્વે ॥ કર્મ વીપાક સર્વ પ્રકાર ॥ જે સાંભળ્યું ને જ્ઞાન જેહેકું ॥ મે તેવો સંભગાવ્યો વીસ્તાર ॥૨૫॥ ગોકુળ જઈ સ્વણ રજત ॥ અન્ન વસ્ત્ર તાંબુળનું દાન ॥ મારી પ્રીતી અર્થે દ્વીજ ખંદીને ॥ આપો કરી ખહુ સન્માન ॥૨૬॥ વલણ ॥ સન્માન સહ દાન દેજો ॥ કૃષ્ણ વાક્ય નારાયણરાયરે ॥ ગુલાખખા કવી માન કહે ॥ થયો પુર્ણ સત્યાસીમા અધ્યાયરે ॥૨૭॥ ઇતીશ્રી ॥

અધ્યાય ૮૮ મો

કંડવું ૧ લું ॥ રાગ વેન્દીની ચોપાઈ ॥ નંદ ઉવાચ ॥ કેદાર કન્યા કોણ ભગવંત ॥ કહે કોણ કેદાર રાજંત ॥ જેને પંક્ષે જન્મ તેનું હોય ॥ મને કહેવા ચોગ તમો સોય ॥૧॥ શ્રીભગવાન ઉવાચ ॥ પુર્વઆદી બ્રહ્માપુત્ર જેહા મનુશ્ચર્યલુ નામ છે તેહ ॥ તેની સ્ત્રી સત રૂપા જે ધન્ન ॥ તેને પ્રીયવ્રત, આદી તન્ન ॥૨॥ ખીજો ઉતાંત પાદ, રાજન ॥ તેનો ધ્રુવ, માહા હરીજન ॥ તેનો સાવર્ણી, નામનો તન ॥ તેનો કેદાર, પુત્ર પાવન ॥૩॥ સમદ્વીપ પત્ની તે શ્રીમાન ॥ કેદાર વૈષ્ણવ સુખદાન ॥ રહે તેના રક્ષણ નીમીત્ત ॥ સભા વીંધે સુદર્શન નીત્યા ॥૪॥ ગૌલક્ષ સુવર્ણ શ્રીગકારી ॥ ખુરી રજત વસ્ત્રાણી ધારી ॥ દીધે ખીજ નવલક્ષ વરા ॥ સર્વ સંખ્યાન્વીત વસુંધરા ॥૫॥ મુક્તામાણીક્ય હીરા સુરતી ॥ મણી રત્ન અસ્વ લક્ષ હરતી ॥ રૌપ્ય પ્રવાળને મીષ્ટ ધાન ॥ આપે નીત્ય દ્વીજ ખંદી દાન ॥ સત લક્ષ તે બ્રાહ્મણ જન ॥ નીત્ય પ્રત્યે કરાવે ભોજન ॥ જળભોજન પાત્ર અનુપ ॥ પ્રેમે આપે સુવર્ણનાં લુપ ॥૬॥ સુવર્ણનાં યજ્ઞ ઉપવીત ॥ આસન સુવર્ણ રત્નાન્વીત ॥ વસ્ત્ર રત્નજડીત સુખીત ॥ આપે બ્રાહ્મણને તે સુદીત ॥૭॥ માતથી થાયે શંધ્યાનો અંત ॥ વીમ ભોજન ત્યાં પરીઅંત ॥ દુખી ભીક્ષુક યાચે સખીત ॥ ધનદાન આપે થયો ચીત્ત ॥૮॥ મનવાંછીત આપે પ્રમાણ ॥ નૃપ વૈષ્ણવ છત્રેન્દ્રી જાણ ॥ સર્વને દર્શન ઘોઘ્ય જેહા ॥ દીવા નીશી જપે મને તેહ ॥૯॥ ચાર ચોજન નો અધીકાર ॥ નૃપ પ્રમાણ શાસ્ત્ર ઉચાર ॥ તેથી સત ગુણો નૃપ જેહ ॥ મંડલશ્વર કહીચે તેહ ॥૧૦॥ તેથી દસ ગુણો રાજા હોય ॥ પરી કીર્તીત રાજેન્દ્ર સોય ॥ પંચલક્ષ રાજેન્દ્ર છેદીન ॥ તે કેદાર સભામાં આધીન ॥૧૧॥ રત્નમાણીક્ય મુક્તા અમુલ્ય ॥ ગજ અસ્વને હીરા અમુલ્ય ॥ આપે કેદાર લુપને કર ॥ રહે સદા હુકમ તત્પર ॥૧૨॥ તેને ત્યાં કમળા કળા કરી ॥ યજ્ઞ કુંડ થકી અવતરી ॥ રત્નલુપણ લુપીત તન ॥ શ્રેષ્ઠ કામીની પત્રલોચન ॥૧૩॥ કન્યા પામી માહારાજ મન્ન ॥ થયા અત્યંત પોતે પ્રસન્ન ॥ નૃપ ભકતીયે હરી સમરી ॥ નીજ વત્સનીને અર્પણ કરી ॥૧૪॥ માત તાતની આજ્ઞા તે લઈ ॥ તપાર્થ યમુના ત્રટે ગઈ ॥ તેણે કહ્યું ત્યાં તપ પાવન ॥ તે થકી વન તે વૃંદાવન ॥૧૫॥ મને પામવા તપને ધ્યાન ॥

તેને આપ્યું બ્રહ્માવરદાન ॥ તુંતો કૃષ્ણને પામશે સહી ॥ ઇચ્છીત વાણી બ્રહ્માએ કહી ॥
 ૧૭૧ ॥ એક સમય તે માહા મતી ॥ નદી તીરે આનંદીત સતી ॥ પુષ્પસૈયા કુંડુંછે મયંન ॥
 રત્નાભુષણ ભૂષીત તંન ॥ ૧૮૧ ॥ પરીક્ષા અર્થે ધર્મ સ્વરૂપ ॥ આવ્યા જ્યાં સાધવી છે
 અનુપ ॥ દીડા કન્યાએ એકાંત સ્થાન ॥ શ્રેષ્ઠ રૂપ પુરૂષ યુવાન ॥ ૧૯૧ ॥ ચંદનાંગને ભુ-
 ષણ ધારી ॥ માહા રમ્ય મનોહર કારી ॥ વયકુમાર છે સુખાકર ॥ કામ કાન્તી પીતાં-
 ખર ધર ॥ ૨૦૧ ॥ શોભે સરદયંદ્ર વદન ॥ સરદ પદ્મ રાજે લોચન ॥ દેખી ઉઠી ગઈ સ-
 ત્રીધાન ॥ કરી પુજા કરી સનમાન ॥ ૨૧૧ ॥ કંદમુળ આપ્યાં છે મુદીત ॥ પ્રેમે આપ્યું જળી
 સુવાશીત ॥ કર્યા પ્રણામ તે ભકતી પર ॥ ગ્રહી પુજા મુદીત સાદર ॥ ૨૨૨ ॥ તેની પ્રત્યે
 બોલ્યા છે વચન ॥ વીમ રૂપ પોતે જનાર્દન ॥ ધર્મ ઉવાચ ॥ કોંની કન્યા
 તું કોણ છે નામ ॥ કેમ રહી એકાંતે સુકામ ॥ કોણ હેતુ રહી તપાચરી ॥ શું વાંચીત
 છે વદ સુંદરી ॥ ૨૩૧ ॥ વર માગ તું હોશે કલ્યાણ ॥ જે મન ઇચ્છા હોય તે જાણ ॥
 વૃદ્ધા ઉવાચ ॥ યજ્ઞ કન્યા કેદાર પોષીત ॥ વૃંદાનામ વૃંદાવન સ્થીત ॥ તપ કરું એકાં-
 તમાં રહી ॥ હરી સંવામી ઇચ્છા મન સહી ॥ ૨૪૧ ॥ વલણ ॥ મન ઇચ્છા
 હરી પતી હોય ॥ આપી શકે આપ વરદાનરે ॥ અસમર્થ હોતો જાઓ તમે ॥ વાતે
 સુંદળ વીમ રાજનરે ॥ ૨૫૧ ॥ કલ્પું ર જી ॥ રાગ કેદારે ॥ ધર્મ ઉવાચ ॥
 અવીતર્ક્ય નીરીહ નીર્વાણજી ॥ ભક્તાનુગ્રહ વીગ્રહ જાણજી ॥ પરમાત્મા પ્રભુ પરાપા-
 રજી ॥ નીરુણ ઇશ્વર નીરાકારજી ॥ ૨૬૧ ॥ ઢાલ ॥ નીરાકાર તું પતી ઇચ્છે
 છે ॥ હરી નીર્વાંશી વૈકુંઠપતી ॥ ચતુર્ભુજને બે છે ભારીયા ॥ લંકામી અને વળી સરસ્વતી
 ॥ ૨૭૧ ॥ ગૌલોક પીશે દ્વીભુજ પ્રભુ ॥ પરીપુર્ણ કીશોર સ્વરૂપ ॥ તેની ભાર્યા છે રાધીકા
 પોતે ॥ માહાલક્ષ્મી પરાત્પર રૂપ ॥ ૨૮૧ ॥ બ્રહ્મ રૂપ પરમાત્મા ઇશ ॥ ભજે સદા તે સ્યામ-
 મુદર ॥ કોટી કર્પ્પ શ્લોભા નીંદીત કલેવર માહામનોહર ॥ ૨૯૧ ॥ રત્નાભરણ નીત્યવીગ્રહ ॥
 પોતે સર્વ સંપદ દાતાંરે ॥ પીત વસ્ત્ર ચોગી હરે સ્થીત ॥ શ્રીકૃષ્ણ નેત્ર કમળાકાર ॥ ૩૦૧ ॥
 દ્વીરૂપ દ્વીભુજ ચતુર્ભુજ ॥ વૈકુંઠ ગૌલોકમાં નીવાસ ॥ જેના નીમીશ માત્રમાં હોય ॥ વૃંદા
 કમળોદ્ભવનો નાશ ॥ ૩૧૧ ॥ પચીસ સહસ્ર યુગે હોયે ॥ ઇંદ્ર પતન વેદ પ્રમાણ ॥ ચોદ
 ઇંદ્ર નાશ હોય ત્યારે ॥ એક દીવસ બ્રહ્માનો જાણ ॥ ૩૨૧ ॥ એ વીધે સત વર્ષ આયુશ ॥
 તાંહાં લગી સદા સુખ દાન ॥ તે બ્રહ્માને સનકાદીરૂપી ॥ શેવે કોટી કળા ભગવાન ॥ ૩૩૧ ॥
 સહસ્ર વક્ત્ર શેષ શેવે છે ॥ સદા જપે દીવસને રાત ॥ ભકતીએ સતકોટી કલ્પતો ॥ દુરા
 રાધ્ય નસાધ્ય તે તાત ॥ ૩૪૧ ॥ બ્રહ્મા બ્રહ્મ સ્વરૂપ ભજે છે ॥ જન્મોજન્મ ચતુર્ભુજે જાણ ॥
 નીરંતર સ્તુતિ કરે હરી ॥ નીત્ય સનાતન નીરવાણ ॥ ૩૫૧ ॥ જેને વદને વાગ્દેવી રહે ॥ વેદ
 પીતા વીંધી અવીધાન ॥ સર્વ જલ રૂપ દાતા પોતે ॥ તો ત સાધ્ય હોય ભગવાન ॥ ૩૬૧ ॥

કાળાંતક વીશ્વ સંહરતા ॥ કર્તા જગત કળાશ્વરૂપ ॥ પંચવક્ત્રે સ્તુતી કરે મદ ॥ ચોતે
 શંકર રૂપ અનુપ ॥ ૨૭ ॥ પરમ પ્રીયતે પ્રભુજીને ॥ પ્રંદા તેથી અન્ય નહી ॥ કોય સર્વ શક્તી
 સ્વરૂપજે કુર્મા ॥ મુળ પ્રકૃતિ ઇશ્વરીસાથ ॥ ૨૮ ॥ બ્રહ્મસ્વરૂપજે નારાયણી ॥ એ માયા વૈષ્ણવી
 સનાતની ॥ જેની માયાએ જગત બાંતી ॥ વીષે બમે સ્વભ્રમ નાસની ॥ ૨૯ ॥ તે ભક્તીએ
 સ્તુતી કરે પ્રંદા ॥ નીસીવાસર કૃષ્ણાનુ જાણ ॥ સ્વશક્તી ભક્તીએ ગજનન ॥ સડાનન
 સ્તવે નીરવાણ ॥ ૩૦ ॥ જેનાં ધ્યાને કરી ગણિશ્વર ॥ સર્વાદી પુજા પ્રાપ્ત માહેશ ॥ ભગ-
 વાન સર્વ દેવેશ્વર ॥ જ્ઞાનીના ગુરુ ગુરુ વીશ્વેસ ॥ ૩૧ ॥ સીદ્ધેશ્વર દેવેશ્વર ચોર્ગીદ્રમાં ॥ નવી-
 દાન ગણિશ આધીક્ય ॥ વીદાન ગણિશ મુરારી ॥ સ્તવને સરસ્વતી અસક્ય ॥ ૩૨ ॥
 દીવા નીસી જેના પાદ પદ્મ ॥ ભક્તીએ પદ્મા સેવનકારી ॥ કૃપા કટાક્ષે જગત સર્વે ॥ પ-
 રીપુર્ણ કલ્યાણ સુધારી ॥ ૩૩ ॥ જેના ભયે તે વાયુ વહેછે ॥ જેના ભયથી સુર્ય તપંત ॥ જેના
 ભયે ઇંદ્ર વૃષ્ટી કરે ॥ જંતુ વીષે તે મૃત્યુ ચરંતા ॥ ૩૪ ॥ જેની સેવાએ કરી પૃથ્વી ॥ તે બ્ર-
 હ્માંડ રહે શીર ધરી ॥ મમુદ્ર નીશ્વજ સૈલ સર્વે ॥ પ્રભુના ભયથી શુંદરો ॥ ૩૫ ॥ જગત
 પવિત્ર ગંગા દેવી ॥ જેના પાદપદ્મ સેવા કરી ॥ તુલશી પાવન સ્માર્ણ માત્રે ॥ દીધપા-
 જને બ્રહ્મ ભય ધારી ॥ ૩૬ ॥ સર્વ બ્રહ્માંડ વીશે બ્રહ્માદી ॥ વીળુ સીવ સુરમુની શેષ ॥
 કોઈ કળા કોઈ અંસ રૂપા ॥ કૃષ્ણાનુ કળાંસા કો પ્રજેસ ॥ ૩૭ ॥ કલ્યાણી કૃષ્ણ પતી
 તું ઇચ્છે ॥ પ્રકૃતીપર પરમેશ્વર ॥ ગોલોકે તે રાધીકાને સાધ્ય ॥ નહીં અન્ય સાધ્ય સુ-
 ખાકર ॥ ૩૮ ॥ મને ભજની તું માહાભાગ ॥ પરમ નૃપેશ જીય જાણ ॥ જીવંત દેવ દૈત્ય
 થઈ હું ॥ ભોગ ત્રેલોક્ય સુખ નીરવાણ ॥ ૩૯ ॥ સમ સાગર પાર કાન્યની ॥ દેવ ક્રીડાર્થ
 વીધી નીર્મીત ॥ ચાલ તાંહાં રમ મારી સાથે ॥ શીવ પ્રીય વન છે પુષ્પીત ॥ ૪૦ ॥
 ચાલ સ્વર્ણ મહિ લંકાછે જાં ॥ ત્યાં રમ મમ સહ સુખીત ॥ મેરુ ગન્ધર વાપી ક્ષીરોદા
 નંદક ભદ્ર માહા પુષ્પીત ॥ ૪૧ ॥ સત્ય લોક બ્રહ્મ લોકે રમ ॥ સર્વે સ્થાનછે મનોહર મ
 મજયગીરી નીજગીરીયે ॥ સુગંધી વાયુ ચંદનાગર ॥ ૪૨ ॥ રત્નદ્વીપ મણીદ્વીપ રમ્ય ॥
 ચંદ્ર સરોવરે સુખ લહ ॥ કલ્યાણી તવ ઇચ્છા હોય ત્યાં ॥ પ્રીતે રમ રામા મારી સહ
 ॥ ૪૩ ॥ એમ કહીને સંભોગ ઇચ્છી ॥ છગ કરીને તે પ્રત્યે જાયે ॥ સહજે ધર્મે પરીક્ષા
 અર્થે ॥ સતી બાધ કરે તેને ત્યાંયે ॥ ૪૪ ॥ નૃપ સુતા બોલી કોપ કરી ॥ વક્ત્ર લોચન
 ક્રોધીત જાણ ॥ હીત સત્ય તે વેદ અન્વીતા ॥ ધર્મ અર્થ યશસ્કર વાણ ॥ ૪૫ ॥ વલણ ॥
 વાણ યસસ્કર વદે પ્રંદા ॥ સુણો નારાયણ નરરાયરે ॥ રાધાકૃષ્ણ કૃપાથી માન કહે
 થયો પુણ્ય અઘ્યાસીમા અધ્યાયરે ॥ ૪૬ ॥ ઇતી ॥ બ્રહ્મ ॥ શ્રીકૃષ્ણ ॥ નારાયણ ॥ ભગ-
 વાન ॥ પ્રંદા ધર્મ સંવાદે ॥ પ્રસ્તાવો નામ ॥ ૪૭ ॥ એ અધ્યાય સંપૂર્ણ ॥

અધ્યાય ૮૯ મો.

કડવું ૨ હું ॥

ભાગ મારની ચોપાઈ ॥

શ્રી કૃષ્ણઉવાચ ॥

વર સ્ત્રીની ભોગ ઇચ્છા ધારી ॥ પરીક્ષાર્થ વચન ઉચારી ॥ ધર્મના ત્યાં સાંભળી વચન
 ॥ તે પ્રત્યે બોલ્યાં પ્રંદા પાવન ॥૧॥ પ્રંદા ઉવાચ ॥ શ્રેષ્ઠ રૂપ વીમ તપ
 મુળ ॥ પરસ્ત્રીનો ભોગ દુષ્પ મુળ ॥ ભોગ ઇચ્છા અધર્મીને હોયે ॥ વીમ દુષ્ટ અકલ્યા-
 ની સોયે ॥૨॥ પતીપ્રતાનું ખળે ગવન ॥ તે સમુળ વીનખ્યતી જન ॥ સતીગામી બ્રહ્મ
 હત્યા સત ॥ પામે કુંભીપાકે તે પચત ॥૩॥ ક્ષણ મુખને દુષ્પ અનંત ॥ તે ન ઇચ્છતી
 ધર્મીષ્ટ સંત ॥ ગરુષ બ્રહ્મણ જ્ઞાન દુર્મળ ॥ તું તપસ્વી નોથા સહમળ ॥૪॥ દીપ શી-
 ખા દેખી કીટ મેરે ॥ મરુષ સ્વાદે દેહ પરહરે ॥ વીસયુક્ત ભોજન અજ્ઞાન ॥ ભક્ષી સઘ
 મરે કુધાવાન ॥૫॥ વીષ કુંભપર મુઘાધર ॥ તેમ સ્ત્રી મુખછે મનોહર ॥ નાસખીજ લંપ-
 ટ મોહન ॥ રૂધીર માન્સ મય દેસ્તન ॥૬॥ ધર્મ નાસખીજ કામ સ્થળ ॥ ભગ નર્કકુંડ
 મુત્ર મળ ॥ યમકુંડ હેતુ ગંધદાર ॥ આવે મેટ્રી પાપચોની નાર ॥૭॥ પરસ્ત્રી ભોગ નર્ક
 તું માન ॥ ગ્રહવા ઇચ્છે મને અજ્ઞાન ॥ દેવ બ્રહ્મણને લોકપાળ ॥ સૌને ધર્મ રક્ષે
 સર્વ કાળ ॥૮॥ કર્મ સાક્ષી હરી સર્વ વીત ॥ દંડ કરતા તે યમ સ્થાપીત ॥ કૃષ્ણ
 સર્વાત્મા જ્ઞાન સ્વરૂપ ॥ ॥ મહેસ્વર દુર્ગા બુદ્ધીરૂપ ॥૯॥ મન બ્રહ્મા ઇંદ્રીસુર કહે ॥
 દીજ પ્રાણી વીધે સાક્ષી રહે ॥ કેમ ગુમને રહે એકાંત ॥ જ્ઞાનહીન બ્રહ્મણ અસાંત
 ॥૧૦॥ જ તું ભદ્ર હોમે સતવાણ ॥ છે અવધ્ય જાતી દીજ જાણ ॥ ભસ્મ કરવા સમ-
 થું હું સહી ॥ નહીં કરું જ તું જ્ઞાન ગ્રહી ॥૧૧॥ હું તપ કરું સોયુગ વીતા ॥ નશી
 જોત્ર ન માતા ન પીતા ॥ સર્વ અંતરાત્મા ભગવાન ॥ મને કૃષ્ણ રક્ષે મુખદાન ॥૧૨॥
 કૃષ્ણ સ્થાપીત ધર્મ સકળ ॥ મને રાખે સદા જળ સ્થળ ॥ રવી ચંદ્ર વાયુ હુતાસન ॥
 બ્રહ્મા સંભુતે દુર્ગા પાવન ॥૧૩॥ મારું રક્ષણ કરેછે સદા ॥ કૃષ્ણ આજ્ઞાધીન એ સ-
 વંદા ॥ જેણે ઉજવળ હંસ કરીત ॥ જેણે રચીત મુક હરીત ॥૧૪॥ મથુર ચીત્રીત
 જેણે જાણ ॥ મારી રક્ષા કરે તે નીર્વાણ ॥ હું માતા મને તજ કુમતી ॥ યથા મુખ
 વત્સ કરગતી ॥૧૫॥ એમ કહી રહી મોન્ય કરી ॥ ધરાવત ધીર્ય મન ધરી ॥ નહીં
 માન્યુ આવ્યા ભોગ કાજ ॥ તેણે ક્રોધી શ્રાધ્યે દીજરાજ ॥૧૬॥ ક્ષય થા તું પાપી દુ-
 રાચારી ॥ ક્ષય ક્ષય ત્રીવાક્ય ઉચારી ॥ ફરી શ્રાપ વાકરે વીચારી ॥ મુર્યે સમજાવીને
 નીવારી ॥૧૭॥ એટલામાં આવ્યા તેણે સ્થાન ॥ જગદીશ્વર ત્રાસીતવાન ॥ બ્રહ્મા
 વીંબુ અનાદી શંકર ॥ ધર્મ દેખી રાય! મુરેશ્વર ॥૧૮॥ જ્ઞાનહીન તતક પ્રમાણ ॥ સતી
 કોપાક્ષીએ દગ્ધ જાણ ॥ ક્ષય પામ્યા ધર્મ તેણે કાળ ॥ દેખી બોલ્યા શ્રી હરી દયાળ
 ॥૧૯॥ શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥ ક્ષમા કર કોપપર હરી ॥ મોરા ભક્તને

કંડણા કરી ॥ પ્રંદા જવાડ ભકત તું મારો ॥ રાખ ધર્મ પતીવ્રતા તારો ॥૨૦॥
 બ્રહ્મા ઉવાચ ॥ વીધ્વંસ બ્રહ્માંડે સર્વ થાયે ॥ વીના ધર્મ તે હોયે અન્યાયે ॥ કં-
 પીત સુર્ય ચંદ્રને સેષ ॥ વસુંધરા કંપીત વીસેષ ॥૨૧॥ માહાદેવ ઉવાચ ॥
 ધર્મ વીના સર્વ વીશ્વનાસ ॥ ધર્મ વડે જગત પ્રકાશ ॥ સતી જવાડ જગ હેતું જાણુ ॥
 સુંદરી તવ હોસે કલ્યાણુ ॥૨૨॥ સુર્ય ઉવાચ ॥ વર માગ ભદ્ર થશે સોયે ॥
 તારે મનવાન્છી તજે હોયે ॥ ધર્મ જવાડ તું માહા મતી ॥ રાખ સૃષ્ટી પતીવ્રતા સતી
 ॥૨૩॥ અનંત ઉવાચ ॥ વલણુ ॥ સતી ધર્માર્થ કરે તપ તું ॥
 કેમ હજી ધર્મ નીરવાણુરે ॥ જવાડ ધર્મને ભદ્ર થશે ॥ સર્વ ધર્મ હોસે તવ જાણુરે ॥૨૪॥
 કંડવું ૨ જી ॥ રાગ રામશ્રી ॥ ચંદ્ર ઉવાચ ॥ દ્વીજ સ્વરૂપ ધર્મ
 ધરીને ॥ તવ પરીક્ષાર્થે આવ્યા એહ ॥ બ્રહ્માની પ્રેરણાયે કરીને ॥ નીર્દોષ તું કેમ
 હજી તેહ ॥૨૫॥ મહેદ્ર ઉવાચ ॥ તપે કરીને પામેછે ધર્મ ॥ ધર્મથી સર્વ
 ને ફળ થાય ॥ તપતું ફળ તે કેમ હોયે ॥ જ્યારે ધર્મક્ષય મુખદાય ॥૨૬॥ વર-
 ણુ ઉવાચ ॥ ધર્મ જવાડ ધર્મીષ્ઠ સતી ॥ ધર્મ રાખ સનાતન રૂપ ॥ કર્મીના સર્વ
 કર્મ નીષ્ફળ ॥ વીના ધર્મ ધર્મીક સ્વરૂપ ॥૨૭॥ પવન ઉવાચ ॥ વી-
 શ્વ પરમપ્રીય કર તું ॥ ધર્મ જવાડની સુભ કરી ॥ ધર્મ વીનાસે તારા તપનો ॥ ધર્મ
 સર્વ જશે જીવ ધારી ॥૨૮॥ બહની ઉવાચ ॥ સ્વધર્મ ઉપાર્જન હારણુ ॥
 આવી તીર્થે તું સુ વ્રતધરી ॥ અજ્ઞાત તે ધર્મ વીના શીત ॥ ફરી જવાડ ધર્મ સુંદરી
 ॥૨૯॥ યમ ઉવાચ ॥ કર્મી વેદ ધર્મ વર્તી તેને ॥ હું વીશ્વ વીધે ધર્માનું
 સાર ॥ ધર્મ જવાડની ધર્મી પ્રંદા ॥ તે થકી છઠી ફળ દાતાર ॥૩૦॥ દેવના વચન
 સાંભળીને ॥ ઉડી તે સતી મન મસન્ન ॥ પ્રણામ કરી સુરેસ પ્રત્યે ॥ બોલી તપસ્વી
 સુભ વચન ॥૩૧॥ પ્રંદા ઉવાચ ॥ સાંભળો દેવમે નહીં જાણું ॥ ધર્મ
 બ્રહ્મણું રૂપધારી ॥ ક્ષય ક્યો મેં કોપ થકી એ ॥ આવ્યો છે મારી પરીક્ષા કરી
 ॥૩૨॥ જવાડુ હું ધર્મને નીશ્ચય ॥ તમારા પ્રસાદથી વીશ્વેસ ॥ એમ કહી પતીવ્રતા પ્રંદા
 ॥ બોલી પરમ વાક્ય પ્રજ્ઞેશ ॥૩૩॥ મારા તપ સત્ય હોય સાચાં ॥ તો થાયો ચૈતન્ય
 દ્વીજરૂપ ॥ વીંનુ પુજા દેવયજ્ઞ સાચાં ॥ તો થાયો ચૈતન્ય દ્વીજ ભુપ ॥૩૪॥ એમ કહી
 પ્રંદા ધર્મ દેખી ॥ કળા રૂપનેષ્ટ રૂદ્ર ॥ હેવે આવી મુર્તી ધર્મ ભાર્યા ॥ વીંનુને
 નમી બોલી વચન ॥૩૫॥ મુર્તી ઉવાચ ॥ હે નાથ કરૂણા સીંધુ તમે ॥
 દીન ખંધુ કૃપા કરો શ્રામી ॥ મારા કાન્તને સીંધે જવાડો ॥ જગન્નાથ મલુ ખડુ નામી
 ॥૩૬॥ પતીહીન સ્ત્રી પાપી ભવમે ॥ જેમ ચસુહીન મુખાકાર ॥ પ્રાણહીન દેહ તેમ
 સ્ત્રી છે ॥ સાત પીતાદી નીમ દાતાર ॥૩૭॥ સર્વ મદાતા પતી છે પોતે ॥ કહી મુર્તીચ

કથું રૂદન ॥ પ્રંદા પ્રતે સર્વોત્તમા યોદ્યા ॥ પ્રકૃતિપર શ્રી ભગવન ॥૩૮॥ શ્રી ભ-
ગવાન ઉવાચ ॥ તું આયુશ તપે કરી પામી ॥ બ્રહ્માના આવીરદ્વાં પ્રમાણ ॥
તે ધર્મને આપી કરી તું જ ॥ ગૌલોક વીધે સુખ નીરવાણ ॥૩૯॥ એ દેહના તપ ફલ-
થી તું ॥ મને પામસે સત્ય વચન ॥ પછે વારાહ કલ્પ વીધે તું ॥ ગૌલોકથી આવી
વરાનન ॥૪૦॥ પ્રથમાનની સુતા તું રાધા ॥ થસે મારી કળા ત્યાં રાયાણ ॥ પાણી
ઘ્રહણ કરસે તે તું ॥ રાસમાં મને પામસે જાણ ॥૪૧॥ મારી પાસે રહે રાધા પોતે ॥
છાયાં રહેશે રાયાણ કામીની ॥ વીંળુના વચન સાંભળીને ॥ ધર્મને આપ્યું આયુષ્ય ભ્ર-
મીની ॥૪૨॥ ઉઠ્યો ધર્મરૂપ મનોહર ॥ પ્રણમ્ય હરી પાદ પાવન ॥ ભગવાન જગનાથ
પ્રત્યે ॥ યોલી પ્રંદા પરમ વચન ॥૪૩॥ પ્રંદા ઉવાચ ॥ સત્ય વચન
સાંભળો મારું ॥ દેવો સાવંધાન થઈ કરી ॥ મારું વાક્ય મીઠ્યા નહીં હોય ॥ ધર્મક્ષય
થા કોપે ઉચરી ॥૪૪॥ ત્રણવાર કહી ફરી કહું ॥ એવે ભાસ્કરે મને નીવારી ॥ સતયુગે પુર્ણ
ત્રેતા વીશે ॥ ત્રીપાદ દ્વાપરે દ્વયધારી ॥૪૫॥ એક પાદ કળીયુગ વીશે ॥ ફરી સતયુગે
પુર્ણ તન ॥ ત્રણ વાંક્ય નીકલ્યાં મુખથી ॥ ક્ષય ત્રીપાદ સીદ્ધ વચન ॥૪૬॥ એટલામાં
રથ અનુપમ ॥ દેવે દીધો એક નંદરાયે ॥ ગૌલોકથી તે આવ્યો સુંદર ॥ સોભીત સુર્યવત
પ્રભાચે ॥૪૭॥ અમુલ્ય રત્ન નીર્માણ હીરા ॥ મણી માણીક્ય મુકતા ખચીત ॥ ચેત
વસ્ત્રને ચામર ચુકત ॥ રચીર ભુષણ વીભૂષીત ॥૪૮॥ રત્ન દર્પણ ખચીત સોભે ॥ પ્રંદો
નમી હરીહર પાચે ॥ બ્રહ્માદી સર્વ દેવને નમી ॥ રથ આ રોહી ગૌલોક જાયે ॥૪૯॥
વલાણ ॥ ગઈ પ્રંદા પછે દેવ ગયા ॥ તાત શું સાંભળવા ઇચ્છાયરે ॥ ગુલા
ખડુંવર શુભો માન કહે ॥ થયો પુર્ણ નેવ્યાસીમા અધ્યાયરે ॥૫૦॥ ધૃતિ ॥૦
પ્રંદા ધર્મ સાપ પ્રસંગે પ્રંદા ગૌલોક ગમન પ્રસ્તાવો નામ ॥૫૧॥ એ અધ્યાયરે ॥૦

અધ્યાય ૯૦ મો.

કડવું ૧ હું ॥ રાગ કેદારાની ચોપાઈ ॥ શ્રી નંદઉવાચ ॥
ચાર વેદ જ્ઞાનવાન હોયે ॥ તવ જાણવા શકત ન સોયે ॥ નહિ જાણુ શુરસીદ્ધ વીશ ॥
બ્રહ્માઈશને શેશ મુનીષ ॥૧॥ તમો કોણુ એ જાણવા મન ॥ માહો કૌતુહલ ભગવાન
॥ આત્મા થથાર્થ જે સુખદાન ॥ પ્રભુ કહો તે નિર્જન સ્થાન ॥૨॥ શ્રી નારાય-
ણ ઉવાચ ॥ તે સમય નંદ પ્રશ્ન શુણી ॥ કૃષ્ણ ઇચ્છાથી આવ્યા ત્યાં મુની ॥
કંતુ, પુલહ, ને ભૃગુ, શ્રેષ્ઠ ॥ અંગીરા, પ્રચેતા, ને વશીષ્ઠ ॥૩॥ પાણીની, દુર્વાસા, કા-
લ્કેષીતમ ॥ કાત્યાયન, કણ્વાદ, ગૌતમ ॥ સનક, શનંદ, સનાતન ॥ કપીલ, પંચ
શીખા, પાવન, ॥૪॥ કશ્યપ, વાલ્મીક, સુખકારી, ॥ રૂપી વિશ્વામીત્ર, તપધારી ॥ વિ-
ભાન્ડક, રૂપી પરાસર ॥ મરીચી, ને શુક મુનીવર, ॥૫॥ જૈમીની, શ્રંગીરેષી, સુમતિ ॥

વત્સ, વ્યાસ, ગાર્ગ્ય, બ્રહ્મસ્પતી ॥ યાજ્ઞ વલ્ક્ય, ને શુક, શૌભરી ॥ ભારદ્વાજ, તપ પરવરી
 ॥ ૬૧ ॥ વીટંકણ, માર્કન્ડ, આશુરી, ॥ જાવાલી, અષ્ટાવક્ર, ભાગુરી ॥ પરશુરામ, મહાદીજ
 ચંદ ॥ પૈલ, અગસ્ત્ય, સત્તાનંદ ॥ ૭૧ ॥ કરખ, ને મૈત્રેય, નારદ ॥ સર્વ મહીમુની વિસારદ
 ॥ દેખી કૃષ્ણ ઉઠ્યા તેણી વાર ॥ હાથ જોડી કર્યા નમસ્કાર ॥ ૮૧ ॥ સર્વને શીઠાસન અ-
 પીત ॥ વિધીવત સાદર પુંજીત ॥ કુશળ પ્રબળ મુની ઉચરે ॥ પરસ્પર તે ભાષણ કરે
 ॥ ૯૧ ॥ કૃષ્ણ સભા મધ્યે વીરજીત ॥ હેવે કૃષ્ણે ત્યાંતેજ દર્શીતા ॥ દીકુ મુનીચે તેજ આકા-
 શ ॥ તેજંતર કુમાર પ્રકાશ ॥ ૧૦૧ ॥ તે છે સનતકુમાર મુનીશ ॥ નહતા તે આવ્યા મુની
 દીશ ॥ મંચ વર્ષી દીધામ્બરરૂપ ॥ યથૈચ્છિત ખાળક સ્વરૂપ ॥ ૧૧૧ ॥ કનક પ્રભારૂપ
 અદ્ભુત ॥ વત્સ સભા મધ્યે આવીર્જીત ॥ દેખી સહસા ઉઠ્યા મુનીસ્વર ॥ નમ્યા સર્વે
 પરમ આદર ॥ ૧૨૧ ॥ સર્વને તેણે દીધ આશીષ ॥ સભા મધ્યે યેઠા જગદીશ ॥ બ-
 ગુ ઉવાચ ॥ વેદજ્ઞાતાછો વિપ્ર અધીશ ॥ તમે અગ્રણી વૈષ્ણવ ઇશ ॥ ૧૩૧ ॥ સનતકુ-
 માર જ્ઞાન તત્પર ॥ શુનીમીત આવ્યા મુનીવર ॥ સનતકુમાર ઉવાચ ॥
 સાંભળ્યું મેં સર્વે મુનીજન ॥ ગયા મથુરાં જ્યાં છે ભગવન ॥ ૧૪૧ ॥ કૃષ્ણ દર્શણનું ધરી
 ધ્યાન ॥ સીઘ્રતા થકી આવ્યો આસ્થાન ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ ભગવાન
 સર્વ સ્થાને સત ॥ કોણ કારણ આહાં આગત ॥ ૧૫૧ ॥ સર્વ જાણાતી સર્વજ્ઞરૂપ ॥ તમે
 વીકૃષ્ણ વરસ્વરૂપ ॥ સનતકુમાર ઉવાચ ॥ ધન્ય સર્વ માન્ય ભગવન ॥ જ-
 ગત વિષે જગજીવન ॥ તમે વર પ્રભુ સર્વેશ્વર ॥ વીશ્વ નાસ્તી તમે થકીપર ॥ ૧૬૧ ॥
 શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ યજ્ઞ પ્રત તપ નીરમાણ ॥ કર્તા વિશ્વનો મને તું જાણ
 ॥ રૂઝદાતા છડી નીરંતર ॥ સતવેદ વાક્ય દીજેસ્વર ॥ ૧૭૧ ॥ વલણ ॥ પ્રજે-
 શ્વર સત વેદ વાણી ॥ એમ વદે સનત કુમારે ॥ હવે કુમાર પ્રત્યે પુછે છે તે ॥
 સર્વ રૂપી કથા વિસ્તારે ॥ ૧૮૧ ॥ કંઠવું ર જી નરાગ કાલેશે ॥
 રૂપય ઉવાચ ॥ હે માહા ભાગ હે સીદ્ધેશ્વર ॥ કુમાર કર્ણભય રૂપ ॥
 અદ્ભુત કથા કહોની સ્વામી ॥ શાક્ષાત તમે જ્ઞાન સ્વરૂપ ॥ ૧૯૧ ॥ કંઠ આ-
 શ્વર્ય દીકુ કોઉ સ્થાને ॥ કંઠ સાંભળ્યું હોય તમે જોહ ॥ સર્વ અતિ વિસ્તાર
 કરીને ॥ કેવા ચોગ્ય છો હમુને તેહ ॥ ૨૦૧ ॥ હેવે આવ્યાં પાર્વતી સંકર ॥ અનંત ધર્મ
 રવિ નીસેશ ॥ આદીત્યા વસુદેવપાળ બ્રહ્મા ॥ આવ્યાછે તાહાં દેવ દેવેશ ॥ ૨૧૧ ॥ કૃષ્ણ
 સહસા ઉડી કરીને ॥ ભીજ ભીજ કુશળ ઉચરે ॥ મધુપ્રકાદી પુજ કરીને ॥ સર્વ રૂપીયો
 પ્રણામ કરે ॥ ૨૨૧ ॥ શેષ શંકરને વીધી સીતા ॥ અન્યોઅન્ય યોલ્યા દીજ દેવ ॥ તે ઉ-
 પરાંત પછે સું થયું ॥ તે શુણે નારદ શ્વમેય ॥ ૨૩૧ ॥ શુભ આસન ઉપર સ્થિત ॥ કુમાર
 સનક પ્રભુ તાંહે ॥ કથા કહેવા કરે આરંભ ॥ શુભ દીજ દેવ સભા માંહે ॥ ૨૪૧ ॥ ગો-

લોક વિષે હું ગયો રૂપી ॥ તાહાં ન દીઠા રાધીકાધીશ ॥ તાહાંથી વૈકુંઠ વિષે ગયો ॥ તાહાં નાસ્તી ચતુર્ભુજ ઇશ ॥ ૨૫ ॥ પછે ગયો હું ક્ષીરસાગર ॥ ત્યાં ન દીઠા હરી શ્વ-
મેવ ॥ પરિશ્રમ થયો દધી ત્રટે ॥ રંછોં સ્નાનકરી તતક્ષેવ ॥ ૨૬ ॥ વિસ્તીર્ણો વાણ મધ્ય
કચ્છ ॥ સત યોજનનો દેખી ભીત ॥ ધન્ય જંતુ એમ કહ્યું ત્યારે ॥ હું નહિ ધન્ય એમ
વદીત ॥ ૨૭ ॥ ધન્ય વસુંધરા રહે જમાં ॥ મારા જવા તે સમસાગર ॥ હું નહિ ધન્યધન્ય
સેષછે ॥ મને ધરી રહે કહે ધર ॥ ૨૮ ॥ અનંત વદે હું ધન્ય નહિ ॥ ધન્ય ચોગેંદ્ર ગુરૂ
શંકર ॥ સર્વારાધ્યને સર્વ પુજ્ય છે ॥ ધર્મ રૂપ સનાતન હર ॥ ૨૯ ॥ કાળના કાળને મૂ-
ત્યુજ્ય ॥ હું નહિ ધન્ય વદે મહેશ ॥ સર્વ આદિ પુજનછે જેતું ॥ ધન્ય દેવાધી દેવ
ગણેશ ॥ ૩૦ ॥ સીદ્ધેંદ્ર મુનીંદ્ર દેવેંદ્રમા ॥ ન ગણેશથી શ્રેષ્ઠ કો જાણ ॥ નદી વિષે જેમ રહે
ગંગા ॥ તીર્થ વિષે પુસ્કર પ્રમાણ ॥ ૩૧ ॥ હેરંબ કહે જે ધન્ય તેને ॥ છે વેદનારાયણ સા-
ક્ષાત ॥ જેયકી શાસ્ત્ર પુરાણ સર્વે ॥ જમાં ધર્મ નીરૂપીત તાત ॥ ૩૨ ॥ વેદ કહે ધન્ય
યજ્ઞને જે ॥ યજ્ઞ સદા છે ફળ દાતાર ॥ તેયકી કર્મ ધન્ય સર્વદા ॥ શુભ અશુભ ફળ વિ-
સ્તાર ॥ ૩૩ ॥ સર્વાદિ પ્રભુ સર્વ કારણ ॥ છે શ્રીકૃષ્ણ પરમાત્મા ધન્ય ॥ જોયાં સ્થાન ન
દીઠા ઇશ્વર ॥ આવ્યો મથુરાં ધ્યાન અનન્ય ॥ ૩૪ ॥ હાં દીઠા શ્રીકૃષ્ણ પરિપુર્ણ ॥ પર-
માનંદ રૂપ અનુપ ॥ યજ્ઞ પ્રત તપાદિ કર્મના ॥ ફળદાતાર ઇશ સ્વરૂપ ॥ ૩૫ ॥ સર્વ કા-
રણના કારણ છે ॥ સ્વયં બ્રહ્માદિ રૂપ ધારણ ॥ યજ્ઞ ધન્ય જે દક્ષિણા સાથે ॥ વેદવદે
છે એવું કારણ ॥ ૩૬ ॥ દક્ષિણા સહ ફળદ યજ્ઞ ॥ અફળીત દક્ષિણા વિહીન ॥ સંકલ્પીત
દક્ષિણા વિમને ॥ જેજન આપે નહિ તે દીન ॥ ૩૭ ॥ ખીજે દ્વિગુણ સતગુણ માસે ॥
સહસ્ર ગુણ દીમાસે થાયે ॥ કદા સંવત્સર વીતેતો તે ॥ દાતાર નરક વિશે જાયે ॥ ૩૮ ॥
નહિ દીયે દાન દાતારને ॥ ગ્રહિતા કરે ન ઉપદેસ ॥ તે બેહુ નરક પામે વર્ષ ॥ સહસ્ર
પરિયંત પ્રજેસ ॥ ૩૯ ॥ જજમાન ચંડાલ હોયને ॥ બ્રાહ્મણ તે તેનો પુરોહિત ॥ બ્યાધી
ચુકત બેહુ હોય પાપી ॥ પાપ કર્મ ફળ પ્રગટીત ॥ ૪૦ ॥ સર્વ દેવ મુની હસ્યા વિસ્મે ॥
નંદે પુત્ર ભાવના તણત ॥ સભા મધ્યે રોયા લજ્યા હિન ॥ મોહ તજ પાર્વતિ બોધિતા ॥

નંદ ઉવાચ ॥ મને વંચ્યો પ્રભુ પ્રાણ મારા ॥ અપરાધ મારો ક્ષમા કરે ॥ ભ-
કતવત્સલ ખીરદ તેથી ॥ અફળગત પ્રકૃતિપર ॥ ૪૧ ॥ યથોદાને ને ગોપીકાને હું ॥ જઈ
શું કહિસ વિશ્વાધાર ॥ રાધાને પ્રેમપાત્ર બાળને ॥ શું કહીસ તે કહે મારાર ॥ ૪૨ ॥
એમ કહી કરી સભા મધે ॥ નંદ મુર્છિત થયા નારદ ॥ અંક ભરી લઈ જગંનાથે બોધ
બોધીત તે વીસારદ ॥ ૪૩ ॥ વલણ ॥ વીસારદ બોધ કરે કૃષ્ણ ॥ ભક્તાધીન
નારાયણરાયરે ॥ ગુલાબપા કવી માન કહે ॥ પુર્ણ થયો નેત્રુમા અધ્યાયરે ॥ ૪૫ ॥ ઇ-
તિશ્રી ॥ ૦ ॥ બ્રહ્મ ॥ ૦

અધ્યાય ૯૧ મો

કડકું ૧ હું ॥ રાગ દશાખની ચોપાઈ ॥ શ્રીકૃષ્ણ ઉવાચ ॥ થઈ ચે-
 તન તાત વિચાર ॥ જળ બુદ્ધ બુદ્ધવત સંસાર ॥ ચરાચર માયા મોહ તમે ॥ પરાત્પર
 બ્રહ્મ રૂપ ભમે ॥ ૧ ॥ મોહ નાશની મુક્તિ મદાઈ ॥ વિષ્ણુ શક્તિ સદા સુખદાઈ ॥ તેનું
 સ્તોત્ર આપું મોહા હર ॥ જોણે ત્રીપુર હણ્યો શંકર ॥ ૨ ॥ સર્વ વિદ્ય વિનાશનકારી ॥ સુ-
 ખદાતે સર્વ દુઃખ હારી ॥ દાતા છે મનવાંછીત દાન ॥ મંત્ર સાંભળો નંદ રાજન ॥ ૩ ॥
 નંદ ઉવાચ ॥ જેથી યોગમાયા જગ માતા ॥ હોય મસત્ત તે સિદ્ધિદાતા ॥ મને આપો
 તમો સુખાકર ॥ સ્તોત્ર તે પ્રભુ પ્રકૃતીપર ॥ ૪ ॥ સદાછો પ્રભુ ભક્તવત્સળ ॥ વેદ જનક
 હરી અકળ ॥ નીચુંણ નીરાકાર બહુ નામી ॥ પરાત્પર પ્રભુ અંતરયામી ॥ ૫ ॥ શ્રી-
 કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ સુણો નંદ સ્તોત્ર શુભકારી ॥ વિદ્ય વિનાશીને મોહહારી ॥ બ્રહ્મા શીવ
 દેખી શત્રુ ગ્રાહી ॥ શભુ મત્ત્યે બોલ્યા રણમાંહી ॥ ૬ ॥ બ્રહ્મા ઉવાચ ॥ દુર્ગા
 નાશીની દેવ દુર્ગતિ ॥ કરો સ્તવન મુળ પ્રકૃતિ ॥ હરી પ્રેરીત કહું મહેશ ॥ શક્તિ સ-
 હાચે હણો દૈત્ય ॥ ૭ ॥ ભક્તિ નમ્ર પુઠાંજળી કરી ॥ પાદ પ્રક્ષાળી શ્વનાન આચરી ॥ વીધી
 યુક્ત સુચીથૈ સુચીત ॥ કરો દુર્ગા સ્મરણ મુદાન્વીત ॥ ૮ ॥ મહાદેવ ઉવાચ ॥ શત્રુ
 થકી મને સનાતની ॥ રક્ષ દુર્ગા દુર્ગતિ નાશીની ॥ વિષ્ણુ માહામાયા નારાયણી ॥ બ્રહ્મ
 રૂપ આનંદ રૂપીણી ॥ ૯ ॥ તું બ્રહ્માદી અંખાજગદંખ ॥ માહાભાગ ભક્ત અવલંખ ॥ ગુણ
 થકી તું દેવી આકાર ॥ ગુણાતીત તું છે નીરાકાર ॥ ૧૦ ॥ માયાએ તું પુરૂષ પ્રકૃતિ ॥
 પરબ્રહ્મ પરત્વં ખિભર્તી ॥ વેદ જનની સાવીત્રી રૂપ ॥ વૈકુંઠે માહાલક્ષ્મી સ્વરૂપ ॥ ૧૧ ॥
 અત્ય લક્ષ્મી ક્ષીરોદ્ધે કામીની ॥ પરાત્પર તું શેષસાધની ॥ સ્વર્ગે સ્વર્ગ લક્ષ્મી નીરવાણી ॥
 રાજ્ય લક્ષ્મી ભુતળમાં જાણી ॥ ૧૨ ॥ નાગાદી લક્ષ્મી પાતાળે રહે ॥ ગ્રહ દેવતા તું ગ્રહે
 ગ્રહે ॥ સર્વ સખ્ય સ્વરૂપ પ્રકૃતી ॥ સર્વૈશ્વર્ય વિદ્યાઈની સતી ॥ ૧૩ ॥ રાગાધીષ્ટાત્રે તું માહા
 દેવી ॥ બ્રહ્મ સદા સરસ્વતી સેવી ॥ ગૌલોકેશ્વર્ય રાધા પ્રકાશ ॥ શ્રીકૃષ્ણ વક્ષસ્થળે ની-
 વાસ ॥ ૧૪ ॥ ગૌલોકાધીષ્ટાત્રે દેવી સહી ॥ પ્રંદા પ્રંદા વન વને રહી ॥ રમ્ય વીનોદી
 રાસમંડળી ॥ સતઅંગાધી દેવી ચીત્રાવળી ॥ ૧૫ ॥ કોઈ કહ્યે દેવી દક્ષ કન્યા ॥ કોઈ ક-
 હ્યે સૈલમુતા ધન્યા ॥ દેવ માતા અદીતી તું પરા ॥ સર્વાધાર રૂપ વસુંદરા ॥ ૧૬ ॥ તુ-
 જશી તું શ્યાહા સ્વધા સતી ॥ વિશ્વ પાવીની ગંગા સુમતી ॥ દશાંશ કળાચે દેવ નારી ॥
 નર રૂપ નપુશક ધારી ॥ ૧૭ ॥ મહી વિષે તું છે ગંધ રૂપ ॥ આકાશમાં તું શબ્દ સ્વરૂપ ॥
 સૂર્ય તેજ મલા નીરંતર ॥ ચંદ્ર વિષે તુ છે શોભાપર ॥ ૧૮ ॥ સૃષ્ટી વિષે તું સૃષ્ટી રૂપી-
 ણી ॥ પાલણ વિષે પરીપાલીણી ॥ માહામારી સંહારે પ્રમાણ ॥ જળ વિષે જળરૂપી
 જાણ ॥ ૧૯ ॥ મુદ્રા ત્રુશા નીંદ્રા દયા રૂપ ॥ બુદ્ધિ તુષ્ટી તું પુષ્ટી સ્વરૂપ ॥ શ્રદ્ધા ક્ષમારૂપી

શાન્તી શ્વયા ॥ ભાન્તિ કાન્તિ કીર્તી લજ્જમયા ॥ ૨૦ ॥ ચેતના માયા રૂપ તું ભુક્તી ॥ સર્વ
શક્તિ સ્વરૂપા તું ભુક્તિ ॥ સર્વ સંપત્તદાઈ સ્વરૂપી ॥ અનીર્વચની વેદનીરૂપી ૨૧ ॥ અ-
નન્ત શકે ન સ્તુતી કરી ॥ નહિ શક્ત વેદ શુરેસ્વરી ॥ અન્ય કો ન શકે સરસ્વતી ॥
નવીધી નવિષ્ણુ વિસ્વપતી ॥ ૨૨ ॥ કેમ સ્તવું પંચ વક્ત્રે કરી ॥ છઉરણુ અસ્ત મહેશ્વરી ॥
માહામાયા મને કૃપા કરે ॥ શત્રુ ક્ષય કરી ભય હરે ॥ ૨૩ ॥ એમ સ્તવી હરે રણ માંહી
પોતે મગધીત દુર્ગા ત્યાંહી ॥ મલા કોઠી મુર્ય સમજાણા ॥ મેરી નારાયણે નીરવાણ ॥ ૨૪ ॥
વલાણ ॥ નીરવાણ મેરી માહામાયા ॥ આવી સીધે શીવ જયકારીરે ॥ માહા
દેવી દૈત્ય વધ અર્થે ॥ માયા શક્તિ વચન ઉચારીરે ॥ ૨૫ ॥ કંડવું ૧ જ્ઞા રાગ વેરાહી ॥
દુર્ગા ઉવાચ ॥ વર માગની મહેશ્વર તું ॥ જે હોય ભદ્ર મનવાંછીત ॥ તમો સુરવર
માહાદેવ ॥ તમને જય આપું મુદીતારદા ॥ માહાદેવ ઉવાચ ॥ આ દૈતેદ્રનો ક્ષય હોય
એ ॥ વર મનવાંછીત ઇશ્વરી ॥ આપ વાંચિત એ દુર્ગા દેવી ॥ સનાતની આઘ કૃપા
કરી ॥ ૨૬ ॥ દુર્ગા ઉવાચ ॥ કર હરી રમણ માહાભાગ ॥ દૈત્ય જીતશે એ
મારે વર ॥ તમો વિધિ ભગવાન સર્વે ॥ સદા જોતી રૂપ છો ઇશ્વર ॥ ૨૭ ॥ હેવે વિષ્ણુ
પ્રથમ રૂપ હતા ॥ કળાચે શુભપાણી વાહન ॥ તે પર આરૂઢ થયા પોતે ॥ પંચ મુખ મા
હાપાવન ॥ ૨૮ ॥ કર વિષે શસ્ત્ર ગ્રહી પછે ॥ ધરી વિષ્ણુ ઇશ્વરનું ધ્યાન ॥ હણ્યો ત્રીપુર
સીધે કરી તે ॥ ભુતળ પડ્યો દૈત્ય રાજન ॥ ૨૯ ॥ પ્રસન્ન દેવ શંકર પર ॥ તે કરે પુષ્પ
પ્રદી અપાર ॥ દુર્ગાચે ત્રીશુભ આપ્યું તેને ॥ પીનાક આપ્યું વિષ્ણુ ઉદાર ॥ ૩૦ ॥ બ્રહ્માચે
શુભ આશીષ કંઈ ॥ સર્વ મુની તે માહા હર્ષીત ॥ નૃત્યત દેવને ગાન કરે ॥ ગાંધર્વને કી-
ન્નર મુદીત ॥ ૩૧ ॥ તાત સ્તવ રાજ ઉત્તમતે ॥ સીધે કારણ શત્રુ સંહાર ॥ પરમૈશ્વર્ય હે
તું સુંદર ॥ નીર્વાણ મોક્ષ લક્ષિત દાતાર ॥ ૩૨ ॥ ગોલોક વાસને સિદ્ધિ પ્રદ ॥ એ સ્તવ
રાજ કર્મ નાશન ॥ ધન પુત્ર પ્રિયા ભુમી દાતા ॥ જરા જન્મ મૃત્યુ વિનાશન ॥ ૩૩ ॥
બળબુદ્ધિ કર સંપત્તદા ॥ સોક દુઃખ મોહ ભયહારી ॥ લક્ષિતચે સ્તોત્ર રાજ ભણે જો ॥
તો પુત્ર પ્રસવે વંધ્યા નારી ॥ ૩૪ ॥ અગ્ની ભયને જળ ભયથી ॥ સર્પ અસ્ત રીપુ અસ્ત જાણા ॥
નાનાવીધ સર્વ ભય થકી ॥ સ્તોત્ર પ્રસાદે હોય કલ્યાણ ॥ ૩૫ ॥ તેજસ્વીમાં જેમ રત્ન
રહે ॥ વર્ણ મધ્યે દીજ રહે જેમ ॥ નદી મધ્યે જેમ રહે ગંગા ॥ મંત્રમાં પ્રણવ રહે તેમ
॥ ૩૬ ॥ તુળશી પત્ર જેમ પત્રમાં ॥ પુષ્પ મધ્યે પારીજાત કુંભન ॥ આધાર મધ્યે જેમ
વસુંધરા ॥ કાષ્ઠ મધ્યે છે જેમ ચંદન ॥ ૩૭ ॥ તપ મધ્યે જેમ વિષ્ણુ પુજા ॥ વ્રતમાં એકા-
દશી વ્રતેશ ॥ જ્ઞાની મધ્યે જેમ રહે સંભુ ॥ સિદ્ધ મધ્યે છે જેમ ગણેશ ॥ ૩૮ ॥ દેવ મધ્યે
જેમ રહે વિષ્ણુ ॥ શાસ્ત્ર વિશે નીગમ પ્રમાણ ॥ દેવી મધ્યે જેમ રહે દુર્ગા ॥ સરસ્વતી
વિદ્યામા જાણ ॥ ૩૯ ॥ સુંદરી મધ્યે જેમ રાધીકા ॥ તેમ સ્તોત્રમાં સ્તોત્ર એ સારા એથી

પરકો ન આયા હરા ॥ એ છે વૈરાગ્ય જ્ઞાન દાતાર ॥૪૧॥ પુર્વે એ મેં આપ્યું છે જ્ઞાનને ॥
 સુર્ય પર્વણી પૂઠકર માંહે ॥ દૈત્ય અસ્ત ભયભીત સર્વ ॥ દુઃખ હરતા સુખદા તાંહે ॥૪૨॥
 યજ્ઞુ અસ્ત શીર્વને બદ્ધાચા ॥ આપ્યું એ મારી આજ્ઞાને ધરી ॥ શીવે દુર્વાસા સનકાદીને ॥
 તેણે જોતમને કૃપા કરી ॥૪૩॥ પુલહ પુલસ્તને અંગીરા ॥ ચંદ્ર સુર્ય પામ્યા સ્તોત્ર એહા ॥
 સુર્ય યમને યજ્ઞે આપ્યું છે ॥ ચિત્ર ગુપ્તને કૃપાએ તેહ ॥૪૪॥ નિત્ય ભણે સ્તોત્ર જોલો-
 કમાં ॥ જાએ તે સ્તોત્ર મહીમાએ ॥ ન આપ્યું એ જે પાપી તેને ॥ ગુપ્ત કરવું એ સુખ-
 દાયે ॥૪૫॥ નારાયણ ભક્તને સાન્તને ॥ વિદુશ સર્વજ્ઞ વિમ્બ જેહ ॥ વિનયાન્વીત નમ્ર
 જનને ॥ પ્રયત્ન કરી આપ્યું એહ ॥૪૬॥ શ્રદ્ધા ભક્તિયુક્ત એ સ્તોત્રને ॥ જે જપે સિ-
 દ્ધિ પામે તે પ્રાણી ॥ એ સ્તોત્રને દશવાર જપે ॥ મન ઇચ્છા હોયે સિદ્ધિ વાણી ॥૪૭॥
 અશ્વમેધ શહભનું ફળ ॥ પૃથ્વી પ્રદક્ષિણા ફળ જેહ ॥ સર્વ તીર્થ સ્નાનનું પુન્ય જે ॥ સ-
 મગ્ર દાતા સ્તોત્ર છે એહા ॥૪૮॥ મેં આપ્યું તાત તમને જેતે ॥ મને પ્રીયછે પ્રાણ સમાના ॥
 એ સ્તવન કરે પાર્વતીનું ॥ સભા વિષે મદા સુખદાન ॥૪૯॥ કૃષ્ણ વાક્ય સાંભળીનંદા ॥
 કરે તે પાર્વતીનું સ્તવના ॥ એ સ્તોત્રે કરીને માહામાયા ॥ નંદ ઉપર થયા પ્રસન્ન ॥૫૦॥
 દુર્ગાએ વર આપ્યો છે તેને ॥ જોલોક વાસ ઇચ્છિત મન ॥ દુર્લભ પરમ જ્ઞાન આપ્યું ॥
 જે વેદ વહીતછે પાવન ॥૫૧॥ વલણ ॥ પાવન જ્ઞાને મોહ તણને ॥ પ્રજા જાઓ
 દમો પ્રજારાયરે ॥ ગુલાબપા માનસીંગ કહે ॥ થયો એક નવતીતમો અધ્યાયરે ॥૫૨॥
 ઇતિ ॥૦ માહા ॥૦ શ્રીકૃષ્ણ ॥૦ નારાયણ ॥૦ ભગવાન નંદ સંવાદે નંદ પ્રતિજ્ઞાધન
 પ્રસ્તાવો નામ ૯૧ મો અધ્યાયરે ॥

અધ્યાય ૯૨ મો.

કડવું ૧ લું ॥ રાગ કેદારાની ચોપાઈ ॥ શ્રીકૃષ્ણ ઉવાચ ॥ પ્રજા જાઓની
 પ્રજા રાજન ॥ દુર્ગા પ્રસાદે ગ્રહીને જ્ઞાન ॥ ક્ષમા કરો મમ અપરાધ ॥ કૃત જે ખાળ
 ભાવે અસાધ ॥૧॥ મારું વિનય પ્રિય વચન ॥ કે જે યશોદા થશે પ્રસન્ન ॥ ખાળકો રા-
 ધીકાંને વિશેષ ॥ કેજે રહેજે સુખે સૌ પ્રજેસ ॥૨॥ આહાં સુખ ભોગી સર્વ સાથા જાઓ
 જોલોકમાં પ્રજનાથ ॥ યશોદા રોહીણી ગોપી જાણ ॥ ગોપ ખાળ સહ પ્રશભાન ॥૩॥
 રાધીકાની માતા કળાવતી ॥ રાધા સહ આવશે તે સતી ॥ રથ સત લક્ષ નીરવાણ ॥
 જોલોકથી આવશે તે જાણ ॥૪॥ હીરાહાર મણીદ્ર રચીત ॥ માણિક્યુક્તા રત્ન ખચીતા ॥
 માહા ઘોત શોભીત વસન્ત ॥ પિત વર્ણ સુંદર આછન્ન ॥૫॥ મુખ્ય પાર્શ્વે ગોપ વેષ્ટીત ॥
 ચામર દર્પણ રમ્યાન્વીત ॥ રથા રોહી દેહ ત્યાગ કરી ॥ સર્વ જશો દીવ્ય દેહ ધરી ॥૬॥
 અચોની સંભવ રાધા સતી ॥ અચોની સંભવ કળાવતી ॥ છેએ પીત્રેની માનશી કન્યા ॥
 રાધા માતા કળાવતી ધન્યા ॥૭॥ સ્ત્રીતા માતાને દુર્ગાની માતા ॥ મેનકાદી સતી સુખ

દાતા ॥ અચોની સંભવ દેહ ધરી ॥ કુર્ગા રાધાને સીતા શુંદરી ॥ દાતા ગુપ્ત કહું એ કુલેભ
 તાત ॥ વર આપ્યાછે મે સુખ દાતા ॥ તમને આપ્યા કુર્ગાએ જાણ ॥ સાંભળી દેવી કૃ-
 બ્ધાની વાણ તૈલા ॥ નંદ ઉવાચ ॥ ભકતવત્સલ કરૂણા કર ॥ પ્રભુ પ્રત્યે જોડ્યા
 પ્રજેશ્વર ॥ ચારે યુગ ધર્મ સનાતન ॥ ક્રમે વિસ્તારી કરો કથન ॥ ૧૦ ॥ એવાં સાંભળી
 નંદ વચન ॥ હર્ષાન્વીત ક્રમજ લોચન ॥ કથા કહેવા થયા આતુર ॥ અતી વિચીત્ર
 માહા મધુર ॥ ૧૧ ॥ શ્રીકૃષ્ણ ઉવાચ ॥ કહું શાંભજો નંદ વચન ॥ વેદપુરાણ કથા પા-
 વજ ॥ પરી પુર્ણ ધર્મ વરનન ॥ સતયુગનું કરું કથન ॥ ૧૨ ॥ વેદ વેદાંગ સંહીતા સારંગા
 ઇતિહાસ પુરાણ વિચારા ॥ ધર્મ શાસ્ત્રાદી વાણી અનન્ત ॥ વેદ વિદ વિમ્બ પુન્યવન્તા ॥ ૧૩ ॥
 તપસ્વીને નારાયણ ધ્યાન ॥ મંત્ર જાપ જપે સત્યવાન ॥ વિમ્બ ક્ષત્રી વૈશ્ય શુદ્ર જન્મ ॥
 ચારે વર્ણ વૈભવ પાવજ ॥ ૧૪ ॥ બ્રાહ્મણ ભકત રાજ ધર્મીષ્ઠ ॥ પ્રજા પાળે પ્રીય નીજ
 ઇષ્ટ ॥ ગ્રહે સોજાંમાં ભાગનો કર ॥ કર હીન વિમ્બ નીરંતર ॥ ૧૫ ॥ શબ્દ રત્ન પુર્ણ વ-
 સુંધરા ॥ રહે શીશ્ય ગુરુ ભક્તિ પરા ॥ પિતા ભકત પુત્ર સુખકારી ॥ પતિ સેવે પતિવ્રતા
 નારી ॥ ૧૬ ॥ નલંપટ નરન સ્ત્રીમય ॥ નહિ કરો ચૌરાદીક લય ॥ સર્વ તરૂ પુર્ણ સફળીતા ॥
 સર્વ ધેનું પુર્ણ ક્ષીરાન્વીત ॥ ૧૭ ॥ સૌંદર્ય સંયુત ખજાન ॥ લક્ષ વર્ણશુભ રહે જન્મ ॥ વિમ્બ
 વિભુ ભકત ત્રય વર્ણ ॥ નદી નદ સદા જળ પુર્ણ ॥ ૧૮ ॥ ચારે વર્ણ કરે તીર્થાટણ ॥
 માહા તપ કરે છે બ્રાહ્મણ ॥ મન પવિત્ર પ્રભુ આધીન ॥ સર્વ વીશ્વ સદા ખજા હીન ॥ ૧૯ ॥
 કાળે દેવ પીતર પુજન ॥ સર્વ કરે અતીથી અર્ચન ॥ સર્વદા નારાયણ કીર્તન ॥ મોહો-
 ત્સવે માહા હર્ષ મન ॥ ૨૦ ॥ નહિ શત્રુ કો કોનો કોજન ॥ સર્વ મોહોમા હીત ઇછના
 નરનારી ન મુર્ખ પંડીત ॥ દ્રવ્ય સંપત કોન દુખીતા ॥ ૨૧ ॥ મણીમાણીક્ય રત્ન અપારા ॥
 ભીક્ષુ કોન કો રોગી લગાર ॥ અભુષણ નકો નરનારી ॥ ન ક્ષુધિત ક્ષુર્ત વ્યભીચારી
 ॥ ૨૨ ॥ જરા હીન ચૌવન સંપત ॥ આધી વ્યાધી વિકાર ન તન ॥ સત્યયુગ વિષે કહ્યાં
 જોડ ॥ સત્ય ધર્મ દયા દીક તેહ ॥ ૨૩ ॥ પાદહીન ત્રેતા વિષે જાણ ॥ દ્વાપરે સત્ય અર્ધ
 મત્રાણ ॥ ધર્મ એક પાદ કળી માંહી ॥ કુદ્ર ચૌરાદી મખજ તાંહી ॥ ૨૪ ॥ અધર્મ ની-
 રત સર્વ માણી ॥ શ્વેપ ધર્મ રતા નૃપરાણી ॥ શ્વેપ વેદ રત દીજ ધારી ॥ સર્વ જન
 છે સ્વ ઇચ્છા ચારી ॥ ૨૫ ॥ જ્યાં લગી તીર્થ રહે સાધુજન ॥ જ્યાં લગી શાસ્ત્ર દેવ પુજના ॥
 જ્યાં લગી તપ સત્ય કીચીતા ॥ કળી દોષ નીધી અપુનીત ॥ ૨૬ ॥ એક ગુણ મોટો છે એ
 મહી ॥ માનસી પુન્ય હોય છે સહી ॥ હોય કુર્મ નહિ કુર્મ ॥ તીર્થાદીક જતે નષ્ટ
 ધર્મ ॥ ૨૭ ॥ વલણ ॥ નષ્ટ ધર્મ સર્વ શ્વેપ માત્ર રહે ॥ જોવો અમાવાશ્યાનો
 નીસી રાયરે ॥ શુભા શુભાખ્યા કવિ માન કહે ॥ ૨૮ ॥ પુર્ણ દીનવતીતમે અધ્યાયરે ॥
 છતિશ્રી ૧૦ શ્રીકૃષ્ણ ૧૦

અધ્યાય ૯૩ મો.

કહું ॥ હું ॥ રાગ રામગ્રી ॥ શ્રીનારદ ઉવાચ ॥ શું પુછે નંદ વીનય ક-
 રી ॥ નારાયણ હરી પ્રત્યે કરી ॥ વદે નારાયણ સુખદાય ॥ કળી દોષ પુછે નંદ-
 રાય ॥ ૧ ॥ હાજ ॥ શ્રીનારાયણ ઉવાચ ॥ નંદરાય કળી દોષ પુછે ॥ શુભ મુની કહે
 ભગવાન ॥ નંદ ભગવત વાક્ય શુણી ॥ કરી બોલ્યા પ્રજા રાજન ॥ ૨ ॥ શ્રીનંદ ઉ-
 વાચ ॥ શ્રીકૃષ્ણ સર્વ તીર્થાદીક જો ॥ કાહાં લગી રહે મહી માંહી ॥ માધવ ગ્રામ દેવને
 શાસ્ત્ર ॥ વત્સ કહે મને સુખદાહી ॥ ૩ ॥ શ્રીકૃષ્ણ ઉવાચ ॥ કળીયુગે દશ સહસ્રવર્ષ ॥
 હરી ભક્તી પુજી ભુમે જાણુ ॥ શાસ્ત્ર પુરાણુ દેવ પ્રતિમા ॥ ગંગાદી તીર્થ અર્ધ પ્રમાણુ
 ॥ ૪ ॥ તેની અર્ધ ગ્રામ દેવ રહે ॥ રહે તદર્ધ વીરુષ ધર્મ ॥ કળીયુગાન્તે અર્ધમ પુણી ॥
 એક વર્ણુ થશે ચારે વર્ણુ ॥ પાપા મંત્ર સત્ય નહિ ક્ષમાવન્તાનહિદક્ષ નકો મુદ્ધિમાનાન તી-
 લક નહિ યજ્ઞસુત્રાનહિ જાણુ વિમ સંધ્યા ધ્યાના ॥ કામભક્ષ ભક્ષે ચારે વર્ણુ જન ॥ સર્વ સાથે
 કરે સોભોજન ॥ સતી નપુંશ્વળી સર્વ ઘેરાસહેજર માર ખહુ તત્ત ॥ ૭ ॥ આપે જરને મિષ્ટભો-
 જનાતાંબુલ વસ્ત્ર પુષ્પ ચંદનાદુખી સ્વામીને ન હાર આપો ॥ પિતાને તિરસ્કારેછે તના ॥ ૮ ॥
 શિષ્ય ગુરુને કુવાણુચરે ॥ ભુખને પ્રજા કરે તાડન ॥ ખહુ પીડે રાજન પ્રજાને ॥ ચૌર
 દુષ્ટ પીડે શ્રેષ્ઠ જન ॥ ૯ ॥ શબ્દહીનભુ ગૌક્ષીર હીન ॥ ક્ષીરે નુન્ય વ્રત નવ નીત ॥ સે-
 વંક રાજને હણી કરી ॥ પોતે ભુખતી હોય મુદિત ॥ ૧૦ ॥ રાજા રોચેચ યવન અધમ ॥
 થશે દેવ સાધુ નીંદાકારી ॥ જાતી હીન જન ગુરુ થાય ॥ ધુર્ત ઉદર પોષણુ ધારી ॥ ૧૧ ॥
 પુત્ર ન કરે પિતાની સેવા ॥ નાશ હોયછે ગુરુ પુજન ॥ કળી અંતે એ કૌતુક થશે ॥
 સર્વ જન ખાશે ખહુ અન્ન ॥ ૧૨ ॥ નદી નદ સર્વ સરોવર ॥ જળ પદ્મ વીહીન પ્રમા-
 ણુ ॥ જળહીન ઘન રહે સર્વે ॥ નર નારી તે કુરૂપ જાણુ ॥ ૧૩ ॥ કળ શાખા નુન્ય
 તરૂવરે ॥ કળ અન્નછે શ્વાદ રહિત ॥ માત્રવ કટુ વક્તા સરવે ॥ દયા હીન ને ધર્મ વર્જીત
 ॥ ૧૪ ॥ ખહુ વધશે ચૌર લંપટ ॥ સર્વ દરિદ્રીને વ્યાધીવાન ॥ લોભે કરી જન હત્યા
 કરેછે ॥ કળી અન્તે થાયછે નીદાન ॥ ૧૫ ॥ અમત્યવાન નારી સરવે ॥ ધરા થશે તે પ્રક્ષ
 રહિત ॥ અન્તે દ્વાદસ આદીત્ય તપીને ॥ સર્વે માનવને સેહરીત ॥ ૧૬ ॥ નષ્ટ જંતુ તાપ
 વૃષ્ટી કરી ॥ પૃથ્વી કથા માત્ર આવશે ॥ કળી જવે પૃથ્વી વિષે કરી ॥ સત્ય યુગ વ-
 ત્તશે પ્રજા ॥ ૧૭ ॥ સર્વે કહું પ્રજા જાણુ તાત ॥ ખાજ પુત્ર શું કરું કથન ॥ નવ નીત
 વ્રત દંધી દુગ્ધ ॥ મેં ખજે ખાધુ ખહુ મિષ્ટ અન્ન ॥ ૧૮ ॥ ખાજ ખજ રૂદન તે સર્વે ॥
 દોષ ક્ષમા કરે સુત ધારી ॥ હું પુત્ર તમારો તમે પિતા ॥ છે યસોદાજી જનની મારી
 ॥ ૧૯ ॥ કાજ કરે મિલન ખંધુનુ ॥ કાજ વિષેદ વિરોધ કરી ॥ કાજે પ્રિતી સૃષ્ટી શ્રજે પા-
 જ ॥ કાજ સાનંદ પ્રજા સંહારી ॥ ૨૦ ॥ સુખ દુખ ભય શોક જરા ॥ મૃત્યુ જન્મ કર્મ

કત કાળ ॥ તેથી વિસ્મય ન કરો તાત ॥ પ્રજા પ્રત્યે જાઓ પ્રજાપાળ ॥ પર પિતા
તમો પિતા મારા ॥ પર માતા હિત રત માત ॥ મેં આપું જ્ઞાન તેણ કરીને ॥ મોહ
તણ જાઓ ૐ તાત ॥૨૨॥ નંદઉવાચ ॥ કૃષ્ણ સ્મરુંકરે પ્રદાવન ॥
રમ્ય પુન્ય મહોત્સવ સ્મર ॥ ગોકુળ સુખછે રમ્ય માહા ॥ સ્મર યમુના તટ સુંદર ॥૨૩॥
રમ્ય રમણી રાશ મંડળ ॥ ગોપ બાળકો સર્વ ગોપીય ॥ યસોદા રોહીણી રક્ષાકારી ॥
રાધા પ્રાણાધીક કૃષ્ણ પ્રીય ॥૨૪॥ એકવાર ગચ્છ ગોકુળમાં ॥ એમ કહીને નંદ રાજા-
ન ॥ નેત્ર અમુએ કરે સીંચણ ॥ બાળ લઈ ત્યાં શ્રી ભગવાન ॥૨૫॥ સહાનંદ પરમા-
નંદને ॥ નંદ કરે વદને ચુંબન ॥ મોહ થકી પ્રજનાથ પ્રત્યે ॥ આલ્યા ત્યાં કૃષ્ણ
જગજીવન ॥૨૬॥ વલાણ ॥ જગજીવને પ્રજનાથ પ્રત્યે ॥ કહે શુભ્ર નારાયણરાયરે ॥
શુભ્રાખ્યા માનસીંગ કહે ॥ પુણી થયો તાણુમો અધ્યારે ॥૨૭॥ ઇતિ ॥૦ બ્રહ્મ ॥૦
માહા ॥૦ શ્રીકૃષ્ણ ॥૦ ના ॥૦ ભગવાન ॥૦ કૃષ્ણદાષ કથન પ્રસ્તાવો નામ ૬૩ મો
અધ્યાયરે ॥

અધ્યાય ૯૪ મો

કડવું ૧ હું ॥ રાગ મારની ચોપાઈ ॥ શ્રી કૃષ્ણઉવાચ ॥ મોકલીસ
ઉધવને તાત ॥ કેહેશે સમજવી સર્વે વાત ॥ યસોદા રોહીણી ગોપી જન ॥ ગોપ બાળ
સર્વને કથન ॥૧॥ શ્રી નારાયણઉવાચ ॥ એટલામાં તાંહા વસુદેવ ॥ આવ્યાં દેવ-
કીને બળદેવ ॥ ઉધવ અકુર શીઘ્રે કરી ॥ વસુદેવે ત્યાં વાણી ઉચરી ॥૨॥ વસુદેવ
ઉવાચ ॥ તમે જાણો બાલકને નંદ ॥ મારા બંધુ સખા સુખ કંદ ॥ તણ મોહને જાઓ
સદન ॥ મારે તેવો તમારો એ તન ॥૩॥ બંધુ સાને થાઓ શોકાતુર ॥ ગોકુળથી ન મ-
થુરાં દુર ॥ મોહોત્સવે સદા આવી કરી ॥ લાઈ જોસો તમો સુત હરી ॥૪॥ દેવકી
ઉવાચાન્નેવો એછે હમારો અપત્ય ॥ તેવો તમારો પુત્ર એ સત્ય ॥ શોક વ્યાકુળ ન થાઓ
નંદ ॥ સદા પાસેછે બાલ મુકુંદ ॥૫॥ એકાદશ વર્સ બળ સાથ ॥ તવ ગ્રહે રહો યદુ
નાથ ॥ રહો કરો સકળ નયન ॥ જુઓ હરી પુણી ચંદ્રાનન ॥૬॥ શ્રીકૃષ્ણઉવાચ ॥
ભદ્ર હોશે ઉધવ તમો જાઓ ॥ હર્ષે ગોકુળ પ્રત્યે સીધાઓ ॥ યસોદા રોહીણી ગોપ
બાળ ॥ રાધીકા ગોપી ગણ વીસાળ ॥૭॥ જઈ બોધ કરો શોક હરી ॥ મેં આપ્યું તે
અધ્યાત્મીકે કરી ॥ નંદ આંહા રહો થોડા દીન ॥ મારી માંતાની આજ્ઞા આધીન ॥૮॥
મારે વીનયે રહો નંદ સ્થીત ॥ યસોદાને ઉધવ વદીત ॥ એમ કહી કૃષ્ણ યદુ નાથ ॥
માતા પીતા બ્રાતા બળ સાથ ॥૯॥ સહ અકુર આનંદ ભરી ॥ સ્વ ગ્રહાન્તર ગયા શ્રી
હરી ॥ રહ્યા ઉધવ મથુરાં રાતાપ્રદ્રાવન ચાલ્યા શીઘ્રે પ્રભાત ॥૧૦॥ નારાયણઉવાચ ॥
કૃષ્ણ પ્રેરીત નમી ગણેશ ॥ સમરી નારાયણ મહેશ ॥ દુર્ગા, લક્ષ્મી, ગંગા, સરસ્વતી ॥

ધ્યાન કરીંછશ દીધ પતી ॥૧૧॥ ચાલ્યા માર્ગે છે આનંદ ભારી ॥ આવ્યા પ્રંદ્રાવને
 સુખકારી ॥ જોતાં જાયછે મન આહ્વાદ ॥ શુભે કુંદુભી ઘંટાના નાદ ॥૧૨॥ સાંભળે હરી
 શબ્દ સંગીત ॥ વિમ્બ સમુહ વેદ વદીત ॥ દીકુ સન્મુખ વન ભાંડીર ॥ રાજે અક્ષય
 વટ ગંભીર ॥૧૩॥ મુવેશ ખાળક સર્વ સંગ ॥ રત્ન લુખણ લુખીત અંગ ॥ રૂવે વદે હે
 કૃષ્ણ પ્રજ્ઞેસ ॥ તમો ગયા પ્રભુ કોણુ દેશ ॥૧૪॥ તેને બોધી ત્યાં ઉધવ જ્ઞાની ॥
 પુર મવેસ્યા તે સુખ માની ॥ દીઠાં નંદ ભવન રચીત ॥ વિશ્વ કર્માચે મણી ખચીત ॥૧૫॥
 મુરમ્બ રત્ન કળ સાંન્વીત ॥ ધાર વીચીત્ર ચીત્ર ચીત્રીત ॥ રથથી ઉતરી ધારે સ્થીત ॥
 યશોદાને રાહીણી મુદીત ॥૧૬॥ કુશળ પુછે આપી આશન ॥ જળ મધુ પ્રકવ અરપ-
 ન ॥ ક્યાં નંદ ખળ કૃષ્ણ ઉધવ ॥ સત્ય કહે પરમ વૈશ્ણવ ॥૧૭॥ ઉધવ સર્વ ભદ્ર કથન ॥
 ક્રમે ક્રમે કરે નીવેદન ॥ ખલ કૃષ્ણ સદા સુખદાય ॥ સહાનંદ નંદ પ્રજ્ઞરાય ॥૧૮॥
 આવશે વીલંબે કરી જાણ ॥ હેતુ આણવા કૃષ્ણ નીર્વાણ ॥ તમને કુશળ તત્ત્વ કહી ॥
 યશોદા મથુરાં જૈશ સહી ॥૧૯॥ યશોદા શુણી મંગળવાણ ॥ આખ્યાં વીમને રત્નાદી
 જાણ ॥ ઉધવને કરાવ્યું ભોજન ॥ મીષ્ટ અમૃત ઉપમા અન્ન ॥૨૦॥ તેને મણી શ્રેષ્ઠ
 અરપીત ॥ રત્ન હીરા માણીક મુદીત ॥ વાગે વાજ્રત્ર હર્ષીત મન ॥ ખહુ કરાવે ખલ
 ભોજન ॥૨૧॥ કરે સાનંદ વેદ પઠન ॥ યશોદા કરે શંભુ પુજન ॥ પુષ્પ નૈવેદ્ય ધુપને
 દીપ ॥ ચંદન્ તાંબુળ પત્ર અનુપ ॥૨૨॥ પુજે ભવાની પ્રજ્ઞના દેવ ॥ સોડસોપચાર
 કરે શેવ ॥ બ્રાહ્મણને ખહુ સ્વાર્ણ દાન ॥ ઘેનુ દાન કરે સનમાન ॥૨૩॥ કૃષ્ણ કલ્યાણ
 હેતુ પ્રકાર ॥ ઉધવને પુજે વારંવાર ॥ વલણ ॥ વારંવાર પૂજા શ્રદ્ધીને ॥ રાસ
 મંડળે ઉધવ જાયરે ॥ ગુંલાખખા માનસીંગ કહે ॥ પુર્ણ થયો ચોરાણુમો અધ્યાયરે ॥
 ૨૪॥ છતીશ્રી ॥ ઉધવ ગોકુળ ગમન પ્રસ્તાવો નામ ૯૪ મો અધ્યાય ॥

અધ્યાય ૯૫ મો.

કડવું ૧ લું ॥ રાગ કેદારે ॥ નારાયણ ઉવાચ ॥ દીઠો પરમ રાસ સુંદર ॥
 ચંદ્ર મંડળ વર્તુળાકાર ॥ ખહુ કંદળી રત્ન ભોજીત ॥ તરે ચંદન માળ અપાર ॥૧॥
 દંધી લાભને પુષ્પ પલ્લવ ॥ રૂણ દુર્વા અગરચંદન ॥ કસ્તુરી કુંકુમાન્વીત રાજે ॥ રક્ષીત
 ત્રીકોટી ગોપી જન ॥૨॥ ત્રીલક્ષ રમ્ય રતી મંદીર ॥ લક્ષ ગોપા વૃત સુખદાન ॥ ય-
 મુના દક્ષીણ ભાગે મુકી ॥ ચાલ્યા માલતી વન મુથાન ॥૩॥ ચંદન, ચંપક, યુથીકના ॥ કે-
 તકીને માધવીના વન ॥ ખકુલ મંજુળ અશોકના ॥ મલ્લીકા પદ્માશના કાનન ॥૪॥ કા-
 ન્યન કર્ણીકા પનસના ॥ રસાળ તાળના મનોહર ॥ લવંગના મંદારના વન ॥ મુકી તે
 વામભાગ સત્વરાપા ॥ દેખી કુન્દવન રમ્ય મહાં ॥ જોયુ મધુવન સોભાપુર ॥ કીરકોકીલ
 શબ્દ સુંદર ॥ મધુકરના શબ્દ મધુર ॥૬॥ ગયા ખદ્મીવન પ્રત્યે શીમે ॥ શ્રીકૃષ્ણ નીધ

નારંગ વન ॥ પદ્મ કરવીર તુલસીના ॥ દ્રષ્ટ મુપકવ રૂળ કાનન ॥ ૧૭૦ ॥ તેને વામ ભાગે
 મુકી કરી ॥ પેડા કદળીવન મુગમ ॥ અતી નીર્જન રમ્ય સ્થાનક ॥ દીઠો તાહા રાધીકા
 આશ્રમ ॥ ૮૧ ॥ ભણીદ્ર માકાર નાનાવીધ ॥ વીચીત્ર વીશ્વકર્મા નીર્મીત ॥ મુકતા માણી-
 કને હીરાહાર ॥ રત્નેદ્ર સાર સ્તંભ રચીત ॥ ૮૨ ॥ મીત્ર મુગમ અગમ શત્રુને ॥ ગોપ્ય
 માર્ગ છે ગોપી રક્ષીત ॥ મંદીરે સોપાન ખહુ રાજે ॥ ખહુ રત્ન કળશ શોભીત ॥ ૧૭૧ ॥
 ધ્વજ પતાકા રત્ન દર્પણ ॥ રત્ન કપાટ શ્વેત ચામર ॥ પ્રદાતન કદમ્બ કાનન ॥ ચીત્ર
 ચીત્રીત દ્વાર ઉપર ॥ ૧૭૨ ॥ ચીત્ર વસ્ત્ર હરણાદી લીલા ॥ રમ્ય વીશ્વકર્મા વીરચીત ॥
 અનંત સોભે રાસ મંડળ ॥ ખહુ વીધ ગોપી ગોપાનવીત ॥ ૧૭૩ ॥ ગોપી લક્ષ હસ્ત વેત્ર
 ધારી ॥ રક્ષીત સ્વરૂપ મનોહર ॥ ચીત્રોત્તમ જોયું દ્વાર ખીન્ન ॥ તેને ઉલંઘી તેથી ઉ-
 ત્તર ॥ ૧૭૪ ॥ સડદાર પરમ રચીર ॥ રામ રાવણ યુદ્ધ ચીત્રીત ॥ વીળ્યુના દશ અવતા-
 રના ॥ રાસમંડળ ચીત્ર રચીત ॥ ૧૭૫ ॥ યમુના જળકેલી કૃત્રિમ ॥ પરમ વિશ્વકર્મા
 નીર્માણ ॥ ખટ દ્વાર ગોપીકા રક્ષીત ॥ રત્નાભૂષણ ભૂષીત જાણ ॥ ૧૭૬ ॥ માણીદ્ર મુ-
 કતાહાર માણીક્ય ॥ દેડ રત્ન મય ગ્રહી કર ॥ માધવી પ્રધાન તેને પુછે ॥ ઉધવને આપે
 પ્રતી ઉત્તર ॥ ૧૭૭ ॥ ઉધવે કથા સુણી રાધાની ॥ મીય સખી મુખથી પ્રસંગ ॥ જુએ
 ત્યાં પવન મેરીત ॥ થાય સંખ ધ્વની વેંટ ઝદંગ ॥ ૧૭૮ ॥ રત્ન નિર્માણ મંદીર વીશે ॥
 પેડા ત્યાં થયું રાધા દર્શન ॥ દીવસે ચંદ્ર સમ મુક દીડી ॥ પદ્મ પત્રે કુંડુ છે સયન ॥ ૧૭૯ ॥
 શોકે મુઠીત રૂદન કરે ॥ રકત વદન ત્યકત ભૂષણ ॥ વીવળીત કપ્પરી નીરાહાર ॥ ની-
 શ્વાશીત અધર શોષણ ॥ ૧૮૦ ॥ વલણ ॥ શોષણાધર સ્વાસીત રાધા ॥ દેખી ભ-
 કિત નમ્રાત્મ કંઠરે ॥ પુલકાંગ રાધા પાદપદ્મે ॥ ઉધવ વંદે ભકિત તત્પરરે ॥ ૨૦૧ ॥
 કડવું ર જી ॥ રાગ સામેરીની ચોપાઈ ॥ ઉધવ ઉવાચા ॥ વન્દુ રાધા પદમ્બુજ પ્રીતા ॥
 જેને જ્ઞાની સુર વન્દીતા ॥ જેની કીર્તી અમંગળ હારી ॥ ત્રય ભુવન પાવનકારી ॥ ૨૦૨ ॥
 નમુ રાધીકા ગૌલોક વાસી ॥ નમુ રાસ મંડળ વીલાસી ॥ નમુ વાસીની વીરજ તીર ॥
 વીલાસી પ્રન્દાવન ગંભીર ॥ ૨૦૩ ॥ ચંદ્રાવળી સત શ્રંગ વાસી ॥ નમુ તુલસી વન વીલાસી ॥
 મહાલક્ષ્મી જે વૈકુન્ઠ વતી ॥ નમુ વીઘાધીષ્ટા સરસ્વતી ॥ ૨૦૪ ॥ નમુ કમળા તે સર્વા શ્રીયા ॥
 નમુ પદ્મા પદ્મ નાભ પ્રીયા ॥ નમુ સીધુ સુતા મૃત્યુ શ્રીયા ॥ નારાયણી નારાયણ પ્રીયા
 ॥ ૨૦૫ ॥ નમુ વૈષ્ણવી તુ વીંનુ માયા ॥ નમુ માહામાયા મુખ દાયા ॥ નમુ કલ્યાણી કલ્યા-
 ણદાતા ॥ નમુ સાવીત્રી નીગમ માતા ॥ ૨૦૬ ॥ નમુ બુદ્ધી રૂપ જ્ઞાન દત્તી ॥ સર્વ દેવ તેજ
 પુર્વાકૃતિ ॥ નમુ સર્વાધીજ્ઞાન પ્રકૃતિ ॥ નમુ દુષ્પ નાશી દુર્ગા સતી ॥ ૨૦૭ ॥ ત્રીભુવન
 પાલીની સંહારી ॥ નમુ નીરુણાઈ મુખકારી ॥ નમુ દક્ષ સુતા માહા સતી ॥ નમુ સૈલ
 સુતા પારવતી ॥ ૨૦૮ ॥ નમુ તપસ્વીની તું ઇશ્વરી ॥ કૈલાશસ્થ નમુ મહેશ્વરી ॥ નમુ

નીકા નમુઝ્યા રૂપ ॥ નમુ પ્રતીને સાન્તી સ્વરૂપ ॥ રતા નમુ ભુતી સમા લગ્યા ડ્યા ॥
 નમુ મુક્તીદાઈ નીરભ્યા ॥ નમુ ત્રણા સુધા સ્થીતી કર્તી ॥ નમુ દૈત્ય દુષ્ટને સંહર્તી ॥ રતા ॥
 નમુ શ્રદ્ધા રૂપ નમુ તુષ્ટી ॥ નમુ સ્વર્થા સ્વાહા કાન્તીપુંછી ॥ નમુ ચેતના વશકિત સ્વરૂપ ॥
 નમુ ભદ્રા અગ્ની દાહ રૂપ ॥ ૩૦ ॥ પુર્ણચંદ્ર પદ્મ શોભા રૂપ ॥ રાધાકૃષ્ણ અભેદ સ્વરૂપ ॥
 નેમ દુગ્ધ ધાવણતા ભેદ ॥ જળ સીત ભુગંધ અભેદ ॥ ૩૦ ॥ નભ શબ્દ સુખ જોતી જાણી ॥
 શોક વેદ પુરાણે પ્રમાણ ॥ તેમ રાધા કૃષ્ણ રૂપ જાણી ॥ મને ઉત્તર આપ કલ્યાણી ॥
 ૩૧ ॥ એ પ્રકારે ઉધવ ઉચાર ॥ ત્યાં પ્રણામ કરે વારંવાર ॥ થઈ રાધીકા પ્રાપ્ત ચેતના ॥
 કૃષ્ણ પ્રાણ પ્રીયા સુની જન ॥ ૩૨ ॥ ઉધવ કૃત સ્તોત્ર એ જાણી ॥ ભક્તી પુર્વ ભણે જે
 કો પ્રાણી ॥ શુભ ભોગે મનુષ્ય શરીર ॥ અન્તે જય શ્રીહરી મંદીર ॥ ૩૩ ॥ તેને હોય ન
 ખંધુ વીછેહ ॥ રોગ શોક નહી દુઃખ ખેદ ॥ કન્યા પામે કાન્ત મુખકારી ॥ ભાર્યાહીન
 પામે શુભ નારી ॥ ૩૪ ॥ પુત્રહીન પામે શુભ તન ॥ ધન હીન પામે ખંદુ ધન ॥ ભણે
 રાગી રોગ મુક્ત હોય ॥ ખન્ધ મુક્ત હોય ખન્ધ સોયા ॥ ૩૫ ॥ ભીત તે ભય મુક્ત મુદીત ॥
 ભણે મુખ તે હોય પંડીત ॥ કીર્તી પામે કીર્તીહીન જન ॥ માહા શુભદા સ્તોત્ર પાવન
 ૩૬ ॥ વલણ ॥ પરમ પાવન સ્તોત્ર એછે ॥ શુભદાતા નારાયણરાયરે ॥ ગુલાખ-
 ળા માનસીંગ કહે ॥ થયા પંચાલુએ અધ્યાયરે ॥ ૩૭ ॥ ધૃતીશ્રી ॥ નારાયણ નારદ સં-
 વાદે રાધા સ્તોત્ર પ્રસ્તાવો નામ અધ્યાય ૯૫ મા સંપૂર્ણ ॥

અધ્યાય ૯૬ મો.

કડવું ૧ હું ॥ જાગ સામેરી ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ સાંભળી ઉધવનું
 સ્તવનજી ॥ થયાં રાધીકા પ્રાપ્ત ચેતનજી ॥ જોઈ સનમુખ કૃષ્ણ કારજી ॥ સો કાન્તીત
 તે પ્રત્યે ઉચારજી ॥ ૧ ॥ રાધીકા ઉવાચ ॥ ઉચાર રાધીકા કરે પ્રેમો હે વત્સ શું છે
 તમારું નામ ॥ કોણે પ્રેર્યાને આવ્યા છો કયાથી ॥ કહો મને શું છે મન કામ ॥ ૨ ॥ કૃષ્ણ
 કૃતી સર્વાંગ તમારું ॥ કૃષ્ણ પાર્સદ તમે પ્રમાણ ॥ કહો કુશળતા શ્રીકૃષ્ણની ॥ સીમે
 ખજૂરેવ સહ જાણુ ॥ ૩ ॥ શું કારણ તાંહાં રહ્યા નંદ ॥ ક્યારે આવશે પ્રન્દાવન ॥ કૃષ્ણ
 ચંદ્ર મુખ જોવા ક્યારે ॥ ક્યારે કરીશ રાસ રમણ ॥ ૪ ॥ જળ કીડા હું કરીશ ફરી ॥
 સખી સહીત હર્ષીત મન ॥ શ્રીનંદ નંદન અંજો ફરી ॥ હું કરીશ કેદાડે ચંદન ॥ ૫ ॥ ના-
 રાયણ ઉવાચ ॥ રાધીકાનક વચન સાંભળ્યાં ॥ મનમાં છે હર્ષ નીર ભર ॥ લાલ શા છે
 મન કૃષ્ણ દર્શણ ॥ રાધા પ્રત્યે જોડ્યા ભક્તીપર ॥ ૬ ॥ ઉધવ ઉવાચ ॥ ઉધવ નામને
 જ્ઞાતો સત્રી ॥ શુભ વાર્તાયે કૃષ્ણ પ્રેરીત ॥ હરી પાર્સદ તવ સમીપે ॥ આવ્યો કથન
 કૃષ્ણ ચરીત ॥ ૭ ॥ પવિત્ર પ્રંદાવન શુંદર ॥ પુંસ કોકીલ રમ્ય શબ્દીત ॥ પ્રુખ સૈયા વી-
 વીધછેનો ॥ માહા રમ્ય ચંદન ચર્ચીત ॥ ૮ ॥ રાધીકા ઉવાચ ॥ કૃષ્ણ વીહાર કંદંબ મુખ ॥

યમુના તીરે જ્યાં ત્રીધા પવન ॥ મધુપાન અધીક મનમથ ॥ તે કૃષ્ણ વીના કરે પીડન
 ॥ દાસ રત્ન દીપીત રાસમંડળ ॥ મણી સાર નીર્માણ મંદીર ॥ ગોપી ગણછે ચંદ્રવદની ॥
 મુખ તલ્પે મુગંધ શરીર ॥ ૧૦ ॥ તાંબુળ રતી ભોગે ચોગ્યતા ॥ સકપુર મુગંધ મુંદર ॥
 માલતી માળ સ્વેત ચામરા ॥ રત્ન દર્પણ છે મનોહર ॥ ૧૧ ॥ મુક્તા માણીક્યને હીરાહાર ॥
 કસ્તુરી કુંકુમને ચંદન ॥ પાત્ર પુર્ણ કીડા સરોવર ॥ રમ્ય વીવીધ ઉપકાનન ॥ ૧૨ ॥
 પુષ્પો ધાન શુન્ય કૃષ્ણ વીના ॥ સર્વ વૈભવ વીના પ્રજ્ઞેશ ॥ હા શ્રીકૃષ્ણ હા રામ કાંહા
 છે ॥ મારા માણવલભ વીચેશ ॥ ૧૩ ॥ ક્ષણ ક્ષણ દોરા જે ઘણીનીં ॥ તે ક્ષમા કરે પ્રા
 ણજીવન ॥ એમ કહી રાધા મુર્છા પામ્યા ॥ કરી કરી ઉધવે ચેતન ॥ ૧૪ ॥ તેને દેખીને
 પરમાશ્ચર્યામનમાને શ્રેષ્ઠક્ષત્રી જન ॥ રાધીકાને ત્યાં સ્વેત ચામરા ત્રીલક્ષગોપી કરેશેવના १૫ ॥
 શત કોટીગોપી રહેછે નીત્ય ॥ દીવરાનીસાં તે શેવાકારો ॥ કોઈક જીજ્ઞહસ્તે ગ્રહીને ॥ કોઈ રહી
 છે માળાધારી ॥ ૧૬ ॥ કો સીંદુરકો રોચન કોઘા ॥ કો ચંદન પાત્રલઈ રહી ॥ કો દર્પણકો કુંકુમ
 ધારી ॥ કો કસ્તુરી પાત્ર કર ગ્રહી ॥ ૧૭ ॥ કો ચંપક કો મધુ માધુર્ય ॥ કો ગ્રહી પુતળી કીડા
 કારી ॥ મીઠ જળકો તૈલ મુગંધી ॥ સકપુર તાંબુળ કો ધારી ॥ ૧૮ ॥ કોઈ ભોજન
 સામગ્રી ગ્રહી ॥ દેખીને ઉધવ એ મકાર ॥ કણે પીમુષ વીનયાન્વીત ॥ તે કરી થંકી
 કરે ઉચાર ॥ ૧૯ ॥ ઉધવઉવાચ ॥ જાણી તને દેવ દેવે શીતુ ॥ સર્વ શક્તી સ્વ-
 રૂપ યોગીની ॥ મુળ પ્રકૃતિ શ્રી દામા જાપે ॥ ધરા માત્ર જોલોક વાસીની ॥ ૨૦ ॥ સ્થીર
 સખી સહ તમે થાઓ ॥ સર્વ દુષ્પ થશે નીવારીત ॥ કૃષ્ણ પ્રાણાધી દેવી સાંભળા ॥ કહું
 મુલ વાર્તા અભીચિંત ॥ ૨૧ ॥ વીરહ વ્યાધીને નાશ કરતા ॥ રસાયણ સમ સોભા ન્વીતા ॥
 ત્યાં રહ્યા નંદ સાનંદ સાથે ॥ તેને વસુદેવ નીમંત્રીત ॥ ૨૨ ॥ સખળ કૃષ્ણ ગ્રહી કરીને ॥
 મંગળ કર્મ પુર્ણ પ્રમાણ ॥ સનંદ પરમાનંદ મોદા ॥ ગોકુળ આવશે પ્રભુ જાણ ॥ ૨૩ ॥ આ-
 વી પુર્વ પ્રાણમી માતાને ॥ આવશે મુદીતવ્રન્દાવન ॥ ચોડીવારમાં જોસે સતીતું ॥ શ્રી
 કૃષ્ણનુ કમળ વદન ॥ ૨૪ ॥ વીરહ દુખને પરહરી ॥ સ્થીર થા માતા શોક નીવાર ॥
 રમ્યાખર પરીધાન કરી ॥ અમુલ્ય રત્ન લુપણ ધાર ॥ ૨૫ ॥ ચંદન કુંકુમ કસ્તુરી ગ્રહા
 કરની કેશ પુષ્પ લુપીત ॥ સુવેશ કરની કલ્યાણીતુ ॥ કસ્તુરી પીન્દુ સીન્દુરાન્વીતા ॥ ૨૬ ॥
 ઉક સીંહાસને સ્થીતથાતુ ॥ સપંક્જ તલ્પતજ સતી ॥ મને કર કૃષ્ણ લીલા ધ્યાન ॥
 ભૂલત કર મીઠ માહામતી ॥ ૨૭ ॥ વલણ ॥ મતી સ્થીર કર સ્વામીની કહી ॥
 પાદ સ્પર્શી કર્યા પ્રાણમશે ॥ સદા બ્રહ્માદી મુર વન્દીત ॥ માહા મનોહર મુખ ધામરે ॥ ૨૮ ॥
 કંઠજી ॥ રાગ મારૂની ચોપાઈ ॥ સાંભળી ઉધવના વચન ॥ સતી રાધીકા
 થયાં મસન ॥ આપી મુદ્રીકા રત્ન રચીત ॥ અમુલ્ય વીશ્વ કર્મ નીર્મીત ॥ ૨૯ ॥ રમ્ય
 આપી કૃષ્ણને અનજે ॥ પ્રીતે અપુર્વ રાસ મંડજે ॥ મણી કુંડળ મૂગમ અમૂલ્ય ॥ તહી

ભુવણ કંઠ સમ તૂલ્ય ॥૩૦॥ હીરા હાર તે મન મુદીત ॥ પૂર્વે વરણ કૃષ્ણ અર્પીત ॥
 સૂર્યે સ્થમંતક અરપંત્ર ॥ મહેદ્રે તે રત્ન સીંહાસનાડ ॥ મણી સાર છત્ર નીરમીતા હીરા
 હાર રત્ન મુકતાન્વીત ॥ રત્ન પદ્મ વીચીત્રીત જાણ ॥ સુખ દર્પણ રત્ન નીર્માણા-
 ॥૩૧॥ આપ્યું રાસે વીધી મુખદાય ॥ ઉધવને આપ્યું તે રાધાચે ॥ જય માળ મણી
 વીરાણત ॥ આપી સંભુએ હર સાન્વીત ॥૩૨॥ તેણે તેને આપી મુખકારી ॥ જન્મ મૃ-
 ત્યુ જરા બ્યાધી હારી ॥ ચંદ્રકાન્ત મંણી ચંદ્ર દત ॥ તેની સોભા પુર્ણ ચંદ્રવત ॥૩૩॥
 મધુ પાત્ર મધુ પુર્ણ પર્મ ॥ હરી પ્રીયાને આપેલુ ધર્મ ॥ સ્વાર્ણ પાત્રે રાધાચે ભોજન ॥
 આપ્યું ઉધવને મીઠું અંજ ॥૩૪॥ ભક્ષ કરાવ્યું હર્ષીત મના ॥ આપ્યું તાંબુળ પુષ્પ ચન્દ-
 ન ॥ આપ્યું આશીશ જ્ઞાન વાંન્છીતા ॥ જેહુ ગૌલોકે કૃષ્ણ વદીત ॥૩૫॥ વિદાયશ કિર્તી
 નીરમાણ ॥ સર્વ સીદ્ધી હરી ભક્તી જાણા ॥ થશે કૃષ્ણ પાસેદ તુ ધન ॥ વર મસાદે શ્રેષ્ઠ
 પાવન ॥૩૬॥ હીરા હાર રત્ન મનોહર ॥ સીંદુરજ્વળ ચન્દન ધર ॥ વેષ્ટીત્તોપી
 સીંહાસન સ્થીત ॥ એવાંરાધા ઉધવને વદીત ॥૩૭॥ રાધીકાઉવાચ ॥ કહો ઉધવ
 કપટ હીન ॥ ક્યારે આવશે પ્રાણુવન ॥ ભય ત્યાગી કહો નીરે ભાન્ત ॥ હરીદાસ
 તમો મુઘ સાન્ત ॥૩૮॥ સત્યસમ ધર્મ નહી જાણ ॥ નહી પાપકો જુઠ મમાણ ॥ એ-
 વાં સાંભળી રાધા વચન ॥ બોલ્યા ઉધવ શ્રી હરી જન ॥૪૦॥ ઉધવઉવાચા ॥ સ્વય
 આવશે સત્ય શ્રી હરી ॥ જોશે પ્રભુને સત્ય સુંદરી ॥ સત્ય તજશે તમો સન્તપ ॥ હરી
 મુખ ચંદ્ર દેખી આપ ॥૪૧॥ મારા દર્શણથી માહા ભાગ ॥ થશે વીરહ સોકનો ત્યાગ ॥
 નાના ભોગ મુખ ભુક્ત કરો ॥ દુખ દાઇ ચીન્તાપર હરો ॥૪૨॥ મોકલીશ હું મથુરાં જ-
 ધ ॥ મલુચન હું પ્રમોદ દઇ ॥ હરી પાસે વીદ કરો માત ॥ સર્વ કહીશ પ્રભુને પ્રાત
 ॥૪૩॥ રાધીકાઉવાચ ॥ વત્સ જનું મથુરા સમીતા ॥ કહું કથા સાંભળ કીન્ચીત ॥
 મને ભુલતો નો જઇ તહીં ॥ કાન્ત મોકલજે વત્સ અહીં ॥૪૪॥ પુત્ર કેજે તું કૃષ્ણને
 એહ ॥ મને મુખ નહી વન જોહ ॥ અહુર્નિશી અચેતન જય ॥ કૃષ્ણ વાર્તા ચેતન
 કાણુ થાય ॥૪૫॥ કેજો મુખ અર્થે તમો સાથ ॥ પુર્વેથી પ્રીતી કરી મે નાથ ॥ તવરૂપ
 જોઇ ભગવાન ॥ મોરલી ધ્વની સાંભળી કાન ॥૪૬॥ કુળ લજ્યા ભય ત્યાગ કરી ॥ સે-
 વતી હું પદામ્બુજ હરી ॥ તેમાથી તવ માયાના ચોગે ॥ મારી બુદ્ધી ભ્રમી કર્મ જોગે
 ॥૪૭॥ જાણ્યા જોપ પતીમે તો સ્વામી ॥ પુર્ણ બ્રહ્મ સર્વાન્તરયામી ॥ જેનાં પદામ્બુજ ધ્યા-
 નાતુર ॥ રહે વેદ બ્રહ્મા દ્યસુર ॥૪૮॥ ગુણ કયા ધ્યાન ભક્તી કરી ॥ હોચે પ્રાસપદ
 અમ્બુજ હરી ॥ વદીતે સહકોધીતવાણ ॥ મમ હૃદય કઠીનતા જાણ ॥૪૯॥ વીમ્બ વ્યાસ વી-
 ચોગ પ્રતાપા ॥ હૃદી પ્રાસ ઉધવ સન્તાપા ॥ હવે વેલા જો ન આવે નાથ ॥ હરી સ્નેહ ન કર
 તે સાથ ॥૫૦॥ કીડા પ્રીતી સહ ભગવાના ॥ વપ સંગમ નીર્જન સ્થાના ॥ પ્રન્દાવન ન જ

ઇશ કરી ॥ ચર્યુ નહી ચંદન શ્રી હરી ॥૫૧॥ તેને અર્પુ નહી વન માળ ॥ સુખ જોવું
 નહી શ્રી ગોપાળ ॥ માલતી કેતકીના કાનન ॥ કરી જોવું ન ચંદન વન ॥૫૨॥ માધ-
 વીને મધુવન માંડી ॥ નહીં રાસ મંડળ જ્યાંહી ॥ રતન મંદીર માહા સુન્દરી ॥ નહીં રમ્ય
 સ્વચ્છ સરોવર ॥૫૩॥ સુરવન તીરમુર સરી ॥ હરી સંગ ન જોવું હું કરી ॥ વલણ ॥
 કરી ન જોવું એમ કહી રાધા ॥ રોધ મુછીત હરીપદ ધ્યાયરે ॥ ગુલાબ કુંડ ॥ માન ક-
 હે ॥ થયો પુણી છનુંમો અધ્યાયરે ॥૫૪॥ ઇતીશ્રી ॥ કૃષ્ણ જન્મખંડે ॥ નારાયણ ॥ રાધા
 ઉધવ સંરાદે ૯૬ અધ્યાય સંપૂર્ણ

અધ્યાય ૯૭ મો.

॥૬૬૭ ॥ ૧હુ ॥ રાગ કેદારો ॥ ઉધવ વીસ્મય થયો મુની ॥ ભય વીપુળ પામ્યો
 મજા ॥ અતવત તેને દેખી કરી ॥ તે પ્રત્યે વદે વીનય વચન ॥૧॥ પરમ ભક્તી જાણી તે-
 હેની ॥ નીજ ભક્તી નીદે શુભ મતી ॥ તુચ્છ આને સર્વ જગતને ॥ એવાં દેખી ભાર્ય
 વતી સતી ॥૨॥ ઉધવ ઉવાચ ॥ ચેતન થા તું માહા કલ્યાણી ॥ કરે નમસ્કાર જગ-
 માત ॥ સર્વ પ્રાકૃતન સ્વરૂપ તમે ॥ જોશો શીઘ્રે શ્રીકૃષ્ણ સાક્ષાત ॥૩॥ તુંથી પ્રવીત્ર
 છે વીશ્વ સરવે ॥ તવ પાદરજે મહી જાણુ ॥ તવ સુકીરતી ગાન કરે ॥ લોક સંગીત મં-
 ગળ વાણુ ॥૪॥ વિગ્ર વીનાશીની રાધીકા તું ॥ કૃષ્ણ પુરૂષ પ્રકૃતી પાર ॥ રાધામાધવ
 ભેદ નહીં ॥ મુતી પુરાણ અન્નદ ઉચાર ॥૫॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ રાધીકા
 મુછીત જોધ ત્યાંહા ॥ ને જોયા ઉધવ ભાષણકારી ॥ રાધા સન્મુખ માધવી ગોપી ॥
 સ્થીત રહી વચન ઉચારી ॥૬॥ માધવી ઉવાચ ॥ રાધા કૃષ્ણ ચીત ચોર તું છે ॥ માહા
 ઉત્તમ તવ સ્વરૂપ ॥ તવ વસ્યછે કૃષ્ણ લંપટ ॥ નથી રાજ નપુરૂષ અનુપ ॥૭॥ તેનું
 સુંસ્મરણુ કરે કલ્યાણી ॥ તે છે ગોવાળ નંદનંદન ॥ સ્વાત્મા રક્ષ પ્રયત્ન કરીને ॥ આ-
 ત્મા પર ન પ્રીય કો અન્ય ॥૮॥ માલતી ઉવાચ ॥ નીલંજ ધીક્ષ તું રાધીકા ॥
 તવ જીવન વૃથા છે જાણુ ॥ જગત વીશે યુવતીનો તું ॥ યશ ક્ષય કરતા પ્રમાણુ ॥૯॥
 ગુપ્ત કાર્ય જે નારીનુ તે ॥ વ્યક્ત કરે યક્ષ ક્ષય થાયે ॥ અંતર ગુપ્ત પતી ભાવનાં ॥
 કરે કો ન જાણુ સુખદાયે ॥૧૦॥ સુમુ કરે સ્મરણ મુઠ તું ॥ તજ દારણ શોક નીર્વાણુ ॥
 આત્મા રક્ષણુ કર પ્રયત્ને ॥ સ્વાત્મા પર ન પ્રીય કો જાણુ ॥૧૧॥ પદમાવતી
 ઉવાચ ॥ વીદ્યુત જ્વાળાને જળે રેખા ॥ તેહેવી જાણું ખજાની પ્રીત ॥ વીશ્વાસ ખ-
 લનો નહીં કરવો ॥ શાસ્ત્ર વીશે કહે એવી નીત ॥૧૨॥ નીરંતર કૃષ્ણનું ધ્યાન તું ॥ કરે
 વૃથા કુઃખ ધરે મજા ॥ કાહાં શ્રીકૃષ્ણ મથુરા વીધે ॥ કાહાં તું રહી કદળી વત્ર ॥૧૩॥
 સઘ તમે કદા પ્રાણને તું ॥ તો ન હમણા આવે શ્રીહરી ॥ કાળે જોશે શ્રીકૃષ્ણને તુંતો ॥
 કરે સ્પર્શ રક્ષણુ સુંદરી ॥૧૪॥ ચંદ્રમુખી ઉવાચ ॥ પ્રાકૃતને શુભ સુખ વૈભવ ॥ કુખ

મામ તે મહત્તાનાધીન ॥ માકતને સંપત વીપતતા ॥ માકતને તત્ત્વનતા કો દીન ॥૧૬૥॥
 ભરતખંડ ભુમી વીશે સૌ ॥ જન્મ ઇચ્છે જગતના જન ॥ મામ માકતને શ્રીહરી પતી ॥
 તે પણ કામ કરે હલંત ॥૧૭૥॥ શંકરે કામ દબ કરીને ॥ હરી ધરયું નીમ અંતન ॥
 ચંદ્રને રાહુ ઘાસ કરીને ॥ હરી કરે છે જમ વમન ॥૧૮૥॥ કૃષ્ણ નામ સ્માર્ણ માત્રે કરી ॥
 ગુણ શ્રવણ કરીને જાણ ॥ ચેતન કર મન સ્થીરતા ॥ કર રક્ષણ સ્વાત્મા નીર્વાણ
 ॥૧૯૥॥ શશીકળા ઉવાચ ॥ માધવી તું થું જાણે હરીને ॥ આત્મ સ્વરૂપ
 કૃષ્ણ ઇશ્વર ॥ બ્રહ્માદી દેવને વેદ ચારે ॥ તે નહી જાણે પ્રકૃતીપર ॥૨૦૥॥ સંત ધ્યાન
 કરે નીરન્તર ॥ પાદપદ્મ તે સુર ઇચ્છીત ॥ કમળા સરસ્વતીને કુર્ગા ॥ ઇચ્છે શેષ મહેશ
 મુદીત ॥૨૧૥॥ સીદ્ધ મુની માનવ નજાણે ॥ સર્વાત્માને રૂપ નહી કાય ॥ નીર્ગુણને ગુણ
 તે ક્યાં થકી ॥ રૂપ સત્ય નીત્ય સુખ દાય ॥૨૨૥॥ પૃથ્વીનો ભાર ઉતારવાને ॥ હરી રૂપ
 આહ્વાદકારી ॥ સુખદા મનોહર સુંદર ॥ ભક્તાનુગ્રહ વીગ્રહ ધારી ॥૨૩૥॥ રૂપ અનીર્વ-
 ચનીય જેનુ ॥ કોટી કન્દર્પ લાવણ્ય ધામ ॥ પાદપદ્મ રજ સીર ધરે ॥ મેઝે સંકર પુરણ
 કામ ॥૨૪૥॥ હાર ભુષણ અને વસ્ત્ર તણ ॥ દીગમ્બર જે બ્રહ્મ સ્વરૂપ ॥ હર નીરન્તર ધ્યાન
 કરે ॥ અખન્ડાનંદ પુરણ રૂપ ॥૨૫૥॥ વલણ ॥ પુરણ રૂપનુ ધ્યાન કરે ॥
 બ્રહ્મા શેષને સનતકુમારે ॥ સીદ્ધ સમુદ્ર જે યોગવીત ॥ તે સમરે સદા વીશ્વાધારરે ॥૨૬૥॥
 કંડુ રજ ॥ રાગ દેસાખની ચોપાઈ ॥ શુશીળા ઉવાચ ॥ અસંક્ષીત
 વીશ્વ વીશે જાણ ॥ બ્રહ્મા વીંનુ રીવાદી નીર્વાણ ॥ મનુ મુનીને સીધ પાવન ॥ વીંનુ
 વૃક્ષલ જે ભક્ત જનારડા ॥ સર્વ કરે પદાભ્યુજ ધ્યાન ॥ આત્મા નીર્ગુણ શ્રીભગવાન ॥
 વેદ શકે ન સ્તવન કરી ॥ સરસ્વતી શકે ન ઉચરી ॥૨૮૥॥ કાંપે સહસ્ર વક્ત્ર અનન્ત રા
 વેદ જનક બ્રહ્માને સન્ત ॥ નીત્ય સત્ય તે ઇશ સ્વરૂપ ॥ નીંદે માધવી હરી અનુપ ॥૨૯૥॥
 હરી વીચોગ વીન્હળ મન ॥ ગોપીકાનું વૃથા છે જીવન ॥ પુન્યવતી રાધા સુખ દાન ॥
 અહર્નીશ ધરે પ્રભુ ધ્યાન ॥૩૦૥॥ જેના નામ સ્માર્ણ માત્રે કરી ॥ કોટી જન્મ પાપ પ
 રહરી ॥ ભય શોકનો હોય છે નાશ ॥ ભક્તવત્સલ શ્રીવીશ્વવાસ ॥૩૧૥॥ રત્નભાજા
 ઉવાચ ॥ જેણે ધર્યો વામ હસ્તે કરી ॥ માહારોહ ગોવર્ધન હરી ॥ તેમાં થું સૌ-
 ર્યતા યશધીરા ॥ જમ જનક હરી જગદીશ ॥૩૨૥॥ એવા રોલતો રાહસ જેહ ॥ દૈત્ય રા-
 જ્ય ધરી શકે તેહ ॥ દૈત્ય લક્ષ્ લીલા માત્રે કરી ॥ હણવા સમર્થ છે શ્રીહરી ॥૩૩૥॥ જેના
 અન્સકળા મગદીત ॥ સુર વીંનુને ઇશ હદીત ॥ તે પોતે કૃષ્ણ વીગ્રહ ધારી ॥ લીલા કરે
 ભક્ત હીતકારી ॥૩૪૥॥ પારીજતા ઉવાચ ॥ સમદીપ સૈલ સૌંધુ વન ॥ સહ
 કુન્દની ભુમી ધરન ॥ સમ સ્વર્ગ બ્રહ્મલોક જાણ ॥ સમ પાતાલ રમ્ય મમાણ ॥૩૫૥॥
 એવા બ્રહ્માંડે જે બ્રહ્મ કૃત ॥ વીંનુલોમ કૃપે આશ્રયત ॥ તેના લોમ તેટલાં છે વીશ્વ ॥ તે

સાંસાર કૃષ્ણ અધીશ્વ ॥૩૬॥ તેને સું મુચશને સૌમંતા ॥ અનુપ મહીમા અખન્ડતા
 નેતી નેતી જે વેદ વખાણે ॥ ગોપ કન્યા માધવી સુ જાણે ॥૩૭॥ માધવી ઉવા
 ચ ॥ આરં જોલણ જાણે નં મજ ॥ મુઠ ગોપીકા જોલે વચન ॥ ઉધવ સાંભળ
 મારી વાણે ॥ સુભ સત્ય કહુ નીરવાણે ॥૩૮॥ નીજ ઇચ્છાએ મગુણે હરી ॥ કોથે ની-
 ગુંણે ઇચ્છાએ કરી ॥ ભુખી ભાર ઉતારવા કાજ ॥ ગોપ વેશ રીધુ માહારાજ ॥૩૯॥ વેદ
 શાસ્ત્ર મુર સીધ સંત ॥ શેષ બ્રહ્મેશ જાણે ન અંત ॥ હુ સુ જાણુ ઇશ જ્ઞાન ગુઠ ॥ ગોપ
 કન્યા વનીતાહુ મુઠ ॥૪૦॥ તોપણ સાંભળ વત્સ વચન ॥ મારં સત્ય પરમ ન્યાવન ॥
 અનીવંચની પ્રભુ અનુપ ॥ સું સૌર્ય યશ ખળને રૂપ ॥૪૧॥ વીર્ય વેશ સીદ્ધ ગુણે હરી ॥
 રીષે મગુણે શ્વેચ્છાએ કરી ॥ અનીર્વવચની છે વીરોષણ ॥ નીગુંણે વીરુ દેહ ન વર્ણ
 ॥૪૨॥ સૌકીક ભાવે મે કુર્ષુ હારા ॥ રાધીકાને કરવા હુલાશ ॥ જ્ઞાની તે જાણે જ્ઞાન અ-
 નુપ ॥ મને નીદે ગોપી મુઠ રૂપ ॥૪૩॥ એનું જાણે સું મુઠતા કર ॥ સત્ય શ્રીહરી
 મકૃતી પર ॥ જોતી રૂપ પરમાત્મા એહ ॥ અનીર્વાચ્ય ભક્ત હેતુ દેહ ॥૪૪॥ પાદપં-
 કાજે ત્રીલોક માતા ॥ દાશીવત સેવે મુખ દાતા ॥ મુળ પ્રકૃતિ જે સરસ્વતી બ્રહ્મ રૂપ
 સદા તે સેવતી ॥૪૫॥ તેના સાંભળી વાક્ય ઉદારા ॥ ભક્તિ વિહવળ ઉધવ દાસા ॥ થયો
 સર્વાંગ પુલકાન્વીત ॥ પડ્યો પ્રેમે વ્યાકુલ રૂદીત ॥૪૬॥ ઉધવ ઉવાચા ॥ નં
 બુદ્ધોપ ધન્ય મનોહર ॥ ધન્ય ભરતખંડ સુભ ધર ॥ ધન્ય સકળ નીવાશી જન ॥ ભોગવે
 મુભ રૂળ પાવન ॥૪૭॥ પુન્યવાન ગોપી સર્વ કોય ॥ રાધા પાદપદ્મ નીત્ય જોય ॥ છ
 હજાર વર્સ તપકારી ॥ બ્રહ્મા રાધા પાદ રજ ધારી ॥૪૮॥ રાધા ગોલોક વાસીની જાણા ॥
 કૃષ્ણ પ્રાણ અધીક પ્રમાણ ॥ ત્યાંથી શ્રીદામાના શ્રાપે કરી ॥ પ્રશભાન મુતા અવતરી
 ॥૪૯॥ રાધા ગોપી ગોપ ગોલોકેશ ॥ ભક્તી જાણે ચોર્ષાદ્ર મહેશા ॥ બ્રહ્માને સનકાદી પા-
 વન ॥ કન્યીત જાણે સીદ્ધ ભક્ત જન ॥૫૦॥ ધન્ય હું થયો પવીત્ર આજ ॥ ગોકુળ
 આવ્યો પ્રેમો મહારાજ ॥ ગોપી ગુરૂ હરી ભક્તિ દાતા ॥ ન મથુરા જનું પામ્યો સા-
 તા ॥૫૧॥ વલણ ॥ સાતા પામ્યો રહુ દાસ થઈ ॥ કરું ગોપી ચરણ-શે-
 વંજરે ॥ અન્ય કોની એહેવી ભક્તિ નહી ॥ સર્વોત્તમ સત્ય વચનરે ॥૫૨॥ કંઈ
 ક જુ ॥ રાગ રામશ્રી ॥ કળાવતી ઉવાચ ॥ પીત્તની માનસી કન્યા
 અમો ॥ નામ મેના ધન્યા કળાવતી ॥ સનતકુમાર શ્રાપે કરી ॥ મહીતજે આવી સર્વે
 સતી ॥૫૩॥ ક્ષીરસાગર સ્વેત દ્વીપ ત્યાં ॥ અમો આવી ઉધવ સાંભળ ॥ ત્રણે ભગીની
 વિંબુ દર્શણ ॥ અનાદરથી શ્રાપી સકળ ॥૫૪॥ સનતકુમાર ભગવાન ॥ ચોગીદ્ર ગુરૂ
 ગુરૂ પ્રમાણ ॥ જોલ્યા તે ક્રોધ સંયુક્ત થઈ ॥ વિરનુ ભક્ત છત્રેશ્વરી જાણ ॥૫૫॥
 સનતકુમાર ઉવાચ ॥ મુઠ ભુમે જઈ થાઓ તમો ॥ મનુષ્ય મીયા હંકારકારી ॥ રૂરી

પ્રસન્ન થઈ કહે તે ॥ મેના થશે ખીયા હીમ ધારી ॥૫૬॥ પાવંતી કન્યા થશે મેનાની ॥
 ધન્યા થશે જનક કામીની ॥ તેને કન્યા થશે મહાલક્ષ્મી ॥ સીતા સતી પરમ પાવીની ॥
 ॥૫૭॥ વૃષભાન ગોપ યોગી જન ॥ દુર્વાસાનો શીષ્ય તે જાણ ॥ કળાવતી તેની ખીયા
 હોશે ॥ દ્વાપુર અન્તે તે સતવાણ ॥૫૮॥ ગોકુળમાં કળાવતી સુતા ॥ હોશે રાધા ગોલોક
 વાસીની ॥ શ્રીદામા ગોપ આપે કરી ॥ માહા દેવી પરમ પાવીની ॥૫૯॥ બ્રહ્મા ઇસને
 શેષના સ્વામી ॥ ઉતારવાને મહીનો ભાર ॥ પુન્ય ક્ષેત્ર ભારત વીશે તે ॥ ભુ આવશે
 ધરી અવતાર ॥૬૦॥ કળાવતી વૃષભાન રાધા ॥ ગોલોક જશે મુકત તે થઈ ॥ ધન્યા
 સીતા સહીત વૈકુંઠ ॥ જશે વીશ્વ સંત મુખ દઈ ॥૬૧॥ મેનાઓ જશે પાર્વતી વરે ॥
 કલ્યાંતરે વિંબુ લોક માંહી ॥ લક્ષ્મીવત ચીરકાળ લગી ॥ મુદીત પરમ મુખ તાંહી ॥૬૨॥
 વિપત્તી ભોગવ્યા વિના કોનો ॥ મહીમા તે કહુ નહી હોય ॥ કર્મી જનનું દુઃખ જવેથી ॥
 મુખ ફુલેલ પામેછે સોય ॥૬૩॥ સુહૃં જ્ઞાન રૂપીથી ફુલેલ ॥ વિદી વિંબુ શીવાદીને
 જાણ ॥ મકૃતી પર શ્રીકૃષ્ણ મલુ ॥ નીગુંણ નીરંજન નીર્વાણ ॥૬૪॥ તુલસી ઉ-
 વાચ ॥ સર્વ પ્રાણી વિશે રહે દેવ ॥ ભિન્ન ભિન્ન પ્રાણ વિંબુ રૂપ ॥ મકૃતી
 બુદ્ધી રૂપા શક્તિ છે ॥ મન બ્રહ્મા ચેતન સ્વરૂપ ॥૬૫॥ જ્ઞાન સ્વરૂપ શંભુ છે પોતે ॥ પુ-
 રુષ ધર્મ છે સુખાકર ॥ નીગુંણ પરમાત્મા સ્વરૂપ ॥ તે પરબ્રહ્મ મકૃતી પર ॥૬૬॥ તે કૃ-
 ણી સર્વ જીવના સાક્ષી ॥ જીવભોક્તા પ્રતીર્ણી રૂપ ॥ અક્ષુ ચંદ્ર સુર્ય પ્રકાશક ॥ રસ-
 ના સરસ્વતી સ્વરૂપ ॥૬૭॥ આત્મા થકી તે સર્વ વરતે ॥ આત્મા વિશે જીવ ગતી
 જાણ ॥ તે થઈ સરવાત્મા આત્માને ॥ સંત ભક્તિએ ભજે નીર્વાણ ॥૬૮॥ મનમુદીત
 ધ્યાય તે યોગી ॥ કર્મ સાક્ષી કર્મ કૃત વાન ॥ કર્મ ગુપ્ત રહે તે ક્યાંથકી ॥ અંતર્યામી
 કૃષ્ણ ભગવાન ॥ કાળીકા ઉવાચ ॥ નર પ્રાણ વૃદ્ધ યુવા સર્વે ॥ દેવાદી
 જાણે તમને શ્રેષ્ઠ ॥ સીધે મુર્છીત રાધાને યોધ ॥ કરો ઉધવ બુદ્ધિ પરેષ્ઠ ॥૭૦॥
 ઉધવ ઉવાચ ॥ ચેતન થાઓ તમે કલ્યાણી ॥ મને જાણે જંગત માતર ॥ પ્રસન્ન
 થાઓ માતા મારી હું ॥ ઉધવ કૃષ્ણ ભક્ત કીંકર ॥૭૧॥ આજ્ઞા કરો મથુરાં જઈ હું ॥
 ન સ્વતંત્ર દાસ પરાધીન ॥ કાષ્ટી પુતળી જેમ તેમ ॥ સર્વ વરતે મલુ આધીન ॥૭૨॥
 વૃષભ વસ્ય છે પેશકને ॥ જેમ તેમ જંગત સકળ ॥ માતા વસ પરમાત્માને છે ॥ નાના
 વિદ્ય જંત સર્વ સ્થળ ॥ વલણ ॥ સર્વ સ્થળ જન્ત હરી વસ ॥ મપંચ મલુ
 સત્તાથી થાય રે ॥ ગુલાબપ્રા માનસીંગ કહે ॥ થયો સમ નવતીતમે અધ્યાયરે ॥૭૪॥
 પ્રાત ॥૦ માહા ॥૦ શ્રીકૃષ્ણ ॥૦ ના ॥૦ રાધા ઉધવ સંવાદે પ્રસ્તાવો નામદ્વયે અધ્યાયરે

અધ્યાય ૯૮ મો.

કહ્યું ૧ હું ॥

રાગ કેદારાની ચોપાઈ ॥

શ્રીનારાયણ ઉવાચ ॥

સાંભળી ઉઘવના વચન ॥ યોલ્યાં રાધીકા થઇ ચેતન ॥ હૃદે દુઃખી સ્થિત સીંહાસન ॥
 ગોપી આમરે કરે સેવના ॥૧૧॥ રાધીકા ઉવાચ ॥ જન મથુરાં વત્સ હરી જનના ॥
 જઈ કેહેજો મારીં વચન ॥ સીધે શ્રીકૃષ્ણ પરમાર્નવ ॥ આંહાં લાવ મલુ પ્રેમચંદ ॥૧૨॥
 મને આપવા યોધ વદીત ॥ હમાણા નથી યોધ ઉચ્ચીત ॥ જેમ વીનાત્મા દેહ નીરક્ષણ ॥
 હરી વીચાગે ચિત વીબહળ ॥૩૧॥ કરે મન નિત્ય સમરણ ॥ નિશી નીંદ્રા ન શોક વર્ધન ॥
 હું મગ્ન માહા શોક સાગર ॥ વત્સ ઉઘવ મને ઉઢરે ॥૪૧॥ જે અભય આપેછે સકળ ॥
 તેને તીર્થ સ્નાન હોય ફળ ॥ નહિ સમર્થ કરવા યોધજન ॥ દુર્નીવાર્ય છે માહાર મન્ન ॥૫૧॥
 વિચાગ દુઃખ સર્વ સ્ત્રીમહી ॥ મારા જેવું કોઈ જાણુ હીં ॥ કીંચીત જાણુ સીતા માહાં
 સતી ॥ દુખી ત્રીલોકે કો ન યુવતી ॥ કાં કોની સાંભળી વ્યથા ન હોય ॥ મારા સમ
 દુઃખી નહિ કોય ॥ વિરહાતુર માહા દુઃખીત ॥ તમ સુખ સૌ ભાગ્ય વર્ણત ॥૬૧॥
 કૃષ્ણ પાદપદ્મ ચંદ્રાનન ॥ દેખુ તે છે સફળ જીવંતુ ॥ સદા હર્ષીત નામ શ્રવણ ॥ સ્મરણ
 માત્રે મધુહીત મન ॥૭૧॥ જેનુ ત્રેલોક્ય ખીજ સ્વરૂપ ॥ ગુણ ધારી સ્વેચ્છીત અનુપ ॥
 વિધીના મલુ છે વિદ્યાતાર ॥ હરી સર્વ સંપદ દાતાર ॥૮૧॥ સાન્તી દાતા કલ્પવ્રક્ષપર ॥
 લક્ષ્મીકાંત નાથ મનોહર ॥ પરમાત્મા ખીજક સર્વેસ ॥ કેમ ભૂલું હું તે ગીલોકેસ ॥૯૧॥
 રાશમંડળમાં સર્વ કામ ॥ પરીપુરણ કરતા રયામ ॥ બ્રહ્મા ઇશ શેષ ધરે ધ્યાન ॥ કેમ
 ભૂલું હું શ્રી ભગવાન ॥૧૦૧॥ જેના ભયથી વાયુ વહંત ॥ ભય જેનાથી સુર્ય તપંત ॥ વૃષ્ટી
 ઇંદ્રને વન્હી દહન્ત ॥ માણી વિદે તે મૃત્યુ ચરન્ત ॥૧૧૧॥ જેના ભયથી પ્રક્ષ ફળીત ॥
 સમય પામી હોયે પૂજીત ॥ સમુદ્ર ગ્રહ મુનીને દેવ ॥ કાળનાકાળ છે સ્વયમેવ ॥૧૨૧॥
 ઇશસૃષ્ટાને કર્તા સંહાર ॥ સ્વાધીન સ્વતંત્ર વિશ્વાધાર ॥ સ્વય આત્મા રૂપ મમ સ્વામી ॥
 કેમ ભૂલું મલુ અંતર્યામી ॥૧૩૧॥ કાળ સાધ્ય સર્વ જગ વ્યાપ્ત ॥ સુખ દુઃખ શુભા-
 શુભ માત્ર ॥ ઉઠ જા મથુરાં સુખાકર ॥ મલુ વાસછે જ્યાં મનોહર ॥૧૫૧॥ પ્રજ વાસનો તે
 કરી ત્યાગ ॥ હરી પાસે જાઓ માહા ભાગ ॥ મલુ સંચાગ આર્નવ કારી ॥ કૃષ્ણ વિદ્યે-
 દેનું દુઃખ ભારી ॥૧૬૧॥ જા જા ચંદ્ર સુખ સુખકારી ॥ જન્મ મૃત્યુ જરા દુઃખ હાઠી ॥
 સુણી રાધીકાનારે વચન ॥ રાયા ઉઘવ ત્યાં હરી જન્ન ॥૧૭૧॥ રોતી રાધીકાને જોઈ
 કરી ॥ ઉઘવ સમરે છે શ્રીહરી ॥ હૃદે ધરી ધ્યાન ભગવન ॥ જવા તત્પર ઉઘવ મન
 ॥૧૮૧॥ વલણ ॥ મન તત્પર જવા ઉઘવ ॥ શુભા નારાયણ નરનાયરે ॥
 ગુલાખ્યા માનસીંગ કહે ॥ થયો પુર્ણ અઠાણુમો અધ્યાયરે ॥૧૯૧॥ ઇતિ ॥૦ બ્રહ્મ ॥
 માહા ॥૦ શ્રીકૃષ્ણ ॥૦ ના ॥૦ રાધીકા ઉઘવ સંવાદે રાધીકા વચન પ્રસ્તાવો નામ ૯૮
 મો અધ્યાય રે ॥

અધ્યાય ૯૯ મો

કહું, ૧ હું ॥ રાગ ધનાશ્રી ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ સમરીશ્રી-
 કૃષ્ણ વિશ્વાધારણ ॥ ઉધવ.યથા જ્ઞવા તૈયારણ ॥ નમ્યા રાધા ચરણે મુદીતણ ॥ યથું
 સર્વાંગ પુલકાન્ચીતણ ॥ ૧ ॥ ઢાળ ॥ પુલકાન્ચીત માધવી બોલી ॥ પ્રેમ વીબુલ કરી
 ફેલ ॥ ભક્ત રૂદન્ત ઉચ્ચે સ્વરથી ॥ રાધા વીછે કાતર મન ॥ ૨ ॥ માધવી ઉવાચ
 ॥ સાંભળો ઉધવ ક્ષણ રહી ॥ કહું યથો ચીત સુખદાન ॥ માહા શુભ મનવાન્છીત જે ॥
 તને પરમ પાવન જ્ઞાન ॥ ૩ ॥ માહા દુર્લભ પુરાણ વિષે ॥ નિગમ વિષે શુભ પ્રમાણ ॥
 જગજનની રાધીકા પ્રત્યે ॥ કરે ભક્ત પ્રભુ શુભ વાણ ॥ ૪ ॥ માધવી ગોપીના વાક્ય
 શુણી ॥ ગોપી સભા માંહે હરીજન ॥ રાધીકા પ્રત્યે ઉધવ બોલ્યા ॥ શુભ શાંત મધુર
 વચન ॥ ૫ ॥ ઉધવ ઉવાચ ॥ એકાકી ભવમે આવે જન્ત ॥ તે જાણે એકાકી
 વારંવાર ॥ માણી કર્માનુંસારે કરીને ॥ ફળ ભોગ વિનાના પ્રકાર ॥ ૬ ॥ કર્મે જન્મેને
 મરે કર્મે ॥ કર્મે સુખ દુઃખ ભય શોક ॥ ફળ ભોગ અવશેષ તેને ॥ ફરી ભોગ લોક-
 પરલોક ॥ ૭ ॥ કેએક રત્ન મને તે આપ્યાં ॥ તે નહિસાચી શું પ્રયોજન ॥ ભવાબ્ધિ
 તારણ દેવી તમો ॥ કર્ણ ધાર કૃષ્ણ ભગવન ॥ ૮ ॥ સર્વ જનન પારકારક ॥ મને આપો
 સમં નવિખાદ ॥ ભવાબ્ધિનું તારણ કારણ ॥ મથુરાં જાત પામી પ્રસાદ ॥ ૯ ॥ જે જે
 કાળગતી મહંમાયા ॥ શુરનર પીતરની જેહ ॥ સર્વ લોક અધ ઉર્ધ્વની જે ॥ જગજનની
 કહેની તેહ ॥ ૧૦ ॥ માહા દુસ્તર ઘોર ગતી તે ॥ તરી હરીપદ પ્રાપ્તિ હોય ॥ એ પ્રકારનો
 ઉપાય જે તે ॥ જગદંબી આપો સુખ સોય ॥ ૧૧ ॥ દુરથી જેના પદાંબુજન ॥ દીવસની
 શી કરે છે ધ્યાન ॥ દેવ બ્રહ્મા શેષ આદી તેને ॥ વક્ષસ્થળે માતા તવ સ્થાન ॥ ૧૨ ॥
 શ્રીનારાયણ ઉવાચ ॥ ઉધવના વચન સાંભળી ॥ જગજનની મન મુદીત ॥ નેત્રાં
 બુજ વહે નીરધાર ॥ ઉધવ પ્રત્યે માતા વદીત ॥ ૧૩ ॥ રાધીકા ઉવાચ ॥
 માધવીના વચને કરીને ॥ ક્યું પ્રભુ માહા સુખદાન ॥ સ્ત્રી જાતીને અપમાન છડું ॥
 ક્યાંથી આપી શકું તને જ્ઞાન ॥ ૧૪ ॥ શુદ્ધ કાળગતી વત્સ જાણી ॥ ભગવાન હરી નીરવાણ ॥
 બ્રહ્મા મહેશને શેષ જાણે ॥ જાણે નીગમ ચાર પ્રમાણ ॥ ૧૫ ॥ એક વેદાનુંસારે કરી ॥
 સંત જાણે પુત્ર સુખદાન ॥ ગોલોકે રાસમંડળ વિષે ॥ મને કહ્યું શ્રીમુખે ભગવાન ॥ ૧૬ ॥
 ગોલોક વૈકુંઠ બ્રહ્મલોકે ॥ તને કહું કાળચક્ર ગતી ॥ નર દેવને બ્રહ્મ લોકાદી ॥ પાતાલે
 બ્રહ્માન્ડે કાળકતી ॥ ૧૭ ॥ દુરત્યય કાળગતી તેને ॥ જે ઉપાયે કરીને પંડીત ॥ શ્રેષ્ઠબુદ્ધ
 તરે તે સાંભળ ॥ સર્વ હું યથા બુદ્ધિ વદીત ॥ ૧૮ ॥ ભજે વીસ્વ ગુરુ જગન્નાથ ॥ નીર્ગુણ
 નીરીહ ઇશ્વર જેહ ॥ સર્વચીદાનંદ પરમાત્માને ॥ સેવે તરે કાળગતી તેહ ॥ ૧૯ ॥ રવી સ-
 વનું હરે આયુષ ॥ વીતા હરી ભક્ત પૂન્યવાન ॥ માનસીક પુત્ર વીધાતાના ॥ જીવે સ-

નકાદીક ભગવાન ॥૨૦॥ વય સ્થીર નીરંતર તેનું ॥ માહા જ્ઞાની ગુરુ ગુરુ જાણી ॥ ખા-
 નકા પંચવર્ષના શીષુ ॥ દીગાંખર રૂપ નીરવાણ ॥૨૧॥ શ્રીકૃષ્ણ ધ્યાને કરી પવીત્રના
 વૈષ્ણવ તીર્થ જીવનકારી ॥ નીગમંગમનું જ્ઞાન સર્વે ॥ પ્રકૃતિ સદા સુખકારી ॥૨૨॥ ભ-
 કિતએ હરી ભાવના રત ॥ માનસીક પુજા નીરંતર ॥ મૃત્યુજય માહા ભાગવંત ॥ કાળ-
 વ્યાલ હરણ તત્પર ॥૨૩॥ સનક સનંદ સનાતન ॥ સનતકુમાર સમરે જોડ ॥ તીર્થ
 સ્નાન રૂળ પામે માણી ॥ સર્વ પાપ મુક્ત હોય તેહ ॥૨૪॥ હરી ભક્તી હરી સેવા
 પામે ॥ વળી મૃકંડ ખાળક રૂપ ॥ દ્વિજોત્તમ કર્મે કરી જો તું ॥ દસ વર્ષી સદાજી અનુપ
 ॥૨૫॥ જવલંત બ્રહ્મ તેજ કરીને ॥ હરી ભક્તિ તપે કરી જાણી ॥ સંત કૃષ્ણાંત જીવન તેનું ॥
 ભક્તી મહીમા શ્રેષ્ઠ નીરવાણ ॥૨૬॥ પંચસીખાને લોભસ રૂપી ॥ કર્મ, હીન હરી સેવાપરા ॥
 સત કલ્પાયુસ હરી પદ ॥ ભક્તિ રતને ધ્યાન તત્પર ॥૨૭॥ વળી જો તું પરસુરામને ॥
 ચીરકાલ જીવી ભગવાન ॥ વળી વીભીક્ષણ કૃપાચાર્ય ॥ અશ્વસ્થામા વ્યાસ હનુમાન ॥૨૮॥
 ખળીને જાંબુવાન રૂઠુંક ॥ હરી ભક્ત ચીરંજીવી જાણી ॥ પ્રહલાદને જો તું દૈત્ય વીધે ॥
 હરી સ્મારુનો ભાવ નીવાણ ॥૨૯॥ સીદ્ધેન્દ્ર મુનીન્દ્ર નર વીધે ॥ સર્વ ચીરંજીવી શેવા કરી ॥
 અનેક જન્મ તપે કરી હરી ॥ ભજે ભારતે જન્મ ધરી ॥૩૦॥ વલણ ॥ ધરી,
 જન્મ વાસુદેવ તજી ॥ વીધે નીરત રહે જે જનરે ॥ અમૃત તજીને મુઠ ભક્ષે ॥ વીધ
 પોતે ઇચ્છા કરી મંનરે ॥૩૧॥ કંકુ ૨ જી ॥ રાગ માર્ગની ચોપાદા ॥ કોના
 પુત્રને કોની છે નારી ॥ કોના મિંદુને દ્રવ્ય અપારી ॥ કૃષ્ણ વીના સર્વ દુષ્પદાન ॥ તેથી
 સંત ભજે ભગવાન ॥૩૨॥ જન્મ મૃત્યુ જરા વ્યાધી હારી ॥ સર્વ પરહરી સુખકારી ॥
 કાળગતી જ્ઞાન ઉલંગન ॥ આનંદ રૂપ નંદનંદન ॥૩૩॥ સાંભળ વત્સ કાળની ગતી ॥
 નર પીત્ર મુર પ્રજાપતી ॥ નાગ રાક્ષસાદી કાળજ્ઞાન ॥ કહું ગુઢ સુણ સાવધાન ॥૩૪॥
 પુત્ર સર્વ થકી પરસ્થાન ॥ સર્વાધાર પૈરાટ માહાન ॥ જેના લોભ કુપે વીશ્વ જાણી ॥ અ-
 સંક્ષીત ન સંખ્યા પ્રમાણ ॥૩૫॥ જાણી પરમાણુ સુક્ષ્માંતર ॥ કાળ વીશ્વાત્મક વીશ્વપર ॥
 સતચરમ તે પરમાણુ ॥ જે પરમાણુ હોય છે આણુ ॥૩૬॥ ત્રય આણુ ત્રસરેણુ, જાણી ॥
 ત્રી ત્રસરેણુ તૃટી, પ્રમાણ ॥ સત તૃટી એ વેધ, વખાણ ॥ ત્રય વેધે લવ, નીરમાણ
 ॥૩૭॥ ત્રય લવે તે નીમીષ, હોય ॥ ત્રી નીમીષ ક્ષણ, કહે સોય ॥ પંચ ક્ષણે
 કાષ્ઠા, સંજ્ઞા થાયે ॥ લઘુ, સંજ્ઞા તે દસ કાષ્ઠા ચે ॥૩૮॥ લઘુ પંચ દસે દંડ,
 જાણી ॥ દ્વય દંડે મુહુર્ત પ્રમાણ ॥ અષ્ટભાગે પ્રહરતે હોયે ॥ ચાર પ્રહરદીવસ સોયે ॥૩૯॥
 ચાર પ્રહરનીશાં, પ્રમાણ ॥ પંદર તીથી પક્ષ, સંજ્ઞા જાણી ॥ દ્વય પક્ષે માસ, સંજ્ઞા થા-
 ચે ॥ શુક્લ પક્ષ, કૃષ્ણ પક્ષ, જાયે ॥૪૦॥ દ્વય માસેરે તું, નીરમાણ ॥ ખટ રેતુ વરસ,
 પ્રમાણ ॥ વસંત, ગ્રીષ્મ, વર્ષા, કલો શર્દ, હે મંત, શીષીર, રહે ॥૪૧॥ વૃશા પંચ વીધા

નીરૂપીત ॥ સંવત્સ, વત્સર, વદીત ॥ ઇદાવત્સર, અનું વત્સર, ॥ વત્સયા, કાલ જ્ઞાનો-
 નપર ॥ ૪૨ ॥ દાદસ માસે અખદ, પ્રમાણ ॥ શુણ ઉધવ તેનું નીર્માણ ॥ વૈશાખ, જેષ્ઠ,
 આષાઢ, સંજોત ॥ શ્રાવણ, ભાદ્રપદ, વદીત ॥ ૪૩ ॥ અશ્વીન, કાર્તીક, માર્ગશીર ॥
 પૌસ, માઘ, શલ્ગુણ ઉદીર ॥ ચૈત્ર, દ્વાદશ વર્ષ પ્રમાણ ॥ ચૈત્ર વૈશાખ વસન્ત, જાણ ॥ ૪૪ ॥
 જેષ્ઠ આષાઢ શ્રીસમ, રહે, ॥ શ્રાવણ ભાદ્રપદ વર્ષા, કહે ॥ અશ્વીન કાર્તીક શર્દ, ક
 હંત ॥ માર્ગશીરને પૌસ હેમંત ॥ ૪૫ ॥ માઘ શલ્ગુણ શીશીર, પ્રમાણ ॥ ઉત્તર, દક્ષીણા-
 યન દેજાણ ॥ માઘાદી, ખટ માસ પર્યંત ॥ ઉત્તરાયણ, નીર્મીત શંત ॥ ૪૬ ॥ શ્રાવણા-
 દી, છ માસ પ્રમાણ ॥ દક્ષીણાયનનું, નીરમાણ ॥ માઘાદીથી, આષાઢ, પર્યંત ॥ ક્રમે
 દીવસ વૃદ્ધી કહંત ॥ ૪૭ ॥ નીશાં વૃદ્ધી શ્રાવણથી, થાયે ॥ પૌસ લગી, કાલ જ્ઞાતા ગાયે ॥
 પ્રતી પ્રદાદી, પુર્ણીમા અન્ત ॥ શુધી શુક્લ પક્ષ, વરનન્ત ॥ ૪૮ ॥ પુર્ણીમાનો પ્રતી પદ,
 જાણ ॥ અમાવાસ્યા લગી, નીરમાણ ॥ કૃષ્ણ પક્ષ, વેદ વીત કહે ॥ દ્વય પક્ષ દ્વય વી-
 થી રહે ॥ ૪૯ ॥ ખીજ, તીજ, ને ચોથ, પ્રમાણ ॥ પંચમી, છઠ્ઠ, સાતેમ, જાણ ॥ અષ્ટ-
 મી, નોમ, દશોમ, રહે ॥ એકાદશીને ખારેસ, કહે ॥ ૫૦ ॥ તેરશ, ચૌદશ, ને અમાસ ॥
 દીન ગણના નામ પ્રકાશ ॥ અશ્વીની, ભરણી, કૃતી કાચે, ॥ રોહીણી, મૃગશીર, આર-
 દ્રાચે ॥ ૫૧ ॥ પુનર્વસુ, પુરયા, શ્લેષા, જાણ ॥ મઘા, પુર્વા, નેઉત્રા, પ્રમાણ ॥ હસ્ત, ચીત્રા,
 શ્વાતી, વીશાખાચે ॥ અનુ રાઘા, જેષ્ઠા, મુલ, ગાયે ॥ ૫૨ ॥ પુર્વાષાઢ, ઉત્રાષાઢ જાણ ॥
 શ્રવણ, ધનેષ્ટા નીરમાણ ॥ સતારીકાએ વત્સ સુખદ ॥ પુર્વા, વળી ઉત્રા ભાદ્રપદ ॥ ૫૩ ॥
 રેવતી, નક્ષત્ર સત્તાવીસ ॥ ગૌણ અભીજીત, અદ્યાવીર ॥ સર્વ ચંદ્ર કલત્ર એ ધાર ॥
 ક્રમે ક્રમે કરે સવીહાર ॥ ૫૪ ॥ સત્તાવીસ શુતી નીરમાણ ॥ શ્રવણ છાયા અભીજીત જા-
 ણ ॥ તેની સહ અઠાવીશ કહે ॥ શશી કલત્ર ઉધવ રહે ॥ ૫૫ ॥ રમે રોહીણી સહ દીન
 રાત ॥ દેખી શ્રવણા કોપી સાક્ષાત ॥ છાંયા ચંદ્રને આપી કરી ॥ તે સમીપ ગઈ ભય
 ધરી ॥ ૫૬ ॥ કર્યા વીભાગ પીતર આવી ॥ નક્ષત્ર અભીજીત, થયું ભાવી ॥ શતશ્રંગ પ-
 વેતે એ પ્રકાર ॥ કૃષ્ણ મુખથી શુભ્રા વીસ્તાર ॥ ૫૭ ॥ વલણ ॥ વીસ્તાર શુભ્રા તે
 કહ્યો વત્સ ॥ નક્ષત્ર તીથી સહ ભ્રમંતરે ॥ યોગ કરણ કહું શાંભળ ॥ મારા મુખથી
 ઉધવ સંતરે ॥ ૫૮ ॥ કહુંં ડ જુનું ॥ રાગ દેશાખ ॥ વીકુંભ પ્રીતીને, આયુષ્પ્રમાન ॥
 સૌ ભાગ્ય, શોભન, નીરમાણ ॥ અતી ગંજ, સુકર્મા, પ્રતી શુભ ॥ વજ્ર સિદ્ધી, વ્યતિપાત,
 જાણ ॥ ૫૯ ॥ વરી યાન્ય રીઘ, સીવયોગ ॥ સીદ્ધી સાધ્ય મુલ મુકલોદીત ॥ બ્રહ્મા ઇંદ્રને
 વધપ્રત, કહે ॥ એહ યોગ સમુહ કીર્તિત ॥ ૬૦ ॥ કર્ણ સાંભળ ખવ, ખાળવ, ॥ કહે કૌ-
 લવ, તૈતળ, મુજ્જ ॥ ગરવણીજ, વીજી, સકુનિ, ॥ ચતુષ્પાત, ભાગ, કીંસ્તુજ, ॥ ૬૧ ॥
 નેર લોકને એક માસતે ॥ પીત્રનો દીવસ એક હોય ॥ મુક્લ પક્ષ તે દીવસ તેનો ॥ તે-

ની નીશાં કૃષ્ણપક્ષ સોય ॥૬૨॥ ઉધવ નરનું વરસજે ॥ દેવનો દીવસ નીશાં તેહ ॥
 ઉતરાયણ તે દીવસછે ॥ નીશાંછે દક્ષણાયણ જેહ ॥૬૩॥ એકોતર યુગ મન્વંતર ॥ મનુ
 આવીરદા નીચ્છાણ ॥ પચીસ સહસ્ર પંચ સત ॥ કથીત સહ આયુષ મેણ ॥૬૪॥
 બ્રહ્મ લોકની વાસી ન જાણે ॥ દીન નીસાં સદા સુખ વાસ ॥ દંડ દય શક પાતે થાય ॥
 એ વીધ બ્રહ્માનો દીન માસ ॥૬૫॥ સત વરસનું બ્રહ્માયુષ ॥ બ્રહ્મા પતને હરી નીમીષ ॥
 ધાતુ પતને પૈકુંડ વીસો ॥ દીવસ નીશાં પૈકુંડા ધીસ ॥૬૬॥ ત્યાહા ત્રીસ દીન હોય ત્યારે ॥
 ગૌ લોક માની મીષ પ્રમાણ ॥ પૈકુંડ વાસી સર્વ ન જાણે ॥ દીવસ નીસાનું નીરમાણ
 ॥૬૭॥ ચંદ્રાદીની ગતી તાંહા નહી ॥ ચક્ર ન ભ્રમે હરી ઇચ્છાયે ॥ નોજે કરીને દીવસ
 હોએ ॥ તેજ વીહીની રજની થાયે ॥૬૮॥ હેવી કાળ ગતી વીંબુ લોકે ॥ કાલ સ્વરૂપ
 શ્રી ભગવાન ॥ પરમાત્મા પ્રભુ નીરાકૃતિ ॥ હરી નીરંતર સુખદાન ॥૬૯॥ ચંદ્ર સુર્ય
 ગતીન પાતાલે ॥ મણી જોત દીવસ પ્રમાણ ॥ પાતાલ નીવાસીને ઉધવ ॥ મણી ગુપ્ત
 રાત્રી નીરમાણ ॥૭૦॥ કૃત ત્રેતાને દ્વાપર કલી ॥ કાળજ કહે યુગ એ ચાર ॥ દીવ્ય,
 વરસ આઠસે અધીકના સતયુગ ચતુર હજાર ॥૭૧॥ નર, વરસ સત્તર લક્ષ ॥ અધીક
 અઠાવીસ હજાર ॥ એ પ્રકારે કાળ જ્ઞાતા કહે ॥ મુલ સતયુગનો વીસ્તાર ॥૭૨॥ દીવ્ય,
 વરસ ત્રણ સહસ્ર ॥ ખટ સત અધીક પ્રમાણ ॥ કાળ જ્ઞાતા જન કહે વત્સ ॥ ત્રેતા-
 યુગનું એ નીરમાણ ॥૭૩॥ નર, વરસ દ્વાદશ લક્ષ ॥ છનું સહસ્ર અધીક રહે ॥ નીર-
 માણ ત્રેતાયુગ તાણુ ॥ ઉધવ કાળ જ્ઞાતા તે કહે ॥૭૪॥ બે હજાર ચારસે અધીક ॥
 દીવ્ય, વરસ દ્વપુર જેહ ॥ આઠ લક્ષચોસેઠ સહસ્ર ॥ દ્વાપર નર, ના વર્સ એહ ॥ ૭૫ ॥
 એક હજાર અધીક ખસે ॥ દીવ્ય, વર્સ કળી નીરમીત ॥ ચાર લક્ષ હજાર દ્વાત્રીસ ત
 નર, વર્સ કાળજ વદીત ॥૭૬॥ દ્વાદશ હજાર દીવ્ય, વર્સ ॥ ચતુર યુગનું નીરમાણ ॥
 લક્ષ ત્રેતાળીશ વીશ સહસ્ર ॥ ચતુર્યુગ નર, વર્સ પ્રમાણ ॥૭૭ વલણ ॥ પ્રમાણ એ કાળ
 જ્ઞાતા કહે ॥ મુણા નારાયણ નર રાયરે ॥ ગુલામમા માનસીંહ કહે ॥ પુર્ણ થયો નૌવા-
 યુગો અધ્યાયરે ॥૭૮॥ ઇતીશ્રી ॥ શ્રીકૃષ્ણજન્મખંડે ॥ ના ॥ રાધા ઉધવ
 સેવાદે કાળની રૂપણ નામ ૯૯ અધ્યાય સંપૂર્ણ.

અધ્યાય ૧૦૦ મો.

કડકું ૧ લુ ॥ રાગ વેરાડીની ચોપાઈ ॥ નારાયણ ઉવાચ ॥ જતા ઉધવને
 જોઈ કરી ॥ રાધા ઉઠ્યાં સમરી શ્રી હરી ॥ દઈ સુઆશીસ મુક્યો કર ॥ ઉધવના મસ્તક
 ઉપર ॥૧॥ ચંદન પુષ્પે પુજા તે કરી ॥ મંગળ વસ્તુ દર્શાવે કરી ॥ અતી પ્રસન્ન થઈને
 મન ॥ મહા લક્ષ્મી બોલ્યાંછે વચન ॥૨॥ ઉધવ પ્રત્યે મંગળ ધારી ॥ હીત સત્ય મ-
 હામુલકારી ॥ રાધીકા ઉવાચ ॥ તને થાઓ મુલ માર્ગપર ॥ હોશી કલ્યાણ તે નીરંતર ॥૩॥

તને જ્ઞાન હરી થકી થાયે ॥ કૃષ્ણને પ્રીય હોજો સદાયે ॥ કૃષ્ણ દાસ્યતાને કૃષ્ણ ભ-
ક્તી ॥ થશે કૃષ્ણ વીશે તવા સકતી ॥૪॥ સર્વ મુક્તી થકી વત્સ જાણ ॥ હરી ભક્તી
શ્રેષ્ઠ નીરવાણી ॥ દેવત્વ ઇદ્રત્વ થકી જોહ ॥ શ્રેષ્ઠ બ્રહ્મત્વ થકી છે ઝોહ ॥ ૫ ॥ અ-
મૃત સીઢી લાભથી જાણ ॥ હરી ભક્તિ દુર્લભ નીર્વાણી ॥ તપ કર્તાં બહુ જન્મ જાયે ॥
ભર્ત ખંડે દીન જન્મ થાયે ॥૬॥ હરી ભક્તિ પામે જો તે જન ॥ તેનું દુર્લભ જન્મ
પાવન ॥ તેનું જીવન સફળ જાણ ॥ કર્મ ક્ષય કરે નીરવાણી ॥૭॥ સ્વ માતા પીતાને
તેનીસ્તારે ॥ મોસાળ પક્ષ બંધુને તારે ॥ પત્ની ગુરના કર્મની વારે ॥ સીધ્ય સેવકને તે
ઉધારે ॥ દાતેના કર્મ સોભે બહુ મહી ॥ કૃષ્ણ વીશે સમર્પે તે સહી ॥ તેથી ઉધવ ભજ શ્રી
કૃષ્ણ ॥ કરી પ્રયત્ન થઈ વીત્રજ ॥૮॥ નહી તુલ્ય આવે વૃત્તદાન ॥ સર્વ શ્રીકૃષ્ણ ભક્તી
સમાન ॥ તેથી મે વર આપ્યોજી જાણ ॥ કૃષ્ણ ભક્તી થશે નીરવાણી ॥૧૦॥ નીર્ગુણ
નીરીહ પરાત્પર ॥ પ્રકૃતિપર નીત્ય ઇશ્વર ॥ પરમાત્મા તે સત્ય સ્વરૂપ ॥ પરીપુર્ણ
પરબ્રહ્મ રૂપ ॥૧૧॥ ભક્તાનું ગ્રહ વીગ્રહ ધાર ॥ કર્મીને કર્મ ફળ દાતાર ॥ મુદ્ધ પર
નીલ્લીમ સ્વરૂપ ॥ કારણના કારણ જોતી રૂપ ॥૧૨॥ ઐવા કૃષ્ણ પ્રભુનો તું દાસ ॥
થશે ભક્તિ પામી મુખરાશ ॥ ઉધવ સર્વ સાંભળી કરી ॥ વીસ્મય થૈ સમરે શ્રીહરી
॥૧૩॥ જ્ઞાન પ્રાપ્ત પુર્ણ શાંતી ધરી ડંડવત પ્રણામી ઇશ્વરી ॥ ભક્તિથી પુલ કાંચીત તન ॥
અમુ પુર્ણ થયાંછે લોચન ॥૧૪॥ રાધા વીચોગનું દુઃખ મન ॥ મુની પ્રેમે કરેછે રૂદન ॥
દામી ઉધવ મુઠાં પતન ॥ રાધા ઉડાડી કરે ચેતન ॥૧૫॥ મુખાં બુજ વીશે જળ ધરી ॥
વત્સજીવ મારા શીશે કરી ॥ વલણ ॥ આશીશે કરી થાતું ચેતન ॥ મુંણી ઉધવ ઉઠ્યો
નારદરે ॥ સોક તજી રાધા ગોપી પ્રત્યે ॥ બોલ્યા પરમાર્થ વીસારદરે ॥૧૬॥ કહ્યું ર
જુ ॥ રાગ રામગ્રી ॥ ઉધવ ઉવાચ ॥ જંબુ દીપ દીપ મદ્દે ધન્યજી ॥
ભરતખંડ ધન્ય પાવનજી ॥ તેમા માહા ધન્ય પ્રદાવનજી ॥ રાધા પાદાબ્જ રજ ધારણજી ॥
૧૭॥ ઢાળ ॥ રજ ધરે સુર ઇચ્છીત જો ॥ ધન્ય ધરાત્રી લોક પુણ્ય ॥ તીર્થ પા-
વન પાદ રજથી ॥ વદે વેદને સંત મુદીત ॥૧૮॥ બ્રહ્મા રાધાકૃષ્ણના દર્શને ॥ ગયા મ-
હા મનોરથ મન ॥ પરમ પ્રેમથી ગોલોકમાં ॥ ન થયુ રાધાકૃષ્ણ દર્શન ॥૧૯॥ તેથી છ
સહસ્ર વર્ષ દેવના ॥ પુર્વે પુસ્કર તીર્થે પ્રમાણ ॥ વીશ્વ પીતા બ્રહ્મા તપ તપ્યા ॥ ભક્તી
વેદાકત પુર્વેક જાણ ॥૨૦॥ સાંભળી ત્યાં આકાશ વાણી ॥ કે પ્રદાવને થશે દર્શન ॥ રા-
સાત્સવ મહા રમ્ય તેમાં ॥ રાધા કૃષ્ણ થશે તવ પ્રસન્ન ॥૨૧॥ તે સાંભળી બ્રહ્મા તપ
થકી ॥ વીરામ પામી ગયા સ્વસ્થાન ॥ હરી દર્શન થકી પુરણ ॥ થયો મનોરથ હરી
ધ્યાન ॥૨૨॥ ગોપ ગોપીનું જન્મ સફળ ॥ બ્રહ્માદી દુર્લભ ચાણુ ધ્યાન ॥ નીત્ય દર્શનને
મદા સેવે ॥ સર્વેશ્વર કૃષ્ણ ભગવાન ॥૨૩॥ જેની પૂજા કરે પ્રભુ પોતે ॥ ગો લોકે પારીજાત

મુન ॥ સત શ્રંગેનેરાસ મેડજે ॥ સ્વય શ્રીકૃષ્ણ મધુ મુદન ॥ રજાઅર્પે કુર્વાક્ષત પાદ-
વીદે ॥ ને સેવે અસંખ્ય ગોપી કાચે ॥ છ સહસ્ર સખી સહેશ્વરી ॥ રાધીકા ભગવત પ્રી-
યાચે ॥ રપા ॥ હસે નીદે દેશ કરે પીપી ॥ કૃષ્ણ પ્રાણાથીક રાધીકાચે ॥ ખંભા હત્યા
સત પામે જન ॥ તે અસંસય નકે જાયે ॥ ૧૬ ॥ વેદ કાણ્ય સાખા વીશે એમ ॥ કહ્યું
કમળોદભવે નીમાણ ॥ ઉધવ કહીને જવા ઇચ્છે ॥ તે પ્રત્યે બોલ્યાં રાધીકા વાણ
॥ ૨૭ ॥ રાધીકા ઉવાચ ॥ વત્સ જન મધુપુરી વીશે તુ ॥ સર્વ કહે માધવને વાત ॥ જ્ઞ-
વું જુઓ તે ગોવીંદ પ્રત્યે ॥ પ્રયત્ન કરીને કહેજો તાત ॥ ૨૮ ॥ નીસ્ફળ જન્મ જાયછે
મીથ્યા ॥ દુષ્ટ આ સાતેછે માહા દુષ્ટ ॥ આ સાતે પરમ દુષ્ટ કહે ॥ કહે નીરાશ પરમ
મુખારદ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ મછે ચીંતવે ગોવીંદને તે ॥ થઈ જીવન મુક્ત મુની-
શ ॥ એમ કહીને રાધીકા ॥ વારંવાર સ્મરે જગદીશ ॥ ૩૦ ॥ રાતી રાધાને પ્રાણમી
ગયા ॥ યસોદા ભવન વીસારદ ॥ ઉધવ જવેથી, રાધીકા ત્યાં ॥ પામીછે મુર્છા રૂપી નારદ
॥ ૩૧ ॥ થૈ અચેતન ધ્યાન તત્પર ॥ કંઈ પંક પંકજે સૈયન ॥ વીરહા નજે માહા પીડીત ॥ રાધા
અંગ જાણે હતા સંત પ્રાપ્ત ॥ ફરી ચેતન થઈ ચંદના સૈયા કરાવી તાહા સ્થાપીત ॥ માહા
વીરહજ્વરે દુખીતા ॥ સહજે મુરકતા તે પ્રાપીતા ॥ ૩૨ ॥ રાધીકા ઉવાચ ॥ નીમીષ યુગ સત સ
માના ॥ જોકે ઉધવ નંદનંદનાશીષે લાવ શ્રીહરીને આંહાં ॥ ત્યારે હોય તે માફ જીવન ॥ ૩૩ ॥
નારાયણ ઉવાચ ॥ એમ કહી થૈ તે અચેતન ॥ સર્વ ગોપીકા કરે રૂદન
રાધાને વૃક્ષસ્થળે લઈને ॥ બોધ કરીને કરે ચેતન ॥ ૩૪ ॥ વલણ ॥ ચેતન
કરે સખી સરવે ॥ મુણે નારાયણ નરનાયરે ॥ ગુલામ કુંવર માનસિંહ કહે ॥ થયો સત-
પરીમીતો અધ્યાયરે ॥ ૩૫ ॥

અધ્યાય ૧૦૧

કહ્યું ૧ હું ॥ રાગ માફની ચોપાઈ ॥ શ્રીનારાયણ ઉવાચ ॥ ઉધવ
કૃષ્ણનું ધ્યાન ધરી ॥ ચાલ્યા યસોદાને પ્રાણમી કરી ॥ વાંચે મુકયુ ખજુર કાનન ॥ ગ-
યા યમુના ત્રટે હરી જન ॥ ૧ ॥ ઉધવ ભુક્ત કરી ત્યાં સ્નાન ॥ ચાલ્યા મથુરાં હરીનું
ધ્યાન ॥ વઠ મુજે સ્થીત દીડા હરી ॥ બોલ્યા ઉધવને દેખી કરી ॥ ૨ ॥ શ્રી ભગ-
વાન ઉવાચ ॥ આવ ઉધવ મુન તું ભ્રાત ॥ રાધા જીવે કે કરની વાત ॥ જીવે ગો-
પી વીરહ વીબ્હળ ॥ ગોપ શીષુને ધેનુ સકળ ॥ ૩ ॥ પુત્ર વીરહી યસોદા માત ॥ કેમ રહે
છે ઉધવ ભ્રાત ॥ બોલ્યાંસું તમને જોઈ કરી ॥ તમે શું કહ્યું તેણે શું ફરી ॥ ૪ ॥ દીકું
યમુના તીર પાવન ॥ માહા પૃથ્વવંત પ્રદાવન ॥ નીર્જન ઉપવન સુંદર ॥ ને જોયાં કે
ક્રીડા સરોવર ॥ પાતળે જોઈ રાધા રાસેશ્વરી ॥ તમ પ્રત્યે મુ વાક્ય ઉચરી ॥ સર્વ કહે
ખંધુ ભક્ત જન ॥ આકુળ વ્યાકુળ માહારું મન ॥ ૫ ॥ સર્વ ગોપીકા ગોપના તન ॥ વૃંધ

યુવા સુંવદે વચન ॥ નંદ પીતાને રોહીણી સતી ॥ સું બોલ્યાં તે કહો શુભ મતી ॥ જા
 ગોપગોપી સીધુ સખાં ભાતા ॥ પ્રેમ અંધ રાધા મુખ દાતા ॥ મને સમરે કે મારી માતા ॥
 રોહીણી સમરે કહો તાત ॥ ૮ ॥ સમરે રાધા વીરહાકુળ ॥ સર્વ ગોકુળ હેશે વ્યાકુળ ॥
 ભાંડીર વટ મુજે કીડીત ॥ તે સખા સું કરેછે પીડીત ॥ ૯ ॥ વીમ પત્નીનું ભુકત જ્યાં
 અન્ન ॥ તે જોઈું કે તે સ્થાન પાવન ॥ વળી જોઈું સ્થળ ઇંદ્ર યાગ ॥ જોયો ગોવર્ધન
 માહા ભાગ ॥ ૧૦ ॥ હર્યા બ્રહ્માએ ગોપને વચ્ચ ॥ જોયુ ઉત્તમ સ્થાન તે સ્વચ્ચ ॥ શુણી
 કૃષ્ણ વાક્ય હરી જન ॥ હરી મત્યે બોલ્યા તે વચન ॥ ૧૧ ॥ ઉધવ ઉવાચ ॥
 પ્રભુ કહ્યાં તમો જોજો સ્થળ ॥ તે જોઈ કું જન્મ સફળ ॥ જોયો ભરતખંડનો સાર ॥
 પાવન પ્રદાવન વીસ્તાર ॥ ૧૨ ॥ તેનો સાર પ્રજા મહીતળ ॥ પરમ રમ્ય રાસ મંડળ ॥
 ગોપી ગોલોક વાસી ઉતરી ॥ તેમા સાર રાધા રાસેશ્વરી ॥ ૧૩ ॥ દીઠી રાધા મેં કંદળીવંના ॥
 મધ્ય રમણ સ્થળ નીર્જના ॥ પંક વીશે કંજદળાન્વીત ॥ સજળ નેત્ર ચંદન ચર્ચીતા ॥ ૧૪ ॥
 કુંચ સયન ખેદ નીર્વાણ ॥ રત્નાભુષણ પર્ણિત જાણ ॥ અતી મલીન વીબહળ ચીત ॥
 સ્વેતવસ્ત્ર પહેરે રૂદીત ॥ ૧૫ ॥ સ્વેત ચાંમરે સખી સેવીત ॥ કસોદરી નીરાહાર નીત ॥
 વીરહ જ્વર પીડાએ કરી ॥ કોમળાંગી જીવે કેમ હરી ॥ ૧૬ ॥ અંતર્તપ પદાંબુજ ધ્યાના ॥
 રાધાં પત્રીત્ર ને યશવાન ॥ મૃત્યુ વસ થૈતે ભગવાન ॥ નારીહત્યા નજાણે અજ્ઞાન ॥ ૧૭ ॥
 બાવો સીધે પ્રમુ કૃપાવાન ॥ કંદળી વને શ્રી ભગવાન ॥ અવલોકીકે રાધા દેવી ॥ સદા
 તવ ચર્ણ રહી સેવી ॥ ૧૮ ॥ અતીભકિત નો ત્યાગો દયાળ ॥ રાધા રક્ષો પ્રભુજી કૃપાળ ॥
 રાધાપર નહીં ભકત જન ॥ ભૂત ભવીષ્યે શ્રી ભગવન ॥ ૧૯ ॥ માર સંકટથી ભય પામી
 જે પ્રભુ સરણે છેરસો સ્વામી ॥ તમો જેવા પ્રાપ્ત જેને પતી ॥ કામ દગ્ધ તે રાધીકા સ-
 ર્ણિત ॥ ૨૦ ॥ તેને ચંદ્ર કરે પરીતાપ ॥ ત્રીધા વાયુ પીડે દાસી આપ ॥ તમ કાંચન વરણા
 સ્વય માહો કજ્જળ ઉપમા દેહ ॥ ૨૧ ॥ કાંચન કેસી રાધા ખેદીત ॥ સુ વસન વેસ વીવ-
 પોતે ગણુસ ભકત વીશ્વ શ્રદ્ધા જાણ ॥ શુર મધ્યે મુખી તે પ્રમાણ ॥ ૨૨ ॥ તવ ભકત
 કહ્યું આણું હું હો ચોર્ચીદ્રતા ગુરે વીશ્વ સેવ ॥ તવ ભકત સનકાદી સેષ ॥ જ્ઞાનીના ગુરે
 કરે સભળદાસની વા ભકત મુનીંદ્ર ખહુ આસકત ॥ રાધા સદ્રસકો નહીં ભકત ॥ રાધાને
 શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥ એવી મેં આસવાસના કરી ॥ ૨૪ ॥ સીધે બાવો પ્રભુ નીરવાણ ॥
 કદા વદે જો મીથ્યા વચન ॥ શુણી ઉધવનારે વચન ॥ હસી બોલ્યા તે શ્રી ભગવન ॥ ૨૫ ॥
 હી ॥ નર્ક સંકટ જીવે તે નહીં જે અર્થે ગૌ અર્થે પ્રમાણ ॥ પ્રાણ સંકટ વીપ્રાર્થે જાણ ॥
 ૨૬ ॥ શુણી ગયા ઉધવ સ્વસ્થાન ॥ નીંદે નહીં કોઉ જન ॥ ૨૬ ॥ ભકત તે ગોલોક પામે સ-
 ના ગોકુલમાં ભગવાન ॥ સ્વપ્ને રાધા આસવાસ

કરી ॥ ફુલેલ જ્ઞાન આપ્યું શ્રી હરિ ॥૨૬ા કીડાએ સંતોષી ગોપી જન ॥ બોધ કીધો
યજ્ઞોદ્ધાને મન ॥ રતન પાન ઉછંગે સયન ॥ જનની સંતોષી ભગવન ॥૨૬ા વલણ ॥
ભગવાન ગોપ સર્વને ત્યાં ॥ બોધ કરી મધુપુર જયરે ॥ ગુલાબખા માનસીંગ કહે ॥
થયો સંતોષરી પ્રથમોધ્યાયરે ॥૩૦ા ઇતિશ્રી ॥ અલ્લ ॥ માહા ॥ શ્રી કૃષ્ણ ॥

અધ્યાય ૧૦૨ મો

કડવું ૧ લું ॥ રાગ ધન્યાશ્રી ॥ શ્રી નારાયણ ઉપાચ ॥ એટલામાં ગ-
ર્ગાચાર્ય પોતે ॥ આવ્યા વસુદેવને આશ્રમ ॥ દંડી છત્રીને જટીલ દીપે ॥ પરમ અલ્લ ત્રે
જનું ધામ ॥૧ા ઉજવલ અજોપવીત ધારી ॥ તમસ્વી સદા છે સમચીત ॥ સુકલ દંતને
સુકલ વસન ॥ યદુ કુળના તે પુરો હિત ॥૨ા તેને દેખીને ઉઝ્યાં દેવકી ॥ કર્યા પ્રણામ
હૃષીત મન ॥ વસુદેવ ભકિતએ કરીનેના પ્રેમે આપ્યું રતન સિંહાસન ॥૩ા મધુ પર્ક ને
પૂષ્પ ચંદન ॥ પરમ પ્રેમે કંઈ પૂજન ॥ નાનાં બિંધના અન્ન મધુર ॥ કરાવ્યું ભકિત કરી
ભોજન ॥ ખજાણે સહ શ્રી કૃષ્ણ તેણે ॥ જોઈ મનમાં કર્યા પ્રણામ ॥ વસુદેવને દે-
વકી મત્યે ॥ બોલ્યા મિષ્ટ વાક્ય સુખ ધામ ॥૪ા શ્રી ગર્ગ ઉવાચ ॥ વસુદેવ મહા
ભાગ સુણો ॥ ગુરુ ભકત છો નીર્મળ મન ॥ ખજાણે શ્રી કૃષ્ણને જુઓ ॥ ઉપવીત
ચોગ્ય થયા તંન ॥૬ા વસુદેવ ઉવાચ ॥ શુભ ક્ષણે કરો ગુરુ પ્રેમે ॥ તમ થકી અન્યકો
વિદ્વાન ॥ ઉપવીત મુહુર્ત સુદ્ધ સીધે ॥ આપો સર્વજન સુખ દાન ॥૭ા ગર્ગ ઉવાચ ॥
આમંત્રણ કરો સ્વજનને ॥ મોકલો પત્રી લખી પ્રમાણ ॥ સામગ્રી પ્રયત્ન કરી કરો ॥
શુભ ચંદ્રાદીચોગછે જાણ ॥૮ા ગર્ગના વચન સાંભળીને ॥ મોકલી પત્રી સર્વ ઉપર ॥ ધ્રુ-
ત દુધ દધી મધુ ગુડના ॥ પાત્ર મંગાવ્યાં ખડુ સુંદર ॥૯ા નાના વિધ માણી રતન હેમ ॥
નાના લંકાર વસ્ત્ર અપાર ॥ મુક્તા માણીક્ય પ્રવાળ હીરા ॥ સામગ્રી નાના વિધ વિસ્તા-
ર ॥૧૦ા કૃષ્ણે દેવ મુનીંદ્ર સીધને ॥ સમર્થા મનમાં ભકત વત્સળ ॥ આવ્યા શુભ દીન
પ્રાપ્ત સર્વે ॥ મુની બોધવ નૃપ સકળ ॥૧૧ા દેવ કન્યા નાગ કન્યા વળી ॥ રાજ ક-
ન્યાએ અખળા જન ॥ વિદ્યા ઘર ગંધર્વ અપ્સરા ॥ આવ્યાં સર્વ હર્ષ માહામન ॥૧૨ા
બ્રાહ્મણ બંદીને બ્રહ્મચારી ॥ સન્યાસી અવધુત ચોગીન ॥ બંધુ વર્ગ મોસાળ પક્ષના ॥
મળ્યાં સર્વે શુભ કર્મ દીન ॥૧૩ા ભીસ્મ, દ્રોણ, કૃપ' અસ્વત્થામા ॥ કર્ણ, સપુત્ર,
ધૃતરાષ્ટ્ર, ॥ કુંતી સપુત્ર, વિદ્યવા પોતે ॥ હર્ષ શોક યુક્ત મનપર ॥૧૪ા ખડુ રાજાને રૂ-
ધી સમુદ ॥ અત્રી, ભારદ્વાજ, ને ચપન, ॥ વસીષ્ઠને, યાજ્ઞવલ્ક જ્ઞાની, ॥ પુલસ્ત, પ-
રાસર પાર્વન ॥૧૫ા અગસ્ત સૌભર્ષી, પંચશીખા ॥ દુર્વાસા, અંગીરા, તપવાન ॥ સનક,
સનંદ, સનાતન ॥ સનત કુમાર, ભગવાન ॥૧૬ા વ્યાસને, વ્યાસ પુત્ર સુકે ॥ કૌસીક,
રામ, શ્રંગી, ગૌતમ ॥ મુકાચાર્ય, કંતુ, બ્રહ્મસ્પતી ॥ ગુણાર્ણવ, વામદેવોત્તમ ॥૧૭ા વા-

દમીક, અરુઠાવક, વામન ॥ પૈલ, પ્રચેતા, વૈસમપાય ॥ મરીચી, કશ્યપ, મળપતી ॥
 દેવ માતા મહાસુખ દીય ॥૧૮॥ અદીતી, ને દીતી, દૈત્ય માતા ॥ સુભાનુ કાત્યાયન,
 શુભંત ॥ પાર્ણીની, કણ્વ, રૂશી પુંગવ ॥ માર્કંડેય, લોમસ, માહંત ॥૧૯॥ નરને હુંઆ
 સાથે નારદ ॥ વિશ્વામિત્ર મહા તપ ખાની ॥ કપીલ, પરાસર જાવાલી ॥ કૃષ્ણ ગુરુસાં
 દીપન જ્ઞાની ॥૨૦॥ ઉપમન્યુ, ગૌરમુખ, વળી ॥ મૈત્રેય, તૈતીલ, સતાનંદ ॥ સુતશ્રવા,
 કરખ, જૈમીની ॥ આઘ્યા શક્તીસ્ય મુની સાનંદ ॥૨૧॥ સર્વ વસુદેવને આશ્રમ ॥ આવતા
 દેખીને વસુદેવ ॥ દંડવત ધરાણી ઢળીને ॥ પ્રણમ્યા પ્રેમે સર્વ ભુદેવ ॥૨૨॥ એટલે બ્રહ્મા,
 હંસ પાહન ॥ પાર્વતી, સૈહ આઘ્યા સંકર ॥ નંદી, શુભદ્ર, ને વીર ભદ્ર ॥ સ્વામી કા-
 તીક, ને ગણેશ્વર ॥૨૩॥ સુરેન્દ્ર, ધર્મ ને ચંદ્ર, આઘ્યા ॥ કુબેર, વરુણ, વન્હી, સાથ ॥
 સર્વ ગ્રહ, ને નલ, કુબેર ॥ મનુ, યમ, સયમની નાથ ॥૨૪॥ આદીત્ય, વસુને, રૂદ્રગણ ॥
 શેષ, નાના દેવ સમન્વીત ॥ વસુદેવ ભકિતએ કરીને ॥ સીરભુધરી સર્વ વન્દીત ॥૨૫॥
 રત્નવે દેવેન્દ્ર શુર સર્વને ॥ પ્રસંનાર્થ ભકિત તંતપર ॥ પુલકાંચીત વિગ્રહ વસુ ॥ બોલ્યા
 ભકિત નમ્રાત્મક કંધર ॥૨૬॥ વસુદેવ ઉવાચ ॥ પરબ્રહ્મ પોતે પરં ધામ ॥
 પ્રરમાનંદ પરાતપર ॥ આઘ્યા વિધી મમ ગ્રહ વિષ્ણે ॥ જગપાળક પરમેશ્વર ॥૨૭॥ સુર
 મુનીંદ્ર સીદ્ધના ગુરુ ॥ ને વેદ જનક સનાતન ॥ સૃષ્ટી હે તું સર્વાંતરયામી ॥ દુર્લભ સ્વપ્ને
 પાદદર્શન ॥૨૮॥ સીવ સ્મરણ માત્રે કરીને ॥ સર્વ અતીષ્ઠ નાશીતવાન ॥ નર, પરમ ક-
 હ્યાણ પામે ॥ સીવ પૂજન શુભ સુખદાન ॥૨૯॥ અગ્ર પુજન ગણનાયક ॥ વિદ્ય નાશક મં-
 ગલકારી ॥ દેવ પૂજીત ઋતીકસ્વામી ॥ ભગવાન પરમ ઉદારી ॥૩૦॥ મારે ગ્રહ આઘ્યાં
 માહાલક્ષ્મી ॥ પરાતપર જગદાદી રૂપ ॥ સર્વાદી રૂપ પાર્વતી માતા ॥ ઇશ્વરી સર્વ શક્તિ
 સ્વરૂપ ॥૩૧॥ જોના આરાધને કરી સર્વ ॥ મનવાંછીત પામે છે નર ॥ મારી દેવ સહીતસગણ
 ॥૩૨॥ કરી દેવી કૃપા કરે ॥૩૩॥ ધન્ય ધન્ય હું થયો પાવન ॥ થયું જીવન જન્મ સદ્ગુણ
 મારા ગ્રહ પ્રત્યે આજ આઘ્યાં ॥ દુર્ગા અમર ગણ સકળ ॥૩૪॥ ક્રમે ક્રમે એમ સ્તુતી
 કરીના સર્વ મુનીંદ્ર વિમ પૂજીત ॥ રત્નસીંહાસને શ્રેષ્ઠ રાજે ॥ ભકિતએ પુજે ગર્ગ મુ-
 દીત ॥૩૫॥ રત્ન પ્રવાળ માણીક્ય મુક્તા ॥ માણી હીરા ભુષણ વસન ॥ રત્નસીંહાસન
 મધ્ય દેસે ॥ શુભન નાના વિંધ ચંદન ॥૩૬॥ પ્રથમ ગણપતિ પુજન ॥ કરે મુકર્માર્થ શુભ
 કાજ ॥ અભિશેક સસ તીર્થોજ્જ ॥ હેમ કળશ ગ્રહી સુસાજ ॥૩૭॥ સ્વર્ગ ગંગાજળ,
 પુષ્કરેદક ॥ પંચામ્રતાદી પુષ્પચંદન ॥ પંચ ગવ્ય ગ્રહી ભકિત થકી ॥ કરે પૂજન હેરંખ
 સ્થાપન ॥૩૮॥ પારીજાત સુમન નારદ ॥ રત્ન ભુષણ દીવ્ય વસન ॥ પાર્વતી પુત્ર વિદ્ય
 વિનાશી ॥ સર્વ દેવાધી દેવના તન ॥૩૯॥ વલણ ॥ સનાતન ગણાધીપ પૂજ ॥
 શુભ આદી નારાયણરાયરે ॥ ગુલાખખા માનસીંગ કહે ॥ થયો સતો પરી દીતીયો અ-

ધ્યાયરે ॥૩૬॥ ઇતિ ॥૦ માહા ॥૦ શ્રીકૃષ્ણ ॥૦ નારાયણ નારદ સંવાદે ॥

અધ્યાય ૧૦૩ મો

કહુ ૧ હું ॥ રાગ કેદારાની ચોપાઇ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ દીતી.
અદીતી, દેવકી, રતી ॥ સાવીત્રી, શેહીણી, સરસ્વતી ॥ લોપામુદ્રા, ને યશોદા સતી ॥
અહલ્યા, તારાને અરુન્ધતી ॥૧॥ દેખી પાર્વતી ભાષણ કરી ॥ મળ્યાં અન્યોઅન્ય પ્રેમ
ધરી ॥ પેઠાં રત્ન મંદીર શોભીત ॥ પ્રણમી થયાં સીંહાસને સ્થીત ॥૨॥ રત્નભુષણ દીવ્ય
વસન ॥ પારીજતના શુભ શુભન ॥ અર્પે પાદપદ્મે સુખ દાતા ૧૧ ભક્તી પુર્વક દેવકી
માતા ॥૩॥ ભાલચંદન ખીંદુ સીંદુર ॥ કુંકુમ ખીંદુ કસ્તુરી પુર ॥ ભોજન કરીવે મીઠ
મુદીત ॥ સકપુર તાંબુળ વાસીત ॥૪॥ પાદપદ્મ કુંકુમ અર્ચીત ॥ શ્વેત ચામરે પ્રેમ
સેવીત ॥ પ્રથમે શુંછ પાર્વતી દેવી ૧૧ ક્રમે ક્રમે મુની પત્ની સેવી ॥૫॥ વીધીવત પૂજ
મહામતી ॥ પુંછ પતી પુત્રવતી સતી ॥ રાજદેવ નાગ મુની કન્યા ॥ ખંધુ કન્યા પુંછ
સર્વ કન્યા ॥૬॥ નાનાવીધ વાજ્ર વાજ્રત ॥ બ્રહ્મભોજ્ય મંગળ સાજીત ॥ કૃષ્ણ ભૈરવનું
પૂજન ॥ ગ્રામ દેવનું કૃષ્ણ યજન ॥૭॥ સ્વસ્તી વાચક સુધ મંગળ ॥ વેદ વાહીત વીમ
સકળ ॥ ગંગાજલે શ્રી કૃષ્ણ સખળ ॥ સ્નાન કરાવે પુત્ર વત્સળ ॥૮॥ ગંધમાળ દીવ્ય
વસ્ત્ર જાણ ॥ રત્નસાર ભુષણ નીર્માણ ॥ કૃષ્ણ ખળને શ્રજ સારદ ॥ સભા મધ્યે આવ્યા
ત્યાં નારદ ॥૯॥ દેખી ઉડ્યા તે વીશ્વનાનાથ ॥ વીધી શંભુ સેવ ધર્મ સાથ ॥ સર્વ દેવ
મુનીને ભાસ્કર ॥ સ્વામી કાર્તીકને ગણેશ્વર ॥૧૦॥ ભીન્ન ભીન્ન સર્વ ક્રમે કરી ॥ રતુતી
કરે મોદ મન ભરી ॥ પ્રથમે બ્રહ્માને મહેશ્વર ॥ પ્રસન્નાર્થ તે પરમેશ્વર ॥૧૧॥ બ્રહ્મા
ઉવાચ ॥ નાથ અનીર્વાચ્ય સુખકારી ॥ ભક્તાનુગ્રહ વીગ્રહ ધારી ॥ વેદ અનીર્વાચ્ય
નીરવાણ ॥ રતુતી કરી શકે કોણ જાણ ॥૧૨॥ માહાદેવ ઉવાચ ॥ દેહીના
દેહ વીધે છો સ્થીત ॥ સદા નીર્લીપ વેદ વદીત ॥ કર્મીના કર્મની સીદ્ધી જાણ ॥ સાક્ષીના
સાક્ષી પ્રભુ પ્રમાણ ॥૧૩॥ રૂપ સુન્યને સુન્ય છે ગુણ ॥ રતુતી કેમ કરે નીરગુણ ॥ પ્ર-
કૃતીપર ઇસ શ્વરૂપ ॥ પરમાત્મા અવ્યય અરૂપ ॥૧૪॥ અનંત ઉવાચ ॥ તમને કેમ
જાણુ ઇશ્વર ॥ નાથ અનંત છો અનીશ્વર ॥ મહ દ્વીપુ લોમ કુપ માંહી ॥ ચીત્ર અસં-
ખ્ય વીશ્વ છે તાંહી ॥૧૫॥ બ્રહ્મા વીપુ શીવ તવ અંશ ॥ પ્રતીર્ષામ વીશ્વ અવતંસ ॥
બ્રહ્માંડ વીશે એક ઉદીત ॥ સુક્ષ્મ નાગ સ્વરૂપ હું સ્થીત ॥૧૬॥ તમોએ કુર્મ વીશે સ્થા-
પીત ॥ ગર્જદ્ર વીશે મસક જે રીત ॥ પરમાણુ પર કોઉ નહિ ॥ વીશ્વ વીશે તે સુક્ષ્મતા
સહી ॥૧૭॥ મહદ વિપુ પર સ્થળ જાણ ॥ સમ કો નહી કહું નીર્વાણ ॥ મહદ વિપુ પર
તમો સહી ॥ તમો પર ખીજો કોઈ નહી ॥૧૮॥ સ્થળ થકી સ્થળ તમો સ્વામી ॥ સુક્ષ્મ
થકી સુક્ષ્મ ખહુ નામી ॥ મહદ વીપુનો તમો આધાર ॥ જળ રૂપ પોતે વીશ્વાધાર ॥૧૯॥

જળનો ત્રાગ લોક આધાર ॥ તેનો આધાર કચ્છપાકાર ॥ સર્વધાર મહદાયુ કહે ॥
 સ્વાશ નીસ્વાસ રૂપ તે રહે ॥૨૦॥ દેવ ભક્ત અનુગ્રહકારી ॥ અનંતકોટી બ્રહ્માંડ ધારી ॥
 ખડુ મુખ આખ્યાં સ્તુતીપર ॥ કહે જ્ઞાન આપોની ઇશ્વર ॥૨૧॥ 'દેવા ઉવાચ ॥
 અનંત શકે ન સ્તુતી કરી ॥ વીધાતા સ્તવી શકે ન હરી ॥ નહી શકે શીવ માહામતી ॥
 સ્તવને જડી ભુતા સરસ્વતી ॥૨૨॥ શકેમ કરીને શ્રીભગવન ॥ હમે કરી શકીએ સ્તવન ॥
 વેદ શકે ન ચીત્વન કરી ॥ અવ્યક્તાં દ્રવ્ય છો પોતે હરી ॥૨૩॥ મુનીશ્રો ઉવાચ ॥
 વેદ વીદ બ્રહ્મા અમે સહી ॥ સ્તવન કરી શકીએ નહી ॥ જડી ભુત હમે મુની જન ॥
 સ્તવી કો ન શકે ભગવન ॥૨૪॥ દેવ મુની કૃત સ્તોત્ર એહ ॥ પૂજા કાળ ભણે જન
 જોહ ॥ આંહાં મુખ ભોગવી જ્ઞાની થાયે ॥ અંતે ગૌલોક પ્રત્યે તે જાય ॥૨૫॥ વ-
 લણુ ॥ જય ગૌલોક પ્રત્યે તે માણી ॥ સ્તોત્ર મહીમા નારાયણરાયરે ॥ ગુલાખખા
 માનસોંગ કહે ॥ થયો શતોપરીત્રતીયો અધ્યાયરે ॥૨૬॥ ઇતીશ્રી ॥ માહા ॥ શ્રીકૃષ્ણા
 ના ॥ ૧૦૩ મો અધ્યાય સંપૂર્ણ ॥

અધ્યાય ૧૦૪ મો.

કડવું ૧ હું ॥ રાગ આરાધવરી ॥ શ્રીનારાયણ ઉવાચ ॥ દેવ મુની
 ખડું સ્તુતી કરી ॥ નહી વીરામ પામે છે મન ॥ ફરે છે આંગણે કૃષ્ણ પોતે ॥ મુશોભીત
 છે પીત વશન ॥૧॥ જમ દામીની યુક્ત નવીન ॥ જળદ શોભે મુનીનારદ ॥ ગળે સ્વેત
 માહા વીરાજીત ॥ સુ માલતી માળ વીસારદ ॥૨॥ કપાળે મંડળાકાર શોભે ॥ કસ્તુરી
 યુક્ત સુભ ચંદન ॥ રત્ન મય કીરીટ વીરાજે ॥ મસ્તકે ભાનું મનમોહન ॥૩॥ દ્વીભુજધન
 શ્યામ પ્રભુજી ॥ રાધાકાન્ત શાન્ત મનોહર ॥ સુંદર પ્રશાન્ત શોભે ॥ ભક્તાનું શ્રેષ્ઠ
 વીરઘ ધર ॥૪॥ રત્નકેયુર રત્નાવળય ॥ રત્ન મંજર રમ્ય ભુષીત ॥ રાજીત પીતુ ઉચ્ચ-
 ગપર ॥ શ્રીકૃષ્ણ ખળદેવ સહીતાપા ॥ મંગળકાળને શુભ લગ્ના ॥ જોઈ શુભ ગ્રહ તારાધીપા ॥
 વસુદેવને આજ્ઞા કરે છે ॥ કરો આરંભ સભા સમીપ ॥૬॥ શુભ કર્મ શુભ યોગ વીધે ॥
 સ્વસ્તીવાચન પુર્વક ધરી ॥ વસુદેવ તે કરવા લાગ્યા ॥ શુર વીરમની આજ્ઞાએ કરી ॥૭॥
 વીર પંદીને દાન આપે ॥ દેવ મુનીને નમે આદર ॥ પુરોહીત ગણેશને ભાનુ ॥ વહની
 શીવ શીવા મુખાકર ॥૮॥ ખટદેવ એ ભક્તીએ પૂજે ॥ સાક્ષાત દેવ સભાની માહે ॥ દીવ્ય
 સોડસોપચાર કરી ॥ નમ્ર થઈ ભક્તી પુર્વક ત્યાંહે ॥૯॥ સંપૂજ્ય નાનાવીધ દેવને ॥ દીધ-
 પાળને નવગ્રહ જાણુ ॥ વસુ નમી ફરી પ્રજ્ઞી શ્રાધ ॥ યજ્ઞ કૃત વેદ નીરમાણ ॥૧૦॥ યજ્ઞ
 મુત્ર માહા હર્ષે આખ્યાં ॥ ખળદેવ શ્રીકૃષ્ણને ત્યાંહે ॥ ગાયત્રી સાંદીપન મુનીએ ॥ આપી
 માહા પ્રેમ મનમાહે ॥૧૧॥ પરમ આદર પાર્વતીએ ॥ ભીક્ષા આપી રત્ન પાત્ર ભરી ॥
 યુક્તા માણીકને હીરા હાર ॥ માહા હર્ષે સુભાસીષ કરી ॥૧૨॥ અઘીતી, દીતી, ને મુની

પત્ની ॥ દેવકી, યશોદા, ને રોહીણી ॥ શાવીત્રી, સરસ્વતી, એ આપી ॥ ભીક્ષા વીવીધ
 રત્નને માણી ॥૧૩॥ દેવ કન્યા, વળી રાજ કન્યા ॥ નાગ કન્યા, પતીવ્રતા તેહ ॥ ખાં-
 ધવ કામીની, જે ઇંદ્રાણી ॥ સ્વાહી, ને રતી, વારુણી. જેહ ॥૧૪॥ ભીક્ષુ આપી સુ ર-
 ત્ન લુપણ ॥ ભીક્ષા ગ્રહી ખળ ભગવાન ॥ સ્વભક્તી કીચીત્ ગર્જને આપી ॥ કીચીત
 ગુરુને મુખદાને ॥૧૫॥ ગર્ગ ને દક્ષીણા આચાર્યની ॥ કરાવ્યું દેવ બ્રહ્મ ભોજન ॥ સાદરે
 ખળ કૃષ્ણને સર્વે ॥ કરે છે સુભાશીષ વચન ॥૧૬॥ સર્વે સ્વાળય ગયા હર્ષીત ॥ સહભાર્યા
 નંદ રાજન ॥ હર્ષે કરી ખળભદ્રને તે ॥ પુત્રને કરે મુખ ચુંખન ૧૧૭॥ ઊંચે રૂદન કરે
 નંદજી ॥ પતીવ્રતા યશોદાજી સાથ ॥ આશવાશના શ્રીકૃષ્ણ તૈની ॥ કરે યત્ને બોધ
 જગનાથ ॥૧૮॥ શ્રીકૃષ્ણ ઉવાચ ॥ સૌનંદ માતા સ્વાળય જાઓ ॥ મારા
 તાત સહ શીષે જાણુ ॥ તમે માતા યોશણુ કરતા ॥ પીતાજી પરમાર્થ પ્રમાણુ ॥૧૯॥
 અવંતી નગર પ્રત્યે હમાણુ ॥ જશું શીખળ સાંભળો તાત ॥ શાંદીપન મુનીને મંદીર ॥ વેદ
 પઠનાર્થ મુણી માત ॥૨૦॥ તાંહાથી આવસુ ચીરકાંઠે ॥ ફરી થકી હોશે દર્શન ॥ કાળ-
 કૃત સરવે છે માતા ॥ મુખ દુખ હર્ષ સોક પ્રાપન ॥૨૧॥ પરમ તત્ત્વ એ આખું છે જે ॥
 યોગીને પણ દુર્લભ જાણુ ॥ સર્વ નંદ સાનંદ તમને ॥ કથન કરશે તે નીરવાણુ ॥૨૨॥
 એમ કહી જગન્નાથ ગયા ॥ વસુદેવ સમીપ બે વીર ॥ તેની આજ્ઞા લઈ કરી ત્યાંથી ॥
 ગયા સાંદીપનને મંદીર ॥૨૩॥ વસુદેવ દેવકી પ્રત્યે ત્યાં ॥ સહ વીનય ભાષણુ કરી ॥ સ
 ભાર્યાનંદ ચાલ્યા ગોકુળ ॥ હૃદે દુખ વીયોગ શ્રીહરી ॥૨૪॥ મુક્તામણી હેમ રથોત્તમ ॥
 નંદને દેવકી એ અર્પીત ॥ સ્વેતાસ્વ ગજેન્દ્ર નંદજીને ॥ આપ્યા છે વસુદેવ મુદીત ॥૨૫॥
 વળાવવા દેવકી આદી સ્ત્રી ॥ વસુદેવ ઉંચવ અકુર ॥ કાલીંદી નીકટ ગયા સર્વે ॥ રૂદને
 કરે તે શોકાતુર ॥૨૬॥ પરસ્પર સંભાષણુ કરી ॥ સર્વે ગયા નીજ નીજ સ્થાન ॥ કુંતી
 સપુત્ર સ્વાળય જાય ॥ પ્રાપ્ત રત્નમણી રાનમાન ॥૨૭॥ નીજ જ્ઞાતી ખાંધવ વર્ગને ॥ ય-
 થ્યોચીત કર્યો સતકાર ॥ માણી માણીકય મુક્તા લુપણુ ॥ આપ્યાં વસુએ વસન અ-
 પાર ॥૨૮॥ વલણુ ॥ અપાર વસ્ત્ર લુપણુ આપ્યાં ॥ વસુદેવે નારાયણરાયરે ॥ ગુ-
 સાખ્યામા માનસીહ કહે ॥ થયો સતેપરી ચતુર્થો અધ્યાયરે ॥૨૯॥ ઇતીશ્રી ॥ માહા ॥
 શ્રીકૃષ્ણ ॥ ના ॥ ભગવદ્વપ નયન પ્રસ્તાવો નામ ૧૦૪ થો અધ્યાય ॥

અધ્યાય ૧૦૫ મો..

કડવું ૧ લું ॥ રાગ સામેરીની ચોપાઈ ॥ શ્રીનારાયણુ ઉવાચ ॥

ખલ સહ શ્રીકૃષ્ણ ઉદાર ॥ ગયા સાંદીપનને દુવાર ॥ સ્વગુરુને કર્યા નમસ્કાર ॥ નમ્યા પ-
 તીવ્રતા ગુરુ નાર ॥૧॥ શુભ આશીષ ને ગ્રહી કરી ॥ આપ્યાં રત્નમણી તે શ્રી હરી ॥
 ગુરુ ગુરુ પત્ની પ્રત્યે સ્વામી ॥ યથોચીત બોલ્યા ખહુ નામી ॥૨॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥

તમેથી વીધા ભણવા મન ॥ ઇચ્છા કરી આવ્યા ભગવન ॥ યથોચીત કરાવો પ-
 ઠન ॥ મુણી હૃષી બોલ્યાં મુની જન ॥ ૩૥ ॥ મધુ પ્રફલમુખન ચંદન ॥ પ્રીતે કર્યું મલુનું
 પૂજન ॥ ભક્ષ મીથાન આપ્યું તાંબુળ ॥ સ્તવે જાણી મલુ અનકુળ ॥ ૪૥ ॥ શાંદીપન ઉ-
 વાચ ॥ પરંબ્રહ્મ પ્રભુ પરંધામ ॥ પરંઘશ પરાત્પર શ્યામ ॥ સ્વેચ્છા મય સ્વયં જોતી
 રૂપ ॥ નીરંકુશ નીલીલ સ્વરૂપ ॥ ૫૦ ॥ ભકતનાથ ભકતેષ્ટ મોરારી ॥ ભકતાનુગ્રહ વીગ્રહ
 ધારી ॥ ભકતવાંછા કલ્પતરુ નામ ॥ ભકત પ્રાણુવલ્લભ મુખધામ ॥ ૬૦ ॥ માયાએ ખાળરૂપછો
 સ્વામી ॥ વંદે બ્રહ્મેશ શંખ અનામી ॥ માયાએ મહીનોભાર હારી ॥ મહીપાળ અસુરક્ષયકારી
 ॥ ૭૦ ॥ અંતર ધ્યાયતી યોગી જન ॥ કહે બ્રહ્મ જોતી શતાતન ॥ દ્વી ભુજ મોરલી ક-
 રતળ ॥ સુંદર શ્યામ ભકત વત્સળ ॥ ૮૦ ॥ દેવ વીદ પીતાંમર ધર ॥ વન માળા ધારી
 લીલીપર ॥ ચંદનાચીત રાજીત અંગ ॥ દેખી રૂપ મુછીત અનંગ ॥ ૯૦ ॥ પાદ પદ્મ રકત
 મનોહર ॥ કૌસ્તુભ રાજીત કાન્તીવર ॥ દીવ્ય મુર્તી પ્રસન્ન વદન ॥ દેવ દેવ ત્રેલોક્ય મો-
 હન ॥ ૧૦૦ ॥ જગન્નાથ લુપણાંગ જાણ ॥ રાજે અમુલ્ય રત્ન નીર્માણ ॥ વર અંખર
 અંગે ધારણ ॥ ચતુર્વેદ કારણ કારણ ॥ ૧૧૦ ॥ પઠનાર્થ મીમાંસા કરી ॥ મમ ગ્રહ પધા-
 ચી શ્રી હરી ॥ વીધા માગો અનુગ્રહ પર ॥ માયાએ આવ્યા મારે નગર ॥ ૧૨૦ ॥ સરવજ્ઞ
 વીલું સ્વાત્મારામ ॥ પરી પુણી મલુ મુખ ધામ ॥ લોક શીક્ષાર્થે આહાં ગમન ॥ મારું સ-
 રૂપ જન્મ જીવન ॥ ૧૩૦ ॥ ગુરૂ પત્ની ઉવાચ ॥ તપ સત્ય ને વૃત સફળ ॥ થયાં
 પતી વૃતાના સફળ ॥ મારા હસ્ત સફળ દત્ત અન્ન ॥ તીર્થ રૂપ આશ્રમ પાવન ॥ ૧૪૦ ॥
 પાદ પદ્માંકીત રજે કરી ॥ કર્યું આંગણુ પવીત્ર હરી ॥ દેખી પાદ પૃથ્વી મંડન ॥
 થયાં હમારા જન્મ ખંડન ॥ ૧૫૦ ॥ ત્યાં લગી દુષ્પ સોંક પ્રમાણ ॥ ત્યાં લગી જન્મ કર્મ
 નીર્વાણ ॥ મુક્ત પીપાસાદી પીડે તન ॥ જ્યાં લગીન તમારૂં ભજન ॥ ૧૬૦ ॥ જ્યાં લગીનથી
 પાદ દર્શન ॥ કાળના કાળ છો ભગવંન ॥ શ્રગ્ગન શંહરતા ઇશ્વર ॥ કૃપા કરી માયા મોહ
 હર ॥ ૧૭૦ ॥ એમ કહી નેત્ર અમ્મુ ભરી ॥ ગુરૂ પત્ની ખોજે લીધા હરી ॥ લઇ કરાવે સ્વ
 સ્તભપાન ॥ પુણી પ્રેમ દેવકી સમાન ॥ ૧૮૦ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ કરી પ્રેમ સુત મુખ સાતા
 ॥ પય પાન કર્યું હોમો માતા ॥ ગૌલોક જશે દીવ્ય દેહ ધરી ॥ સ્વ સ્વામી સહ સીધતા
 કરી ॥ ૧૯૦ ॥ એમ કહી વેદ પાઠ કરી ॥ એથ માસમાં યુરણ હરી ॥ જત પુત્ર આપી
 ભગવાન ॥ ગુરૂ ચણે નગ્યા મુખ દાન ॥ ૨૦૦ ॥ તજ તે પ્રાકિતક કલેવર ॥ ધૃત્યું
 દીવ્ય જન્મ મૃત્યુ હર ॥ રત્ન ત્રીલક્ષને પંચ મળી ॥ હીરા ચાર મુકતા પંચ ગાણી ॥
 ૨૧ ॥ માણીક્ય દ્વીલક્ષ દીવ્યાંખર ॥ રત્ન અંગુળી ને હાર વર ॥ સુવર્ણના કૃષ્ણ
 આણી કરી ॥ ગુરૂ દક્ષીણા આપી શ્રીહરી ॥ ૨૨૦ ॥ નાના રત્ન નીર્મીત અપાર ॥
 લુપણ પેદેથી ગુરૂ નાર ॥ પુત્ર પ્રીયા સહ મુની જન ॥ રત્ન રથે આરોહી ગમનાર આ

ઉત્તમ ગોલોક મત્તે જાણુ ॥ અદ્ભુત હરી દીક્ષા નીર્વાણુ ॥ વીમ સુદામા ખળખળવાના ॥
મન મુદીત ગયા સ્વસ્થાન ॥૨૪॥ બ્રાહ્મણ દેવનું એ ચરીત્ર ॥ સુણું નારદ રમ્ય પવિ-
ત્ર ॥ એ સ્તોત્ર લણુ જે લકિતમયી ॥ કૃષ્ણ ભકતી પામે અ શંખય ॥૨૫॥ વલણુ
અસંશય સુખ પામે આહા ॥ તે અંતે શ્રી હરીપદે જાયરે ॥ ગુલાખ કુંવર માન કહે ॥
થયો સતો પરી પંચમો અધ્યાયરે ॥૨૬॥ ઇતીશ્રી ॥૧૦૫ મો અધ્યાય સંપૂર્ણ ॥

અધ્યાય ૧૦૬ ઠો

કડવું ૧ લુ

રાગ રામગ્રી ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ મથુરામાં આ-

વ્યા વીસ્વાધારણ ॥ કર્યા માખાપને નમસ્કારણ ॥ ગોપ વેશનો તે ત્યાગ કરીણ ॥
નૃપ વેશ કર્યોછે શ્રીહરીણ ॥૧॥ ઢાળ ॥ હરી પાસે આવ્યુ એટલામાં ॥ કોટી શુર્પ
મ્રમા સુદર્શન ॥ તેજ છે હરી સમાન જેનું ॥ કરે માહા શત્રુ વીમર્દન ॥૨॥ કંશ પીતા
ઉગ્રશેનને ॥ કર્યા ભુપાળ રાજ્ય આશન ॥ જરાસંઘને છતી કરીને ॥ ઉપાચ હણ્યો
કાળ યવન ॥૩॥ પછી કૃષ્ણ ખળદેવ સાથે ॥ ગયાછે લવણાર્ણવ તીર ॥ ત્યાં વટમુળે
બેસી સમરે ॥ ગરૂડ સીધુને કૃષ્ણ વીર ॥૪॥ રત્ન યાન અગ્રે કરી આવ્યા ॥
ગરૂડ જંહા શ્રી ભગવાન ॥ સહ શીષ્ય વીરવર્મા આવ્યા ॥ આવ્યોજળધીકંપીતમાનાપા ॥
મણિયા સર્વે હરીને આવી ॥ પરમ ભકિત પુર્વક જાણુ ॥ હરી સાદરે તે મત્તે બોદ્યાં ॥
ક્રમ ક્રમ થકી નીરવાણુ ॥૬॥ શ્રીકૃષ્ણ ઉવાચ ॥ હે સીધુ સતયોજન મનોહ
આપ નગરાર્થ સ્થળવર ॥ વીશ્વકર્મા ત્રીલોક દુર્લભ ॥ રચે તે મણીમય નગર ॥૭॥ ભ
ક્ત વાંછીત પૈકુડં સમ ॥ સર્વને સ્વર્ગ સમ ઇચ્છીત ॥ દ્વારીકાં રચે તાહા ખગેદ્ર ॥ વીશ્વ-
કર્મા પાસે રહો સ્થીત ॥૮॥ સ્થીતી કર ચક્ર શ્રેષ્ઠ તુંતો ॥ મારી સમીપ નીશીવાસર ॥
ખડુ સારૂ તે કહે નારદ ॥ ગ્રહી ચક્ર વદે કૃપાકર ॥૯॥ વીશ્વકર્મા તું રમ્ય નગર ॥
રચ સતયોજન પર્યંત ॥ પદ્મરાગ, ને મરકત મણી ॥ નીલમણી, ઉત્તમ શ્યમંત ॥૧૦॥
પરી ભદ્ર, ને ચંદ્રકાન્ત ॥ સુર્યકાન્ત, સ્ફટીક, પ્રમાણુ ॥ હરીદ્વાર્ણ, શ્યામ, ગૌરખુખા ॥
ધીત, પદ્મવર્ણ મણી, જાણુ ॥૧૧॥ ઉજ્જવળ, ને ચંપકવર્ણ, આભ ॥ તત્પ કાંચન, ક-
જંજળ આકાર ॥ સ્વેતાદી, લઈ કર દીવાનીસી ॥ નીર્માણુ પુર્વક નીરધાર ॥૧૨॥ સાત
લક્ષ યક્ષ મોકલશે ॥ તવ સંગે કુબેર રાજન ॥ લક્ષ વૈતાળ લક્ષ રાક્ષસ ॥ આવશે શી-
વના ખળવાન ॥૧૩॥ સોળ સહસ્ર એકસોઆઠ ॥ મમ પત્ની થશે નીરવાણુ ॥ તેના મં-
દીર દીર્ઘ રત્ન મય ॥ કર વીચીત્રીત નીરમાણુ ॥૧૪॥ સર્વ ભવને કરવાટીકા ॥ આંગ-
ણા કર સુશોભીત ॥ યદુના આશ્રમ દીવ્ય કર ॥ કપાટ ખડુ ચીત્ર સહીત ॥૧૫॥ સર્વ
પ્રસીદ્ધ રમ્ય મંદીર ॥ ઉગ્રસેન ભુપાર્થે સુખ સાજ ॥ સર્વથી ભદ્ર આશ્રમ રચ ॥ મારા
પીતા વસુદેવ કાજ ॥૧૬॥ વીશ્વકર્મા ઉવાચ ॥ કેટલાં વૃક્ષ કલ્યાણકારી ॥

કેટલાની સીધ છે મમાણ ॥ ભદ્રાભદ્ર મદ યુક્તાયુક્ત ॥ તે કહો જગદ ગુર નીર્માણ ॥ ૧૭ ॥
 કહો યુક્ત સીખીર શુભાશુભ ॥ કોણદીશા ભદ્રજળ સ્થાન ॥ ભદ્ર મદ વૃક્ષ કોણદીશા ॥
 ગ્રહ આગણ કહો ભગવાન ॥ મંગળ મદ કુસુમ સ્થાન ॥ કોણ દીશા કહો ખંડુ નામી ॥
 માકારનું મમાણ પ્રભુ ॥ પરીખાનું કહો સુર સ્વામી ॥ ૧૮ ॥ દ્વારનું ને વળી ગ્રહનું જો ॥
 કપાઠનું જો હોય મમાણ ॥ કોણદીશા પ્રસથ પ્રભુ ॥ સીખીરનું કહો નીરમાણ ॥ ૧૯ ॥
 વલણ ॥ નીરમાણ કહેવા યોગ્ય સ્વામી ॥ અમંગળ સું સું સુખ દાનરે ॥

વીશ્વકર્માના વાક્ય સાંભળી ॥ તે પ્રત્યે જોલ્યા શ્રીભગવાનરે ॥ ૨૦ ॥ કડવું ૨ જા ॥
 રાગ મારૂની ચોપાંછ ॥ શ્રીભગવાન ઉવાચ ॥ આશ્રમે નાળીકેર નીર્માણ ॥

ધન મદ ગ્રહીને તે જાણ ॥ શીખીરને ઇશાને આકાર ॥ પુર્વે પુત્ર મદતર સાર ॥ ૨૧ ॥
 સર્વત્ર મંગળ સર્વ કાળ ॥ પુર્વ દીશાએ વૃક્ષ રસાળ ॥ દક્ષીણે ધનદ મજા સહી ॥ સર્વત્ર
 સંપત વૃક્ષી ગ્રહી ॥ ૨૨ ॥ જંબુ વૃક્ષ, દ્વડીમ, કદંબ ॥ ખંડુ મદ પુર્વ સ્થળા લંબ ॥ દ-
 ક્ષીણે મીત્રદ ભદ્ર દાતા ॥ સર્વત્ર ચંપક, સુખ સાતા ॥ ૨૩ ॥ ખર્જૂરી, વૃક્ષ રૂળ મંગળ ॥
 લતા, સુભદા સર્વત્ર સ્થળ ॥ અન્ય વૃક્ષની સીધ નગર ॥ કહું સીખીર શ્રવણે ધર ॥ ૨૪ ॥

વટ સીખીરે નીત્ય નીસીધ ॥ ગૌર ભય નગરે પ્રસીદ્ધ ॥ દર્શન પરમ પુન્ય દાતા ॥ સા-
 દ્મલી, વૃક્ષની સીધ જ્યાતા ॥ ૨૫ ॥ સીખીરે નગરે પુર માહી ॥ દુખ મદ નીરંતર ત્યાંહી
 ॥ નૃપ સંતને ન દુખ મદ ॥ અતીવાધ નીસીધ દુખદ ॥ ૨૬ ॥ તીર્તીડી, વૃક્ષ નીસીધ
 ઝાચે ॥ ધન હાની મજા હાની હોચે ॥ ચણકાદીતે મંગળ મદા ॥ ગ્રામે નગરે સીખી

સદા ॥ ૨૭ ॥ નીરંતર ઈંદ્રિ, સુખ દાતા ॥ અશોક, શીરીસ, સુખ જ્યાતા ॥ હરીદ્રા, આદ્રક
 સુખ દાઈ ॥ હરીંતકી સુખદ સદાઈ ॥ ૨૮ ॥ ભકતીએ સીખીર અલ્યંતર ॥ તુલશી,
 સ્થાપીત સુખાકર ॥ ધન પુત્ર મદ પુન્ય દાતા ॥ શ્રેષ્ઠ ભકતી મદ સુખ સાતા ॥ ૨૯ ॥
 પ્રભાતે તુલસી દરશન ॥ સ્વર્ણ દાનનું રૂપ પ્રાપન ॥ માલતી, માધવી, ને ચુધ્ધીકા ॥

કેતકી, ખંડુલ, ને મહીકા ॥ ૩૦ ॥ પુર્વ દક્ષીણે રચીત સ્થાન ॥ અશંસય સદા સુખ દાન ॥
 સ્વર્ણ કારતૈલ કાર જન ॥ વાટી ગ્રામ મધ્યે, ન સ્થાપન ॥ ૩૧ ॥ વીમ ક્ષત્રી વૈસ્ય સુદ્ર
 હીત ॥ ભટ વૈધ સમીપસ્થાપીત ॥ સંકેતાર્થ સ્થાન રચ રંચ ॥ સન્નુ અગમ્ય મીત્રને ગ-

મ્ય ॥ ૩૨ ॥ સાદ્મલી, તીર્તીડ, તાડ, જાણ ॥ ઝેરંડો, નીમ, વટ, મમાણ ॥ ઝેના કાષ્ઠ
 મંદીરે નીસીધ ॥ કહું કમળોદ્ભવે પ્રસીધ ॥ ૩૩ ॥ લોક શીક્ષાર્થે એમ કથીત ॥ વીના કાષ્ઠ
 પુરી તું રચીત ॥ સુભ ક્ષણ હમણાછે સ્વચ્છ ॥ વત્સ જનું યથા સુખ ગચ્છ ॥ ૩૪ ॥
 વીશ્વકર્મા આજ્ઞા શીર ધરી ॥ સપક્ષી ચાલ્યા પ્રણમી હરી ॥ સ્વમે દ્વારાવતી માહા રમ્યા
 દીડી ગરૂડે અસાધુ અગમ્ય ॥ ૩૫ ॥ જે જે કહું કૃણુ ભગવન ॥ તે તે દીકું સર્વ મુનીજન
 ન ॥ હશે સ્વમે સર્વ શીલ્ય કારી ॥ પક્ષી રાજ પરાક્રમ ભારી ॥ ૩૬ ॥ દેખી જાણું ગરૂડ

શ્રીજીત ॥ વીશ્વ કર્મા મનમાં લજીત ॥ દ્વારકા માહા રમ્ય અપાર ॥ તેનો સભ ચોજન
વિસ્તાર ॥ ૩૮૮ ॥ બ્રહ્માદીના નય જે રાજીત ॥ તે થકી છે શ્રેષ્ઠ વીરાજીત ॥ તેજે કરી
આચ્છા દીત ભીન ॥ રત્નમય સ્થાન ભગવાત ॥ ૩૮૯ ॥ વલણ ॥ ભગવાન સ્થા-
ન રમ્ય માહા ॥ સુણો નારાયણ નર રાયરે ॥ ગુલાખલા માનસીહ કહે ॥ થયે સતોપરી
શષ્ટમો અધ્યાયરે ॥ ૪૦૦ ॥ ઇતી ॥ માહા ॥ શ્રીકૃષ્ણ ॥ ના ॥ દ્વાર-
કાં નીરમાણ પ્રતાપો નામ ૧૦૬ મો અધ્યાય સંપૂર્ણ.

અધ્યાય ૧૦૭ મો.

કહ્યું ૧ હું રાગ ધનાશરી ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ એટલામાં ત્યાંહા
બ્રહ્મા આવ્યા ॥ સભવાની, ભવ, ભગવન ॥ અનંત, ધર્મ ભાસ્કર, આવ્યા ॥ કુબેર, વરુણ,
હુતાશન ॥ ૧ ॥ પૂવન, યમ, આદિત્ય, દૈત્ય ॥ આવ્યા ત્યાંહા ગંધર્વ, ને કીનર ॥ દ્વાર-
કાં રચના રમ્ય જોવા ॥ છે જાંહા કૃષ્ણને હલંધર ॥ ૨ ॥ ઇન્દ્ર, ચંદ્ર, રૂદ્ર એકાદશ ॥
અન્યદેવ, મુની, વસુ અષ્ટ ॥ આવ્યા વટ મુજ મનોહર ॥ સતે શ્રી પુરુષોત્તમ દ્રષ્ટ ॥ ૩ ॥
દીકું દ્વારકાં અતી સુંદર ॥ મુક્તા માણિક રત્ન રાજીત ॥ સત ચોજન વીસ્તાર જેનો ॥
સભ પરીખા અભી વેસ્ટીત ॥ ૪ ॥ નવીન ખાકાર ચુકત લક્ષો ॥ ક્ષિડા શરોવર મનોહર ॥
સ પદ્મ સોભે મધુ આપ્રત ॥ પુષ્પો ધાંત લક્ષ ત્રણ વર ॥ ૫ ॥ પ્રકુલીત પુષ્પ ઉપવન ॥
ત્રીવીધ વાહુ વહે ચોફર ॥ તરે સુસોભીત સત કોટી ॥ મન હાલ્યાદીત નાલીકેર ॥ ૬ ॥
તાળ દુમ, ને ફનસ વૃક્ષ ॥ ખીલવ, અસ્વત્થ, ખદરી, જાણ ॥ શાલમલી, જંબુ, કદંબ,
સોભે ॥ તીંતીડી, ને અંપક, નીર્માણ ॥ ૭ ॥ ખકુલ, નાગૈશ્વર અંછર ॥ દાડીમ, હરીતકી,
ખર્જુર ॥ અન્ય નાનાવીધ દુમ રાજે ॥ અવલૌકીક સોભીત પુર ॥ ૮ ॥ રત્નેદ્રસાર ની-
ર્માણ મુક્તા ॥ મણી માણીક હીરા ભુશીત ॥ કપાટ ખચીત વજ્ર મણી ॥ કળશ મા-
હા જોતી સહીત ॥ ૯ ॥ હરીત મણીના સ્તંભ સોભે ॥ રત્ન વીચીત્ર ચીત્ર ચીત્રીત ॥
દર્પણ ઘોતીત મુક્તમંવસ્ર ॥ સ્વેત ચામર સુભ રાજીત ॥ ૧૦ ॥ માગણ પદ્મરાગ ની-
લેંદ્ર ॥ રચના વીધી રત્ન ખચીત ॥ રત્ન તેજનવીત રાજ માગ ॥ મધ્યાન સુર્ય આંભા
જવળીત ॥ ૧૧ ॥ ગવાક્ષ લક્ષને ચુકત વાજી શાળા ॥ દેખી દ્વારકાં દેવ વીસ્મય ॥ પ્રશન્ન
વદન દેવ સર્વે ॥ યદુ સમુહ આનંદમય ॥ ૧૨ ॥ ઉગ્રશેન વસુદેવ દેવકી ॥ પાંડવ ગોપ
યશોદા નંદ ॥ રાજ મુની ગંધર્વ કીનર ॥ વીધા ધર નારદ સૌ પ્રંદ ॥ ૧૩ ॥ ખંદી ગણ
ગાયન ભીક્ષુક ॥ અવધૂત સન્યાસી બ્રહ્મચારી ॥ સ શીષ્ય સર્વ મુનીઓ આવ્યા ॥ પ્રભુ
દર્શનાર્થ સુખકારી ॥ ૧૪ ॥ સનક, શનંદ, શનાતન ॥ શનત કુમાર; માહા જ્ઞાની ॥ શી-
ષ્ય ત્રીકોટીસહ તે આવ્યા ॥ દીગંખર વીશ્વ સુખ દાની ॥ ૧૫ ॥ ત્રી લક્ષ શીષ્ય સહ
કુર્વાસા ॥ લક્ષ શીષ્ય કબ્યપ્ર મુનીશ ॥ ત્રી લક્ષ સહ વાલ્મીક આવ્યા ॥ લક્ષ શીષ્ય

ગૌતમ રૂપીસ ॥૧૬॥ કોટી શીખ્ય સહ બ્રહ્મપતી ॥ શુક્ર સહ ત્રી કોટી પ્રમાણ ॥ ભારદ્વાજ
 ત્રી લક્ષ સહીત ॥ ત્રીકોટીસહ અંગીરા જાણ ॥૧૭॥ વસીષ્ઠ કોટી કોટી પ્રચેતા ॥ ત્રી
 લક્ષ શીખ્ય સહ પુલસ્ત ॥ લક્ષ કૃતુને લક્ષ પુલહ ॥ કોટી શીખ્ય સહીત અગસ્ત ॥૧૮॥
 રૂપી શ્રંગી વીલાંડક ત્રી કોટી ॥ પાણીની કોટી શીખ્ય સહીત ॥ લક્ષ કાત્યાયન વ્યાસ
 ત્રીકોટી ॥ લક્ષ શીખ્ય ગર્ગ પુરો હીત ॥૧૯॥ યાજ્ઞવલ્ક્ય શીખ્ય ત્રીલક્ષ ॥ સહશ્ર ગાળ-
 વને સૌભરી ॥ ત્રી કોટી દેવલ માર્કંડ ત્રી ॥ વામ દેવ કોટી સહ કરી ॥૨૦॥ ત્રી કોટી
 છગીસવ્ય ને લક્ષ ॥ પંચ શીખ્યાને હુંશ હનર ॥ કોટી વીશ્વા મીત્રને ત્રી કોટી ॥ પરશુ-
 રામ ધામ સુંદર ॥૨૧॥ સહ શીખ્ય કૃષ્ણલ પંચ કોટી ॥ લક્ષ નારદ ત્રી લક્ષ દક્ષ ॥ સહસ્ર
 જૈમીની લક્ષ પૈલ ॥ લૈ મુમંત સહ સીખ્ય લક્ષ ॥૨૨॥ લક્ષ શ્રંગી ઉપમન્યુ લક્ષ ॥ સહશ્ર
 ગૌરં મુખ મુદીત ॥ દ્રોણ ગુરૂ વળી અશ્વ ત્યામાં ॥ ને કૃપા ચાર્ય શીખ્ય સહીત ॥૨૩॥
 ભીસ્મ પીતાને કર્ણ શકુની ॥ સહ આર્યો રાજા દુર્યોધન ॥ સર્વ ભ્રાતર સહીત નૃપ ॥
 દેશાંતરના બહુ રાજન ॥૨૪॥ વલણ ॥ બહુ રાજન આવ્યા નારદ ॥ પ્રભુ દર્શ-
 ણાર્થ મન ધારીરીરે ॥ શુણો નારાયણ દેવ રાજ ॥ કૃષ્ણ કથા માંહાસુખકારીરે ॥૨૫॥
 કંડકું ર જી ॥ રાગ દેશાખની ચોપાઇ ॥ શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥ શુભ કર્મ થયુ શી-
 ધપુર ॥ આવ્યા શીવ બ્રહ્માદી સૌસુર ॥ મુની યાદવ સહ મહીસ ॥ દ્વારકામાં કરીયે પ્ર-
 વેશ ॥૨૬॥ મારા માતા પીતા લઇ સાથ ॥ બીજા યાદવ મથુરાં નાથ ॥ સર્વ તીર્થોપરી
 ઉતકૃષ્ટ ॥ બહુ પુન્યદા દ્વારકાં શ્રેષ્ઠ ॥૨૭॥ પ્રવેશ મંત્ર પુન્ય પ્રચંડ ॥ જન જન્મ મ-
 ણી કરે ખંડ ॥ દ્વારકામાં દાન કરે જન ॥ આધ ભુસુર સુર પૂજન ॥૨૮॥ તીર્થ થકી
 ચતુર ગુણ હોય ॥ વળી ગંગાદી સ્નાનથી સોય ॥ બ્રહ્માદી મુની યાદવ સાથ ॥ ગૌંયા
 રાજેંદ્ર ભવન નાથ ॥૨૯॥ સર્વ સ્થાન થકી રમ્ય અતી ॥ શોભા ઇંદ્રની અમરાવતી ॥
 સુધર્મી સભા વિષે પ્રવેશ ॥ સુભ ક્ષણે કરોની નરેશ ॥૩૦॥ જંબુ દ્વીપ સ્થિત નરેશ્વર ॥
 ભુપ, રાજેંદ્ર, મંડળેશ્વર ॥ તમને સર્વ આપશે કર ॥ ઇંદ્રને જેમ સર્વ નિર્જર ॥૩૧॥
 ધને કરી જીત્યો ધનેશ્વર ॥ જીત્યો તેજે કરીને ભાસ્કર ॥ રણે કરીને સમગ્રસુર ॥ તપ-
 શ્ચીને તપ કરી પુર ॥૩૨॥ પ્રતે કરી જીત્યા પ્રતી રૂપ ॥ ઉગ્રસેન સમો નહિ ભુપ ॥ નહિ
 ભુતો નહિ ભવિષ્યતિ ॥ જેની સભા વિષે માહા મતી ॥૩૩॥ બળદેવ બલી ભગવાન ॥ જે-
 ના શિર વિષે વિશ્વમાન ॥ શેષ સમો ન દેવ અપર ॥ બલે કરીને બલવત્તર ॥
 જેના ગુણ તણા નહિ અંત ॥ સર્વદા બુધ જાણે અનંત ॥ માહા વસુ જે અષ્ટ પ્રમાણ ॥
 રૂદ્ર શંકર વિના ના જાણ ॥૩૪॥ બળીદાદશ આદિત્ય રૂપ ॥ સુર સહ મહેંદ્ર અનુપ ॥
 ત સમર્થ જીતવા અપર ॥ કોઈ ઉગ્રસેન નૃપેશ્વર ॥૩૫॥ એવાં સાંભળી કૃષ્ણ વચન ॥
 થયુ નૃપ વંદન પ્રસન્ન ॥ સહ યાદવ આદ્યા સુંદર ॥ મહેંદ્ર ભવનથકી વર ॥૩૬॥ દ્વારકા.

મહે શ્રાવણ જોહ ॥ મણી તેજ જવળત છે તેહ ॥ દારપાળ રહ્યા છે હજાર ॥ સર્વ ડંડ
 શુળ કર ધાર ॥ ૩૮૮ ॥ તેને જોઇને માત્રવેશ્વર ॥ કર્યો પ્રવેશ દાર લ્યેતર ॥ સત મંદીર
 રત્ન ભુષીત ॥ કોટી મત ગર્જેદ્ર દંધીત ॥ ૩૮૯ ॥ તેથી ચોગણા ગજ પ્રમાણ ॥ તેથી ષડ્
 ગુણા અશ્વ છે જાણ ॥ સુર્યઅશ્વથી અશ્વ છે શ્રેષ્ઠ ॥ ગજ હેરાવતથી ઉત્કૃષ્ટ ॥ ૪૦૦ ॥ અશ્વ
 ચાર સુંદર અદ્ભુત ॥ જોયા દેવ મુનીંદ્ર સંયુત ॥ વીથી અમુદ્ય રત્ન નીર્માણ ॥ તેજ
 ઉજવળ વીચીત્ર જાણ ॥ ૪૦૧ ॥ વેષીત સતકોટી કીંકર ॥ શોભા અપુર્વ માહા સુંદર ॥ સ-
 ભા મહે કર્યો છે પ્રવેશ ॥ શુભી શંખ ધુની શુનરેશ ॥ ૪૦૨ ॥ વાઘ કુંદુભીની શુભી ધુની
 કરે વેદ મંત્ર ધુની મુની ॥ કરી ખલ સહ સનમાન ॥ નૃપ દેખી ઉઘા ભગવાન ॥ ૪૦૩ ॥
 પછે ઉઘા વિદાતા મહેષ ॥ સર્વ દેવ શ્રેષ્ઠ ઉઘ્યા શેષ ॥ પછે ઉઘ્યા છે સરવે શુર ॥ સર્વ
 મુની માહા પ્રત પુર ॥ ૪૦૪ ॥ રાજેંદ્રને સીદ્ધેદ્ર સમગ્ર ॥ સર્વ ઉઘ્યા વસુદેવ અગ્ર ॥ માહા
 રમ્ય રત્ન સીંહાસન ॥ ઉગ્રસેન માહાંત રાજન ॥ ૪૦૫ ॥ બેસાડ્યા છે માહા પ્રેમે કરી ॥
 મુની મહેંદ્ર આજ્ઞાએ હરી ॥ દેવ ગુરુ ગર્ગ ભગવાન ॥ સર્વ મળી કરી સનમાન ॥ ૪૦૬ ॥
 સમ તીર્થાદક વિસારદ ॥ પુર્ણ કુંભે કરીને નારદ ॥ ઉચરી વેદ મંત્ર પાવન ॥ કર્યું નૃપને
 અભી સીંચન ॥ ૪૦૭ ॥ દીવ્ય આખ્યાં છે યુગ્મ અંખર ॥ વન્હી શુદ્ધ માહા મનોહર ॥ ૪૦૮ ॥
 વરુણ આખ્યાં તાં એહ ॥ પરમાત્મા શ્રીકૃષ્ણને તેહ ॥ ૪૦૯ ॥ ઉગ્રસેનને કૃપાળુ હરી ॥
 સભા મંદ્યે આખ્યાં કૃપા કરી ॥ પારીજતનાં રમ્ય સુમન ॥ રત્ન સાર ભુષણ ચંદન
 ॥ ૪૧૦ ॥ રત્ન છત્ર આખ્યું ભગવાન ॥ ખલદેવ માહા ખલવાન ॥ બ્રહ્મા કમંડળ હર્ષભર ॥
 શુળ આખ્યું તેને મહેશ્વર ॥ ૪૧૧ ॥ રત્નમાળ તે આપી પાર્વતી ॥ હાર આખ્યા છે માલતી
 સતી ॥ અન્ય દેવ, મુની, સિદ્ધ, ભુપ ॥ આખ્યું ચામર શ્વેત અનુપ ॥ ૪૧૨ ॥ પુર્વે પવને બ-
 રમ મત ॥ કૃષ્ણ પરમાત્માને જે દત્ત ॥ નંદે આપી સુરભી મુદીત ॥ પરમ કામધેનું
 પુણ્ય ॥ ૪૧૩ ॥ યસોદા દેવકી પ્રેમે કરી ॥ શ્રેષ્ઠ રત્ન આખ્યાં હર્ષ ભરી ॥ ભક્તિ સંયુક્ત
 સમ કીંકર ॥ સેવતી ગ્રહી શ્વેત ચામર ॥ ૪૧૪ ॥ રહ્યા, છત્ર તે અકુર ધરી ॥ ભક્તિએ શ્રી-
 હરી આજ્ઞા કરી ॥ રત્ન સાર સીંહાસનપર ॥ દીકું રત્ન દર્પણ સુંદર ॥ ૪૧૫ ॥ ભટ ભિક્ષુક
 • વિમ્ર સ્તુતી કરે ॥ દેવ મુની આશીષ ઉચરે ॥ વિમ્રને રત્ન કોટી પ્રમાણ ॥ આંખ્યાં
 ખંદી ભિક્ષુકને જાણ ॥ ૪૧૬ ॥ નૃપ પુજે દેવ મુનીજન ॥ બ્રાહ્મણ ખંદી ભિક્ષુ પુજન ॥ ગુરુ
 પૂજે કરી સનમાન ॥ સહર્ષ આલ્યા સર્વ સ્વસ્થાન ॥ ૪૧૭ ॥ યાદવને જે હરી પાર્ષદ ॥ ગયા
 શ્રાવણ સર્વ નારદ ॥ પ્રભાતે સર્વ આવે છે તાંહે ॥ હરી સભા મુદ્ધર્માની માંહે ॥ ૪૧૮ ॥ ન
 મસ્કાર કરી નૃપ નાથ ॥ સભા વિષે બેસે સર્વ સાથ ॥ વલણ ॥ સર્વ સાથ
 સભા વિષે બેસે ॥ મોટો શ્રીકૃષ્ણનો મહીમાયરે ॥ ગુલાખખા માનસીંગ કહે ॥ થયા એ
 કસો સમ્રો અધ્યાયરે ॥ ૪૧૯ ॥ ઇતિ ॥ ૦ માહા ॥ શ્રી ॥ ૦ નારાયણ ॥ ૦ દારકાં પ્રવેશ
 ઉગ્રસેનાભીષેક પ્રસ્તાવો નામ ૧૦૭ મો અધ્યાય સંપૂર્ણ ॥

અધ્યાય ૧૦૮ મો.

કંઠુ ૧ હું ॥ રાંગ રામગ્રી ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ વૈદર્ભ રા-
જેન્દ્ર માહા ઈન્દ્ર ॥ પરાક્રમી સુનીતિ સકળ ॥ માહા પુન્યાત્મા વિદર્ભ દેશ ॥
સત્ય શીળ ભીષ્મક નરેશ ॥ ૧૧ ॥ ઢાળ ॥ નરેષ ભીષ્મક નારાયણાંશ ॥
સદા સર્વ સંપદ દાતા ॥ ધર્મી શ્રેષ્ઠ વરીષ્ઠ પુત્ર ॥ તેની કન્યા લક્ષ્મી અવતાર ॥ ૨ ॥
રૂકમીણી નામ અતિ સુંદર ॥ નવ યોવન છે માહા મતિ ॥ રત્ન લુપણ લુપીત રામા ॥
તમ કાંચન વર્ણભાસતિ ॥ ૩ ॥ શુદ્ધ સત્વ સ્વરૂપ છે જનું ॥ સત્ય શીળ પતીવ્રતા
જાણી ॥ સાન્ત દાન્તને અનંત ગુણ ॥ અનુપ રૂપ શીળ નીર્વાણ ॥ ૪ ॥ ઇન્દ્રાણી, વર-
ણાની, ચંદ્રાણી ॥ કુબેર પત્ની, સુર્યની નાર ॥ શ્વાહા, સાન્તા, શુભ કળાવતી ॥ અન્ય
રમણી શ્રેષ્ઠ અપાર ॥ ૫ ॥ કો નહિ રૂકમીણી સમ નારી ॥ લુપે જોઈ બ્રાહ્મ ક્રીડા પર ॥
વીવાહ યોગ્ય વીધુ વદની ॥ પંકજ નયની મનોહર ॥ ૬ ॥ પુત્ર બ્રહ્માણુ પુરોહિતને ॥ તેડી
બોલ્યા નૃપ ધર્મ ધારી ॥ ભીષ્મક ઉવાચ ॥ સુતાર્થે વરદર વિચારે ॥ વિવાહ યોગ્ય કન્યા
થઈ મારી ॥ ૭ ॥ મુની, દેવકે, રાજ પુત્રને ॥ કોને કરીએ એ કન્યાદાન ॥ નવ યોવન સંયુ-
ત તેને ॥ ધર્મ શીળ સત્યશીળવાન ॥ ૮ ॥ નારાયણ પરાયણ સુધી ॥ વેદ વેદાંજ વેદ પંડીત ॥
સાન્ત દાન્ત ક્ષમા શીળ ગુણી ॥ સુંદર સર્વત્ર પ્રતિષ્ઠીત ॥ ૯ ॥ ચીરંજીવી માહાકુળ પુત્ર ॥
શ્રેષ્ઠ મહાશાસ્ત્ર વીસારદ ॥ ક્ષત્રી તો માહારથી પ્રતાપી ॥ ૧૦ ॥ ભુ મુખ્ય સ્થિર નારદ
॥ ૧૦ ॥ કરીએ જો દેવ પુત્ર સહ ॥ તો દેવ ગુણ યુત મહાંત ॥ મુની પુત્ર તો વેદ વીદતે ॥
શાસ્ત્રજ્ઞ સુવિચાર સીદ્ધાંત ॥ ૧૧ ॥ નૃપેન્દ્ર વાક્ય શુણી તે પ્રત્યે ॥ બોલ્યા ગૌતમ સુત સ-
ર્તાનંદ ॥ કર્મ ધર્મ શીળને તત્વજ્ઞ ॥ બ્રહ્મ સ્વરૂપ અખંડાનંદ ॥ ૧૨ ॥ સતાનંદ ઉવાચ ॥
માહારાજેન્દ્ર તમો ધર્મજ્ઞ ॥ ધર્મ શાસ્ત્ર જ્ઞાતા મુખ દાન ॥ વેદોક્ત કથા કહું તમને ॥ તે
સાંભળો પુર્વ આખ્યાન ॥ ૧૩ ॥ સ્વયંભુ ભાર ઉતારવાને ॥ વસુદેવ સુત પુર્ણ પ્રભુ ॥ વિધી
ના વિધાતા નારાયણ ॥ બ્રહ્મેશ શેષ વંદીત વિભુ ॥ ૧૪ ॥ જોતી સ્વરૂપ ભક્તાનુગ્રહ ॥
વિગ્રહ છે પરમાત્મા જાણી ॥ પ્રકૃતી પરને સર્વ સાક્ષી ॥ નીલીમ નીરીહ નીરવાણ ॥ ૧૫ ॥
રાજેન્દ્ર તેને કન્યા આપવી ॥ અંતે મુક્તિ અર્થે શુભ દાન ॥ હરી વિશ્વ ગુરૂના ગુરૂ છે ॥
સર્વ પ્રજા સદા ભગવાન ॥ ૧૬ ॥ સર્વથ દક્ષિણ કરે તેને ॥ શ્રી માહાલક્ષ્મી રૂકમીણી
સાથ ॥ સમર્પણ કરી નીજ સૂત્રુ ॥ જન્મખંડન કરે ભુનાથ ॥ ૧૭ ॥ વિધાત્રા લીખીત
છે એ રાજ ॥ સંપંદ સર્વ સંમત ધરી ॥ દારકાં નગરે કૃષ્ણ પ્રત્યે ॥ દ્વીજ મોકલો સી
પ્રતા કરી ॥ ૧૮ ॥ શુભક્ષણ કરે સર્વ મત ॥ આણી પરમાત્મા દેહ ધારી ॥ ભક્તાર્થે ધ્યાન
હેતુ નિત્ય એ ॥ દેહ અનુપમ મુખકારી ॥ ૧૯ ॥ દ્રષ્ટી માત્રે સ્વજન્મ ખંડન ॥ કરે વેદ
ન જાણે શ્વમેવ ॥ સંત સિદ્ધને મુની યોગીન્દ્ર ॥ જેને ન જાણે બ્રહ્માદી દેવ ॥ ૨૦ ॥ સરસ્વતી

જડી ભુતા વેદ ॥ શાસ્ત્ર સહસ્ર વદન શેષ ॥ ચતુરે મુખ બ્રહ્મા શઙ્કમુખ ॥ કૃતીક પંચ-
મુખ મહેષ ॥૨૧॥ રૂપી મુનીને ભક્ત વૈષ્ણવ ॥ અસમર્થ કરવા સ્તવન ॥ બાળ યજ્ઞ નૃપ
ગુણ તેના ॥ હું કેમ કરી શકું કર્યન ॥૨૨॥ મકુલ વદન થયા રાજા ॥ સર્વભાગી સતાર્નદ
વચન ॥ સીધતાએ ઉડી કરી તેને ॥ માહા પ્રેમે કર્યું આલોગન ॥૨૩॥ સર્વ દાન્ય સંપત
ભુ આપી ॥ પૂજા ગ્રામ સર્વ પ્રશન્નીત ॥ એટલામાં રૂકમી તાહાં આવ્યો ॥ નૃપ નંદન
મન કુપીત ॥૨૪॥ વલણ ॥ કુપીત સ્વપીતા, વિમ પ્રત્યે ॥ થયું રક્ત વ-
દન લોચનરે ॥ ઉભો થઈ સભા વિશે બોલ્યો ॥ તે સભાસદ પ્રત્યે વચનરે ॥૨૫॥

કડવું ૨ જી ॥ રાગ ધનાશ્રીની ચોપાઈ ॥ રૂકમી બ્યાચ ॥ શુભો
રાજેન્દ્ર કહું વચન ॥ હિત તથ્ય પ્રશન્નીત જન ॥ તજ વાક્ય ભિક્ષુકનું ભુપ ॥ દંભી લો-
ભીનું સ્વાર્થ સ્વરૂપ ॥ રુદ્રાવેશ્યા નર્તક ભટ અર્થીન ॥ ભિક્ષુ એના વાક્ય જીડ દીન ટીનટ
સ્ત્રી ભુખ્ય કામી જન ॥ દરીદ્રી મુખનાં સ્તુતી જન ॥ રુદ્રારાજેન્દ્ર કૃષ્ણે કાળયવન ॥ કરી
ઉપાય કર્યો હનન ॥ જરાસંઘ ભય મન ધર ॥ ગ્રંહ કર્યું સમુદ્ર ભ્યંતર ॥૨૬॥ જરાસંઘ
જવા સત શુર ॥ કરું લીલાએ ક્ષણમાં ચુર ॥ અન્ય ભુપ કોણ માત્ર કહું ॥ હું દુર્વાસા
શીખ્ય શાસ્ત્ર ગ્રંથ ॥૨૭॥ પાંડવાદિ વિશ્વ મહી ભાર ॥ હું સમર્થ કરવા સંહાર ॥ એક પ-
સુરામ શિષુપાળ ॥ જાણ મારા સમાન ભુપાળ ॥૨૮॥ સાખા ખળી શુર સ્વર્ગ જીત ॥
જીતું સગણુ ઇંદ્ર સદીત ॥ રાણુ વીરુખ નથી એ શુર ॥ કન્યા અર્થે કૃષ્ણ આવે પુર ॥૨૯॥
અહંકાર યુત માની વીર ॥ તેને મોકલું યમ મંદીર ॥ નંદ પૈશ્યનો ગૌરક્ષકારી ॥ ગોપી
સહ સંગ વ્યભીચારી ॥૩૦॥ ગોપ ઉચીછ ભક્ષીતવાન ॥ એને ક્રોધ થાયે કન્યાદાન ॥ દેવ
ચોગ્ય રૂકમીણી સ્વરૂપ ॥ દીજ ભિક્ષુકને ઇચ્છે ભુપા ॥૩૧॥ વાક્ય મિથ્યા બ્રાહ્મણના દિનાં
થઈ રાજેન્દ્રની ભુદ્ધિહિન ॥ રાજપુત્ર ન શુર કુલીન ॥ નહિ સુચી ન દાતા ધનીન ॥૩૨॥
કહું સત્ય શુભો મહીપ્રાળ ॥ કન્યાદાન ચોગ્ય શિષુપાળ ॥ રૂદ્ર તુષ્ટ માહા ખલવાન ॥
રાજપુત્ર નકો એ સમાન ॥૩૩॥ નીમંત્રણ કરેની મહીપ ॥ નાના દેશના સર્વ અધીપ ॥
પત્રદારે ખાંધવ મુનીષ ॥ મગધ, સૌરાષ્ટ્ર, વલ્કળ, ઇશ ॥૩૪॥ માહારાષ્ટ્ર, ગુર્જર, કલિંગા
પંડિત, મુદગળ, ને ગલ્લક ॥ સર્વ સ્થાન દીજ પ્રેરી કરી ॥ તેડો ભુપ પ્રેમ મન ધરી ॥૩૫॥
ઘટ, મધુ, ના સહસ્ર જાણ ॥ દધી, દુઘંધ, કુલ્યા તે પ્રમાણ ॥ તૈલના, કુડા અર્ધ હજાર ॥
દય લક્ષ ગુડ કુલ્યા સાર ॥૩૬॥ લક્ષ ઢગ ચતુર્ગુણ અન્ન ॥ કરો સામગ્રી પુર્ણ વ્યંજના ॥
શુણી વાક્ય સહ પુરોહિત ॥ રાજ એકાન્ત મંત્રી સહીત ॥૩૭॥ બેસી નીર્જન સ્થાન વી-
ચારા ॥ ગુપ્ત કરીચે એક પ્રકાર ॥ દીજ મોકલીએ દારાવતી ॥ કરો શુભલગ્ન કન્યા સતી
॥૩૮॥ રાજ સામગ્રી સરવે કરી ॥ નીજ પુત્ર આજ્ઞા મન ધરી ॥ નીમંત્રણ સર્વ સ્થાન
વ્યાપ ॥ વીમ સુધર્મા દારકાં પ્રાપ્ત ॥૩૯॥ નૃપ દેવ વેષીત ભુનાથ ॥ પત્રી આપી ઉચ્ચેન

હાથ ॥ શુભી પત્રી આનંદીત મન ॥ રાજ થયા પ્રફુલ્લ વદન ॥ ૪૨ ॥ ખડુ કરી ભુપે સન-
 માન ॥ બ્રહ્મણને આર્ધ્યું શુભ દાન ॥ હુંદભી નાદ મહી આકાસ ॥ જય જય શબ્દ
 ચહુ પાસ ॥ ૪૩ ॥ દેવમુની નૃપ જ્ઞાતી જન ॥ બાંધવાંદી થયાં સૌ પ્રસન્ન ॥ ભટ ભીષ્મ
 કરાવે ભોજન ॥ કૃષ્ણ સુવેસ કરે રાજન ॥ ૪૪ ॥ રમ્ય ત્રીલોકે કોન સમાન ॥ વર
 વ્રીશ્વ સ્વામી ભગવાન ॥ આદી બ્રહ્મા સાવીત્રી સાથ ॥ રથ બેસી ચાલ્યા પ્રજનાથ
 ॥ ૪૫ ॥ રથ બેસી માહા હર્ષભર ॥ ભંવાની સહ ચાલ્યા સંકર ॥ સેષ ઇંદ્ર, કાર્તીક, ગ-
 હિશ ॥ ઐંદ્ર, વરુણ, વાયુ, દીનેસ ॥ ૪૬ ॥ વહની, કુબેર, યમ, ઇસાન ॥ સર્વ ચાલ્યા
 વાજત નીશાંત ॥ દેવ, ત્રીકોટી સાડ મુનીસ ॥ છત્રધારી ત્રીલક્ષ મહીસ ॥ ૪૭ ॥ જેમ
 નક્ષત્રમાં સસી રૂપ ॥ તેમ રાજે ઉત્તરેન ભુપ ॥ ચાલ્યા બેસી દીવ્ય રત્ન યાન ॥ બ-
 ણદેવ, માહા બલવાન ॥ ૪૮ ॥ વસુદેવ, અકુર, ઉધવ ॥ સાત્વીકી ગોપ સર્વ યાદવ ॥
 ચાલ્યા ભુપ ચંદ્ર પંસોદભવ ॥ દુર્યોધનાદી, સર્વ કૌરવ ॥ ૪૯ ॥ યુધીષ્ઠીર, ને ભીમ અર્જુન
 ॥ નકુળ, સહદેવ, પન્ડુતન ॥ યાદવી યાન કરે સૌ પ્રયાણ ॥ ભીસ્મ, દ્રોણ, કૃપાચાર્ય, બાણ
 ॥ ૫૦ ॥ કૃષ્ણ, અસ્વત્થામા, દ્રોણ તન ॥ સલ્ય, સકુની હર્ષીત મન ॥ ચાલ્યા ભટ ત્રી-
 કોટી છે સાથ ॥ સડ કોટી સવીમ ભુનાથ ॥ ૫૧ ॥ એક સહસ્ર સુત્યાગ કારી ॥ યતી,
 સન્યાસીને બ્રહ્મચારી ॥ જીત ક્રોધા વધુ દેહ જર ॥ સહજે લક્ષ વાજત ધાર ॥ ૫૨ ॥ સ-
 ગંધર્વ ગાન વીસારદ ॥ લક્ષ નર્તક જન નારદ ॥ તે કલ્પે તુ ગંધર્વનો સ્વામી ॥ પંચા
 સત કામીની સહ ગામી ॥ ૫૩ ॥ લક્ષ અખરાને વીધા ઘરી ॥ લક્ષ છે ગંધર્વને કીન્તરી ॥
 ખડુ સાજન શ્રી હરી સાથ ॥ વર અનન્ત બ્રહ્માન્ડ નાથ ॥ ૫૪ ॥ ચલાણ ॥
 નાથ અનન્ત બ્રહ્માન્ડના તે ॥ માયા કરી થયા વરરાયરે ॥ ગુલામખા કવી માન કહેના
 થયો સતોપરી અષ્ટમોધારે ॥ ૫૫ ॥ ઇતીશ્રી ॥

અધ્યાય ૧૦૯ મો.

કડું ૧ હું ॥ રાગ સામેરી ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ દેવા-
 માં કુદભી નામે રાજ ॥ ધર્મ મીળ માહા બલવાન ॥ વર અર્થે કન્યા લઈ કરી ॥ બ્ર-
 હ્મલોકથી આવ્યા રાજન ॥ ૧ ॥ તેણે ત્યાં રેવતી કન્યા આપી ॥ છે સ્થીર ચાવન નીરંતર ॥
 અમુલ્ય રત્ન ભુષણ રાજે ॥ ત્રીલોકે ફલિભ મનોહર ॥ ૨ ॥ માહા બળી બળદેવને તે ॥
 કર્યું ખડુ પ્રીતે કન્યાદાન ॥ સમ વીસ યુગની ઉત્પત્તી ॥ થઈ યથા ચોગ્ય વયવાન ॥ ૩ ॥
 મુની દેવેંદ્ર સભા વીષે તે ॥ ત્રીલક્ષ ગજેંદ્ર આધ્યા ભુપ ॥ દસલક્ષ અથ રથ લક્ષ ॥ અર્ધ
 લક્ષ દાસી માહા રૂપ ॥ ૪ ॥ સુંદરી રત્નાલંકાર યુક્ત ॥ માણી લક્ષને રત્ન સાદર ॥ સ્વર્ણ
 કોટીને માણીક્ય મુક્તા ॥ અરપીત હીરા દીવ્યાંખર ॥ ૫ ॥ સકન્યા બળદેવને આપી ॥
 ચાલ્યા સાંથે બેસી રત્ન યાન ॥ કુંડીન પ્રત્યે શીઘ્ર થયું ત્યાં ॥ મંગળ કર્મ તે સુખદાન

૥૬૥ યોસીતા સમુહમાં રેવતી ॥ કમળા કળા મહા હર્ષીત ॥ દેવકી, રોહીણીને યંશો-
 દા ॥ અદીતી દીતી સહ મુદીત ॥ જા સાન્તી જ્ય કરે મંદીરમાં ॥ કરાવે ખડુ બ્રહ્મ-
 ભોજન ॥ સકલ તાંબુજ આપીને ॥ અર્પીત દક્ષીણા ખડુ ધન ॥ દા દેવ મુની રાજ
 સહ સર્વે ॥ થયા પ્રાપ્ત કુંડીન નગર ॥ રાજે સમ પરીખા વેષીત ॥ દીકું રમ્ય પુર મનો-
 હર ॥ લા પ્રાકાર સમ સંયુક્ત દાર ॥ સમ સુ વીશ્વકર્મા નીર્મીત ॥ નગર ખાહેર દાર
 દર્ષીત ॥ વર યાત્રા રક્ષક રક્ષીત ॥ ૧૦ ॥ રૂકમી માહારથી રાખ્યા સાથે ॥ સીધુપાળ
 દંતવકત્ર ભુપ ॥ નૃપનંદન જોઈ કુપીત ॥ પરમ કૃષ્ણ સૈન્ય અનુપ ॥ ૧૧ ॥ સાલ્વ સહ
 કુરાત્મા રૂકમી ત્યાં ॥ વદે તે નષ્ટ વાક્ય અચોગ્ય ॥ સીધ મુની સુંધી સાધુ જન ॥ દેવે-
 દ્રને ઉપહાસ્ય ચોગ્ય ॥ ૧૨ ॥ રૂકમી ઉવાચ ॥ ખાળકત્ત કર્મ શ્રેષ્ઠ ખડુ ॥
 શું કહું દેવેન્દ્ર સભા માંહે ॥ રૂકમીણી દેવ ચોગ્ય તે અર્થે ॥ નંદ પશુ રક્ષક આવ્યા આંહે
 ॥ ૧૩ ॥ જર કર્મ કૃત ગોપી સાથે ॥ ગોપ ઉચ્ચ કૃત ભોજન ॥ જાતી પ્રમાણ નમજે
 જેનું ॥ ભીક્ષાદી કર્મ જાણે સૌ જન ॥ ૧૪ ॥ રાજેન્દ્ર પુત્ર નહીં કહીએ ॥ નહીં મુર્તીદ્ર પુત્ર
 પ્રમાણ ॥ વમુદેવ ક્ષત્રી તન ભીક્ષા ॥ કરે વૈશ્ય મંદીરે એ જાણ ॥ ૧૫ ॥ માહા કુરાત્મા
 એ સહ જાણે ॥ જે શીસુકાળે સ્ત્રીહત્યા કરી ॥ નાનાવીધ અનુચીત વળી ॥ કુ'ખનં સં-
 ભોગ ક્રીયા આચરી ॥ ૧૬ ॥ રાજેન્દ્ર હણવે બ્રહ્મહત્યા ॥ પ્રાપ્ત પ્રાણીને વેદ વચન ॥ મ-
 થુરાં વિષે જઈ કરીને ॥ હણ્યો ધર્મીષ્ઠ કંસ રાજન ॥ ૧૭ ॥ શાલ્વ ઉવાચ ॥
 રૂકમી કહું જે તે સત્ય સર્વે ॥ અસત્ય નહીં કરે ભાષણ ॥ કેમ થાય એ રૂકમીણી ભર્તા ॥
 કર્તા એ નંદ પશુ રક્ષણ ॥ ૧૮ ॥ સીધુપાળ ઉવાચ ॥ માહા આશ્ચર્ય ભુમી
 વીષે એ ॥ બ્રહ્માદી દેવ થઈ લયલીન ॥ મુર્તીદ્ર બ્રહ્મણ પુત્ર સર્વે ॥ આવ્યા તે માત્રવ
 આજ્ઞાધીન ॥ ૧૯ ॥ દંતવકત્ર ઉવાચ ॥ લોભીષ્ઠ બ્રહ્મણ નીરંતર ॥ દેવ ભ-
 કત વસનતા ધરી ॥ બ્રહ્મ પુત્ર મુની કેમ આવ્યા ॥ નંદપુત્રની આજ્ઞાએ કરી ॥ ૨૦ ॥
 તેના વચન સાંભળી કરી ॥ દેવ સમુહ કોપીત માન ॥ મુર્તીદ્ર રાજેન્દ્ર ગણ સર્વે ॥ માહા
 ખળી ખળ ભગવાન ॥ ૨૧ ॥ વલણ ॥ ભગવાન કથા મોક્ષ દાતા ॥ મુણે
 નારાયણ રાયરે ॥ ગુલાખખા માનસીંગ કહે ॥ થયો એકસો નવમો અધ્યાયરે ॥ ૨૨ ॥
 ઇતીશ્રી ॥ માહા ॥ શ્રીકૃષ્ણ ॥ નારાયણ ॥ રૂકમીણી વીવાહ ॥ પ્રસ્તાવો નામ ॥ ૧૦૯
 મો અધ્યાય ॥

અધ્યાય ૧૧૦ મો

કહું ૧ હું ॥ રાગ માંડેની ચોપાઈ ॥ શ્રીનારાયણ ઉવાચ ॥ કોપાતુર થયા
 ખળદેવ ॥ રૂકમી રથ ભાંગ્યો તતખેવ ॥ હજે કર્યોછે સારથી નાસ ॥ હજધર પ્રભુ વીશ્વ
 વાસ ॥ ૧ ॥ રૂકમી હણવા મન વીચાર ॥ રૂકમી સરે કર્યો તે નીવાર ॥ મુકું નાગાસ્ત્ર

પ્રભુ ઉપર ॥ ગરુડાએ હણ્યું તે ઇશ્વર ॥૨૦॥ કોપી રૂઝી ગ્રહ્યું પાશુપત ॥ વૈશીઘાતી પ્રભા
 મુર્ય સત ॥ પ્રભુએ રૂઝી શસ્ત્ર સહીત ॥ મુકી જૂંખાએ કર્યો જૂંભીત ॥૩૦॥ નીંદ્રાએ
 રૂઝી નીંદ્રીત બેણુ ॥ દેખી સાહેવે મુક્યાં સત ખાણુ ॥ સૈલ પ્રષ્ટી સીલા વૃષ્ટી ધાર ॥ જળપ્રષ્ટી
 જવલદ અંગાર ॥ ઠાખળદેવે સ્વચ્છ દારણુ ॥ કરી કર્યાં સર્વ નીવારણુ ॥ હજી કરી કર્યો
 રમ ભંગ ॥ કર્યું ચુર્ણુ સારથીનુ અંગ ॥ પાપાકોપી ઇચ્છે હાથ દુષ્ટ પ્રાણી ॥ એટલે થઈ આ-
 કાસવાણી ॥ તજો સોલવ વધ કૃષ્ણ હાથ ॥ ધરા ધારી માહા ખળનાથ ॥ દાપુર પાર્થ કહે
 કોણુ ઇસા ॥ સર્સવ વતં બ્રહ્માન્ડ સીસ ॥ તે સાંભળી ખળ ભગવાના ॥ મુઠાં પાડ્યો મહી
 દુખ દાન ॥ જા સાહેવ પડ્યો દેખી સીધુપાળ ॥ સર વૃષ્ટી કરે તતકાળ ॥ ખલે રથ
 ચુર્ણુ કર્યો બાણુ ॥ અર્ધ ચંદ્રે નીવાર્યાંછે ખાણુ ॥ દા તેને હણવા કરેછે સેષ ॥ કર્યા
 નીષેધ સ્વય મહેષ ॥ કૃષ્ણ વધ્યછે એ ખલદેવ ॥ હરી પાર્ષદ છે શ્વયમેષ ॥ દા દંત વ-
 ક્રત્ના તોડ્યા છે દંત ॥ દેખી તે સર્વ ચાંદ્રુંહસન્ત ॥ જોઈ વીક્રમ ખલનુ ધીર ॥ પલા-
 યાણુ થયા સર્વ તીર ॥ ૧૦૦ કુંડીન પ્રત્યે પ્રવેસે સર્વ ॥ વર યાત્રીણુ ભંજીત ગર્વ ॥ આ-
 વ્યા સતાનંદ મુની નાથ ॥ હરી પુરથી કોટી મુની સાથ ॥ ૧૧૦ સંસદાર પુર પ્રવેષીત ॥
 સત્રુ અગમ્ય મીત્ર મુદીત ॥ દેવ નાગ મુનીરાજ કન્યા ॥ વર જોવા આવ્યાં સર્વ ધન્યા
 ॥ ૧૨૦ સર્વ જીવે નીમીષ રહીત ॥ મન પ્રસન્ન શીવ સસ્મીત ॥ રત્ન વીરચીત મનોહર
 ॥ રથે બેઠા છે પરમેશ્વર ॥ ૧૩૦ સર્વના પરમાત્મા શ્રી હરી ॥ ભક્તાનુ ગ્રહ વીગ્રહ
 ધરી ॥ નવીન જલદ ધનરયામ ॥ સોભે પીતાંબર સુખધામ ॥ ૧૪૦ સુભ સર્વાંગ ચંદના
 ચીત ॥ વીલુ વનમાળા ધીલુખીત ॥ રત્ન કે ચુર વળય ભાજીત ॥ રત્નમાંળા ઉજ્જવળ
 વીરાજીત ॥ ૧૫૦ યુગ્મ સુંદર રત્ન કુંડળ ॥ વીરાજીત રમ્ય ગંડસ્થળ ॥ મંજુર રત્નસૌર
 નીમાંણુ ॥ હસ્ત મુરલી સુંદર બાણુ ॥ ૧૬૦ જીવે દર્પણુ સુભ મનો હર ॥ સેવે પાર્ષદ
 શ્વેત ચામર ॥ નવ ચોવન પન્નલોચન ॥ સરદ પુર્ણેકુ રાજીતા નનં ॥ ૧૭૦ કોટી કંદર્પ
 લાવણ્ય નીત્ય ॥ ભક્તાધાર સનાતન સત્ય ॥ કીર્તી પાવન તીર્થ પાવન ॥ કરે બ્રહ્મરા
 સેષ શોવન ॥ ૧૮૦ પરમાલ્હાદ રમ્ય અનુપ ॥ કોટી ચંદ્ર પ્રભાસમ રૂપ ॥ ધ્યાના સાધ્ય
 છે પ્રકૃતી પર ॥ દુરા રાધ્ય પ્રભુ મનહર ॥ ૧૯૦ દેવા પ્રમુ જોવા નેત્ર ભરી ॥ વર વેષ
 સર્વાત્મા શ્રી હરી ॥ યુવતી પ્રંદ તે જોઈ કરી ॥ મુઠીંત થઈ સર્વ સુંદરી ॥ ૨૦૦ રૂઝી-
 ણીનું જીવન છે ધન ॥ સર્વ યોધીતા વદે વચન ॥ એટલામાં તાંહાં સુખાકર ॥ વર
 જોવા આવી હર્ષભર ॥ ૨૧૦ વલણુ ॥ હર્ષભર જમાતરને ત્યાં ॥ દેખી
 રાજ ભીશમકની નારરે ॥ નીમિષ રહીતા સ્થીર દ્રષ્ટી ॥ જોઈ રહી વર વીશ્વાધારરે
 ॥ ૨૨૦ કંઠુ ૨ જી ॥ રાગ કેદારો ॥ પ્રસનાનન્ન સપુત્રી રાજ ॥
 આવ્યા સાથે નીજ પુરોહીત ॥ સર્વ સુર વીમ્ ગણુ સાથે ॥ ખડુ મહીપતી સહાન્વીતા ॥

૥૨૩૥ પ્રણમી ચોવ્ય આશ્રમ આપ્યો ॥ સુધોપમા ભક્ષ પુણી વસ્ત ॥ દીવા નીસી તે સ્થા-
 નક વીધે ॥ મનવાંચીત સુખ સમસ્ત ॥૨૪॥ ત્યાં રજની નીવાંરીત સુખે ॥ સહ ખાં-
 ધવને સહદેવ તી પ્રભાતકાળે ઉઠી કરીને ॥ પ્રાત કૃત્ય કરે વસુદેવ ॥૨૫॥ સ્નાન સં-
 ધ્યાદીક કરીને ॥ તે ધરેછે ઘોતીકાદી વસન્ત ॥ વેદ મંત્રે કરી હરીનુ તે ॥ કરી માન-
 સીકાદી પુજન્ત ॥૨૬॥ પછે સંપુજ્ય માત્રીકા સર્વ ॥ વળી સાક્ષાતદેવ સમસ્ત ॥ વૃદ્ધી
 શ્રાધ કરીને કરે ત્યાં ॥ ગ્રહ સાન્ત્યાર્થ મંગળ વસ્ત ॥૨૭॥ બ્રહ્મભોજન કરાવે પ્રીતે ॥
 સર્વ દેવને ખાંધવ જન્ત ॥ વાજ્ર નાના વીધ વાજ્રત ॥ વર સુવેસ સંજ્ય સાજન્ત ॥૨૮॥
 ભીસ્મક રાજન એ પ્રકારે ॥ વીવાહાર્ય મંગળ વીવીધ ॥ પુરોહીત વેદ મંત્રે કરી ॥
 તે કરે કર્મ વેદ પ્રસીધ ॥૨૯॥ માણી રત્નને માણીકય મુકતા ॥ ભક્ષ દ્રવ્ય વસ્ત હીરા
 ધન ॥ ખંદી ભિક્ષુક વીખને આપે ॥ વાગે વાજ્ર મંગળાયન ॥૩૦॥ સુવેષ કરેછે રૂકમી-
 ણીને ॥ રાજમુની પત્ની સૌ મુદીત ॥ સુલગ્ન લગ્નાધીપ સંયુત ॥ સુભક્ષણ વીવાહ ઉ-
 ચ્ચીત ॥૩૧॥ સદગ્રહ દ્રષ્ટી અસત વર્ણત ॥ સુભ ચંદ્ર તારા સુનક્ષત્ર ॥ વેધ દાશાદી રં-
 હીત સર્વ ॥ દંપતી સુખદ કર્મ સર્વત્ર ॥૩૨॥ હેવે સમયે ભીસ્મક દ્વારે ॥ હરી આવ્યા
 મુર મુની સહીત ॥ જ્ઞાની ખાંધુ નૃપ માત પીતા ॥ ગોપ પાર્સદ સપુરોહીત ॥૩૩॥ ભટ-
 ગણક જોતી નીપુણ ॥ વાજ્ર નર્તક ગાયનપર ॥ નાના સીદ્ધ સહ માળા કર ॥ વીધા-
 ધર કીન્નર અપ્સર ॥૩૪॥ સ્થળ જુવે દેવ મુની નૃપ ॥ આવ્યા હર્ષ વીવાહ દર્શન ત
 રંભા સ્તંભ પટ મુત્ર માલ્ય ॥ રસાળ ચંપક ને ચંદન ॥૩૫॥ નાના વીધ રાજેન્દ્ર વેષીત
 ॥ મંગળ ઘટ પંક્તવાનવીત ॥ રૂઝ કસ્તુરી ગંધ કુંકુમ ॥ રત્ન નીર્માણ વેદી રાજીત ॥૩૬॥
 ચર્ચીત ચંદન કસ્તુરીને ॥ કુંકુમ સંયુત મનોહર ॥ વહે ખહુ સીત મંદ વાયુ ॥ મુરબી
 કૃત સુખાકર ॥૩૭॥ અનન્ત રત્ન દીપ ઘોતીત ॥ ધુપ મુગંધ દ્રવ્ય વાસીત ॥ ચીત્ર
 વીચીત્ર વીવીધ વીધ ॥ સીદ્ધી પુન્યકારીણનીર્મીત ॥૩૮॥ ચારોપાસ આવૃત મુસાલે
 ॥ કરે ગંધર્વ મીષ્ટ સંગીત ॥ વીધા ધરી સુભ નૃત્યકીર્તુ ॥ નૃત્ય પરમ રમ્ય રાજીત
 ॥૩૯॥ અચેષ્ટીત ચીત્રવત તાંહાં ॥ રમ્ય મંડપે રાજીત જન ॥ ગુપ્તદાર ગોખ વીધે રહી
 ॥ જુવે યુવતી હર્ષીત મન ॥૪૦॥ વીદુષ મંગળ ગટે કરી ॥ લુપ હસ્તે કુસ વસ્તુદાન ॥
 તેવે શમે બ્રહ્માદ્ય દેવ ॥ પ્રાંગણ પ્રત્યે જોયા રાજન ॥૪૧॥ રથથી સત્વર ઉતરીને ॥
 સ્થા પ્રાંગણ વીધે મુદીત ॥ રાજેન્દ્રને દાન વેદ સર્વે ॥ મુની સનકાદ્ય સહીત ॥૪૨॥
 કૃષ્ણ પ્રભુ પરમાત્મા પોતે ॥ સહ પાર્ષદ શ્રી ભગવાન ॥ તેને જોઈને સહસા ઉઠ્યા ॥
 સહાનંદ ભીસ્મક રાજન ॥૪૩॥ પંદના કરી મસ્તક નામી ॥ દેવ મુની નૃપને રાજન્ત
 ॥ રત્ન સીંહાસન રમ્ય માહા ॥ આખ્યાં પ્રથક પ્રથક આસન્ત ॥૪૪॥ વલણ ॥
 આસન આપી કંથુ પુજન ॥ કર્મે ભકતીએ વદે વચ્ચરે ॥ વસુદેવ વાસુદેવ પ્રત્યે ॥ પુરો-

જગી સર્વજન નમસ્કરે ॥૪૫॥

કડવુ ૩ ભુ ॥

રાગ દશાખની આપાઈ ॥

લીસ્મત ઉવાચ ॥ હમણા થયું જન્મ સૂઝળ ॥ મારું જીવન ક્રીયા સકળ ॥
 જોયા વીશ હેતુ વીશવાસ ॥ કોટી જન્મ કર્મ થયાં નાસ ॥૪૬॥ શ્વય વીધાતા જગ
 પ્રદાતા ॥ સર્વ સંપદને સુખ સાતા ॥ જેના પાદ પદ્મ કોઈ જન ॥ સ્વપ્ને કહી ન શકે દ-
 સન ॥૪૭॥ શ્રદ્ધા તપ કૃળના દાતાર ॥ તે પ્રભુ પધાર્યા મારે દ્વાર ॥ યોગી સીધ્ય મુનીને
 સુરેસ ॥ સદા ધ્યાન અદ્રશ્ય મહેષ ॥૪૮॥ મૃત્યુના મૃત્યુ કાળના કાળ ॥ મૃત્યુ-
 ન્ય સર્વેસ કૃપાળ ॥ થયા નરને દ્રષ્ટીગોચર ॥ મારે દ્વારે પધાર્યા તેહર ॥૪૯॥ જેના
 મસ્તક અહસ પર ॥ રહે સર્વ વીશ્વ ચરાચર ॥ જેનો વેદ વીષે નહી અંત ॥ મારે દ્વારે
 પધાર્યા અનંત ॥ ૫૦ ॥ સર્વદા સર્વ મંગળકારી ॥ પૂજા સર્વાદી સીંદુર ધારી ॥ દેવા
 અણી સ્વપીતા મહેશ ॥ મારે દ્વારે પધાર્યા ગણેશ ॥ ૫૧ ॥ મુની વૈષ્ણવ મહે
 પ્રધાન ॥ જ્ઞાનીના ગુરુ જ્ઞાન નીધાન ॥ શ્વય સનકાદી ભગવાન ॥ મારે દ્વારે આવ્યા
 સુખ દાન ॥ ૫૨ ॥ બ્રહ્મ પુત્ર પૌત્રને પ્રપુત્ર ॥ વંશજને ધારી યજ્ઞ સુત્ર ॥ પધાર્યા સર્વ
 તે મારે દ્વાર ॥ બ્રહ્મ જોતી પ્રજ્વળીત અપાર ॥ ૫૩ ॥ કલ્પાંત પર્યંત વીના શ્રમ ॥
 તીર્થી ભુત થયા અમાશ્રમ ॥ જેના પાદોદકે તીર્થ શુદ્ધ ॥ મારે અહે તે પાદ વીશુદ્ધ ॥ ૫૪ ॥
 પૃથ્વી વીષે તીર્થ રહે જહ ॥ સાગર વીષે તીર્થ સર્વ તેહ ॥ રહે સાગરે તીર્થ જે
 જાણુ ॥ વીમ પાદ વીષે તે પ્રમાણુ ॥ ૫૫ ॥ વીમપાદોદક કરે પાન ॥ આપે ભક્તીએ વી-
 પ્રને દાન ॥ કરે સ્નાન જે તીર્થ સકળ ॥ તેના જેટલું પામે તે કૃળ ॥ ૫૬ ॥ વીપત્તીનું
 ફરે નીવારણુ ॥ વ્યાધી નીર મુળનું કારણુ ॥ નરને વીમ પાદોદક સાર ॥ સુખ સં-
 પદનું છે દાતાર ॥ ૫૭ ॥ ગંગા સમ નહીં તીર્થ આંન ॥ નહીં દેવ માધવ સમાન ॥ ન
 ભક્ત સનકાદી સમ મહી ॥ તરુ કલ્પ તરુ સમ નહીં ॥ ૫૮ ॥ પારી જાત સમાન ન કુલ ॥
 વૃત ન હરી વાસર તુલ્ય ॥ પત્ર નહીં તુલસી પ્રમાણુ ॥ દેવી ન મકૃતી સમ જાણુ ॥ ૫૯ ॥
 વાયુથી ન આધાર અવર ॥ સ્થુળ ન મહદીન્દ્રીય પર ॥ નહીં પાવન બ્રહ્માણુ સમ ॥ નહીં
 તિર્થને નહીં આશ્રમ ॥ ૬૦ ॥ પરમાયુથી સુક્ષ્મ કોં નહીં ॥ કમળોદ્ભવ જ્યોત્ષ્ણ એ સહી ॥
 બ્રહ્માવીન્દ્ર શીવાદીના ધરા ॥ પ્રકૃતીપર શ્રી જગદીશ ॥ ૬૧ ॥ ધ્યાના સાધ્ય દુરારાધ્ય જાણુ ॥
 ઘોર્ગાંધ્રને નીર્ણણુ નીર્વાણુ ॥ ભક્તાનુગ્રહ વીગ્રહ ધાર ॥ થયા નરને દ્રશ્ય સાકાર ॥ ૬૨ ॥
 ધરે ધ્યાન બ્રહ્મેસ, ને શેષ ॥ ધનાધીપ, ગણેશ, દીનેશ ॥ તેને દુર્લભ શ્રી ભગવાન ॥
 મારે ગ્રહ આવ્યા સુખદાન ॥ ૬૩ ॥ એમ કહી લીસ્મક રાજન ॥ સનમાની કૃષ્ણભગવાન ॥
 શામવેશકત સ્તોત્રે કરીને ॥ સ્તવે પરમેશ્વર હરીને ॥ ૬૪ ॥ લીસ્મક ઉવાચ ॥
 સર્વાંતર આત્મા સર્વેશ્વર ॥ સાક્ષી નીર્દોષ પરમેશ્વર ॥ કર્મીના કર્મના અંશે કરી ॥ કા-
 રણના કારણુ શ્રીહરી ॥ ૬૫ ॥ કહે કો તમને ભગવન ॥ એક જોતી રૂપ સનાતન ॥ ૬૬ ॥

કહે પર્માત્મા સ્વરૂપ ॥ જના પ્રતિખાંચે છવ રૂપ ॥૬૬॥ કોઈ પ્રાકૃતીકે છવ કહે ॥ સ-
 શુણ બાંતી બુદ્ધીથી રહે ॥ શરીર પ્રત્યે કહે કો નીત્ય ॥ સુક્ષ્મ બુદ્ધીથી બુદ્ધ વદીત્ય ॥
 ॥૬૭॥ દેહ વર્ષિ અભ્યંતર જ્યોતી ॥ રૂપ સનાતન રહે ઘોતી ॥ ક્યાંથી તૈજ પ્રભવતા
 હોય ॥ સાકાર ઇશ્વર વીના જોય ॥૬૮॥ એમ સ્તુતી કરી વીસારદ ॥ અંતર વીબુસ્મરણ
 નારદ ॥ જે પાદપદ્મને પદ્માચીત ॥ તેણે અર્પે પાદ બુદ્ધાન્વીત ॥૬૯॥ અર્ધ્ય સજ્જ
 કુર્વા સુમન ॥ મધુ પ્રકવ સર્વાંગે ચંદન ॥ ઇંદ્રાપીત પારીજાત માળ ॥ અર્પી જમાઈને
 તે ભુપાળ ॥૭૦॥ કુબેર આપેલાં રતનાભરણ ॥ ભક્તીએ કર્યાં તે કૃષ્ણાર્પણ ॥ વન્હીદસ
 યુગમ વસન્ત ॥ શ્રીકૃષ્ણને આધ્યાં તે રાજન્ત ॥૭૧॥ જવળીત રતન મુકુટ જેહ ॥ વી-
 શ્વકર્માએ આપેલા તેહ ॥ પરમાત્મા કૃષ્ણ શીરપર ॥ ઘેર્યો ભુપતીએ તેજકર ॥૭૨॥
 ધુપ રતનદીપ મનોહર ॥ માહામીષ્ટ નૈવેદ્ય સુંદર ॥ શુભ નાના પ્રકાર સુમન ॥ દીવ્ય આ-
 યુ રતન સીંહાસન ॥૭૩॥ સમ તીર્થ ઉદક પાર્વત ॥ પ્રભુને કરાવ્યું આચમન ॥ ફરી તાં-
 બુળ મન મુદીત ॥ સુગંધ કપુરાદી વાશીત ॥૭૪॥ રતીકર સૈયા રમ્ય સ્થળ ॥ પાન
 અર્થે સુવાષીત જળ ॥ પુટાંજળી યુત હર્ષ ભર ॥ રાજ ભક્તી નત્રાત્મકંઠર ॥૭૫॥
 વલણ ॥ કંઠર નત્રાત્મ થઈ કરી ॥ પુષ્પાંજળી કૃષ્ણાર્પીત રાયરે ॥ ગુલામ પ્રા-
 માનસીંગ કહે ॥ થયો એકસો દસમો અધ્યાયરે ॥૭૬॥ ઇતીશ્રી ॥ માહા ॥ શ્રીકૃષ્ણ ॥
 નારાયણ ના રૂકમણ્યુ દાહે ॥ સર્વ પરાજય ॥ કૃષ્ણ પુજન પ્રસ્તાવો નામ ॥૧૧૦
 મો અધ્યાય સંપૂર્ણ ॥

અધ્યાય ૧૧૧ મો.

કકલું ૧ હું ॥ રાગ રામગ્રી ॥ શ્રીનારાયણ ઉવાચ ॥ એટલામાં દેવી
 માહા લક્ષ્મી ॥ આવી સલામા રૂકમીણી સતી ॥ રતનસીંહાસણ સ્થિત રાજે ॥ રતના-
 ભરણ દીવ્ય માહા મતી ॥૧॥ પરમ દીવ્ય વસન ધારી ॥ રમ્ય કપરી ભાર ભુષીત ॥
 અમુલ્ય રતન દર્પણું દર્શો ॥ શુભ સર્વાંગ ચંદનાચીત ॥૨॥ કસ્તુરી ખીંદુ ચુકત સીંદુર ॥
 ખીંદુ રાજે ભાલ મધ્ય સ્થળ ॥ તમ કાંચન વર્ણાભા શોભે ॥ સત ચંદ્ર સમ સીતોન્મળ
 ॥૩॥ શુભ માલતી માળ શોભીત ॥ લઈ આવ્યા સમ નૃપ મુત ॥ દેવેન્દ્ર મુનીન્દ્રને સિધેન્દ્ર ॥
 જોઈ ત્યાં માહાલક્ષ્મી અદ્ભુત ॥૪॥ સતી સમ પ્રદક્ષિણા કરી ॥ પ્રણામી સ્વપતિને સ-
 મિત ॥ પાદ પ્રક્ષાળીત શીતોદક ॥ ચંદન પુષ્પ પલ્લવાન્વીત ॥ ૫ ॥ વિશ્વ કાન્તી સ્વ-
 કાન્તા દર્શીત ॥ કાન્તાએ નિજ કાન્ત દર્શન ॥ માહાદેવી સ્વપિતા ઉછંગે ॥ ગયાં લ-
 જછત નમ્ર વદન ॥૬॥ રાજ સ્વકન્યા દેવેસ્વરી તે ॥ સમર્પીત વેદ મંત્રે કરી ॥ વસુદેવ
 આજ્ઞાએ નારદ ॥ મુદીત જોલ્યા સ્વસ્તિ શ્રીહરી ॥૭॥ ગ્રહણ કરી તે દેવે દેવી ॥ જેમ
 જવાનીને ભવ ઇશ ॥ સુવર્ણ પંચલક્ષ અર્પીત ॥ શ્રીકૃષ્ણ પર્માત્માને મહીસં ॥૮॥ દ-

સિંહા પુર્ણપુરુષોત્તમને ॥ પરમ શુભકર્મ નિષ્પન્ન ॥ નિજ કન્યા વક્ષસ્થળે લઈ ॥ ગ્રોહ
 કરીને રાધા રાજા ॥ દ્વાપરી મુર્તિદ્ર દેવેદ્ર સભા વિષે ॥ તે સમર્પણ વાક્ય ઉચરી ॥ કન્યાને
 આશીર્વાચન કરે ॥ રાજા યુગ્મ નેત્ર જળે કરી ॥ ૧૧૧ ॥ એટલામાં રાણી ભિંમકની ॥ શુભ
 રૂકમીણી જનની જેહ ॥ પત્ની પુત્રવતી સાધ્વી સહ ॥ માહા મુદીત મન છે તેહ ॥ ૧૧૨ ॥
 આવી મંગળ કંત તે સાધ્વી ॥ શુભ વરકન્યા બેઠાં બેઠે ॥ હર્ષી દંપતીને પ્રવેષીત ॥
 રત્ન નીર્માણ મંદીર માંહે ॥ ૧૧૨ ॥ નાનાવિધ ચિત્રવિચિત્રીત ॥ સુંદર હીરા હારલુષીત ॥
 વિવિધ સુભ દર્પણ દીપ્ત ॥ મુક્તા માણીક્યને રત્નાન્વીત ॥ ૧૧૩ ॥ જઈ શ્રીકૃષ્ણ તે સ્થાને
 બેઠાં ॥ દુર્ગા, નીપારણી દુરગતી ॥ સરસ્વતી, ને સાવીત્રી, તાહાં ॥ રેવતી, નેછે રોહીણી,
 સતી ॥ ૧૧૪ ॥ દેવ પત્ની, રાજ પત્ની, મુની ॥ પત્ની, પતીવ્રતા મુદર્ષીત ॥ સ્થિત રત્ન
 સિંહાસણ પર ॥ શુભ રત્નાલુષણ લુષીત ॥ ૧૧૫ ॥ ઉઠ્યાં સરવે જોઈ શ્રીકૃષ્ણ ॥ શ્રીજ-
 ગપતિ વિશ્વ પાવન ॥ રમ્ય રત્નસિંહાસણ આણી ॥ હર્ષી બેસાડ્યા શ્રીભગવન્ન ॥ ૧૧૬ ॥
 મુદીત સ્તુતિ કરે સૌ દેવી ॥ સૌ મુની પત્ની માધવની જાણ ॥ પુટાંજળી યુક્ત થઈ
 કરી ॥ ક્રમે ભિન્ન ભિન્ન શુભ વાણ ॥ ૧૧૭ ॥ ભોજન કરાવે પ્રેમે રાણી ॥ કન્યા સહિત
 વર રાજા ॥ સહ કર્પુર તાંબુળ આપી ॥ મંગળ પત્રીકા ભગવાન ॥ ૧૧૮ ॥ સર્વ આજ્ઞા
 કરે શ્રીહરીને ॥ એ પત્રી વાંચે પ્રભુ મુદીત ॥ વાંચે પત્રીકા શ્રીકૃષ્ણ પોતે ॥ દેવી
 સભા સકળ હર્ષીત ॥ ૧૧૯ ॥ માહાલક્ષ્મી, સરસ્વતી, દુર્ગા ॥ સાવીત્રી, ગંગા, આદી એ
 સતી ॥ તુળશી, પૃથ્વી, ને અરૂંધતી ॥ યમુના, દેવહુતી, અદીતી ॥ ૧૨૦ ॥ સતરૂપા, મેન-
 કાદી, દેવી ॥ દંપતીને મુમંગળકારી ॥ પરમાર્નદ શ્રીકૃષ્ણ પ્રત્યે ॥ હર્ષીત હાસ્ય વાક્ય
 ઉચારી ॥ ૧૨૧ ॥ પાર્વતી ઉવાચ ॥ રૂકમીણી કાન્ત રૂકમીણી હર્ષે ॥ તમને
 જીવે જગ પાવન ॥ તમો રમ્ય માહા રૂપવતી ॥ જીવો સુંદરી નવચોવન ॥ ૧૨૨ ॥
 સચી ઉવાચ ॥ તમો ચોગ્ય પ્રભુ યુવતીએ ॥ રમ્ય રત્ન લુષણ લુષીત ॥ સપ્રેમ
 સર્વેશ્વર તમારી ॥ પ્રાર્થના કરે મન મુદીત ॥ ૧૨૩ ॥ સાવીત્રી ઉવાચ ॥ યથા
 ચોગ્ય વિદર્ભ રાજાએ ॥ શુભ પાત્રે કર્યું કન્યાદાન ॥ પરમ રમ્ય રૂકમીણી કન્યા ॥ વર
 સુંદર શ્રી ભગવાન ॥ ૧૨૪ ॥ રતી ઉવાચ ॥ ઇશ્વરને પરિહાસ્ય કર્તા ॥ કોણ સમ-
 રથ જીમે જાણ ॥ ધ્યાન સાધ્ય દુરાધ્ય પ્રભુ ॥ સર્વેશ્વર હરી નીરવાણ ॥ ૧૨૫ ॥ પૃથ્વી
 ઉવાચ ॥ જોવો વરને તેવીજ કન્યા ॥ સુવીવાહ ભીંમક મંદીર ॥ માહા ભાગ રાજા
 રૂકમીણી આપી ॥ સુયામાત્ર કર્યા બલ વીર ॥ ૧૨૬ ॥ રોહીણી ઉવાચ ॥ વ-
 લણ ॥ બલ વીર સત્ય કહો સ્વામી ॥ કામીની સભામાં ભગવાનરે ॥ કેવી રમ્ય
 રાધીકા કહેને ॥ કેવી રૂકમીણી છે સુખ દાનરે ॥ ૧૨૭ ॥ કહું ર જી ॥ રાગ
 કેદારાની ચોખાઈ ॥ સરસ્વતિ ઉવાચ ॥ રાધા વિષે મિતિ રહે જેવી ॥ રૂકમી-

જીવિષે પ્રિતિ ન તેવી ॥ પુવકાળની તે સંઘ ધારી ॥ સર્વ ક્રીડા સુવર્ધનકાસી ॥ રંદા ॥
 પ્રાણાધીષ્ટાત્ર તે માહા મતી ॥ પંચ પ્રાણાધીક દેવી સતી ॥ કેમળા, છે રૂકમીણી સા-
 ક્ષાત ॥ સંપત્તિદાંની અધી દેવ માત ॥ રંદા ॥ કૃષ્ણ પરમાત્માની નીર્વાણ ॥ સર્વ શક્તિ
 સ્વરૂપ છે જાણ ॥ બુદ્ધિ અધી દેવી વૃદ્ધિ કરા ॥ દુર્ગા, નારાયણી સર્વ પરા ॥ રંગા
 દેવાધીષ્ટાત્રે તું વેદ માતા ॥ દેવી સાવીત્રી, જન સુખ દાતા ॥ પિદ્ધાધી દેવતા હું, પ્રમાણ ॥
 અન્ય કમળા કળા છે જાણ ॥ ૩૧ ॥ ન બ્રહ્મા, શીવ, શેષ, અણિશે ॥ ભક્ત, પદ્મા, વિષે
 નદીનેશે ॥ શીવ, એ સર્વ વિષે ન તેવો ॥ રાધા વિષે પ્રસાદ છે જોવો ॥ ૩૨ ॥ તીલકમ્બો
 ધરણી છે ધન ॥ તેમાં ભરતખંડ પાવન ॥ તે વિષે છે ધન્ય વંદાવન ॥ રાધા પદાબજ
 ચિન્હ આહન ॥ ૩૩ ॥ સર્વ દેવી મધ્યે પુન્યવતી ॥ માહા ભાગ્યછે રાક્ષીકા સતી ॥ સર્વ-
 વ્યર્થત દુરથી મુદ્દા ॥ રાધા વક્ષસ્થળ સ્થિત સદા ॥ ૩૪ ॥ રાધીકાને કરો નમસ્કાર ॥
 સમતા નહિ કો અન્ય નાર ॥ સરસ્વતીના, સુણી વચન ॥ સાવીત્રી, પાર્વતી, થૈ પ્રસન્ન
 ॥ ૩૫ ॥ લોપામુદ્રા, અનુશ્રુયા, સતી ॥ મુની સ્ત્રી, અહલ્યા, અરૂંધતી ॥ મુની પત્ની, તે
 સર્વ વધાવે ॥ પ્રભુને ચર ભક્ષ કરાવે ॥ ૩૬ ॥ દેવ, મુનીને, સર્વ રાજન ॥ તેનું ભિંમક,
 કરે પૂજન ॥ ભોજને કર્યા તૃપ્ત સકળ ॥ નાદ, વાજન, ગીત મંગલ ॥ ૩૭ ॥ ઉઠી પ્ર-
 ભાતે બ્રહ્મેશ, શેષ ॥ સર્વ દેવાદી, સહ સુરેશ ॥ નીજ નીજ યાન આરોહીત ॥ સર્વ ભુંપતે
 સીમ્રતાન્વિત ॥ ૩૮ ॥ રાજ ઉગ્રસેન, હર્ષભરી ॥ વસુદેવ તે સીમ્રતા કરી ॥ શ્રજ કર્યા
 જવા દારાવતિ ॥ વર શ્રીકૃષ્ણ રૂકમીણી સતી ॥ ૩૯ ॥ રાણી શુભદ્રા, સુતા વત્સળ ॥ રૂ-
 કમીણી, ને કીંધી વક્ષસ્થળ ॥ પ્રેમાકુળ કરે તે રૂદન ॥ સખી સહ વદે છે વચન ॥ ૪૦ ॥
 શુભદ્રા ઉવાચ ॥ જવાની તું તણ નીજ માત ॥ મારી વત્સ ઈશ્વરી સાક્ષાત ॥
 તારા વિના જીવા કેમ કરી ॥ ને કેમ જીવે તું દીકરી ॥ ૪૧ ॥ મારા ગ્રહથી માહા-
 લક્ષ્મી, સતી ॥ કન્યા રૂપા, માયા ભગવતી ॥ વસુદેવ, આલયે નીવાસ ॥ વાસુદેવ, પ્રીયા
 સુખરાસ ॥ ૪૨ ॥ સોઝાકાંત કહીયે વચન ॥ નેત્ર જળે કર્યું છે સિંચન ॥ ભુપ ભિંમક
 સાંચુનયન ॥ અર્પી કૃષ્ણને કન્યા રાજન ॥ ૪૩ ॥ સર્વ સામગ્રી અર્પણ કરી ॥ સેયાં
 રૂકમણી, માયા આવરી ॥ વસુદેવે, શ્વધુને સુત ॥ યેસાડયાં રથ આણી અદ્ભુત ॥ ૪૪ ॥
 જમાત્રને ભુપે વદા કરી ॥ સહસ્ર ગર્જદ્ર સર્વોપરી ॥ આપ્યા ખટ સહસ્ર તુરંગ ॥ દાસી
 સહસ્ર ભુષણ અંગ ॥ ૪૫ ॥ દશ સહસ્ર દાસ અર્પણ ॥ રત્ન સહસ્ર રત્ન ભુષણ ॥ સ્વ-
 ણીના વિશ્વકર્મા રચીત ॥ લક્ષ પાત્ર દીવ્ય અરપીત ॥ ૪૬ ॥ અલંકૃત સુભી રમ્ય અતિ ॥
 સહ વત્સ ઘેનુ કુન્ધવતી ॥ આપ્યાં અમુલ્ય દીવ્ય વસન ॥ ભક્તિ થકી ભિંમક રાજન
 ॥ ૪૭ ॥ વસુદેવોગ્રસેન, ભુનાથ ॥ હર્ષી ચાહ્યા દેવ, મુની, સાથ ॥ સીંધે દારકાં પ્રત્યે
 પ્રયાણ ॥ જઈ પુર મવેષીત જાણ ॥ ૪૮ ॥ વાગે વાજન સુમનોહર ॥ મંગળગીત નાદ

કુંદરે ॥ દેવકી, રાહીણી, ને યસોદા ॥ દીલી, અદીલી, સહુ મન મુદા ॥ ૪૬ ॥ શ્રીકૃષ્ણ,
 રૂકમીણી, રમ્યાકાર ॥ સર્વે મળી જીવે વારંવાર ॥ કરે મંગળ મન મુદીત ॥ ૪૭ ॥ વર વહુ
 અહ પ્રવેષીત ॥ ૫૦ ॥ ચતુર્વીધ, કરાવે જોજન ॥ મુની દેવાદીને મિષ્ટ અન્ન ॥ ખંદી,
 ભિક્ષુક, વિમ્બ, ને દાન ॥ આપી ત્રમ કર્યા સનમાન ॥ ૫૧ ॥ વલ્લભ ॥ સન-
 માન આપી હર્ષ નીર્ભર ॥ સહ જય જય વદતા જાયરે ॥ ગુલાબ કુંવર માનસીંગ કહે ॥
 થયો સતોપરી એકાદશે ॥ ધ્યાયરે ॥ ૫૨ ॥ ઇતિશ્રી બ્રહ્મ વૈવર્તે માહા પુરાણે શ્રી કૃષ્ણ જ-
 ન્મર્ષદે નારાયણ નારદ સંવાદે રૂકમીણી શ્રીત્વા દ્વારકાં પ્રવેશ પ્રસ્તાવો નામ એકાદ-
 શોત્તર સત પરીમીતો ॥ ધ્યાય ॥ ૧૧૧ ॥ અધ્યાય સંપુરણ

અધ્યાય ૧૧૨ મો.

કકુ ૧ હું ॥

રાગ ધનાશ્રી ॥

શ્રી નારાયણ, ઉવાચ ॥

સર્વે નીજ નીજ સ્થાને ગયા ॥ થયું સંપૂર્ણ કર્મ મંગળ ॥ નંદ યસોદા શ્વપુત્ર પાંસે ॥
 બેહુ આવ્યાં તે પુત્ર વત્સળ ॥ ૧ ॥ યસોદા ઉવાચ ॥ ભાઈ તમોએ જ્ઞાન
 આપ્યું છે ॥ તમારા પીતાને ભગવાન ॥ હું માતા મને આપો વત્સ મારા ॥ કૃપા કરી-
 ને કૃપા નીધાન ॥ ૨ ॥ મને આધારેની માહા ભાગ ॥ મલુશ્વય ધરા ઉધારણ ॥ પડી
 ભવાન્ધીમાં ભયાતુર ॥ તમોછો ઉધારણ કરણ ॥ ૩ ॥ યસોદાના વચન સાંભળી ॥ હસ્યા
 પુરાણ પુરૂષોત્તમ ॥ બોલ્યા ભક્તીએ શ્વમાતા મત્તે ॥ જ્ઞાનીના ગુરુ ગુરુ હંતામ ॥ ૪ ॥

શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥

જ્ઞાન વીસયાત્મક રહેને ॥ યોગાત્મક જ્ઞાન માતા

મારો ॥ શ્રેષ્ઠ ભક્ત્યાત્મક જ્ઞાન જે છે ॥ તે મારા ભક્તને શુભકારી ॥ ૫ ॥ જ્ઞાન પંચ
 પ્રકાર પ્રેરીત ॥ એ સર્વે બેઢ વીધે સંમત ॥ ભક્ત્યાત્મક સર્વો પરી રહે ॥ તેના લક્ષણ
 સાંભળ સત ॥ ૬ ॥ સુધા, તૃષાદીકનુ, ખંડન ॥ શાંત સોધન, નાડી સોધન ॥ ચક્રભેદન,
 શક્તી, કુંડળી ॥ એ કહ્યું ઇશ્વરનુ ચીંતન ॥ ૭ ॥ ઇંદ્રી દમન, લોભાદી વર્જન ॥ મુળા
 ધાર, શ્વાધીષ્ઠાનો દીત ॥ મણીપુર મનોહર સુદ્ધ ॥ જ્ઞાનાખ્ય ચક્રખંડ પ્રકીર્તીત ॥ ૮ ॥
 નશીને નીર્બોધ રહે સદા ॥ મુખને વીશેષ થકી જાણ ॥ સાધ્વી જ્ઞાન યોગાત્મક જે તે
 ॥ સાધ્ય ઇચ્છા સીધને પ્રમાણ ॥ ૯ ॥ જંતુને જ્ઞાન વીસયાત્મક ॥ પોતે જાણે શ્વેચ્છાસ
 ઉજન ॥ સર્વ કર્મ વીધે મુક્ત રહે ॥ સીદને બોધ સદા સાદન ॥ ૧૦ ॥ સીદ શ્રેષ્ઠ જ્ઞાન
 મોક્ષાત્મક ॥ નીર્વાણ કરણ જે વદીત ॥ વ્યાસની વૃત્તી માર્ગ વીધે જે ॥ તે ભક્ત તેને
 નહી વાન્છીત ॥ ૧૧ ॥ તમને જ્ઞાન ભક્ત્યાત્મક જે ॥ તે રાધીકા આપશે નીર્વાણ ॥ તેને
 વીધે મનુષ્ય ભાવ તે ॥ ત્યાગો કરશે જ્ઞાન તે જાણ ॥ ૧૨ ॥ નંદને મે જે જ્ઞાન આપ્યું તે
 ॥ તને આપશે સુખ આકર ॥ પ્રજા મત્તે તમો જાવો માતા ॥ મારા પીતા સહીત સા-
 દર ॥ ૧૩ ॥ એમ કહીને વીનય કરી ॥ અંતર પધાર્યા ભગવાન ॥ હરી આજ્ઞાએ નંદ સ-

શોદા ॥ સહ ચાલ્યાં તે કદળી વન ॥૧૪૥ નીંદ્રાચુકત તાંહાં દીઠાં રાધા ॥ ત્યાગીત જુ
 પાણુ મનોહર ॥ કસાંગ મુકલાંખર ધારણ ॥ છે નીરાહર તે કસોદર ॥૧૫૥ પંકજ પંક-
 જ દળ વીષે ॥ છે સજળ તે ચંદનીચીત ॥ સૈયા વીષે કૃષ્ણ પદાંભોજ ॥ ધ્યાય તે
 સામુ નેત્ર મુચ્છીત ॥૧૬૥ ખાદ્ય જ્ઞાન પરી ત્યાગ કરી ॥ એક નીષ્ઠ મન ખડુ નામી ॥
 મુખાંબુજ જુવે હર્ષે રૂએ ॥ સ્વપ્ને સમીપ છે નીજ સ્વામી ॥૧૭૥ દીવાનીશી સખી,
 ચારો પાસ ॥ સદા શ્વેત ચામરે શેવીત ॥ સાવધાન હસ્ત વેત્ર ધારી ॥ સતકોટી
 ગોપીકા રક્ષીત ॥૧૮૥ દેખી સભાર્યા નંદ વીરમય ॥ ભક્તીયે પડ્યા ડંડવત પાચે ॥
 નીંદ્રા તણને પ્રાપ્ત ચેતન ॥ થયાં સહજ ઇશ્વરીચ્છાચે ॥૧૯૥ વીશય મર્જીત જ્ઞાનવાન ॥
 સમીપ દીઠ્યાં દંપતી જન ॥ તે સભા વિષે રાધીકા પોતે ॥ તે પ્રત્યે જોડ્યાં મીષ્ટ વચન
 ॥૨૦૥ રાધીકા ઉવાચ ॥ કોણ તમોછો સત્ય કહો તે ॥ આવ્યા કોણ કા-
 રણ આ સ્થાન ॥ નર, પશુ, હું કાંઈ ન જાણું ॥ મને નથી કંઈ વીશય જ્ઞાન ॥૨૧૥
 જળ, સ્થળ, કઈ નહીં જાણું ॥ નસી, પુરૂષ, નપુંસક, ભેદ ॥ રાધીકાના વચન સાંભળી ॥
 ને નંદ પામ્યા વીરમયખેદ ॥૨૨૥ ભય પામતી યશોદા પાસે ॥ આવી ગોપીએ આખ્યાં
 આસન્ન ॥ નંદને સાદર બેસાડ્યા ત્યાં ॥ યશોદા જોડ્યાં પ્રેમ વચન ॥૨૩૥ યશોદાંજ
 ઉવાચ ॥ ચેતનતા કર રાધીકા તું ॥ પ્રયત્ને કર શ્વાત્મા રક્ષણ ॥ મંગળ દીન સંપ્રાપ્ત
 સતે ॥ થશે પ્રાણનાથનું દર્શણ ॥૨૪૥ પવીત્ર વીશ્વછે તું થકીને ॥ શ્વકુપ્ત પાવન મુર-
 શ્વરી ॥ ગોપીકા પુન્યવાન સરવે ॥ તવ ચરણ સેવાએ કરી ॥૨૫૥ લોક ગાસે તવ કીર્તી
 ખડુ ॥ તીર્થ પાવની મંગળ જાણુ ॥ વીવીધ વીધ નીગમ ચાર ॥ સંતને પુરાતન પુરાણ
 ॥૨૬૥ કૃષ્ણ સમીપથી હોમો આવ્યાં ॥ તવ સમીપ પ્રેરીત પતી ॥ મંગળ વાર્તા શ્રવણ કરે
 ॥૨૭૥ હૃદ ચેતન કરતું સતી ॥૨૮૥ ભક્ત્યાત્મક જ્ઞાન આપ મને ॥ તવ સ્વામી ઉપદેસે કરી
 ॥ શીઘ્રે વરાનન આવીહું ॥૨૯૥ પશ્ચાત્ત આવશે પોતે હરી ॥૩૦૥ શ્રી દામા શ્રાપથી મુકત
 હોશે ॥ શુણી યશોદાના એ વચન ॥ વૃતાંત ગદા ભૂતનુ સુણી ॥ રાધાને થયું પ્રાપ્ત ચેત-
 ન ॥૩૧૥ શ્રી કૃષ્ણ નામના સ્મરણથી ॥ અમંગળ સર્વ થયું દુર ॥ કૃષ્ણ માતા પ્રદયે
 જોડ્યાં રાધા ॥ ભક્તી ઉત્તમ સાન્ત મધુર ॥૩૨૥ વલણ ॥ મધુર વાક્ય
 ભક્તિ ઉત્તમ ॥ લોકીક સર્વને મુખદાયક ॥ ગુલાખખા માનસીંગ કહે ॥ થયો એકસો
 દ્વાદશમો ધ્યારે ॥૩૩૥ ઇતી ॥ માહા ॥ શ્રી કૃષ્ણ ॥ ના ॥ રાધા યશોદા
 સંવાદે ॥ ૧૧૨ અધ્યાય સંપૂર્ણ ॥

અધ્યાય ૧૧૩ મો

કંઠુ ૧ હુ ॥ રાગ માર્ગની ચોપાઈ ॥ શ્રી રાધીકા ઉવાચ ॥

જ્ઞાનાત્મક પરમ સુમતી ॥ સેષ બ્રહ્મેશ પુણ્ય સતી ॥ તને આપું જ્ઞાન નીરવાણુ ॥ વેદ

સંતાને જેનહીં જાણુ ॥૧૧॥ શ્રી અખજા મુઠ નીરંતર ॥ વાસ્તવીક અજ્ઞાન તત્પર ॥
 વળી શ્રી કૃષ્ણ વીચોજે કરી ॥ અચેતન સકુ શું ઉચરી ॥૨૧॥ જ્ઞાન પંચ વીધાછે પ્રમાણ
 ॥ સર્વો પરી ભક્ત્યાત્મક જાણુ ॥ સાંભળ ચીત એકાગ્ર કરી ॥ કરૂં કથમ તે સર્વોપરી
 ॥૩૧॥ કૃષ્ણ વરે નીર્ભયથા સહી ॥ સાધવી ગોલોકે થીરતા નહીં ॥ કુચોગીનુ હોયછે પ-
 દ્વન ॥ ત્યાંથી પણ એ સત્ય વચન ॥૪૧॥ તેથી કર તું સર્વનો ત્યાગ ॥ ભજ પરમેશ્વર
 માહા ભાગ ॥ તજ પુત્ર બુદ્ધી માહા મતી ॥ બ્રહ્મરૂપ બુદ્ધી કર સતી ॥૫૧॥ શુદ્ધ પુન્ય
 ક્ષેત્ર પ્રદાવન ॥ જઈ યંમુના જળ પાવન ॥ કર ત્રીકાળ વીધે ત્યાં સ્નાન ॥ ગંગે આપે
 હું તે ધર ધ્યાન ॥૬૧॥ અષ્ટાંગ પદ્મને ચંદન ॥ શુદ્ધ મને તું કર પુજન ॥ કર કર્મનો
 નાશ તું સતી ॥ સત પીત્રુ સહીત સુમતી ॥૭૧॥ વીળનવ સાથે કરું ભાષણ ॥ અલકત
 સહન ઉચારણ ॥ વસવુ કંટકમાં તે સારૂ ॥ વીસ ભક્ષણ તે પણ વારૂ ॥૮૧॥ હરી ભક્તી
 વીહીનનો સંગ ॥ નાસ બુધી તણા તે પ્રસંગ ॥ ભક્તીહીન પોતે નાસથાય ॥ બુધી ભેદ
 કરે કુખદાય ॥૯૧॥ અંકુર જે ભક્તી વૃક્ષ તણા ॥ ભક્ત સંગે વૃદ્ધી થાયે ઘણા ॥ કહે
 હરી કથાના વચન ॥ કથા મૃતે તે હોયે સીચન ॥ ૧૦૧॥ અલકત ભાષણ વનહીં જવા-
 ન ॥ અંકુર સુરેક કરે તત્કાળ ॥ પછે વૃદ્ધી ન પામે તે જાણુ ॥ તેથી તજ સંગ સત-
 વાણુ ॥૧૧૧॥ કાળ સર્પને દેખીને જેમ ॥ ભય પામી નાસે નર તેમ ॥ યશોદા શ્વસુત
 ભાવ ત્યાગ ॥ માની ઇશ્વર ભજ માહા ભાગ ॥૧૨૧॥ રામ, નારાયણ, ને અનંત ॥ મુ-
 કુંદ, મધુ સુદન, ભનન્ટ ॥ કૃષ્ણ, કેશવ, ને જે કંસારી ॥ હરી, વૈકુંઠ, વામન, ધારી
 ॥૧૩૧॥ એ એકાદસ નામ પાવન ॥ જપ કરે શ્રદ્ધાએ જે જન ॥ કોટી સહસ્ર જનમના
 તોપ ॥ સીધે મુક્ત હોયે તે સંતાપ ॥૧૪૧॥ રા, છે વીશ્વ વાચક ઉચાર ॥ ઇશ્વર વાચક
 શબ્દ મકાર ॥ વીશ્વના એ ઇશ્વર છે જાણુ ॥ તેણે રામ, નામ નીરવાણુ ॥૧૫૧॥ રમા
 સાથે કરતા રમણ ॥ તેણે રામ કહે બુધ જન ॥ રમાનુ છે એ રમણ સ્થાન ॥ તેણે
 રામ, વદંતી વીદ્યાન ॥૧૬૧॥ કહે રા, વર્ણુ લક્ષ્મી વચન ॥ મ, ઇશ્વર વાચક નીમન ॥
 લક્ષ્મી પતીને શુગતી પ્રદા ॥ તેણે રામ નામ વીદુવદા ॥૧૭૧॥ દીવ્ય સહસ્ર નામ જે
 કહે ॥ તેના સ્મરણે જે ફળ લહે ॥ નીશ્ચય તે ફળને પ્રાપન ॥ રામ, સ્મરણ માત્રથી
 જન ॥૧૮૧॥ નારા, સારૂં મુક્તિ વચન ॥ તેનું જાણુછે બુધ અચન ॥ તેથી નામ નારા-
 યણુ, જાણુ ॥ સ્મરણે પ્રાપ્ત શોક્ષ નીર્વાણુ ॥૧૯૧॥ સત્ય નારાયણ, નામોચ્ચાર ॥ ગંગા-
 દી તીર્થ સ્નાન તે ધાર ॥ નારા, શોક્ષ સમુદ્ધ અચન ॥ તેથી નારાયણ, ભગવન ॥૨૦૧॥
 જેનો વેદ, પુરાણુ ન અંત ॥ સાક્ષ, ચોગે, ન તેથી અનંત ॥ મુક, શબ્દ નીર્વાણુ જો-
 ધક ॥ છે તે નીર્વાણુ શોક્ષ વાચક ॥૨૧૧॥ શોક્ષદાતા કૃપાળુ છે જાણુ ॥ તેણે મુકુંદ,
 નામ નીર્માણુ ॥ મુક, ભક્તી પ્રેમરસ રહે ॥ તે પ્રદ તેણે મુકુંદ, કહે ॥૨૨૧॥ મધુ, નામ

દેત્ર તીકંદત ॥ તેથી થયાછે મધુ સુદન ॥ કર્મ અમુલ નીકંદ કરે ॥ યજ્ઞને મુદ્ધવત, મ
 ધુર ॥૨૩॥ ભક્તના કર્મને કરે નાસ ॥ તેણે મધુ સુદન, પ્રકાસના કૃષ્ણ, નામ સર્વોપરી
 સતી ॥ સમકોન ભુત ભવીભ્યતી ॥૨૪॥ કૃષ્ણ, કૃષ્ણ, તું રમરણ કરે ॥ જળ પદ્મ
 તેમ ભવોદ્ધર ॥ કૃષ્ણ, મંગળ નામનો જાપ ॥ લખ્મ હોય માંહા કોટી પાપ ॥૨૫॥ અ-
 શ્વમેધ સહસ્રં કૃણ ॥ કૃષ્ણ, નામથી હોયે સકળ ॥ ફરી જન્મ નાસકારી સોય ॥ ભક્ત-
 નુ પુનર્જન્મ ન હોય ॥૨૬॥ યજ્ઞ, વૃત, તપ, તર્પિ, સ્નાન, ॥ વેદપાઠ, વીવીધ વીધ
 દાન ॥ કૃષ્ણ, નામ જાપને સમાન ॥ કોન આવે ભજ ભગવાન ॥૨૭॥ કે, જળ વીધે
 જેનુ સયજ્ઞ ॥ તેથી વદે કેસવ, વીદુજ્ઞ ॥ કંસ, દુષ્ટને કરતા નાશ ॥ તેથી કંસારી, શ્રી
 અવીનાસ ॥૨૮॥ રૂદ્ર, રૂપે વીશ્વનો સંહાર ॥ કરે ભક્ત પાપ પરીહાર ॥ તેણે વેદ વીદુષ
 વંદત ॥ હરી, નામ તે શ્રી ભગવંત ॥૨૯॥ વૈકું, ભક્તિ વાચક નીર્વાણ ॥ ઠ, છે દાસ્ય
 તાવાચક જાણ ॥ ભક્તીદાતા, છે શ્રી ભગવાન, ॥ વૈકુંઠ, નામ વદે વીદાન ॥૩૦॥ વા,
 શબ્દ નીશ્વયાર્થ ઉચારી ॥ મન, ચંચળ આહર્ણકારી ॥ નીશ્વે મનનો કરે સંહાર ॥
 તેણે વામન, નામ ઉચાર ॥૩૧॥ મા, બ્રહ્મરૂપ મુજ મકૃતી ॥ એ, ઇશ્વરી નારાયણી સ-
 તી ॥ વીંબુ માયા, સનાતની તેહ ॥ માહા લક્ષ્મી, સ્વરૂપ છે એહ ॥૩૨॥ અછીતી,
 સરસ્વતી, સ્વરૂપ ॥ રાધા, વસુંધરા, ગંગા, રૂપ ॥ એના સ્વામી માધવ નીર્વાણ ॥ શેષ,
 બ્રહ્મેશ, વંદીત જાણ ॥૩૩॥ સનકાદી ધ્યાન એકચીત ॥ પુરાણ, નીગમ, નીરૂપીત ॥ પ્ર-
 ભુ પુરણ નંદકીસાર ॥ ભજ ભક્તીયે માખણ ચાર ॥૩૪॥ દધી, દુગ્ધ, દ્વત, ત્યાગ કં-
 રી ॥ તક ઇચ્છે પોતે શ્રી હરી ॥ તેના ચાર થઈ સુખદાન ॥ વૃક્ષે ખંધાયા શ્રી ભગવાન
 ॥૩૫॥ ચોગી, સીદ્ધગણ, મુની, દેવ ॥ ભવ, શેષ, પદ્મા, કરે સેવ ॥ ખાંધી શકે ન તે ચોગે
 કરી ॥ મુજે ખંધાયા પોતે શ્રી હરી ॥૩૬॥ પ્રેમ ભક્તી સ્તુતી કરી ભજ ॥ કર પૂજ પુત્ર
 ભવતજ ॥ રદે સ્થીત ઇસ માહામતી ॥ ધ્યાન યત્ને સદા ભજ સતી ॥૩૭॥ ભદ્ર તે વર
 આગ મુદીત ॥ જે ઠાંઈ હોય મનવાંચીત ॥ સર્વ આપીસ ઇચ્છીત તેહ ॥ દેવને હોય
 ફૂલેલ જેહ ॥૩૮॥ યશોદા ઉવાચ ॥ આપ તું હરીભક્તી અચળ ॥ મન-
 વાંચીત પામી સકળ ॥ તવ નામની ઉત્પત્તી જેહ ॥ કોણ તું કરેવા ચોગ્ય છે તેહ
 ॥૩૯॥ રાધીકા ઉવાચ ॥ ભક્તી અચળ શ્રી ભગવાન ॥ વીધે હોસે મારે વરદાન
 ॥ સાંભળ ગોપી પ્રહું તો જેહ ॥ પુર્વે નંદને કહ્યું મે તેહ ॥૪૦॥ ભાંડીર વટ મુજ
 ઉપર ॥ નીરણે કરીને પ્રજેશ્વર ॥ હું સ્વય રાધા છાંયાએ કરી ॥ રાયાણ કામીની રૂપ
 ધરી ॥૪૧॥ રાયાણ શ્રી હરીનો છે અંસ ॥ મુખ્ય પાર્સદ તે અવતંસ ॥ રા, શબ્દ મહ
 દીંબુ નીર્વાણ ॥ જેના લોભ કુપે વીશ્વ જાણ ॥૪૨॥ ધા ધાત્રી માત્ર વાચ વદતી ॥ વીશ્વ
 માતા હું મુજ મકૃતી ॥ તેણે રાધા, નામ કહ્યું હરી ॥ પુર્વે બ્રુધ જને તે ઉચરી ॥૪૩॥

હમણા હું શ્રીદામ્ન આપે કરી ॥ વૃષભાન સુતા અવતરી ॥ વૃષભાન, હરી પારીદ જાત ॥
 પાત્ર માનસી કન્યા મમ માત ॥૪૪॥ હમે અયોની સંભવ નીર્વાણ ॥ હરી પદે જશુ સહ-
 જાણ ॥ એમે કહું સર્વ યથામતી ॥ વૃજ જાએ સ્વામી સહ સતી ॥૪૫॥ પ્રભુ ધ્યાન ધરું
 સુખદાય ॥ ધ્યાન વીધે હોય અંતરાય ॥ માહા દોષ ધ્યાન ભંગે કરી ॥ નરને પૂણ હોય સુંદ-
 રી ॥૪૬॥ વલણ ॥ સુંદરી દોષ થાય તે થકી ॥ પ્રજ જાએ સહ પ્રજ રા-
 યરે ॥ ગુલાખખા શુભા માન કરે ॥ થયો સત ત્રયોદશે ધ્યાયરે ॥૪૭॥ ઇ ॥ બ્રહ્મ ॥ મા-
 હા ॥ શ્રી કૃષ્ણ. ૧ ના. ૧ યશોદા જ્ઞાન પ્રસ્તાવો નામ ॥ ૧૧૩ અધ્યાય ॥

અધ્યાય ૧૧૪મો

કડવું ૧ હું ॥ રાગ રામગ્રી ॥ શ્રીનારાયણ ઉવાચ ॥ મુની
 દ્વારકાંમા વાસુદેવજી ॥ વસુદેવાજ્ઞાએ સ્વયમેવજી ॥ પ્રભુ પધાર્યા રત્ન રચીતજી ॥ રૂ-
 ક્મીણીને મંદીરે મુદીતજી ॥૧॥ ઠાળ ॥ મુદીત પધાર્યા પ્રભુ પોતે ॥ માહા
 અમુલ્ય રત્ન નિર્મીત ॥ સુધ રક્ષાટીક પ્રકાશ રાજે ॥ સુંદર નાના ચિત્ર ચિત્રીત ॥૨॥
 અમુલ્ય રત્નકળશ શોભે ॥ શોભે દર્પણ ચેત ચામર ॥ શોભીત શ્રેષ્ઠ રૂકમીણી દેવી ॥
 નવ ચોવનાંગ મનોહર ॥૩॥ રત્નામુદય, લુપણ, લુપીત ॥ કપરી, ભાર માલતી, માળ ॥
 સૈયાપરથી શ્રી કૃષ્ણ દેખી ॥ સહસા ઉઠી નમી તત્કાળ ॥૪॥ તે સંઘાતે કરે સુભાષણ ॥
 રત્ન સૈયા બેસી જગન્નાથ ॥ નવસંગમ લજ્જત રામા ॥ શુભ કાણુ રમે રમા સાથ ॥
 ॥૫॥ સુખ સંભોગ માત્રે કરીને ॥ સતી મુર્છીત સદયા પર ॥ તેને વિષે કામદેવ, પ્રગટ્યા ॥
 કૃત ભસ્મી ભુત મહેશ્વર ॥૬॥ તે સંખર, દૈત્ય હણી કરી ॥ ત્યાંથી માપીત તે રતી સ-
 તી ॥ સુર સંકેતે દૈત્ય ગ્રહીણી ॥ છાયાં ધરી નામ માયાવતી ॥૭॥ નારદ ઉવાચ
 કામદેવને, કોણ પ્રકારે ॥ સંખર દૈત્યે કર્યો જહાર ॥ મને કહો તમો માહાભાગ ॥
 તે શુભ કથા કરી વિસ્તાર ॥૮॥ શ્રીનારાયણ ઉવાચ ॥ રૂકમીણી મુતીકા
 ગ્રહ, થકી ॥ દીન સમનો પ્માળ જહાર ॥ દૈત્ય ગયો તે શ્વાળય અંત્યે ॥ પુત્ર પામીને
 હર્ષ્યા અપાર ॥૯॥ માયાવતીને આપ્યો તે હર્ષી ॥ પોષણ કરે પ્રેમે તે જાણ ॥ સર-
 સ્વતી ત્યાં એકાન્તે આવી ॥ પુર્વ કથા કહી સતવાણ ॥૧૦॥ સરસ્વતી ઉવાચ
 શીવ કોપાનજે કરી પુર્વે ॥ ભભમી ભુત થયો તવ પતી ॥ તે એ રૂકમીણી પુત્ર પ્ર-
 ગટ્યા ॥ હર્ણ કરી આણ્યો દૈત્ય સતી ॥૧૧॥ રૂકમીણી મુતીકા, ગ્રહ થકી ॥ માયાવૈ
 માયાએ કરી સતી ॥ આણી કરી તને આપ્યો એ ॥ તવ પતી, પુત્ર નહીં રતી ॥૧૨॥
 કામને કથા કહી માંડીને ॥ જગતમાતા દેવી સરસ્વતી ॥ એ તવ પત્ની રતી, સદાતું ॥
 રમ રામા સહ શુભ મતિ ॥૧૩॥ રૂકમીણીનો, પુત્ર કામ તું છે ॥ દૈત્ય, પુત્ર નહિ સત
 વાણ ॥ દ્વારકાં રૂકમીણી સતી રૂએ ॥ એમ કહી વાણી ગઈ જાણ ॥૧૪॥ તે રમે ની-

જન સ્થાને નિત્ય ॥ રામા સહ મુદીત અપાર ॥ એક સમે દૈત્યે, કામ, દીક્ષે ॥ નારી
 સહ કરતો શ્રંગાર ॥ ૧૫ ॥ વક્ષસ્થળ સ્થિત માહાનંદ ॥ સુરત હર્ષ રંતી, મુર્છીત ॥ દેખી
 દૈત્ય, ખડ્ગ ગ્રહી કરે ॥ કામ, રંતીને, કહે કુપીત ॥ ૧૬ ॥ સંખર ઉવાચ ॥
 ધીક કાંમી, મુર્ખ, પંડીત માની ॥ માહા પાતકી તું માત્ર, ગામી ॥ ધીક પૂજ્યળી, તું
 માહા કામી ॥ રંતી, કરે પુત્ર કરી સ્વામી ॥ ૧૭ ॥ એમ કહીને રંતી, હણવા ॥ ખડ્ગ-
 ધારીને દૈત્ય, ધસીત ॥ નીવાર્યો મનમથે દુર થકી ॥ શ્વાંગ પીડીત પડ્યો મુર્છીત ॥ ૧૮ ॥
 કરી ચેતન થઈ હણવા ॥ સીવદત્ત શુભ, ગ્રહી કરે ॥ સત સુર્ય, સમ પ્રભા મુની ॥ મ-
 ળયાજી સમ ભયંકર ॥ ૧૯ ॥ દેખીને આવ્યા દેવ, બ્રહ્માદી ॥ કામને, કાનમાં કહ્યું, પવત્રાં
 સ્મર સ્મર દુર્ગા મહંભાયા ॥ જગજનની દુઃખ નાશન ॥ ૨૦ ॥ પવનનું, વાક્ય સાંભળીને ॥
 દુર્ગા સ્મર્યા કામે, સુખ દાન ॥ અંખા પ્રતાપે તે જઈ વાગી ॥ શુભ, કામાંગે, પુષ્પ સ-
 માન ॥ ૨૧ ॥ કામે, બ્રહ્માસે, દૈત્ય, હણ્યો તે ॥ ૨૨ ॥ ગ્રહી ચાલ્યાં બેસી યાત ॥ દારકાં
 ગયાં ને દેવ સર્વે ॥ પાર્વતી, સ્તવી ગયા સ્વસ્થાન ॥ ૨૩ ॥ રૂકમીણી કરે માહામંગળ ॥
 ગ્રહ્યાં કામ, રંતી, વધું, તન ॥ ઉત્સવ નાના વિધ શ્રીહરી ॥ કરાવે શુભ શ્વસ્તી વાચન
 ॥ ૨૪ ॥ વલણ ॥ શ્વસ્તી વાચ્યને વાચત્ર વાગે ॥ સુગીત ગાન કરે સ્ત્રી-
 જનરે ॥ પાર્વતી, પૂજન કરે પ્રીતે ॥ ખડુ કરાવે બ્રહ્મ, ભોજનરે ॥ ૨૫ ॥ કંકુ
 ર ભુ ॥ રાગ દેશાખ્યાની ચોપાઈ ॥ પછે કૃષ્ણ ક્રમે ક્રમે કીન ॥ વેદોકતી
 માહા મંગળ દીન ॥ સમ રમણીનું પાણી ગ્રાહ ॥ યથો ચિત સમય વિવાહ ॥ ૨૬ ॥ શુ
 લગ્ન મુહુર્ત વિસારદ ॥ કાલીદી, સત્યભામા, નારદ ॥ સત્યા, નાગ્ન છતી, જંબુ-
 વતી ॥ લક્ષ્મણા, ભદ્રા, એ સમ સતી ॥ ૨૭ ॥ હણ્યો શ્રીકૃષ્ણ નરકાસુર ॥ પુત્ર નૃપેશ્વર
 ખળપુર ॥ દીડી કન્યા ત્યાં સોળહજાર ॥ સત અધીક રૂપ અપાર ॥ ૨૮ ॥ સ્થીર ચોવન
 મુખ મુદીત ॥ સર્વ રત્નાલુષણ લુપ્તીત ॥ તે સહ, શુભ મુહુર્ત સંભવ ॥ પાણી ગ્રહણ
 કર્યું માધવ ॥ ૨૯ ॥ તે સહ રમે ક્રમે ક્રમે કરી ॥ દશ, દશ, પુત્ર, આપ્યા શ્રીહરી ॥ એ-
 કેકી, કન્યા, શ્રીભગવાન ॥ હરી સંતતી થઈ સુખદાન ॥ ૩૦ ॥ ચરીત્ર જે માહાત્મા શ્રી
 હરી ॥ કોણ સમર્થ રાકે ઉચરી ॥ કુર્વાસા, ત્રીકોટી શીષ્ય સાથ ॥ દારકાંમાં આવ્યા
 મુની નાથ ॥ ૩૧ ॥ ઉગ્રસેન, નૃપતી મુદીત ॥ પુત્ર સહ, સહ પુરોહિત ॥ વસુદેવ, ખળને,
 માધવ ॥ વળી અકુર, સહ ઉચવ ॥ ૩૨ ॥ નચ્યા મુની પાંચે શીર ધરી ॥ સોડસોપચાર
 પૂજા કરી ॥ તેને દીધું તે શુભ આશીષ ॥ ભીન્ન ભીન્ન કુર્વાસા રૂશીષ ॥ ૩૩ ॥ કન્યાદાન
 કર્યું, પાત્ર જાણી ॥ આપ્યા હીરા, રત્ન, ખડુ આણી ॥ આશ્રમ આપ્યા રત્ન નિર્મીતા ॥
 રમે તે સહ મુની, મુદીત ॥ ૩૪ ॥ એક સમે શ્રેષ્ઠ મુનીજના ॥ તે હરી પ્રભાવ આલોચના ॥
 કર્યું રમે રામા સહજાણ ॥ કર્યું કરે શ્રવણ પુરાણ ॥ ૩૫ ॥ કર્યું પ્રાગણે ઉત્સવ થાયે ॥

આપિ સંતો તે તાંબુળ ખાયા કહું સયન સૈયા સુંદર ॥ સેવે રૂકમીણી શ્વેત ચામર ॥ ૩૫ ॥
 કહું કાલીદાસ કરે સેવન ॥ સંમ સર્વેન શ્રીભગવન ॥ થયા વિસ્મય દેખી મુનીશ ॥ પર-
 માદ્યુત શ્રી જગદીશ ॥ ૩૬ ॥ કરી જૈ રૂકમીણીને લુપન ॥ હરી સ્તુતી કરે મુનીજન ॥
 બાહ્યા પરમાત્મા પુર્ણાનંદ ॥ વિશ્વાધાર પ્રભુ સુખકંદ ॥ ૩૭ ॥ દુર્વાસા ઉવાચ ॥
 જય જય જગન્નાથ, સ્વામી ॥ જનાર્દન, સર્વાંતર્યામી ॥ સર્વાત્મક, સર્વેશ્વર ॥ સર્વ
 ખીજ, સનાતન, રૂપ ॥ ૩૮ ॥ નીચુંણ, નીલીમ, નીરાકાર ॥ નીરંજન, નીરીહ, સાકાર ॥
 ભક્ત્યાનુંગ્રહ, વિગ્રહ ધારી ॥ હણી દુષ્ટ, સાધુ, સુખકારી ॥ ૩૯ ॥ સત્ય રૂપ, પ્રભુ પુરાતન ॥
 નીત્ય રૂપ, ને નીત્યનું તન ॥ પંદીત ધર્મ, શેષ, વીધીશ ॥ બ્રહ્મ જોતી, અનીર્વચનીશ ॥
 ॥ ૪૦ ॥ વેદ, પંદીત, ગુણ, શ્વરૂપ ॥ ગુણાધાર, માહાકાશ, રૂપ ॥ નમું પરમાત્મા, સર્વ
 શ્વામી ॥ વારંવાર નમું, ખહુ નામી ॥ ૪૧ ॥ એમ કહી પ્રાણમી શ્રીહરી ॥ મુની રદ્યા
 પુંડાજી કરી ॥ તે પ્રત્યે બોલ્યા જગજીવન ॥ હીતતથ્ય જ્ઞાન પુરાતન ॥ ૪૨ ॥

શ્રીભગવાન ઉવાચ ॥ તું છે વિમોદ્ધ સીવાન્સ સહી ॥ કેમ જ્ઞાન થકી જાણે
 નહિ ॥ હું થકી સર્વ હોયે ઉત્પન ॥ વર્તે મારે વિષે સર્વ જન ॥ ૪૩ ॥ હું આત્મા છઉં
 સર્વનો જાણ ॥ હું વિના સર્વ સખ પ્રમાણ ॥ પ્રાણી માત્ર સર્વ દેહ ધારી ॥ તેમાં રહે
 સર્વ શક્તિ મારી ॥ ૪૪ ॥ સર્વ ઉદ્ભવ પણ હું સહી ॥ વ્યક્ત ભીન્ન ભીન્ન ખીજ નહિ ॥
 પ્રાણી માત્રમાં પ્રતીમા રૂપ ॥ પરીપુર્ણે જોલોકે સ્વરૂપ ॥ ૪૫ ॥ હમણા રાધા મને દેખે
 નહિ ॥ શ્રીદામાના શ્રાપ થકી સહી ॥ તેની અંશ, કળા, સૌ પ્રમાણ ॥ રૂકમીણી મં-
 દીરે અંશ, જાણ ॥ ૪૬ ॥ અન્ય મંદીરે કળા, સ્વરૂપ ॥ મારી પણ અંશ, કળા, રૂપ ॥
 કહું કળા, કળાઅંશ, કહું ॥ કહું પ્રતીમા, દેહમાં રહું ॥ ૪૭ ॥ એ પ્રકારે કહી વિશ્વ-
 ભર ॥ પોતે ગયા ગ્રહ અભ્યંતર ॥ સુણી દુર્વાસા કૃષ્ણ વચન ॥ ગયા હરી તપ અર્થે વન
 ॥ ૪૮ ॥ વલાણ ॥ વન ગયા તપ અર્થે મુની ॥ સુણો નારાયણરાયરે ॥ ગુ-
 લાખખા શુણા માનસીંગ કહે ॥ પુર્ણ એકશો ચૌદશો અધ્યાયરે ॥ ૪૯ ॥ ઇતિ ॥ ૦ ॥ બ્રહ્મા
 મહા ॥ ૦ ॥ શ્રીકૃષ્ણ ॥ ૦ ॥ નારાયણ ॥ ૦ ॥ દુર્વાસા કૃષ્ણ સંવાદે સંપરાશર વધ કાલીદાસ
 પાણી ગ્રહણ ॥ ૦ ॥ ૧૧૪ અધ્યાય સંપુર્ણ ॥

અધ્યાય ૧૧૫ મો.

કહું ૧ હું ॥ 'રામ ધન્યાશ્રી ॥ શ્રીનારાયણ ઉવાચ ॥ મુર્નીદ્ર
 દુર્વાસા, શીશ્ય સાથે ॥ દ્વારીકાપુરી તજીને જાણ ॥ કૈલાશ પ્રત્યે ગયા ભક્તિયે ॥ જોવા
 સદા શીવ નીરવાણ ॥ ૧ ॥ જઈ મુર્નીદ્ર, કૈલાશ વિષે ॥ શીવ, શીવાને, કર્દા પ્રણામ ॥
 પરાભક્તિએ સ્તવન કરે ॥ સુચી શીશ્ય સહ સુખ ધામ ॥ ૨ ॥ સર્વ વૃતાંત શ્રીહરી તાણા
 તે ત્યાં મુનીશ કહું કથન ॥ પોતાનું તપ, ને તત્ત્વજ્ઞતા ॥ વળી વૈરાગ્ય, થયો જે મજા

॥૩૩॥ મુનીના વચન સાંભળીને ॥ હૃદયાં ત્યાં પોતે પાર્વતી સતી ॥ તે મત્યે જોડ્યાં હીત
 સત્યતા ॥ શીવ સન્નિધાન માહામતી ॥૩૪॥ પાર્વતી ઉવાચ ॥ ધર્મ, તત્વને,
 નહિ જાણાછે ॥ સ્વધર્મીષ્ઠ, માની મુનીજન ॥ સંતતી હીન તજ્યાષીતી ॥ તપ અર્થે
 જાઓ કેમ વન ॥૫॥ સંતતી હીન તે યુવતીને ॥ કુળજ, પંતીવ્રતા જે નારી ॥ તેને ત-
 છને હોય સંન્યાશી ॥ અથવા યતી, કે બ્રહ્મચારી ॥૬॥ મવારા, જાય, વેપાર અર્થે ॥
 દારકાં, તીર્થ મોક્ષાર્થે જાય ॥ ધર્મ ઉલંગન કરે તેથી ॥ કદા, મોક્ષ તેનો નહિ શાય ॥૭॥
 નારી શ્રાપે તે નરક પામે ॥ અયશ લોકે કહું બ્રહ્માએ ॥ દારકાં જાઓ વિપ્રેશ સીધે ॥
 કરે જઈ સ્વધર્મ રક્ષાએ ॥૮॥ પદ્માર્ચીત, પાદપદ્મજેના ॥ મુની, શંભુ, કરે નીત્ય ગાનાં ॥
 ત્યાગ કરી શુર તરુ તું તે ॥ કૃષ્ણ પરમાત્મા ભગવાન ॥૯॥ કયાં જાય તપ કારણ વત્સા ॥
 મુધા ત્યાગ કરી તપ ધન ॥ શ્રીકૃષ્ણ પાદ સ્વપ્ને જપે તો ॥ સર્વ પાપ મુક્ત હોય જન
 ॥૧૦॥ બ્રાહ્મ કૌમારે યુવા પ્રધાએ ॥ કામાકામ જપે પાપ જાય ॥ ભારતે કૃષ્ણ પાદ-
 મ્બજ દેખે ॥ જીવનમુક્ત પુજ્ય જન થાય ॥૧૧॥ વનતપ, શુદ્ધ, પુન્ય, પ્રજન ॥ સકળ
 કૃષ્ણ સમંવી જાણ ॥ અભક્ત, વિપ્ર, ત્યાગ કરવા ॥ સંગે નારો ભક્તિ નીરવાણ ॥૧૨॥
 કૃષ્ણ ઉચ્ચી જાણ કરે છે ॥ કૃષ્ણ ભક્ત બ્રાહ્મણ જે હોય ॥ સમર્થ સઘ નિગમવાણી ॥
 વિશ્વને પાવન કર્તા સોય ॥૧૩॥ એવા કૃષ્ણને ત્યાગ કરીને ॥ કયાં જાય છે તપ ઇન્દ્રા
 ધરી ॥ તપ સમગ્રતું ફળ પામે ॥ શ્રીકૃષ્ણ સ્મરણ માત્રે કરી ॥૧૪॥ જે થકી ભક્તિ
 હોય નહિશ્રી ॥ કૃષ્ણ પરમાત્મા વિષે નિશ્ચય ॥ તે ગુરુ સાચો પરમ વૈરી ॥ કરે તે સર્વ
 જન્મ નિબંધન ॥૧૫॥ પાર્વતી, વચન સાંભળીને ॥ પ્રેમ વિહ્વળ, થયા શંકર ॥ સર્વાંગ
 પુલકાન્વીત થઈ ॥ પ્રસન્ની ઇશ્વરી મહેશ્વર ॥ દુર્વાસા, પ્રણામ કરે સીર ॥ શીવ, દુર્ગા,
 પાદાભુજ ધરી ॥ સ્મરણ કરી શ્રીકૃષ્ણ પાદ ॥ ને ચાલ્યા રૂપી, દારકાં ફરી ॥૧૬॥
 તાહાં જઈને શ્રીહરી જોયા ॥ પ્રસન્ન કરી પુરુષોત્તમ ॥ એકાન્ત સ્થાને આગય ગયા ॥
 રમે સ્ત્રી સહ મુની ઉત્તમ ॥૧૮॥ શ્રીનારદ ઉવાચ ॥ એથી ઉપરાંત દાર
 કામાં શું કરતા હવા પોતે હરી ॥ તે મને કહોની મારા સ્વામી ॥ શુભ હરી કથા કૃપા
 કરી ॥૧૯॥ શ્રીનારાયણ ઉવાચ ॥ યુધીષ્ઠીરના ધ્યાન થકી ત્યાં ॥ શ્રીકૃષ્ણ
 ગયા હસ્તીનાપુર ॥ કુન્તા, ભુપ, ને ભાઈઓ, મત્યે ॥ મુદાન્વીત ભાષણ મધુર ॥૨૦॥
 ઉપાય કરીને જરા સંધ ॥ હણ્યોછે સાલવ, ને વળી જાણ ॥ કરાવ્યો માહા યજ્ઞ પુરણ ॥
 દક્ષીણા, વીધી, બોધ પ્રમાણ ॥૨૧॥ સીધુપાળ, દંત વક્ત્ર, બેહુ ॥ તે યજ્ઞ વીધે કર્યાછે
 નાસ ॥ આતી નીદા કરી સભા વીધે ॥ મુર ભુપ બેઠા અવીનાસ ॥૨૨॥ તેનું શરીર
 પડ્યું ધરણી ॥ જીવ ગયો હરીપદ જાણ ॥ સકળ ભુપતી જો તે સતે ॥ યજ્ઞસ્થાન વીધે
 નીરવાણ ॥૨૩॥ વલણ ॥ નીર્વાણ પ્રભુની પાસે આવી ॥ જીવરૂચે

નૃપ સીધુખળે ॥ સ્તુતી માધવની કરે ખહુ ॥ પ્રસન્ન કરવા શ્રી ગોપાળે ॥૨૪॥
 કંકણ રંગુ ॥ રાગે માંડની ચોપાઈ ॥ શીધુપાળ ઉવાચ ॥ વેદ
 જનક, તમે સાક્ષાત્ ॥ વેદ, વીદ, વેદાંગના, તાત ॥ શુર, અસુર, ના ખહુ જામી ॥ સર્વ
 પ્રાકૃત, દહીના સ્વામી ॥૨૫॥ કલ્પ ભેદે કરે શુદ્ધ અષ્ટી ॥ માયાએ શ્વશીવ, પરમેષ્ઠી ॥
 શેષ, મુની, ને મનવાંતર ॥ વેદ, અષ્ટી પાળક, તત્પર ॥૨૬॥ કળા, દીકપાળ, કળાંસે, કરી
 ॥ ગ્રહાદી, સર્વ સ્વદ, બીસ્તરી ॥ પોતે પુરૂષ, સ્ત્રી, ભગવન ॥ શ્વયમેવ નપુંસક, જન
 ॥૨૭॥ શ્વય, કારણ, ને કાર્ય, જાણુ ॥ જન્ય, જનક, પોતે નીર્વાણુ ॥ સર્વ યંત્ર, યંત્રી,
 શ્વઉદીત ॥ તમે વીધે, સર્વ રહે સ્થીત ॥૨૮॥ અપરાધ ક્ષમે શ્રી ગોપાળ ॥ દાસ, ત-
 મારો હું દારપાળ ॥ બ્રહ્મ, આપ થકી ભગવાન ॥ કરો રક્ષણ કુબુધવાન ॥૨૯॥ એમ
 કહી કંમે કંમે કરી ॥ જય, વીજય, સ્તુતી ઉચરી ॥ નમી સીધે તે વૈકુંઠ ગયા ॥ તેને
 સ્તોત્રે સર્વ વીરમે થયા ॥૩૦॥ માન્યા પુણી ઇશ્વર શ્રી હરી ॥ રાજ સુંયજા પુરણ કરી
 ॥ કુરે પાંડવ યુદ્ધ પ્રસંગ ॥ ઉતાર્યો ભુવ ભાર શ્રી રંગ ॥૩૧॥ દારકામાં ગયા પ્રભુ ફરી
 ॥ કેએક સ્થીતી નૃપાજ્ઞા કરી ॥ વીમ પુત્ર જીવાડ્યા નીર્વાણુ ॥ મૃતસ્થાનથી આણ્યા
 તે જાણુ ॥૩૨॥ તેની માતાને, આપ્યા શ્રી હરી ॥ દેખી દેવકીએ, સ્તુતી કરી ॥ યાએ
 મૃત પુત્ર કૃણુ માત ॥ શ્વમાતાને આણી આપ્યા ભ્રાત ॥૩૩॥ કૃષ્ણ સુદામન દાળીદ્ર ના-
 સ, ॥ નીશ્વ બ્રાહ્મણનુ વીશ્વવાસ ॥ નીજ ગ્રહથી આવ્યો ઉદાસ ॥ અર્થીદારકામાં હરીદા-
 સ ॥૩૪॥ તેને આપી રાજલક્ષ્મી હરી ॥ વંશપરંપરા સ્થીર કરી ॥ ભક્ષ કર્યા તાંદુલ
 સકળ ॥ ભક્તના પ્રભુ ભક્ત વત્સલ ॥૩૫॥ સુદામા પુરી થૈ સોભા અતી ॥ જેવી ઇ-
 દ્રની અમરાવતી ॥ થયો વીમ, કૃપા ભગવાન ॥ ધનેશ્વર, જેવો ધનવાન ॥૩૬॥ આપી
 હરી ભક્તી અવીનાસ ॥ અંતે ઉત્તમ ગોલોક વાસ ॥ કૃષ્ણ પારીજાતનુ જહાર ॥ હર્યો
 સકલ તણા અહંકાર ॥૩૭॥ કરાવ્યુ સત્યાને પુન્યપ્રત ॥ નીત્ય નૈમીત્તને વૃદ્ધીક્રત ॥ કરા-
 વ્યુ ખહુ બ્રહ્મ ભોજન ॥ રત્ન દક્ષીણા આપી પ્રસન ॥૩૮॥ સત્યભાંભા, નુ અતીસે માન
 ॥ ક્રત વૃદ્ધી તે સર્વત્ર સ્થાન ॥ રૂકમીણી, ને શુ સૌભાગ્યદીન ॥ અન્યને, તે નવીન નવીન
 ॥૩૯॥ નીત્ય, નૈમીત્ત, સર્વત્ર સ્થાન ॥ મુની, વૃદ્ધી કર્યા ભગવાન ॥ શુર, બ્રાહ્મણ, વૈ-
 જ્ઞવ, જન ॥ તેનુ પ્રભુએ કૃષ્ણ પુજન ॥૪૦॥ પરમ અધ્યાત્મીક જે જ્ઞાન ॥ આપ્યું ઉ-
 ધવને, સુખદાન ॥ અર્જુનને, કહી પ્રભુ ગીતા ॥ રણ મધ્ય પોતે વીશ્વપીતા ॥૪૧॥
 કરી નીકંટક મહીરાજ ॥ આપ્યું યુધીષ્ઠરને માહારાજ ॥ રાજ્ય લક્ષ્મી આપી સકતી,
 સેવી ॥ કુર્બા, વૈજ્ઞવી, ને આમદેવી ॥૪૨॥ કૃપા કરી કૃપાનીધી, હરી ॥ કોટી હો માન્વીત
 યજ્ઞ કરી ॥ નાના પ્રકાર નૈવેદ્ય વર ॥ ધ્રુપદીપ માહા મનોહર ॥૪૩॥ કરાવ્યું ખહુ
 બ્રહ્મભોજન ॥ પાર્વતી પ્રીત્યે ભગવન ॥ રમ્ય રૈવત પર્વત, જાંહી ॥ રત્ન અમુલ્ય

મંદીર, માંહી ॥૪૪॥ પુજ્યા પ્રેમ, પુત્ર મહેશ્વર ॥ દેવાચણી, દેવ, ગણેશ્વર ॥ લાડુ,
તીલના શ્વાદુ મુદીત ॥ પંચલક્ષ, નૈવેદ્ય અર્પીત ॥૪૫॥ સર્કરાના સમ લક્ષ, જાણ ॥ કર્યાં છે
દગ સત, પ્રમીણ ॥ પાય સાત્ર, મીષ્ટાન્ન, સકળ ॥ દસ લક્ષ, પકવ રંભા રૂળ ॥૪૬॥
દંથી, દુગ્ધ, ઘૂત, નવ નીત ॥ અમૃત, વત હેરંખાપીત ॥ ધુપ, દીપ, સુગંધ, ચંદન ॥
ઇચ્છીત પારી જાત સુમન ॥૪૭॥ કરાવ્યું શુભ બ્રહ્મભોજન ॥ મસન્નાર્થે શ્રી વીર રાજા
॥ શાંખે કર્યું છે સુર્ય પુજન ॥ વર્ષ લગી હવીરય, ભોજન ॥૪૮॥ વલણ ॥
પ્રસન્ન થઇ વર ભાસ્કરે ૧ શાંખને, આપ્યો છે સુખદાયરે ॥ ગુલાખાંખા, સુણો માંન કહે ॥
થયો સતપંચ દસોધ્યાયરે ॥૪૯॥ ઇતી ॥ શ્રી કૃષ્ણ ॥ નારાયણ ॥ ગણેશ. પુજા પ્ર.
સ્તાવો નામ ॥ ૧૧૫ મો ॥ અધ્યાય સંપૂર્ણ ॥

અધ્યાય ૧૧૬ મો.

કંડુ ૧ લુ ॥

રાગ આસાવરી ॥

શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥

કૃષ્ણ, પુત્ર, માહા પરાક્રમી ॥ પ્રદુન્ન, કામાન્સ ખળવાન ॥ તેનો સુપુત્ર, અનીરૂધ તે
॥ વીરતા, અંસ છે સુખદાન ॥૧॥ એક સમય અનીરૂધ તે ॥ એકાન્ત મુતો સૈયા સુંદર ॥
॥ સ્વપ્ને દીકી તેણે સુંદરી તે ॥ રમ્યરૂપ માહા મનોહર ॥૨॥ નવચોવન સંયુત, મણી
॥ રત્ન, સાર ભુષણ, ભુષીત ॥ કંકણ, મણી કુંડળ, યુગ્મ ॥ બેહુ ગંડ સ્થળ, વીરાજ-
ત ॥૩॥ મુદ્દમ વસન રમ્યાંગ સોભે ॥ પકવ ખીખોષ્ટ, પદ્મ લોચન ॥ મુકતા પંકિત,
દંત મનોહર ॥ કોટી ઇંદુ, પ્રભા સમાનજ ॥૪॥ મરતક કપરી, ભાર શોભે ॥ ને મા-
લતી, માળ, વીરાજત ॥ દાડી મકુસુમાકાર સુંદર ॥ સીંકુર ખીંકું વીલુષીત ॥૫॥ નીતંબ
ભાર, માર, પીડીત ॥ એકાકી જોતી વક્ર લોચન ॥ કંઠળી, સ્તંભ જંઘા, ઉજ્જવળ ॥
શ્રીરૂણાકાર, સોભીત સ્તન ॥૬॥ કુંકુમારંકત, પાદ, પંકજ ॥ વાયુ, ખસીત વસ્ત્ર વીમળ
॥ કામપુત્ર, મન કામા કુળ ॥ દર્શીત, ગુપ્ત સ્થળ, ઉજ્જવળ ॥૭॥ સુંદર ચંપક વર્ણ,
આભા ॥ કામ, સર્વાંગ, પુલ કાન્ચીત ॥ કામની પ્રત્યે કામ પુત્ર તે ॥ ત્યાં મધુર વચન
વદીત ॥૮॥ અનીરૂધ ઉવાચ ॥ કોણ તુ દેવી કે, ગાંધર્વી છે ॥ કોણ
અર્થે કામીની, કાનજ ॥ કોની સ્ત્રીને, તું કોની કન્યા છે ॥ સુંદરી સુવાન્છીત છે મજ
॥૯॥ ત્રીલોક્ય, અતુલ્ય, સુંદર્યતા ॥ મુની માનસ મોહન કારી ॥ કોઈ રીતે ભયનો
પામીસ ॥ એકાકી બોલ તું સાથે મારી ॥૧૦॥ ત્રીલોક્ય માથનો પૌત્ર હું છું ॥ કામ
રૂપ, પ્રદુન્ન, નો તન ॥ કાન્તા, અનીરૂધ, નામ મારું ॥ રમ્ય, માહાનવીન, ચોવન
॥૧૧॥ કામસાત્ર, વીસારદ કામી ॥ ભજ મને સુશીળ પ્રમાણ ॥ કામુકીની, કામના પુ-
રણ ॥ કરવા સમરથ છું જાણ ॥૧૨॥ રતીસુર, રતી રસ જ્ઞાતા ॥ રતીપુત્ર, રસીક સુ-
રતી ॥ યુવન, વ્યાધીહીન, કામુક ॥ સંગમ, સુંદર, હોય અતી ॥૧૩॥ વસ્ત્રાચ્છાદીત મુ-

અ લોચની ॥ નવ સંગમ, મનસજીવ ॥ વીલોકી, અતી વક્ર, લોચન ॥ તે પ્રત્યે પ્રેમ
 વાંક્ય વહીત ॥૧૪૮॥ કામીની ઉવાચ ॥ કામુક, છો તમે કામ પુત્ર ॥
 હમાણા કામાકુળ, છે ચીત્ત ॥ કામુકી, ચાગ્ય તમે છો પણ ॥ અવી વાહીત, સંગનો
 ચીત ॥૧૫૦॥ પૌત્ર તમે ત્રેલોક્ય, નાથના ॥ તો વીવાહ કરે કેમ નહીં ॥ વીવાહીતા,
 સંધ, વીહીત છે ॥ વેદવાક્ય, વહીત છે સહી ॥૧૬૧॥ ભય, પ્રીતી, કે દાન, સાધ્ય તે ॥
 ગુપ્ત પત્ની, હોયે કદાચીત ॥ સદા વીવાહીતા, સાધ્ય રહે ॥ તેને નહી, વેદ, વીગહીત
 ॥૧૭૧॥ અસાધુને, કુવંસ, જાત તે ॥ પરનારી પ્રીય, રતમત્ર ॥ સાહુ ધોર નરક, પામે તે
 ॥ સમ, પીત્ર, સહીત તે જન્મ ॥૧૭૫॥ ખાણાશુરની, કન્યા ઉપાહું ॥ ખાણ, સદા સંકર
 કીકર ॥ ક્ષણમાં ત્રેલોક્ય, વીજ્ય કરે ॥ સર્વ જગતપતી છે હર ॥૧૮૧॥ નસ્વતંત્રા પ-
 રાધીન, સદા ॥ ત્રીલોક વીષે, કામીની, જાણુ ॥ પુંસ્યળી, તે સ્વતંત્ર રહેછે ॥ પ્રસુતા, અ-
 સદંશ, પ્રમાણુ ॥૨૦૧॥ પીતા આપે કન્યા જોઈ મુલ ॥ વરચોગ્ય, મુવંશ ઉત્પન્ન ॥ કન્યા,
 કદાવર પામે નહીં ॥ એ પ્રકાર ધર્મ સનાતન ॥૨૧૧॥ તમેછો ચાગ્યને ચાગ્ય હું છું ॥
 મને ઇચ્છો તમે, કદાશ્વામી ॥ તો ખાણુ, કે પાર્વતી, પ્રસન્ન ॥ કરે સદાસીવ, અંતર્યા-
 મી ॥૨૨૧॥ એમ કહીને સતી હુંદરી ॥ સ્વપ્ને થઈ તે અંતર ધ્યાન ॥ નીંદ્રા તથા અચું-
 ખીત કામી ॥ ઉઠ્યો કામ પુત્ર મુખદાન ॥૨૩૧॥ સ્વપ્ન સ્મરણુ, વ્યથીત મન ॥ થયે
 વ્યાકુળને કામાતુરા ॥ ખાણુ વલ્લભા દીડી નહીં ત્યાં ॥ તેથી તજ્યાં નીંદ્રા, હાર, મધુરા ॥૨૪૧॥
 ક્ષણુ જ્યેષ્ઠે ને મુવેક્ષણમાં ॥ રૂવે એકાન્ત ભવનાન્તર ॥ રહેછે આકંદીત મુપુત્ર ॥ દી-
 ઠો તે પ્રમત્ત ક્ષેપક ॥૨૫૧॥ દેવકી, રોહીણી, રતી, સર્વે ॥ જઈને કહ્યું શ્રી ભગવન્ન ॥
 વચન સાંભળી સર્વ પ્રત્યે ॥ સર્વજ્ઞ બોલ્યા મધુસુદન્ન ॥૨૬૧॥ વલણુ ॥
 મધુસુદન કૃષ્ણુ તત્વજ્ઞ ॥ પુણું પુણાનંદ જગસ્વામીરે ॥ સર્વ પ્રત્યે શુ મંગળ વાણી ॥
 પ્રભુજી બોલ્યા અંતર્યામીરે ॥૨૭૧॥ કંડુ ૨ જી ॥ રાગ દેસાખની ચો-
 માઈ ॥ શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥ કામાતુર ખાણુ કર્ણા સતી ॥ પુત્રે શીવ
 સીવા પ્રીતી અતી ॥ કામખાણુ, વ્યાકુળ, થઈ મતી ॥ વર પ્રાપ્ત કર્યો છે પાર્વતી
 ॥૨૮૧॥ અનીરૂઢને સ્વપ્ને તે જાણુ ॥ દુર્ગાચે દર્પાવી સતવાણુ ॥ મારા પુત્રને કર્યો પ્રમત્તા
 તેણુ કૌતુકે કરીને સત ॥૨૯૧॥ તેની પુત્રીને પ્રમત્ત કરે ॥ હમાણા ચીત સ્વપ્નથી હરે ॥
 મુખે રહો તમે કહે હરી ॥ સર્વાત્માયે આસવાસ્ય કરી ॥૩૦૧॥ એમ કહી કૃષ્ણુ, ની-
 રવાણુ ॥ સ્વપ્ન દર્પાવ્યું ઉપા, ને જાણુ ॥ સુતી ખાણા, ચંદન ચર્ચીત ॥ તલપે, રત્નભુષ-
 ણુ ભુષીત ॥૩૧૧॥ હેવુ થયુ છે સ્વપ્ન દર્શન ॥ નીર્જન સ્થાન રત્ન ભુવન્ન ॥ યુવા, ન-
 વીન, નીરદ, સ્થામ ॥ કોટી કંદર્પ, લાવણ્ય ધામ ॥૩૨૧॥ રત્ન કેયુર, વલય, જાણુ ॥
 ખહુ વીધ ભુષણુ પ્રમાણુ ॥ રત્નસાર કુંડળ, રચીત ॥ ગંડસ્થળ, યુગ્મ વીરાજીત ॥૩૩૧॥

ચંદન સર્વાંગ મનોહર ॥ મૃગરાજ કટી, પીતાંબર ॥ ચાર શોભીતુ માલતી' માળ ॥
 ઉજ્જવળ, વક્ષસ્થળ, વીસાળ ॥૩૪॥ તેને દેખી મોદ મનપુર ॥ યોલી સાધ્વી, તે વાંક્ય
 મધુર ॥ પ્રીયકાન્ત, કામાત્મજ, પ્રતી ॥ કામખાણ, પ્રપીડીત સતી ॥ ૩૫ ॥ ઉષા ઉ-
 વાચ ॥ હોશે ભદ્ર કોણ તમે કામી ॥ કામાતુર, મને ભજો સ્વામી ॥ નંબોદા, સં-
 ગમા શક્ત, જાણ ॥ કરી ગાંધર્વ લગન, પ્રમાણ ॥ ૩૬ ॥ અષ્ટ વિધિ વિવાહીત જન ॥
 તેમાં શુભલ ગાંધર્વ લગન ॥ અનુ રક્ત તજે, નર નારી ॥ તેને માંહાલક્ષ્મી, શ્રાપકારી
 ॥૩૭॥ અનીરૂઢ ઉવાચ ॥ હું હું શ્રી કૃષ્ણનો પૌત્ર જાણ ॥ કામાત્મજ,
 કહુ સતવાણ ॥ તેની આજ્ઞાવિના કેમ કરી ॥ પાણી ગ્રહણ કરું સુંદરી ॥૩૮॥ એમ
 કહી કરી તે પુમાન ॥ સ્વપ્નમાંથી થયો અંતર ધ્યાન ॥ વ્યાકુળ કાન્તા કામ પીડીત
 ॥ દેખી કાન્ત તે મનવાંછીત ॥૩૯॥ નિંદ્રા ત્યાગી કરી ઉઠી સતી ॥ સખી મધ્યે પ્રમત્ત
 રૂઢતી ॥ પુછે પ્રતાંત શ્રેષ્ઠ અલીની ॥ બોધે ચિત્રલેખા સુયોગીની ॥૪૦॥ ચિત્ર-
 લેખા ઉવાચ ॥ થા ચેતન અભીત તું સતી ॥ જય કરશે શીવ, પાર્વતી ॥
 શીવ સ્મરણ, છે ભયંહારી ॥ શીવ, સર્વત્ર કલ્યાણકારી ॥૪૧॥ નારાની દુર્ગતી દુર્ગા-
 ધ્યાન ॥ કરે મંગળ સર્વત્ર સ્થાન ॥ ચિત્ર લેખાના શુણી વચન ॥ ઊચિશ્વરથી સતી
 રૂઢન ॥૪૨॥ વળી તેને વીવિધ પ્રકાર ॥ બોધ કરે ચિત્રલેખા નાર ॥ વર આપ્યો છે
 દુરંગા દેવી ॥ દુર્લભ વર પામી છે સેવી ॥૪૩॥ કામ પુત્રને સ્વપ્ને જઈ કરી ॥ કર્યો
 પ્રમત્ત ચિત્ત આહરી ॥ આદી ઉમા કૃતિ, જાણી હરી ॥ સ્વપ્ન દર્સાવી વ્યાકુળ કરી
 ॥૪૪॥ જોઈ સુવેસ નર યુવાન ॥ થૈ પ્રમત્ત પ્રાણ ધર્મ ધ્યાન ॥ કરી નીવર્તીને તુ વિ-
 ચાર ॥ નહી નીવર્તે પુસ્તળી નાર ॥૪૫॥ તે તજે નિદ્રા, હાર, મધુર ॥ ન તજે તે, નર
 રતી સુર ॥ પતી, પુત્ર, ધન, ત્યાગે સહી ॥ નીચ, યુવાન ત્યાગે તે નહી ॥૪૬॥ તેથી
 મુધીન દુર કરે કદા ॥ પોતા પાસે રાખે નારી, સદા ॥ માયા યુક્ત જાણે નિરંતર ॥ તે
 ન કરે વીશ્વાસ, શુનંશ ॥ ૪૭ ॥ હૃદયમાં સદા ખડ્ગ ધાર ॥ નારી વાણી મધુર અપાર ॥
 સંત વીબુધ વેદ સાક્ષાત ॥ નારી મનની ન જાણે વાત ॥૪૮॥ ખાણાસુર નહી જાણે જેમ
 ॥ તારે પતી આણી આપુ તેમ ॥ ચિત્રલેખા ગઈ દ્વારાંમતી ॥ હરીમંદીરે રથી લઈ
 સતી ॥૪૯॥ રથ આરોહી નીંદ્રીત ખાળ ॥ વ્યોમ માર્ગે ચાલી તતકાળ ॥ તે મુહુર્ત
 આસોણીતપુર ॥ લઈ ગઈ અનીરૂઢ સુર ॥૫૦॥ થયાં આશ્રમમાં સૌ ચેતન ॥ સર્વથા
 પીતા કરે રૂઢન ॥ હરે પ્રાણ હરે વત્સકંઠી ॥ કયાં ગયો પ્રાણ વલ્લભ સહી ॥૫૧॥
 કૃષ્ણ તેની આસવાસ્ય કરી ॥ સર્વજ્ઞ તત્ત્વ વિત શ્રી હરી ॥ ચિત્રલેખા ઉષાગ્રહે ગઈ ॥
 અનીરૂઢને તે ગુપ્ત લઈ ॥૫૨॥ સ્નાન કરાવી માલ્ય ચંદન ॥ સુવેસ કર્યો ખાળ, ભુવન
 ॥ નોરાહાર, માહા કસોદરી ॥ નીંદ્રીત ઉષા, ને જોઈ કરી ॥૫૩॥ ખહુ સખીયો, રક્ષી-

તવાન ॥ ચિત્રલેખા, બોધે થયું ભાન ॥ ઉપાને, સ્નાન કરાવી કરી ॥ રત્નાલુપણ સર્વાંગ
ધરી ॥ પદા સ્પર્શાણ કરે બેહુ તાંહી ॥ માહાનંદ સુખ, ક્ષણ માંહી ॥ પતીવૃતા, તે દે-
ખીને પતી ॥ હૃષીત વિગત જ્વર સતી ॥ પપા સુખ ગાંધર્વ વિવાહ કરી ॥ રતી કીડા
વિવીધ આચરી ॥ કરે સુખ સંભોગ રમણ ॥ માહાનંદ થકી બેહુ જણ ॥ પદા નથી
દીવસ, નિશાં, નુ જ્ઞાન ॥ કામ પુત્ર માહા સુખ દાન ॥ ઉપા, નવોઢા, મોઢા, છે કામી ॥
નવ સંગમ, મુર્છા તે પામી ॥ પપા એ પ્રકારે તે નિત્ય, એકાન્ત ॥ કરે સંગ, કાન્તા,
સાંઈ કાન્તા ॥ કાન્ત સહ મનોહર અંગ ॥ થયુ રમ્ય તે જોઈ પ્રસંગ ॥ પદા કહ્યું રાજાને
રક્ષક, જન ॥ માહા ભયાકુળ થઈ મન ॥ વલણ ॥ મન ભયાતુર જઈ કહ્યું ॥ તે
સાંભલ્યું ખાણાસુરાયરે ॥ ગુલાખખા કવિ માન કહે ॥ થયો એકસો સોળમે અધ્યાયરે.
॥ પદા ॥ ઇતિશ્રી ॥ ૦ બ્રહ્મ ॥ ૦ મહા ॥ ૦ શ્રીકૃષ્ણ ॥ ૦ ના ॥ ૦ ઉપા, અનીરૂઢ,
સંઘમ, પ્રસ્તાવો નામ ॥ ૧૧૬ ॥ અધ્યાય સંપૂર્ણ

અધ્યાય ૧૧૭ મો.

કકુ ૧ હું ॥ રાગે રામશ્રી ॥ શ્રીનારાયણ ઉવાચ ॥ રક્ષક
ભય પામી ગયા જ્યાં ॥ ખાણાસુર, શીવ, સુખ ધામ ॥ સ્વામી કાર્તીક, ગણેશ, દુર્ગા ॥
સર્વેને કહ્યું કરી પ્રણામ ॥ ૧ ॥ રક્ષક ઉવાચ ॥ અહો આશ્ચર્ય દુષ્ટકાળ જે ॥
સ્વતંત્ર ખાળકી ઇચ્છે પતિ ॥ અસંગ, સંગ, તે દુઃખ હેતુ ॥ સંગ, ગુણા, દોષ, હોય
મતિ ॥ ૨ ॥ ચિત્રલેખા દુતિ જઈ લાવી ॥ વરવીર, માહા રણ સુર ॥ પરમ યુવાને વ્યાધી
હિન ॥ કામ શાસ્ત્ર, દક્ષ કામાતુર ॥ ૩ ॥ પરમાનંદ સંભોગ કરે ॥ ન જાણે દીન, નીશાં,
મુદીત ॥ નીરચે ઉપા, તવ ગર્ભવતી ॥ તમ અંગાર રૂપ દર્શીત ॥ ૪ ॥ સીમે દોહીત્ર દો-
હીત્રી હોશે ॥ છે કન્યા મોઢા, પતિ વત્સળ ॥ સર્વાંગે, નખ, ક્ષત, દર્શીત ॥ પરાધીન પ-
રમ ચંચળ ॥ ૫ ॥ એ સાંભળીને ખાણ લજ્જત ॥ કોપા કાંત અસુર રાજાને ॥ યુદ્ધ મતિ
કરી બચ હેવે ॥ વાર્યો સીવા, સીવ, ભગવાન ॥ ૬ ॥ નિવારે છે ગણેશ, કાર્તીક ॥ ભૈર-
વાષ્ટ, રૂદ્ર એકાદસ ॥ ભદ્રકાળી, આદે સૌ ચોગીની ॥ ભુત, પ્રેત, ને બ્રહ્મરાક્ષસ ॥ ૭ ॥
કુરમાન્ડા, વૈતાળ, ને ચોર્ગાંદ્ર ॥ સિદ્ધેન્દ્ર, કોટરા, નિવારીત ॥ શંકર, બોલ્યા ખાણ
મત્યે તું ॥ મુઠ મન પંડીત માનીત ॥ ૮ ॥ માહાદેવ ઉવાચ ॥ પરમનીતી
શાસ્ત્ર સૈયુત ॥ હીત સત્યને સુખા વહન ॥ સાંભળ ખાણ કહુ તુજને ॥ એક કથા શ્રેષ્ઠ પુ-
રાતન ॥ ૯ ॥ ભુભાર, ઉતારવા, ભારતે ॥ પોતે પરમેશ્વર ઉદીત ॥ સર્વ રાજેન્દ્ર હણી ક-
ષીને ॥ પ્રભુ દારકામાં વિરાજીત ॥ ૧૦ ॥ જેના લોભે વિશ્વ વાસ કરે ॥ કોવિદ, વાસુ-
દેવ, કથન ॥ બાતાના, વિધાતા, ઇશ્વર એ ॥ ચક્ર, પાણી સ્વયં, ભગવન્ન ॥ ૧૧ ॥ બ્રહ્મા,

વિષ્ણુ, શિવાદી, સર્વના ॥ ઇશ્વર પોતે પ્રકૃતીપર ॥ નિર્ગુણ, નીરીહ, પરબ્રહ્મ ॥ લ-
 ક્તાનુગ્રહ, વિગ્રહ, ધર ॥૧૨૥॥ દેહીના એ પરમાત્મા પોતે ॥ સનાતન, સ્વદા, પરંધામ ॥
 દેહ દ્રશ્ય, તેધ્યાન કારણ ॥ એ સહ, સંભવે, ન સંગ્રામ ૧૧૩૥ તેનો પૌત્ર અનીરૂઢ છે
 માહા બળ પરાક્રમવાન ॥ ત્રેલોક્ય, સંહરવા, સમર્થ ॥ કોઈ ભટ નહીં, એ સમાન ॥૧૪૥
 તવ પીતા બળી, માહારથી ॥ ક્ષણમા સુતલ ચાંધો ખાણ ॥ તે, હરી કળા, એ પુણી
 પોતે ॥ પ્રંદાવનેસ, કૃષ્ણ નીર્વાણ ॥૧૫૥ પાર્વતી ઉવાચ ॥ હૃદય
 પહે દીવસ નીશી ॥ બ્રહ્મા, ઇશ, સેષ, કરે ધ્યાન ॥ દીનેસ, ને ગણેસ, સર્વદા ॥ એ
 સનાતન, શ્રીભગવાન ॥૧૬૥ ચોર્ગીદ્ર, સનકાદી, કપીલ ॥ નર, નારાયણ, નિરંજન ॥
 હૃદયકમલે, ધ્યાન કરે ॥ પ્રભુ ભગવાન સનાતન ॥૧૭૥ મનુ, મુનીંદ્ર, દીનંદ્ર, સર્વ ॥
 સીદ્ધેંદ્ર, ધ્યાના સાધ્ય, ધ્યાયન્ત ॥ પુણી પરબ્રહ્મ પરમાત્મા ॥ એ સનાતન શ્રીભગવન્ત
 ॥૧૮૥ સર્વાદી, સર્વ બીજ સર્વેસ ॥ પરાત્પર, સર્વત્ર સમાન ॥ સદા ધ્યાન, જ્ઞાની, સર્વ
 કરે ॥ ધ્યાન, સનાતન ભગવાન ॥૧૯૥ ગણેશ ઉવાચ ॥ વૈષ્ણવ માહા-
 ત્મા બળી, હેનુ ॥ અભાગ્ય જે હાવો મુઠ તત્ત ॥ માહા ભાગ્ય પ્રલહાદ પીતાનુ ॥ જે
 અર્થે નૃસીંહ રૂપ ઉત્પન્ન ॥૨૦૥ સ્કંધ ઉવાચ ॥ અરે ભાઈ તો નથી
 સાંભળી ॥ કથા જે હીરણ્યકશ્યપ તાણી ॥ વળી હીરણ્યાક્ષની જે થઈ ॥ મધુકૈટભ ક-
 થા જે ખાણી ॥૨૧૥ પુર્વજ તારા દૈત્ય સરવે ॥ માહા બળ પરાક્રમવાન ॥ ક્રમે ક્રમે
 યમાગ્ય પોંચાડ્યા ॥ સર્વને પોતે શ્રીભગવાન ॥૨૨૥ ભગવાન જેને સંહરતા ॥ પોતે
 શ્રીનારાયણ જ્ઞાતા ॥ તેની રક્ષા કોણ કરી શકે ॥ તેથી નિશ્ચિતો તમે ખાણ બ્રાત
 ॥૨૩૥ તેના વચન સાંભળીને તે ॥ પ્રત્યે જોલ્યો અમુર રાજન ॥ કોપે મુખને નયન
 રાતાં ॥ ધનુષ્યાણી અંતક સમાન ॥૨૪૥ ખાણામુરે ઉવાચ ॥ શીવા
 માત, શીવ તાત, સુણા ॥ સાંભળો બ્રાત ગણ રાજત ॥ સ્વામી કાર્તીક બ્રાત સાંભળો ॥
 શુભ અશુભ પ્રાપ્ત પ્રાકૃતજ ॥૨૫૥ કાળ ન હોય જો પ્રાણીનો તો ॥ સો, સર, મારે શકેન
 મરી ॥ કાળ પ્રાપ્ત થયો હોય ત્યારે ॥ મરે તે ત્રણ મારવે કરી ॥૨૬૥ પુર્વે લખ્યું હોય
 વિદ્યાત્રા જે ॥ તે હોય નીત્ય સત્ય પ્રમાણ ॥ સંગ્રામથી વિમુખ જે જન ॥ તેનું જીવન
 નિષ્કળ બાણ ॥૨૭૥ જીતવે યસ પ્રાપ્ત હોયને ॥ મરણે હોય શરપુર ગતિ ॥ નગરમાં
 પેશી કન્યા ગ્રહી ॥ પુર રક્ષીત, શીવ, પાર્વતી ॥૨૮૥ સગર્ભા, મમ કન્યા રક્ષકે ॥ કહ્યું
 સૈભા વિષે આવી કરી ॥ વજ્ર તુલ્ય તે વચનમાં ॥ શ્રવણે, પડ્યાં મારું એ અશી ॥૨૯૥
 રણે અનીરૂઢ, હાણુ કન્યા ॥ નહિતો તણુ વન્હીમા તન ॥ પુત્ર વાક્ય સાંભળીને બોલી ॥
 સુત પ્રત્યે કોટરી, વચન ॥૩૦૥ કોટરી ઉવાચ ॥ સાંભળ વત્સ કહ્યું
 તુજને ॥ એ કૃષ્ણ પૌત્ર છે માહાબળી ॥ એદનો પામ તું કોંધ તજ ॥ શીવની શીખા મણે
 સાંભળી ॥૩૦૥ શ્રીકૃષ્ણ પૌત્ર, પ્રદ્યુમ્ન, સુત ॥ અનીરૂઢ, માહા તેજવાન ॥ નીજ ઇ-

જાએ કરી કર તું ॥ પરમ પ્રીતેથી કન્યાદાન ॥ ૧૩૧ ॥ વિધીવ્રત વિદા આપ ખહુ ॥
તવ થસ ભુવિષે શોભીત ॥ પવીત્ર હોશે તું સત્ય કહું ॥ અમુર સમ, પીત્ર, સહીત ॥ ૩૨ ॥
મહિ તો તને માધવ પોતે ॥ રણ મધ્ય હણશે નિર્વાણ ॥ સુદર્શણ ચક્રે કરી ત્યારે ॥
કોણ તને રાખી શકશે ખાણ ॥ ૩૩ ॥ કોટરી વચન સાંભળીને ॥ દૈત્યાધીશ ક્રોધે માહા
મન ॥ રથ આરોહી ચાલ્યો તાહાં તે ॥ જહાં હરી પૌત્ર મુની જન ॥ ૩૪ ॥ ૧-
લાણ ॥ મુની જન કામાત્મજ સ્થાને ॥ અમુર સકોપાતુર જયરે ॥ ગુલાખખા
શુભ્રો માનસીગ કહે ॥ થયો એકસો સત્તરમો ધ્યાયરે ॥ ૩૫ ॥ ઇતિશ્રી ॥ ૦ શ્રીકૃષ્ણ ॥
નારાયણ ॥ ૦ અનીરૂઢ પ્રત્યે ખાણામુર ગમન પ્રસ્તાવો નામ ૧૧૭ એ અધ્યાય

અધ્યાય ૧૧૮ મો.

કડવુ ૧ હું ॥ રાગ કેદારાની ચોપાઈ ॥ શ્રી નારદ ઉવાચ ॥
કોણ કોણ ગયા ખાણ સાથ ॥ યુદ્ધ અર્થે શસ્ત્ર ધરી નાથ ॥ તેમાં કોણ છે સેનાધીપતી
કહો કૃપાનીધી માહા મતી ॥ ૧ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥ સ્કંધ સેનાપતી થઇ
કરી ॥ ચાલ્યા શંકર આજ્ઞાને ધરી ॥ ખાણને શુભકારી ગણુશ ॥ ભક્તવત્સજ સ્વય
મહેશ ॥ ૨ ॥ ખાણને શુભાશીશ સુવાણ ॥ કરે પાર્વતી, કોટરી, જાણ ॥ ભૈરવાષ્ટ, ભયંકર
કાય ॥ એકાદશ રૂદ્ર, યુદ્ધે જય ॥ ૩ ॥ નાના વિધ શસ્ત્રપાણી ગ્રહી ॥ ખહુ વિધ ચાક્ર
ચાલ્યા સહી ॥ હેવે પાર્વતીએ, સુખકારી ॥ દુત મોકલ્યો ખાણની નારી ॥ ૪ ॥
દુત ઉવાચ ॥ ઉઠ અનીરૂઢ તવ કલ્યાણ ॥ હોસે સાંભળ પાર્વતી વાણ ॥ શ્રુ
ટોપ ટાટ ખતર ॥ ખાહાર નીકળી યુદ્ધ કર ॥ ૫ ॥ ભય યુક્ત રોઈ ઉષા, સતી ॥ સમરે
ઇષ્ટ દેવી પાર્વતી ॥ મહંભાયા રક્ષ મમ શ્વામી ॥ ખાણ પ્રીય કહું શીર નામી ॥ ૬ ॥ આપ
અભય ધાર સંગ્રામ ॥ જગ માતા સર્વ સુખ ધામ ॥ અનીરૂઢ શસ્ત્ર પાણી ગ્રહીત ॥ ઉષા
દત્ત રથે આરોહીત ॥ ૭ ॥ થયો મંદીર થકી ખહીર ॥ દીઠો ખાણામુર માહા વીર ॥ શસ્ત્ર
પાણી છે રક્ત ઢોચન ॥ ભયંકર ભાષીત વદનાટા ॥ અનીરૂઢને દર્ખીને ખાણ ॥ બોલ્યો
તે પ્રત્યે કટુતા વાણ ॥ ખાણામુર ઉવાચ ॥ અરે દુષ્ટ તું વર્તે અનીત ॥
પાપી નીતી શાસ્ત્ર વીવર્ણીત ॥ ૮ ॥ ચંદ્ર વંશ કુળનો અંગાર ॥ થયો તું અપયસ કર્તાર ॥
તવ પીતા સંખરને જહી ॥ તેની કામીનીને લાવ્યો ગ્રહી ॥ ૯ ॥ તેથી અગટ્યો તું હે-
વો હોય ॥ પીતામહ ક્રીયા કહું સોય ॥ મથુરામાં ક્ષત્રી વાસુદેવ ॥ પ્રજે વૈશ્યપુત્ર શ્વયંભ-
વ ॥ ૧૧ ॥ જે પશુ રક્ષક પ્રદાવન ॥ ગોપ નામ છે નંદ નંદન ॥ કૃત ગોપી સંગજર
કર્મી ॥ હણી પુતના નારી અર્ધમી ॥ ૧૨ ॥ આવી મથુરાં યાગ પ્રસંગ ॥ કર્યો કુખ્જ તે
ઘાસીનો સંગ ॥ હણ્યો નરક, ચોની તત્પર ॥ સ્ત્રી સમુહ ગ્રભી મનોહર ॥ ૧૩ ॥ જીતી
કુર્મવ ભિરંમક શુત ॥ ગ્રહી રૂકમીણી રૂપ અદ્ભુત ॥ સત્રાજીત આદીત્ય કીંકર ॥ દૈ-

વાધીન પામ્યો મણીવર ॥૧૪૥॥ ઉપાએ સત્રાજીતને હણી ॥ ગ્રહ્યાં તેની કન્યાને તે મણી ॥
 કરે પાંડવ યુદ્ધ મકાર ॥ કર્યો ભૂપ સમુદ સંહાર ॥૧૫॥ યુધીષ્ઠીરના યજ્ઞમંડળાણ ॥ સી-
 ધુપાલ હણ્યો નીરવાણ ॥ દંતવકત્ર, સાલવ, જરાસંધ ॥ હણી ગુપ્ત આશ્રમ નીખંધ ॥૧૬॥
 દુર્મલ ભુપનો ભય ધરી ॥ સીંધુ શરણુ રદ્યો ॥ જઈ કરી ॥ જીતી કરી શક શૂર રાજ ॥
 પારીજાત આણ્યું નારી કાજ ॥૧૭॥ નીજ માતા ભ્રાત કંસભુપ ॥ તેને હણ્યો અધર્મી
 અનુપ ॥ તેનું સર્વસ્વ લીધું છે સહી ॥ જીતીને રીછની કન્યા ગ્રહી ॥૧૮॥ તેના પીતા-
 ની ભગની જેહ ॥ કુંતી ચારની કામીની તેહ ॥ ભ્રાત પત્ની જે દ્રૌપદી જાણ ॥ પંચતી
 કામીની તે નીર્વાણ ॥૧૯॥ જેષ્ઠ લંપટ છે હળધર ॥ પીયે વારૂણી તે નીરંતર ॥ તેની
 ભગીનીનું આહરંત ॥ કર્યું કૌતેય સક્રંદન ॥ રંગા મામા સુતા હરી કામી જન ॥ હેવાં
 બોલ્યો અસુર વચન ॥ કોપાકાંત થયો કામ તન ॥ મર્મના શુણી ખાણ વચન ॥૨૦॥

વલણ ॥ વચન સાંભળી ખાણનાંતે ॥ કોપાક્ષી રકત થયાં લોચનરે ॥ બો-
 લ્યો પરમાર્થ ચોગ્ય વાણી ॥ તે પ્રત્યે ઉત્તર મુની જનરે ॥૨૧॥ કંડવું ૨ જી ॥
 રાગ ધનાશ્રી ॥ અનીરૂઢ ઉવાચ ॥ પીતા મારા કામદેવ પુર્વે ॥ બ્રહ્મ પુત્ર
 પરમ પાવન ॥ સાંભળ જેના શસ્ત્રને વસ ॥ વરતે ત્રીલોક સનાતન ॥ રંગા શીવ કોપા-
 નજે કરીને તે ॥ થયા સ્વકર્મથી ભસ્મી ભુત ॥ કૃષ્ણના પુત્ર થયા હમણા ॥ સર્વના પ-
 રમાત્મા અદ્ભુત ॥૨૨॥ પતીપ્રતા રતી માતા મહારી ॥ પતી શોક માહા દુઃખ દાન ॥
 સંખરને ગ્રહ રહી છે તે ॥ ખળે કરી હરી ખલવાન ॥૨૩॥ છાંયાં માયાવતી થઈ રહી ॥
 રતી નીજ ધર્મને રક્ષીત ॥ ધર્મશાક્ષી તેના ગ્રહ વિષે ॥ સંખર હણી રતી ગ્રહીત
 ॥૨૪॥ દારકામાં આવ્યા પીતા મહારા ॥ સુર્ય ચંદ્ર બેહુ સાક્ષી જાણ ॥ પીતામહ વાસુદેવ
 મહારા ॥ મુઢ તું શું જાણે તે નીર્વાણ ॥૨૫॥ જેને સંતવેદ નહી જાણે ॥ જેના લોભ
 કુપે વિશ્વવાસ ॥ તે દેવના પરભ પોતે ॥ તે થી એ વાસુદેવ પ્રકાશ ॥૨૬॥ સાક્ષાત
 સંકરને પુછ તું ॥ હમણા શેવક તેના ખાંણ ॥ કૃષ્ણ શેવક ખળી તેનો તું ॥ પુત્ર કીંક-
 રાત્મક મમાણ ॥૨૭॥ ગોકુળે વૈશ્યપુત્ર કહે તું ॥ જ્ઞાન દુર્મળ દૈત્ય અચોગ્ય ॥ ભોજન
 વેદ વદીત સદા ॥ ક્ષત્રી વૈશ્ય વેહેવાર છે ચોગ્ય ॥૨૮॥ શ્રેષ્ઠ ાણ મજપતી તેની ॥
 પ્રીય પ્રીયા ધરાસતી જાણ ॥ તપખળે કરી પુત્ર પામ્યા ॥ ઇશ્વર પરમાત્મા નીર્વાણ
 ॥૨૯॥ દ્રોણ નંદ વૈશ્ય રાજ થયો ॥ યસોદા થઈ તે ધરાસતી ॥ પ્રથાભાન સુતા રાધા
 થઈ ॥ શ્રીદામ્ન આપથી ભગવતી ॥૩૦॥ ત્રણ સતકોટી ગોપી સાથે ॥ લઈ આવી
 શ્વામી આજ્ઞા કરી ॥ પુન્યક્ષેત્ર ભરતખંડમાં ॥ શુભ ગોલોક થકી ઉતરી ॥૩૧॥ સ્વપ-
 ત્ની સહરમણ કર્યું ॥ પાણીગ્રહી કરી જગનાથ ॥ પુરોહીત બ્રહ્મા થયા પોતે ॥ કોટી
 સેવક છે હરી સાથ ॥૩૨॥ હરી તુલ્ય તેજ ગોલોકથી ॥ ગોપ આવ્યાછે મુખ્ય પાર્સદ

॥ ઝોપવેશ ઝો રક્ષણ અર્થે ॥ ઝોપ શીશું શીક્ષા વીસારદ ॥૩૫॥ પુતના બળી કન્યા
 તે રંહારી ॥ ભગની જે અમુર રાજન ॥ વામન દેખીને વંધ્યા પોતે ॥ તેણે કરી પુત્ર ઇ
 અભાન ॥૩૬॥ એવો પુત્ર શુભ હોય રહારે ॥ લે બોળે કરાવું સ્તનપાન ॥ તેનો મનો-
 રથ પુર્ણ કરી ॥ ગૌલોકે મોકલી ભગવાન ॥૩૭॥ કુબળ પુર્વે રાવણ ભૂમીની ॥ શુર્પ
 નખા તેણે બેચા રામ ॥ લક્ષ્મણે નાશા છેદન કરી ॥ તપે તે પામી પુરણ ધામ
 ॥૩૮॥ તે પુત્રે ગૌલોક જઈ થઈ ॥ ઝોપી કૃષ્ણ આલીંગને કરી ॥ નરક હણ્યો પુર્વ
 મોકતને ॥ કન્યા સમુહ ગ્રહ્યો શ્રી હરી ॥૩૯॥ ભીસ્મ કન્યા માહાલક્ષ્મી છે તે ॥
 વિષ્ણુ અરધાંગના શુભ મતી ॥ વૈકુંઠથી બ્રહ્માજ્ઞાએ આવી ॥ વળી સત્રાજીત કન્યા છે
 સતી ॥૪૦॥ સત્યભામા, શ્રી કૃષ્ણને આપી ॥ વીદામા આપ્યો મણી શુ પ્રિત ॥ ભુભાર
 હેતુ આવી ઉતાર્યો ॥ કુરૂ, પાંડવ, યુદ્ધ નીમીત ॥૪૧॥ સીશુપાળ, દંત, વક્ર, બેહુ ॥
 જ્ય, વિજ્ય, આપ્યા કુમાર ॥ વૈકુંઠે દ્વારપાળ હરીના ॥ ત્રણ જન્મે થયો નિસ્તાર
 ॥૪૨॥ હીરણ્યકશીપુ, હીરણ્યાક્ષ ॥ એ પુર્વ પુરૂષ તહારા બાણ ॥ નૃસીંહ, સુકર, થઈ
 હણ્યા ॥ સાંભળ પુર્વે હરી નીર્વાણ ॥૪૩॥ તે થયા રાવણ, કુંભકર્ણ ॥ બીજે જન્મ
 હણ્યા તે શ્રી રામ ॥ ત્રીજે શીશુપાળ, દંતવક્ર ॥ હણ્યા શ્રી કૃષ્ણ પુરણ ધામ ॥૪૪॥
 બંબુવતી દેવી કુર્ગા તેનો ॥ પાણી ગ્રહ્યો તપે કરી હરી ॥ કુંતા પુત્રોદ્ભવ મંત્ર સીદ્ધ
 ॥ સુમતી પતી આજ્ઞાએ કરી ॥૪૫॥ યુધીષ્ઠીર ધર્મ પુત્ર છે ને ॥ ભીમસેન પવન નંદન
 ॥ પુર્વે પાસુપત સીવે આપ્યું ॥ ધર્મીષ્ઠ પાર્થમધવા તન ॥૪૬॥ અસ્વમેધ, ગવાલંબ,
 સન્યાસ ॥ મંત્રથી પુત્રવેદ વદીત ॥ પતી ભાતથી પુત્ર ઉત્પત્તી ॥ કળી માતે પંચ વ્રી-
 વર્ણીત ॥૪૭॥ દ્રૌપદીને પંચભર્તાર જે ॥ તે થયા શંકર વરવાણ ॥ બળદેવ પવીત્ર પુબ્ધ
 મધુ ॥ પાન કરે નિરંતર બાણ ॥૪૮॥ સૌભદ્રા આપી શ્રી કૃષ્ણ પોતે ॥ અર્જુનને અ-
 સરણા મણી ॥ દક્ષણ વિષે મસીદ્ધ એ છે ॥ મામાની કન્યા પાણી ગ્રહણ ॥૪૯॥ અન્ય
 દસે દોષ એ મકારે ॥ બ્રહ્મા વાક્ય કહે એમ બુધ ॥ એ કહ્યો વાદ નારદ તને ॥ થયો
 બાણ સહ જે અનીરૂઢ ॥૫૦॥ વલણ ॥ અનીરૂઢ બાણ સંવાદ એવો
 ॥ શુણે નારાયણ નરરાયરે ॥ ગુલાબબા માનસીંગ કહે પુર્ણ ॥ થયો સતોપરી અષ્ટ
 દક્ષોધ્યાયરે ॥૫૧॥ ઇતિશ્રી ॥ માહા ॥ શ્રી કૃષ્ણ ॥ નારા-
 યણ ॥ બાણા નીરૂઢ સંવાદે ૧૧૮ મો અધ્યાય સંપુર્ણ ॥

અધ્યાય ૧૧૯ મો

કડવું ૧ હું ॥ રાગ સામેરીની ચોપાઈ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥
 અનીરૂઢના સુણી વચન ॥ બોલ્યો બાણ અમુર રાજન ॥ અનીરૂઢ વાક્ય અ-

ભીમાય ॥ જાણવા હેતુ દ્વાનં વરાય ॥૧૧॥ ખાણામુર ઉવાચ ॥ પંચ
સ્વામી પામી સુખદાન ॥ દ્રોપદી તે સીવ વરદાન ॥ વર કેમ આપ્યો ભગવાન ॥ મહેને
કહે તું તે સર્વ આખ્યાન ॥૨૦॥ પુર્વે ત્હારી માતા માહા સતી ॥ કેમ હરી તે સંખર રતી
॥ દેવે તે કેમ આપી સુંદરી ॥ તેણે દેવ છુટ્યા કેમ કરી ॥૩૦॥ અનીરૂઢ ઉવાચ ॥

એક સમય શ્રી રઘુનાથ ॥ પોતે જનકી લક્ષ્મણ સાથે ॥ સ્નાન કરી તે નીર્મળ
નીર ॥ રહ્યા છે પંચવટીને તીર ॥૪૧॥ રેતુ હેમંત સ્વાદીષ્ટ 'જળ' ॥ સુંદર ફળને જળ
સીતળ ॥ ફળ સીતાને આપીને ફરી ॥ રામે લક્ષ્મણને આપી કરી ॥૫૧॥ કૃપાળુ પ્રભુ
ભક્ષીત ફળ ॥ લક્ષ્મણે ન ખાધાં ફળ જળ ॥ જ્ઞેયનાદ વધાર્યું કારણ ॥ કરવા સીતા
દુઃખ નીવારણ ॥૬૧॥ ચૌદ વર્ષ લગી ત્યાંજે જોડ ॥ અન્ન ફળ જળ નીંદ્રા તેહ ॥ ચા-
ગી પુરૂષ માહા પાવત્ર ॥ તેથી નાસીત રાવણ તત્ર ॥૭૧॥ ત્યાં દેખી રામ પદ્મલોચન
॥ દ્વીજ રૂપે આવ્યા હુતાસન ॥ યોલ્યા સાનીધ્યે સુખા વહન ॥ મિષ્ટ વાક્ય ભવીષ્ય
કથન ॥૮૧॥ ॥ વન્હી ઉવાચ ॥ મુંગો રામચંદ્ર માહારાજ ॥ સીતા ગુપ્ત
કરી કરે કાજ ॥ દૃષ્ટ રાક્ષસ રાવણ ફરે ॥ હરાણે જનકીનુ તે કરે ॥૯૧॥ કર્મવિધી
લેખ ખળવત્ર ॥ કોણ નીવારી સકે પ્રાકતત્ર ॥ ચાર વેદ વદીત ખલીષ્ટ ॥ કુર્તીવાર્ય
પ્રાકત ન વરીષ્ટ ॥૧૦૧॥ શ્રી રામચંદ્ર ઉવાચ ॥ હણે થાય કળત્રનું જોડ
॥ લોક નીંદીત કર્મછે તેહ ॥ જા તું સીતાને કરી ગ્રહણ ॥ આહાં છાંયાં મુકી હુતાસન
॥૧૧૧॥ સીતા ગ્રહી ચાલ્યા તે હૃદય ॥ સીતા જોલેવી છાંયાં રામ પાસ ॥ તે છાંયાં પુર્વે
રાવણે હરી ॥ તે લાવ્યા રાવણ મારી કરી ॥૧૨૧॥ કળંક ટાળવાપરી સીત ॥ છાંયાં
વન્હિ વિષે પ્રવેસીત ॥ અઙ્ગીચે તે છાંયાં રાખી કરી ॥ આપ્યાં રામને જનકી ફરી
॥૧૩૧॥ રામ મુઘ તે જનકી ગ્રહી ॥ મુદીત સ્વાશ્રમ ગયા સહી ॥ છાંયાં રહીતે વન્હી
ની પાસ ॥ હૃદે દુઃખીત માહા ઉદય ॥ ૧૪ ॥ છાંયાં તપ કૃત્તે સીવારાધી ॥ દિવ્ય સત
વર્ષ મન સાધી ॥ છાંયાં માગવર કહે હર ॥ સિદ્ધે યોલી સ્વામી દુઃખપર ॥૧૫૧॥ પતી
આપો કહ્યું પંચ વાર ॥ દેખી પ્રસન્ન તે વિશ્વાધાર ॥ સર્વ સંપતના છે દાતાર ॥ છાંયાં
પ્રત્યે તે વાક્ય ઉચાર ॥૧૬૧॥ 'માહારેવ ઉવાચ ॥ સાધવી યોલી તુ પંચ
પ્રકાર ॥ પતી આપો વ્યાકુળ અપાર ॥ પંચ ઇંદ્રા હરીના જે અંસ ॥ તવ પતી હોશે
અવતન્સ ॥૧૭૧॥ તે પંચેદ્રા હમણા પાંડવ ॥ છાંયાં દ્રૌપદી સેવે માધવ ॥ યજ્ઞ કુંડોદ્ભવ
માહા સતી ॥ કૃતયુગમાં તે વેદવતી ॥૧૮૧॥ જનકાત્મજ ત્રેતામા જાણ ॥ દ્વાપુરે દ્રૌપદી
છાંયાં ખાણ ॥ વૈષ્ણવી કૃષ્ણ ભક્ત પ્રમાણ ॥ તેણે કૃષ્ણ કહે સહ વાણ ॥૧૯૧॥
સ્વર્ગ લક્ષ્મી મહેદ્રાણી સતી ॥ પછે હોસે સઘ માહામતી ॥ સ્વયંવર વિષે કન્યાદાન ॥
અર્જુનને આપી તે રાજન ॥૨૦૧॥ કહ્યું જઈ માતાને સર્વે ભ્રાત ॥ એક વસ્તુ પામ્યા

હમે માતા ॥ તે પ્રત્યે માતા જોડ્યાં સાક્ષાત ॥ ગ્રહે તમે સહ સર્વે ભ્રાત ॥૨૧॥
 સંજીવર માતા આજ્ઞા કરી ॥ દ્વાપદી પંચ પાંડવ વરી ॥ હરે ભસ્મ કરી કામાકૃતી
 ॥ હરે વાક્યે દૈત્ય અસ્ત રત્ન ॥૨૨॥ સુર સુરેસને છતી કરી ॥ લેસે અમુર લંખર હરી ॥
 હરે આખ્યા રતીને સુવર ॥ છાંયાં આપી હેજે નીજધર ॥૨૩॥ હોય જીવતો જ્યાં લગી
 ખતી ॥ તારો ત્યાં લગી હેજે તુ સતી ॥ કહ્યું સર્વ તને ઇતિહાસ ॥ દેવને ગુપ્ત જે તે
 પ્રકાસ ॥૨૪॥ વલણ ॥ પ્રકાસ કહ્યું ઇતિહાસ એ ॥ જે તે પુછ્યું તે
 અમુરરાયરે ॥ ગુલાખખા સુણો માન કહે થયો ॥ પુણી સત ॥ એકો નવીન્દ્રો ધ્યાયરે
 ॥૨૫॥ ઇતીશ્રી માહા ॥ શ્રી કૃષ્ણ ॥ નારાયણ ॥ ખાણા નિરૂધ સંવાદે ૧૧૯
 મા અધ્યાય સંપૂર્ણ.

અધ્યાય ૧૨૦ મો.

કહ્યું ૧ હું ॥ ॥ રાગ સારંગ ॥ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥

એટલામાં ત્યાં સુભદ્ર નામે ॥ કુલાંડનો ભ્રાતા તે ખળવાન ॥ ખાણનો સેનાપતી સ્વર
 તે ॥ મન સસ્ત્ર સાસ્ત્ર અભિમાન ॥૧॥ તેણે ત્યાં કૃષ્ણ પૌત્ર ઉપર ॥ માહા ત્રીસુળ કંથુ
 દોષત્ર ॥ અર્ધ ચંદ્રે કરી તતક્ષણ ॥ કામાત્મ જે કંથુ તે છેદત્ર ॥૨॥ કરી સકતી મુકી
 સુભદ્રે ત્યાં ॥ છેદીત તે વૈભવાસ્ત્ર ધરી ॥ સુભદ્રે મુક્યું નારાયણાસ્ત્ર ॥ પ્રણમી કામસુતે
 સ્તુતી કરી ॥૩॥ ઉર્ધ્વ ભ્રમીત માહા સસ્ત્ર તે ॥ છે પ્રભાસત સુર્ય પ્રમાણ ॥ લીન આ-
 કાસ વિષે સસ્ત્ર તે ॥ શ્રી કૃષ્ણ આજ્ઞાએ કરી જાણ ॥૪॥ સસ્ત્રજ વે પછી અનીરૂધે ॥
 માહા અસી ગ્રહી ખળવાન ॥ સુભદ્રનો રથ ભાંગી કરી ॥ સહ સારથી અસ્વ જધાન
 ॥૫॥ અસ્વ સારથી હણી ક્રોધીત ॥ જવળીત અજ્ઞી સીખા સમાન ॥ હણ્યો સુભદ્ર
 લીલા માત્રમાં ॥ કૃષ્ણ પૌત્ર પરાક્રમ વાન ॥૬॥ સુભદ્ર હણવે ખાણ કોપી ॥ ને સતખા-
 ણ કર્યાં દોષત્ર ॥ કામાત્મજે અજ્ઞાસે કરી તે ॥ કર્યોસર સમુહહલ ॥ ૭ ॥ ખાણાસુ-
 રે તે બ્રહ્માસ્ત્ર મુક્યું ॥ દેખી સખીજ મંત્ર વિચાર ॥ સાંમુબ્રહ્માસ્ત્ર મુકી કરીને ॥ કામ
 પુત્રે કંથુ તે જહાર ॥૮॥ ખાણ પાસુપત મુકવાને ॥ કરે આરંભ ક્રોધીતવાન ॥ નીવા-
 રીત ગણેસ કાર્તીક ॥ પોતે સદાસીવ ભગવાન ॥૯॥ તેને દેખી અનીરૂધ તાંહાં ॥ ધનુ-
 ખાણ સમુહ સંયુત ॥ કર્યો જૂલાણ યુદ્ધ વિષે તે ॥ રથોપર રથીત ખળીસુત ॥૧૦॥
 જહીલુત ખાણ નીરૂધીત ॥ નીદ્રાસ્ત્ર મુકી કર્યો નીદ્રીત ॥ ખાણને ત્યાં નીદ્રીત દેખીને
 ॥ કર ઉત્તમ ખડ્ગ ગ્રહીત ॥૧૧॥ ખાણ હણવા કરે ઉઘમ ॥ સરમુકી સ્કંદ નીવારીત
 ॥ અનીરૂધ ક્રોધી કાર્તીકના ॥ રત્ન નીર્મીત રથ ભંજીત ॥૧૨॥ કુપીત કાર્તીકે અદા
 મારી ॥ અનીરૂધ રથ કર્યો ભંગ ॥ અનીરૂધે અર્ધચંદ્રે કરી ॥ સ્કંદ ધનુર્જય સરસંઘ

૥૧૩ ॥ તેના છેઘાં કાતીકે કરથી ॥ ધસી ગઢા અહી કામ તત્ર ॥ ત્યારે કામાત્મજ અહો
 સ્કંધે ॥ અહી ભુતળ કર્યો પતત્ર ॥૧૪ ॥ ઉઠી અનીરધ અહે તેને ॥ માહા ॥ ખળ પરા-
 કૃમવાન ॥ અન્યોઅન્ય મલ્લયુધ કરે ॥ દુરથી કહે ગણ મનન ॥૧૫ ॥ અહંભવો
 કાતીક સ્વામી ॥ ઉપાગ્રહ જાઓ કામનંદ ॥ ગયા ગણાધીસ સંભુ સ્થાને ॥ જાંઠાં બેઠા
 શીવ સુખકંદ ॥૧૬ ॥ ગણુ સ્વરે જઈ કહું સર્વે ॥ નમ્યાં પાદ પદ્મે સીરધરી ॥ નીવે
 દીત પ્રતાંત સઘણ ॥ ભીન્ન ભીન્ન ક્રમે ક્રમે કરી ॥૧૭ ॥ ખાંણુ અનીરધ યુદ્ધ કહું ॥
 સુભદ્ર માહાસુરની ધત્ર ॥ યુદ્ધ કાતીક અનીરધનુ ॥ કર્યું પરાકૃમ નીવેદત્ર ॥૧૮ ॥
 ગણુસ વચન સાંભળીને ॥ પોતે હસ્યા ભવ ભગવત્ ॥ બોલ્યા સ્વય માહા મીષ્ટવાણી ॥
 પરમ ગુપ્તવેદ સંમત ॥૧૯ ॥ ॥ માહાદેવ ઉવાચ ॥ ગણુસ માહા ભાગ
 સાંભળ ॥ હીત ક્રત્ય સુખદ વચન ॥ અસંખ્ય વિશ્વ સમુદ્ધ સર્વે ॥ કૃષ્ણમય તેનો સુત,
 તત્ર ॥૨૦ ॥ બ્રહ્માદી ત્રુણુ પર્યંત જાણુ ॥ ગણુશ્ચર કૃષ્ણુ સનાતન ॥ સાન્ત રાધા કા-
 ન્ત મનોહર ॥ ગોલોકે દ્વીભુજ ભગવન ॥૨૧ ॥ સીધુરૂપ ગોપ વેષ પ્રભુ ॥ પરીપુર્ણ
 ગોપી ગોપ સાથ ॥ કામ ધેનુ સહ આવી રે ॥ પુન્ય પ્રદાવને પ્રજનાથ ॥૨૨ ॥ રાસ-
 મંડળે રમ્ય મુરલી ॥ હસ્ત બ્રહ્મેસ શેષ વંદીત ॥ સત શ્રંગ સૈલે વટબુજે ॥ મુલાંડીર
 વન વીહરીત ॥૨૩ ॥ ગોષ્ઠ નીકટ વીર જત્રટે ॥ નવીન નીરદ ધન સ્યામ ॥ દામીની
 પીત વસન રાજે ॥ સોભીત બ્રહ્મપુરણુ ધામ ॥૨૪ ॥ સર્વત્ર કળા પુરૂષ કૃષ્ણુ ॥ સા-
 ક્ષાત પોતે શ્રી ભગવાન ॥ પરીપુર્ણ રામચંદ્ર સ્વય ॥ નીજ ભકત જન સુખદાન ॥૨૫ ॥
 તેનો પૌત્ર અનીરધ માહા ॥ ખળ પરાકૃમ જેનુ પુર ॥ મે સ્થાપીત સ્કંધ માહા યુદ્ધે
 ॥ ખાણુ મૃત્યુ રક્ષણુર્થે સુર ॥૨૬ ॥ સ્કંધ અનીરધ યુદ્ધ બેનુ ॥ ગણુ તુલ્ય બોધુ તે
 પ્રમાણુ ॥ અષ્ટ ભૈરવ રૂકા દસ ॥ વસુને સઘાદી સુર જાણુ ॥૨૭ ॥ દાદસાદીત્ય,
 સર્વ દૈત્યેસ ॥ દેવ અંગ્રણી સ્કંધ છે સહી ॥ સગણુ ખાણુસુર એ સર્વે ॥ કો અનીરધ
 ને છોતે નહી ॥૨૮ ॥ અનીરધ તે છે બ્રહ્મા પોતે ॥ પ્રધુન્ન તે કામ અવતાર ॥ બુલ-
 જેવ તે છે શેષ પોતે ॥ માયાપર કૃષ્ણુ વીશ્વાધાર ॥૨૯ ॥ એ સર્વ તને કહું ગણુસ ॥
 ખાણુ રક્ષણુ કર ભયહારી ॥ ભગવાન સુદ્ધ સ્વરૂપ છે ॥ તું સદા વિદ્ય ખંડનકારી
 ॥૩૦ ॥ આંહાં શ્રી હરી આવસે પોતે ॥ અહી તે આયુદ્ધ સુદર્શન ॥ કોટી સુર્ય સમ પ્રભા
 જેની ॥ અચુત સક્ષ તે ભગવન ॥૩૧ ॥ ॥ વલણુ ॥ ભગવાન આવસે
 ગણુથ તું ॥ કર ખાણુસુર રક્ષાયરે ॥ ગુલાખખા સુણુ માનસીહ કહે ॥ થયો એકસો
 વીસમે અધ્યાયરે ॥૩૨ ॥ ઇતીત્રી ॥ બ્રહ્મ ॥ મહા ॥ શ્રી કૃષ્ણુ ॥ ના
 ॥ ખાણુયુદ્ધે ॥ શીવલંબોદર સંવાદે ૧૨૦ મો આ

અધ્યાય ૧૨૧ મો.

કંઠં ૧ હું ॥

રાગ રામગ્રીની ચાપાઠ ॥

॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥

॥ ગણેશને બોધ કરી હર ॥ પોતે ગયા તે ભવનાંતર ॥ તાંહાં રમ્ય રત્ન સીંહા-
 સન ॥ બેઠાં દુર્ગા દુર્ગતી નાસન ॥ ૧૧ ॥ ભૈરવીને ભદ્રકાળી સહી ॥ ઉગ્ર ચંડા છે કોટરી
 તહીં ॥ તે સર્વ ઉઠીને સુખહર ॥ જઈ પ્રણમી જગદીશ્વર ॥ ૧૨ ॥ તાંહાં આવ્યા ગણે-
 સ, ને સ્કંદ ॥ ખાણ, વીરભદ્રને મુનંદ ॥ નંદી, ને ભૈરવાષ્ટ, સંમસ ॥ સીદ્ધ, ચોગી, રૂદ્ર
 એકાદસ ॥ ૧૩ ॥ એટલે ત્યા દાર રક્ષાકારી ॥ આવ્યા મણીભદ્ર, વીરભારી ॥ આવી કરી
 દારપાળ બાણ ॥ ઇશ્વર પ્રત્યે તે બોલ્યો વાણ ॥ ૧૪ ॥ મણીભદ્ર ઉવાચ ॥
 અસંક્ષીત સૈન્ય ભયંકર ॥ આવી યાદવની મહેશ્વર ॥ ખળદેવ, પ્રદ્યુમ્ન, સાંખ, સાથ
 ॥ સાત્યકી, ઉગ્રસેન બુનાથ ॥ ૧૫ ॥ ભીમાર્જુન, ઉધવ, અકુર ॥ સકુન્દન જયંતસુર ॥
 રથ રત્નમણી નીરમણ ॥ બેસી આવ્યાં વિદ્યાતા નીર્વાણ ॥ ૧૬ ॥ સેવે પાર્સદ સ્વેત ચા-
 મર ॥ કોટી કામ આભા મનોહર ॥ કૃષ્ણ પરમાત્મા વીરાજત ॥ ઉરવન માળા સુ-
 ભાજત ॥ ૧૭ ॥ ધૃત્યુ કર ચક્ર સુદર્શન ॥ છે કોટી સુર્ય પ્રભા પાવન ॥ સઘ્યે મુકી ગદા
 કૌ શ્રાદ્ધક ॥ માહા સંખ વિશ્વ સંહારક ॥ ૧૮ ॥ માહારથી લક્ષ સહરાજે ॥ અસ્વ ત્રીકોટી
 સાથ વીરાજે ॥ ત્રીકોટી ગજ છે સુખદાન ॥ ત્રણ કોટી મલ્લ ખલવાન ॥ ૧૯ ॥ સત સમ
 કોટીપાળા બાણ ॥ ધનુષ ખડ્ગ ધર્યાં નીર્વાણ ॥ આવી વીંટી શ્રોણીતપુરી સ્થામ ॥
 જેમ લંકા દાશરથી રામના ॥ ૨૦ ॥ પક્ષીંદ્ર ગરૂડ ખલવાન ॥ હંકારે ખાણને હરીયાન ॥
 લક્ષમલ્લ પાલ્યા સીધે ઘરી ॥ ખળદેવે તે લાંગળે કરી ॥ ૨૧ ॥ ત્રણ લક્ષ ખાગ ઉત્પાટી-
 ત ॥ માહા દાર પ્રત્યે પ્રવેસીત ॥ દારપાળ હણ્યા ખલદેવ ॥ તે સાંભળી બોલ્યા માહા
 દેવ ॥ ૨૨ ॥ સ્કંદ, ભદ્રકાળી, ને પાર્વતી ॥ અષ્ટ ભૈરવ, ને ગણપતી ॥ રૂદ્રા, વીરભદ્ર,
 માહામતી ॥ નંદી, સર્વ સેનાધીષ મતી ॥ ૨૩ ॥ માહાદેવ ઉવાચ ॥ ગોપ
 ગોપીનાથ ચક્રધારી ॥ ક્ષણમાં વિશ્વ સંહાર કરી ॥ તેને નગર તે કોણ માત્ર ॥ સર્વ
 રક્ષા કરે ખાણ ગાત્ર ॥ ૨૪ ॥ ખાણ સંગ્રામ મેં ગત્તીકર ॥ કરી સ્મરણ શ્રી લંબોદર ॥
 ખાણને ઈક્ષીણે સ્કંદ સાથ ॥ સનમુખ સહગણ નાથ ॥ ૨૫ ॥ વામે ભૈરવ, નંદી, ને રૂદ્ર
 ॥ સેનાધીસ કાળ વીરભદ્ર ॥ ઉર્ધ્વે દુર્ગા, ભદ્રકાળી, સંઘ ॥ મહા ભાગ રક્ષા ખાણ અંગ
 ॥ ૨૬ ॥ કૃષ્ણા, નારાયણી, ભગવતી ॥ વીંનુ માયા જગન્માત સતી ॥ સાહે કરે ભ-
 કતની નીર્વાણ ॥ સુદર્શન થકી રક્ષ ખાણ ॥ ૨૭ ॥ પવિત્ર પાદાબ્જ રજ સાથ ॥ ખાણને
 ભીર મુકુંડ હાથ ॥ દુર્ગાસીવ વાક્ય સુણી કરી ॥ હસી મીષ્ટ યથાર્થ ઉચરી ॥ ૨૮ ॥
 ॥ પાર્વતી ઉવાચ ॥ મણીરત્ન મણીકમ્પ સહીત ॥ ઉપારત્ન ભુષણ ભુષીત

॥ વર અનીરૂઢ સહજાણુ ॥ આપે જો શ્રી કૃષ્ણને જઈ ખાણુ ॥ ૧૬૧ ॥ કરે નીર્વાણ રા-
જ્ય એ રાય ॥ પરમાત્મા સહ યુદ્ધ ન થાય ॥ ભક્તાનુ ગ્રહધારી સ્વરૂપ ॥ નીત્ય સત્ય
કૃષ્ણ પુણે રૂપ ॥ ૧૬૦ ॥ જેની સત્તા થકી પ્રાપ્ત પ્રાણુ ॥ સહ ઇંદ્રી સજ્જન જાણુ ॥ જેની
સંકિત હું હું બ્રહ્મા મન્ન ॥ જ્ઞાનાત્મક સીવ ભગવન્ન ॥ ૧૬૧ ॥ સઘ થાય છે દેહ પતન્ન ॥
સીવત્યકત સખ હોય જન્ન ॥ કોણુ સકે સંગ્રામમાં ડરી ॥ સુદર્શન ચક્ર તેજે કરી ॥ ૧૬૨ ॥
ખાણુ અવીનાસી આત્મા સાય ॥ સ્વાત્મા સહ યુદ્ધ કેમ હોય ॥ ૧૬૩ ॥ સ્વામી કાર્તીક ગ-
ણુરાજન ॥ તેના સ્વામી છે શ્રી ભગવન ॥ ૧૬૪ ॥ કેમ કંન્યા પ્રીય કરે સહી ॥ કૃષ્ણથી
પર પ્રીય કો નહી ॥ વૈકુંઠે હુ માહાલક્ષ્મી જાણુ ॥ ગોલોકે સ્વય રાધા પ્રમાણુ ॥ ૧૬૫ ॥
શીવ લોકે હું સીવા પાર્વતી ॥ બ્રહ્મલોકે પોતે સરસ્વતી ॥ નીત્ય સત્ય હુ મુળ પ્રકૃતી ॥
દક્ષ કંન્યા હું પુરવે સતી ॥ ૧૬૬ ॥ પ્રભો નીંદાએ કરી પુર્વ ત્યાગ ॥ સૈલ કંન્યા તે હુ
માહા ભાગ ॥ રક્તપ્રીજ યુદ્ધે કાળી જાણુ ॥ મુર્તીભેદ થકી નીરવાણુ ॥ ૧૬૭ ॥ સાવીત્રી
વેદ માતા હુ સહી ॥ સીતા જનક કંન્યા ત્રેતા મહી ॥ દ્વારકામાં રૂકમીણી નીર્વાણુ ॥
ભાર તે ભીષ્મ કંન્યા પ્રમાણુ ॥ ૧૬૮ ॥ દૈત્યથી શ્રીદામ્ન આપે કરી ॥ વૃશભાન મુતા અવ-
તરી ॥ ધર્મ પત્ની તે શ્રી ભગવન ॥ પરમ પાવન પ્રદાવન ॥ ૧૬૯ ॥ છો સર્વજ્ઞ સીવ ભગ-
વન ॥ મું કહુ હું તમે સનાતન ॥ કર્યું કર્તવ્યતા એ કથન ॥ સમયોચીત માહા પા-
વન ॥ ૧૭૦ ॥ વલણુ ॥ પાવન સીવ સીવા ભાષણુ ॥ શુભા નારાયણ
નર રાયરે ॥ ગુલામખા માનસીંહ કહે ॥ થયો સત એકવીસમે અધ્યાયરે ॥ ૩૦ ॥
ઇતી શ્રી ॥ શ્રી કૃષ્ણ ॥ ના ॥ ખાણુયુધે સીવ પાર્વતી સંબદ
પ્રસ્તાવો નામ ૧૨૧ અધ્યાય સંપૂર્ણ.

અધ્યાય ૧૨૨ મો.

કડવું ૧ હું ॥ રાગ દશાખાની ચોપાઇ ॥ શ્રીનારાયણ ઉવાચ ॥
પાર્વતીના વચન સોભળી ॥ ગણેશ, ને શીવ ભગવાન ॥ કાર્તીક, કાળી પ્રસંસીત ત્યાં ॥
જગદંબ માહા મુખ દાન ॥ ૧ ॥ વિશ્વ પ્રિતા સ્વય શંભુ બોલ્યા ॥ જગ માતા પ્રત્યે શુભ
વાણુ ॥ જેતી શ્વરૂપ મુળ પ્રકૃતી ॥ ઇશ્વરી વિશ્વ હેતુ નિર્માણુ ॥ ૨ ॥ માહાદેવ
ઉવાચ ॥ દેવેશ્વરી તમે કહ્યું ને તે ॥ સર્વ વેદાકતને હીતકારી ॥ અચુકત ઉપહા-
ર્ય કરતા ॥ પ્રભુ સહ સંગ્રામ વિચારી ॥ ૩ ॥ ખાણુ આપ કંન્યા ઉપા પ્રીતે ॥ મણી રત્ના
લુપણુ લુપીત ॥ યસ કર શુભ કર્મ એ છે ॥ નહિ આપવે ખાણુ અહીત ॥ ૪ ॥ હીરણ્યક-
સીપુને તે જમ ॥ પરાન્મુખ કર્યો વિશ્વાધાર ॥ ખાણુ ઉપા આપવી એ વાક્ય ॥ હીત
નહિ કર્યું અંગીકાર ॥ ૫ ॥ નારાયણ ઉવાચ ॥ દુર્ગા બોધ વાક્ય નહિ માન્યું
એટલે સભા મધ્યે તે વારે ॥ ધર્મીષ્ઠ ખળી મૈત્રવપ્રાણી ॥ તે રથ એસી આબ્યા ઉદાર

૥૬૫૥ સમ લક્ષ દૈત્યેદ્ર આપ્રત ॥ દૈત્ય એત ચામરે સેવીત ॥ રથુથી ઉતરી શસ્ત્રવેતા ॥
 સીવ સીવાને તે પ્રણુમીત ॥ ૭૫ ॥ કાર્તીક ગણેશને પ્રણુમ્યા ॥ સરવ ઉઠ્યા દેખી દૈત્યરાય ॥
 દૈત્ય મત્યે આહારેવ યોદ્યા ॥ રમ્ય વાક્ય સર્વ સુખદાય ॥ ૮૬ ॥ મીહારેવ ઉવા-
 ચ ॥ પરમ લાલ માહી કુલેલ ॥ જે વૈષ્ણવ સમાગમ ધન્ય ॥ વૈષ્ણવના સ્પર્શે
 માત્ર થકી ॥ તીર્થ હોય પરમ પાવન ॥ ૮૭ ॥ સર્વ વર્ણ મધ્યે શુ પુણ્ય ॥ બ્રાહ્મણ સુચી
 અંગ માધવ ॥ તેથી અધીક પુણ્ય તે છે ॥ બ્રાહ્મણ હોય વળી વૈષ્ણવ ॥ ૧૦ ॥ નહિ
 જોવું હું કંઈ પાવન ॥ વૈષ્ણવ બ્રાહ્મણ થકી પર ॥ પવનથી પણ રો પાવન ॥ હુતાસનેને
 તીર્થથી વર ॥ ૧૧ ॥ ૥ ૭૫ ॥ ૭૫ ॥ ૭૫ ॥ ૭૫ ॥ ૭૫ ॥ ૭૫ ॥ ૭૫ ॥ ૭૫ ॥ ૭૫ ॥ ૭૫ ॥
 સતી તમે પરમેશ્વર ॥ પરમેશ્વર્યતા તમે આપી ॥ સુકુલેલ નાથ સુખાકર ॥ ૧૨ ॥ સરવ
 શરૂપ, ને સર્વેશ્વર ॥ તમે એ ધરી રૂપ વામન ॥ મને સ્થાપીત છે સરવ નીચે ॥ મુતળ
 રક્ષીત ઇંદ્રાસન ॥ ૧૩ ॥ મારો પ્રાણાત્મજ બ્રાણાસુર ॥ દાસ તમારો એ શુર રાજ ॥ બોધ
 કરોની બ્રાણાસુરને ॥ ભક્તવત્સળ છે માહારાજ ॥ ૧૪ ॥ આત્મા સહ યુદ્ધ કરવું જેહ ॥
 તે દેવ વિષે પણ નીંદીત ॥ એમ કહી તે નમી શીવને ॥ સામવેદોક્ત સ્તોત્ર ભણીત ॥ ૧૫ ॥
 પછી પ્રસન્ન કરે કૃષ્ણને ॥ પુલકીત રૂપ મનોહર ॥ હૃદે પક્ષે ધ્યાન કરી જપે ॥ શુદ્ધ
 મંત્ર બ્રાહ્મણ ॥ ૧૬ ॥ અદીતી માર્થના કરી પ્રભુ ॥ દેવ માતા પ્રતે કરી જાણ ॥ પુરવે
 વામન રૂપ ધરીને ॥ મને વંચીત પ્રભુ નિરવાણ ॥ ૧૭ ॥ મારો પુત્રને હર કીંકર ॥ રક્ષા
 ભક્તને નાથ નિર્વાણ ॥ પ્રસન્ન માયા પાર્વતી પોતે ॥ એમ પુત્રને સ્વમાતા જાણ ॥ ૧૮ ॥
 શ્રદ્ધણ કરી છે બ્રાણ કન્યા ॥ તમારા પૌત્રે બળે તે સતી ॥ તેને હણવા ઉદ્ધમ યુક્ત ॥
 સંકે નીવારીત દૈત્ય પતી ॥ ૧૯ ॥ કરી હણવા આવે છે પુત્ર ॥ તમને સમર્થ બહુનામી ॥
 સર્વાત્મા હરી સર્વ સમતા ॥ એમ શુભ્યું મુતી વીધે શ્વામી ॥ ૨૦ ॥ ઉલંઘન કેમ કરો ના
 થ ॥ તમે હજો જેને ભગવાન ॥ ભુવિષે કોણ રક્ષીત તેને ॥ સુદર્શન છે તેજનો ભાન
 ॥ ૨૧ ॥ શસ્ત્ર મધ્યે જેમ શુદર્શન ॥ તેમ તમે દેવમાં સર્વેસ ॥ વિષ્ણુ સંતવ, રજ, ધાતા ॥
 અહંકાર શ્વ છે વિશ્વેસ ॥ ૨૨ ॥ પોતે વિધાતા જગતના છે ॥ સૃષ્ટી કર્તા પીતા મહ
 રૂપ ॥ ભગવાન કાળાક્ષી રૂદ્ર ॥ વિશ્વ સંહાર હેતુ સ્વરૂપ ॥ ૨૩ ॥ પ્રભુ પોતે નીર્ગુણરૂપ
 છે ॥ પ્રકૃતીપર શ્રીભગવાન ॥ સર્વના પરમાત્મા વ્યાપક ॥ વિષ્ણુ પ્રાણ રૂપ સુખ દાન
 ॥ ૨૪ ॥ અંતઃકરણ સ્વયમેવ બ્રહ્મા ॥ સ્વજ્ઞાનાત્મક શીવ નીર્વાણ ॥ માહા શ્રેષ્ઠ સર્વ
 શક્તિ મધ્યે ॥ બુદ્ધિ પ્રકૃતી ઇશ્વરી જાણ ॥ ૨૫ ॥ પોતાનું પ્રતીર્ષા બ્રહ્મ ॥ તે સર્વ
 રૂપ વિષે છે જીવ ॥ શ્વર્ગ ભોગી તે જીવ રહે ॥ સર્વ કર્મ સાક્ષી તમે શીવ ॥ ૨૬ ॥
 ૭૫ ॥ ૭૫ ॥ ૭૫ ॥ ૭૫ ॥ ૭૫ ॥ ૭૫ ॥ ૭૫ ॥ ૭૫ ॥ ૭૫ ॥ ૭૫ ॥
 શીવ સ્વરૂપ નહી જાણત ॥ છતી બુદ્ધિયે માયા વંચીતરે ॥ એ સંત આવે
 ભજે તમને ॥ તે તવ માયા તરે સુદીતરે ॥ ૨૭ ॥ ૭૫ ૨ જી ॥ ૭૫ ૨ જી ॥ ૭૫ ૨ જી ॥

રૂની ચોખાઈ ॥ કુર્મો પરા ત્રીગુણ મકૃતી ॥ વૈષ્ણવી તે સુનાતની સૈતી ॥ ના-
 શયણીસાની ખહુ નામી ॥ કુરુત્યયા તવ માયા સ્વામી ॥ રત્ના પ્રતી વિશ્વેશ્વવાન્સ નીર્વા-
 ણ ॥ બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, શીવાત્મક, જાણ ॥ સર્વ વીશ્વનો હોય ઉદય ॥ માહાન વીરાટ સ-
 ર્વાશ્રય ॥ રત્ના યોગ થકી તે જજે સયત્ન ॥ વિશ્વમાં ગોલોકે ભગવત્ત ॥ વિશ્વવાસ ને
 વિશ્વથી પર ॥ તેના દેવ, તમો વિશ્વેશ્વર ॥ ૩૦ ॥ તેથી વાંસુદેવ હેવિ ખ્યાત ॥ પુર્વ વિષ્ણુ
 જન વિખ્યાત ॥ તવ કળા સુર્ય, શશી, જાણ ॥ હુલાસન, પવન, પ્રમાણ ॥ ૩૧ ॥ કળા
 વરુણ, ને ધન ધારી ॥ કળા મહેદ્ર, સ્વર્ગાધીકારી ॥ કળા ધર્મ, સેષ, ને ઇસાન ॥ નૈ-
 રત, મુની, કળા ભગવાના ॥ ૩૨ ॥ કળા મનુ, શ્રદ્ધાકળદાતા ॥ કળા, કળા અંશે સર્વજનતા ॥
 સર્વ જીવ અંસચરાચર ॥ મલુ તમો બ્રહ્મજોતી પર ॥ ૩૩ ॥ ચોખી સદા ધ્યાન તત પર ॥
 ભક્ત ધ્યાયંત હૃદયાંતર ॥ નવીન નીરદ મલુ રયામ ॥ પીતવસન વીશ્વ આરામ ॥ ૩૪ ॥
 ભક્તવત્સળ પ્રસન્નનન ॥ રમ્ય સર્વાંગ લીમ ચંદન ॥ માહા દીલુજ મુશ્લી કર ॥ સીખી
 પીછ ધરે શીરપર ॥ ૩૫ ॥ ઉર ભાલતી માળ જાણત ॥ માણી કુંડલ યુગ્મ રાજત ॥ અમુ-
 દ્ય રત્ન માણી નીર્માણ ॥ શોભે કેયુર, વળય, જાણ ॥ ૩૬ ॥ સહ કોટી ગોપી વીરાજતા ॥
 ગોપ સ્વેત ચામરે સેવીતા ॥ ગોપખાંડ વેષ વીરચીતા ॥ વક્ષસ્થળે તે રાધીકા સ્થીત ॥ ૩૭ ॥
 વંદે બ્રહ્મા, ઇશ, દુરારાધ્ય ॥ વંદે સેષ, સીદ્ધ, ધ્યાના સાધ્ય ॥ મુની, યોગી, મકૃતી, સ્ત-
 વીત ॥ વેદ, નીર્વચની નીરૂપીત ॥ ૩૮ ॥ સ્વેચ્છા મય વિલુ સ્થુળાત્સ્થુળ ॥ સુદમથી સુ-
 દમ મકૃતી મુગ ॥ નીત્ય મકૃતીપર ભગવન ॥ નીરીહ, નીલીમ, સનાતન ॥ ૩૯ ॥ એમ
 ધ્યાન કરી તે પાવન ॥ કુર્વા, અક્ષત, જળ, સુમન ॥ પાદપદ્મ જે પદ્મા અર્ચીત ॥ સહા
 નંદ તે ચર્ણે અર્પીત ॥ ૪૦ ॥ વેદ અસકત કરવા સ્તવન ॥ અસકત સરસ્વતી પાવન ॥ અ-
 સકત સેષ, શંભુ, ગણેશ ॥ અસકત ઇંદ્ર, ધનેસ, દીનેસ ॥ ૪૧ ॥ કોણ માત્ર અન્ય જડજન ॥
 ગુણાતીતનુ કરે સ્તવન ॥ હુન પંડીતને નહી મુર ॥ ક્ષમા યોગ્ય મલુ કૃપા પુર ॥ ૪૨ ॥
 ખળીના મુણી સ્તુતી વચન ॥ તે પ્રત્યે યોલ્યા જગજીવન ॥ પરીપુર્ણ ભક્ત મુખ દાના ॥
 ભક્તવત્સળ શ્રીભગવાન ॥ ૪૩ ॥ શ્રીભગવાન ઉવાચ ॥ ભય પામનો વત્સ
 મુદીત ॥ શ્રદ્ધ જા મુતળહુ રક્ષીત ॥ મારાં વરે કરી દૈત્યેસ્વ ॥ તવ પુત્ર અજર અમર
 ॥ ૪૪ ॥ મુખં દર્પ કરે સ્વનાસન ॥ મારે ભક્ત પ્રહ્લાદ પાવન ॥ ભક્ત તપસ્વીને આપ્નો
 પર ॥ વૃન્દસ રક્ષણતા, નીરંતર ॥ ૪૫ ॥ તવ પુત્રને આપીશ જ્ઞાન ॥ મૃત્યુજય માહા મુખ
 કાન ॥ સ્તોત્ર તે સામ વેદાકત કત ॥ પુર્વે કુમારને બ્રહ્માદત ॥ ૪૬ ॥ સીદ્ધા શ્રસ પુન્યતીર્થ
 માંહી ॥ શક્તિ ગૌતમને આપ્યું તાંહી ॥ મંદાકીની તટે શુભ સાર ॥ સ્તોત્ર આપ્યું અમુને
 કુમાર ॥ ૪૭ ॥ ખાણને આપ એ મુખ કોષ ॥ એણે કરશે મને સંતોષ ॥ શુભ સ્તોત્ર એ
 માહા પ્રાવત્ત ॥ ગુરુ મુખથી ઉપદીશ્યત્ત ॥ ૪૮ ॥ પુણ કાળ વીધે કરી સ્નાન ॥ ભક્તિ

યજી ભણી સુખદાના-તેના કોટીજન્મભણીત પાપ ॥ મુક્ત હોયનતે સ્તોત્ર મતાપ ॥૪૬॥
 કુંભ, સોક, વિપદ, વારણ ॥ સ્તોત્ર સર્વ સંપદ કારણ ॥ જન્મ, મૃત્યુ, જરા, નીવારણ ॥
 શ્રેષ્ઠ નૌકા ભવાબ્ધી તારણ ॥૫૦॥ આધી, વ્યાધી, બંધન, ખંડન ॥ મહા ક્ષણ લક્ષ્મી
 મેડન ॥ યજ્ઞ દીક્ષીત, ને તીર્થ સ્નાની ॥ વૃત્તી, તપસ્વી, તે સર્વદાની ॥૫૪॥ લક્ષ્મી સ્તો-
 ત્ર જપે સીદ્ધ હોય ॥ સર્વ સીદ્ધી પામે જન સાય ॥ દેવ તુલ્ય આ લોકે જીવન ॥ અંતે
 હરી પદ પામે જન ॥૫૬॥ વલણ ॥ જન હરીપદ પામે અંતે ॥ સુણા
 નારાયણનંરાયરે ॥ ગુલાબમા કવી માન કહે પુણી ॥ થયો એકસોપાવીશમે અધ્યાયરે ॥
 ૫૩ ॥ ઇતીશ્રી ॥૨ બ્રહ્મ ॥૦ મહા ॥૦ શ્રીકૃષ્ણ ॥૦ નારાયણ નારદ સંવાદે ખાણુ યુદ્ધે
 ખલી કૃત સ્તોત્ર પ્રસ્તાવો નામ અધ્યાય ૧૨૨ મો સંપુર્ણ

અધ્યાય ૧૨૩ મો.

કડવુ ૧ લુ ॥ રાગ કેદારે ॥ શ્રીનારાયણ ઉવાચ ॥ ખળદે-
 વને ઉધવસહ ॥ પરબ્રહ્મ કૃષ્ણ ભગવાન ॥ દુત મોકલ્યો કહેવા ખાણુને ॥ ગયો શીવ
 ઉમા સન્નિધાન ॥૧॥ આવી નમ્યો દુત શીવ શીવા ॥ ગણેશ કાર્તીક મત્યે જાણુ ॥ ભ-
 દ્રકાળી આદી સહુ મત્યે ॥ દુત બોલ્યો યથોચીત વાણુ ॥૨॥ દુત ઉવાચ
 ખાણુને તેડે શ્રીકૃષ્ણ પોતે ॥ મહેશ કરવાને સંગ્રામ ॥ નહીતો અનીરૂઢ ઉદા ॥૩॥ શરણ
 થાય સુખ ધામ ॥૩॥ રણ નીમંત્રીત જો ન જાએ ॥ તો નરક પામે પીતૃ સાંથ ॥ દુત
 વાક્ય સુણી ઉમા બોલ્યાં ॥ સંતીધ શંભુ શ્રીજગનાથ ॥૪॥ પાર્વતી ઉવાચ ॥
 જન તું ખાણુસુર માહા ભાગા ॥ ગ્રહી વરકન્યા વીદા સાર ॥ આપી શ્રીકૃષ્ણને સરણુ થા
 તું ॥ પ્રભુ સરવ સંપદ દાતાર ॥૫॥ પાર્વતીના વચન સાંભળી ॥ તે મત્યે બોલ્યો અસુરે-
 સ્વર ॥ પ્રસંસીત ખહુ સભા મધે ॥ શંકર સહાય નીરંતર ॥૬॥ શ્રી નારાયણ
 ઉવાચ ॥ કોપાપિષ્ઠ ખહુ ખાણુસુર ॥ ઉઠ્યો માની સ્વય ખેળુ ધામ ॥ રણાઘમ
 ધરી ધનુષ્પાણી ॥ આલ્યો શીવને કરી પ્રણામ ॥૭॥ સર્વ નીશંકીત દૈત્યસ્વર ॥ ખહુ
 કોપીત રકત લોચન ॥ કુભાંડ, કુપકર્ણ, નીકુંભ, ॥ કુંભ સહુ સેનાછે રાજન ॥૮॥ ઉન્મ-
 તાદી અષ્ટભૈરવ ॥ શસકિત રૂદ્ર સ્વાયુધ ધરી ॥ ઉચ્ચંડા પ્રચંડા, ચંડીકા ॥ સચંડ, ના-
 ઇકા, ચંડેશ્વરી ॥૯॥ ચામુંડા, ચંડી, ચંડકપાળીકા ॥ એ અષ્ટ આલ્યાં અપ્પર ધારી ॥ કો
 ટરી, વળી ગ્રામ દેવતા ॥ આલ્યા ખડ્ગ ધારી યુધકારી ॥૧૦॥ અષ્ટ શક્તિ રથસ્થ કૌ-
 મારી ॥ ઇંદ્રાણી, બ્રહ્માણી, ને વૈભવી ॥ નારસીંહી, વારાહી, વીકાળ ॥ માહા માયા
 માહેશ્વરી, ભૈરવી ॥૧૧॥ રત્ન રથ સ્થીત ભદ્રકાળી ॥ રકત નેત્ર વર્ણ ભયકારી ॥ ત્રી-
 શુળ, શકતી, ને ગદા, હસ્ત ॥ વીશંકે ખડ્ગ, અપ્પર, ધારી ॥૧૨॥ ત્રીશુળ હસ્તમાં ગ્રહી
 આલ્યા ॥ વૃષભ વાહન મહેશ્વર ॥ કાર્તિક શીખી વાહન બેસી ॥ આલ્યા શસ્ત્રપાણી ધ-

નુર્ધર ॥૧૩॥ એ પ્રકારે સર્વે ચાલ્યા યુદ્ધે ॥ વિના પાર્વતીને ગણેશ્વર ॥ એ સર્વ યુક્ત
 માહાદેવને ॥ જોઈ લદ્દકાળી દેતેશ્વર ॥૧૪॥ ખાણાસુર શંખધ્વની કરી ॥ પ્રણામી પા-
 વર્તીશ નીરવણ ॥ સન્મુખ ધનુશ ધરી સર ॥ સંધીત દીઠો સાત્યકી ખાણે ॥૧૫॥ સર્વ
 નીશીધીત ચાલ્યો ખાણા ॥ માયું દીવ્યાસ્ત્ર મારણ નામ ॥ શ્રીમ મધ્યાન માતંડ આભા ॥
 માહા તીક્ષણ કરે ધાર્યું કામ ॥૧૬॥ દેખી અસ્ત્ર સાત્યકી નીવારે ॥ વરણાસ્ત્ર મુખ્ય
 ખાણાસુર ॥ સાત્યકી પરજન્યાસ્ત્ર મુકીને ॥ લીલા માત્રમાં કયું છે ચુર ॥૧૭॥ ખાણે
 નારાયણાસ્ત્ર મુકયું તે ॥ સાત્યકી વૈષ્ણવાસ્ત્રે વારીત ॥ બ્રહ્માસ્ત્ર મુકયું ખાણે સાત્યકી ॥
 બ્રહ્માસ્ત્રે બ્રહ્માસ્ત્ર આહરીત ॥૧૮॥ ખાણાસુરે નાગાસ્ત્ર પ્રેરીત ॥ સાત્યકી ગરુડાસ્ત્રે સે-
 હાર ॥ એમ યુદ્ધ કરતે ખાણને ॥ સાત્યકીએ જૂંલીત તેવાર ॥૧૯॥ ખાણે જૂંલીત દેખા
 કાર્તિક ॥ અર્ધચંદ્ર સહસ્ત્ર ક્ષેપન ॥ આવતું દેખી કામે કયું છે ॥ કાર્તીકનું સહસ્ત્ર તં છે-
 દન ॥૨૦॥ ગદાચી ક્ષેપ કાર્તીક ત્યારે ॥ કામે વૈષ્ણવાસ્ત્રે નીવારીત ॥ નારાયણાસ્ત્ર મુ-
 કયું સ્કંદે કોપી ॥ કામ ડંડવત ભુપતીત ॥૨૧॥ સ્કંદે શક્તિ મુકી ભયંકર ॥ નારાયણા-
 સ્ત્રે નીવારી માર ॥ બ્રહ્માસ્ત્ર મુકયું કાર્તીકસ્વામી ॥ કામે બ્રહ્માસ્ત્રે કયું જહાર ॥૨૨॥ અ-
 હું સ્કંદે દીવ્ય પામુપત ॥ કામે નીંદ્રાસ્ત્રે સ્કંદ નીંદ્રીત ॥ કાર્તીકને નીંદ્રીત દેખી ત્યાં ॥
 ખાણાસુરને જોઈ જૂંલીત ॥૨૩॥ કોપી કામને રથ સાથે ત્યાં ॥ લદ્દકાળીએ કયો અસંભા
 કોડે કરી ખાણ કાર્તીકને ॥ જગ જનની જગ પાવજ ॥૨૪॥ રણ સ્થળ થકી ચાલ્યાં
 પોતે ॥ ગયાં જ્યાં જગદંભા પાર્વતી ॥ કાર્તીકને બોધ કરી કયો ॥ ખાણને સ્વસ્થ ચે-
 તન સતી ॥૨૫॥ મઠન સહજે રથ સહ ॥ નાસારંધ્ર માર્ગથી સમળ ॥ નીકળ્યો બુ-
 હીર ત્રાસ યુક્તા ॥ કામ ગયો શીઘ્રે રણ સ્થળ ॥૨૬॥ દેખી મઠનને રથ સાથે ॥ હરબ્યા
 યાદવ શુભટ જેહ ॥ સર્વ સૈવ યુદ્ધા તાંહા રહ્યા ॥ સુસ્ક કંઠ લયાકુળ તેહ ॥૨૭॥ ફરી
 ખાણ કોપી રથ બેસી ॥ ને સ્વામીકાર્તીક ભગવાન ॥ યુદ્ધ અર્થે ફરી આવી મુક્યાં ॥ પંચ
 ખાણ માહા બળવન ॥૨૮॥ અર્ધચંદ્રે છેલાં બળદેવે ॥ ખાણ રથ ભાંડ્યો મારી હળા ॥
 સારથી હણ્યો ને અસ્વ હણ્યા ॥ લીલા માત્રમાં મારી મુસળ ॥૨૯॥ વળી કાળાક્ષી રે-
 દ્રનો રથ ॥ ભાંડ્યો હજો કરી હળધર ના શંખ કરી સુત અસ્વ માર્યા ॥ ત્યારે કોપી રૂદ્રે
 મુક્યો જવર ॥૩૦॥ માહા ઘોર તેણે યાદવ પીડ્યા ॥ હરી વીના સર્વ જવરા કાંત ॥ તેને દે-
 બીને શ્રી કૃષ્ણે સજ્યો ॥ વૈષ્ણવ જવર મુક્યો માહાંત ॥૩૧॥ મહેશ જવર સહ રણમાં ॥
 મુહુર્ત થયુ દારણ યુદ્ધ ॥ વૈષ્ણવ જવરે બહુ માર દીધો ॥ પડ્યો અચેટીત નહી શુદ્ધ
 ॥૩૨॥ વલણ ॥ શુભ આવી ફરી ઉઠી જવર ॥ કરે તે માધવનું સ્તવનરે ॥
 સર્વના પરમાત્મા શ્રીકૃષ્ણ ॥ બ્રહ્મ જોતી મણુ સનાતનરે ॥૩૩॥ કંડવુર જુ ॥
 રાગ માફની ચોપાઈ ॥ જવર ઉવાચ ॥ રક્ષ પ્રાણ વીસ્વ હીતકારી ॥ ભ-

કતાનુગ્રહ વિગ્રહ ધારી ॥ તમે આત્મા પુરૂષપુરાણા તહારે સમજે સહ નીર્વાણા ॥ ૩૪ ॥
 જવરનાં સુણી રત્નતી વચન ॥ નીજ જવરને મળુ આહરન ॥ મહેસ્વર જવર લય પામી ॥
 રણ થકી તે ખંહીર ગાંભી તુડપા ॥ આવ્યો યુદ્ધે ખાણાસુર કરી ॥ મુક્યાં સહસ્ર ખાણ
 કોપી કરી ॥ યાદવ સેનામાં આવી ભેઠાં ॥ લીલાભાત્રમાં અર્જુને છેઘાં ॥ ૩૫ ॥ કોપી સ-
 ક્રિત, કોપ અતી કીન ॥ છેદી લીલાએ સવ્ય સાચીન ॥ ત્યારે ગ્રહ્યું ખાણે પાસુપત ॥
 ઘોર સર્વ વિશ્વ નાસ કેત ॥ ૩૬ ॥ ચક્રપાણીએ તે દેખી કરી ॥ કોપ્યું દારણ ચક્ર શ્રીહરી ॥
 હસ્ત સહસ્ર શ પાસુપત ॥ ચક્રે જઈ રણ મધ્યેતહ ॥ ૩૭ ॥ લોક વિષે દારણ પ્રમાણ ॥
 મળયાજી સીમોપમ જાણ ॥ શસ્ત્રપાસુપત માહા કુર ॥ છુટી ગયું પશુપતી પુર ॥ ૩૮ ॥
 ખાણ રક્ત સમુહથી તાંહી ॥ માહાનદ થયો રણ મોહી ॥ પડ્યો અચેષ્ટહત ચેતન ॥ તાંહાં
 આવ્યા શીવ લગવન ॥ ૪૦ ॥ રોયા વિશ્વ ગુર મોહે કરી ॥ ખાણને નીજ હૃદયે ધરી ॥
 શીવ અમુનુ થયું ત્યાં સર ॥ ચેતન કર્યો કુરણાસાગર ॥ ૪૧ ॥ માહાદેવ ખાણ ગ્રહી
 કરી ॥ આવ્યા જાંહાં જનાર્દન હરી ॥ જે પાદપદ્મ પદ્મા અર્ચીત ॥ મહેસ્વરે ખાણ સ-
 મર્પીત ॥ ૪૨ ॥ કર્યા પ્રસન્ન પરમેશ્વર ॥ ભક્તવત્સળ ચંદ્રસેખર ॥ ખળીરાજએ સ્તવ્યા શ્રી
 હરી ॥ જે વેદોક્ત સ્તોત્ર તેણે કરી ॥ ૪૩ ॥ મૃત્યુજય જ્ઞાન બુદ્ધીમાન ॥ ખાણને આપ્યું
 શ્રીભંગવાન ॥ ગાત્રે ફરવ્યો કમળ કર ॥ કર્યો ખાણ અન્નર અમર ॥ ૪૪ ॥ થઈ નમ્ર ખા-
 ણ ભક્તિ કરી ॥ ખલીકૃત સ્તોત્રે સ્તવ્યા હરી ॥ વરકન્યા આણી સમર્પીત ॥ મણીર-
 ત્નાભુષણ ભુષીત ॥ ૪૫ ॥ આપી કન્યા હરીને સમીત ॥ પંચલક્ષ ગજેન્દ્ર સહીત ॥ વીસ
 લક્ષ તુરી સુખકારી ॥ દારી સહસ્ર ભુષણ ધારી ॥ ૪૬ ॥ કામધેનુ સવત્સ હંબર ॥ સૂત
 લક્ષ મણી, રત્ન, સાર ॥ મુક્તા, માણિક્ય, હીરા, સુંદર ॥ આપ્યા સતલક્ષ મનોહર ॥ ૪૭ ॥
 જળ, ભોજન, પાત્ર હંબર ॥ કંચન, નીર્મીત શુભાકાર ॥ આપ્યા ભક્તિ નખાત્મ કંધરા ॥
 દીવ્ય વસ્ત્ર આજ્ઞા કરી હર ॥ ૪૮ ॥ તાંબુળ મધુ પાત્ર વીસારદ ॥ આપ્યાં સહસ્ર શ્રેષ્ઠ ના-
 રદ ॥ કન્યા સમર્પી હરી ચરણ ॥ કંજ નુતન રક્ત વરણ ॥ ૪૯ ॥ ખાણે કરી હરી નીવે-
 દન ॥ હંચેસ્વરે કર્યું છે રદન ॥ પોતે ભાવે અંગીકાર કરી ॥ શુભ આશીશ દીધ શ્રીહરી
 ॥ ૫૦ ॥ આપી ખાણને સુવરદાન ॥ વેદોક્ત આંશીસ ભગવાન ॥ મત શંકરનો લઈ કરી ॥
 દારાંપુરી પદાર્થ શ્રીહરી ॥ ૫૧ ॥ જઈ કરી મળુ વિશ્વાધારા ॥ ખાણ કન્યા શુભ રૂપાકારા ॥
 સહ હર્ષ આપી પ્રેમ કરી ॥ રૂકમીણી, દેવકીને શ્રીહરી ॥ ૫૨ ॥ હર્ષ થકી મહોત્સવ થાયા
 માનુની માહા મંગળ ગાય ॥ ખહુ કરાવે બ્રહ્મભોજન ॥ બ્રહ્મણ ખંદીને આપે ધનાપડા
 વલણ ॥ ધન આપે કૃષ્ણ કૃપાનીધી ॥ શુણે નારાયણ નરરાયરે ॥ ગુલાખકુ-
 વર મનસીહ કહે ॥ થયો એકસાતેવીસમો, અધ્યાયરે ॥ ૫૪ ॥ ઇતીશ્રી ૦ ॥ બ્રહ્મ ૦ ॥ મા-
 હા ૦ ॥ શ્રીકૃષ્ણ ૦ ॥ ના ૦ ॥ ખાણ યુદ્ધે ઉપા પ્રદાન પ્રસ્તાવો અધ્યાય ૧૨ ૩

અધ્યાય ૧૨૪ મો.

કહું ૧ હું ॥ રાજા રામશ્રી ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥
 સુધર્મા સભામાં યદુનાથજી ॥ બેઠા સ્વજન સરવે સાથજી ॥ હવે આવ્યો ત્યાં વીમ
 પુનીતજી ॥ નમી પ્રભુને વદે વીનીતજી ॥૧॥ ઢાળ ॥ વીમ ઉવાચ ॥
 પિનીત વાક્ય વદે બ્રાહ્મણ ॥ શ્રંગાળ વાસુદેવ રાજન ॥ તમો અત્યે તે વદેછે વાણી ॥ તે
 કહું સાંભળો શ્રી ભગવાન ॥૨॥ શ્રંગાળ ઉવાચ ॥ વૈકુંઠે વાસુદેવ હું છઉં ॥
 ચતુર્ભુજ લક્ષ્મીપતી જાણે ॥ જગદ્રાતા પાળક વિશ્વનો ॥ હું એક છઉં સદાં નીર્વાણું
 ॥૩॥ બ્રહ્મા માર્થનાથી આવ્યો છઉં ॥ ભુભાર ઉભારવા થૈ ભુપ ॥ વસુદેવ સુતા કૃષ્ણ કૃ-
 ત્રીમ ॥ સ્વયં મીથ્યા માને વીંબુરૂપ ॥૪॥ ખત્રે દુર્મિત્ર યોધ હણ્યા છે ॥ ભીમે, જરા
 સંધ, દુર્યોધન ॥ દ્રોણ, ભિષ્મ, કર્ણ, અન્ય ભુપ ॥ ખળીયા તે હણ્યા છે અર્જુન ॥૫॥
 સીશુપાળ, દંતવક્ર, કંસ ॥ ચીર કાળ રોગાંગ નીમાણ ॥ મારો પુત્ર નરક દુર્મિત્ર ॥
 પોતે હણ્યા છજે કરી જાણ ॥૬॥ નધર્મે યુદ્ધ કપટી ખાળ ॥ હણી પુતના અખળા
 જન ॥ રંક રજક હણી કરીને ॥ મુકાવી લઇ ધર્યાં વસન ॥૭॥ હીરણ્ય કસીપુ, હીર-
 ણ્યાક્ષ ॥ દાન વેદ્ર માહા ખળવાન ॥ મધુકૈટભાદી, હણ્યા છે મે ॥ હું છું જગત્રાતા
 ભગવાન ॥૮॥ હું બ્રહ્મા, સીવ, વિષ્ણુ, હું પોતે ॥ દુષ્ટ હણતા છઉં નીર્વાણ ॥ મમ
 અંસ કળાયે પ્રગટે ॥ મુની, મનવાદી, સહ જાણ ॥૯॥ સ્વયં સત્ય નારાયણ હું છું ॥
 નીર્ગુણ, અમાય, વિશ્વાધાર ॥ દુત દારે હું સાંભળુ છઉં ॥ છે તને ખહુ મન હંકાર
 ॥૧૦॥ તેથી દંભન કરવું ઘટે ॥ હમણાં છઉં હું સીક્ષા કરી ॥ આવીસ ચતુર્ભુજ હું
 પોતે ॥ સંખચક્ર ગદાપદ્મ ધારી ॥૧૧॥ દ્વારકામાં યુધાર્ય સગણ ॥ તું યુદ્ધ કર ઇચ્છા છે
 મ્હારી ॥ કે સર્ણ આવ નહીં તો ભમી ॥ ભુત કરી સદ્વારકાં ત્હારી ॥૧૨॥ સખળ સપુ-
 ત્રને સગણ ॥ ક્ષણમાં લાખીસ ખાળી મારી ॥ તપસ્વી વૃદ્ધ સીવને જીત્યો ॥ જીત્યો
 તું સક્ર ભગાંગ ધારી ॥૧૩॥ તેથી તું માને વીર હું છઉં ॥ વળી ઇસ્વરતા અભીમાન ॥
 સ્ત્રીજીત પારીજીત વૃથા આણ્યુ ॥ રાધા ધીન ચોની લુપ્તવાન ॥૧૪॥ હમણાં પણ
 કોંકર સમ ॥ સત્યાદી ચોખીતાને આધીન ॥ કહ્યું વિમે શ્રંગાળનું કેવું ॥ શ્રી કૃષ્ણ પ્રત્યે
 ભાષણ કીન ॥૧૫॥ સાંભળી સગણ કૃષ્ણ પોતે ॥ હસ્યા સભા મહા ભગવાન ॥ પૂજ
 વીમ ભોજન કરાવ્યું ॥ ચતુર્વીધ અન્ન સુખદાન ॥૧૬॥ તે રજની નીર્ગમન કરી ॥
 પ્રભાતે રથ બેસી સહગણ ॥ સીધે લીલા માત્રમાં ગયા છે ॥ શ્રંગાળને ત્યાં અસરણ
 સર્ણ ॥૧૭॥ વાર્તા સાંભળી શ્રંગાળ ચક્રી ॥ ચતુર્ભુજ ખીતાંખર ધર ॥ ગદ્ય સંખપદ્મ
 હસ્ત ધારી ॥ થયો હરી વેષ કૃત્રીમ કર ॥૧૮॥ રાજ શ્રંગાળ કૃષ્ણ દર્શન ॥ થકી થયું
 નીખાતક મન ॥ પાખંડ તણને કૃષ્ણ પ્રત્યે ॥ બોલ્યો વિનયાન્વીત વચન ॥૧૯॥

શ્રંગાળ ઉવાચ ॥ ચક્રે કરી મારું સીર છેદી ॥ જાએ દારાંપુરી લગવાન ॥ પાપ
 દેહ પતન કરીએ ॥ અર્ચુન અનીત્ય નાસવાન ॥ ૨૦ ॥ હું સુભદ્ર દારપાળ છું ॥ જેમ
 જય વીજય પ્રમાણ ॥ સર્વ જાણું સર્વજ્ઞ પ્રભુજી ॥ નહી વીલંબ કરો નીર્વાણ ॥ ૨૧ ॥
 લક્ષ્મી આપે કરી ભ્રષ્ટ થયાં ના તેથી થયોછે માહારો કાળ ॥ સત વર્ષ આપાંતે આ-
 વીસ ॥ હું તારે ભવન દીન દયાળ ॥ ૨૨ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ પુર્વે મીત્ર
 મહારો મુખ્ય છે તું ॥ ૨૨ ॥ યુદ્ધ મારી સાથે ભુપ ॥ સર્વ જાણું વત્સ મહારા તું ॥ જા વૈ-
 કુંડ યથા મુખરૂપ ॥ ૨૩ ॥ શ્રંગાળે દસ ખાણ મુક્યાં છે ॥ માધવ પ્રત્યે તે તતકાળ ॥ પ્ર-
 ભુમી ગયાં આકાર પ્રત્યે ॥ તે કાળ જેવાં માહાવીરકાળ ॥ ૨૪ ॥ પ્રભાકરી સમગદા
 કોપી ॥ કૃષ્ણાંગ સ્પર્શે સતધા ભંગ ॥ મુજ મુસળ પરમ સકતી ॥ સર્વ ભાગ્યાં સ્પર્શે
 માત્ર કૃષ્ણાંગ ॥ ૨૫ ॥ સજ્જ હીન થયો જોઈ રાજા ॥ તે પ્રત્યે બોલ્યા કૃપાનીધાન ॥
 ગ્રહ જઈને લાવ મીત્ર તું ॥ મુ તીક્ષ્ણ સજ્જ નાનાવિધાન ॥ ૨૬ ॥ શ્રંગાળ ઉ-
 વાચ ॥ આત્મા આકાસ એક વિધ છે ॥ આત્મા સહ યુધ કેમ થાય ॥ મને ઉ-
 ધારો ભવસીધુથી ॥ ધરા ઉધારણ મુખદાય ॥ ૨૭ ॥ ભવાખંધી વિષયનામ છે ને ॥ વિષય
 વિષાધીક પ્રમાણ ॥ છેદો મહારી માયા બેડી પ્રભુ ॥ સ્વકર્મ મોહજળ નીર્માણ ॥ ૨૮ ॥
 હેતુ પ્રાકૃત જે ખંડકારી ॥ શુભ ક્ષણ સંપદ દાતાર ॥ કર્મના ઇશ ધાતા વિધીના ॥
 જાણું વૈકુંઠ સક્ષમ દાર ॥ ૨૯ ॥ ગ્રહ તમારે કહી ભૌતીક ॥ તજ દેહ પ્રાકૃત નસ્વર ॥
 મીત્રનુ મીષ્ટ સ્તવન સાંભળી ॥ સંગ્રામમાં રેયા કૃપાકર ॥ ૩૦ ॥ થયું કૃષ્ણ નેત્રાશ્રું
 ખીન્દુનું ॥ દીવ્ય ખીન્દુ સર તીર્થવર ॥ તેના સ્પર્શે નીસ્પાપ થાય ને ॥ સદા જીવન
 મુક્ત હોય નર ॥ ૩૧ ॥ શ્રી લગવાન ઉવાચ ॥ હાવી બુદ્ધી કોણ પ્રકારે
 થૈ ॥ મીત્ર નીર્મળ થયું તારું મન ॥ દુત દારાએ કેમ કહ્યું તે ॥ માહા દુષ્ટ દારણ
 વચન ॥ ૩૨ ॥ એમ કહી લગવાન પોતે ॥ દાસને આપી મુક્તિ નીર્વાણ ॥ ગયો શ્રી
 હરી ધામ વિષે તે ॥ જઈ દારપાળ થયો જાણ ॥ ૩૩ ॥ કૃષ્ણ ભગવાન સાક્ષાત પોતે
 ॥ ગયા સગણખળ સ્વસ્થાન ॥ માહા રમ્ય દારાંવતી પ્રત્યે ॥ સ્વભક્ત અભય મુખ-
 દાન ॥ ૩૪ ॥ એ પ્રકારે કહ્યું વત્સતને ॥ શ્રંગાળ મોક્ષણ મુનીજન ॥ કટુવક્તા સ્વભક્તને
 આપ્યો ॥ મોક્ષ કૃપાનીધી લગવન ॥ ૩૫ ॥ વલણ ॥ લગવાન કૃપાની-
 ધી સદા ॥ મુણો નારાયણ નરનાયરે ॥ ગુલાખ્યા માનસીહ કહે ॥ થયો એકસો
 ચોવીસો અધ્યાયરે ॥ ૩૬ ॥ ઇતી શ્રી ॥ ૦ ॥ બ્રહ્મ ॥ ૦ ॥ માહા ॥ ૦ ॥ શ્રી કૃષ્ણ ॥ ૦ ॥

અધ્યાય ૧૨૫ મો.

કડવું ૧ હું ॥ રાગ દશાખની ચોપાઈ ॥ નારદ ઉવાચ ॥
 ગણેશ પૂજા ખ્યાન પુરાણ ॥ વિષે છે તે સુદર્ભ જાણ ॥ સંક્ષેપથી કહ્યું છે શ્રવણ ॥

બ્રહ્મા મુખથી સુભ વચનુ ॥૧૧॥ કહો ગણપતિ મહીમાયે ॥ સર્વ પુન્યેશ્વર મુખદાયે ॥
 વિસ્તારે સાંભળવા ઇચ્છાય ॥ ચોર્ગીંદ્રના ગુર ગણરાય ॥૨૧॥ સંત વર્ષે પુર્ણ થયાં જ્યારે
 ॥ શ્રીદામ્ન શ્રીમ્પ મુક્તતા ત્યારે ॥ પુર્વ રાધા માધવ મીલન ॥ સિદ્ધાશ્રમે કર્યું છે
 પૂજન ॥૩૧॥ કેમ રાધા આદી પૂજ કરી ॥ સ્થિત ઇંદ્ર બ્રહ્મા હરહરી ॥ સ્થિત નાગેંદ્ર
 શેષ મહાન ॥ રાજેંદ્રને શુર બળવાન ॥૪૧॥ રાક્ષસ ગંધર્વને કીન્નર ॥ સિદ્ધ ચોર્ગીંદ્રને
 મુનીશ્વર ॥ કર્યું રાધાએ આદી પૂજન ॥ તે વિસ્તારે કહો મુનીજન ॥૫૧॥ શ્રી
 નારાયણ ઉવાચ ॥ • ત્રણ લોકમાં પૃથવી ધન ॥ ભરતખંડે ક્ષેત્ર પાવત્રના સિદ્ધાઃ
 શ્રમ પુન્ય પ્રદનાણ ॥ શુભ ભોક્ષ દાતા છે નીર્વાણ ॥૬૧॥ રૂપી સનકાદિ ભગવાન ॥
 તાહાં સઘ થયા સિદ્ધિમાન ॥ પોતે વિધાંતા ત્યાં તપધારી ॥ સિદ્ધિમાન થયા વિશ્વકા-
 રી ॥૭૧॥ ચોર્ગીંદ્ર મુનીંદ્રને સિદ્ધેંદ્ર ॥ તપ તપી ત્યાં થયા મહેંદ્ર ॥ તેણે નામ સિદ્ધાશ્રમ
 વર ॥ તાહાં અધીષ્ઠાન ગણેશ્વર ॥૮૧॥ અમુલ્ય રત્ન કરી નિર્માણ ॥ શુભ ગણેશ પ્રતી-
 મા જાણું ॥ વૈશાખી પુર્ણીમા શુભ ધારી ॥ દેવતા શુભ પૂજન કરી ॥૯૧॥ નાગ દૈત્ય
 રાક્ષસ ગંધર્વ ॥ તાહાં આવ્યા મુનીને માત્રવ ॥ આવ્યા સિદ્ધેંદ્ર મનુ મુનીંદ્ર ॥ સનકાદય
 સર્વ ચોર્ગીંદ્ર ॥૧૦૧॥ શેષ નાગેંદ્ર સર્વ રાજન ॥ આવ્યા ત્યાં શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન ॥ દ્વા-
 રકાં વાશી છે સહુ સાથ ॥ ગોપ સહનંદ પ્રજનાથ ॥૧૧૧॥ સતકોટી ગોપી સહ જાણું ॥
 કૃષ્ણ પ્રાણાધી દેવી પ્રમાણ ॥ સત વર્ષ પુર્ણ રાક્ષેશ્વરી ॥ તાહાં આવી તે રાધા સુંદરી
 ॥૧૨૧॥ કાન્તા ત્રણ ભુવન પાવીની ॥ કૃષ્ણ પ્રીત્યર્થ શુદ્ધ ભાવીની ॥ હરખને ગંગા-
 દક ભરી ॥ સંતાન કરાવ્યું ભકિતએ કરી ॥૧૩૧॥ ધ્યાન શામવેદીકત સ્તવન ॥ વેદ વિ-
 શ્વના માતા પાવન ॥ બુદ્ધિરૂપા શ્વય ભગવતી ॥ જ્ઞાનીની જનની માહા સતી ॥૧૪૧॥
 ધ્યાનાત્મ પુત્રનુ કૃત ધ્યાન ॥ લંબોદર દિત્ત તેજવાન ॥ ગજવક્ર રમ્ય એકદંત ॥
 ચોગી જ્ઞાની ગુર ભગવંત ॥૧૫૧॥ કરે ધ્યાન મુનીંદ્ર દેવેંદ્ર ॥ શેષ બ્રહ્મસ સંત સિદ્ધેંદ્ર ॥
 ભગવંત સત્ય સનાતન ॥ બ્રહ્મરૂપને મંગળાયન ॥૧૬૧॥ શાન્તાકાર સર્વ વિજ્ઞાહાર ॥
 સર્વ સંપદ શુભ દાતાર ॥ ભવ સિંધુ માયા નૌકાકાર ॥ તારણના કારણ કર્યું ધાર
 ॥૧૭૧॥ સરણાંગત દિન દયાળ ॥ રક્ષાકારી પરમ કૃપાળ ॥ નામોચ્ચાર મંગળ સકળ
 ॥ ધ્યાના સાધ્યશ્ચ ભકત વત્સળ ॥૧૮૧॥ એ પ્રકારે ધ્યાન કરી સતી ॥ કરી પુષ્પ શિર
 વિષે દતિ ॥ ન્યાશ કૃત સર્વાંગ સોધન ॥ કરી વેદોક્ત તે ધ્યાનાર્ચન ॥૧૯૧॥ પાદ પદ્મે
 પુષ્પ અરપીત ॥ લંબોદરને રાધા સુમિત ॥ સીત સમ તીર્થોદકે કરી ॥ પાદ પદ્મ વિષે
 પાદધરી ॥૨૦૧॥ દુર્વા અક્ષત મુકલ સુમન ॥ પરમ સુગંધીત ચંદન ॥ મસ્તકે અર્ધ્ય
 આપે સુમતિ ॥ પોતે ગોલોક વાશીની સતી ॥૨૧૧॥ સચંદન માળ પારીજાત ॥ ગદ્ગો
 ગણેશને ધરે માત ॥ શુભ ગંધ કુંકુમ કર્તુરી ॥ ચર્ચીત સર્વાંગે રાધેશ્વરી ॥૨૨૧॥ સુ-

અંધીત શુક્ર પાવન ॥ ઘટ પ્રદીપ ધ્વાંત નાશન ॥ દત પ્રદાવન વિનોદની ॥ નૈવેદ્ય
 શાદીક સન્નિતની ॥ રડાં ચોખ્ય ચર્ચ્ય લેહ્ય વળીપાન ॥ ચતુર્વિધ એ મુદા સમાન ॥ ફળ
 મકવ મિષ્ટ વિસારદ ॥ મુજ મંધુર રમ્ય નારદ ॥ રડાં લાડુ તિલના માઠી મધુર ॥ યવ
 ગોધુમ ચુર્ણ પ્રચુર ॥ ઘટ મિષ્ટ સર્કરા સહિત ॥ લાડુ વિવિધ વસ્તુ અન્વીત ॥ રપા ॥
 શુક્રવ સ્વાદુ મુદા સુંદર ॥ ઘટ દુગ્ધ કુલ્યા મનોહર ॥ મધુ ગુડ કુલ્યા નિવેદન ॥ મિ-
 ષ્ટ વ્યંજન યુક્ત સાલ્યન ॥ ૧૨૬ ॥ અર્પી ગણેશને નમસ્કાર ॥ ગણેનાથ પ્રિયથે ચકાર
 રા રાધીક કૃષ્ણ વલભા જાણ ॥ સીંહાસન શુરત્ન નિર્માણ ॥ રજા દત વિદેશને અન
 કુંજ ॥ સુક્ષ્મ વસ્ત્ર સુંદર અમુલ ॥ શીવ મુતને તે અરપીત ॥ પ્રશભાન મુતા પ્રેમાન્વીત
 ॥ રડાં તાંબુલ સહ કપુર વાશીત ॥ પાન અર્થે તીર્થોદક સીત ॥ અમુલ્ય ચામર ગોપા
 શ્વરી ॥ દત મુજ પ્રકૃતી ઇશ્વરી ॥ રડાં અમુલ્ય માણી રત્ને નિર્માણ ॥ મુક્તા માણી-
 કને હીરા જાણ ॥ તલપ પુષ્પ ચંદને ચર્ચીત ॥ સીવાત્મજ ને રાધા અર્પીત ॥ ૩૦ ॥
 સહવત્સ કામધેનુ દત ॥ આપી પુષ્પાંજળી વિધીવત ॥ સોડસોપચાર પૂજ કરી ॥ સોડ
 સાક્ષર મંત્ર ઉચરી ॥ ૩૧ ॥ મંત્ર ॥ ઓં ગંગોગણપતએ વિદ્મ વિનાશીને શ્વાહા ॥ ઇતિ
 મંત્ર સોડાક્ષર જાણ ॥ જપે જપ સહસ્ર પ્રમાણ ॥ પ્રસંનાર્થ ગણેશ તત્પર ॥ સ્તવે ભ-
 ક્તી નમ્રાત્મ કંધર ॥ પુલકીત નેત્ર અમુ ભરી ॥ સ્તવીત કૌથુમ મંત્રે કરી ॥ વદીત એ
 પરમ પાવીની ॥ રાધા પ્રદાવન નીવાશીની ॥ ૩૩ ॥ રાધીકા ઉવાચ ॥ પરબ્રહ્મને
 પરમીશ્વર ॥ પરમ પરેસ પરાત્પર ॥ પરધામ વિદ્મ નિદ્મ કર ॥ શાન્ત પુષ્ટી કાન્ત મ-
 નોહર ॥ ૩૪ ॥ શુર શુરેદ્ર સિદ્ધેદ્ર જાણ ॥ સ્તુતી કરે પરમ નીર્વાણ ॥ માત ઉડી ભણે
 જન સોય ॥ સર્વ વિદ્મ થકી મુક્ત હોય ॥ ૩૫ ॥ વલણ ॥ મુક્ત હોય છે વિદ્મ
 થકી તે ॥ સઘ મુણે નારાયણ રાયરે ॥ ગુલાબપા માનસીહ કહે ॥ પુર્ણ થયા એકસો
 પચીસમો ધ્યાયરે ॥ ૩૬ ॥ ઇતિશ્રીના નારાયણ ॥ ૦

અધ્યાય ૧૨૬ મો.

કંડુ ૧ હું ॥ રાગ વેરાડી ॥ ° "શ્રીનારાયણ ઉવાચ ॥ રાધાએ
 ગણેશ પૂજ કરી ॥ અર્પ્યાં સર્વાંગ રત્ન લુપ્તાણ ॥ સ્તવન શુણીને પૂજ દેખી ॥ તે કરે
 માતા પ્રત્યે ભાષણ ॥ ૧ ॥ ગણેશ ઉવાચ ॥ લોક અર્થે માતા પૂજ ત્હારી ॥
 બ્રહ્મ રૂપ તું કૃષ્ણ હૃદે સ્થિત ॥ બ્રહ્મેશાદી શુરપાદ જેના ॥ ધ્યાન કરે સનકાદી નીત
 ॥ ૨ ॥ મુની મુક્ત સિદ્ધ કપીલાદી ॥ કૃષ્ણ પ્રાણ પ્રીયા પ્રાણાધીકા ॥ મહાલક્ષ્મી વામાંગ
 નિર્મીત ॥ દક્ષિણાંગ નિર્મીત રાધીકા ॥ ૩ ॥ વેદ વિશ્વની મુજ પ્રકૃતી ॥ સર્વ પ્રકૃતી
 વિભુતી ત્હારી ॥ તું કારણ રૂપ પરમેશ્વરી ॥ વિશ્વ કાર્ય રૂપ વિસ્તારી ॥ ૪ ॥ મલયે બ્રહ્મા

પતન હોય ॥ ત્યારે નિમીષ હરીની થાય ॥ પરમાત્મા પરમેશ્વરની ॥ તું પત્ની અંખીકા
 મુખ દાય ॥ પાપ પ્રથમ રાધા નામ ઉચારે ॥ પશ્ચાત્ કૃષ્ણ નામ ઉચાર ॥ તે પંડિતને
 તે યોગિ જન ॥ તે જન ગૌલોક કુખ નિસ્તાર ॥ કાઠા ઉલટું કરે તો માહા પાપ ॥ તે
 બ્રહ્મહત્યા સાધ માપન ॥ મોક્ષાર્થે રાધાકૃષ્ણ પદ એ ॥ અવિનાશી જપે શુભ જન ॥ જા
 જગ માતા તમો માહા માયા ॥ પીતા છે પરમાત્મા શ્રીહંરી ॥ પીતા તેજ ગુરુ માત્ર
 સદા ॥ પૂજ્ય એ સર્વ પ્રકારે કરી ॥ દાઠા અન્ય દેવને ભજે અથવા ॥ ભજે કૃષ્ણ સર્વ સુ-
 ખદાય ॥ માહા મુઠ રમ્ધીકા નીંદે તો ॥ વંશહાની ભય શોક થાય ॥ દાઠા ગુરુ થકી જ્ઞાન
 મંત્ર પામી ॥ ભક્તિ એ જન્મોજન્મ જપીત ॥ દેવ ભજવેથી હોય ભક્તિ ॥ દુર્ગાપાંદ
 પદ્મ વિશે નીત ॥ ૧૦ ॥ પાદાબ્જ શેવન થકી હોય ॥ પ્રાપ્ત સદા શીવ જ્ઞાનાનંદ ॥ શંભુ
 શેવા થકી પ્રાપ્ત થાય ॥ તમહારા પાદપદ્મ મુખકંદ ॥ ૧૧ ॥ સુદુર્લભ પુન્યદા તમહારા ॥ પદ્મપ્રાપ્ત
 મુકે નહી જન ॥ ભક્તિએ ગ્રહે મંત્ર તમહારે ॥ ભૈરવ થકી કર્મ નાશન ॥ ૧૨ ॥ જે
 જપે પરમ ભક્તિ કરી ॥ પુન્ય ક્ષેત્ર ભારતમાં જાણ ॥ તે સહશ્ર પિતૃ લક્ષ સાથ ॥ સ્વઉ-
 ધરે કહું સતવાણ ॥ ૧૩ ॥ વીધીવત ગુરુને અર્પિત ॥ વસ્ત્રાલંકાર ચંદન કરી ॥ ધારીત
 કવચ જે માણી તે ॥ હોય વિષ્ણુ મુલ્ય સર્વોપરી ॥ ૧૪ ॥ માતા તમો જે વસ્તુ અર્પિતે ॥
 સર્વ કરે સાર્થિક પ્રકાર ॥ આપો વિપ્રને પ્રીતે કરીને ॥ સીધ કરશે ભોગ તે સાર
 ॥ ૧૫ ॥ દેવ વીશે જે દાન દક્ષીણા ॥ તે સર્વ બ્રાહ્મણને અર્પીત ॥ બ્રાહ્મણ ભુક્ત જે પ-
 દાર્થ તે ॥ દેવ દાનાર્થ સર્વ કલ્પીત ॥ ૧૬ ॥ બ્રાહ્મણનું મુખ દેવતાને ॥ દેવનું મુખ અ-
 વ્યુત જાણ ॥ વિપ્ર ભોજ્યત વસ્તુ સર્વ તે ॥ દેવને પ્રાપ્ત સત્ય પ્રમાણ ॥ ૧૭ ॥ વિપ્રને
 ભોજન કરાવ્યું તે ॥ સર્વ પ્રીતીએ રાધીકા સતી ॥ તતક્ષણ પ્રસન્ન થયા પોતે ॥ મુની
 લંબોદર ગણપતી ॥ ૧૮ ॥ એવે બ્રહ્મેશ શેષાદી દેવ ॥ યુથ આવ્યું વટ મુજે મુદીત ॥ તે
 સ્થાને શીવ ચરે જદને ॥ દેવ દેવી પ્રત્યે તે વદીત ॥ ૧૯ ॥ રક્ષક ઉવાચ ॥

આદિ શુભ ગણેશ પૂજ્યત ॥ વૃશભાન મુતા રાધા સતી ॥ ત્રીશતકોટી ગોપીકા સહ ॥
 તમને કહું હું યથા મતિ ॥ ૨૦ ॥ સર્વાદી શુભ પૂજન કરે ॥ અનંત ફળ પ્રાપ્તે છે સહી ॥
 મધ્ય પૂજ્યત ફળ મધ્યમ ॥ અંત ફળ તે સમતા નહી ॥ ૨૧ ॥ દેવેન્દ્ર મુનીન્દ્ર સર્વ પ્રત્યે ॥
 કહું આદી રાધીકા પૂજ્યત ॥ દુત વાક્ય સાંભળી કરીને ॥ હરયા તે સર્વ મન મુદીત ॥ ૨૨ ॥
 સર્વ દેવતાએ મુનિમનુ ॥ રાજને સર્વ દેવ ચોષીત ॥ રૂકમીણ્યાદી રમાણી સરવે ॥ યાદ-
 વની ચોષીતા સહીત ॥ ૨૩ ॥ સરસ્વતી સાવીત્રી પાર્વતી ॥ પરમેશ્વરી શેહીણી સતી ॥
 સ્વાહાદી આવ્યાં મુની પત્ની ॥ પરમ દેવત જેને પતી ॥ ૨૪ ॥ શ્રીકૃષ્ણ સગણ હર્ષ યુક્ત ॥
 આવી કરે ગજનન પૂજન ॥ શુભક્ષણ સર્વે માહાંત લઘુ ॥ ક્રમે પ્રથક પ્રથક સૌજન ॥ ૨૫ ॥
 સતકોટી લાડુ સર્કરાના ॥ વસ્તુ નાનાવિધ શુભ અન્ન ॥ મધુર અસંખ્ય શુભ ફલ ॥ સ્વા-

દીપ્ત તે પરમ પાવન ॥૨૬॥ મધુપાત્ર વળી દુગ્ધપાત્ર ॥ દ્વત પાત્ર એ બહુ પ્રકાર ॥ સ
 વેશ્વર પૂજન કરીને ॥ બેઠા સુખાસને વીશ્વાધાર ॥૨૭॥ પાર્વતી પરમ પ્રીતે કરી ॥ ગયાં
 પોતે રાધીકાને સ્થાન ॥ ત્યાં રાધીકા પાર્વતીને દેખી ॥ શીઘ્રે ઉઠયાં કરી સમિમાના ॥૨૮॥
 યથા શાગ્ય ભાષણ કરીને ॥ કૃત્ય આર્ભીગનને ચુંખન ॥ અન્યો અન્ય પછે રાધા પ્રત્યે ॥
 જ્ઞાત્યાં પાર્વતી મીષ્ટ વચન ॥૨૯॥ વલણ ॥ વચન મીષ્ટ પાર્વતી જ્ઞા-
 ત્યાં ॥ રાધાને લઈ હૃદયે ગાતરે ॥ માહામાયા પ્રીતે કરી પોતે ॥ દેવ જગજનની સા
 ક્ષાતરે ॥૩૦॥ કંડુ ૨ જુ ॥ રાગ સામેરીની ચોપાઈ ॥ પાર્વતી
 ઉવાચ ॥ શુ કર પ્રબ્ધ છા નિર્લેપન ॥ સદા રાધા તું મંગલાયન ॥ ગદ્ય વીરહ
 જનન ઇશ્વરી ॥ શ્રીદામ્ન શ્રાપ મોક્ષણુ કરી ॥૩૧॥ આપણુ એકતા મન પ્રાણ ॥ શક્તિ
 ભેદ નથી નિરવાણુ ॥ શક્તિ પુરૂષ અભેદ સ્વરૂપ ॥ અવીનાશી પરબ્રહ્મ રૂપ ॥૩૨॥
 મહારા ભક્ત થઈ નીદે તને ॥ કદા તારા ભક્ત નીદે મને ॥ કુંભીપાક પડે તે અભાગી ॥
 યાવત્ચંદ્ર દીવાકર લગી ॥૩૩॥ રાધા માધવમાં ભેદ કરે ॥ જનાધમ નરક સાંચરે ॥
 સુકર ચોની ધરે તે કાય ॥ છ સહસ્ર વર્ષ ક્રમી થાય ॥૩૪॥ પુત્રનું તે કૃત્યું છે પૂજન ॥
 ન કૃત્યું મે ગણેશ અર્ચન ॥ સર્વાદી સર્વ પુણ્યત જેહ ॥ જેમ તારે તેમ મારે એહ ॥૩૫॥
 યાવત્ જીવન પર્યંત જાણુ ॥ નહી વીછેહ હોય નીર્વાણુ ॥ રાધા માધવનો નીરધાર ॥ દુ
 ગ્ધ ધાવદ્યતા જે પ્રકાર ॥૩૬॥ સીધાશ્રમ પુન્ય ક્ષેત્ર મહી ॥ માહા તીર્થ ભારતમાં
 સહી ॥ પામવા ગોવર્ધન નીરવીઘ્ન ॥ પરમ પૂજ્ય વીઘ્ન ખંડન ॥૩૭॥ રાસેશ્વરી તું ર-
 સીકાવર ॥ પોતે શ્રીકૃષ્ણ રસીકેશ્વર ॥ ચતુર તું ને શ્રીભગવાન ॥ સહ સંગ હોય ગુણ-
 વાન ॥૩૮॥ શ્રીદામા શ્રાપ મુક્ત ભગવતી ॥ સત વર્સ પુર્ણ થયે સતી ॥ મહારે વરે ક-
 રીને અભંગ ॥ કર તું શ્રીકૃષ્ણ સહ સંગ ॥૩૯॥ દુર્લભ મહારી આજ્ઞાએ કરી ॥ કર સુ
 વેશ રમ્ય સુંદરી ॥ સુદર્લભ કામીનીને અંગ ॥ સત પુરૂષનો સહ સંગ ॥૪૦॥ કરી સુ
 આજ્ઞા સ્વરૂપ પાર્વતી ॥ કરે સુવેશ રાધીકા સતી ॥ માહા રમ્ય સ્વર્ન સીંહાસન ॥ બેઠી
 પરમેશ્વરી પાવન ॥૪૧॥ સનમુખ રત્ન માળા સાર ॥ શુભ રત્ન માળા ગજે ધાર ॥
 કીડા પદ્મ રાધીકાને કર ॥ પદ્મ મુખી આપે મનોહર ॥૪૨॥ પાદ યુગ્મ જવક આશક્ત ॥
 સુંદર સીંદુર સેથે રક્ત ॥ ચંદનાંગ રાગ શુભ સતી ॥ કમ્પરી રમ્ય કરી માલતી ॥૪૩॥
 માલતી માળ ઉર ઉપર ॥ વીરાજત મુની મનોહર ॥ કુંકુમ કસ્તુરીને ચંદન ॥ ચર્ચીત ક-
 ઠીન યુગ્મ રતન ॥૪૪॥ પદ્મ નેત્રે કજ્જળ અંજીત ॥ ધયા વસ્ત્ર લલીતા લલીત ॥ જે સ્ત્રીની
 સોજકળા કથીત ॥ તેનુસ્મરણુ રહ્યું નહી ચીત ॥૪૫॥ કરાબું સ્મરણુ કળાવતી ॥
 રાધાને પ્રીતીએ માતા સતી ॥ રાધા ભગીની જે સુધા મુખી ॥ રાધા કૃષ્ણ મીલને થઈ
 સુખી ॥૪૬॥ જે શૃંગાર વીશય વચન ॥ સ્મરણુ કરાબું રાધા મન ॥ પુસ્પ સૈયા રચી

મનોહર ॥ મુક્યાં પુષ્પ કૃષ્ણાર્થે સુંદર ॥૪૭॥ ચંદન સહ સુગંધ અતી ॥ કર્યું પ્રેમે ચંપા-
 વતીસતી ॥ મનોહર કદંબની માળ ॥ પ્રભુ અર્થે ગુથીછે વીસાળ ॥૪૮॥ તાંમુળ કર્પુરા-
 દીવાસીત ॥ કૃત કૃષ્ણ પ્રીયા કૃષ્ણ પ્રીત ॥ જળ સહ સુગંધીત સીત ॥ હેવે આશ્રમ સર્વ
 દીપીત ॥૪૯॥ જળ સ્થળ કાંતી શોભે પીત ॥ મુની સુર સંરવે દર્શીત ॥ સર્વ વીરમય
 પામ્યા છે મન ॥ પુછે આમુ કહો ભગવન ॥૫૦॥ વલણ ॥ ભગવાન કહે
 આ શું કારણ ॥ થૈ કાંતી અચુંબીત પ્રકાશરે ॥ તે પ્રત્યે કહે શ્રી કૃષ્ણ પોતે ॥ કારણ સર-
 વજ અવીનાશરે ॥૫૧॥ • કડવું ૩ જી ॥ રાગ ધનાસરી ॥ • શ્રી ભ-
 ગવાન ઉવાચ ॥ શ્રીદામ્નના અભીશ્રાપ થકી ॥ રાધા શોભા ભ્રષ્ટ થઈ પુર ॥ સવ
 જ્ઞાન વીરમરણ થયું ॥ મારા વીયોગથી જવરા તુર ॥૫૨॥ સત વર્સે વીમુક્ત થયા તે ॥
 જ્ઞાન સ્મરણ કર્યું છે સતી ॥ સીધાશ્રમ પીત આભા રાજે ॥ એ રાસેશ્વરી તેજ દીપતી ॥૫૩॥
 પરમ હાલ્લાદકારી તેજ ॥ પ્રભા છે કોટી ચંદ્ર સંમાન ॥ સુખ દાતા છે સુજ જનને ॥
 સર્વત્ર પ્રાણી જે ચક્ષુવાન ॥૫૪॥ પરમાશ્ચર્ય સાંભળી સર્વે ॥ મુની મનવાદી મન પ્રીત ॥
 દેવ દેવીએ સર્વ અમુહ ॥ બ્રહ્મેશ સેસાદી સહ મળીત ॥૫૫॥ ત્વરાએ ગયા તે સ્થાન પ્ર-
 ત્યે ॥ સર્વ ભકિત નમ્રાત્મચંદર ॥ જંઈ દીડાં રાસેશ્વરી રાધા ॥ ત્રીલોકસ્થ દેવી સુખાકર
 ॥૫૬॥ રમ્ય સુદેશી સુંદરશ્યામ ॥ પરમ કઠીન યુગ્મ સ્તન ॥ કોટી ઇંદુ નીંદીત આનન ॥
 ચાર શરદ પદ્મ લોચન ॥૫૭॥ માહાલક્ષ્મી ખીજ આઘ પરા ॥ સનાતની પરમાત્મ
 સ્વરૂપ ॥ પૂજીત બ્રહ્મા વીંનુ શીવાદી ॥ નીરગુણ નીલીમ નીત્ય રૂપ ॥૫૮॥ બ્રહ્મ સ્વ-
 રૂપ સત્ય પ્રકૃતી ॥ ભક્તાનુગ્રહ વીગ્રહ ધર ॥ સુયશ સુધ તીર્થ પાંવની ॥ મહતી મહ-
 દીનુ માતર ॥૫૯॥ ગોપી સ્વેત ચામર સેવીત ॥ રમ્ય સ્વેચ્છા રૂપ રાસેશ્વરી ॥ પાદપદ્મ
 ક્ષેવે ખહુ સખી ॥ મંગળાલય રસીકેશ્વરી ॥૬૦॥ અમુદ્ય રત્ન મણી નીર્મીત ॥ સુંદર
 ભુષણ વીભુશીત ॥ કુંડળ યુગ્મ શ્રવણ શોભે ॥ ઉજવળ ગંડસ્થળ રાજીત ॥૬૧॥ ગજ
 મુક્તા ભુષણ સુ શોભે ॥ નાશા ખગેંદ્ર ચંચુ નીંદીત ॥ ગજેંદ્ર ગામી રામા કુંકુમ ॥ સક-
 સ્તુરી ચંદન ચર્ચીત ॥૬૨॥ કામીની કામાસ્ત્ર જય રૂપા ॥ કામાળય સુકોમળ અંગ ॥
 અમુદ્ય રત્ન નીર્મીત દર્પણ ॥ કર કીડાં કમળ પ્રસંગ ॥૬૩॥ નાના ચીત્ર વીચીત્ર નીર-
 મીત ॥ રમ્ય રત્નસિંહાસન સ્થીત ॥ હૃદય પદ્મે કૃષ્ણ પાદાબ્જ ॥ પદ્માચીતનું ધ્યાન
 ધરીત ॥૬૪॥ કૃષ્ણ પરમાત્મા જોતી રૂપ ॥ નીત્ય નીર્ગુણ શ્રી ભગવાન ॥ મનસાવાચા
 કર્મણા એ જે ॥ સ્વપ્ન ભગ્નતે ધરે જે ધ્યાન ॥૬૫॥ હરીનું મુની તે પામે શુભ ॥ પ્રેમ
 સૌભાગ્ય નીત્ય નુંતન ॥ ભાવ યુક્ત શુધ પતીવૃતા ॥ શુભ શ્રેષ્ઠ માન્યતા પ્રાપ્ત ॥૬૬॥
 ભજે ગોલોક વાસીની દેવી ॥ સર્વોપરી થાય શુભ જન ॥ વૃષભાન સુતા પુન્ય ક્ષેત્રે ॥ સુ-
 ભારતે પરમ પાવન ॥૬૭॥ ગોપેશ્વરી સ્વયં ગુપ્ત રૂપા ॥ સીધીદા સીધ સ્વરૂપ ધારી ॥

ધ્યાના સાધ્ય દુરાસાધ્ય દેવી ॥ વંદે ભક્ત વંદીત શુભકારી ॥૬૮॥ રાસેસ્વરી રાધા માહા-
માયા ॥ ધ્યાન તત્પર થઈ જોઈ ધ્યાય ॥ આ લોકે જીવન મુક્ત તે પ્રાણી ॥ પરત્ર કૃષ્ણ
પારસદ થાય ॥૬૯॥ રાધાને દેખી સર્વાદી બ્રહ્મા ॥ પરમેશ્વરીની સ્તુતી ઉચરીત ॥ પુસ્કર
પુન્ય ક્ષેત્ર ભારતે ॥ તારા પાંદનું ધ્યાનમે ધરીત ॥૭૦॥ તો નહી પ્રાપ્ત થયા મુજને ॥
પાદ પંકજ મન ઇચ્છીત ॥ સીધાશ્રમે ગણિશ પ્રસાદે ॥ પ્રાપ્ત તે તપ કળ વાંછીત ॥૭૧॥
માહાદેવ ઉવાચ ॥

જેના પાદ પદ્મ પદ્માચીત ॥ સુદુર્લભ દર્શણ આતુર ॥
એકનિષ્ઠ ધ્યાન ધરે સદા ॥ મન ઇચ્છીત બ્રહ્માદી સુર ॥૭૨॥ સીધ સંત મુની મનવાદી ॥
ચોગીંદ્ર સદા ધ્યાન ધરીત ॥ સ્વપ્ને પામવા નહી સમર્થ ॥ દેવી, તે કૃષ્ણ વક્ષસ્થળ સ્થી-
ત ॥૭૩॥ અનંત ઉવાચ ॥ વેદને વેદ માતા સરવે ॥ પુરાણ વારી સ્તુતી
ઉચાર ॥ હું સરસ્વતીને સંત સદા ॥ તો પુણે નહી સ્તવન વીસ્તાર ॥૭૪॥ એ પ્રકારે
સર્વ દેવ દેવી ॥ જોઈ આઘ્યાં મહંમાયા દર્શન ॥ નમ્રકંઠર તે કરે સ્તુતી ॥ મુની મન-
વાદી સહુ જન ગાળ્યા ॥ લજ્યા યુક્ત તે નમ્ર વદન ॥ રૂઝીણી આદી ચોખીતા સર્વ ॥ક્ષો-
ભીત જીવે રત્ન દર્પણ ॥ ગળીત થયો મનનો ગર્વ ॥૭૬॥ મૃત તુલ્ય થઈ સત્યભામા ॥
નીરાહાર ક્ષોદરવાન ॥ અહંતા ગત થઈ નારદના મંત્ર થકી તજ્યો અભીમાન ॥૭૭॥
વલણ ॥ અભીમાન ગત સત્યભામા ॥ રાસેસ્વરી માહા મહીમાયરે ॥ ગુલા-
બાબા માનસીંગ કહે ॥ થયો સતસડવીશો અધ્યાયરે ॥૭૮॥ ઇતીશ્રી ॥

અધ્યાય ૧૨૭ મો.

કંકુ ૧ લુ ॥ રાગ કેદારાની ચોપાઈ ॥ શ્રી નારદ ઉવાચ ॥
કહ્યું શ્રી ગણપતી પૂજન ॥ પ્રભુ રાધીકા સ્તોત્ર કથન ॥ સું રહશ્ય થયું ઉપરાંત ॥ તે
મને કેવા ચોગ્ય માહાંત ॥૧॥ શ્રીનારાયણ ઉવાચ ॥ ગણિશ મૂર્ત્યે તીર્થ માંહી ॥
આઘ્યા દેવ ચોગી મુની ત્યાંહી ॥ શંભુ બ્રહ્માનન્ત કહો ભેવ ॥ પુછે દેવકીને વસુદેવ ॥૨॥
વસુદેવ ઉવાચ ॥ સીધે ભવાબ્ધી તારણ ગતી ॥ અમને કહો તમે માહા
મતી ॥ નહી તીર્થ વૃત દેવાદય ॥ મતીમાં મૃતીકાં સીલામય ॥૩॥ યજ્ઞ દાન તપ દેવા-
ચર્ય ॥ ચીરંકાળે કરે તે પાવન ॥ તતકાળ પૈશ્વ દર્શન ॥ કરે પવિત્ર પ્રાણીનુ મના ॥૪॥
નિબ્ધુ ભક્ત પાદરજ ધારી ॥ સ્પર્શ માત્રે લુ પાવનકારી ॥ પાપ ભસ્મ કરે સંત જન્મ ॥
જેમ કાષ્ઠ અનળ દહન ॥૫॥ જ્ઞાની ગુરુ ગુરુ ભગવન ॥ વસુદેવના સુણી વચન ॥ ચ-
તુર્વેદના જનક હર ॥ બોલ્યા પ્રભુ કૃપાળુ શંકર ॥૬॥ માહાદેવ ઉવાચ ॥
વાસુદેવના તાત મુચીત ॥ વસુદેવ પુછે પંડીત ॥ જ્ઞાની કસ્યપ એ વસુરૂપ ॥ જ્ઞાન મંત્ર પુછે
તે અનુપ ॥૭॥ કૃષ્ણ વિષે પુત્ર બુદ્ધિકારી ॥ અહો દુર્ગા માયા બળ ભારી ॥ મહંમાયા

જગત જનની ॥ જ્ઞાનીને પણ એવી મોહની ॥૮૮॥ વિષ્ણુ માયા મોહા દુરાસધ ॥ અસા-
ધ્ય જગત જેને સાધ્ય ॥ મહને મોહ કરે નીરંતર ॥ વેદજનકું હું જ્ઞાન તદુપર ॥૮૯॥ બ્ર-
હ્માવીષ્ણુને મોહીત માય ॥ સર્વ જન પદાંબુજ ધ્યાય ॥ ઇંદ્ર દસલક્ષ અષ્ટસૌત ॥ પાતે બ્ર-
હ્મા પાત વેદ મત ॥૧૦૦॥ ઇંદ્ર સહ યુદ્ધ કર્યું હરી ॥ પારીજાતના હેતુચે કરી ॥ પારી-
જાત તરે અરપીત ॥ ત્યાં મેં કૃષ્ણને સહ રક્ષીત ॥૧૦૧॥ પ્રાણીના આત્મા જે તે છે
જ્ઞાન ॥ મને જ્ઞાન છે તે સુખદાન ॥ નથી કંઈ શ્રેષ્ઠ કૃષ્ણસમ્મન ॥ તેથી પુછો કૃષ્ણને
જઈ જ્ઞાન ॥૧૦૨॥ બ્રહ્મ ચતુર્યામ કલ્પ પ્રચંડ ॥ સમ કલ્પાંત હંવી માર્કંડ ॥ અઠાંબુજ
ક પાતે મુની પડે ॥ માત્ર હરી દાસત્વ તપ વડે ॥૧૦૩॥ બ્રહ્માપાતે હરી મ્હેશ થાય ॥
ત્યારે પડે વિધાતાની કાય ॥ ત્યારે લોમસન્નરુપિ પતન્ન ॥ હોય પ્રજાએ વેદ કથન ॥૧૦૪॥
દિક્પાળ ગ્રહને ચીરંજીવી ॥ દેવ મુની યોગી યોગ સેવી ॥ તેટલુ આયુષ રૂદ્ર જાણ ॥
મૃત્યુજ્ય હું વિના પ્રમાણ ॥૧૦૫॥ પ્રજાએ પડે વિધાતા જ્યારે ॥ શીવ તોડે અહર્નીશ
ત્યારે ॥ બ્રહ્મ ભાવથી શંભુ ઉદીત ॥ સર્વ આદીએ ગર્ગ વહીત ॥૧૦૬॥ કૃષ્ણ વામાંગ
શંભુત જેમ ॥ રાધીકા દેવી લક્ષ્મણ તેમ ॥ દુર્ગા સાવીત્રીને સરસ્વતી ॥ સુણો વસુદેવ
મહા મતી ॥૧૦૭॥ આદીત્ય અદીતી પુત્ર જાણ ॥ કાયબુદ્ધે દ્વાદશ પ્રમાણ ॥ તેમ
મહેન્દ્ર તે ચતુર્દસ ॥ અષ્ટ વસુ રૂદ્ર એકાદસ ॥૧૦૮॥ મનુપતને ઇંદ્ર પતંન ॥ સમાયુ સર્વ
પ્રજાએ નીચંન ॥ મહને દેખાડ્ય પ્રજાએ નાથ ॥ બ્રહ્મા શ્વલોક શ્વાન્મ શક્તિ સાથ ॥૧૦૯॥ સ-
ર્વનુ મુળ કૃષ્ણ સર્વેસ ॥ કરે રાજશુયજ્ઞયજ્ઞેશ ॥ વિધીવત દક્ષીણા સહ શ્રજ ॥ યજ્ઞકારણ
પુત્રને ભજ ॥૧૧૦॥ યજ્ઞે કરી તું ભજ માધવ ॥ ભવસિંધુ ને તર યાદવ ॥ મુક્તિ નહી
તે નિર્વાણ રૂપ ॥ વીષઈ કસ્યપ છે તું ભુપ ॥૧૧૧॥ દેવકી અદીતિ સહ રાજન ॥ જાઓ સ્વર્ગ
ભોગ સુખ સ્થાન ॥ વસુદેવ મુણી શીવ વાણ ॥ કરે રાજસુ સામગ્રી જાણ ॥ વસુદેવનુ
સર્વ જે હવ્ય ॥ પોતે અજ્ઞી ગ્રહે હુત દ્રવ્ય ॥ જહાં સાક્ષાત યજ્ઞેશ સુત ॥ યજ્ઞે સર્વ
દક્ષીણા યુત ॥ વસુ મુણી હુતી દત્તવાન ॥ પ્રત્યે બોલ્યા સનત ભગવાન ॥ વાસુદેવની
આજ્ઞાએ કરી ॥ વેદોક્ત વિધી વાક્ય ઉચરી ॥૧૧૪॥ સનતકુમાર ઉવાચ .
સર્વે દક્ષીણા આપો સીધે દાન ॥ લક્ષ્મીપતી પીતા ભાગ્યવાન ॥ કરે સાર્થક કર્મ પા-
વન્ન ॥ સુણો કહું વેદોક્ત વચન્ન ॥૧૧૫॥ દક્ષીણા વિપ્ર ઉદેશી જેહ ॥ તતકાળ ન આ-
પીએ તેહ ॥ વીતે મુહુર્ત દ્વગુણ હોય ॥ પક્ષ વિતે સત ગુણ સોય ॥૧૧૬॥ માસે સત
ચતુર્ગુણ થાય ॥ સહસ્રગાયુ માસ ખટ જાય ॥ વર્ષે શહસ્ન સત પ્રમાણ ॥ તેથી તત્કાણ
આપવી જાણ ॥૧૧૭॥ આપે નહી કદા જો દાતાર ॥ યાએ નહી જો તે યાચનાર ॥ બેહુ
પામે છે નરક તેહ ॥ કર્મ કર્તા પુરોહીત જેહ ॥૧૧૮॥ વસુદેવ મુણી તે વચન્ન ॥ હરી
આજ્ઞાથી હર્ષીત મન્ન ॥ દશકોટી રત્ન સુમુદીત ॥ સર્વ આદી ગર્ગને અર્પીત ॥૧૧૯॥ સત

કોટી મણીદ્ર પ્રમાણ ॥ ચતુર્સત કોટી સ્વર્ણ જાણ ॥ મુક્તા મણીક્રિયને હીરા માત્ર ॥
 રૌપ્ય મવાળતો સ્વર્ણ પાત્ર ॥૩૦॥ અમુલ્ય રત્નાલુપણ સાર ॥ પરમ ચામર સ્વેતા
 કાર ॥ દીવ્ય દર્પણ રત્ન જડીત ॥ કામધેનું સુવત્સ સહીત ॥૩૧॥ સતકોટી ગજેન્દ્ર
 પ્રમાણ ॥ ચતુર્સત કોટી અર્ચવ જાણ ॥ સફળીત તરે લક્ષ સત ॥ લક્ષ ધાન્યના પર્વત
 દત્ત ॥૩૨॥ મિષ્ટ પાચક સુસ્વાદવાન ॥ મધુરાન્ન મુસુધા સમાન ॥ સ્વસ્તીકાનાને તી-
 લના જાણ ॥ રમ્ય મોદીક લક્ષ પ્રમાણ ॥૩૩॥ દધી દુધ મધુપાત્ર ભરી ॥ શુડનાપાત્ર
 ભક્તિયે કરી ॥ શકુર્પુરે તાંબુળ પુંગીદળ ॥ સમુગંધીત સુસીત જાળ ॥૩૪॥ રમ્ય તલ્પ
 રત્ન નીરમીત ॥ પુષ્પ વિવિધ ફળ સહીત ॥ ચંદન પારીજાત સુમન ॥ રમ્ય આસન શુદ્ધ
 વસન ॥૩૫॥ આધું બ્રાહ્મણને હર્ષ મન ॥ દ્રવ્ય સર્વ પ્રફુલ્લ વદન ॥ દેવને કરાવ્યું સુભો-
 જન ॥ વિમ મુખે કરી મધુરન્ન ॥૩૬॥ દેવ મુની સમુહ તે સ્થાન ॥ મનહર્ષ માહા સુખ
 દાન ॥ પ્રભાંતે ચાલ્યા સૌ મુની સુર ॥ કૃષ્ણ પાળીત દ્વારીકાંપુર ॥૩૭॥ વલણ.

પુરપાળીત પુર્ણ પ્રીતિયે ॥ કૃપાનીધી કૃષ્ણ યદુરાયરે ॥ શુભાર્પણ માનસીંગ કહે
 પુરણ ॥થયા એકસો સત્તાવીસમો અધ્યાયરે ॥૩૮॥છતીશ્રી બ્રહ્મ પૈતરે માહાપુરાણે શ્રીકૃ-
 ણે જન્મખંડે નારાયણ નારદ સંવાદે ૧૨૭ મો અધ્યાય સંપુર્ણ

અધ્યાય ૧૨૮ મો.

કંઠુ ૧ લુ ॥ રાગ વેરાડી ॥ શ્રીનારાયણ ઉવાચ ॥ ગણેશ
 પૂજ કરી માધવ ॥ સહ યાદવ દેવાદી સાથ ॥ અંશે રૂકિમણ્યાદી સહ દ્વારીકાં ॥ ગૂયા
 સીદ્ધાશ્રમે રહ્યા નાથ ॥૧॥ ગોકુળવાસી સહ ભાષણ ॥ સહ યસોદાનંદ રાજન ॥ આદી
 ગોપ સુહૃદ પ્રત્યે ॥ બ્રેહ્મ્યા યથોચીત ભગવાન ॥૨॥ શ્રીભગવાન ઉવાચ ॥
 જાઓ પ્રજનંદ તાત મહારા ॥ માતા યશોદા સુયશવાન ॥ અવશેષ કાળ ભોગ કરી ॥ જા
 યો ગોલોક ઉત્તમ સ્થાન ॥૩॥ સાલોક્ય મુક્તિ આપીસ તમને ॥ ગોકુળવાસી સહ ની-
 વૈણ ॥ એમ કહી ગયા રાધા સ્થાને ॥ કૃષ્ણ ગોકુળનંદ પ્રયાણ ॥૪॥ દીઠાં રાધા રૂચીર
 આનન ॥ દ્વાદસ વર્ષી સ્થીર ચોવન્ન ॥ રત્નાસન સ્થીત ત્રીસતકોટી ॥ ગોપી આવૃત
 વેત્ર ધરન્ન ॥૫॥ દીઠા રાધા સ્વ માણવલ્લભ ॥ સુંદર સીધુ વેશ મુદીત ॥ ઘનરયામ પીત
 વસ્ત્ર ચંદન ॥ અંગ રત્ન ભુષણ ભુષીત ॥૬॥ સીખી પીચ્છ ધર માળ શોભે ॥ ભક્તાનુ-
 ગ્રહ પ્રસન્નાનન ॥ કીડાજી ધર હરત મુરલી ॥ કર દર્પણ પદ્મ લોચન ॥૭॥ મન આ-
 નન્દીત ઉઝાં વેગે ॥ ગોપી સહીત કરી સાદર ॥ મણમી ભક્તિયે સ્તવે રાધા ॥ સુપ્રસ-
 ન્નર્થ પરમેશ્વર ॥ રાધીકા ઉવાચ ॥ જન્મ જીવન સફળ મહાર્ ॥ જોઈ
 તમહાર્ ચંદ્રવદન્ન ॥ બેહુને હર્ષ ખીજ ફુલેલ ॥ માણવલ્લભ બન્ધુ દર્શન ॥૮॥ બુધીતસો

કાર્ણવ વિષે હું ॥ કરી મુદ્ગધ વીરહાનન ॥ તમ્હારી જોઈ અમૃતદ્રષ્ટી ॥ થઈ સર્વાંગ શુ
 ભ સીતળ ॥ ૧૦ ॥ સત્ય રૂપા ને સત્ય પ્રદા હું ॥ સત્ય ખીજ તમે સહ જાણ ॥ સંખ
 સ્વરૂપને અચ્છેદીત ॥ તમે વિના અદ્રષ્ટ મંમાણ ॥ ૧૧ ॥ તમે રહો જ્યારે દેહ વિષે ॥
 દેહી શોભે છે સુંદર તેહ ॥ સર્વ શક્તી સ્વરૂપ રાજીત ॥ સંખ રૂપ તમે વિના દેહ ॥ ૧૨ ॥
 દુઃખ દાતા વીરહ દારણ ॥ નાથ સ્ત્રીપુરૂષને સમાન ॥ શક્તીયે કચેને પ્રાણ ચાલે ॥ ૧૩ ॥
 રમાત્મા થકી વિઘ્નમાન ॥ ૧૪ ॥ એ પ્રકારે કહી રાધા દેવી ત કરે ગ્રંથા સ્વ પ્રાણજીવન
 નીજસને બેસાડી કરીને ॥ કરે મુદીત પાદ અર્ચન ॥ ૧૫ ॥ રત્ન સીંહાસન મનોહર ॥
 સ્થિત-રાધીકા સહ શ્રીહરી ॥ શ્રેષ્ઠ ગોપી સુજ નીરંતર ॥ સેવીત સ્વેત-ચામર કરી ॥ ૧૬ ॥
 ચંદ્રાવળી સર્વાંગ અર્ચીત ॥ હરીને સુગંધીત ચંદન ॥ રત્ન માળાચેગળે અર્પીત ॥ રત્ન
 માળા સુ મુદીત મન ॥ ૧૭ ॥ પદ્માર્ચીત રમ્ય પાદ પદ્મ ॥ અર્ધ દત્ત ગોપી માહામતી ॥
 સજ્જન દુર્વા પદ્મ ચંદન ॥ પરમ ભક્તિયે પદ્માર્ચીત ॥ ૧૮ ॥ માલતી માળ શીશ અર્પીત ॥
 શ્રીહરીને ગોપીકા માલતી ॥ ચંપાવે ચંપા પુષ્પ પ્રભુને ॥ સહ પ્રેમ ચંપાવતી સતી ॥ ૧૯ ॥
 પારીજતા ગોપીકા હરીને ॥ સુપારીજત દત્ત મુદીત ॥ સુગંધીત સુજ્જન સીતળ ॥ સ-
 કર્પુર તાંબુળ વાસીત ॥ ૨૦ ॥ કદમ્બ માળા ગોપી સુંદર ॥ કદમ્બ માળીકાસુ અર્પણ ॥
 કીડા કમળ અમળ કર ॥ દત્ત અમુલ્ય રત્ન દર્પણ ॥ ૨૧ ॥ હરીને સુકોમળા કમળા ॥
 પૂર્વે વરણી દત્ત સુંદર ॥ વસ્ત્ર યુગ્મ સુંદરી અર્પીત ॥ પાત્ર અમૃત પુર્ણ મધુર ॥ ૨૨ ॥
 મુઘા મુખી ભક્તિયે પ્રભુને ॥ અર્પી રચીત સૈયા સુમત્ર ॥ માલતી માળ જળ લુપીત ॥
 કસ્તુરી કુંકુમને ચંદન ॥ ૨૩ ॥ ત્રીવિધ વાયુ વહે સુંદર ॥ રત્ન પ્રદીપ દીપ દીપીત ॥
 ધુપીત ધુપ રમ્ય સન્તત ॥ નાનાવિધ વસ્તુ સમન્વીત ॥ ૨૪ ॥ જોઈ એકાન્ત તદ્દપ સુંદર ॥
 માધવ રાધા સહ પ્રવેશ ॥ નાના પ્રકાર પરી હાસ્યતા ॥ અન્યો-અન્ય રાધાને રાધેસ
 ॥ ૨૫ ॥ સ કસ્તુરી કુંકુમચંદન ॥ સ્વ રાધા અર્ચીત પ્રાણપતી ॥ ચાર ચપક પુષ્પ પ્રભુ-
 ને ॥ મસ્તકે અર્પીત પ્રેમે સતી ॥ ૨૬ ॥ સહસ્ર દળ સુકીડા પદ્મ ॥ કર અર્પીત રસીકે-
 સ્વરી ॥ હસ્તથી ગ્રહી લઈ મુરલી ॥ રત્ન દર્પણ દત્ત ઇસ્વરી ॥ ૨૭ ॥ વલણ ॥
 ઇસ્વરી દત્ત સુપારીજત ॥ નાનાવીધ રહસ્ય મધુરરે ॥ હર્ષાનન કાન્ત સાન્ત પ્રત્યે ॥
 વદે મુઘા વાક્ય મનોહરરે ॥ ૨૮ ॥ કડવુ ર જી ॥ રાગ દેસાખાની ચોપાઈ
 રાધીકા ઉવાચ ॥ પ્રભુમંગળ નીષ્કળ જાણી ॥ પોતે મંગળાલય નીર્વાણ ॥
 સર્વ મંગળ ખીજ દાતારે ॥ સ્વમંગળાત્મક વિશ્વાધાર ॥ ૨૯ ॥ તોપણ કુશળ પ્રભુ કરે ॥
 સીધે યથોચિત હું ઉચરે ॥ લૌકિક વ્યવહાર સુખદાન ॥ વેદ થકી પણ બલવાન ॥ ૩૦ ॥
 કુશળ રૂકમીણ્યાદી સૌ સાથ ॥ સત્યભામા સહ કહો નાથ ॥ જેની આજ્ઞાએ સુર રાજન ॥
 સહ યુદ્ધ કર્યું ભગવાન ॥ ૩૧ ॥ અમરાવતી જે છતી દેવ ॥ સ્વર્ગ થકી પ્રભુ તતક્ષેવ ॥

ઉપાસીત તદ્ પારીજાત ॥ તેને આધ્યું આણી મુણી વાત ॥૩૧॥ વૃત કર્યું પારીજાતે
 કરી ॥ તમે છો કાન્તા સીધ્ય શ્રીહરી ॥ બ્રહ્મેસ સેષને છો અસાધ્ય ॥ કેમ કરી કર્યા તે-
 જી સાધ્ય ॥૩૨॥ સર્વ કામીની થકી પ્રજ્ઞેસ ॥ સત્યભામા વસ્ય છો વિશેષ ॥ રૂકમીણી
 પ્રેમ સૌભાગ્ય અતી ॥ સ્વદેપલય સત્યાનો છે પતી ॥૩૩॥ જંબુવતીનો તેજ પ્રમાણ ॥
 મુણી સત્ય પ્રભુ એ મે વાણી ॥ સર્વ કાન્તા વિષે ભગવાન ॥ કોનો પ્રેમાધીક સુખદાન
 ॥૩૪॥ સર્વ ભાવ શ્રંગારમાં જાણ ॥ કૌણ રસીકા શ્રેષ્ઠ પ્રમાણ ॥ તમ્હારે વિષે મન પ્ર-
 વેશ ॥ ધન્યા પતીવૃતા તે વિશેષ ॥૩૫॥ જાણે રસીકા સ્ત્રી ગુણક્તી ॥ રતી મુર રસીક
 સ્વપતી ॥ આવી અલીગ્રહે પદ્મ વાસ ॥ ભેક ન જાણે સહ નીવાસ ॥૩૬॥ યંત્ર ન યંત્રીને
 નાદ જ્ઞાન ॥ પયસાન્ન સ્વાદ ભુક્તવાન ॥ દર્વી પાત્ર સ્વાદ જાણે નહી ॥ પક્વશ્વજ સ્વાદ
 ભોગી સહી ॥૩૭॥ ફળ સમુહ એકત્ર રહે ॥ ફળ સ્વાદ તર નહી લહે ॥ સીતળ જળ
 સ્વાદનુ જ્ઞાન ॥ લહે માધુરતા તૃષાવાન ॥૩૮॥ વાપી કૂંપ ઘટ જાણે નહી ॥ ચંદનાર્થી સુ
 ધન્ધીત સહી ॥ નહી ગંધભાદી ભાર વહી ॥ ગંધ પાત્ર પણ જાણે નહી ॥૩૯॥ પુત્રશ્રી-
 દામેતે મનેશ્રાપી ॥ તવ ભક્તથી વીપત્તી વ્યાપી ॥ ઇશ્વર તે કોને સાંધ્ય રહે ॥ ભક્ત
 સાધ્ય સંત સહ કહે ॥૪૦॥ વેદવીદ પુરાણ વદીત ॥ માધવ રાધા સાધ્ય રહીત ॥ તે
 ન સંજ્ઞ પોતે અન્ય સ્થાન ॥ જીતી સગણ સીવ ભગવાન ॥૪૧॥ આણના હસ્ત છેદન
 કરી ॥ રૂકમીણી પૌત્ર વધુ શ્રીહરી ॥ લઈ આવ્યા દ્વારિકામાં સાથ ॥ પ્રેમે સુનાન શ્રેષ્ઠ
 તા નાથ ॥૪૨॥ કૌરવ પાંડવ યુદ્ધે કરી ॥ કૌરવને હણ્યા તમે હરી ॥ પાંડવાથે હણ્યા
 અન્ય ભુપ ॥ ક્યાંથી પરમાત્મા સમ સ્વરૂપ ॥૪૩॥ અર્જુન ઇદ્રથી ઉદ્ભવવાન ॥ તેના
 સારથી શ્રી ભગવાન ॥ બ્રહ્મેસ સેષાદી મુર જાણ ॥ સદા ધ્યાય પરમાત્મા નીર્વાણ ॥૪૪॥
 અનીર્વચનીય વિશ્વાધારના નીરંતર વદે વેદ ચાર ॥ ઇતીહાસ પુરાણ વદીત ॥ પ્રકૃતી-
 પર ઇશ્વર નીત ॥૪૫॥ નીર્ગુણ નીરીહ નીરંજન ॥ સર્વ કર્મ નીર્લેપ શ્રવન ॥ કર્મ સા-
 ક્ષી રૂપ નીરાકાર ॥ ભક્તાનુગ્રહ વિગ્રહ ધાર ॥૪૬॥ પરંબ્રહ્મ પરંજોતીસ્વર ॥ પરમેસ
 પ્રભુ પરાત્પર ॥ પરમાત્મા રૂપ સર્વાતીત ॥ થયા સારથી નર રથ સ્થીત ॥૪૭॥ કુન્જ
 કદુપ નહી પાવીની ॥ તમે ભોક્તાતે વૃદ્ધ કામીની ॥ માતુળ કંસ હણ્યો શ્રીહરી ॥ તમે
 તે કૌણ કારણે કરી ॥૪૮॥ આસા આપી કરી તીરસ્કાર ॥ ફરી આવ્યા ન જગદાધાર ॥
 એમ કહી રાધીકા વચન ॥ જ્યેસ્વરે કરે તે રૂદન ॥૪૯॥ મુર્છાં નુંપ્રાપ્ત થઈ તીર્સ્વાસ ॥
 મુણી ગોપીકા સર્વ ઉદાસ ॥ આવી જોઈ વદે સહ વાણ ॥ રાધીકા ત્યાં મૃતક પ્રમાણ
 ॥૫૦॥ વલણ ॥ પ્રમાણ ત્રતક જ્યેસ્વરે ॥ રાઈ જોઈ લીધી રાસેસ્વ-
 રીરે ॥ શ્રી હરી તવ કલ્યાણ હોમે ॥ જીવાડ રાધા સર્વ ઉચરીરે ॥૫૧॥ કંડુ
 ૩ જી ॥ રાગ કેદારે ॥ ગોપીકા ઉવાચ ॥ આ શું કર્યું શું

કર્યું શ્રી કૃષ્ણ ॥ તમે રાધીકા અત સમાન ॥ વહે સર્વ સાંભળોને હરી ॥ તમે રક્ષાં કરે
 ભગવાન ॥ ૫૨ ॥ નહીં તો સર્વ ગોપીકા સ્વામી ॥ તમે ઉપર તજે માણ ॥ ગોપી
 વાક્ય સુણી કર્યાં ખેડાં ॥ રાધા પ્રત્યે કૃષ્ણ કહે વાણ ॥ ૫૩ ॥ શ્રીકૃષ્ણ ઉવાચ ॥
 સાંભળ રાધા કહું તુજને ॥ શ્રેષ્ઠ અધ્યાત્મ જ્ઞાન કથીત ॥ શ્રવણ કરે ॥ જો મુખ
 માણી ॥ તતક્ષણ તે હોય પંડીત ॥ ૫૪ ॥ પ્રગટ્યો હું જંગમ સ્વામી ॥ સ્ત્રી રૂ-
 કમણ્યાદી કોણ પ્રમાણ ॥ કાર્ય કારણ રૂપે છડી હું ॥ વ્યક્ત બીજાની રાધા જાણ ॥ ૫૫ ॥
 એકાત્મા છદ્ધિ વિશ્વ મદ્ધે હું ॥ પ્રગટ્યો જોતીમય સ્વરૂપ ॥ બ્રહ્માદી તુણ્યાદી વિશે
 પણ ॥ સર્વ માણી તે વ્યક્ત અનુપ ॥ ૫૬ ॥ એક જોજન કરવે સતેજ ॥ અન્ય સન્તોષ
 ન પામે જન્મ ॥ હું આત્મા વિષે પ્રાપ્ત છે પણ ॥ એક અતે ન અન્ય પતન ॥ ૫૭ ॥
 પ્રગટ્યો પુર્ણ કૃષ્ણરૂપ હું ॥ ગોલોકે ગોકુળે પ્રન્દવન્ન ॥ દીબ્જ ગોપ વેસધારી હું ॥
 રાધા સહ ચારી ભગવન્ન ॥ ૫૮ ॥ ગોપાળ ગોપીકા પેનું સહ ॥ ચતુર્ભુજ હું પૈકુન્ઠ માંહી
 ॥ એ પ્રજારૂપ સનાતન ॥ લક્ષ્મી સરસ્વતી કાન્તા તાંહી ॥ ૫૯ ॥ સંતત સાન્ત વિદ્ય-
 હ ધારી ॥ જે માનસી સિન્ધુ કન્યા આહ ॥ મૃત્યુલક્ષ્મિ પતિ એત દ્વીપે ॥ ક્ષીરેદે
 ચતુર્ભુજ વિગ્રહ ॥ ૬૦ ॥ હું નારાયણ રૂપિને વળી ॥ ધર્મ વક્તા ધર્મ સનાતન ॥ ધર્મી-
 છને ધર્મ પ્રવર્તક ॥ સાન્તી લક્ષ્મિરૂપ પતી પાવન ॥ ૬૧ ॥ સિદ્ધેસ સિદ્ધીદાતા સાક્ષાત ॥
 સતી પતી હુ કપીલ હરી ॥ નાના સ્વરૂપ ધારી છડી હું ॥ વ્યક્તિરૂપે કરીને સુદરી
 ॥ ૬૨ ॥ ચતુર્ભુજન્સા હુ દારકામાં ॥ રૂક્મિણી પતિ સત્યભામા ગ્રહ ॥ અન્યને મંદીરે
 રહું છડી ॥ કૌયલ્યુ હે ભિન્ન ભિન્ન સહ ॥ ૬૩ ॥ હું નારાયણરૂપિ અર્જુન ॥ નર ધર્મ
 પુત્રે દેહ ધરી ॥ પુષ્કરે એણે તપ સારા ધીત ॥ થયો હું સારથી તેણે કરી ॥ ૬૪ ॥
 જે પ્રકારે તું રાધિકાદેવી ॥ ગોલોક ગોકુળ વિષે સતી ॥ તેમ પૈકુન્ઠમાં માહાલક્ષ્મિ ॥
 સ્વયં તું છે તુંજ સરસ્વતી ॥ ૬૫ ॥ અત્યલક્ષ્મિ સેષ સાધી પ્રીયા ॥ નારાયણ પ્રીયા સા-
 ન્તીરૂપ ॥ કપીલ પ્રીયા સતીરૂપ તું ॥ મીથીલામાં તું સીતા સ્વરૂપ ॥ ૬૬ ॥ તવ છાંયાં
 દ્રૌપદી પાન્ઠવ ॥ પ્રીયા દારકાં રૂક્મિણી સતી ॥ છાંયાં જનકી હરી રાવણ ॥ છાંયાં
 રાધાને રાયાણ પતી ॥ ૬૭ ॥ નાનારૂપ છાંયાં કળાયે તું ॥ કલ્પે કલ્પ વસે સહ હરી ॥
 એ સર્વ અધ્યાત્મ કહું તને ॥ અપરાધ ક્ષમા કર ઇશ્વરી ॥ ૬૮ ॥ શ્રી કૃષ્ણના વાક્ય
 સુણી રાધા ॥ પ્રસન્ન થઈ પરમેશ્વરી ॥ પ્રસન્ન ગોપીકા સર્વ હરીને ॥ પ્રણમી કર સં-
 પુષ્ટ કરી ॥ ૬૯ ॥ વલણ ॥ કર સંપુટ કરી પ્રણમી ॥ સુણો નારાયણ
 નરનાયરે ॥ સુલાખ્યા માનસીંહ કહે પુર્ણ ॥ થયો એકસો અષ્ટવિન્સો અધ્યાયરે
 ॥ ૭૦ ॥ ઇતી શ્રી ॥ બ્રહ્મ ॥ માહા ॥ શ્રી કૃષ્ણ ॥ નારા-
 યણ ॥ ૧૨૮ અધ્યાયરે

અધ્યાય ૧૨૯ મો

કડવું ૧ લું ॥

રાગ રામગ્રીની ચોપાછા ॥

શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥

શ્રી કૃષ્ણના શુભીરે વચન ॥ સર્વ ગોપીકા મુદીત મન ॥ રાધા કૃષ્ણને કરી પ્રણા-
મ ॥ ગ્રહ ગંધ ધ્યાન રાધા રચામ ॥ ૧ ॥ રાધા શ્રંગાર ભાવ પ્રમાણ ॥ કળા સોડસ પુર્વક
ભાણ ॥ કરે સાધવી તે વઢ લોચન ॥ અર્પે શ્વામીને માળ ચંદન ॥ ૨ ॥ ફરી રાધીકા ત્યાં
હાસ્ય કરે ॥ કૃષ્ણ રાધીકાને દુહદ ધરે ॥ અંધરામૃત કરે ચુંખન ॥ ગંડસ્થળ ચુંબે
ભંગવન ॥ ૩ ॥ કૃષ્ણ મુખચંદ્ર મનોહર ॥ ચુંખન કરે રાધા સુંદર ॥ કૃષ્ણ પ્રાણેશ જ-
ગલ્બન ॥ ભુજ ભરી કરે આલીંગન જણા કરે શ્રંગાર સોઘ પ્રકાર ॥ સ્ત્રી પુરૂષને સં-
તોષકાર ॥ નખક્ષત સર્વોગ વિસ્તરે ॥ રાધા અંધરે દંતક્ષત કરે ॥ ૪ ॥ રાધા સર્વોગ
પુલકાન્વીત ॥ મુખ સંભોગ લગ્ન મુહૂર્ત ॥ પ્રાણ માત્ર તે અવશે પીત ॥ રતી કાન્ત
વક્ષસ્થળ સ્થિત ॥ ૫ ॥ કોમળાંગી મુદીત શ્રંગાર ॥ મુખ દાસ્તન નીતમ્મર ભાર ॥
કામુકી શ્રેષ્ઠ રસીકાનન ॥ થઈ સહ સામન ચેતન ॥ ૬ ॥ યુગ પ્રાહુ કરે આલીંગન ॥
પરાત્પર પ્રીય ભગવન્ન ॥ વીહારાર્થીત મન પ્રસન્ન ॥ બોલ્યાં રાધિકા પ્રેમ વચન્ન ॥ ૭ ॥
રાધિકા ઉવાચ ॥ રાસ પ્રત્યે ચલિ માહો ભાગ ॥ પુન્ય પ્રન્દાવન મન
રાગ ॥ ક્ષીડા કર સું તાંહાં સકળ ॥ નીર નીર્મળને રમ્ય સ્થળ ॥ ૮ ॥ ફરીજ સું મળય
સુંદર ॥ મણી મંદીર રહસ્યપર ॥ અન્યસ્થાન જે રમ્ય પાવન ॥ તાંહાં સહ સ્થિતી
પ્રીતી મન ॥ ૯ ॥ અન્યો અન્ય સુભાષણ કરી ॥ વિતી રજની તે હર્ષ ભરી ॥ અર-
ણ્યાદ્ય કાળે સુમતી ॥ નંહી તજે માધવને સતી ॥ ૧૦ ॥ બોધી માધવે રાધા સુંદરી ॥
માત કૃત્ય કરીને શ્રી હરી ॥ ગોપીને રાધા સહ મુદીત ॥ રાંધેસ્વર રથ આરોહીત
॥ ૧૧ ॥ દીર્ઘ ચેજન જસ હજાર ॥ ગ્રહ સતકોટી મણીસાર ॥ નિર્મીત દીવ્ય જોતી
આકર ॥ આંચો ગોલોકથી મનોહર ॥ ૧૨ ॥ ચક્ર સહસ્ર અસ્વ આસીત ॥ મણી સ્થંભ
ત્રીકોટી લાલીત ॥ રત્નમાણીક્ય સાજ રાજીત ॥ મુક્તા હીરા હર્ષ વિરાજીત ॥ ૧૩ ॥
તલ્પ્યમણી રત્ન નિરમાણ ॥ પુષ્પ ચન્દન ચર્ચીત જાણ ॥ રૂપ સમાનને વયવાન ॥ લક્ષ
ગોપાવૃત મુખદાન ॥ ૧૪ ॥ તે રથે બેસી મુખનીધાન ॥ ગયા પ્રન્દાવન ભગવાન ॥ તાંહાં
જઈ નીસાંકાળ સમે ॥ જળસ્થસ વિષે સહરમે ॥ ૧૫ ॥ કરે શ્રંગાર વન ઉપવન ॥ ઇં-
દ્ર નંદન વન સુરસન ॥ સર્વ ભુતન શ્રી ભગવાન ॥ રાધિકાને તે દર્શિત વાન ॥ ૧૬ ॥
મેરૂ સિખર રમ્ય પાવન ॥ ફરી પર્વત ગંધ માદન ॥ કરે વિહાર સૈલ સુંદર ॥ ગીરી
કંદર વર મનહર ॥ ૧૭ ॥ પુષ્પોધાને મુખ વિસારદે ॥ નદી નદી વિશે નદ નદે ॥ સમુ-
દ્રેને પારીજાત વન્ન ॥ મગધે શુરાળે પાવન્ન ॥ ૧૮ ॥ સુભદ્રને પુસ્પભદ્રાપર ॥ રમ્ય ના-
રાયણ સરોવર ॥ સુર હેમપુરી વિસારદે ॥ ત્રીકુટભદ્ર કુટે નારદ ॥ ૧૯ ॥ સિંધુદીપે દીપે

મનોહર ॥ રમ્ય પુન્યચંદ્ર સરોવર ॥ રમી સર્વ સ્થાન વીશ્વાધીપ ॥ હરી અધ્યા સીધે
જંબુદ્વીપ ॥ ૨૧ ॥ દર્શીત દારકાં તે સુંદર ॥ રૈવત પર્વત મનોહર ॥ હરી આઘ્યા શ્રી
કૃષ્ણ ગોકુળ ॥ ૨૨ ॥ ગૌ ગોપ ગોપી સંકુળ ॥ ૨૨ ॥ તાહાં દર્શીત ભાન્ડીર વન ॥
ગયા તે પ્રદાવન પાવ ॥ ૨૩ ॥ સાંભળીને શ્રી કૃષ્ણ ગમન ॥ યસોદાનંદ હર્ષીત મેવ ॥ ૨૪ ॥
ગોપી ગોપ પ્રહ્લ અશ્રનેત્ર ॥ વ્યાકુળ માહા પ્રેમ પવીત્ર ॥ કરી અથેસુ ગજરા જા ॥
વેશ્યાને નર નર્તક જન ॥ ૨૫ ॥ પતી પુત્રવતી માહામતી ॥ બ્રાહ્મણ બ્રાહ્મણી માહા
મતી ॥ આઘ્યા શુર સર્વ દીઠા નંદ ॥ માતા પુત્ર જેના સુખકંદ ॥ ૨૬ ॥ આઘ્યા આજરૂપ
યદુનાથ ॥ રાધેશ્વર પોતે રાધા સાથ ॥ માતા યશોદા મુદીત મન ॥ લીલા ઐઠંગે મધુ
મુદન ॥ ૨૭ ॥ પ્રભુ સરદ પદ્મ વદન ॥ નંદ યસોદા કરે સુખમન ॥ ૨૮ ॥ હર્ષા મુચે સીધ્યા
ભગવાન ॥ કૃષ્ણ કરે માતા સ્તન પાન ॥ ૨૯ ॥ હરી મથુરામાં ગયા જેવા ॥ દીઠા કરે
મુરલી કૃષ્ણ તેવા ॥ રત્નભુષણ ભુષીત માન ॥ તેવા એકાદશ વર્ષ વાન ॥ ૩૦ ॥ ચુડ
શીખી પીછવસ્ત્ર પીત ॥ રમ્ય માલતી માળ રાજ્ય ॥ કરે મંદીર માંહે પ્રવેશ ॥ રાધા
સહ માધવ પ્રજ્ઞેશ ॥ ૩૧ ॥ કરી મંગળ મુક્તા ભુવન ॥ પ્રેમે કરાવે બ્રહ્મભોજન ॥
મણીરત્ન પ્રવાળ સુવર્ણ ॥ ભક્તિ થંકી કરે બ્રહ્માર્પણ ॥ ૩૨ ॥ મુક્તા માણીક્યને હીરા
હાર ॥ ગૌ ગજરત્ન ભુષીત સાર ॥ અશ્વ ખડુ હર્ષ ભરમન ॥ આપે પાત્ર ભુષણ
આસન ॥ ૩૩ ॥ આપે ધાન્યને રમ્ય વસન ॥ અપુર્વ રાધાકૃષ્ણ દર્શન ॥ મુદા સમ સુ-
ખ વીસારદ ॥ ગોપી ગણ પામીછે નારદ ॥ ૩૪ ॥ દુંદભીનાદ વાજન સાર ॥ કરે મંગ-
ળ ખડુ મકાર ॥ દેવ પૂજીત પરમાનંદ ॥ હર્ષ દર્શણ ખાળ મુકુંદ ॥ ૩૫ ॥ વલાણ ॥
ખાળમુકુંદ સહ રાધીકા ॥ દર્શણ પરમ સુખદાયરે ॥ ગુલાખ્યા માનસીંગ કહે થયો
॥ એકસો આગણત્રીસમો અઘ્યાયરે ॥ ૩૬ ॥ ઇતિશ્રી ॥

અધ્યાય ૧૩૦ મો.

કંઠુ ૧ હું ॥ રાગ સામેરી ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥
શ્રી કૃષ્ણ ભાન્ડીર વટ મુજે ॥ ગોપ પ્રત્યે વદીત વચન ॥ પુર્વ રૂપી પત્નીઆ તમને
॥ આ સ્થાન કે આખું મિષ્ટ અન્ન ॥ ૧ ॥ રાધીકા હરીને વાંમે રહ્યાં ॥ દક્ષીણે નંદ્ય-
સોદા સ્થિત ॥ તે પ્રત્યે બોલ્યા ગોવીંદ પોતે ॥ યથાર્થ મુસમય ઉચ્ચીત ॥ ૨ ॥
શ્રી કૃષ્ણ ઉવાચ ॥ સાંભળો નંદ કંઠુહું સીધે ॥ સમયોચીત મુલ પાવન ॥ પ-
રમાર્થ નિત્ય સત્યહીત ॥ પરલોક મુ સુખા વહન ॥ ૩ ॥ બ્રહ્માદી ત્રણ પર્યંત જે તે ॥
સર્વ જ્ઞાતિ જાણ નિર્વાણ ॥ વિદ્યુત દીપ્તિને જળે રેખા ॥ જેમ સલીલ બુદ્ધ બુદ્ધજાણ
॥ ૪ ॥ મથુરાં વિષે સર્વ મુક્ત છે ॥ નહિ આવે સાથે કોઈ જન ॥ યસોદાને તો બોધ કર્યો

છે ॥ પોતે રાધીકા કંઠળી વન ॥૫૫॥ તેજ સત્યને ઉત્તમ તે છે ॥ તે રવી ભ્રમતમ ની-
વાર ॥ ત્યાગ કરી સહ મિથ્યા માયા ॥ સમરે તે પરમ પદસાર ॥ ૬ ॥ જન્મમૃત્યુ
વળી જરા વ્યાધી ॥ નારી કરે હર્ષ સુખજન ॥ શોક વળી સંતાપ સમન ॥ શહસ્ર તે
કર્મ મુળ છેદન ॥ ૭ ॥ મહેને ભજ પરમ બ્રહ્મરૂપ ॥ સદા ભગવંત સનાતન ॥ ધ્યાન કરત
જ પુત્ર બુદ્ધિ ॥ પામ પરમ પદ રાજુત્ત ॥ ૮ ॥ ગોલોક જાઓની તમે સખે ॥ સહ ગો-
કુળવાશી સૌ જન્મ ॥ સુમીર કળીકુળા ગમન ॥ પાપ વધકને ધર્માછત્ર ॥ ૯ ॥ સ્ત્રી પુર-
ધનો નીયમ નહિ ॥ ને નહિ જાતીતાયુ પ્રમાણ ॥ સંધ્યાદીક પર પ્રેમ નહિ ॥ ચિન્હ
માત્ર ઉપવીત જાણ ॥ ૧૦ ॥ ચિન્હ તીલક ઉપવીતનું ॥ નહિ કર્મ ધર્મ પરમતી ॥ ય-
જ્ઞ વ્રત તપલુપ સર્વે ॥ શ્રાપીત કેદાર કન્યા સતી ॥ ૧૧ ॥ છે એક કેવળ ધર્મ માત્ર ॥
નારીજન નીજ ઇચ્છા ચારી ॥ સ્ત્રીને વશ્યપતી નીરંતર ॥ કરે તે તાડન તીરસ્કરી
॥ ૧૨ ॥ સર્વ સ્ત્રી જન સેવા તત્પર ॥ રાખે સતપુત્ર સમ સ્નેહ ॥ તેને ભક્ષ આપે પ્રેમે
કરી ॥ કોપી આપે શ્વ શ્વામીને તેહ ॥ ૧૩ ॥ જનને બુદ્ધિ અમૃત દ્રષ્ટી ॥ બુદ્ધિ વીસ
દ્રષ્ટીએ શ્વપતી ॥ જનને નીત્ય મિષ્ટાન આપે ॥ સુવે શાન્વીત થઈ સેવે અતિ ॥ ૧૪ ॥
પ્રાણુ ખંધુ પ્રિય ગતી શ્વાત્મા ॥ છે કામીનીને કળી માંજર ॥ લુપ્ત ક્રિયાને વેદ અ-
તિથી ॥ લુપ્ત વિષ્ણુ શેવન આચાર ॥ ૧૫ ॥ લુપ્ત પીત્રાર્ચન દેવાર્ચન ॥ વિષ્ણુ વૈષ્ણવને
દેવે નર ॥ વામ મંત્ર ઉપાસક સર્વે ॥ ચારે વર્ણ તે રહે તત્પર ॥ ૧૬ ॥ સાળાગ્રામ તુળ-
શી ગંગોદક ॥ પરશેન માત્રવ ભલેચ્છાચાર ॥ કારણના કારણ સર્વેસ ॥ સંપદ સુખ
દમોક્ષ દાતાર ॥ ૧૭ ॥ હું મને તજી તુજ સુખદ ॥ જપે વામમંત્ર વેદ નિદીત ॥ મહારી
આજ્ઞા કરી સનાતની ॥ વિષ્ણુમાયાએ વિપ્ર વંચિત ॥ ૧૮ ॥ કળીના દશ સહસ્ર વર્ષ ॥
મહીમાં રહેશે મારું પૂજન ॥ પાંચ સહશ્ર લગી ભુવિષે ॥ રહેશે ગંગા પાવીની ભુવન
॥ ૧૯ ॥ તુળશી ભક્ત ગંગા કીર્તન ॥ પુરાણ અલ્પ રહેશે સૌ જાણ ॥ કળી અંતે ન
મારું કીર્તન ॥ થશે ભુએક વર્ણ પ્રમાણ ॥ ૨૦ ॥ માતા પીતા ગુરુદેવ વિપ્રની ॥ સેવા
રહીત નર પાપીન ॥ ધાન્યહીન મહી નીરંતર ॥ અના વૃષ્ટી પ્રક્ષણ હીન ॥ ૨૧ ॥ જળ
હીન સરીતા બ્રહ્મણ ॥ વેદહીન હીનમજ ભુપ ॥ જાતીહીન જન સર્વ ભલેચ્છા ॥ હોશે
ભુભુપ પાતક રૂપ ॥ ૨૨ ॥ સેવક વત મારે પીતાને ॥ મુત્ર શીષ્ય ગુરુને એ રીત ॥ કા-
ન્તને તાડન કરે કાન્તા ॥ અહીં લુપ્ત શ્વાનવત પ્રિત ॥ ૨૩ ॥ સ્ત્રીજલોક દે. કળી અંતે
॥ નાશ પામશે પાપ આચરી ॥ કાંઈ એક સુર્ય તાપ થકીને ॥ કાંઈ એક જળ સમુદે
કરી ॥ ૨૪ ॥ હે વૈશેદ્ર અંત કળી વિષે ॥ નાશી ત વસુંધરા અચર ॥ ફરીસટી હોય
સત્યરૂપ ॥ સદા સત્યામીજ નીરંતર ॥ ૨૫ ॥ એવામાં આવ્યા રથ સુંદર ॥ રક્ષાટીક
રત્નસાર નીર્માણ ॥ ચાર ચોજન વિસ્તાર જોનો ॥ ઊંચો પંચચોજન પ્રમાણ ॥ ૨૬ ॥

પારીજાત માળ જાળ શોભે ॥ મણીદ્ર કૌસ્તુભ વિભુષીત ॥ અમુલ્ય રત્નકળસ હીરા ॥
હાર મનોહર વીરાજીત ॥ રણા સહસ્ર કોટી મંદીર રાજ્ય ॥ રાજીત ચક્રાષ્ટ હજાર ॥
સુક્ષ્મ વસ્ત્ર આનંદાદીત ગોપી ॥ કોટી આપ્રતરૂપ અપાર પુરટા ॥ ગોલોકથી આવ્યા
સીધે દીઠો ॥ નંદાદીતે યાન આરોહીત ॥ ઉત્તમ ગોલોક પ્રત્યે ચાલ્યાં ॥ રાધાસહ ક-
ળાવતી મુદીત ॥ ૨૨૮ ॥ સર્વે નસ્વર શરીર ત્યાગી ॥ ચાલ્યાં તે ગોલોક મનોહર ॥ ર-
ધીકા ગોકુળવાશી સહ ॥ દીકું વીરજ તીર સુંદર ॥ ૨૨૯ ॥ નનના રત્નાભુષીત ત્યાંથી ॥
ઉતરી ચાલ્યાં સર્વ સહીદ ॥ સતશ્રંગ પર્વત ઉપર ॥ રંમ્ય રાસમંડળ મંડીત ॥ ૨૩૦ ॥
નાના મણી ગણ સંકીર્ણ તે ॥ ત્યાંથી દુર પૂન્ય પ્રંદાવન ॥ તે પ્રત્યે અક્ષય વટ દીઠો
॥ રમ્ય ઉર્ધ્વ ત્રીસત ચોજન ॥ ૨૩૧ ॥ સતચોજન વિસ્તીર્ણ શાખ ॥ કોટી સમાપ્રત
મનોહર ॥ રક્ત વર્ણકુળ વિભુષીત ॥ ગોપી કોટી સહસ્ર સુંદર ॥ ૨૩૨ ॥ સહીત પશ્ચાત
આવી પ્રંદા ॥ રથથી ઉતરીને સાદર ॥ મણીમી, રાધીકા પાદ પન્ને ॥ બોલી રાશેશ્વરી
મનોહર ॥ ૨૩૩ ॥ પ્રવેશીત નીજ મંદીરમાં ॥ રત્ન સિંહાસન હીરાન્વીત ના તે ઉપર બે-
સાડી કરીને ॥ પ્રંદા તત્પર પાદ સેવીત ॥ ૨૩૪ ॥ સમ ગોપીકા શ્વેત ચામરે ॥ રાશેશ્વરીનું
કરે સેવન ॥ નંદાદીને રાધીકાએ આપ્યાં ॥ ભીન્ન ભીન્ન સ્થાન તે પાવન ॥ ૨૩૫ ॥ પરમ
રંમ્ય આનંદાશ્રમ ॥ નીજ નીવાસ સ્થાન અનુપ ॥ સર્વ ગોપી સહ રહ્યાં રાધા ॥ પોતે
ત્યાં પરમભંદ શ્વરૂપ ॥ ૨૩૬ ॥ વલણ ॥ પરમાનંદ રૂપ જગદંબા ॥
શુભ્રો નારાયણ નરરાયરે ॥ ગુલામખા માનસીંગ કહે ॥ થયો સતોપરી ત્રીસમો ધ્યાયરે
॥ ૨૩૭ ॥ ઇતિ શ્રી બ્રહ્મ વૈવર્ત માહા પુરાણે શ્રી કૃષ્ણ જન્મખંડે નારાયણ નારદ સં-
વાદે ૧૩૦ મો અધ્યાય સંપૂર્ણ ॥

અધ્યાય ૧૩૧ મો.

કહવું ૧ હું ॥ રાગ ધન્યાશ્રીની ચોપાઈ ॥ શ્રી નારાયણ ઉવાચ ॥
મુની ત્યાંથી કૃષ્ણ ભગવાન ॥ પરીપુર્ણ પ્રભુ મુખદાન ॥ જોયાં ગોલોક વાસીને જાણ
॥ પ્રાપ્ત સાલોક્ય મોક્ષ નીર્વાણ ॥ ૧ ॥ પાંચ ગોપ સહ સ્થીતી કરી ॥ ભાંડી રંવટ
મુજે શ્રી હરો ॥ વ્યાકુળ ગોકુળ ભગવન ॥ રક્ષાહીન જોયું પ્રંદાવન ॥ ૨ ॥ ચોગે અમૃત
દ્રષ્ટીએ નાથ ॥ સકળ ગોપી ગોપનો સાથ ॥ કૃપા કરી કૃપા નિધી સ્વામી ॥ પરીપુર્ણ
કંઠ્યાં બહુ ભાંમી ॥ ૩ ॥ નેમ પ્રંદાવન મનોહર ॥ કૃત સુખાત્મક સુખાકર ॥ સર્વ પ્રત્યે તે
બોલ્યા વચન ॥ હીત મધુર પ્રાણજીવન ॥ ૪ ॥ શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥
હે ગોપ ગણ હે બંધુ જન ॥ સુખે રહો હાં સ્થીર ભુવન ॥ મીયા સહ રમણ આ સ્થળ
॥ માહા સુંદર રાસ મંડળ ॥ ૫ ॥ એવે આવ્યા ભાંડીરમાં વીધી ॥ જગશ્રજતા સ્વમ
જ્ઞાન નીધી ॥ શેષ ધર્મેશ-સતી પવન ॥ ઈંદ્ર વરૂણને હુતાશન ॥ ૬ ॥ યમ કુબેર ઇશાન

દેવ ॥ વશુ અષ્ટ સર્વ સ્વયમેવ ॥ મુની મનુદેવ શ્રદ્ધ માન ॥ સ્ત્રીઘ્ને આવ્યા જાંહા ભગ-
વાન ॥ ૭ ॥ સર્વે પ્રભુને કર્યા પ્રણામ ॥ ડંડવત ભુમે સુખધામ ॥ વીધી જોડ્યા તે પ્રત્યે
વચન ॥ પોતે આત્મભુ કરે સ્તવન ॥ ૮ ॥ બ્રહ્મા ઉવાચ ॥ નમુ પુર્ણ
બ્રહ્મ જોતીરૂપ ॥ પ્રકૃતિ પર નીત્ય સ્વરૂપ ॥ નિરલીપ નમુ છો નીરાકાર ॥ ધ્યાન હે
હુ સ્વેચ્છીત સાકાર ॥ ૯ ॥ કાર્ય કારણ કારણ નીત ॥ નમુ બ્રહ્મેશ શેષ વંદીત ॥ પરમ
ધામ પરમાત્મા પર ॥ નમુ સર્વેશ, પરમેશ્વર ॥ ૧૦ ॥ સર્વાદી રૂપ શ્રદ્ધીના કરતા ॥
નમુ સર્વ જ્ઞાતા સર્વ હરતા ॥ જોના પાદ રજે કરી ધન્ય ॥ નમુ તે વસુંધરા પાવન ॥ ૧૧ ॥
પરંપદ તમે જવે કરી ॥ શુન્ય રૂપ ધરા તે શ્રી હરી ॥ એક સતાધીક પંચવીશ ॥ વર્સ
જવે છતે જગ દીસ ॥ ૧૨ ॥ નીજ સ્થાને જસો જગન્નાથ ॥ તજ ધરા ઉદાશ અનાથ ॥
દીન થૈ બહુ કરે રૂદન ॥ વીરહાતુર શ્રી ભગવન ॥ ૧૩ ॥ માહાદેવ ઉવાચ ॥

વિદ્યાતાની પ્રાર્થનાએ કરી ॥ ભુર્પર આવ્યા પોતે શ્રીહરી ॥ ભુનો ભાર કરીને
હરણ ॥ પધારે છો અક્ષર ॥ સરાણ ॥ ૧૪ ॥ ત્રણ લોકમાં પૃથવી ધન્ય ॥ પદાંકીત પરમ
પાવન ॥ ધન્ય હોમો સર્વ મુની જન ॥ દીઠા પદાંબુજ ભગવન ॥ ૧૫ ॥ ધ્યાના સાધ્ય
કુરાધ્ય ઇશ ॥ મુનીને હોમને જગદીશ ॥ અવ્યક્ત અર્ચીત્ય જે અદ્રશ્ય ॥ ભુવીશે તે
થયા પ્રભુ દ્રશ્ય ॥ ૧૬ ॥ સર્વ વિશ્વનો જેમાં નીવાસ ॥ મહદ્વીબુ દેવ અવીનાશ ॥ તેથી
વાસુદેવ ભુમાં રહે ॥ વિદુ નામા વિધાન એ કહે ॥ ૧૭ ॥ માહા તપે કરી લખ્ય જેહ ॥
સિદ્ધેદ્રને સુદુર્લભ તેહ ॥ તવ પાદપદ્મ નીરવાણ ॥ ચક્ષુ ગોચર પ્રાણીને જાણ ॥ ૧૮ ॥

અનંત ઉવાચ ॥ તમે અનંત શ્રીભગવાન ॥ હું કળા અંશ થંકી સુખદાન ॥
કર્મે હું વીસ્વેક સ્થીત જાણ ॥ ગજ વિશે મસક પ્રમાણ ॥ ૧૯ ॥ શેષ કર્મ વિબુને વી-
ધીશ ॥ અસંખ્ય વિશ્વના તમે ઇશ ॥ ક્યારે થશે અમારો મુદીન ॥ જોસું રયામ નીરદ
નવીન ॥ ૨૦ ॥ કરી વસુંધરાને પાવન ॥ ચાહ્યા ગોલોક જગજીવન ॥ ધરા અનાથ કરે
રૂદન ॥ સોક સાગર ખુડીત મન ॥ ૨૧ ॥ દેવા ઉવાચ ॥ વેદ અશક્ત
સ્તવને જાણ ॥ શેષ બ્રહ્માદી દેવ નીરવાણ ॥ યોગી મુની સીદ્ધને સુમતી ॥ સ્તવી શકે
નહી સરસ્વતી ॥ ૨૨ ॥ ભાંડિરથી કૃષ્ણ સહ દેવ ॥ ગયા દારીકામાં તતક્ષેવ ॥ ભગવાન
પોતે તાંહાં સ્થીત ॥ સ્તવે શીઘ્રે સર્વ મુદાન્વીત ॥ ૨૩ ॥ લયાતુર કંપીત ત્યાં ધર ॥ વી-
ચળત તે સમ સાગર ॥ હૃતશ્રી દારકાં તજ ધીશ ॥ મુર્તિ કદંબ મુજે સ્થીત ઇશ ॥ ૨૪ ॥
બ્રહ્મ પ્રાપથી યાદવ જન ॥ યુદ્ધ કરી તે સર્વ પતન ॥ ચિતા આરોહી દેવી સુમન ॥ સર્વે
સ્ત્રી સ્વામી સહ ગમન ॥ ૨૫ ॥ પુર ગયા અર્જુન સાક્ષાત ॥ યુધીષ્ઠીરને કહી સહ વાત ॥
ભાર્યા ભાત સહ સુખ દાન ॥ સ્વર્ગ પ્રત્યે તે ચાહ્યા રાજન ॥ ૨૬ ॥ દીઠા કદંબ મુજે સ્વ
મેવ ॥ નમ્યા ભકિતએ બ્રહ્માદી દેવ ॥ દેવ નારાયણ પરાપાર ॥ વય કીશોરછે વીશ્વાધાર

૧૧૨૭ ॥ રત્ના ભુષણ શ્યામ સુંદર ॥ સાંત લક્ષ્મી કાંત મનોહર ॥ જન માળા પીતાંબર
 ધરી ॥ પદે વ્યાધાન્ન નીમીત્ત કરી, ૧૧૨૮ ॥ દેખી સમગ્ર બ્રહ્માદી દેવ ॥ તેને અભય દત્ત
 સ્વયમેવ ॥ ધરો રૂદંતી પ્રેમ વિબ્હળ ॥ કરી આસ્વાસ્ય દીનકંસજ ॥ ૧૧૨૯ ॥ વ્યાધને આધ્યું
 સ્વપદ ઇશ ॥ ૧૬ ॥ મળતું તેજ શોષ પ્રવીશ ॥ પ્રદ્યુમ્નનુ કામ વિશે જાણ ॥ બ્રહ્મામાં અની
 રૂધનુ પ્રમાણ ॥ ૧૩૦ ॥ અયોની સંભવ દેવી ભણી ॥ માહાલક્ષ્મી છે પોતે રૂકિમણી ॥ આ
 લી તે વૈકુન્ઠ વીસારદ ॥ નીજ શરીર સહ નારદ ॥ ૧૩૧ ॥ સત્યભાંમાં, પૃથ્વીમાં પ્રવેશ ॥ સ્વય
 ક્રમજા પ્રીયા વીસ્વેશ ॥ જંબુવતી પાર્વતીનો અંશ ॥ જે જે દેવી અંશ અવતંશ ॥ ૧૩૨ ॥
 તેને વીશે પ્રવેશીત જાણ ॥ સર્વ ભીન્ન ભીન્ન એ પ્રમાણ ॥ સાંખનું તેજ તે શીવ સુત ॥
 પ્રવેશીત પરમ અદ્ભુત ॥ ૧૩૩ ॥ કશ્યપમાં વસુદેવ તાત ॥ અદીતી વીશે દેવકી માત ॥
 જ્યારે રૂકિમણી ઠાજ્યું મંદીર ॥ દ્વારકાંપુરી ગ્રહી છે નીર ॥ ૧૩૪ ॥ સમુદ્ર આવી શ્રીભગ
 વન ॥ મૃશન્નાર્થ કરે તે રતવન ॥ થયો વીયોગ ભક્ત વત્સજ ॥ રૂએ પ્રેમે વીરહ વી
 બ્હળ ॥ ૧૩૫ ॥ ગંગા યમુનાને સરસ્વતી ॥ ગોદાવરી પદ્માને પાર્વતી ॥ સ્વર્ણે રેખા કાવેરી
 નર્મદા ॥ સરી સર્વે પરમ પુન્યદા ॥ ૧૩૬ ॥ સર્વ આવાને કર્યા પ્રણામ ॥ પરમેશ્વર પુરાણ
 ધામ ॥ મત્યે બોલી જનહવી વચન ॥ વીરહાતુર કરી રૂદન ॥ ૧૩૭ ॥ ભાગીરથી
 ઉવાચ વણણ ॥ રૂદન કરી બોલ્યાં જનહવી ॥ મલ્લ ગોલોક સ્થીત સ્વ
 સ્થાનરે ॥ હંભારી કોણ ગતી કળીમાં ॥ હોશે કૃપાનીધી ભગવાનરે ॥ ૧૩૮ ॥ કંઠુ
 ર જી ॥ રાગ રામગ્રી ॥ શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥ કળીના પાંચસ
 હસ્ત વર્ષ ॥ ભુતજ રહે તું જગ પાવન ॥ સ્નાન થકી તને પાપ અર્પે ॥ હોય પવીત્ર પા
 તકી જન્મ ॥ ૧૩૯ ॥ માહારા મંત્રો પાસકના સ્પર્શે ॥ ભસ્મિ ભુત તતક્ષણ જાણ ॥ જન
 હવી સ્નાનથી પાપ ટળે ॥ ભક્ત દર્શણથી તે પ્રમાણ ॥ ૧૪૦ ॥ હંરી નામ પુરાણ જ્યાં
 હોય ॥ પ્રેમે શ્રવણ કરે જેહ જન ॥ પુરાણ શ્રવણ પાપહારી ॥ ને ટાળે હંરી નામ કી
 રતાન ॥ ૧૪૧ ॥ કરે ભસ્મં વૈજનવા લીંગન ॥ જમ તૃણ કાષ્ઠ વનિહ દહે ॥ જનહવી પુન્ય
 તીર્થ જે ભુમે ॥ તે મારા ભક્ત શરોરે રહે ॥ ૧૪૨ ॥ મારા ભક્ત પાદ રજ સઘ ॥ કરે તે
 વસુંધરા પાવન ॥ સઘ પવીત્ર તીર્થ સર્વે ॥ સઘ જગ સર્વે જન મન ॥ ૧૪૩ ॥ મહારા મંત્ર
 ઉપાશક વીમ ॥ જે મહારૂં ઉચ્ચીષ્ઠ ભક્ષકારી ॥ જે મારૂં ધ્યાન કરે નીત્ય તેહ ॥ મહારા
 પ્રાણથી પ્રીતિ અપારી ॥ ૧૪૪ ॥ તેના ઉપ સ્પર્શ માત્રે કરી ॥ હોય પાવન વાયુ અનળ ॥
 કળીના દશસહસ્ત વર્ષ ॥ મહારા ભક્ત રહેશે મહીતળ ॥ ૧૪૫ ॥ એક વર્ણ હોશે ભક્ત જવે ॥
 ભક્ત શુન્ય ભુત્રાશ અપાર ॥ એટલામાં કૃણ દેહ થકી ॥ નીકલ્યા અતુલિજ આકાર ॥ ૧૪૬ ॥
 પ્રદેશ સત ચંદ્ર સમાભા ॥ સંખ્યક ગદા પદ્મ ધર ॥ શ્રીવત્સ લાંછન વસ્ત્ર ધરી ॥ ચાલ્યા
 કીરતીધુ મનોહર ॥ ૧૪૭ ॥ પછે સીધુ કન્યા ચાલી પોતે ॥ સુમુર્તિમાન સતી અનુપ ॥ શ્રી

કૃષ્ણ મનસા પ્રગટીત ॥ મૃત્યુ લક્ષ્મી મનોહર રૂપ ॥૪૮॥ સ્વેત દ્વીપ વિષ્ણુ જવે સતે ॥
 જગ પાલનકર્તા નિર્વાણ ॥ સુધ સત્ય સ્વરૂપ વિશેષ્યા ॥ એ પ્રકાર રૂપ થયું જાણ
 ॥૪૯॥ દક્ષીણાંગ દય ભુજંગોપ ॥ ખાળક રૂપ શોભીત શ્યામ ॥ નર્મીન નીરદ પી-
 તાંમર ॥ ધર રાજ્ય પુરણ ધામ ॥૫૦॥ ખન્સી વદન શ્રીમાન સત ॥ કોહી કામ પ્રભા
 ભંજવાન ॥ પદ્મલોચનને સૌંદર્યતા ॥ છે શત કોટી ઇંદુ સમાન ॥૫૧॥ પરમાત્મા પ-
 રાનંદ પ્રભુ ॥ પરીપુર્ણ પૈરબ્રહ્મ રૂપ ॥ પરધામ શ્રી પુરુષોત્તમ ॥ નિર્ગુણ સ્વય જોતીસ્વ-
 રૂપ ॥૫૨॥ સર્વ જનના સ્વ પરમાત્મા ॥ ભગવાનુગ્રહ વીચરૂ ધર ॥ નિત્ય દેહી ભગવાન
 પોતે ॥ સર્વેશ્વર સ્વપ્રકૃતિપર ॥૫૩॥ ચોખી જન હેને એમ કહે ॥ પ્રભુ જોતી રૂપ સનાતન ॥
 જોતી અભ્યંતર નિત્ય રૂપ ॥ હેને કહે સર્વ ભક્ત જન ॥૫૪॥ સત્ય રૂપ એને વેદ વદે ॥
 વીચીક્ષણ કહે નીત્ય રૂપ ॥ સર્વ સુર એને એમ કહે ॥ છે પ્રભુ સ્વેચ્છામય અનુપ ॥૫૫॥
 સિદ્ધેશ્વરને સર્વ મુનિ વદે ॥ સર્વ રૂપ છે, પ્રભુ સમાન ॥ ચોગીંદ્ર સ્વય શંકર વદે ॥ અની-
 ર્વચની શ્રી ભગવાન ॥૫૬॥ પોતે વીધાતા વદે છે હેને ॥ એ કારણના કારણપર ॥ શેષ
 વદે અનંત એ એમ ॥ નવધા રૂપ પરમેશ્વર ॥૫૭॥ વૈષ્ણવ વેદ પુરાણ મત ॥ એક રૂપ
 નવધા સ્મરેત ॥ અનીર્વચનીય કહે ન્યાય ॥ શ્રી શંકર અનંત વદેત ॥૫૮॥ નિત્ય વૈ-
 સીષીકા કહે તેને ॥ વદે વીચક્ષણા આઘ રૂપ ॥ સાંખ્ય જ્યોતી રૂપ સનાતન ॥ વદે
 મીમાંસા સર્વ સ્વરૂપ ॥૫૯॥ વેદાંત સર્વ કારણ કહે ॥ પાતાંજળી અનંત ભગવાન ॥ વેદ
 સત્ય સ્વરૂપ વદેને ॥ નિત્ય વિગ્રહ કહે ભક્ત જન ॥૬૦॥ સ્વેચ્છા મય પુરાણ કહે તે ॥
 ગોલોક નાથ રાધીકેશ્વર ॥ નંદ નંદન ગોકુલ વિશેષ ॥ પુન્ય પ્રદાવને ગોપેશ્વર ॥૬૧॥ ચ-
 તુર્ભુજ વામાંશે માહાલક્ષ્મી ॥ સ્વય નારાયણ ભગવાન ॥ મુકિત કારણ છે નામ જેનું ॥
 કૃપાસીંધુ પ્રભુ સુખ દાન ॥૬૨॥ સુનંદ નંદન કુમુદ પાસંદ ॥ પરી સેવીત પરમાનંદ ॥ સંખ
 ચક્ર, ગદા, પદ્મ, ધર ॥ શ્રી વત્સલાંછન સુખકંદ ॥૬૩॥ વન માળા કૌસ્તુભ ભુષીત ॥
 યાન આરોહી શ્રી ભગવાન ॥ દેવગણ સર્વ કરે સ્તુતી ॥ ગયા વૈકુંઠ પ્રભુ સ્વસ્થાના
 ॥૬૪॥ વૈકુંઠનાથ જવેથી કરી ॥ ખંસી શબ્દ ત્રીલોક મોહીત ॥ મુર્છીત દેવ મુની
 નારદ ॥ વિન્ના પાર્વતી માયા અચેત ॥૬૫॥ ॥ ૧ ॥ બ્રહ્માં છે પાર્વતી માહા દેવી ॥
 વિષ્ણુ માયા પોતે ભગવતી ॥ છે સર્વ રૂપાને સનાતની ॥ પરબ્રહ્મ રૂપા માહા સતી ॥૬૬॥
 વલણ ॥ સતિ સગુણા નિર્ગુણા પરાતે ॥ સ્વેચ્છામય જઈએપાયરે ॥
 ભગવંત સનાત મત્યે ॥ ભક્ત વત્સલ જગતપીતાયરે ॥૬૭॥ કહું ૩ જુ ॥
 રાગ કેદારાની ચોપાઈ ॥ પાર્વતી ઉવાચ ॥ એક હું રાધારૂપ રહાહી ॥
 અસમંડજે ગોલોક માંહી ॥ રાસ સુન્ય છે ગોલોક સ્વામી ॥ પરીપુર્ણ કરે ખડુ નામી
 ॥૬૮॥ જાઓ તમે રથ આરોહીત ॥ હીરા રત્નમણી વીભુષીત ॥ પરીપુર્ણ હું મન

મુદીત ॥ રાધા રૂપે વશુસ્થળ સ્થીત ॥૧૬॥ માહાલક્ષ્મી તવ આજ્ઞા કરી ॥ હું વૈકુંઠ
 મત્તે તે સાંચરી ॥ ખીજ સરસ્વતી તેણે સ્થાન ॥ વામ ભાગે રહું ભગવાન ॥૧૭॥ તા-
 રા માનસથી હું શ્રી હરી ॥ સીધુ કન્યા તવ આજ્ઞા કરી ॥ સુવીત્રી વેદ માતા હું માન ॥
 કળા કરી પુધી શક્તી ધાન ॥૧૮॥ સર્વ દેવના તેજથી કરી ॥ પુર્વે તારી આજ્ઞા કરી
 હરી ॥ અધીષ્ઠાન કરીને સ્વરૂપ ॥ ધર્મ ત્યાં માહાદીવ્ય અનુમ ॥૧૯॥ લીલાએ સુંભારી
 દુષ્પ ધામ ॥ હણવે થકી હું દુર્ગા નામ ॥ ત્રીપુરા ત્રીપુર વધે કરી ॥ રક્તખીજ પીના-
 શીની હરી ॥૨૦॥ દક્ષ કન્યા તહારી આજ્ઞા કરી ॥ સતી નામ સત્યરૂપ ધરી ॥ યોગે
 દેહ તણ ભગવન ॥ થઈ શૈલ સુતા ઉત્પન ॥૨૧॥ સંકરને જોલોકે અર્પીત ॥ વિન્નુ
 માયાં વૈષ્ણવી વદીત ॥ નારાયણ નીમાંય હું હરી ॥ તેથી નારાયણી નામ ધરી ॥૨૨॥
 કૃષ્ણ માણાધીકુ આજ્ઞા સેવી ॥ તેથી હું માણા ધીષ્ટાત્ર દેવી ॥ મહદીન્નુને વાસે પ્ર-
 માણ ॥ જનની રાધીકા સ્વયં ભણ ॥૨૩॥ પૈયાળીહું તવ આજ્ઞા કરી ॥ પ્રભુ મુળ
 પ્રકૃતિ ઈશ્વરી ॥ કળા કળાંશે હું પ્રભુ સહી ॥ દેવપત્ની ગ્રહે ગ્રહ સહી ॥૨૪॥ શીખે
 જાએ સુરાધીપ સુર ॥ તે સ્થાને હું હું વીરહા તુર ॥ ગોપી સહીત વાસે ભમીત ॥ એમ
 વાક્ય પાર્વતી વદીત ॥૨૫॥ મુણી હૈસ્યા રસીકેશ હરી ॥ રત્નયાન આરોહણ કરી ॥
 ગયા જોલોક ઉત્તમ ખ્યાત ॥ દેવગણને યોધીત માત ॥૨૬॥ હરી શબ્દ કરી મુખદાન
 ॥ ગયા સુર વીસ્મય સ્વસ્થાન ॥ શીવ સહ દુર્ગાનંદ થયાં ॥ હાંસી કરી નીજપુર ગયાં
 ॥૨૭॥ આવતા માણવલ્લભ નાથ ॥ દેખી રાધીકા ગોપીકા સાથ ॥ જગન્નાથને કર્યા
 પ્રણામ ॥ ગોપી સહ પુર્ણ બ્રહ્મધામ ॥૨૮॥ ગોપી ગોપ તે મુદીત મન ॥ પ્રકુલીત
 વદન લોચન ॥ વાગે દુંદભી વાળ અથાહ ॥ પ્રભુ આ ગમન ઉત્સાહ ॥૨૯॥ વીરજ
 મત્તે પ્રભુ ઉતરી ॥ દીડાં રાધા જગપતી હરી ॥ પ્રભુ ગ્રહી રાધીકાને કર ॥ ભમીત
 સત સંગ ઉપર ॥૩૦॥ દેખી રમ્ય સુરાસ મેંડળ ॥ અક્ષયવટ ભક્ત વત્સળ ॥ માહા
 પુન્યકારી પ્રદાવન ॥૩૧॥ દેખી તુલસીકાનન ॥૩૨॥ આલ્યા માલતી વન પાવન ॥ વામે
 કરી તે કુંદકાનન ॥ માધવી વન દક્ષીણે કરી ॥ ચંપ કારણ્ય ઇચ્છીત હરી ॥૩૩॥ કરી
 પશ્ચાત ચંદન વન ॥ દીકું રમ્ય રાધીકા ભવન ॥ બેઠા ત્યાં પ્રભુ રાધીકા સાથ ॥ શ્રેષ્ઠ
 રત્ન સીંહાસને નાથ ॥૩૪॥ સકપુરે તાંબુળને જળ ॥ શીતળ આરોગે ભક્ત વત્સળ ॥
 સુતાં સૈયાં તે પુષ્પ રચીત ॥ ખહુ સુગંધી ચંદનાચીત ॥૩૫॥ કરે રમણ ત્યાં રામા
 સાથ ॥ રસે સીધુ મન રાધાનાથ ॥ એમ સત્યરૂપ ભગવન ॥ પરબ્રહ્મરૂપ સનાતન
 ॥૩૬॥ એ પ્રકારે મે સર્વ કૃતીત ॥ મુણ્યું ધર્મ મુખે જે વદીત ॥ શ્રી કૃષ્ણ જોલોક આરો-
 હીત ॥ હવે સું સાંભળવા ઇચ્છીત ॥૩૭॥ વલણ ॥ ઇચ્છીત સું છે કહે
 નારદ ॥ એમ બોલ્યા માહાત્રત્ત્વી રાયરે ॥ ગુલાબકુંડર માન કહે પુર્ણ ॥ થયો એકસી
 એકત્રીસા અધ્યાયરે ॥૩૮॥ ઈતીશ્રી ॥ બ્રહ્મ ॥ માહા ॥ શ્રીકૃષ્ણ ॥ નારાયણ ॥

અધ્યાય ૧૩૨ મો.

કંકુ ૧ હું ॥

રાગ ધનાશરી

શ્રી નારદ ઉવાચ ॥

અપુર્વ પુરાણ ઇષ્ટ દાતા ॥ બ્રહ્મ વૈવર્ત કુંડુ શ્રવણ ॥ અવશેષ ઇચ્છા મહા ભાગ ॥
કાંઈ નથી રહી ચ્હારે મૃત ॥૧૧॥ હમણા સું કહે કહો સ્વામી ॥ મને જગદ્ગુરુ ભગવાન
॥ આજ્ઞા કરો તપ કરવાને ॥ જાણું હીમાળય સુભ સ્થાન ॥૨॥ શ્રી નારાયણ

ઉવાચ ॥ ઉપખર્હણ નામે ગંધર્વ ॥ પાંચસે કામીનીનો સ્વામીન ॥ હતો જ-
ન્માંતરે કહું તને ॥ હમણા છે તું બ્રહ્માનો તન ॥૩॥ તેમાં એક સતી તપ કરી ॥
શીવારાધી પામી વરદાન ॥ નારદ પતિ ઇચ્છા છે તેને ॥ તે સંજય કન્યક સુખદાન
॥૪॥ સ્વર્ણ શ્રાવી સદોદર તેને ॥ વરો શીવાજ્ઞા વૃથાન થાય ॥ કામીની કોમળ કમ-
ળા અંસ ॥ પતિવૃતા રમ્ય સુખદાયા ॥૫॥ કામુકી કમની સ્થીર ચોવન ॥ વિધાત્રા લીખીત
જે પ્રાકૃતન ॥ ભોગવે ક્ષય નહી ભોગવે ॥ કોટી કલ્પે ન કર્મ નાશન ॥૬॥ અવશ્ય
ભોગવણું કૃત કર્મ ॥ સુખા સુખ જે કર્મ નિર્મિત ॥ રૂળ તેને નહીં બ્રહ્માંડમાં ॥ કોઈ
સમરથ નિવારીત ॥૭॥ સુત ઉવાચ ॥ નારાયણના વચન સુણી ॥ નાર-
દમુની માહા પાવન ॥ પ્રણમીને ચાલ્યા શીઘ્રે ત્યાંથી ॥ ગયા તે સંજયને ભવન ॥૮॥

સૌનક ઉવાચ ॥

અહો સુત મહા ભાગ કહો ॥ અદ્ભુત રહસ્ય સુખદાય

॥ અતિંદ્રીયમુની નારદનો ॥ જે વીવાહ શ્રવણ ઇચ્છાય ॥૯॥ સુત ઉવાચ ॥
નારદ સંજય કન્યા દીર્ઘી ॥ તપસ્વીની સદા વીજુ વૃત ॥ ગયા માહા રમ્ય બ્રહ્મ
સભા ॥ સર્વ દેવમુની સભાવૃત ॥૧૦॥ પ્રણમી પીતાને કહું સર્વે ॥ સુણી બ્રહ્મા હર્ષીત
વદન ॥ રત્ન નિર્માણ રથે કરીને ॥ સુભક્ષણે દેવ મહ તન ॥૧૧॥ લઈ ગયા સંજય
મંદીર ॥ તે સાંભળી સંજય રાજન ॥ રત્નભુષણ ભુષિત કન્યા ॥ આપી નારદને સુ-
ખદાન ॥૧૨॥ મણી મુકતાદી દક્ષીણા આપી ॥ પુદાંજળી યુક્ત યઈ રાજન ॥ કન્યા
સમર્પી બ્રહ્માને પ્રેમે ॥ હે વત્સ કહી કરે રૂદન ॥૧૩॥ ક્યાં જાય તજ મંદીર મારું ॥
સુન્ય કરી કમળ લોચન ॥ તું વિના જીવીત મૃતવંત ॥ હું જાહિં જ્યાં ધોર માહાવન
॥૧૪॥ પ્રણમી કન્યા પીતા માતને ॥ રૂદન્તિ રૂવે માત પીતાય ॥ વિધીના રથે
આરોહીત તે ॥ અહી સવધુ પુત્ર બ્રહ્માય ॥૧૫॥ ગયા બ્રહ્મલોક સદેવાદીવા કરાબું
ખડુ બ્રહ્મભોજન ॥ મંગળ કર્મ સાંગ થવેથી ॥ ગયા દેવ સીદ્ધમુની જન ॥૧૬॥ નાર-
દમુની શ્રેષ્ઠ જીએ છે ॥ પ્રાકૃતન કો નહી નિવારીત ॥ સુરમ્ય પ્રુપ તદ્વ્ય સુગંધી ॥
ચંદનાચીત ત્યાં રામાન્વીત ॥૧૭॥ રમે ન જાણે દીવસ નિશી ॥ કર્યો છે વીવાહ એ
મકાર ॥ શ્રેષ્ઠમુની રહ્યા બ્રહ્મલોકે ॥ એ સાંભલ્યું સનત કુમાર ॥૧૮॥ તાંહાં આન્યા

નગ્ન બ્રહ્મરૂપ ॥ તે સનૃતકુમાર ભગવાન ॥ ખાળક જેવા સૃષ્ટી પુર્વના ॥ પાંચ વર્ષ
 સમવય વાન ॥ ૧૯૧ ॥ યુગાર્ણ ઉપવીત નહી ॥ ને નહી વેદ સંખ્યા પ્રમુખ ॥ કૃષ્ણ
 મંત્ર જપે નિસ્તાર ॥ જેનાં ગુરુ નારાયણ જાણ ॥ ૨૦ ॥ ઝનંત કલ્પ કલ્પ પ્રત્યે તે ॥
 રહે સાથે ભ્રાતા વૈષ્ણ વાગ્દેવ ॥ જ્ઞાનીના ગુરુ ગુરુ ભ્રાતાને ॥ દીઠા નારદ સંત શીરો-
 મણી ॥ ૨૧ ॥ વલણ ॥ સંત શીરોમણી સ્વભાતાને ॥ ભુપડી પ્રાણમ્યા
 રૂપી જનરે ॥ નારદ પ્રત્યે યોદ્યા ખાળક ॥ હસીને પરમાર્થ વચનરે ॥ ૨૨ ॥
 કડવું ર જી ॥ રાગ મારની ચોપાઈ ॥ સનૃતકુમાર ઉવાચ ॥ હે
 મમ ભ્રાતા સાંભળો વાણરે ॥ સ્ત્રી સુંકરે પતીનું કલ્યાણરે ॥ નિત્ય સ્નેહ વધે છે તુ-
 તનરે ॥ ભક્તિ દ્વાર તે કરે આચરનરે ॥ ૨૩ ॥ જ્ઞાન મોક્ષ માર્ગ નીવારણરે ॥ ચીરંકાળ
 અંધન કારણરે ॥ હે તુ નર્ક ખીજ ગર્ભ વાસરે ॥ સુધા બુદ્ધિ વીશ પીચ નોશરે
 ॥ ૨૪ ॥ નરાધમ નારાયણ તજરે ॥ મનાસકૃત થઈ વીશય ભજરે ॥ તે તો માયાએ
 વંચીત જનરે ॥ કર્મ ભોગવે ભવ ભ્રમણરે ॥ ૨૫ ॥ તું જન્મ્યા ગંધર્વ દેહ ધરીરે ॥
 કર્મે દાશીભૂત થયો ફરીરે ॥ મુક્ત ભક્ત તું પોતે સાક્ષાતરે ॥ તપ અર્થે નીકળની ભ્રા-
 તરે ॥ ૨૬ ॥ માયામય એ પ્રીયા તું તજરે ॥ તપ ભારતે માધવ ભજરે ॥ પરંપદ ભક્તને
 પ્રાપીતરે ॥ વીશયાંધને માયા વંચીતરે ॥ ૨૭ ॥ મહારો મંત્ર તું ગ્રહણ કરરે ॥ જપે કૃ-
 ણ્ણએ દ્વય અક્ષરરે ॥ એ તો સરવ મંત્રનો સારરે ॥ વેદસાસ્ત્ર કરેછે ઉચારરે ॥ ૨૮ ॥
 ધર્મસાસ્ત્ર તંત્ર વીશે જાણરે ॥ એથી પરન મંત્ર નીર્વાણરે ॥ મને આપ્યો નારાયણ
 જાતરે ॥ સુર્ય પર્વાણી પુસ્તકે ભ્રાતરે ॥ ૨૯ ॥ જપું ખડુ કલ્પથી મુદીતરે ॥ ભ્રમુ છંદુ
 સર્વ પુણ્યતરે ॥ એમ કહી મંત્ર આપ્યો દયાળરે ॥ અહર્નિશ જપે મણી માળરે ॥ ૩૦ ॥
 તેને આશીષ દઈ સુખદાયરે ॥ વૈષ્ણવા ગ્રાણી ગોલોક જાયરે ॥ જેવા ભગવંત સનાત-
 નરે ॥ મંત્ર પામી નારદ પ્રશન્નરે ॥ ૩૧ ॥ શીઘ્રીમદ કૃષ્ણ ભક્તિ દાતારે ॥ કર્મનાશ પ્રદ
 સુખ સાતારે ॥ તણું માયામયની જનારરે ॥ આલ્યા ભારતે તપ વીચારરે ॥ ૩૨ ॥ કૃત
 માળા નદી તેને તીરરે ॥ દીઠા સંકર જ્ઞાન ગંભીરરે ॥ નમ્યા નારદ જૈ તતક્ષે વરે ॥
 મુની પ્રત્યે યોદ્યા માહાદેવરે ॥ ૩૩ ॥ માહાદેવ ઉવાચ ॥ અહો નારદ
 તવ દર્શનરે ॥ થયો હું ખડુ મન પ્રશનરે ॥ ભક્ત દર્શણ જે દીન હોયરે ॥ સુદીન જાણો
 પ્રાણીનો ક્ષાયરે ॥ ૩૪ ॥ પરમ લાભ દેહીને એહરે ॥ હોય ભક્ત સમાગમ તેહરે ॥ સર્વ
 તીર્થ સ્નાત્ત્વ હોય જનરે ॥ વિષ્ણુ પ્રીય વૈષ્ણવ દર્શનરે ॥ ૩૫ ॥ માહા મંત્ર પ્રાપ્તમુની જે
 હરે ॥ એ આપ્યો સ્કંદ ગણેશને એહરે ॥ મને આપ્યો કૃષ્ણ નીરવાણરે ॥ ગોલોક
 રાસ મંડળે જાણરે ॥ ૩૬ ॥ સહબ્રહ્મા ધર્મને વિશ્વાધારરે ॥ ધર્મે નારાયણને ઉચારરે ॥
 સનકાદીને આપ્યો બ્રહ્માચરે ॥ તેણે તને આપ્યો સુખદાયરે ॥ ૩૭ ॥ મંત્ર ગ્રહણ માત્રે

નીર્વાણરે ॥ જન નાશાયણ હોય જાણરે ॥ એને વીશે ન કુંઠ વીચારરે ॥ કાગ
 મુલ અશુભ પ્રકારરે ॥ ૩૮૧ ॥ થાય પંચ લક્ષ જપે કરીરે ॥ નર મુક્ત હરી ધ્યાન ધરીરે
 ॥ સામવેદાંતે વૈષ્ણવ જનરે ॥ કરે કર્મને પાપ દહનરે ॥ ૩૮૨ ॥ હરી ભક્તિ મુક્તિનું
 કારણરે ॥ ધનસ્થામ કૃષ્ણ ઉચારણરે ॥ વય કીશોર પીત વસનરે ॥ સત્કોટીન્દુર્ય
 દશરે ॥ ૪૦૧ ॥ મલુજ પંચાયુધ ધારીરે ॥ ભુષણ ભુષીતાંગ અપારીરે ॥ ચંદનાંચ રા-
 ગ સુખ કંદરે ॥ સોભે કૌસ્તુભ પરમાનંદરે ॥ ૪૧૧ ॥ શીખી પીચ મુકુટ રાજતરે ॥
 મીલતી માળ ઉર ભાજતરે ॥ મસન્નાનન પદ્મ લોચનરે ॥ શેવેશીવાદી શ્રી ભગવનરે
 ॥ ૪૨૧ ॥ પ્રકૃતિપરંછં દુરા રાધ્યરે ॥ નીર્ગુણ નીરીહ ધ્યાના સાધ્યરે ॥ સર્વના પર-
 માત્મા શ્રી હરીરે ॥ ભક્તાનું ગ્રહ વીગ્રહ ધરીરે ॥ ૪૩૧ ॥ એમ ધ્યાને કરીને ધ્યાયંતરે ॥
 પુણી સનાતન ભગવંતરે ॥ ભજ તું પરમાનંદ તેહરે ॥ સત્ય નીત્ય, પરાત્પર એહરે
 ॥ ૪૪૧ ॥ એમ કહી સ્વપદે સંભુ જયરે ॥ નમી નારદ તપે પળાયરે ॥ નારદ સમરી પ-
 રમેશ્વરરે ॥ યોગ થકી તજ્યું કલેવરરે ॥ ૪૫૧ ॥ વલાણ ॥ કલેવર તણ હરી
 પાદ પદ્મે ॥ લીન થયા નારદ રૂપી રાયરે ॥ ગુલામપ્રા માનસીંગ કહે થયો ॥ પુણી
 એકસો દ્વાત્રીશો અધ્યાયરે ॥ ૪૬૧ ॥ ઇતી શ્રી ॥ • બ્રહ્મ ॥ માહા ॥ શ્રી કૃષ્ણ ॥
 સુત સૌનક સંવાદે ૧૩૨ મા અધ્યાયરે

અધ્યાય ૧૩૩ મો.

કહ્યું ૧ હું ॥ રાગ આશાવરી સૌનક ઉવાચ ॥ અતિ અ-
 પુર્વ ઉપાખ્યાન એ ॥ સુણ્યું પરમાદ્ભુત મનોહર ॥ અતિ ગોખ્ય ગોખ્ય સુ રમ્યતા ॥
 ને નવીન નવીન સુંદર ॥ ૧ ॥ પુરાણ વીશે પુરાતની એ ॥ કહે દુર્લભ કથા સકળ ॥ એવો
 શુભ દીન હોશે ક્યારે ॥ વૈષ્ણવ સંગે જન્મ સકળ ॥ ૨ ॥ ગર્ભવાસને કર્મ છેદન ॥ હરી-
 દાખ્યતા ભક્તિ વર્ધન ॥ દુર્ગુહી પાપ નાશ કારણ ॥ ગણેશ જન્મ કથા પાવન ॥ ૩ ॥
 તુળશી રાધાખ્યાન અપુર્વ ॥ સુણ્યું ગુપ્ત ઇચ્છીત પ્રકાર ॥ માહા ભાગ સર્વ સુણી મારું
 મન પુણી થયું છે અપાર ॥ ૪ ॥ હાવે શ્રવણ, ઇચ્છા છે મને ॥ વનિહ ઉત્પતિ સ્વર્ણની
 સાથ ॥ માહા ભાગ તે કહો મુજને ॥ તમે કહેવો ચોખ્ય મમ નાથ ॥ ૫ ॥ સુત
 ઉવાચ ॥ શ્રદ્ધીની સામગ્રી કારણ એ ॥ સાંભળ જળને હુતાશન ॥ પ્રકૃતિ નિત્ય
 માહાન જમ ॥ જમ આદી આકાશ કથન ॥ ૬ ॥ તેમ શ્રદ્ધી ગોલોક વીશે એ ॥ જમ
 પ્રકૃતિ મન હંકાર ॥ જમ શબ્દાદી તન્માત્રા રહે ॥ તેમ હુતાશનાદી વીસ્તાર ॥ ૭ ॥ તો
 માણ તેની સમુત્પત્તી તો ॥ કહું છઉં તું કર શ્રવણ ॥ એક સમે બ્રહ્માનંત શીવ ॥ ગયા
 શ્વેત દ્વીપ વિષ્ણુ દર્શણ ॥ ૮ ॥ પરસ્પર ભાષણ કરીને ॥ સર્વ બેઠા રમ્ય સૌંદર્ય ॥ હરી

સન્મુખ કમળા કળા ॥ કામીની વિન્નુ ગાત્ર ઉત્પન ॥ લા તાંહા નૃત્યને ગાને કરે તે ॥
 વીન્નુ ગાથા મનોહર સ્વર ॥ કુડીન શ્રોણી સ્તન મંડળ ॥ દેખી બ્રહ્મા વ્યા કામપર
 ॥૧૦॥ મનને નીવારણ કરી તે ॥ નહી શક્યા કામ આકર્ષીત ॥ વીર્ય પડયું મહાપિશે
 તેને ॥ વસ્ત્રાચ્છાદીત મન લજ્જીત ॥૧૧॥ વસ્ત્ર વીર્ય સહુ તમ બ્રહ્મા ॥ ક્ષીરોદે કૃત્યું
 સ્વચ્છાકાર ॥ જળથી ઉદ્ભવ પુરૂષ તે ॥ બ્રહ્મ તેજ પ્રદીપ્ત મપાર ॥૧૨॥ બ્રહ્માને બોલે
 તે આવી બેઠો ॥ એવે આબ્યા વરૂણ રાજન ॥ પ્રણમી દેવને બાળ લેવા ॥ ઉઘમયુક્ત
 છે નીજ મન ॥૧૩॥ બ્રહ્મા પ્રત્યેથી બાળ લેવાને ॥ બાહુ કુર્યા તે ભયે રૂદન ॥ કાંઈ
 ન બોલ્યા જગ વીધાતા ॥ વીપ્ર લગ્યા યુક્ત તે બ્રહ્મન ॥૧૪॥ બાળકનો કરાઈ તેણા
 રીસે કરી કર્યા આકર્ષણ ॥ વરૂણે સભામાં ત્યારે તેને ॥ પ્રજપતીએ કર્યો ક્ષેપણ ॥૧૫॥
 પડ્યો દુર્મિત્ર દેવ વરૂણ ॥ મુર્છા પ્રાપ્ત તે અત સમાન ॥ ચેતના મૃત દ્રષ્ટે કર્યો શીવ ॥
 પ્રત્યે બોલ્યો વરૂણ રાજન ॥૧૬॥ વરૂણ ઉવાચ ॥ મારો પુત્ર છે હું આ-
 બ્યા લેવા ॥ એ બાળ જળ વીશે ઉત્પન ॥ ગ્રહણ કર્યો મે તેમાં મને ॥ બ્રહ્માએ કેમ
 કર્યો તાડન ॥૧૭॥ બ્રહ્મા ઉવાચ ॥ બાળક શરણ પામ્યો આવી પ્રમારૂં
 વિન્નુને મહેશ્વર ॥ કેમ આપું ભય પામી રૂએ ॥ શરણાંગત બાળ સડર ॥૧૮॥ શર-
 ણાંગત દીનાર્ત જન ॥ જે તે ન રાખે મુખ કુબુદ્ધિ ॥ માહાધોર નરકે પડે તે ॥ યાવત્
 ચંદ્ર દીવાકર સુધી ॥૧૯॥ બેહુના વચન સાંભળીને ॥ ત્યાં હર્યા પોતે મધુસૂદન ॥ સર્વેશ
 સર્વેશ્વર તે બોલ્યા ॥ યથા ઉચ્ચીત શ્રી ભગવન ॥૨૦॥ શ્રી ભગવાન ઉવાચ ॥

જેઠ સું કામીની કામાતુર ॥ યથા વીધાતા વીર્ય પતન ॥ લાગ્યા વસ્ત્ર ક્ષીરોદે બો
 વાડયું ॥ નીર્મળ જળે તેથી ઉત્પન ॥૨૧॥ યથા બાળક ધર્મ થકી તો ॥ મુખ્ય વીધીનો
 પુત્ર પ્રમાણ ॥ ક્ષેત્ર ઉદીતથી શાસ્ત્રાધારે ॥ ગૌણ વરૂણનો સુત બાણ ॥૨૨॥
 માહાદેવ ઉવાચ ॥ જે વિદ્યા નીજ સંબોધ વળી ॥ એ નું વેદ વીશે નીરૂપીત ॥
 શીષ્ય પુત્ર વીશે સમર્તા છે ॥ એ વેદવીદ લહે મુદીત ॥૨૩॥ એને વરૂણ મંત્ર આપેને ॥
 આપે વીધા બાળકને એહ ॥ વીધાતાનો પુત્ર વન્દિ વળી ॥ શીષ્ય વરૂણનો સમસ્નેહ
 ॥૨૪॥ વીન્નુ એ આપી બાળકને ત્યાં ॥ દાહક શક્તિ ઉગ્રતા બાણ ॥ સર્વ દગ્ધ હુતા-
 શન હોશે ॥ એમ વરૂણવાણ નીર્માણ ॥૨૫॥ સર્વે દાહક શક્તી ત્યાં આપી ॥ તેને સ-
 દ્દાશીવે આજ્ઞા કરી ॥ મંત્ર વીધા વરૂણે આપી ત્યાં ॥ રમ્ય રેતન માળા ઉર ધરી ॥૨૬॥
 કોડે કરી તે બાળકને ત્યાં ॥ સુર માયાએ કરે સુંખન ॥ બ્રહ્માને આપ્યો લઈ બાળક ॥
 સાક્ષાત વિન્નુ શીવ ભગવન ॥૨૭॥ વિન્નુને પ્રણામ કરી ચાલ્યા ॥ સ્વમંદીરે બ્રહ્મા
 શંભુ બાણ ॥ અગ્નિ ઉત્પત્તી કહી તને તું ॥ સુણ સ્વર્ણ ઉત્પત્તી પ્રમાણ ॥૨૮॥ એક
 એ સર્વ સુર બેઠા ॥ સ્વર્ગ સભા હોય નૃત્ય ગાન ॥૨૯॥ રૂપ જેઠ કામાતુર ॥ વન્દિ

વીર્ય ખળીતે તે સ્થાન ॥૨૬॥ લગ્નલતવસ આચ્છાદીત તે ॥ ઉપચ્યો સ્વર્ણ દગતે સ્થળ ॥
 કાણમાં વૃક્ષી હવો પર્વત ॥ નામ તે મેર કહે સકળ ॥૨૭॥ હીરણ્ય રેતસ વન્હિતેથી ॥
 કહે બુદ્ધિમાન માહાજન ॥ એ મકારે કહ્યું સર્વ તને ॥ ફરી શું સાંભળવા છે મન ॥૨૮॥
 વલણ ॥ મન શું ઇચ્છે કહો સૌનક ॥ સુત કહે નારાયણરાયરે ॥ ગુલાખકુંવર
 માન કહે થયો ॥ એકસો તેત્રીશમો અધ્યાયરે ॥૩૨॥ ઇતી ॥ શ્રી ॥ બ્રહ્મ ॥ માહા ॥
 શ્રીકૃષ્ણ ॥ ના ॥ સુત સૌનક ॥ ૧૩૩ મો અધ્યાય પુર્ણ ॥

અધ્યાય ૧૩૪ મો.

કડવુ ૧ લુ ॥

રાગ દેશાખાની ચોપાઈ ॥ સૌનક ઉવાચ ॥

સર્વ સાંભળ્યું છે સુખકારી ॥ અવશેશન કૃપા તમારી ॥ કથાનુક્રમ કહો પુરાણ ॥ ફળ
 માત્ર હોયે નીરવાણ ॥૧॥ નથી સાંભળ્યું એને સમાન ॥ અન્ય પુરાણ એ સુખદાન ॥
 વક્તા તમે જેવી નદર્શણ ॥ કોઈ સાંભળ્યા નથી શ્રવણ ॥૨॥ સુત ઉવાચ ॥
 માહા ભાગ મુણિ કહું સત ॥ સાવધાન થઈ એકાગ્રત ॥ અધ્યાના શ્રવણે સુખ લહી ॥
 પુરાણ ફળ તે પામે સહી ॥૩॥ બ્રહ્મખંડ બ્રહ્મ નીરપાણ ॥ અનિર્વાચ્ય તે મોક્ષ કારણ ॥
 ભિન્ન સાકારને નીરાકાર ॥ ભિન્ન સગુણ નિર્ગુણ મકાર ॥૪॥ જેવી શકતી તે મકારે
 ધ્યાન ॥ કહ્યાં ક્રમે ગોલોકાદી સ્થાન ॥ તે વીશે ઉપ યુક્ત આખ્યાન ॥ જે જે પ્રસંગ તે
 તે સમાન ॥૫॥ પછે જાતિ નિર્ણય ઉચાર ॥ વળી શંકરનો તે મકાર ॥ પ્રબળ ઉત્તરથી
 જુલ સાર ॥ કથા રાધા માધવ વીહાર ॥૬॥ મહદ્વીપુ સમુદ્ભવ જાણ ॥ સંક્ષેપે વિશ્વનું
 નિરમાણ ॥ બ્રહ્મા નારદ સંવાદ જેહ ॥ પરમાર્થ થકી દ્વીજ તેહ ॥૭॥ નારદનો વીવેક
 વીસ્તાર ॥ ફરી મુનીંદ્રનો તે મકાર ॥ બ્રહ્મા આજ્ઞા કરી વીસારદ ॥ બદ્રીકાશ્રમ ગયા
 નારદ ॥૮॥ નર નારાયણ દરશન ॥ તે સહ ભાષણ નીવેદન ॥ કહ્યો દેવ બ્રહ્મખંડ ક્રમ
 ફરી નારદને દ્વીજોત્તમ ॥૯॥ શુણ પ્રકૃતિ ખંડ પ્રમાણ ॥ સુધાખંડ સમ મુની જાણ ॥
 કહ્યું છે પ્રકૃતિનું લક્ષણ ॥ વર્ણન પ્રકૃતિનું ઉચારણ ॥૧૦॥ ઉપાખ્યાનને તેનું પુજન ॥
 લક્ષ્મી સરસ્વતીનું વર્ણન ॥ સાવીત્રી રાધીકાનું ચર્ચીત ॥ અન્યનું ભીન્નભીન્ન વદીતા ॥૧૧॥
 અપુર્વ સાવીત્રી રાધાખ્યાન ॥ યમ સાવીત્રી સંવાદ દાન ॥૧૨॥ વર્ણન લક્ષણ યોગ ॥૧૩॥
 કર્મ વીપાકને ભોગ ॥૧૪॥ રાધીકાખ્યાન ગુપ્ત પુરાણ ॥ સુવજ્ર નૃપ ચરીત્ર જાણ ॥૧૫॥
 તુળશી આખ્યાન ગુહ ॥ યુદ્ધ મહેસને સંખયુડ ॥૧૬॥ કહ્યો તુળશી કૃષ્ણ સંવાદ ॥ તેના
 સંભોગ સુખ હાલહાલ ॥ કથન સંખયુડ નિધન ॥ કૃપા શ્રીદામ્ન આપ મોચન ॥૧૭॥
 મુરની પદ પ્રાપ્તી કથન ॥ કહી કથા વીપદ ખંડન ॥૧૮॥ ભવ મોક્ષ ખીજ ગંગાખ્યાન ॥
 મનસાખ્યાન પ્રબળ સુખ દાન ॥૧૯॥ કહ્યો પ્રકૃતિ ખંડ એ રીત ॥ ગણપતી ખંડ શુણ

પ્રીત ॥ રમ્ય મધુર નવીન જાણા ॥ પદે પદે સુ ગુમ પુરાણા ॥ ૧૬૫ ॥ કુર્લભ શ્રોતાને પ્રીતકર
 ॥ કહિ ક્રીડા પાર્વતી ઇશ્વરા ॥ સ્કંધ ઉત્પત્તિને ક્રીડા ભંગા પાર્વતી તેષ વીચ્છે સંગા ॥ ૧૬૬ ॥
 વિષ્ણુ સુવર્ત દેવી ચરીત્ર ॥ હરી વરદ પાર્વતી પ્રીત ॥ હરી ક્રીડા અતીથી સ્વરૂપ ॥ ૧૬૭ ॥
 હાએ પરમ્પર નંદ રૂપ ॥ ૧૬૮ ॥ મહોત્સવ કૈલાશે અનુપ ॥ દેવ સર્વ નંદીડા ખાળ રૂપ ॥ નિ
 ત્ય સત્ય અજ પિલુ પર ॥ બ્રહ્મ રૂપ સર્વ વિદ્ય હર ॥ ૧૬૯ ॥ તપે યજ્ઞ વૃત્ત કળ સાર ॥
 શાંત સર્વ સંપદ દાતાર ॥ યાચીતાને અતી કમનીય ॥ ૧૭૦ ॥ ઇશને પ્રાણથી પ્રીય ॥ ૧૭૧ ॥
 પરમાત્મા રૂપ ભગવન ॥ સર્વ બીજ ઇશ સનાતન ॥ નારાયણ પ્રત્મકુ એ નિર્માણ ॥ ૧૭૨ ॥
 ના દર્શણ સ્તવને જાણા ॥ ૧૭૩ ॥ ધ્યાના સાધ્ય દુરાસાધ્ય આપા ॥ નાશ કરે કોટી જન્મપાપા ॥
 જમદગ્નિ શુદ્ધ સહાનુત્ત ॥ શુરભી હરણ મુની નીધન ॥ ૧૭૪ ॥ રોચુંકા પતી સહ ગમના ॥
 પર્શુરામ પ્રતજ્ઞા ન્કથના ॥ વસુંધરા નીક્ષત્રી કરણ ॥ એકવીશ વાર ઉચારણ ॥ ૧૭૫ ॥ ગણેશ
 પર્શુરામ સંવાદ ॥ જ્ઞાન લાભકારી વેદવાદ ॥ તેજ ક્રાંત દારણ કથન ॥ વળી ભંગ હેરમ્મ
 દશન ॥ ૧૭૬ ॥ કૃત વિલાપ ત્યાં દુર્ગા સતી ॥ તેનો નીશ્વાસ ભર્ગવ પ્રતી ॥ પર્શુરામના
 સ્મરણે કરી ॥ સ્વપ્રકાશ થયા છે શ્રી હરી ॥ ૧૭૭ ॥ બોધ્યાં પાર્વતી શ્રી ભગવન ॥ શીવ
 લોક આશ્ચર્ય વર્ણન ॥ પર્શુરામને કરી કૃપાય ॥ માહા શસ્ત્ર આપ્યું શીવરાય ॥ ૧૭૮ ॥ કૃષ્ણ
 મંત્ર કવચ નિર્માણ ॥ વર અભય સુખદા જાણ ॥ ત્રીશસવાર ભુપ નીધન ॥ કર્યો વીમ
 ભુભાર હરંણ ॥ ૧૭૯ ॥ વલાણ ॥ હરણ ભુભાર કૃમ થકી ॥ એ પુર્વ ઉપા
 ખ્યાન ઉચરીતરે ॥ કહી ગણપતી ખંડ કથા ॥ તે દીગ્દેવ સંક્ષેપે કરીરે ॥ ૧૮૦ ॥

કડવું ૨ જી ॥ રાગ કેદારે ॥ સુત ઉવાચ ॥ શ્રીકૃષ્ણ જન્મખંડ સાંભળ ॥ થઈ શાવધાન સુખ ખાણ ॥ હરે જન્મ વ્યાધી જરા મૃત્યુ ॥ પરમ
 મોક્ષ કારણ જાણ ॥ ૧૮૧ ॥ સુ શ્રવણ હરી દાબ્ય દાતા ॥ માહા મધુર મુદ્રા સમાન ॥
 નવીન નવીન સુંદરતા ॥ એ અતી અપુર્વ ઉપાખ્યાન ॥ ૧૮૨ ॥ સ્વાદુ પદે પદે પ્રકાશકા
 સરવ તત્ત્વ ભવાર્ધી તારણ ॥ ૧૮૩ ॥ રસાયણ દુષ્પાદી મર્દન ॥ કૃષ્ણ પદ પ્રાપ્તિનું કારણ ॥ ૧૮૪ ॥
 શ્રીદામા રાધા કળહ દારણ ॥ તેનો શ્રાવ્ય તે કર્યો કથન ॥ જન્મખંડે કહ્યું ભુતભાં ॥
 હરી જન્મ પ્રાર્થીત બ્રહ્મન ॥ ૧૮૫ ॥ જન્મ્યા હરી વસુદેવ ગ્રહ ॥ કંશ ભયે ઝોકુળ ગમન ॥
 વૃષભાન સુતા રાધા પોતે ॥ શ્રીદામા શ્રાપે થયાં ઉત્પન્ના ॥ ૧૮૬ ॥ ખાળક્રીડા ગોકુળે પ્રભુની ॥
 હરી કૃત દૈત્યાદી નીધન ॥ ગર્ગનુ આવાગમન કહ્યું ॥ હરીને શુભ અન્ન પ્રાશન ॥ ૧૮૭ ॥
 પુતના નાશ શકટ ભંગ ॥ કૃષ્ણ ખંધન તર ખંડન ॥ ત્રીલોક દર્શી વક્તે વત્સાદી ॥ હર
 રણ કૃત બ્રહ્મ સ્તવન ॥ ૧૮૮ ॥ સહસા ગોકુળ ત્યાગ કર્યું ॥ માહા પુન્ય પ્રદાવન વન ॥
 ભય પામ્યા નંદ પ્રજરાજ ॥ છે સાથે કૃષ્ણ નીજ નંદન ॥ ૧૮૯ ॥ પ્રદાવન નિર્માણ અદ્
 ભુત ॥ કહ્યું ગોપ ખાળ સહ ક્રીડન ॥ આલ્મણીનું મીથાન ભોજન ॥ કહ્યું વરદાન તેનું

પ્રકૃતિ ॥ ૩૭ ॥ રતુ નણુંને વસાહરણ ॥ કૃષ્ણ કૃત ગોપીને પ્રદાન ॥ કાત્યાયનીપ્રત
 દુર્ગા પૂજા ॥ માર્વતી-વરદત્ત મુખ દાન ॥ ૩૮ ॥ તાળકળ ભક્ષણ કહ્યુંને ॥ શક યાગ ભંગ
 ભગવાન ॥ રાધીકા સહ શ્રી કૃષ્ણનો જોડા ॥ વીરહ મીલનતા આખ્યાનાઝઠી ॥ ગોપી ક્રીડા
 કહી મનોહર ॥ રહી કૃષ્ણ કોડે રાધા જાણ ॥ છાંયાં રહી રાયાણ અહે તે ॥ હરી માયા
 કરી નીરમાણ ॥ ૪૦ ॥ સંપાર સોળ રાસ મંડળે ॥ સહ રાધા હરી અંતરધ્યાન ॥ ગમન
 રાધા સાથે મીલન ॥ દ્વીજ કનનમાં ભગવાન ॥ ૪૧ ॥ રાધા માધવ સંવાદ કહ્યો ॥
 ગોપી વૈકુંઠ ખડુ કથન ॥ કરી આગમન વંદાવને ॥ ગોપીકા હરી કૃષ્ણ દર્શણ ॥ ૪૨ ॥
 નાનાવિધ ક્રીડા જળ સ્થળે ॥ ગોપીકાનો સૌભાગ્ય વર્ણના ॥ રાધીકાનો વિશેષ થકી તે ॥
 કહ્યો સંક્ષેપે રમ્યનુત્તમ ॥ ૪૩ ॥ નભસ્થ દેવ દર્શણ કહ્યું ॥ કામ ખળન દેવીનો તેહ ॥
 રાસમંડળે અંશે કરીને ॥ દેવી જન્મ પ્રાપ્ત કહ્યું એહ ॥ ૪૪ ॥ અકુરાગમન ગોપીકાનો ॥
 વીલાપ અકૂરને તીરસ્કાર ॥ મથુરાં ગમન ગોપીકાનુ ॥ રૂઢન ક્રમે કરી ઉચાર ॥ ૪૫ ॥
 શોક ગોકુળ વાસીનો રાધા ॥ વીરહ જવાળા યથા ઉચ્ચીત ॥ સ્વમુર્તી દર્શણ અકૂરને ॥
 દ્વીજ યમુનાત્રય વદીત ॥ ૪૬ ॥ મથુરાં પ્રવેશ કહી કથા ॥ રજક નાશ કુળ સંભોગ ॥
 તેને ભોક્ષને માળાકારનો ॥ ભોક્ષને ધનુર્ભંગ સંજોગ ॥ ૪૭ ॥ હસ્તીની ધન સભા પ્રવે-
 શ ॥ કહ્યું જે નાના રૂપ દર્શના ॥ કંશ નાશ વધુ વીલાપના ॥ ઉગ્રસેનને રાજ્ય આશના ॥ ૪૮ ॥
 નંદ વીલાપ સ્તવન કહ્યું ॥ નિર્જને સંવાદ પીતા તન ॥ પરમ જ્ઞાન કહ્યું નંદને ॥ જગત
 પિતા શ્રીભગવન ॥ ૪૯ ॥ મુની આગમન કહ્યું વળી ॥ ઉપાખ્યાન કુમાર કથન ॥ સુદર્ભ
 ઉધવ ગમન ॥ કહ્યું રાધીકા સ્થાન નીર્જન ॥ ૫૦ ॥ જ્ઞાન તેનું ને સંવાદ કહ્યો ॥ શુભા-
 શુભ કથા ઉપવીત ॥ કૃષ્ણ વિધાવ્યાસ ગુરુ ગ્રહ ॥ મૃત પુત્ર પ્રદાન વદીત ॥ ૫૧ ॥ જ
 રાસંધનું દમન કહ્યું ॥ કહ્યો યવન નિધન પ્રકાર ॥ દ્વારકાં નિર્માણ વિશ્વકર્મા ॥ દ્વારકાં
 પ્રવેશન ઉચ્ચાર ॥ ૫૨ ॥ ઉગ્રસેન પ્રભાવ રૂકમીણી ॥ હરણ કહ્યું નૃપ દમન ॥ સર્વ કા-
 મીની પાણી ગ્રહણ ॥ ને માયાવતી ભોક્ષ કથન ॥ ૫૩ ॥ સંપર નાશ ધર્મ પુત્રનો ॥ રા-
 જસુ શીષુપાળ ભોક્ષણ ॥ દંતવક્રનોને સાલવ નાશ ॥ કહી કથા દુષ્ટ મદ હરણ ॥ ૫૪ ॥
 પારીજાત આણ્યું સ્વર્ગ થકી ॥ કુરૂપાંડવ યુદ્ધ વર્ણન ॥ ભુભાર હરણને ઉષાનું ॥ હરણ
 ખાણ ભુજ ખંડન ॥ ૫૫ ॥ ખલીનું સ્તવન કહ્યું દ્વીજ ॥ કહ્યું અનીરૂધ પરાક્રમ ॥ રાધા
 યશોદા સંવાદ કહ્યો ॥ કહ્યું દુર્ભા જ્ઞાન પરમ ॥ ૫૬ ॥ શ્રંગાળ ભોક્ષ પરમાદ્યુત ॥ કહ્યો
 તીર્થયાત્રાનો પ્રસંગ ॥ કરી ગણેશ પુજન કહ્યું ॥ દર્શણ રાધા કૃષ્ણનું સંગ ॥ ૫૭ ॥ રા-
 ધીકાનું દર્શણ દેવીને ॥ ને કહ્યું રાધા તેજ પ્રકાશ ॥ રાધા રમણ તીર્થ ભ્રમણ ॥ બ્રહ્મ
 આપે ચક્રકુળ નાશ ॥ ૫૮ ॥ સૌનક ભોક્ષણ પાંડવનું ॥ કથા હરી સ્વપદ ગમન ॥ નારદ
 વીવાહને ઉત્પત્તી ॥ વન્હિને સુવર્ણની કથન ॥ ૫૯ ॥ માહા ભાગ કહ્યા ચતુર્થ ॥ બ્રહ્મ

વૈવર્ત માહા પુરાણ ॥ મુની શ્રેષ્ઠ શું સુણવા ઇચ્છા ॥ એથી ખસુત બોલ્યા વાણ ॥
 ૥૬૦૧ ॥ વલણ ॥ વાણ બોલ્યા છે સુતપુરાણી ॥ સૌનક મત્સ્ય કરી કૃપાયરે ॥
 ગુલાખ કુંવર માન કહે થયો ॥ એકસો ચોતરીશમો અધ્યાયરે ॥૬૧॥ ઇતીશ્રી ॥

અધ્યાય ૧૩૫ મો.

કહુ ૧ હું ॥ રાગ રામગ્રી ॥ . . . સૌનક ઉવાચ ॥ મારું
 જન્મ થયું છે સફળ ॥ સુભ જીવન જાણુ સફળ ॥ બ્રહ્મ વૈવર્ત ક્ષણ વીસ્તારણું
 ॥ સુભ નિર્વાદ્ય મોક્ષ કારણું ॥૧॥ હાજી ॥ મોક્ષ કારણું બદીત આર્ય ॥ મને
 અંબય આપો હે તાત ॥ કીર્તીત પુછું રહ્યું છે તે ॥ કહું મનવાંછીત સુભ વાત ॥૨॥

સુત ઉવાચ ॥ ભયતજ કરી મહા ભાગ ॥ હોય ઇચ્છીત પ્રબ્ધ તે કર ॥
 તે સર્વ, હું કહીશ તુજને ॥ હોશે માહા ગુપ્ત મનોહર ॥૩॥ સૌનક ઉવાચ ॥
 હમણા ઇચ્છુ શ્રવણ કરવા ॥ સર્વ પુરાણ નાને લક્ષણ ॥ સંખ્યા તેની ને ક્ષણ તેહનું
 ॥ તમો કરો સર્વ ઉચારણ ॥૪॥ . . . સુત ઉવાચ ॥ પુરાણ વીસ્તાર ઇતીહા-
 શ ॥ સંહીતા પંચ રાત્રાણી જાણ ॥ સૌનક હું તે કહુ તમને ॥ મને ગમ જેવી તે પ્ર-
 માણ ॥૫॥ સર્ગ પ્રતી સર્ગ વંશવળી ॥ મનવંતર વંશાનુ ચરીત ॥ ઉપ પુરાણ એ
 પંચ લક્ષણ ॥ કહું માહા પુરાણના જે રીત ॥૬॥ શ્રષ્ઠી વીશ્રષ્ઠીને સ્થીતી તેનું ॥
 નીરપણને હરી કીર્તન ॥ પ્રથક પ્રથક દેવતાનું ॥ દશ લક્ષણ કહે માહાજન ॥૭॥
 પુરાણ સંજ્ઞાને સંખ્યા તેની ॥ વીમ કહું સર્વ જે તે જાણ ॥ પરબ્રહ્મ, પાદ્મ, ને વૈષ્ણવ
 ॥ નારદીય, માર્કંડ પુરાણ ॥૮॥ અગ્ની સંજ્ઞીક, ભવીષ્યોત્તરા ॥ બ્રહ્મ વૈવર્ત, લીંગ,
 વારાહ ॥ સ્કંદ, વામન, ને કૌર્મવળી ॥ મત્સ્ય ગારૂડ, ને બ્રહ્માંડાહ ॥૯॥ સૈવ, ભાગ-
 વત, અષ્ટાદશ ॥ સૌનકપુરાણનું પ્રમાણ ॥ તેમાં દશ સહસ્ર શ્લોકનું ॥ પરબ્રહ્મ પુરાણ
 તું જાણ ॥૧૦॥ પાંચેઠ સહસ્ર શ્લોક સંખ્યા ॥ પાદ્મપુરાણનું કીરતન ॥ તેવીશ હજાર
 શ્લોક રહે ॥ વૈષ્ણવના જાણુ બુધજન ॥૧૧॥ ચોવીસ સહસ્ર નારદીય ॥ માર્કંડના
 નવ હજાર ॥ પંદર સહસ્રને ચારસે ॥ છે અગ્ની પુરાણનો વીસ્તાર ॥૧૨॥ ચૌદ સ-
 હસ્રને પંચ સત ॥ શ્રેષ્ઠ પુરાણ ભવીષ્ય તું જાણ ॥ અષ્ટાદશ સહસ્ર સંજ્ઞીક ॥ બ્રહ્મ વૈ-
 વર્ત સાર પુરાણ ॥૧૩॥ એકાદશ સહસ્ર લીંગના ॥ વારાહ ચતુર્વીશ હજાર ॥ એકયાશી
 સહસ્રને એકસો ॥ સ્કંદ પુરાણ દીર્ઘ વીસ્તાર ॥૧૪॥ વામન દશ શહસ્રનું છે ॥ સપ્ત
 દશ કૌર્મનું પ્રમાણ ॥ મત્સ્યપુરાણ ચતુર દશનું ॥ આગણીશનું ગારૂડ જાણ ॥૧૫॥
 દ્વાદશ સહસ્ર બ્રહ્માંડના ॥ સૈવના પંચ દશ નિર્વાણ ॥ અઢાર સહસ્ર ભાગવતના ॥ એ
 સંખ્યા ચતુર્લક્ષ પુરાણ ॥૧૬॥ એ પ્રકારે છે ઉપ પુરાણ ॥ અષ્ટ દશ વીબુધ, કથન ॥

સ્ત્રીહારી ભારત વાદ્યમીઠા ॥ પંચકાવ્ય કહે વીદુજન ॥૧૭॥ પંચરાત્રીના પંચ પ્રકાર ॥
 કૃષ્ણ માહાત્મા પુરુષ જાણ ॥ વાસીષ્ઠ નારદીય કાપીલ ॥ ગૌતમીય એ તેર પ્રમાણ
 ॥૧૮॥ બ્રહ્મણીય મહાદેવ સંહીત ॥ ગૌતમ કુમાર પંચ પ્રકાર ॥ પંચ પ્રકાર સંહીતાએ
 ॥ સહીત અષ્ટાદશ વીરસર ॥૧૯॥ એ પ્રકારે સર્વ ક્રમે કરી ॥ પ્રથક પ્રથક સુખદાન ॥
 વીપુલસાસ છે તે થકી મેં ॥ કહ્યું જેટલું મુજને જ્ઞાન ॥૨૦॥ ગોલોકે રાસમંડળે વીધીને
 ॥ કહ્યું પુરાણ શ્રી ભગવાન ॥ ધર્મને ધર્મે નારાયણને ॥ નારાયણે નારદને જ્ઞાન ॥૨૧॥
 નારદે કહ્યું મને ભક્ત જાણી ॥ તે મેં કહ્યું તમને સુનીશ ॥ સુદુર્લભ પુરાણ ઇચ્છીત ॥
 બ્રહ્મ વૈવર્ત પ્રીય જગદીશ ॥ ૧૨૨॥ જે થકી વીશ્વ સમુહ વર્તેના જીવના પરમાત્મા સ્વ-
 રૂપ ॥ કર્મીના કર્મના સાક્ષી પોતે ॥ તે થકી બ્રહ્મ તે સાક્ષીરૂપ ॥૨૩॥ તે શ્રિભક્તો છે
 વીરસર જેમાં ॥ માહા શ્રેષ્ઠ વીભુતી કથન ॥ તેણે કરીએ બ્રહ્મ વૈવર્ત ॥ માહા પુરાણ
 જાણે વીદુજન ॥૨૪॥ પુન્યદ પુરાણ મંજુદાતા ॥ ગોપ્ય રહસ્ય રમ્ય નુતન ॥ હરી
 ભક્તિ હરીદાખ્ય પ્રદ ॥ બ્રહ્મ સુખદ શોક નાશન ॥૨૫॥ સરીતા મધ્યે જેમ સુરસરી ॥
 તીર્થ મધ્યે પુસ્કર પ્રમાણ ॥ પુરી મધ્યે જેમ પુરીકામી ॥ નીશ્ચય મુક્તિ પ્રદાતા જાણ
 ॥૨૬॥ શૈલ વીશે જેમ સુમેરુને ॥ પુષ્પ વીશે રહે પૌરીજાત ॥ તુલસીપત્ર જેમ પત્રમાં ॥
 વ્રતમાં એકાદશી વીખ્યાત ॥૨૭॥ વૃક્ષ વીશે જેમ કદંબ વૃક્ષ ॥ સુર વીશે કૃષ્ણ ભગવાન
 ॥ જ્ઞાનીદ્રમાં શીવ ચોર્ગીદ્રમાં ॥ ગણેશ્વર માહાસુખદાન ॥૨૮॥ સીધેદ્ર વીશે કંપીલમુની
 ॥ તેજસ્વીમાં રવી તેજ ધામા ॥ સનતકુમાર વૈષ્ણવ વીશે ॥ નૃપ વીશે નૃપતિ શ્રીરામા ॥૨૯॥
 ધનુષધારી વીશે લક્ષ્મણ ॥ દેવી વીશે દુર્ગા માહા સતી ॥ માણાધીકામાં રાધાકૃષ્ણ
 પ્રીયા ॥ ઇશ્વરી માહાલક્ષ્મી પુન્યવતી ॥૩૦॥ પંડીતમાં જેમ સરસ્વતી ॥ તેમ સૌનક
 સત્ય પ્રમાણ ॥ કહ્યું મીહા પુરાણ વીશે એ ॥ બ્રહ્મ વૈવર્ત માહાપુરાણ ॥૩૧॥ સુખદ
 મધુર પુન્ય દાતા ॥ એ પુરાણ સંદેહ ભંજન ॥ આ લોકે સર્વ સંપદપ્રદ ॥ પરલોકે હરી
 દાશ્ય પ્રદન ॥૩૨॥ વલણ ॥ હરીદાખ્ય પ્રદ વિદ્ય હારી ॥ યજ્ઞ તીર્થ તપ
 વ્રત દાનરે ॥ ભુવદક્ષિણા ચતુર્વેદાધ્યન ॥ રૂઢ ન આવે એને સમાનરે ॥૩૩॥ ક-
 ડવું ર જી ॥ રાગ મારૂની ચોપાદ ॥ જાત વંધ્યા વળી કાકવંધ્યા ॥ હોય પા-
 પીણી જે માહાવંધ્યા ॥ પુરાણ શ્રવણથી પ્રમાણ ॥ ચીરંજીવી પુત્ર પામે જાણ ॥૩૪॥
 અપુત્રી માત્ર હોય સુતન ॥ ભાર્યા માત્ર અમાર્ય જે જન ॥ ભયવલ્લ મુક્ત હૃદય ભીત ॥
 મુખ તે હોય સઘ પંડીત ॥૩૫॥ રોગ મુક્ત હોય રોગી જન ॥ અંધ તે મુક્ત હોય અં-
 ધન ॥ નીળપાપકારી કરે પાવન ॥ રોગ શોક દારીદ્ર નાશન ॥૩૬॥ રક્ષાક અર્ધ સુણે
 એક ચીત ॥ લક્ષ ગૌદાન રૂઢ માપીત ॥ સુણે જે ચારખંડ પુરાણ ॥ ભક્તિએ આપે
 દક્ષીણા જાણ ॥૩૭॥ પ્રાણ્યે કૌમારે વૃદ્ધે ચોવન ॥ કોટીજન્મ પાપ પ્રમુચન ॥ અંથ

નિર્માણ વૈમાને કરી ॥ જન શ્રીકૃષ્ણ રૂપને ધરી ॥ ૩૮૦ ॥ ગોસ્થોકે થઈ કૃષ્ણ દાસ ॥
 અસંખ્ય બ્રહ્મા પતને ન નાશ ॥ ૩૮૧ ॥ સામીધ્ય પાર્શદ થઈ ॥ કૃષ્ણ મંદીર સુધૈ તે જઈ ॥ ૩૮૨ ॥
 સુણે બ્રહ્મખંડ ગ્રંથ મુળ ॥ પાયસ મીઠુ રૂળ તાંબુળ ॥ કૃષ્ણ વૈ વાચકને ભોજન ॥ આપે
 હેમ ચંપક સુમન ॥ ૩૮૩ ॥ સુદમ વસ્ત્ર મનોહર દાન ॥ આપે વ્યાસ તે સંતુષ્ટમાન ॥ કરે
 પ્રકૃતિ ખંડ શ્રવણ ॥ ભોજન વાચકને દધ્યન ॥ ૩૮૪ ॥ આપે કાંચન તે હર્ષ ભરી ॥ મુ-
 રલી સવત્સ ભક્તી કરી ॥ સુણે ગણપતીખંડ પ્રીતિ ॥ વીંછે નાશાર્થ યત્ન સહીત ॥ ૩૮૫ ॥
 સુવર્ણનું સુવ્રોણવીત ॥ માળને શ્વેત છત્ર સુદીત ॥ આપે વાચકને સુમોદીક ॥ શુભ પન્-
 કવ રૂળ પ્રેમાધીક ॥ ૩૮૬ ॥ શ્રીકૃષ્ણ જન્મખંડ શ્રવણ ॥ ભક્તી થકી વાચક પુનન ॥ રત્ન
 સુદ્રીકા કરી સન્માન ॥ આપે સુદમ વસ્ત્ર માળાદાન ॥ ૩૮૭ ॥ સ્વર્ણ કુંડળ શ્રવણે ધારે ॥
 સ્તુતી કરી વીનય ઉચારે ॥ સર્વ દક્ષીણા આપે સુખીત ॥ ધેનું સવત્સ વસ્ત્ર સહીત ॥ ૩૮૮ ॥
 રાધા કૃષ્ણ પ્રીત્યર્થે સમરી ॥ વ્યાસ શન આપે ભક્તી કરી ॥ કરાવે પ્રભ સત ભોજન ॥
 કરે પરમાદરે અર્ચન ॥ ૩૮૯ ॥ આશ્રણ વૈષ્ણવ સાચવીત ॥ કરે વાચક શુદ્ધ પંડીત ॥ શ્રીકૃષ્ણ
 ભક્તિ વીહીન જન ॥ કરે પુરાણનું જે શ્રવણ ॥ ૩૯૦ ॥ ભક્તિ પુન્ય નહીં પામે સાય ॥
 પુરાકૃત પુન્ય નાસ હોયા ॥ તને એ સર્વ કૃષ્ણ કથન ॥ ગુરુ મુખ થકી જે શ્રવણ ॥ ૩૯૧ ॥ વીંછે
 આપો વીરેદ્ર સુદીત ॥ શુભ નારાયણ શ્રમ સ્થીન ॥ દેખી વીમ સમુહ સુસાર ॥ નીશ્ચયતા
 કૃત નમસ્કારે ॥ ૩૯૨ ॥ સુભ બ્રહ્મ વૈવર્ત કથન ॥ તમે આજ્ઞા થકી રૂપી જન ॥ કાયા
 કર્મણા મનસા વાણ ॥ દીવસ નીસાં ભજે નીર્વાણ ॥ ૩૯૩ ॥ પરબ્રહ્મ પુર્ણ રાધેશ્વર ॥
 ત્રીગુણાતીત પરતપર ॥ તમે પરમાત્મા કૃષ્ણ રાધેશ ॥ તમે શીવ બ્રહ્માને ગણેશ
 ॥ ૩૯૪ ॥ પુન્યદા સૌનક રૂપી જન ॥ દીઠા તમારા પાદ પાવન ॥ હવે સ્થીત સીદ્ધશ્રમ
 પ્રતી ॥ જહાં સ્થીત દેવ ગણપતી ॥ પરા રવી સહસ્ર સંખ્યા કંથન ॥ ગ્રંથ લેખક શો-
 ધનાર્થન ॥ ગ્રંથ કર્તા વ્યાસ ભગવાન ॥ વીંછેશ લેખક મુખ દાન ॥ ૩૯૫ ॥ વ્યાસ કૃત
 પુરાણ અઠાર ॥ શ્રેષ્ઠ વૈવર્ત તેમાં છે સાર ॥ તેમાં થકી દાદસહજર ॥ શ્રીકૃષ્ણ જન્મ-
 ખંડ વીસ્તાર ॥ ૩૯૬ ॥ તેજ કથા પ્રસંગ સમંધ ॥ તે ગીર્વાણ એ પ્રાકૃત અંધ ॥ બેનું
 એક રૂળ સુખ સાતા ॥ રાધા કૃષ્ણ પરમ પદ દાતા ॥ ૩૯૭ ॥ કહે સુણે સમરે જે જન ॥
 તેને રહે રાધા કૃષ્ણ પ્રસન ॥ ધર્મ અર્થ કામ મોક્ષ ચાર ॥ મનવાંછીત રૂળ દાતાર
 ॥ ૩૯૮ ॥ સર્વ આગણી તેતરીશ ॥ પુર્ણ થયું કૃપા જગદીશ ॥ હૃદે રામ સર્વાતરયામી ॥
 પ્રેરી પુર્ણ કૃષ્ણ બહુ નામી ॥ ૩૯૯ ॥ શુભ પાવન કાર્તીકમાસ ॥ શુભ પક્ષેન્દુ પ્રદીપ પ્રકાશ ॥
 તીથી દશમી વાર ભગુ જાણ ॥ પુર્ણ પુરાણનું એ પ્રમાણ ॥ ૪૦૦ ॥ પુન્યશ્લોક શબ્દ સુ-
 ખકારી ॥ વીમ ખંદી મળ દુખહારી ॥ જેના ભાગ્ય બળતો ન પાર ॥ શુભ સંતતી સંમ
 પ્રકાર ॥ ૪૦૧ ॥ ચાર પુત્રને કન્યા છે ચાર ॥ સુમતી સુશીળ સુવીચાર ॥ ધર્મ દેવ ધર્મ

અવતાર ॥ ખંટવી જેને રાજ્યાધીકાર ॥૬૦॥ ખીજા મોહન દેવ સ્વરૂપ ॥ નીતી નીપુણ
 સુબુધ અનુપ ॥ ત્રીજા હરીદેવ શુભ નામ ॥ ચોથા ખગદેવ છે શોભા ધામ ॥૬૧॥ જે
 આનંદ કુંવર જાણી ॥ ખીજા નંદકુંવર પ્રમાણ ॥ ચંદ્ર કુંવર નામ વીરતારણી માનકુંવર
 કન્યા એ ચાર ॥૬૨॥ કન્યા પ્રસીદ્ધ કરાવી સુપેર ॥ પાટરાણી ગુલાખકુંવર ॥ ખીજા રતન
 કુંવર છે નામ ॥ સાખાકુંવર રૂપનું ધામ ॥૬૩॥ સેવા સ્વાધીન પુત્રીત માણી ॥ મહી-
 પાળને એ ત્રણ રાણી ॥ વર્તે આજ્ઞાધીન સુખ દાન ॥ નરાધીપ પુર્ણ તપવાન ॥૬૪॥
 દ્રવ્ય સંતતી શોભા સ્વરૂપ ॥ યશ મહીમા પુર્ણ છે ભુપ ॥ સત્યનારાયણ નીજ નામ ॥
 વીંનુ અંશ સત્ય સુખ ધામ ॥૬૫॥ નૃબને ભ્રાત્ર સ્વસામાં એક ॥ ભગીની માહા શીળ
 વીવેક ॥ ચોમમાયા સ્વરૂપનું ધામ ॥ કુશળ કુંવરમાધ્ય નામ ॥૬૬॥ વૃદ્ધમાં પીતાના
 માતા ઉપેર ॥ રાજ માતા પ્રતાપ કુંવર ॥ માહા વીવેકીને વીચક્ષણી ॥ પ્રજા ઉપર
 પ્રીતી છે ઘણી ॥૬૭॥ પુરાણે પ્રસીદ્ધ એ સૌ જન ॥ નૃપ રાણી પરમ પાવન ॥ સહ
 નિજ કવીશ્વર માંન ॥ પ્રાપ્ત મનવાંછીત શુભ દાન ॥૬૮॥ વલણ ॥ દાન
 માન સહ પ્રાપ્ત સદા ॥ ભજો રાધા કૃષ્ણ પ્રજ્ઞયરે ॥ ગુલાખ કુંવર માન કહે થયો ॥
 પુર્ણ સતોપરી પંચ ત્રીસોધ્યાયરે ॥૬૯॥

ઇતી શ્રી બ્રહ્મ વૈવર્તે મહા પુરાણે શ્રી કૃષ્ણ જન્મખંડે નારાયણ નારદ સંવાદે
 સુત સૌનક સંવાદે પુરાણાનુંક મણીકા પુરાણ સંખ્યા કથન પ્રસ્તાવો નામ ૧૩૫ મો
 અધ્યાય ઇતી શ્રી બ્રહ્મ વૈવર્તે મહા પુરાણે શ્રી કૃષ્ણ જન્મખંડ સમાપ્ત

શ્રીરાધાકૃષ્ણાભ્યા નમઃ ॥ શ્રીરામચંદ્રાય નમઃ ॥ શ્રીરસ્તુ કલ્યાણમસ્તુ ॥ શુભભવંતુ

અંથને મળેલી સહાયતા.

મળેલું હિતજન.

રૂ ૧.૦૦) અર્પણ વખતે હીઝ હાઇનેસ માહારાણા શ્રી નારણ દેવજી મહારાજ.

અંથ ગ્રાહકોના નામ.

પ્રત.

નામ.

સુરતમાંલાકો. સ્વસ્થાન ધરમપુર.

૨૫ હીઝ હાઇનેસ શ્રી નારણદેવજી માહારાજ.

૪ પાટવી કુંમાર શ્રી મોહન દેવજી.

૨ કુંમાર શ્રી હરી દેવજી.

૩ કુંમાર શ્રી બળદેવજી

૨ કુંમાર શ્રી પરભાત દેવજી

૨ કુંમાર શ્રી વીજયદેવજી મોહન દેવજીના
પાટવી કુંમાર,

૧ છાસટીઆ સરદાર. શ્રી નાહારસંગજી
ભગવાનસંગજી.

૧ મહોડા સરદાર ભીમ બાવા રૂપા બાવા

વૈધળીઆ સરદાર ભીમબાવા કાનબાજી.

૧ છવાસીઆસરદાર કાહાનબાવાદાજીબાવા.

૪ રા. રા. જગજીવનદાસ પુશાલદાસ રાવ-
બાહાદુર મુખ્યદીવાન.

૨ રા. રા. દામોદરદાસ હરીદાસ દીવાન.

૨ રા. રા. મોહનલાલ મયારામ આપકારી
કામદાર.

૧ રા. રા. ભગવતરાવ બાબાજી કામદાર.

૧ રા. રા. રામભાઈ બાબાજી ન્યાયાધીશ.

૧ રા. રા. ભાઈ ભગવતરાવ.

૧ રા. રા. સામરાવ વીધનાથ માજી બક્ષી.

૧ રા. રા. નરભિરામ પ્રાણસંકર હનજીનામર.

૧ રા. રા. પ્રોહીત મંજારામ ગીરજશંકર.

૧ રા. રા. દેસાઈ હરીપરસાદ પુશાલજી
કોજદાર.

૧ રા. રા. દેસાઈ નાણજી ડાહ્યાભાઈ.

૧ હકર તીકમ બચુભાઈ.

૧ હકર જીવણરામ બચુભાઈ.

પ્રત.

નામ

૧ હકર જગનલાલ નરોતમદાસ બક્ષી.

૧ હકર નારણ મુળજી.

૧ હકર હરી ભગવાન.

૧ હકર ગાંડા મેઘજી.

૧ શ્રી દીપુ ગણપતરાવ.

૧ બારેઆ તીકમ નારણ.

૧ દરજી નારણ બુલા.

૧ દરજી ભીખા વીઠ્ઠલ.

ગામ. ગવરા તામે ધરમપુર.

૧ પટેલ જીવણ બાવા.

ગામ પાણુજી તામે ધરમપુર.

૧ પટેલ રતનજી પુરશોતમ.

સ્વસ્થાન વાંસદા.

૨ હીઝ હાઇનેસ શ્રી પરતાપસંગજી માહારાજ.

૧ માહારાણા દોલતસીંગજી પ્રભાતસંગજી
પ્રાધવટ સેક્રેટરી.

૧ રા. રા. માધવરાવ હરીનારાયણ દીવાન.

૧ રા. રા. ગોવંદદાસ કેસવદાસ મામલતદાર

૧ રા. રા. ગુલાબચંદ પ્રેમચંદ આપકારી
ઈન્સ્પેક્ટર.

૧ રા. રા. પ્રોહીત જીવંદરામ પુરશોતમ.

ગામ પીપર ગભાણુ.

૧ પટેલ ગોપાળ દયાળ.

ગામ ચીખડી.

૧ રા. દેશાઈ અંડુભાઈ હરીભાઈ

ગામદેગામ.

બારોટ ભગવાનસંગ પરતાપસંગ મારફત.

૧ દેશાઈ હરીભાઈ સાંઈ.

૧ દેશાઈ વચનજી નારણજી.

૧ દેશાઈ મોરાર ગોપાળ.

૧ દેશાઈ વસનજી મોરારજી.

૧ દેશાઈ અંકુ ભગવાન.

૧ દેશાઈ ડાયા દીવારજી.

૧ દેશાઈ લુલુ અંકુ.

૧ દેશાઈ નારણજી પરાગજી.

ગામ ગણુદેવો.

૧ શા. મોતીરામ હરગોવન.

ગામ મડુવા.

૧ બારોટ ખુશાલસંગ બાપુભાઈ મારફત.

૨ રા. રા. દેશાઈ હરજી અંકુજી ધનામદાર

૧ રા. રા. મળમુતદાર કૃષ્ણલાલ નયુભાઈ.

૧ રા. રંગાભાઈ ખુશાલભાઈ.

૧ જોશી ભાઈસંકર વીચનાથ.

૧ ત્રવાડી હરીકૃષ્ણ નયુરામ.

૧ પટેલ રઘા ફકીરા અમરોલીના.

ગામ વાલોડ.

૧ દેશાઈ ગીરજસંકર પ્રાણસંકર.

ગામ વલસાડ.

૧ શેઠ નરભિરામ માણિકલાલ.

ગામ મોગરવાડી.

૧ દેશાઈ રણછોડ બીમા.

ગામ રોણુવેલ.

૧ દેશાઈ ડાયાભાઈ બીમભાઈ.

ગામ રાંદેર.

બારોટ ખુશાલસંગ મોરારસંગ મારફત.

૩ રા. રા. દાજીભાઈ વીઠલદાસ.

૧ ધરડાના દરબાર ખાચર મુરદાના.

૧ રા. રા. દાક્તર ઉત્તમરામ નંદરામ

૧ રા. રા. કસનદાસ હરજીવનદાસ.

૧ રા. રા. છબીલદાસ કાશીદાસ.

૧ પા. પરશોતમ મજ્જારામ.

૧ પા. રામા ઇચ્છા.

૧ સોની મોતીરામ બાળમકન.

૧ સોની ફુલ્લ પરશોતમ.

૧ સોની પરશોતમ ગોવન.

૧ સોની પ્રાણજીવન વલ્લભ.

૧ સોની મજ્જારામ પરશોતમ.

૧ સોની અમ્બારામ નરશંકદાસ.

૧ સોની ફકીરભાઈ નરશંકદાસ.

૧ શા. કેશવરામ તાપીદાસ.

૧ બા. ગવરીસંકર ભવાનીસંકર.

૧ ઉ. પ્રાણસંકર નરભિરામ.

૧ હુવાર દામોદરદાસ ગોરધનદાસ.

૧ હુવાર ગોરધનદાસ જીવણરામ.

૧ સુથાર ફુવારકાં, નારણ.

૧ સુથાર હરગોવન બીઆ.

૧ શેઠ આત્મજીરામ કલ્યાણદાસ.

૧ કેશવરામ જેસંકર.

૧ ગણપતરામ ભવાનીસંકર.

૧ ફકીરચંદ મોરાર.

૧ બાળકૃષ્ણ કૃષ્ણદેવ.

૧ જેસંકર તાપીસંકર.

સુરત.

૧ રા. રા. દેશાઈ અંકુભાઈ મકનજી.

૧ રા. રા. ઉમિદરામ મીઠારામ દીવાન.

૧ રા. રા. વકીલ નરભિરામ પરજીદાસ.

૧ મળમુતદાર કનૈયાલાલ ડાયાભાઈ.

૧ દેશાઈ અંબેલાલ જીવણજી.

૧ ધનજીભાઈ માકુચંદ.

ગામ વેશભા

૧ રા. રા. દેશાઈ હંદરજી મકનજી ધરમ.

પોરના માજી ન્યાયાધીસ.

૧ રા. દેશાઈ ફુલ્લભાઈ મકનજી.

ગામ ચ્યોરવાડ.

૧ રા. વકીલ નરભિરામ પરજીદાસ.

૧ શેઠ લલુભાઈ બીઆભાઈ.

૧ શેઠ હરજીવનદાસ પ્રાણવલ્લભ.

૧ બીજાજીપણ હમ્મજારામ.

૧ છગનલાલ ભુખણદાસ.

ગામ મોરથાણ.

૧ પટેલ હરીભાઈ બાપુજી.

૧ પટેલ જુલા વલ્લભ.

ગામ કદરામા

૧ પટેલ ડાયા લખમણ.

ગામ દીબોરા.

૧ બારોટ ભગવાનસંગ કુકીરસંગ.

૧ પટેલ કોવિંદજીવરામ.

સ્વસ્થાન માંડવી.

વાંસદીયાં સરદાર બાધરસંગ હમીરસંગ
મારફત.

૧ વાંસદીયા સરદાર બાધરસંગ હમીરસંગ.

૧ સરદાર રામસંગ બાબા ધંબીરબાવા.

૧ પ્રોહીત નીગમાનંદ રામાનંદ.

૬ ભવાનજી રણછોડજી મેહતા કન્યાગ્રામી.

૧ નરભીરમ સુખસર.

૧ વજીરામ પ્રજાસંકર.

૧ દયાસંકર રખેશ્વર,

૧ સુથારે દમ્હારામ વીડલ.

રેવાકાંડા ધંજાકો.

સ્વસ્થાન છોટાઉદેપુર.

૩ હીઝ હાઇનેસ શ્રી મોતીસંગજી માહારાજ.

સ્વસ્થાન નાદોદ.

૬ હીઝ હાઇનેસ શ્રી પાટવી કુમાર જીવસંગજી.

સ્વસ્થાન સીહોર.

૧ ઠાકોરશ્રી. નરવરસંગજી જસવતસંગજી.

૧ રા. મોહનલાલ મોતીરામ જપતીદાર.

૧ મી. બી.બાબાઈ વનમાળીદાસ.

ગામ માડવા.

૧ મહીસ સરદાર ચંદ્રસંગજી રાયસંગજી.

સ્વસ્થાન સુંથરામપુર

૧ રા. મેતા ગુલાબચંદ કોદરબાઈ.

૧ રા. મેતા સજ્જર ભગવાનદાસ.

૧ સા. કાળીદાસ હરજીવન.

ગામ મીયાંગામ.

૧ માંહાસજી સરદાર. દાજીબાવા સરદાર
સંગજી.

ગામ ધરી.

૧ ઠાકોર શ્રી નાથુસંગજી બાપુજી.

ગામ ખોર્બદરા

૧ રા. રા. શામરાવ બાઉ ઠાકોરના કામદાર.

મહીકાંડા ધંજાકો

સ્વસ્થાન ધંડુર

૬ હીઝહાઇનેસ શ્રી કેસરીસંગજી માહારાજ.

સ્વસ્થાન રૂપાલ.

૧ ઠાકોરશ્રી. માનસંગજી પરતાપસંગજી.

સ્વસ્થાન પાલ.

૧ ઠાકોર શ્રી દલપતસંગજી.

સ્વસ્થાન માલપુર.

૧ માહારાવોળ શ્રી દીપસંગજી સાહેબ.

ગામ વસો તાલુકે પેટલાંદ.

૧ દેસાઈ ચંપાદાસ જીવાબાઈ.

૧ રા. રા. મોતીલાલ મથુરદાસ.

ચંચમ્હાલ ધંજાકો.

સ્વસ્થાન મેહુલોલ.

૧ ચેઠ જ્ઞાલાલ મોતીલાલ કારભારી.

પાલણપુર ધંજાકો રાંધણપુર.

૧ રા. રા. મેહેરાજ હરખચંદ.

મુળપુર તાલુકે રાંધનપુર.

૧ ધાંચી ઉગરચંદ પેલચંદ.

કાઠીયાવાડ ધંજાકો.

સ્વસ્થાન રાજકોટ.

૪ હીઝહાઇનેસ શ્રી બાવાજીરાજ માહારાજ.

૧ રા. રા. વજીસંકર રેવાસંકર વકીલ.

સ્વસ્થાન ગોડલ.

૪ હીઝહાઇનેસ શ્રી ભગવતસંગજી માહારાજ.

સ્વસ્થાન પાલીતણા.

૨ હીઝહાઇનેસ શ્રી માનસંગજી મહારાજ.

૧ રા. રા. બાળકૃષ્ણ ચીંતામણી કામદાર.

૧ મેતા મુળચંદ તીકમલાલ મુનસી.

સ્વસ્થાન ભાવનગર.

૧ ઠકર. વનમાળી ઓધવજી.

૧ ઠકર. ભાઈ કુબેરદાસ મેરાજબાઈ.

સ્વસ્થાન વઢવાણ

૨ બારોટ ભારમલજી હાથીબાઈ.

૧ શા. દામોદરદાસ નારણદાસ કાંપમાં

સ્વસ્થાન લખતર.

૧ નેકનામદાર શ્રી કરણસંગજી મહારાજ.

સ્વસ્થાન પીરપુર,

૧ ઠકર માધવજી રવજી.

૧ ઠકર માધવજી જીણા.

૧ ઠકર માવજી વી. જીડા.

૧ બક્ષતરાજ હરીબાઈ કાળા,

૧ સોની પરશોત્તમ દામોદર.

ગામ દુવા.

૧ રાંણા ઠાકોર રવાજી ગોવંદજી.

ગામ પાલ.

૧ જડેજા ઠાકોર શ્રી રતનસંગજી.

વડોદરા

૧ બ્યાસજી મગનલાલ હરીશંકર.

૧ પા. ગીરધરલાલ લહુબાઈ.

અમદાવાદ ઇલાકો.

ગામ ધોળકા.

૧ ભકીલ છગનલાલ ત્રીભોવનદાસ.

ધોળેરા બંદર.

૧ પરી ગોવનજી અવેરદાસ.

મુંબાઈ.

૧ ઠકર શેઠ બાપુબાઈ કાળીદાસ મારફત.

૨ ઠકર શેઠ બાપુબાઈ કાળીદાસ.

૧ ઠકર હરગોવન વનમાળી.

૧ ઠકર હરીબાઈ મનછારામ.

૧ વીંબુરામ જીણાબાઈ.

૧ શેઠ માણિકલાલ ગોરધન.

૧ પારવતીસંકર જીણાબાઈ.

૧ ઠકર દામોદર હેમજી.

૧ શા. બાઈદાસ હરગોવનદાસ માહીમના

૧ શા. જમનાદાસ ગુણજીરામ.

૧ શા. બાંણાજી હરખજી.

૧ બટ રામસંકર રતનજી સીહોરના.

૧ હરિવરલાલ અમરતલાલ દવે.

૧ રા. દેવીદાસ હરીવલભદાસ.

૧ વૈદ્ય બાપુલાલ ગુણજીરામ.

૧ બ્યાસ કર્ણાસંકર નરસી.

૧ સોની નેહાબાઈ દેવજી.

૧ દરજી વલ્લભ રતનજી.

ગામ થાંણા

૧ સા. લક્ષ્મીદાસ રામદાસ.

શુદ્ધી પત્ર.

પૃષ્ઠ.	પંક્તિ.	અર્થ.	પૃષ્ઠ.	પંક્તિ.	અર્થ.
૪૪.	૯	બુસાવ્ય	૪૪.	૯	બુસાવ્ય
૪૭	૧	અંસછે	૪૭	૧	હંસછે
૫૫	૩૦.	યસાર્ય	૫૫	૩૦.	યસાર્ય
૫૭	૧	જનભલે	૫૭	૧	જનભલે
"	૧૩	સમીપ આયો	"	૧૩	સમીપ આયો
"	૨૨	જાણ	"	૨૨	જાણ
૫૯	૧૧	અતુરોનન	૫૯	૧૧	અતુરોનન
"	૧૨	હૃયોતેત્ર	"	૧૨	હૃયોતેત્ર
"	૧૫	તનરે	"	૧૫	તનરે
૬૦	૪	સર્વવંદ્ય	૬૦	૪	સર્વવંદ્ય
૬૫	૨૨	નીવારણ	૬૫	૨૨	નીવારણ
૬૬	૧૨	સ્વાહાવંહી	૬૬	૧૨	સ્વાહાવંહી
૬૭	૧	સાગ્રાન્ત	૬૭	૧	સાગ્રાન્ત
"	૧૫	કરતાત્તવીના	"	૧૫	કરતાત્તવીના
૭૦	૨૧	હોમદીક	૭૦	૨૧	હોમદીક
૭૨	૩	વીખ્યાત	૭૨	૩	વીખ્યાત
"	૧૪	પ્રદુષ્ટપદ્ય	"	૧૪	પ્રદુષ્ટપદ્ય
૭૩	૫	સુદામાના	૭૩	૫	સુદામાના
૭૬	૨૩	ગેલિક	૭૬	૨૩	ગેલિક
૭૮	૨૪	નપ્રાત્મ	૭૮	૨૪	નપ્રાત્મ
"	૨૬	નીરવાણ	"	૨૬	નીરવાણ
૫	૧૬	વદા	૫	૧૬	વદા
૮	૧૩	પુર્વ	૮	૧૩	પુર્વ
૧૧	૨૫	નેતે	૧૧	૨૫	નેતે
૧૫	૧૭	ગંડસ્ય	૧૫	૧૭	ગંડસ્ય
૧૬	૩	અધાધ	૧૬	૩	અધાધ
"	૯	ખર્જ	"	૯	ખર્જ
"	૨૫	આલતો	"	૨૫	આલતો
૨૪	૯	પ્રીય	૨૪	૯	પ્રીય
૨૭	૭	છાય	૨૭	૭	છાય
૨૮	૧૮	સીધ	૨૮	૧૮	સીધ
"	૨૨	વેદ	"	૨૨	વેદ
૩૦	૩૦	નીરવાણ	૩૦	૩૦	નીરવાણ
૩૫	૬	યથો હાસ્યથન	૩૫	૬	યથો હાસ્યથન
"	૮	કાતી	"	૮	કાતી
૩૭	૧૫	ખાદ્યાણ	૩૭	૧૫	ખાદ્યાણ
"	૨૯	રોહીનું	"	૨૯	રોહીનું
૪૦	૨૨	કાપ્યો	૪૦	૨૨	કાપ્યો
"	૨૩	જાણ	"	૨૩	જાણ
૪૧	૬	અતુરધાર	૪૧	૬	અતુરધાર
"	"	ધારપાળ	"	"	ધારપાળ
"	૯	પક્ષા	"	૯	પક્ષા
૫	૧૬	વદા	૫	૧૬	વદા
૮	૧૩	પુર્વ	૮	૧૩	પુર્વ
૧૧	૨૫	નેતે	૧૧	૨૫	નેતે
૧૫	૧૭	ગંડસ્ય	૧૫	૧૭	ગંડસ્ય
૧૬	૩	અધાધ	૧૬	૩	અધાધ
"	૯	ખર્જ	"	૯	ખર્જ
"	૨૫	આલતો	"	૨૫	આલતો
૨૪	૯	પ્રીય	૨૪	૯	પ્રીય
૨૭	૭	છાય	૨૭	૭	છાય
૨૮	૧૮	સીધ	૨૮	૧૮	સીધ
"	૨૨	વેદ	"	૨૨	વેદ
૩૦	૩૦	નીરવાણ	૩૦	૩૦	નીરવાણ
૩૫	૬	યથો હાસ્યથન	૩૫	૬	યથો હાસ્યથન
"	૮	કાતી	"	૮	કાતી
૩૭	૧૫	ખાદ્યાણ	૩૭	૧૫	ખાદ્યાણ
"	૨૯	રોહીનું	"	૨૯	રોહીનું
૪૦	૨૨	કાપ્યો	૪૦	૨૨	કાપ્યો
"	૨૩	જાણ	"	૨૩	જાણ
૪૧	૬	અતુરધાર	૪૧	૬	અતુરધાર
"	"	ધારપાળ	"	"	ધારપાળ
"	૯	પક્ષા	"	૯	પક્ષા

શુદ્ધ. ।

વંદા

પુર્વ

નેતે

ગંડસ્ય

અધાધ

ખર્જ

આલતો

પ્રીયા

છાયા

સીધ

વેદ

નીવારણ

યસોદા સયન

કાન્તી

ખાદ્યાણ

રોહીણીનું

કાપ્યો

જાણ

અતુરધાર

ધારપાળ

પક્ષા

૭૯	૨૬	ધિરન્નણ	ધિરન્નણ	૧૭	પુંચનીતા	પુંચનીતા
૮૩	૭	હૃદયી	હૃદયી	૨૦	બરપતી	બરપતી
"	૨૫	તીર્થંગ	તીર્થંગ	૧૬	ધુહા	ધુહા
૮૪	૨૩	થયામિમ	થયામિમ	૨૩	ભમરવત	ભમરવત
૮૫	૧૬	ગુરુકરી	ગરુડબ ધરી	૧૯	એમમવાણ	એમમવાણ
"	૧૭	સહજસતા	સહજસત	૩	જુહુવાસાપતી	છે હુવાસાપતી
"	"	પદરત	પદરત	૧૫	સ્તભીત	સોભીત
૮૬	૧	જુવેવાટા બાદ્રે	જુવેવાટાક્રમાત્રે	૨૦	થયું છે	થયું છે
૮૭	૯	પ્રહાંજની	પ્રહાંજની	૬	બહુરૂપ	બહુરૂપ
૮૮	૫	યોદ્ધશર	યોગેશ્વર	૧૦	પુ અંગેનો	વું એત્રીનો
"	૧૨	લાવન્યધર	લાવણ્યધર	૭	પદ્મ	પદ્મ
"	૧૩	ચંદ્રનાગર	ચંદનાગર	૧૦	પ્રેમા	પ્રેમા
"	૧૫	સરદપદી	સરદપદ્મ	૧૦	હીંમક	હીંમક
"	૨૧	પ્રસાદીરૂપ	પ્રસાદીરૂપ	૨૫	પ્રદાળી	પ્રદાળી
"	૨૯	બહારંગે	બહારંગે	૨૬	સીદાસહ	સીવાસહ
૯૧	૧૪	વીજુનવેદ્ય	વીજુનવેદ્ય	૨૮	નમ્પાત્મકંધર	નમ્પાત્મકંધર
૯૩	૧૦	વખી	વજી	૧૮	વીવેકમધ્ય	વીવેકમધ્ય
૯૬	૨૩	સહુવાત	સહુવાણ	૧૭	અદાપાદી	અર્થપાદી
૯૮	૨૦	ગુણાકર	ગુણીકર	૧૮	અધુ પ્રક્ર્ય	અધુ પ્રક્ર્ય
"	૨૪	વીજ્યાલક્ષ્મી	વીદ્યાલક્ષ્મી	૨૫	કાહાણવસાખા	કાહાણવસાખા
"	૩	કાપે	કાપે	૨૭	કહુંચુક	કહુંચુક
૯૯	૯	ખુહીંચ	ખુરીચી	૧	અંગે	અંગે
"	૧૪	ધુમી ધુમી	ધુમી ધુમી	૧૬	દ્યોતમાન	દ્યોતમાન
"	૫	જાણેવી	જાણેવી	૨૫	અધારસંસાર	અધારસંસાર
૧૦૨				૧૭	સર્વલેન	સર્વલેન

११८	११८	भनरीस	भनरीस	१७	१७	तञ्जुरे	तञ्जुरे
११९	११९	परात्पर	परात्पर	१४७	१४७	गुडाम	गुडाम्बला
१२०	१२०	प्रसनानन	प्रसनानन	१५१	१५१	गणोदने	कणोदने
१२४	१२४	सहस्रजलन	सहस्रजलन	"	१७	सधसुदाय	सधसुदाय
१२७	१२७	नीयोजकरी	नीयोजनकरी	१५२	१५२	रत्नक्षिप	रत्नक्षिप
"	"	पुंगवन	पुंगवन	१५४	१५४	विश्वस्वामी	विश्वस्वामी
१२८	१२८	गोखलन	गोखलन	१५७	१५७	माहाधोर	माहाधोर
"	"	सयापुष्प	सयापुष्प	१५८	१५८	जलज्ये	जलज्ये
"	"	राधीकसह	राधीकसह	१६१	१६१	उत्तमनु	उत्तमनु
१३१	१३१	योगेद्र ना योगीद्र	योगेद्र ना योगीद्र	१६३	१६३	मानाजलो	मानाजलो
१३२	१३२	नक	नक	१६४	१६४	सत्यदानंद	सत्यदानंद
"	"	कापे	कापे	१६५	१६५	मोड	मोड
"	"	तन्मोडम	तन्मोडम	"	१२	थागीरोपावन	थागीरोपावन
"	"	वक्रयीतनु	वक्रयीतनु	"	"	जगदंभ	जगदंभ
१३५	१३५	गंधमादन	गंधमादन	१६७	१६७	गीरीविट	गीरीविट
१३७	१३७	जगदीस	जगदीस	१६८	१६८	पद्माने	पद्माने
१३८	१३८	उत्तमजल	उत्तमजल	"	२४	वीरमातुर	वीरमातुर
"	"	पदायुक्ज	पदायुक्ज	"	२५	हस्तिभाण	हस्तिभाण
"	"	आकषणिकरेवीर्या	आकषणिकरेवीर्या	१६९	१६९	वसिष्ठआगल्या	वसिष्ठआगल्या
१३९	१३९	उदिकरीतां	उदिकरीतां	"	२०	सुरीस	सुरीस
१४०	१४०	पद्य	पद्य	१७०	३	प्रसनानन	प्रसनानन
१४१	१४१	वसु	वसु	"	१८	पद्यहस्त	पद्यहस्त
"	"	संभो ॥	॥ संभोग	"	२०	सनीआग्रहथी	सनीआग्रहथी
१४३	१४३	सुकृति	सुकृति	"	२६	विनकुदरे	विनकुदरे
१४६	१४६	पुण्यं प्रश्न	पुण्यं प्रश्न	१७१	१६	प्रसन्नयंगुम्मे	प्रसन्नयंगुम्मे

૧૭૨	૧૮	મનપ્રીતી	મનાપ્રીતી	થાયે	થાયે
૧૭૩	૭	લજ્જત	લજ્જત	કહી ઇક્રાણી	કહી ઇક્રાણી
"	૨૫	વિધાએ	વિધાએ	રેવું	રેવું
"	૨૮	મંગળવાંન	મંગળવાંન	દ્યોતીએ	દ્યોતીએ
"	૩૦	અત્રીપત્ની	અત્રીપત્ની	ત્રીતીએ	ત્રીતીએ
૧૭૪	૯	તય વેદ ભિટી	તય દેવ ભિટી	ધર્મને શેષ	ધર્મને શેષ
૧૭૫	૧૦	સાગ તટે	સાગર તટે	ભણ ઇક્રાસન	ભણ ઇક્રાસન
"	૧૧	નીકડે	નીકડે	૫૬૬	૫૬૬
૧૭૬	૧૪	ખલ્લરપતી	ખલ્લરપતી	૫૬૭	૫૬૭
૧૭૮	૧૮	ઉત્પાન	ઉત્પાન	૨૦૦	૨૦૦
"	૧૯	અન્નધામ	અન્નધામ	૫૬૮	૫૬૮
૧૮૨	૪	પ્રેયુ કરીને	પ્રેયુ કરીને	૨૦૧	૨૦૧
"	૫	ધનવંતજી	ધનવંતરીજી	૨૦૨	૨૦૨
૧૮૩	૧૧	આશંચળાણુ	આશંચળાણુ	૨૦૪	૨૦૪
૧૮૪	૭	ભલ	ભલ	"	"
"	૧૦	ગુથે પેતે	ગુથે પેતે	૨૦૬	૨૦૬
૧૮૮	૭	હતા ગર્વ	હતા ગર્વ	"	"
૧૯૧	૮	હું બીચ	હું વીચ	૨૦૭	૨૦૭
"	૨૯	તાડા તું નેવે	તાડા તું નેવે	"	"
૧૯૨	૧૩	નારી હજી	નારી હજી	૧૯	૧૯
"	૧૯	યોચન	યોચન	૩૦	૩૦
"	૨૨	કર સંધ્ય દાશી	કર સંધ્ય દાશી	૩	૩
૧૯૩	૪	મહિદ્ર	મહિદ્ર	૫	૫
"	"	નરેદ્ર	નરેદ્ર	૨૪	૨૪
"	"	"	"	૧૧	૧૧
"	"	"	"	૨૨	૨૨

૧૭૨	૧૮	મનપ્રીતી	મનાપ્રીતી	થાયે	થાયે
૧૭૩	૭	લજ્જત	લજ્જત	કહી ઇક્રાણી	કહી ઇક્રાણી
"	૨૫	વિધાએ	વિધાએ	રેવું	રેવું
"	૨૮	મંગળવાંન	મંગળવાંન	દ્યોતીએ	દ્યોતીએ
"	૩૦	અત્રીપત્ની	અત્રીપત્ની	ત્રીતીએ	ત્રીતીએ
૧૭૪	૯	તય વેદ ભિટી	તય દેવ ભિટી	ધર્મને શેષ	ધર્મને શેષ
૧૭૫	૧૦	સાગ તટે	સાગર તટે	ભણ ઇક્રાસન	ભણ ઇક્રાસન
"	૧૧	નીકડે	નીકડે	૫૬૬	૫૬૬
૧૭૬	૧૪	ખલ્લરપતી	ખલ્લરપતી	૫૬૭	૫૬૭
૧૭૮	૧૮	ઉત્પાન	ઉત્પાન	૨૦૦	૨૦૦
"	૧૯	અન્નધામ	અન્નધામ	૫૬૮	૫૬૮
૧૮૨	૪	પ્રેયુ કરીને	પ્રેયુ કરીને	૨૦૧	૨૦૧
"	૫	ધનવંતજી	ધનવંતરીજી	૨૦૨	૨૦૨
૧૮૩	૧૧	આશંચળાણુ	આશંચળાણુ	૨૦૪	૨૦૪
૧૮૪	૭	ભલ	ભલ	"	"
"	૧૦	ગુથે પેતે	ગુથે પેતે	૨૦૬	૨૦૬
૧૮૮	૭	હતા ગર્વ	હતા ગર્વ	"	"
૧૯૧	૮	હું બીચ	હું વીચ	૨૦૭	૨૦૭
"	૨૯	તાડા તું નેવે	તાડા તું નેવે	"	"
૧૯૨	૧૩	નારી હજી	નારી હજી	૧૯	૧૯
"	૧૯	યોચન	યોચન	૩૦	૩૦
"	૨૨	કર સંધ્ય દાશી	કર સંધ્ય દાશી	૩	૩
૧૯૩	૪	મહિદ્ર	મહિદ્ર	૫	૫
"	"	નરેદ્ર	નરેદ્ર	૨૪	૨૪
"	"	"	"	૧૧	૧૧
"	"	"	"	૨૨	૨૨

૩૦.	સુદામના	કોઈદેવ કંજા આવતંસ	૨૧	અંપકો ધાનન	અંપકો ધાન ॥
૧૫	પુણી પ્રહી	મીઠામના	૨૪૪	અન સંકુત	અન સંકુત ઘન સંકુત
૨૨	અંધનકાન	પુણી પ્રહી	૨૪૫	અનિદાવેન	અનિદાવેન અનિદાવેન
૬	અહીંગન	અંધનકાન	૨૪૬	નિયે સ્વાહ	નિયે સ્વાહ નિયે સ્વાહ
૧૯	અત્રિયા	અહીંગન	૨૪૭	સાસ્ત્રવીહીન	સાસ્ત્રવીહીન સાસ્ત્ર વીહીન
૧	અત્રિયા	અત્રિયા	૨૪૮	અસ્તમેધ	અસ્તમેધ
૬	મીઠિ થઈ	મીઠિ થઈ	૨૪૯	પાદ્યવ	પાદ્યવ પાદ્યવ
૧૩	નીરવાણુ	નીરવાણુ	૨૫૦	મીઠીવીધાતા	મીઠીવીધાતા મીઠી વીધાતા
૧૨	મોઢિ સમત	મોઢિ સમત	૨૫૧	સોલોખ્યાદીયાર	સોલોખ્યાદીયાર
૨	યોગીદ્ર	યોગીદ્ર	૨૫૨	દયળુ આપ	દયળુ આપ
૧૬	વીપ્ર રાખ્યા	વીપ્ર રાખ્યા	૨૫૩	કિત્તે તાહા	કિત્તે તાહા નિત્તે તાહા
૨૫	પલ્લ રાગ	પલ્લ રાગ	૨૫૪	લાક્ષ્મી	લાક્ષ્મી લક્ષ્મી
૧૪	મનસભીતા	મનસભીતા	૨૫૫	અપાત્રમાં	અપાત્રમાં પાત્રમાં
૧૬	સુની સમજ	સુની સમજ	૨૫૬	સુ કૃહોય	સુ કૃહોય મેદાની
૨૧	ધર્મીજ	ધર્મીજ	૨૫૭	મદાની	મદાની વલ્લુ
૧૩	વર્તુળાકાળ	વર્તુળાકાળ	૨૫૮	તથ જાએ	તથ જાએ સદા જાએ
૧૬	રત્નસીતીત છે.	રત્નસીતીત છે.	૨૫૯	વદા હવાય	વદા હવાય વૃન્દા હવાય
૨૩	પુણેકુ	પુણેકુ	૨૬૦	કુદૃપ	કુદૃપ કુદૃપ
૩	અદ્રવીપ્રમા	અદ્રવીપ્રમા	૨૬૧	સિદ્ધપતન	સિદ્ધપતન હિદ્ધપતન
૧૩	અપ્રતે	અપ્રતે	૨૬૨	કોય ॥	કોય ॥ કોય ॥
૧૨	અરેદપણ	અરેદપણ	૨૬૩	કુદૃપ	કુદૃપ કુદૃપ
૨૭	પુરેનક ॥	પુરેનક ॥	૨૬૪	શુરેશીલધીસ	શુરેશીલધીસ શુરેશીલધીસ
૧૫	કાલવ	કાલવ	૨૬૫	સીપ્રના ઘડી	સીપ્રના ઘડી સીપ્રના ઘડી
૨૮	સઘપતંત	સઘપતંત	૨૬૬	મણીક્રમીત	મણીક્રમીત મણીક્રમીત
૭	સાધનસાસરે	સાધનસાસરે	૨૬૭	અનનવનીત	અનનવનીત અનનવનીત
૧૭	રાહિ અહરત	રાહિ અહરત	૨૬૮	આવશેવ	આવશેવ આવશેવ
૧૬	રાહિ અહરત	રાહિ અહરત	૨૬૯	અધ્યારે	અધ્યારે અધ્યારે
૪	પલ્લિઅન	પલ્લિઅન	૨૭૦	તવ અહરેહા	તવ અહરેહા તવ અહરેહા

૨૬૨	૭	ધાર વીચીત્ર	ધાર વીચીત્ર	૩૦૮	૧	દેવે	દેવે
"	"	ધારે સ્થીત	ધારે સ્થીત	૩૧૩	૧૦	દાર્ય	દાર્ય
૨૭૩	૧૨	મણીદ્ર	મણીદ્ર	"	૬૨	અંચળ	અંચળ
૨૭૪	૧૦	અંધ વીહિહ	અંધ વીહિહ	૩૧૫	૧૬	વેદિકતી	વેદિકતી
"	૧૮	ફળોકારજી	ફળોકારજી	૩૧૬	૩૦	જેમના	જેમના
૨૭૫	૬	પુણ્યધાન	પુણ્યધાન	૩૧૭	૨૮	અતીનીદા	અતી નીદા
૨૭૬	૧૮	પ્રમજીત હું	પ્રમજીત હું	૩૧૮	૩૦	પ્રીત્ય	પ્રીત્ય
૨૭૭	૨૩	યસ સિય	યસ સિય	૩૧૯	૨	અવેધ	અવેધ
૨૭૮	૬	સાસ્ત્રસુરસીધ	સાસ્ત્ર સુરસીધ	૩૨૩	૭	પદ્મ	પદ્મ
"	૨૮	યોગીદ્ર સર	યોગીદ્ર સર	"	૬	હીલેદ્ર	હીલેદ્ર
૨૮૭	૩	પ્રાણોયીકા	પ્રાણોયીકા	"	૧૪	નસીહ	નસીહ
૨૮૮	૨૬	કરો સમળ	કરો સમળ	૩૨૫	૨૪	અજણ	અજણ
૨૯૧	૨૩	અભયઅરૂપા	અભયઅરૂપ	૩૨૮	૧૫	સુમ ત્યાં	સુમ ત્યાં
૨૯૪	૮	કહે જલ	કહે જલ	૩૨૯	૨૦	રૂઠાંસ	રૂઠાંસ
"	૧૪	વીત્રામાગો	વીત્રા માગો	૩૩૨	૭	હુતાસને	હુતાસને
"	૨૫	એકમાસાંશરણ	એકમાસમાં પરણ	"	૧૪	પદ્મ	પદ્મ
૨૯૫	૧૦	પ્રમા	પ્રમા	૩૩૫	૨૧	નારાયણેશ્વ	નારાયણેશ્વ
"	૨૩	આભ	આભા	"	૨૨	અર્ધચંદ્રેશ્વ	અર્ધચંદ્રેશ્વ
૨૯૬	૧૭	સીખી	સીખીર	૩૪૩	૧૫	સુંદરેશ્વ	સુંદરેશ્વ
૨૯૭	૪	ગુલામના	ગુલામના	૩૪૭	૧૦	પાદ પદ્મ	પાદ પદ્મ
"	૧૨	ઈદ્ર, ચંદ્ર	ઈદ્ર, ચંદ્ર	"	"	અધ્યદય	અધ્યદય
૨૯૯	૧	જ્વળત	જ્વળત	૩૫૧	૫	અમતેશ્વ	અમતેશ્વ
"	૧૦	સિદ્ધિદ્ર	સિદ્ધિદ્ર	૩૫૨	૨૫	સુત્ર શીખ્ય	સુત્ર શીખ્ય
૩૦૦	૧૪	વેદ પંડીત	વેદ પંડીત	૩૫૩	૬	ચિત્રત્રીણેશ્વ	ચિત્રત્રીણેશ્વ
૩૦૪	૨૧	પ્રમુ જ્યો	પ્રમુ જ્યો	૩૫૫	૧૩	સર્વ આવાન	સર્વ આવાન
"	૨૯	પ્રસાનનસપત્રી	પ્રસાનનસપત્ર	૩૫૬	૫	સોદ્યતા	સોદ્યતા
૩૦૭	૫	અર્ધ્ય	અર્ધ્ય	"	૧૧	સિદ્ધ	સિદ્ધ
૨૪	૨૪	સિધ્દ	સિધ્દ				
૨૬	૨૬	નિરસપ્રાપ્તી	નિરસપ્રાપ્ત				

ગ્રંથમાં આવેલા સહેલા કઠોણ સખ્દોનો કોસે

કબરી=ચોભો.
કાતિક=શક્તિ.
કળત=સ્ત્રી.
કામીની=સ્ત્રી.
કામના=હસ્ત.
કાતુક=ગંભીર.
કાંત=સ્વામી.
કરૂ=વાકી.
કાળશુંત=ચરક.
કાતર=દીત.
કર=હાથ.
કાશ=ભંડાર.
ક્રીડા=મજા.
ક્રીડાત=થાડું.
કાંતા=સ્ત્રી.
કેતક=પાપી.
કંધર=ખાંધ.
ગભ્ય=કુધ ધી, વાગરે.
ઘણી=પકડી.
નકર=દગલો.
નીરેજર=દેવ.
નકિત=સ્થાન.
નીરભર=મહાભરાયુ.
નીરભય=ભય રહીત.
નીરંજન=માયા રહીત.
નીરલીમ=તહી અડકાપ.
નીરાકાર=દેહરહીત.
નષ્ટ=નાશ.
નીશ્ચેષ્ટીત=ક્રીયા રહીત.
ચરિ=સુંદર.
ચલુ=આંખ.
ચમ=ચામડું.
જગદીશ=ધંધર.
જહાન=નાશ.
જાહવી=ગંગા.
જાતીરમર=પુર્વજન્મનું જ્ઞાન.
જોતી=કાંતી.
જહાર=લેવું.
ત્રેલોક્ય લોચન=શુધ.
ત્રીપુરાશી=શીવજી.
તુષ્ઠમાન=પ્રસન્ન.
તીરસ્કાર=કડવું કેવું.
તત્ત્વ=જ્ઞાન.

તદ્વપ=સેવા.
તીર્તીડી=આમત્રી.
તવરા=ઉતાવળ.
કુધા=માતા.
દક્ષીણ=જમણું.
દપ=ગર્વ.
દંપતી=સ્ત્રીપુરુષ.
દસ્થુ=જોડું.
દાન=દાન.
દત=આપું.
દ્રવ્ય=વસ્તુ=પૈસા.
દા=આપજાવાજી.
દ=આપે.
દ્યાય=દ્યાન ધરે.
દવની=શબ્દ.
ધામ=ઘર.
પ્રદ=આપે.
પ્રાપીત=પામવું.
પાણી=હાથ.
પીયુષ=અમરત.
પ્રાશુત=ખાવું.
પ્રાન્ત=જ્ઞાની=પંડીત.
પ્રશીદ=પ્રસન્ન.
પરહરે=ત્યાગ કરે.
પ્રાણાધીક=પાણીથી વધારે.
પ્રશાદ=મહોમા.
પુલકાવળી=શ્વારીકીર્તિયાયતે
પ્રજ=પાછળ.
પ્રજ્ઞાવાન=જુદીમાન.
પ્રજ્ઞવળીત=તેજનો પ્રકાશ.
પ્રજ્ઞા=જુદી.
પ્રાપ્ત=મળ્યું.
પંકજ=કમળ.
પંક=કાદવ.
પ્રેરવું=મોકલવું.
પર=આવું.
પ્રાકાર=કોટ.
પરીખા=કોટનેકરતી ખાડી.
પ્રાગણ=મારણ=સાક.
પ્રસન્ન=ખેડ.
પ્રાકૃતન=પુર્વજ.
પુમાન=પુરુષ.
પીન=પુષ્ટ.

પયોધર=સ્તન.
પુર્વ=પેલું.
ખીખ=ધણીડું.
ખટુ=ખાજેક.
ખોધાતિ=સમજવી.
ખોધ=જ્ઞાન.
ખાલ=કંપાળ.
ખાજીત=શોભીત.
ખરેતાર=ધણી=સ્વામી.
ખટું=કલ્યાણ.
ભીત=ભય.
ભુશીત=શોભીત.
ભુ=પ્રયત્ન.
ભુક્ત=ખાણું.
ભુક્ત=ભોગવું.
મોઢયા=જુદું.
મદ=તાડી.
મોહાભાગ=ભોગ્યવાન.
મોઢ=મોઢ્યા.
માનસ=મન.
મધુ=મીઠ.
મોહાન=મોટું.
મખળા=કંદોરો.
મોચન=નાચ.
યાવત=ત્યાગી.
ચુમ=મે.
રચીત=કરેલું.
રેશિકિય=ભગવાન.
રામા=સ્ત્રી.
રમ્ય=સુંદર.
રોશ=રીસ.
રેતસ=વીર.
રાજીત=શોભીત.
લોચન=નેત્ર.
લીલા=રમત.
વંચી=ઠગી.
વશુંધર=પ્રયત્ન.
વીપ=તેમાં.
વક્ત્રયજન=રદ્યમયજન.
વ્યતીરિક=અજાણું.
વીજુ=ધંધર.
ઠહીવળ=વોકળ.
વત્સ=પ્રીય.

વામ=ડાબો.
 વંચ=મોડું.
 વીરમય=આશ્ચર્ય,
 વૃંછીત=ધરૂછીત.
 વદવું=કેવું.
 મકા=ખોલવું.
 વતસલ=વાલા.
 વીમહ=દેહ.
 વરછત=રહીદા.
 વીશાળ=મોટું.
 રીખીકા=પાલખી.
 શત=શો.
 શીખી=માર.
 શાખા=ડાળ.
 શીશુ=બાળક.
 શીઘ્ર=તાતકાળી.
 શોશણ=સુકાયલું.
 શદ્રશ્ય=ગુહ્ય.
 શ=સાથે.
 શીખાર=ડેરાતંબુ.
 સર્વવીત=સરવજ.
 સ્વચ્છા=પોતાની ધરૂછા.
 સરવજ=શરવ જાણે.
 સનાતન=નારંતર.

સૈહ=સાથે.
 સદ્ય=તાતકાલી=નીમ્ન્યે.
 સંસર્ગ=સમાગમ.
 સંપત્તી=રીઠ્ઠીસીધી.
 સંયુક્ત=સાથે.
 સ્વર્ણ=મોનું.
 સ્વરૂપ=થોડું.
 સ્મર=મરણ=કામ.
 સ્વયં=પોતે.
 સ્યુગ=જનકું.
 હશાસ=હર્ષવી આંખગળે.
 ક્ષીણ=નાશ.
 કાપ=નાશ.
 ક્ષીપ્ર=તાતકળી.
 કાપણ=લાખકું.
 જ્ઞાન=જાણવું.
 આલ્હાદ=આનંદ.
 અંગ=દેહ.
 અન્ય=બીજું.
 અંતરધ્યાન=અલોપ.
 અન્ય=મળવું.
 અધ્યાત્મક=જ્ઞાન.
 આગમન=આવવું.
 અનિવત=સહીત.

અર્બણ=ઝી.
 અંબર=વચ્ચ.
 અરેતી=આડકું.
 આનન=મોડું.
 અરચી=સેવા.
 અસ્વત્ય=પીપળો.
 આરોહી=બેસી.
 આવૃત=વીઠાયલો.
 આરુઢીત=ઠાકેલું.
 અવદ=વરશ.
 અમર=પારાય.
 આલીંગન=મિટવું.
 આળય=ધરે.
 આભા=કાન્તી.
 અધર=ઝેાટ.
 અવીધાન=તામ.
 અણુવ=સમુદ્ર.
 અમોઘ=સફળ.
 ઇશ=શીવ.
 ઇક્ષણા=જ્ઞેવું.
 ઉદભવ=પ્રગટ.
 ઉપવીત=જનોઈ.

જાહેર ખખર.

આ પુરતક નીચે લખેલે ઠેકાણેથી મળશે. દેશાવરના ઘરાકોને ટપાલ ખરચ જીરું પડશે.
 અને વેલ્યુપેબલ મોકલવામાં આવશે.
 સ્વસ્થાન ધરમપુર—રચનાર પાસેથી.
 ગણદેવી—શા. મોતીલાલ હરગોવન પાસેથી.
 વલસાડ—જીરસેલર દુવારકાંડાસ પરબુદાસ પાસેથી.
 સુરત—ચોકબજાર, નાણાવટ અને બાગા તળાવના જીરસેલરો પાસેથી.
 મુંબાઈ—બુલેચર પાસે મમદેવીની જીની ચોકીની સામે, મીઠાઈવાળા બુખણદાસ ટુલ-
 જરામની પાસેથી.
 અમદાવાદ—ઝવેરીવાડે જીજને પાડે શા. કેશવલાલ બાપુજી પાસેથી.
 સુરશીંગ માનશીંગ.
 ધરમપુર.

